

Bartholomaeus
Gualtherus
1494

Opus egregiū dīni bernardi super can-
tica canticorū salomonis tam cōtempla-
tiue q̄ actiue vite cultorib⁹ precipue vero p̄-
dicatoribus accommodatissimum feliciter
incipit. multa diligentia castigatum ac
emendatum per magistrū Johannem Rou-
auld sacre theologie doctorem.

In nomine dñi. Expositio viri venerabilis Bernardi Clarevallensis abbatis: in canticis canticorum Salomonis.

Sermo primus.

Vobis fratres alia

quod alijs de seculo: aut certe aliter dicenda sunt. Illis siquidem lac potum dat et non escam: qui apostoli formam tenet in docendo. Nam spiritualibus solidiora apponenda esse: ita ipse suo docet exemplo. Quomodo inquit non in doctis humane sapientie verbis: sed in doctrina spiritus: spiritualibus spiritualia comparantes. Item sapientiam loquimur inter perfectos. Quales vos nimis esse confido: nisi frustra forte et longo studio estis celestibus occupati: exercitati sensibus: et in lege dei meditati die ac nocte. Itaque parate fauces non lacti sed panis. Est panis apud Salomonem: id est admodum splendidus sapiensque. Librum dico canticorum canticorum inscribit. Proferat si placet et frangat. Nam de verbis ecclesiastes mundi huius cognoscere et continere vanitatem: factis (ni fallor) per dei gratiam instructi estis. Quid et parabolas: An non vita et mores vestri in ista eam que in ipsis invenit doctrinam sufficienter emendati sunt et informati? Proinde istos ambobus prelibatis: quos nihilominus de amici archa prestitos accepistis. accedite et ad lacum hunc panem: ut probetis forsitan potiora. Cum enim duo sint mala que vel sola vel maxime militat adversus animam: vanitas et amor mundi: et superflua sui: pesti vtrique duo illi libi obviare noscuntur. Alibi sarculo discipline prava que in moribus et carnis superflua reserant: alter luce rationis in omni gloria mundi suam vanitatis sagaciter reprehendens: veraciterque distinguens a solido veritate. Denique vniuersis humanis studiis ac mundanis desiderijs preterit deum timere: et usque observare mandata. Merito quidem: vere etenim sapientia per modum illud initium: scilicet summatio est. Si tamen constat vobis non aliud veram et consummatam esse sapientiam: quam declinare a malo et facere bonum: tunc recedere a malo neminem posse perfecte absque timore dei nec bonum operum omnino esse preter observantiam mandatorum. Depulsis ergo duobus malis duorum lectorem librorum: conpetere iam accedit ad hunc sacrum theoricum sermonem: qui cum sit ambobus fructuosus: non nisi

sobrijs mentibus et auribus omnino credendum est. Alioquin ante carnem discipline studijs edomitam et macipatam spiritus: ante spiritum et abiectam seculi populi et sarcinam: indigne ab impure lectio sancta presumit. Quomodo nepe lux incassum circumfundit oculos celos vel clausos: ita animal homo si precipit ea que sunt spiritus dei. Quomodo nepe sanctus spiritus discipline effugiet ficti: quod est vita ieronimus. Sed nec erit ei vniquam per cum mundivinitate: cum veritatis sit spiritus. Que enim societatis ei que desursum est sapientie et sapientie mundi que stultitia est apud deum: aut sapientie carnis que et ipsa inimica est deo: Puto autem quod iam non habebit vni adversus nos murmurantis qui de via nobis venit amicus: cum et tercia istum insumperit panem. Sed quis frangat. Adest per familias: cognoscite deum in fractioe panis. Quis enim alii idoneus? Non equidem ego mihi istud temere arrogaverim. Sic spectetis ad me: ut ex me non expectetis. Nam ego vni sum de expectantibus: medicus et ipse vobiscum cibis anime mee alimoniam spiritus. Reuera pauper et iops pulso ad eum qui aperit et nemo claudit: super formosus huius profundissimo sacramento. Oculi omnium in te sperant dñe. Parvuli petierunt panem: non est qui frangat eis. Sperat id a benignitate tua. Omissime frange esuriens panem tuum: meis quidem si dignaris manibus: sed tuis iuribus. Dic queso nobis a quo de quo ad quem ve vobiscum osculetur me osculo oris sui. Tur qualem est istud ita subitanum et factum repente de medio sermonis exordium. Sic quippe in verba priorum perit quasi quempiam loqueretur premissis: cui comsequenter respondet et hanc introducat personam: que cum est ipsa que osculum flagitat. Deinde si se osculari a nescio quem vel petit vel precipit: cur signanter et nominatim ore: et ore suo: quasi aliud quam os: aut alienum et non potius suum exhibere sibi soleat osculantes. Quomodo ne hoc qui de dicit osculetur me ore suo: sed aliqd profecto inusitatum osculo inquit oris sui. Et qui de iocundum eloquium quod ab osculo principium sumit. et blanda ipsa quedam scripture facies facili afficit et allicit ad legendum. ita ut quod in ea laret delectet etiam cum labore investigare. nec fatiget inquirere forte difficultas: vbi eloquium suavitas mulcet. Neque quomodo valde attritu faciat istiusmodi principium sine principio: et novitas in veteri libro locutionis: unde constat hoc opus non humano ingenio: sed spiritus sancti arte ita compositum: ut quis sit difficile intellectu: sit tamen inquisitu delectabile. Sed quid? Titulum preterim? Homo oportet a. ff.

Textus:

tet ne vni quide iota: quado r minutias in
 bemur colligere fragmentoz ne percant.
C Titulus talis e. Incipit catica catico-
 ru Salomonis. Obserua in primis pacifici
 nome qd est salomō puenire pncipio libri q
 incipit a signo pacie: id est ab osculo: simul
 q aduertere huiusmodi pncipijs solas ad hac
 intelligendā scpturā mētes inuitati pacifi-
 cas q sese iā a vitioz vēdicare pturbationi
 bus et curarū tumultib⁹ pualent. Dehinc
 quoz ne hoc ociosum putes q non simpli-
 citer catica: sed catica caticoz h3 iscriptō.
 Multa qppe legi catica i scripturis: r nul-
 lū illoz memini talit appellari. Cecinit is-
 rael carmē domino: qd gladiū parit r uigū
 enaserit pharaonis gemio maris mirabili-
 ter liberatus simul r vindicari obsequo. Ad
 tamē q cecinit dictū est caticū caticoz: s3
 si bene recolo cecinit ait scptura isrl carm
 hoc dño. Cecinit etiā delboza: cecinit r iu-
 dith: cecinit r mf samuelis: pphete q3 ali3
 cecinerūt: et nēo eozū legit appellasse cā-
 ticū suū catica caticoz. Sane os (ni fallor)
 cecinisse repies p quocūq3 suo suoz ve pce-
 pro cōmodo. Verbi grā p obtētū victorie /
 p euasione piculi / aut p cōcupite rei qua-
 lificūz adeptō beneficio. Ita ergo pleriq3
 cecinet r singuli p singulis causis: ne inq-
 ti diuinis bñifici3 inueniretur iuz illd. Cō-
 fitebit tibi cū bñfeceris ei. At vero rex iste
 Salomō sapiētia singularis / sublimis glo-
 ria / rebus affluēs / pace securus / nulli⁹ tali
 um eguisse cognoscit: p quo accepto ista b
 cantare libuerit. Sed nec scriptura ipa sui
 vspū tale aliqd significare videt. Itaq3 di-
 uinit⁹ inspiratus christi r eccie laudes / et
 sacri amoris grāz / r etni pnubij cecinit sa-
 cramta. Simlq3 exp̄ssit scē dñideriū aīe: r e-
 pithalamij carmē exultās i spū locūdo ppo-
 suit eulogio figurato tñ. Huius velabat r
 ipe istar moyfi facie suā n̄ mi⁹ forsitā i hac
 pte fulgētē. eo q illo adhuc i tpe nēo aut
 rar⁹ erat q reuelata facie gliaz istā specula-
 ri sufficēt. Agit p sui excellētia reoz nupti-
 ale hoc carmē huiusmodi titulo p̄signitū: vt
 merito catica caticoz singularit⁹ appellet:
 sic is q3 cui canit singularit⁹ e dicit⁹ rex re-
 gū r dñs dñantiū. **L** Etey vos si vram
 exp̄tiā aduertat: nōne in victoria q vicit
 mūdū fides vfa / et in exitu vfo de lacu mi-
 miserie r de luto fecis cāstas r ipi dño cā-
 ticū nouū: q3 mirabilia fecit? Rursus cū ad-
 tecit supra petrā statuere pedes vfos r di-
 rigē gressus vfos: puto q r tūc nihilomi⁹

tituli expolatio: ~

p indulta nouitate vire imissus sit i os v3
 canticū nouū carnē deo nfo. Quid cū pe-
 tētib⁹ vob nō solū pctā dimisit: s3 insuz p-
 misit r p̄mia: nō multo magi spe gaudētes
 futuroz bonoz cāstas i v3s dñi: qm mag
 est gloria dñi? At si cui forte vfm clausum
 vel obscur aliqd de scpturis interdū elux-
 rit tūc. p̄sus necesse ē p pcepta celestij pa-
 nis alimonia diuinā mulceat aures in vo-
 ce exultationis r p̄fessionis son⁹ epulātis.
 Sed et in q̄tidianis exercitijs r bellis que
 nulla hora pie i xpo viuētib⁹ defunt a car-
 ne. a mūdo a diabolo (sicut militiā eē vitaz
 hoīs sup trā incessant exp̄m i vobimetij
 p̄sis) q̄tidiāna necesse ē: catica p affectū
 victorijs innouari. Quotiēs tēratio supat
 aut vitiū subiugat: aut iminēs piculū decli-
 natur: aut laque⁹ insidiātis dephēdit: aut
 ānosa r inefata q̄cūq3 aīe passio semel pfe-
 cteq3 sanaf: aut multū diuq3 cupita r sepius
 petita virt⁹ tādē aliqñ dei munere obtinet
 quid nisi toties iuz pphētā p̄sonet gr̄aruz
 actio r vox laudis: r ad singula q3 benefi-
 cia benedicat de⁹ i donis suis? Alioqñ inq-
 tus reputabit cū discussio venerit q nō po-
 terit dicē deo. Cātābiles mihi erāt iustifi-
 catōes tue: in loco pegrinatōis mee. **A**t
 bitroz vos in vobisp̄s illa iā recogitē q i
 psalio nō catica caticoz: s3 catica ḡduū ap-
 pellāf: eo q ad singulos p̄fect⁹ vfos iuz a-
 scēssiones q3 d̄scq3 in corde suo disposuit sin-
 gula sint catica depromēda ad laudē r glo-
 riā dei pmouētis. Quonā mō impleat aliq
 ille versicul⁹ nō video: vox exultātōis r fa-
 lūtis i tabnaculis iustoz. aut certe apostoli
 illa pulcherrima saluberrimaq3 exho: tatio
 in psalmis hymnis r caticis spiritalib⁹ cā-
 tātes r psallētes i cordibus vfos dño. **D**
 S3 ē caticū qd sui singulari dignitate r su-
 auitate cūctis meritis q̄ meoz auimus r si q
 sunt alia antecellit. et iure hoc appellaueri
 caticū caticoz: q3 cetoz oim ipm ē fruct⁹.
 Istiusmodi caticū sola vinctio docz: sola ad-
 discit experientia. Expti recognoscāt: in exp̄-
 ti iardescāt desiderio nō tā cognoscendi q
 exp̄iendi. Ad est ei strepit⁹ oris: s3 iubilus
 cordis. nō son⁹ labioz: sed mot⁹ gaudiozū:
 volūtati nō vocū p̄sonātia. Ad audif foris
 nec enī i publico p̄sonat: sola q cātāt audit
 et cui cātāt: id est spōsa r spōsus. Est quip-
 pe nuptiale carmē exp̄imēs castos iocun-
 dos q3 cōplexus animoz: mox cōcordiā: af-
 fectūq3 cōsentaneā ad alterutrū caritatē
Letey nō ē illd cātare seu audire aīe pueri

Sermo. II.

lis et neophite adhuc r recens de cōuerse
 secto: sed p̄uete tā et eruditementis q̄ su-
 is nimirū p̄fectib⁹ deo pmouētē in tantū
 iā creuerit quaten⁹ ad p̄fectā etatē r ad
 nobiles quoddāmodo puenerit annos. an
 nos dico meritorū nō tēporū. facta nupti-
 is celestis spōsi idonea qualis venis suo lo-
 co pleni⁹ describit. Sed p̄terit hora qua
 nos exire vget ad opa manū et paupras
 et iustitio regularis. Cras in noie dñi qd
 ceperamus p̄sequemur de osculo: qd de ti-
 tulo hodiern⁹ sermo nos expeduit.

Sermo secundus de incarnatione
 xpi per patriarchas et pphetas p̄nūcia-
 ta et ardētissime ab eis expectata.

Adorem desiderii patz

suspiratiū xpi in carne presentiaz
 frequētissime cogitans p̄ungoz
 et cōfundoz in memetipso. **E**t nūc
 vir contingo lachrymas ita pudet tepozis
 toz postq3 miserabiliū tēporū hoz. Cui nan-
 q3 nostrū tantū ingerat gaudiū gratie hu-
 lus exhibitio: quantū veterib⁹ sanctis ac-
 cēderat desiderij p̄missio: Ecce enī q̄ mul-
 ti in hac eius que p̄ime celebrāda est na-
 tiuitate gaudebūt: sed vtimā de natiuitate
 illoz ergo desiderij flagrans / et pie ex-
 p̄tationis affectum spirat mihi vox ista.
 osculef me osculo oris sui. Senferat nimirū
 in spū. q̄ quis tūc spūalis esse poterat: quā-
 ta foret gratia diffusa in labijs illis: p̄pte-
 rea loquens in desiderio aīe atebat: oscule-
 tur me osculo oris sui: nimirū omni modis
 cupiens tāte suauitatis participio nō frau-
 dari. Dicebat enī p̄fectus quisq3. Quo mi-
 hi ora hec seminuēria prophetarū: Ipse
 portus speciosus forma p̄re filijs hoīm: ip-
 se me osculef osculo oris sui. Ad audio iam
 moysem: p̄dicitōis si qdē lingue fact⁹ est
 mihi. p̄fate labia immūda sunt. hieremias
 nescit loqui qd p̄ter est. et pphete oēs ellin-
 gues sunt. Ipse ipse quē loquuntur ipse lo-
 quat: ipse me osculef osculo oris sui. Ad in
 eis iā aut p eos loquat mihi: qm tenebro-
 sa aqua in nubib⁹ aeris: s3 ipse me osculef
 osculo oris sui: cui⁹ gratiosa p̄sentia / et ad-
 mirāde fluēta doctrine s̄at in me fons aq
 salētis in vitā eternā. Quē vnit p̄ oleo
 leticie p̄ cōfor: tūb⁹ susta. nunqd nō ex ipō mi-
 hi vberioz ifundit gratia: si tñ dignet me
 osculari osculo oris sui? Cui⁹ vtiq3 sermo
 viuus et efficac osculū mihi est. nō quidem
 cōfictio labiozū: q̄ inter dñi pacē mentitur

animozū: sed plane insulso gaudiozū / reue-
 latio secretoz: mira quedā et quoddāmo
 do indiscreta cōmirio superni luminis et
 illuminate mētis. Adherēs q̄ppe deo vn⁹
 spūs est. Merito p̄inde visiones r somnia
 nō recipio. figuras r enigmata nolo. ipas
 quoz angelicas fastidlo species. Quippe
 r ipos longe superat iesus me⁹ specie sua
 et pulcritudine sua. Ad ergo aliū siue an-
 gelū siue hoīem: sed ipsuz peto osculari me
 osculo oris sui. **N**ec sane p̄sumo me oscu-
 latū tri ab ore ipi⁹. est enī hoc assumpti ho-
 minis. vnice felicitatis et p̄rogatiue singu-
 laris: sed humilius ab osculo oris sui peto
 me osculari. qd cōe vtiq3 est multoz. q̄ dice-
 re possunt. et nos omēs de plenitudine ei⁹
 accepimus. Inredite. Sit os osculās ver-
 bū assumens: osculatū caro que assumitur.
 Osculū vero qd pariter ab osculāte r oscu-
 lato cōfictū persona ipsa ex vtroq3 cōpacta
 mediator dei et hoz homo xps iesus. Hac
 ergo ratione sc̄toz nemo dicere p̄sumebat
 osculef me ore suo: sed tātū osculo oris sui
 ipi sane seruātes p̄rogatiuā istā. cui sin-
 gulariter semelq3 os verbi ip̄essum tūc est
 cū ei se cor: poraliter plenitudo oīs diuini
 tatis indulsit. Felix osculū ac stupenda di-
 gnatione mirabile: in quo nō os ori ip̄mi-
 tur: sed de⁹ homi vnif. Et ibi quidem cōra-
 ctus labiozū cōplexuz significat aīo: h̄ic
 autē cōfederatio naturarū diuini huma-
 na cōponit. q̄ in terra sunt / et q̄ in celis pa-
 cifcās. Ipse est enī pax nostra. q̄ fecit vtra-
 q3 vnū. **A**d hoc igit osculū. sanct⁹ q̄sq3
 antiqui tēporis suspirabat eo qd locūditā-
 tē et exultationē thesaurizari sup ipsuz: et
 thesauros omīs sapiētie r sciētie in ipso ab-
 sconditos p̄sentirent. cuperētq3 et ipi de
 plenitudine ei⁹ accipere. **B** Sētio. pla-
 cet vobis qd dicit. Sed accipite et aliū sen-
 sum. Ad latuit sanctos et ante aduētū sal-
 uatoz: is. deū sup mortaliū genus cogitare
 cogitātōes pacis. Nec enī faceret verbū
 sup terrā: qd nō reuelaret seruis suis pro-
 phetis. Erat tamē verbuz hoc absconditū a
 multis. fuit nanq3 in tēpore illo rara fides
 in terris / et tenuis admodū spes: in pluri-
 b⁹ quozq3 illoz q̄ expectabāt redēptionē is-
 rael. Qui vero p̄ficebāt: ipi et predicebāt
 p̄m in carne veturū: r cū ipso pacē. Unde
 qdā eoz p̄pax erit (in q̄t) in fra n̄ra cū vene-
 rit. Immo p̄ ipsum dei grāz hoīes recupe-
 raturus: cū of fiducia sic dñit⁹ acceperāt
 p̄dicabāt. **D** r p̄cursor dñi hoīes suo tē-
 a. l. f.

poro impietū agnouit et phibuit: gfa i qui
rens r veritas p iesum xpm facta est. r ita
verū esse: ois nūc xpian^o populus experit.
Ceterū illis p nūciatib⁹ pacē: morā autē
faciente auctore pacis: murabat populi fi-
des. dū nō erat q̄ redimeret. neq; q̄ saluum
faceret. Itaq; causabant hoies moras: qd̄
ille ostēdit illis p nūciatib⁹ pacē: morā autē
pacis: sicut locut⁹ fuerat p os sc̄to: ū q̄ a se
culo sunt. pphetar⁹ eius. r suspectas hñtes
pmissiones. signūz pmissē recōciliationis
qd̄ est osculū flagitabant. Et si nūcijs pacē
vnuis q̄libet de populo respōderet. Quous
q; tollitis aīas nostras? Itā olim predictis
pacē / r nō venit. pmittitis bona / r adhuc
turbatio. Ecce hoc ipsuz multipharie mul-
tisq; modis et angeli patrib⁹ / et p̄ses n̄si
annūciauerūt nobis. dicētes par / r nō est
par. Si mihi vult esse p̄suasuz de⁹ qd̄ d̄ sue
bñplacito volūtatis tā crebra iā legatione
spōdet / nec exhibet: osculef me osculo oris
sui. sicut in signo pacis faciat de pace secu-
rū. Itā verbis iaz quomodo credā? Opus
magis est / opere xba firmari. Probet ve-
ridicos nūcios suos de⁹: si tñ nūci⁹ ei⁹ sunt
et sequat eos ip̄e: vt sepi⁹ p̄miserunt: q̄a si
ne ip̄o possunt facē nihil. **W**ist puerū:
tulit baculū: nec dū est vox neq; vita. Itō
surgō: nō suscitō: non excutio: de pulcre
nō respiro in sp̄e: si nō p̄pheta ip̄e descēdat
r osculef me osculo oris sui. huc accedit qd̄
is q̄ nostrū se. p̄stet mediatorē ad deū. dei
fili⁹ est / et de⁹ est. **E**t qd̄ est hō vt in
notescat et: aut filius hoīs vt reputet et: q̄
mihi fiducia vt tate me andeā credere ma-
testati: **A**nde inq̄ tra r cinis p̄sumo deum
curā habere mei: Ad hoc diligit p̄ em suū
me vero opus nō habet: bonoz meozū non
eget. **A**nde ergo constabit mihi: qd̄ media-
tor me⁹ in parte: nequaq; sit: **T**ñ si vere vt
dicitis. decreuit misereri de⁹: cogitatq; vt
p̄placito: sit adhuc: statuat testam̄tū pacē
et sedna p̄peruū feriat mihi: in osculo oris
sui: **E**t q̄ p̄cedūt de labijs suis nō faciat ir-
rita: et imaniat se: humiliet se: inclinēt se: et
osculēf me osculo oris sui **E**t ex equo parti-
bus cōgruēs mediator: neutri suspect⁹ sit
de⁹ fili⁹ dei / fiat hō / fiat fili⁹ hoīs / et certū
me reddat in hoc osculo oris sui. **S**ecurus
susceptio mediatorē dei filiū: quē agnosco r
meū. **M**inime plane iā mihi suspectus erit
frater enī et caro mea est. **P**uto enī sper-
nere me iā non poterit os de oscul⁹ meis: r
caro de carne mea. **I**ta ergo vet⁹ querela

figa:~

sacrosanctū osculū. id est incarnandi verbi
mysteriū exigebat dū longa et molesta ex-
pectatione fatigata fides deficeret: et infi-
delis p̄plis adūsus p̄missa dei victus r
dio murmuraret. **A**dinuetio mea est: si nō
hoc idem et vos recognoscitis de scriptu-
ris. **I**nde erant p̄fecto q̄rule ille et ple-
ne murmure voces. **M**anda / remanda / ex-
pecta / reexpecta / modicū ibi / modicuz ibi
Inde ancie ille et plene pietate preces. **V**a
mercedē dñe sustinētib⁹ te: vt p̄phete tui
fideles inueniātur. **I**tem. **S**uscita dñe pre-
cationes: quas locuti sunt in noīe tuo pro-
phete priores. **I**nde blande ille r plene cō-
solatione p̄missiones. **E**cce apparebit vñs
et nō mentietur / si moram fecerit expecta-
tū q̄a veniet et non tardabit. **I**tem. **P**ro-
pe est vt veniat tēpus eius et dies ei⁹ non
elongabitur. **E**t ex persona p̄missi. **E**cce
ego iquit declino in vos vt flumen pacis
et vt torrens inundans glorie gētium. **I**n
quibus verbis satis apparet r predicator
istātia / et differētia populoz. **S**ic itaq; et
plebs murmurabat: r fides nutabat: r in
Isaie vaticiniū. angeli pacis amare flebāt
Whe ergo vniūsum gen⁹ humanū mo-
ram faciēte xpo desperatiōe perire vuz se
cōtēpti suspicari infirma mortalitas: sue
q; recōciliationis cū deo: de gfa toties re-
p̄missa videret: seti q̄ de spū certi erāt
certitudinē de carnis p̄sentia exoptabant.
Ac signū reformandē pacis p̄pter pusilla-
nimes et incredulos oī infātia redrebant.
Radix iesse qui stas in signozū populozū
qm̄ multi reges et p̄phete voluerūt te vi-
dere et nō viderūt. felix tamē ex oībus sy-
meon cuius senectus in miā vberī. **I**te nē-
pe exultavit vt videret desiderū signū r vi-
dit et ganistus est. **A**cceptorq; osculo pacis
in pace dimittit ante tamē aperte p̄onūci-
ans iesum esse natū in signū cui cōtradice-
dum erat. **D**ino ita fuit. **C**ōtradictū est ex-
orto signo pacis sed ab hīs qui oderūt pa-
cem. **I**tā par hoībus bone volūtatis. **M**a-
linolis autē petra scandali: r lapis offenso-
nis. **H**erodes deniq; turbatus est: et omīs
hierosolima cū illo. **S**i quidē in p̄p̄tia ve-
nit: et sui eū nō reciperūt. felices illi in sua
p̄noctatione pastores. q̄ signi hui⁹ visione
digni habiti sunt. **I**tā tunc se abscondebāt
paruulis: et herodes videre voluit: sed q̄a
non bona voluntate: non meruit. **P**acis si
quidem signū erat: datū tantū hominibus

Sermo.III.

bone voluntatis. **H**erodi vero et similibus
eius: non dabit nisi signum iōne prophete.
Porro ad pastores: et hoc (ait āgelus) vo-
bis signū. vobis humilibus: vobis obediē-
tibus: vobis nō alta sapientib⁹: vobis vigi-
lātib⁹ et in lege dei meditantibus die ac
nocte. hoc inquit vobis signū. **Q**uod ange-
li p̄mittebant: qd̄ populi requirebāt: qd̄ p̄-
phete predixerant. hoc fecit dñs nūc ostē-
dit vobis. in quo recipient increduli fidē /
pusillanimes spem: p̄fecti securitatez. hoc
ergo vobis signū. **C**ulus rei signū? **I**ndul-
gentie: gfe: pacis: et pacis cuius nō erit fi-
nis. **H**oc est ergo signū. **I**nuenietis isantē
pannis quidē inuolutū: et postū in prese-
pio. deus est tamē in ip̄o mundū reconcili-
ans sibi. **M**orietur p̄pter pctā vestrā: r re-
surgēt propter iustificatiōē vestrā. vt iu-
stificati per fidē pacem habeatis ad deum.
Hoc signū pacis: propheta quondam regi
Achaz p̄ponebat petēdum a dño deo suo.
sive in ex celo supra sive in inferno deorsum
Sed ipius rex recusavit nō credens miser
qd̄ in signo hoc ima summis in pace socian-
da essent: quaten⁹ et inferi dño descenden-
te salutari in osculo sc̄to. signū pacis et ip̄s
recipient r superni sp̄s idipsum nihilomi-
nus cū ad celos redierit eterna suauitate
participarent. **S**ermo finēdus est: sed
vt qd̄ in eo disputatū est breui recolligam:
summa pater. hoc sanctū osculū vobis ex
causis necessarie indultū mundo vt r in fir-
mis faceret fidē et desiderio satisficeret p-
fectoz. **P**orro ipsum osculū esse. nō aliud
q̄ mediatorē dei r hoīm hoīm xpm iesuz
qui cū patre et spū sc̄to viuūt et regnat de⁹
Per omīa secula seculozum. Amen.
Sermo. iij. De osculo pedis: ma-
nus: et oris domini etē.

Die legimus in libro

h experietie. **C**ouertimini ad vos
ip̄os. et attēdet vnuq; q; cōsciē-
tiā suā sup his que dicenda sunt. **E**xplora-
re velim si cui vnq; vestrū ex sententia vice-
redatū sit osculef me osculo oris sui. **N**on
est enī cuiusuis hoīm ex affectu hoc dicere
sed si q̄s ex ore xpi sp̄iale osculuz vel semel
acceptū: hunc p̄p̄tū experimentuz p̄fecto
solicitat r repetit libens. **E**go arbitror: ne
minem vel scire posse qd̄ sc̄nisi qui accipit
Est quippe manna absconditum. et solus
qui edūt adhuc esuriet. **E**st fons signatus
cui non cōmunicat alien⁹: sed solus qui bi-

bit adhuc stiet. **A**udī expertuz quomodo
regrit. **R**edde inq̄t mihi leticiaz salutaris
tui. **M**inime ergo id sibi arroget mei simi-
lis aīma onerata pctis sueq; adhuc carnis
obnorā passionib⁹ que suauitate sp̄s nec
dū senserit: in ternozū ignarataz in exper-
ta penit⁹ gaudioz. **A** **O**stendo tñ ei q̄
huiusmodi est locū in salutarī sibi cōgruen-
tem. **I**tō temere assurgat ad os serenissimi
sponsi: sed ad pedes seuerissimi dñi meuz
pauida iaceat: et cū publicano terram tres-
mens nō celū aspiciat: ne cōfusa in lumari
bus celi facies assueta tenebris opprimat
a gfa atq; insolitis reūberata p̄cedozibus
maiestatis: vñsioz rursum cepitate calligi-
nis obuoluatur. **I**tō tibi o quecūq; es talis
aīa: nō tibi ille locus vills aut despicibilis
videat: vbi sc̄ta peccatrix pctā deposuit: in-
dult sanctitatē **I**bi ethiopiissa mutauit pel-
lem: et in nouū restituta candorē iā tunc fi-
ducialiter veraciterq; respondebat expo-
bitātib⁹ sibi verbū. **A** **I**gra sum sed formo-
sa filie h̄r̄m. **M**iraris quānā id arte potu-
erit: vel qd̄ obtinuerit meritis? **P**aucis
accipe. **S**icut amare: r de intimis viscerib⁹
longa suspiria trahēs: r salutarib⁹ intra se
succussa singultibus felleos humozes euo-
luit. **L**elestis medic⁹ celerrime subuenit:
q̄a velociter currit sermo ei⁹. **I** **A** **R**unqd̄ non
potio est sermo dei: **E**st vtiq; et fortis r ve-
hemēs: et scrutās corda et renes. **D**eniq;
sermo dei viuus r efficac: et penetrabilior
oī gladio ancipiti: p̄tingēs vsq; ad diuisio-
nē aīe ac sp̄s: cōpagū q; ac medullarū: r
discretor cogitationū. **H**ui⁹ igit̄ b̄tē peni-
tētis exēplo p̄sternē et tu o miseravt desi-
nas esse misera. p̄sternere et tu in frā: am-
plectere pedes: placa osculis: r riga lachry-
mis. qd̄ tñ nō illū laues: sed te. et has vna
de grege tonsaz. que ascēdūt de lauachro.
Ita sane et suffusum pudore a sermone vul-
tū sustollere ante nō audeas quā audias r
sp̄a. **D**imittant tibi pctā tua. **Q**uā audias
Cōsurge r surge captiua filia syon: r surge
excitere de puluere. **D** **S**upto itaq; ad
pedes p̄mo osculo: ne sic qd̄ p̄sumes statiz
ad osculū oris assurgēs: s̄ erit tibi grad⁹ ad
ip̄m mediū quoddā osculū altū: qd̄ sc̄do lo-
co ad manū accipies. **D**e q̄ r talē accipe ra-
tionē. **S**i dixerit mihi iesus dimittant tibi
pctā tuā: nisi ego peccare dñero qd̄ p̄derit
Erit tunicā meā: si reinduero eā: quātū p-
feci? **S**i rursus pedes meos q; laueraz in
quinaero: nūquid aliquid lauasse valebit?
a. iij.

allic q̄m p̄cto r d̄ q̄e
re g solatōz sp̄m q; ~

Sordens of genere vitioꝝ iacui viu in luto fecis: sed erit sine dubio recedenti qua iacenti deteri. Deniqꝫ qd me sanu fecit: ipm mihi dirisse recordor. Ecce ia sanus factus es: vade ia ampli noli peccare: me deteri aliqd tibi cotingat. Qui autē dedit voluta tem penitēdi: opus est vt addat et cotinēdi: diuirtute ne iterē penitēdi: faciāqꝫ nouissima mea peioꝝa pꝛioꝝibꝫ. ve eni mihi etiā penitēti: si statim sustraxerit manus: sine qd nihil possum facere. Nihil in qua: quia nec penitere nec cotinere. Audio pꝛinde qd cōsultit sapiēs. Verbu inqt in ofone ne iteres. Pꝛaueo et qd iuder intētat arbori nō faciēti fructū bonū. fateor: p huiusmodi non sum oīno cōtētus pꝛioꝝi gratia qua ia malozū sum penitēs: nisi scdā accipero vt videlicet dignos faciā penitētie fructꝫ: et deinceps non reuertar ad vomitū. Doc ergo restat mihi pꝛius petendū et accipiēdū qd pꝛsumā altioꝝa r sacratioꝝa contingere. Nolo repēte fieri summꝫ: paulatim pꝛice re volo. Quātrū displicet dō spud etiā peccatoris: tantū penitētis verecūdia placet. Cūti placas eū si mensurā tuā seruaueris et altioꝝa te nō q̄seris. Logus saltus et arduus est de pede ad os: sed nec accessus cōueniens. Quid eni: Recēti adhuc resper sus puluere oꝝa sacra cōtinges: Veri de luto tractꝫ: hodie vultui glorie presentaris: Pꝛer manus tibi trāstus sit. Illa pꝛius te tēgat: illa te erigat. Quomodo erigat: Dādo vnde pꝛsumas. Quid istud: Decor cōtēnētie: et digne penitētie fructꝫ: q̄ sunt opa pietatis. Nec de ster core te erigēt in spem audēdi potioꝝa. Sane accipiēdo donū osculare manū. hoc est nō tibi: sꝫ nō ei: oꝝa gloriā: da semel/ et da iterū: tū p donatis cri minibꝫ: tū p collatis xꝛutibꝫ. Aut certe vi deto. vnde munias frontē cōtra ictꝫ istos. Quid habes qd nō accepisti? Si autē accepisti: qd gloriaris quasi nō accepisti? Cū tā tandē in osculis duobꝫ geminū habēs diuine dignatiōis experimētum. forsā nō cōfunderis pꝛumere sanctioꝝa. Quātrū qd pꝛe crescis in gꝛa: tantū et in fiducia dilataris. Inde fit vt r ames ardētꝫ: et pulses si dentius: p eo qd tibi deesse sentis. Pꝛoꝝo pulsanri aperiet. Pā summū illud qd cūqꝫ est summe dignationis et mire suauitatis osculū credo nō negabi sic affecto. hec via hic ordo. Pꝛimo ad pedes pꝛidimꝫ r plo ramꝫ corā dño q̄ fecit nos. ea q̄ fecimꝫ nos Scdō manū q̄rimꝫ subleuātis/ r roborātꝫ

genua dissoluta. Postremo cū istā multis pꝛibꝫ et lacrimis obtinemꝫ tū demū aude mus foristan ad ipm os glorie caput artol lere (pauēs et tremēs dico) nō solū speculā dū: sed etiā osculandū. Q: spūs ante faciē nostrā rps dñs cui adherētes in osculo scō vnꝫ spūs ipmꝫ dignatione effimur. Tibi dñe iesu: tibi merito dixit cor meū exq̄sitate facies mea. faciē tuā dñe requirā. Mēpe anditā fecisti mihi mane mīam tuā: cū iacēti pꝛimū in puluere: tuāqꝫ deosculanti reuerēda vestigia / quod male vixerā remissisti. Pꝛoꝝo in pꝛgressu diei letificasti aīam serui tui. cū deinde in osculo manus etiā hūi uēdi gratiā indulxisti. Et nūc quid restat o bone dñe: nisi vt ia in plenitudine lucis / in feruore spūs ad oꝝis quozꝫ osculū dignant admittens / adipleas me leticia eaz vultu tuo: Indica mihi o suauissime: o serenissime. me. indica mihi vbi pascis: vbi cubas in meridie. Fratres bonū est nos hic esse: sed ecce auocat diei malicia. Di sꝫ quidē q̄ modo supuenisse nūciant gratū cogūt rampere mgis q̄ finire sermonē. Ego exibo ad hospites: ne qd desit officijs eiꝫ de qua loquimur caritatis: ne forte et de nobis audire cōtingat. Dicit eni et nō facisti. vos oꝝate interim. vt volūtaria oꝝis mei bñ placita faciat deꝫ ad vestrā ipsoꝝi edificationē r laudem et gloriā nominis sui.

Sermo. iiii. De triplici pꝛfectu aīe q̄ sit p osculū pedis manus et oꝝis dñi.

Riplicem quendam aī me pꝛfectū sub noīe triū osculozꝫ sermo hesternus cōplexus est. nō quid excidit vobis: Is mihi hodierna di sputatione pꝛsequēdus erit. put parare dignabit in dulcedine sua pauperi deus. **D**iximꝫ si recollitis illa oscula sumi ad pedes: ad manū: ad os. singula singulis referētes. In pꝛmo sane pꝛordia dedicātur no stre pꝛuersionis. Scdō autē pꝛficiētibꝫ indulget. Pꝛoꝝo scū sola experit et rara perfectio. Ab hoc solo qd vltimū positū est. sum pꝛst exordiu scriptura ista quā tractare suscepiꝫ. r ipmꝫ causa reliqꝫ duo a nob adiūcta sunt. An dō necessariē vos iudicabitꝫ Puto eni facies ipa eloqꝫ facile admonet et ista reqꝛere. Mirū dō si nō r vos aditꝫtis oportere reuera esse aliū siue alia oscula a qdꝫ osculuz oꝝis distinguē voluit ille q̄ dixit: osculete me osculo oꝝis sui. Cur eni cū sufficē poterat dixisse simplicif osculete me

Sermo. III.

Preter moꝝē tñ vsuqꝫ loquēdi distincte r signāter adiecit osculo oꝝis sui: nisi vt ostēderet ipsum qd petebat osculū summū esse nō solū: Mōne deniqꝫ ita inuicē loquimur: osculare me vel da mihi osculū: et nemo se quitur vt dicat. oꝝe tuo. siue osculo oꝝis tui. Quid alterutrū osculari parētes nō xꝛus inuicē oꝝa tēdū: q̄ tñ abinucē nō reqꝛimus noiātim: Deniqꝫ q̄ narrat: verbi gꝛa: a dño susceptū in osculo pꝛitorē. et oscula tuos est ait eū: nec addidit ore suo: vel osculo oꝝis sui. Sic nimirū oīs et q̄ scribit et q̄ loquit cōsuevit. **S**ūt ergo hi tres aīaz affectus siue pꝛectꝫ expertis vstraxat satis noti et manifesti: cū aut de actis malis indulgentiā: aut de bonis agēdis gꝛam: aut ipmꝫ etiā indultioꝝi r bñfactoris sui pꝛsentia. eo quidē modo q̄ in corpore fragili possibile est: obtinet itneri. Ceterū pꝛimū r secundū qua ratiōe oscula nō lauerim manifestius accipite. Osculū: pacis iudicium esse oēs nouimꝫ. Pꝛoꝝo autē si vt scriptura loquit pꝛctā nā separāt iter nos et deū: tol lat de medio qd iter est: et pax est. Cū ergo satisfactimꝫ vt ablatio qd separāt pꝛctō reco cillimur: idulgētiam quā recipimꝫ qd nūc quod dā osculū dixerim pacis: Idqꝫ interi nō alibi q̄ ad pedes sumendā. Dum illis qd pꝛe r verecūdia debet esse satisfactio: q̄ emē dat supba trāsgressio. **A**t cū etiā ad viuendū emēdati: deoqꝫ digni cōuersandū: placita quadā amplioꝝis gꝛe familiaritate donamur: cū amplioꝝi fiducia caput iam leuamꝫ de puluere. largitorꝫ vt assolēt manū osculari. si tñ de accepto munere non nostrā sed auctoris gꝛam q̄rimus: eiꝫ sua dona et nō nobis ascribimꝫ. Alioquin. si in te et nō magis in dño gloriaris: pꝛiā pꝛfecto r nō vñ manū osculari cōuinceris qd iuxta beati Job sententiā est inqtas marima et negatio in deū. Si ergo ad scripture testimoniu: pꝛiā gloriā q̄rere: pꝛiāz est osculari manū: pꝛfecto q̄ dat gloriā deo dei dicit nō incōgrue manū osculari. Et in hoi bos quidē ita esse videmus. seruos videlꝫ offensoꝝū dñozꝫ osculari solere pedes cum ab eis veniā petūt: et pauperes diuitū manus: cū ab eis munꝫ accipiūt. **A**terū qd spūs est deꝫ. et nullis simplex illa substātia mēbris distincta corporeis: erit foristan qd nullatenus de illo recipiat tale aliqd sed a me sibi dei manꝫ vel pedes flagitet demon strari. sicqꝫ pꝛari qd de osculo pedū manu sue visio. **B** Sz qd si et ego vicissim

ab ipso meo sciscitatore: de oꝝe qd dei reqꝛero: q̄tenꝫ qd de oꝝis osculo scriptura loqꝫ tur: ad deū pꝛinere demōstrat: Mēpe aut cū isto simul et illa habet: aut cū illis parit et isto caret. Sed eni et os habet deꝫ q̄ docet hoīem sciam: et manū habet q̄ dat escā omi carni: et pedes habet quozꝫ fra scabelū est ad qd nimirū pctōres terre pꝛuersi atqꝫ humiliari satisfaciunt. hec in qua oia habet deꝫ p effectū: nō p naturā. Inuenit pꝛfecto apud deū et verecūda cōfessio quo se humiliādo deiciat: r pꝛōpta deuotio vbi se inuadō reficiat: et iocūda cōtēplatio vbi excedēdo delectat. **O**ia oibus est q̄ omiā administrat: nec q̄quā est oīm pꝛie. Mā qd in se est lucē habitat r accessibile et pax eiꝫ exuperat oīm sensum: et sapie eiꝫ nō est numerus: et magnitudinis eiꝫ nō est finis: nec potest eū videre homo et viuat. Mō qd longe ab vnoquoꝫ sit: q̄ esse oīm est sine qd oia nihil: sed vt tu plus mireris et nil eo pꝛsentius: et nil incōpꝛehēssibili. Quid nempe culꝫ rei pꝛsentꝫ: q̄ esse iūti: Quid cūqꝫ tñ incōpꝛehēssibili: q̄ esse oīm: Sane esse oīm dixerim deū: nō qd illa sunt qd est ille: sed qd ex ipso et p ipsum et in ipso sunt oia. Esse ergo est oīm q̄ facta sunt. ipse factor eozꝫ: sed causale nō materiale. Tali pꝛinde modo dignat illa maiestas suis esse creaturis oibus quidē qd sunt: animātibꝫ asit qd et viuūt. Pꝛoꝝo ratiōe vtentibꝫ iur: recte vero vtētibꝫ xꝛus: vincētibꝫ gloria. Et in hio oibus creādis: gubernandis: admini strandis: monēdis: pꝛmonēdis: inuouandis: firmādis: nullis corporeis indiget instrumētis: qd oia solo verbo et corpore creauit: et spūs. Ante corporeis r corporeis egent sensibꝫ p q̄ sibi inuicē inuocēscāt r valeant. **A**t nō ita oipotēs cui de sola volūtate cele ris suppetit efficiētia. tā in creādis rebus q̄ ordinandis put voluerit. Valer cui vult quātū vult. r absqꝫ corpaliū officio obseqꝫ ve mēbroꝝ. Quid ad itūda q̄ cōdidit ipse putas sibi reqꝛat corporei scūs adiutoris. Nihil oīm oīno latet: aut effugit lucē vbi qd pꝛesentē. Nec tñ vt agnoscat aliqd: nec cessariū habet renūciantis sensus ministrū. Nec solū vnūsa noicit sine corpore: sꝫ r innotescit mūdis corde sine corpore. **D**i co aut idem latius vt planius fiat. Sed forte qd finēdi iā fmonis angustia nō admittit. cōsiliū magis est vt i crastinū differamꝫ.

Sermo. v. De quattuor generibꝫ spūm. videlicet di: angeli: hoīs: r pecorꝫ.

aut q̄ h̄ dñi deo h̄e oꝝ

Quatuor spirituum genera
nota sunt vobis. peccatis. n. ange
licis: et qui cōdidit istos. **A** **185**
Et ex oib⁹ cui siue ppf se: siue ppf alius: siue
ppf vtriusq⁹ necessarii corpus nō sit: corpo
risve similitudo: excepto dūtaxat illo. cui
omnis tā corporalis q̄ spūalis creatura me
rito p̄stet et dicit. **D**e⁹ me⁹ es tu q̄si bono
rū meorū nō egēs. **E**t p̄mū quidē ita cor
pore egere cōstat: vt nec subsistere absq⁹ il
lo vtriusq⁹ possit. Simil⁹ d̄ppe et viuificare de
sinit: et viuere ille spūs: quando mox pec⁹
Alex nos viuimus quidē post corpus: s̄
ad ea quib⁹ beate viuatur nullus vobis ac
cessus pater nisi per corpus. Senserat hoc
qui dicebat. Inuisibilia dei per ea que factā
sunt intellecta conspiciunt. Ipsa siquidem
que facta sunt id est corporalia et visibilia
ista non nisi per corporis instrumētū sensa:
in n̄fam noticiā veniunt. **N**abet igitur ne
cessarius corpus spiritalis creatura q̄ nos
sumus: sine quo nimirū nequaquam illam
sciētiam assequitur quā solam accepit gra
dum ad ea de quorum sit cognitione beata
Dic si michi obiciunt de paruulis rege
neratis quod absq⁹ sciētia rerū corporaliū
exercentes de corpore ad beatā vitā nihilo
min⁹ trāsire credantur. **B**eniter respō
deo hoc illis conferre grām: non naturam
Et quid ad me de miraculo dī qui de natu
ralibus dissero? **I**am quod et super cele
stes spūs opus corporibus habeāt: illa ma
xime certos nos faciat vera et vere diuina
sententia. **N**onne oēs (ait) administratorū
spūs sunt missi in ministeriū propter eos q̄
hereditatē capiunt salutis? **Q**uā ergo mo
do implent ministerium suū absq⁹ corpore:
presertim apud viuentes in corpore? **D**e
niq⁹ non est discurrere nec de loco ad locū
transire nisi corporū quod frequenter face
re angelos tam indubitata quam nota pro
bat auctoritas. **I**nc est quod vix sunt pa
tribus et ad eos intrauerūt et manducaue
runt: et pedes lauerunt. **I**ta inferior
superiorq⁹ spūs p̄oportis corporibus egēt:
sed tamen quibus iuuent non ēt iuuentur.
At pecus quidē ex debito seruitutis et ad
vsus tantū tēporaliū corporaliūq⁹ necessi
tatū iuando seruit. ideoq⁹ ille spūs et cum
tempore trāsit. et cum corpore deficit. Ser
uus quippe non manet in domo in eternū
licet qui bene eo vtantur oēm vsū huius
tēporalis seruitutis ad onestū referant et

noy. Angelus vero curat fatagiq⁹ in liber
tate spūs administrare officii pietatis fu
turoy bonoy p̄optū mortalibus alacriq⁹
sefe ministrū exhibens vt pote suis in cōnū
futuris ciuibus et coheredibus superne to
cunditatis. Ille igitur vt iure seruiat: iste
vt pie subueniat: abo proculdubio suis cor
poribus egent vt iuuent. **I**am in quo ipse
eis iuuentur nō video ad profectū dumtax
at eternitatis. Irrationalis nempē spūs:
nisi corporalia per corp⁹ et ipse hauriat: nisi
quid tamen eousq⁹ iuuatur corpore suo vt
per corporalia et sensibilia que per illud se
tit: etiā ad spiritalia et intelligibilia p̄fici
endo pertingat? **A**d que tamen capessēda
pro suo corporali tēporaliq⁹ obsequio no
scitur iuuare illos qui oēm vsū rex tēpo
raliū ad fructū transferunt eternay: vt en
tes hoc mundo: tanq⁹ non videntes **P**orro
aut super celestis spūs absq⁹ adiutorio cor
poris et absq⁹ intuitu eorum q̄ per corpus
sentiūt sola p̄fecto sue vicinitate ac viuaci
tate nature sufficit apphēdē sūma et itima
penetrare. **A**n non hoc ap̄s intellexit qui
cum diceret inuisibilia dei per ea que facta
sunt intellecta conspiciunt: adiecit prot
inus a creatura mundi. **N**imirū qm̄ a crea
tura celi non ita. **Q**uo enī is inuolunt car
ne ac terre incola spūs et consideratione se
sibiliū p̄ficiens gradatū quodāmodo pau
latimq⁹ nititur peruenire: eo ille celestium
habitatoy ingenta subtilitate ac sublimi
tate sua in oi velocitate facilitate que p̄tigit
nullo vtriusq⁹ sensus corporei adminiculo ful
tus: nullo corporei membri adiutus officio
nullo corporee cuiuscunq⁹ rei informat⁹ in
tuitu. **C**ur ei inter corpora spūales scrute
tur sensus. quos in libro vite et absq⁹ cōtra
dictiōe legit: et absq⁹ difficultate itelligit?
Cur in sudore vultus sui laboret exercere
grana de paleis et de vuis vna. et de amur
ca oleū: qui ex omnibus satis abundeq⁹ su
um per alienas domos: in sua abundās pa
nibus? **Q**uis puteum fodere curet et in ter
re visceribus venas aquarum cum labore
rimari: cui vltro affari aquas limpidas fōs
viuus emanat? **I**hec brutus ergo nec ange
licus spiritus ad ea capefenda que beatā
spiritalē faciunt creaturam suis villo mo
do corporibus adiuantur. ille quidē pro
innata soliditate non capiens: iste vero p̄
excellētioris glorie prerogativa non indi
gens **P**orro hominis spiritum qui me

Sermo. V.

dium quendam inter sup̄emū et infimum
tenet gradum vsq⁹ adeo ad vtrumq⁹ neces
sariū habere corpus manifestum est: vt abs
q⁹ eo nec ipse p̄ficere. nec alteri p̄desse pos
sit. **I**ā vt taceā mēbra cetera corporis offi
ciave mēbroy: quonā modo queso aut sine
lingua instruis audientē: aut sine auribus
percipis instruentē? **I**taq⁹ cū absq⁹ corpo
ris adminiculo nec bestialis spūs seruilis
cōditionis soluere debitu: nec spiritalis ce
lestisq⁹ creatura implere ministeriū picta
tis: nec rationalis aia tā proximo q̄ etiā si
bi sufficiat cōsulere ad salutē: liquet omnē
creatum spiritū siue vt iuuet: siue vt iuuet
simul et iuuet corporeo p̄ofus idigere so
lario. quid enī si qua animāta quātum ad
vsū sui reperiat in cōmoda. nullisq⁹ ap
ta vsibus humanay necessitatū? **P**ro sunt
profecto visū et si nō vsu. vtiliora cordibus
intuentū: q̄ vtentū esse corporibus pos
sent. **E**t si nocua: et si etiā perniciofa tēpo
rali hominū cōstet esse salutē: non tamē de
est eorū corporib⁹ vnde cooperētur in bo
nū hīs q̄ scdm̄ p̄positū vocati sunt sancti: et
si nō cedēdo in cibū aut exhibēdo ministrē
riū: certe ingenū ercedo iuxta eū q̄ vtriusq⁹
omī vtenti ratioe p̄ito est cōmunis discipli
ne p̄fectū quo inuisibilia dei p̄ ea que facta
sunt intellecta cōspiciunt. **I**ā et yabolus
et usq⁹ satellites (ch sit eorū semp magna
intētio) nocere quidē semp cupiūt: sed bo
nis emulatoyibus q̄bus dicit⁹ q̄s vobis no
cere poterit: si boni emulatores fuerit. ab
sit vt possint. **M**agis autē p̄ofunt et nolē
tes: cooperātur q̄ in bonū bonis. **C**ete
rū angelica corpora vtrūq⁹ ipis spiritibus
naturalia sint sicut hoibus sua et sint anī
lia sicut hoies imortalia tamē qd̄ nondum
sunt hoies: porro ipsa corpora mutēt et ver
sent in forma et specie quā volūt quādo ap
parere volūt desantes et solidātes ea quā
tū volūt. cū tamē in sui veritate p̄e subtili
tate nature atq⁹ substātie sue impalpabilia
sint: et n̄is oīno iarrigibilia visib⁹: an dō
simplici spūali substātia subsistētes corpa
cū op⁹ ē sumāt. rurūq⁹ expleto ope ponāt
in eādē de qua sumpta sunt materiā dissol
uēda: nolo vt a me req̄ratis. **A**idētur p̄fes
de huiusmōi diuersa sensisse. nec mihi p̄spl
cū est vnde alterutrū doceā. et nescire me
fateor. **S**ed et v̄is p̄fectib⁹ nō multū p̄fer
re arbitror: hāc rerū noticiā. **I**llud autē sci
tote nullū creatorū spiritū p̄ se n̄is mēti
b⁹ applicari. vt videlicet nullo mediāte no

stri sui ve corporis instrumēto: ita nobis i
miscēat vel ifundatur. quo ei⁹ participatio
ne docti siue doctiores: vel boni siue melio
res efficiamur. **N**ullus angelorū nulla aia
rū hoc modo mihi capabilis est: nullū ego
capax. **H**ec ipsi angeli ita se alterutrū capt
unt. **S**equestret⁹ proinde preroga
tina hec summo atq⁹ in circūscripto spūi q̄
solus cū docet angelū siue boiem sciētiam
instrumētū nō querit nostre corporee au
ris sicut nec sibi oris. **P**er se infundit: per
se inotescit: purus capit a puris. **S**ol⁹ nul
lius indiget. **S**olus et sibi oib⁹ de sola omī
potenti volūtate sufficiens. **O**perat tamen
imensa et innumera per subiectā creaturā
corporalē siue spiritalē: sed quasi iperās
nō quasi mendicās. **E**n verbi gratia quod
linguā meā corporalem assumpit nunc in
opus suū docere videlicet vos: cū p̄ se abs
q⁹ vubio facillis suauisq⁹ id posset: p̄ofec
to indulgētia est nō indigētia. **I**n p̄fectu
siquidē vestro meritū querit mihi: non sibi
solatū. **I**dipsum sapere opus est omī hoī
operati bonū ne forte in fede bonis domi e
ni glorie: et nō in dño. **E**st tamē qui bonū
operat non volēs siue homo malus: siue an
gelus malus. et cōstat nō fieri p̄pter eum
qd̄ sit per eū: cū p̄desse nullū bonū possit
iuito. **I**git et quidem dispēratio tantū ere
dita est: sed nescio quomodo gratius iocū
diusq⁹ sentimus bonū quod per malum di
spensatoyē ministratur. **I**psa est ergo cau
sa cur per malos faciat deus bona bonis:
non autē vt opera eorū indigēat in benefa
ciendo. **P**orro hīs que ratioe vel sensu ca
rentia sunt multo minus deus egere quis
dubitet? **S**ed quādo in opus bonū et ipsa
cōcurrunt: apparet quonā omnia seruiunt
ei: cui merito est dicere. **D**e⁹ est orbis ter
re. **A**ut certe quia nouit que per que cōue
nentius fiant: de seruitute corporee crea
ture non efficiētā querit: sed congruen
tiam. **E**st deinde quod corporum ministe
ria oportune plerūq⁹ diuinis operib⁹ ap
plicentur. vt verbi gratia pluuię viuifican
dis seminibus vel multiplicandis fegeti s
bus vel fructibus maturandis: quid pro
prio queso de corpore facere habet cui ad
nutum indifferenter vntuerfa corpora ce
lestia atq⁹ terrestria obsequi constat. **I**ta
ne superfluo haberet suum: qui nullum si
bi reperit alienum. **V**erum si cuncta que
hoc loco dicenda occurrūt p̄sentī volum⁹
sermone concludere: sermo modū excedet

et vires fortis aliqñ . ppter ea: que restat sub alio fuem? absolueda pncipio.

Sermo. vi. de summo et circūscripto spiritu qui est deus. Et quod mīa et iudiciū dicant pedes dñi.

Precedēti sequēs sermo cohercat: tenetis ne datū sup ius solū summū et circūscriptum spiritū ad oē qd facere vel fieri vult corpore instrumto siue obseqo nō egere. Dem ergo securi verā soli deo sicut immortaltatem ita et incorporeitatē. quod solū spirituum vniuersāz corporeā naturā eovsq trāscedat vt qñqz corpore in quocūqz ope nō indigeat solo spiritali nutu cū vult ad que qz vult agenda cōtētus. **S**ola igit ē q nec ppf se nec prop aliū solatio corpore instrumēti op? hz illa maiestas. cui? omnipotētī arbitrio incedētē psto ē omne op?. oē altū inclināt. omē aduersūz cedit. omē creatū fouet. etiā nullo iterueniente vel subueniente solatio corporeali siue spūali. Docet vel monet sine lingua. prebet vel tenet siue manib? siue pedib? currit et succurrit per eūtib? **A**ctibat ista et cū patrib? priorib? seculis: erguebatur hoīes sedula bñficia sed latebat eos bñficus. Ille qdē attingebat a sine vīqz ad sine fortis: sed disponens omnia suauit nō sentiebat ab hominib?. Et gaudebat de bonis dñi: et dñm sabaoth eo q? cū tranquillitate iudicaret oīa: nesciebat. **I**b ipō erat: sed nō cū ipō. **P**er ipm vinebat: sed nō ipi. **E**t ipō sapiebāt: sed nō ipm. **A**lienati: ingrati: insensati. **D**inc demū factū ē vt qd erat: qd vinebat: qd sapiebant: nō auctori tribuerēt / s? nature ascriberēt: aut certe (qd inspiētī) erat) fortune. **P**rope qz industrie atz virtuti: multi multa arrogabāt. **Q**uanta sibi vsurparunt seductoꝝ spūs: qta soli et lune data sunt: quāta terris vel aqs attributa: qta etiā māfactis fabrilib? qz mortaliū reputata opib?. **D**erb arbutis minutissimis viliissimiqz semibuf p numib? deferebat. **D**eu sic homines pcederūt et cōmutauerūt gloriā suā i similitudine vituli comedētis fenū. **Q**uoz de? miserat? errores de mōte vmbroso et cōdenso dignāter egredieās: in sole posuit tabernaculū suū. **O**btulit carnē / sapiētib? carnē: p quā discerēt sage et spm. **I**hā dū in carne et p carnē facit opa nō carnis sed dei: nature vtiqz impās supās qz fortunā: sultāqz factens sapiāz hoīm: demonūqz debellās tyrā

nidē: māifeste ipm se iudicat esse p que eas et an siebāt qñ siebāt. **I**n carne inq et per carnē potē ac parent? ogar? mira: locut? salubria: passus idigē: euidenter ostēdit esse sit q potē s? iuisibilē scia? didisset: s? piēter regeret: benigne ptegeret. **D**eniqz dū euāgelizāt inq: s? pber ih̄delib?: p suis crucifixozib? orat: nōne iudō ipz se esse de clarat: q cū pfe suo q̄tidie oziri facit solē suum sup bonos et malos: et pluit sup iustos et iniustos: **D**oc ei est qd ipē aiebat. **S**i nō factio opa p̄tis me: nolite credere. **E**n aperit os carnis sue docēs i mōre discipulos: q in silentio āgelos i celestib? docet. **E**n ad tactū corporee man? curat lepra: fugat cecitas: audit? reparat: lingua muta resolut: discipul? ppe mersus erigit: et is idubitāter agnoscat cui dixerat lōge an̄ dauid. **A**gis tu manū tuā et iples oē aīal bñdictōne. **E**t itē. **A**piēte te manū tuā: oīa i plebitur bonitate. **E**n secus corpales pedes iacens ac penitēs audit peccatrix: remittitur tibi pctā tua: et recoh̄scit eū de q ex mltis retro t̄pib? sc̄ptū legerat. **E**grediet diabol? an̄ pedes ei?. **A**bi nēpe pctm̄ remittit: ibi pculdubio diabol? de corde pctōis expellit. **D**ic vniūsalit̄ de ceter? penitētib? dicit. **H**ic iudiciū ē mūdientē pnceps hui? mūdī efficit foras. **Q**d scilz hūilē p̄tētī remittat de? pctm̄: et diabol? eū quē i hoīs cordē inaserat / amittat pncipatū. **D**eniqz ambulat sup vndas carnalib? pedib? / cui needū carnē vestito iā psalmista p̄cinerat. **I**n mari via tua et semite tue i aqs multā. **Q**d ē. cōculcas corda tumētī supboꝝ et fluxa desideria carnalib? p̄mis: iustificans impios: et supbos hūilias. **Q**d tñ qz inuisibiliter sit carnalis nō sentit a quo fit: vnde et subdit. **Q**uestigia tua nō cognoscēt. **D**ic rursus pater ad filiū. **S**ede inq̄t a dextis meis. **D**ec ponā i inimicos tuos scabellū pedū tuorum. **D**oc ē donec oēs q te cōtēnūt: tue volūtati subiciā: siue iustos et miseros: siue volūtarios et beatos. **I**raqz hoc op? spūs qz caro si p̄cipiebat (aīalis q̄ppe nō p̄cipit ea q sunt spūs di) op? fuit vt corpālib? pedib? corpāliter incubans: et corpālibus labiis pedes eosdē deoscularans: veniā peccatoꝝ peccatrix perciperet: scqz illa mutatio dextere excelli qua mirabilē sed inuisibiliter iustificat impium: etiā carnalib? innotesceret. **B** **A**ex illos spūales pedes dei q̄s pmo loco spiritualit̄ osculari penitētē opoztet. **P**reterire me non oportet. **H**oui ego

Sermo. VII.

curiositatē vestrā: q nil sua volūtate instruatū oīo p̄treat. **H**ec vero ducēdū cōtemprui nosse qbus scriptura pedib? tam frequēter deū cōmemorat nūc quidē stare: vt ibi. **A**do: abimus in loco vbi steterūt pedes ei?. nūc vero ambulare. vt ibi. et habitabo in illis. et deambulabo in eis. nūc etiā curre in iuxta illud. **E**ruit aut vt gygas ad currēdā viā. **S**i recte ap̄ovisuz est caput xpi referre ad deitātē. puto et nobis nō i q̄grue videri pedes ad hoīem pertinere. quoz aliterū mīam: alterū iudiciū nominem?. **H**ota sunt vobis ista duo vocabula. et de plerisqz scripture locis abo parit si cogitatis occurrūt. **Q**uia nō mic pedē de? in carne cui se vniuit assumpserit docet epla ad hebreos. tētatū p̄hibens p oīa xpm p̄o similitudine abiqz pctō. vt misericors fieret. **Q**uid illū alterū q iudiciū nūcupat? est? **H**ōne ad hoīem eque assumptū et ipsū p̄tinere. ipse de? hō aperte significat. vbi datā sibi p̄hibet a p̄e potestātē iudiciū facere: q̄a fili us hoīs est: **Q**uis duob? ergo pedib? aperte sub vno diuinitatis capite cōcurrentib? nat? ex muliere / fact? sub lege: inuisibilis emanuel. in terris visus est. et cū hoīb? p̄uatus est. hīs certe p̄trāsīt et nūc bñfaciēdo et sanādo oīs oppzessos a dyabolo. sed spiritalit̄: sed inuisibiliter. **H**is in quā pedibus deuotas perābulat mētes. iessant lustrās: scrutansqz corda et renes fidelū. **A**nde aut ne forte hec illa sint spōi crura que spōsa tā magnifice cōmēdat in p̄sequētib? pparās ea ni fallor: colūnis marmoreis fūdat / sup bases aureas. **P**ulchre oīo. qm̄ qdē i carnata di sapia q̄ auro designat. mīa et x̄itas obutauerūt sibi. **D**eniqz vniuerse vie dñi mīa et x̄itas. **F**elix mens cui semel dñs iesus vtrūqz inixerit pedē. **A** duob? si gnis cognoscite eā q̄ huiusmodi est: q̄ secū nccē est referat diuinis ipsa vestigiis. **I**pa sunt timor et spes: ille iudiciū: illa mīe representās imaginē. **M**erito bñplacitū est dño sup timētes eū: et i eis q̄ sperāt sup mīa ei? cū sapiētie rior iūtiū sit spes p̄fect?. **H**am cōsummationē sibi caritas vendicat. **Q**ne cū ita sint. nō paruus fruct? est in p̄mo hoc osculo qd ad pedes accipitur. tñ enatoyt neutro franderis illoz. **P**orro cui si iā do loze pcti et iudiciū timore cōpigeris: vertitatis iudiciūqz vestigio labia ipressisti. **Q**d si timor ē dolor: et diuine iūitiū bonitatis / et spe cōsequēde indulgentie tēperas: etiā mic pedē amplecti te noueris. **A**lioquin al

terū sine altero osculari nō expedit q̄a et e cordatio soli? iudiciū in barat? desperatio nis p̄cipitat: et mīe fallax assentatio p̄ssimā generat securitatē. **D**atū est et mihi misero non nunq̄ sedere secus pedes dñi iesu. et modo hūc: modo illū: tora deuotiōe cōplecti: i quantū me sua benignitas digna baf admittere. **A**t si qñ miserationis oblitus stimulatē cōscia iudicio paulo diuini? in hererē: mor metu incredibili ac miserabili cōfusione detect? / et tenebrositate circūfusis horroz: hoc solū palpitas de pfundis clamabā. **Q**uis nouit potestātē ire tue: et p̄ timore tuo irā tuāz dinumerate? **Q**d si eo relicto pedē mīe plus tenere contingeret: tāta ecōtrario icuria et negligētia dissolue bar: vt cōfessin et ofo tepidior / et actio pigrioz: et risus p̄mptioz: et sermo incautoz: et oīs deniqz vtriusqz hoīs stat? inconstātiō apperet. **P**roinde magistra istruct? experitētia nō iudiciū iā solū / aut solā mīam: sed mīam parit et iudiciū cātabo tibi dñe. **I**n efnū nō obliuiscar iustificatiōes tuas. **C**ātabiles mihi erūt ambe pariter in loco peregrinatōis mee. quozqz mīa superalata iudicio. miseria p̄ticefat. ac sola cāter tibi decetero glia mea: et nō cōpungar.

Sermo. vii. De amore ardētī quosia diligit deū et attēntione habēda. qñ hō orat vel psallit corā deo et angelis eius.

Pse mihi laborē suscito: q̄ spōte vos puoco ad q̄rēdū. **A** **Q**ui ego p̄mi osculi occasiōe spiritalis dei pedes p̄p̄is offinitōib? ac nobis et quidē ex abūdāti demōstrare curauit: vos p̄gitis inq̄rere et de manu: q̄ sc̄do loco osculāda pponit. **A**nno gerovobis morem. in sup nō manū s? man? ostēdo. p̄p̄isqz vltimo vocabulis. **A**ttitudo vna altera fortitudo dicat. qd et tribuat affluētē: defendat potētē qd dederit. **A**trāqz p̄fecto osculabū q̄ ingrat? nō fuerit. deū vtiqz bonozū oīm sicut largitorē / ita et p̄seruato rē recognoscēs et cōstēs. **S**atis de vno b? osculis dictū esse reor: vnde eam? et de sc̄o. **O**sculet iquit me osculo oris sui. **Q**uis dicit? **S**pōsa. **Q**ue nā ip̄sa? **A**ia strēs deum. **S**ed pono diūsas affectiōes: vt ea q̄ p̄p̄ie spōie cōgruit distincti? elucescat. **S**i seru? est: timet a facie dñi. **S**i mercenari? sperat de manu dñi. **S**i discipul? aurē parat magistro. **S**i fili? honorat p̄fēz. **Q**ue nō osculū postulat: amat. **E**xcellit in nature donis

attē qdm̄ dei pedes:

ide qdm̄ dei manus:

ostulū:

Videat dñs cōmō

affectio hec amoris: p̄sertim cū ad suum re-
currit p̄ncipiū qđ ē de? Hec sunt iuēta eq̄
dulcia noīa: qđ? ubi atēq; dulces ad iuicē
exp̄merent affect? quē admodū sponſus r
spōia. Quippe quib? oīa cosa sunt: nil pro-
p̄iū: nil a se diuisū: hñtib; . Ana vtriusq;
hereditas. Ana dom? vna mēsa: vn? tho-
rus: vna etiā caro. Deniq; p̄p̄ hāc relinq̄t
ille patrē r matrē r adherēbit vtrūi sue: et
erūt duo in carne vna. Nec quoq; iubeť ni-
hilomin? obliuiscit pplm̄ suū r domū p̄ris
sui: vt cōcupiscat ille decore ei? . Si q̄ ama-
re spālīē spōis p̄ncipalitē p̄uenit: nō ime-
rito spōse noīe cēset aīa q̄ amat. Amat autē
qđ osculū petit. Hō petit libertatē / nō mer-
cedē / nō hereditatē: nō deniq; doctrinā: s; z
osculū. More plane castissime spōse ac sa-
erū spirātis amorē: nec oīno valētis flāmā
disimulare quā patit. Eū enī quale p̄ri-
piat fermōis exordīū. Magnū qđ a magno
petiturā: nullo tamē vt assolet vtrū blandi-
ciāz fūco: nullis circūuolūtionib? ad id qđ
desiderat ambit. Hō facit p̄hemīū: non ca-
pit denūolūtiā: sed ex abūdāria cordis
repēte. p̄rūpens nude frōtoseq; satis: oscu-
let me (ait) osculo oris sui. An nō tibi q̄st̄ vi-
cere manifeste videt: qđ mihi est in celo r a
te qđ volui sup̄ terrā? Amat. p̄fecto caste:
qđ ipm̄ quē amat q̄rit. nō allud quicq; ipm̄?
Amat sc̄tē: qđ nō in cōcupiscētia carnis: s; z
i puritate spūs. Amat ardens: qđ ita p̄prio
debratur amorē: vt maiestātē nō cogitet.
Quid enī? Respicit frā r facit eā tremere
r ista se ab eo postulat osculari? Ebra ne ē
Ebra p̄sus. Et forte tūc cū ad ista p̄roxi-
pit: exterať de cella vinaria: quo se nimitz i
trōductā postmodū gloriāz. Hā r dauid de
q̄busdā dicebat deo. Inebriabunt ab vber-
tate dom? tue: r torrēte voluptatis tue po-
tabis eos. Quāta vis amoris: quāta i spū
libertatis fiducia. Quid manifesti? qđ p̄-
fecta caritas foras mittit timorem? B
Hec ecūdē tñ nō ad ipsum spōsum fimo-
nē dirigit: sed ad alios tāq; de absēte: oscu-
let me inq̄t osculo oris sui. Brādis quippe
rea petiť: et opus est verecūdia comitari p̄
cē cōmēdari petentē. Itaq; p̄ domesticos
et itimos accessus ad itima q̄rit: ambif ad
desideratū. Quid illi? Credim? angelos
sc̄tōs astare orātib? offerre deo p̄ces et vo-
ta hōim: vbi tamē sine ira et disceptatione
leuari puras man? perspexerint. Probatur
hoc angel? ita loquēs ad robiam. Qñ ora-
bas cū lacrimis et sepeliebas mortuos: et

derelinq̄bas p̄andū: et mortuos abscondē-
bas p̄ diē in domo tua: et nocte sepeliebas
ego obtuli ofonē tuā dño. Puto id vobis
fatis et ex alijs scripture testimonijs p̄sua-
sum. Hā qđ p̄fallentib? quoq; dignatē ad
miseri sc̄ti angeli soleant: qđ eo manifesti
us qđ psalmista ait: p̄uenerūt p̄ncipes con-
iūcti p̄fallētib? in medio iuētūculaz tympa-
nistriarū. Eūde et dicebat. In cōspectu an-
gelozū p̄fallā tibi. ¶ Doleo p̄inde aliq̄s
vestrū graui in sacris vigilijs deprimi som-
no: nec celi ciues reuereri: sed in presentia
p̄ncipiū tanq; mortuos apparere: cū vestrā
ip̄s alacritate p̄moti v̄s itere esse solēns
delectētur. Vereor ne vestrā desidā q̄nq;
abominātes cū indignatiōe recedāt: et in-
cipiat vnusq; vestrū sero cū gemitu dice-
re deo longe fecisti notos meos a me: post
erūt me abhomiātionē sibi: r illud. Elogas-
sti a me amicū et p̄ximū: et notos meos a
miseria. Itē. Qui iuxta me erāt deloge ste-
terūt: et vim faciebāt q̄ querebāt aīam me-
am. Pro certo enī si se a nobis boni spūs
elōgauērūt: p̄p̄ malignozū q̄s sustinebit
Dico ergo his qđ cūmodi sūt. Maledict?
qđ opus dei facit negligētē. Dicit quoq; si
ego: sed dñs. Atinā te calidū aut frigidū
iuenissim: sed qm̄ te repidū iueni: incipiaz
te euomere ex ore meo. Esp̄: op̄ attēdite
p̄ncipes v̄s: cū statis ad orādū vel p̄fallē-
dū: et scate cū reuerētia et disciplina: r glo-
riamini qđ angeli vestrī q̄tidie vidēt facie
p̄ris. Nimirū missi in ministeriūz p̄p̄ nos
qđ hereditatē capim? salutis. deuotiōnē no-
strā in sup̄na ferūt: referūt gr̄am. v̄surpe-
mus officiū quoz fortunur cōfortiūz. vt in
ore ifantū et lactētū p̄ficiat laus. Dicam?
eis. P̄fallite deo n̄ro p̄fallite. Et q̄ au-
diam? eos vicissim respōdētēs: p̄fallite re-
gi n̄ro p̄fallite. Quid ergo cū celi cātorū
bus in cōe ducētēs: vt pote cineā sc̄tōrū et
domestici dei: p̄fallite sapitēter. Lib? in ore
psalm? in corde sapit. Tantū illū terere nō
negligat fidelis ac prudēs aīa q̄busdā den-
tib? itelligētē sue. ne si forte integrū glū-
tiat r nō māsūm: frustret palatū sapore de-
siderabili et dulciori sup̄ mel et fanū. ¶
Offeram? cū apl̄s in celesti cōsulio et
in dñica mensa fauuz mellis. Mel in cera /
deuotio in littera est. Alioquin littera oc-
cidit: si absq; spūs p̄dimento glūtiat. Si
autē cū ap̄lo p̄fallas spū p̄fallas mente. co-
gnosces et tu de illius veritate sermonis
quē dixit iesus. vcrba que locutus sum vo-

his spūs et vita sunt. Et itē quē legimus.
dicēte sapientia. Spūs me? sup̄ mel dulcis
Sic delectabit in crassitudine ania tua: sic
olocautū tū pingue fiet. Sic placabis re-
gē. sic placebis p̄ncipibus. sic deniq; rotaz
tibi curiā beniuolā reddes. et odorati odo-
rem suauitatis in celestibus de te quoq; di-
cent. Quē est ista qđ ascēdit p̄ desertū sicut
virgula sumi ex aromatib? mirre r thuris
et vniū pulueris pigmētarij. P̄ncipes
inq̄t iuda duces eoz: p̄ncipes zabaloni: p̄n-
cipes neptalim. Hoc est cōstitentiū cōtinen-
tiū: p̄tēplantiū. Hōrūt siquidē p̄ncipes n̄ri
regi suo acceptā esse p̄fallentiū cōfessionē
cōtinentiū fortitudinē / cōtēplantiū puri-
tātē r sollicitū sunt erigere: vt ille istiusmōdi
p̄mitias spūs. qđ profecto si aliud sunt q̄
p̄mi et purissimi fruct? sapie. Qđ enī nō
ignoratis iudas laudēs vel cōstētēs: zaba-
lon habitac̄z fortitudinis: neptalim ceru?
emissus interpretat. Qui nimirū agilitatis
sue saltibus exprimit speculātis excessus.
Sed et opaca penetrare nemo: vt ille sen-
suū cōsuevit. Scim? autē qđ dixerit. Sacrifi-
ciū laudis honorificabit me. verūz si nō est
speciosa laus in ore pctōris. nōne p̄necessa-
riā habetis cōtinentie virtutē: quā fiat vt
nō regnet pctm̄ i v̄ro mortali corpore? Por-
ro cōtinentia nō habet meritū apud deū. que
gloriā requirit hūanā: ideoq; maxime opus
est etiā puritate intētiōis: qua solū mēs ve-
stra deo et placere appetat: et valeat ihere-
re. Itaq; enī aliud est iherere deo quā vide-
re deū: qđ solis mūdicozib? singulari fell-
citate donat. Cor mūdū habebat dauid: qđ
dicebat deo. Adhesit aīa mea post te. Itē
Mihi autē adherere deo bonū est. Quidē do-
adherebat: et adherēdo videbat. Sic igil
in his exercitate celestes sese nūtiū familia-
res exhibēt et frequētes: p̄sertim si frequē-
ter orantē p̄fenserint. ¶ Quis dabit mihi
p̄ vos o benigni p̄ncipes: petitiones meas
inotescer: e apud deū: Hō enī deo cui etiaz
cogitatio hōis p̄ntē: sed apud deū hoc est
ip̄s qđ cū deo sunt tā beatissimū: qđ car-
ne solutis spiritib?. Quis suscitabit me de
terra inopē / r de stercore eriget pauperē:
vt sedēā cū p̄ncipib? et solū glorie teneā?
Hō ambigo quin gratant in palatio colli-
gant: quē dignatē in sterquilinio vistant
Deniq; lerati sunt de cōuersione: r assum-
prione non agnoscent. ¶ Vos itaq; puto
inter orandū alloqui spōsam et ipsi tanq;
sponsi domesticis ac sodalib? desideritū cor-

dis sui aperire cum ait. Osculet me osculo
oris sui. Et vide familiare amicūq; colloq;
um aīe in carne suspirātis: cū celestib? po-
testatibus. Hēsit in oscula: petit qđ cupit.
nō tñ noīat quē amat. qđ illos nosse nō du-
bitat. vt pote de quo sibi frequētes cū illis so-
leat esse cōfabulatio. P̄opterea nō dicit
osculet me ille vel ille: sed osculet me tātū.
Sicut et maria magdalena non exp̄mebat
noīe quē q̄reret: sc̄a tātū atebat et quē pu-
tabat hortolanū. Domie si tu sustulisti eū.
Quē eū? Hō aperit qđ palā oibus esse cre-
dit qđ a suo corde nec ad monumentū re-
cedere potest. Ita ergo et ista loquēs sōda-
lib? spōsū sui tanq; p̄scis qđbus se nouerat
manifestā: tacito noīe repēte in hec de vi-
lecto xba p̄rūpit. Osculet me osculo oris
sui. ¶ De quo tā osculo. nolo vos diuti? p̄-
trahere: sed sermone crastino audietis qđ
quid orātib? vobis suggerere mihi in dedit
gnabit vinctio docēs de oib?. Itaq; enī hoc
secretū reuelat caroz sanguis: sed is qđ scri-
tas p̄funda dei spūs sanct? . qđ a p̄re filioq;
p̄cedens cūz ip̄s pariter viuit et regnat
in secula seculozum Amen.
¶ Sermo. viij. Quomodo p̄ osculum
oris dei significat spūs sanct?. quē ecclesia
sibi petit dari ad noticiā sancte trinitatis.
¶ **O**die nobis sicut hester
na p̄missione tenetis de summo.
id est d or? osculo disputat. p̄positū
est. Audite attentius qđ sapit suauis r gu-
staf rarus: et intelligit difficilis. A
¶ Mihi videt vt paulo altius inchoem in
effabile quoddā atq; inperitū oī creatu-
re osculū designat. qui ait. Nemo nouit fi-
liū nisi pater: et nemo nouit patrē nisi fili?
aut cui voluerit fili? reuelare. P̄ater enī
diligit filiū. r singulari dilectiōe amplecti-
tur: summ? equalē: etern? coeternū: vnus
vnicū. Sed enī nō minor ipse a filio affecti-
one astringit: quippe p̄ cuius amore r mo-
rit. ipso attestante cū ait. Et sciant omnes
qđ diligo patrē: surgite eamus. Daud du-
bium quin ad passionem. Illa itaq; mutua
gignentis genitiq; cognitio pariter r dile-
ctio quid nisi osculum est suauissimum: sed
secretissimum? Ego pro certo ad tantū
tam sanctuz diuini amoris archanū / ne
ipsaz quidē angelicā admitti arbitroz cre-
aturā. Et enim paulo hoc ipsum sapiente.
par illa exuperat omnē etiā angelicū sen-
sum. Eūde nec ista quāquā multum p̄esu-

Vide quā. s. f. o. s. t. h. m.

mens. audet tñ dicē osculet me ore suo. so-
 li scz illud referuās p̄fise: sed aliqd min⁹ po-
 sculās osculet me iquit osculo oris sui. Et
 dete nouā sp̄sām nouū osculū accipiētem
 nō tñ ab ore: sed ab osculo oris. Insufflauit
 inq̄ eis. Mand dubiū qui iesus ap̄lis. id est
 p̄mittit ecclesie: et dixit. Accipite sp̄m sc̄m
 osculū p̄fecto fuit. Quid? Loco potius ille
 fiat? Hō: sed inuisibilis sp̄s q̄ p̄p̄rea i il-
 lo osculo statū dat⁹ est: vt p̄ hoc itelligeret
 et ab ipso partē tāq̄ a p̄re. p̄cedē: tāq̄ vere
 osculū q̄ osculati osculatoq̄ cōe est. Itaq̄
 sufficit sp̄sē si osculet ab osculo sponsū: et si
 nō osculet ab ore. Nec. n. erigū qd aut vt
 le putat osculari ab osculo: q̄ nō est aliqd ni-
 si i fundi sp̄s sc̄o. Hō: p̄ se si recte p̄ osculās.
 sicut osculet accipit. n̄ erit ab re. osculū sp̄m
 sc̄m itelligit vt pote q̄ p̄tis filijq̄ ip̄turbā
 bilis pat̄ sit. gluten firmū i diuidū amor:
 in diuisibilis vnitas. De ipso igit̄ audet sp̄s
 sa. ip̄sum q̄ i fundi sibi fidēt: sub osculū no-
 mine petit. Tenet q̄ppe aliqd vnde nō de-
 sit occasio p̄sumēdi. Dicēs enī filius nemo
 nouit filiū nisi pat̄: et nemo nouit pat̄rē nisi
 fili⁹: adiecit. aut cui fili⁹ voluerit reuelare
 Hō autē diffidit sp̄sā. quin sibi velit. si cui
 voluerit. Petit ergo audentē dari sibi oscu-
 lū: hoc est sp̄m illū in quo sibi et fili⁹ reuelet
 et pat̄. Alter enī sine altero nequāq̄ inore
 scit. Ande est illd. Qui videt me videt pa-
 trē. Et illud ioh̄is. Dis qui negat filiū nec
 pat̄rē habet. Qui autē cōfitef filiū: et pat̄rē
 habet. Et q̄b⁹ liquido cōstat: q̄a nec pat̄rē
 ne filio: nec fili⁹ sine p̄re agnoscat. Merito
 p̄inde nō in alteri⁹ tñ: s̄ in vtriusq̄ cogni-
 tiōe cōstituit summā b̄titudinē q̄ dicit. Nec
 est autē vita efnā vt cognoscāt te verū deū.
 et quē misisti iesum xp̄m. Deniq̄ et q̄ sequi-
 tur agnū referunt habere nomē ei⁹ et nōn
 patris ei⁹ scriptū in frōtib⁹ suis: q̄b⁹ est de
 vtriusq̄ noticia ḡiari. Sed dicit aliqd.
 Ergo et sp̄s sc̄i agnitio nō est necessaria
 vt cū dixerit esse vitā efnā nosse et pat̄rē et
 filiū: de sp̄s sc̄o tacuerit. Est vtriusq̄ vbi
 pat̄rē et filius p̄fecte agnoscat. vtriusq̄ boni-
 tas q̄ sp̄s sc̄i est quomodo ignorat? He-
 q̄ enī itegre hō homini inotescit: quādiu
 later vtrūnam bone an male sit volūtatis.
 Quāq̄ et cū dictus est hec est vita efnā vt
 cognoscāt te verū deū et quē misisti iesum
 xp̄m: p̄fecto si missio illa b̄nplacitū tā p̄tis
 benigne mittētis: q̄ filij voluntarie obedi-
 entis demonstrat. nō oīno factū ē de sp̄s sc̄o
 vbi tāte vtriusq̄ ḡre mētis facta est. vtrius

q̄ siquidē amor et benignitas sp̄s sc̄i est
 Trine igit̄ hui⁹ agnitiois i fundi sibi ḡaz
 quātū quidē capti in carne mortali p̄t sp̄s
 sa petit cū osculū petit. Petit autē a filio qz
 filij est cui voluerit reuelare. Reuelat ergo
 fili⁹ seip̄s cui vult reuelat et pat̄rē. Reue-
 lat autē sine dubio p̄ osculū. hoc est p̄ sp̄m
 sc̄m: ap̄lo teste q̄ ait. Hō: vobis autē reuelauit
 de⁹ p̄ sp̄m suū. Et vero dādo sp̄m p̄ quē re-
 uelat: etiā ip̄sum reuelat. Dādo reuelat: et
 reuelādo dat. B̄ p̄oro reuelatio q̄ p̄
 sp̄m sc̄m fit nō solū illustrat ad agnitioē
 sed etiā accedit ad amorem: dicitē paulo.
 Caritas di diffusa est i cordib⁹ v̄ris: p̄ sp̄m
 sc̄m q̄ dat⁹ est nobis. Et ideo forsan de
 h̄is q̄ cognoscētes deū nō tanq̄ deū gl̄ifi-
 cauerūt: nō legit q̄ sp̄m sc̄o reuelante co-
 gnoscētes: qz cū cognoscētes: nō amauerūt
 Sic q̄ppe habes. Deus enī illis reuelauit.
 Nec enī adiunctū est p̄ sp̄m suū: ne sibi sp̄s
 se osculū mētēs ip̄e usurparēt: q̄ cōrē te ea
 q̄ istat. illā q̄ edificat nescierūt. Deniq̄ ip̄e
 ap̄lis dicit: p̄ qd cognouerint. Per ea in
 q̄t q̄ facta sunt itellecta cōp̄erūt. Ande
 rōstat q̄a nec p̄fecte cognouerūt quē mini-
 me dilexerūt. Si enī itegre cognouissent:
 bonitatē qua p̄ eoz redēptiōe in carne na-
 sci et mori voluit nō ignorassent. Audi de-
 niq̄ qd eis de deo reuelatū fuerit. Sēp̄iter
 na ait v̄rē ei⁹ et diuinitas. vides q̄a quod
 sublimitatis / qd maiestatis est i p̄sumptio-
 ne sp̄s nō dei sed sui rimati sint qd aut mi-
 tis sit et humilis corde nō itellexerit. Nec
 mirū q̄a et caput eoz beemoth nihil humi-
 le: sed sicut de eo legit om̄e sublimē videt.
 Quo cōtra dāuid nō ambulabat i magnis
 neq̄ in mirabilib⁹ sup̄ se: ne scrutator: ma-
 iestatis opp̄meret a ḡta. vos quoq̄ vt cau-
 te i archanis sensib⁹ pedē figatis: memēto
 te semp̄ qd sapiēs admonet. Altiora (iq̄t)
 te ne q̄stertis: et fortiora te ne scrutat⁹ fue-
 ris. In sp̄m ambulare in illis: et nō in sensu
 p̄p̄o. Doctrina sp̄s nō curiositatē acuit
 sed caritatē accedit. Merito p̄inde sp̄sā
 quē diligit aīa sua iquirēs nō se sue carnis
 sensib⁹ credit: nō curiositatis humane ma-
 nib⁹ ratiocinīs acq̄escit: sed petit osculū
 id est sp̄m sc̄m inuocat p̄ quē accipiat siml
 et scie guttū: et ḡre cōdimentū. Et b̄n scia
 q̄ in osculo dat cū amore recipitur: q̄a amo-
 ris iudiciū osculū ē. Scientia ergo q̄ inflat
 cū sine caritate sit: nō p̄cedit et osculo. S̄
 nec qui zelū dei habēt et nō sc̄m sciam si
 bi vllaten⁹ arrogant illud. Vtriusq̄ enī ma-

Sermo. IX.

nus simul fert osculū ḡra: et agnitiois lucē
 et deuotiōis p̄guedinē. Est q̄ppe sp̄s sapi-
 ētie et itellect⁹. qui instar ap̄is cerā por-
 tis et meli⁹: omnino et vnde accēdat lumē
 sciētie: vnde ifūdāt sapore ḡre. Reuter ḡ
 se osculū p̄cepisse putet: siue qui veritatem
 itelligit nec diligit: siue qui diligit nec in-
 telligit. Sane i osculo isto nec error locuz
 h̄z nec tepor. Quāob̄re gemine ḡre fa-
 crofanti osculū suscipiēde / paret e regioē
 duo labia sua q̄ sp̄sā ē. itelligētie rōnē: sa-
 pientie volūtatē. vt de pleno osculo glori-
 ans mereat audire. Diffusa est ḡra i labijs
 tuis: propter ea benedixit te de⁹ in eternū.
 Itaq̄ pater filium osculans plenissime illi
 archana sue diuinitatē eructat: et spirat sua
 uitatē amoris: scriptura hoc significāte cū
 ait. dies diei eructat verbū. Cui sane sem-
 p̄iterno singulariter q̄ beato p̄plexui nulli
 oīno (vt iam dictum est) creature interesse
 donat. solo vtriusq̄ sp̄i teste ac cōficio mu-
 tue agnitiois et dilectionis. Quis enī co-
 gnouit sensum dñi: aut q̄s cōsiliarius ei⁹ fu-
 it? Sed dicat mihi fortasse aliqd. Te-
 bi ḡ vnde inoruit: qd nulli fareris creditū
 creature? P̄fecto vni genit⁹ q̄ est
 in sinu patris: ip̄e enarravit. Enarravit vi-
 xerim nō mihi misero et idigno: s̄z plane io-
 hanni amico sp̄s cui⁹ hec verba sunt. Hō
 solū autē ei: sed et ioh̄āni euangelistē: vtriusq̄
 discipulo quē diligebat iesus. Placita enī
 fuit deo et aīa illius: digna pro: sus nosse et
 vore sp̄s: digna sp̄s amplectibus: digna
 deniq̄ que recūberet sup̄ pectus dñi. Dau-
 sit ioh̄ānes de sinu vni geniti: qd de pater-
 no hauserat ille. Nec solus ip̄e tamē: sed et
 oēs q̄bus idē aiebat. magni v̄siliū angelus
 eos dicit amicos: q̄a oīa quecumq̄ audiui a
 patre meo nota feci vobis. Haussit et pau-
 lus cui⁹ euangelij nō est ab hōie neq̄ per
 hōiem illud accepit: sed p̄ reuelationē iesu
 xp̄i. P̄fecto hi oēs tam feliciter q̄ ve-
 raciter dicere possunt. Vni genitus q̄ erat
 in sinu patris: ip̄e enarravit nobis. et illa
 enarratio qd eis nisi osculū fuit? Sed oscu-
 lū de osculo: et nō de ore. Audi siquidē oscu-
 lū de ore. Ego et pater vnus sumus. Item
 Ego in patre / et pat̄r in me est. Osculū est
 ore ad os sumptum: sed nemo appropiat.
 Osculū plane dilectionis et pacis: sed vile
 ctio illa sup̄eminet om̄i sciētie: et par illa
 oēm sensum exuperat. Verū tamē qd oculo
 non vidit nec auris audiuit nec in cor-
 hōis ascendit. paulo reuelauit deus p̄ sp̄m

suū: hoc est per osculū oris sui. Igit̄ filij in
 patre et pat̄rē esse in filio: osculū de ore est.
 Ad autē legit. nō enī accepimus sp̄m hu-
 ius mundi: sed sp̄m q̄ ex deo est. vt sciamus
 q̄ a deo donata sint nobis: osculū sane de
 osculo est. Et vt aperti / alterutrum distin-
 guam⁹: q̄ plenitudinē capit / osculū de ore
 sumit. Qui vero de plenitudine: osculū de
 osculo recipit. Magnus quidē paulus: sed
 quātūlibet sursum porrigat os: etiā si se v̄l
 q̄ ad terciū celū extēdat: circa os altissimi
 tamen necesse est vt remaneat: et modo suo
 cōtentus in se subsistat: et cuz p̄tingere ad
 vultū glorie nō valebit: cōdescēdi sibi et ex
 alto trāsmitti humiliter osculū petat. Quil
 vero nō rapinā arbitrat⁹ esse se equalē deo
 ita vt audeat dicere ego et pat̄r vnus sumus
 q̄a ex equo cōiungit / ex equo cōplectif: nō
 osculū de loco inferiori mendicat: sed part
 cellitudine os ore cōtingit: et singulari pre-
 rogatiua osculū de ore sumit. Ch̄risto igit̄
 osculū est plenitudo: paulo participatio. cū
 ille de ore: iste tantū de osculo osculatus se
 gloriēf. felix tñ osculū per qd nō solū agno-
 scit deus: sed diligit pater: qui nequāq̄ ple-
 ne cognoscit: nisi cū p̄fecte diligit. Que
 in vobis aīa sentit aliq̄ in secreto cōscien-
 tie sue sp̄m filij clamantē abba pater. Ip̄sa
 ip̄a paterno se diligi presumat affectu que
 eodē se sp̄m quo et filius affectū sentit. Hō
 fide quecūq̄ es illa: cōfide nihil hesitās: in
 sp̄m filij illam cognosce patris: sp̄sām filij
 vel sororē. Vtriusq̄ vocabulo eā q̄ huiusmo-
 di est inuenies appellari. Ad manū est vn-
 de id. p̄bem: nō multū laborabo. Sor sp̄s
 est ad ipsam. Veni in ortū meum soror mea
 sp̄sā. Soror siquidē est: quia ex vno patre
 sp̄sā q̄a in vno sp̄i. Hā si carnale matri-
 moniū cōstituit duos in carne vna: cur non
 magis spiritalis copula duos cōiungat in
 vno sp̄i? Deniq̄ qui adheret dño / vn⁹ spi-
 ritus est. Sed audi etiā de patre q̄ amanē
 quāq̄ dignāter et filij eā noīat: et nihilomi-
 nus tanq̄ mirū p̄p̄iā ad filij blandos inui-
 ter amplexus. Audi inq̄t filia et vide: et in-
 clina aurē tuā: et obliuiscere p̄p̄m tuum et
 domū patris tui: et cōcupiscet rer decorez
 tuū. Ecce a quo flagitat osculū. S̄c̄rā aīa
 reuerentiā habet. qm̄ ip̄e est dñs deus tu⁹
 fortasse nō osculāndus s̄z adorād⁹: cū patre
 et sp̄i in secula seculorum. Amen.

Vide osti dñi: qz

Sermo. ix. De vberib⁹ sp̄s i. xp̄i
 quozū vnū dicit expectatio eius erga pctō
 rem. Et alterū dicit benigna susceptio ei⁹
 b.i.

qu peccator conuertit ad penitentia.

Ccedamus iam ad liby
verbisq; spose ratione dem? et con
sequentiā. **P**edēt enī et p̄rupta nu
tāt absq; principio: deoq; p̄mittendū ē cui
cōpetētē coherēt. **A** **P**onam? p̄oi
de istos q̄s spōsi fodales dixim? v̄sistādī fa
lutādiq; ḡa sicut heri et n̄iustice. accel
sisse nūc quoq; ad spōsā submurmurātē. et
tedētē repperisse. mirari cām et q̄si alloqui
in hūc modū. **Q**uid noni accidit? **Q**uid te
cernim? solito tristiorē? **Q**uid ne iop̄iati mur
murj cā? **L**erte cū auerfa et aliēata ires p̄
amatores tuos cū quib? male erat tibi: cō
pulsā tādē reuerti ad virū tuū priorē: non
ne vt saltē mereris tāgere pedes: multū
p̄cib? et stertib? istūisti: **B**ecolo inq̄t. **Q**uid?
Quid tēo eo simulq; accepta i osculo pedū i
dulgētia de offēsis: nū rur sus facta ipati
ens: et tāta nequaq; dignatōe cōtēta: s; ma
tozī familiaritat; cupida: fām q̄s grāz ca
dē q̄ p̄i? istātia postulasti: et impetrasti: ita
vt in osculo man? adeptas sis virtutes non
paucas et nō paruas: **H**ō diffiteor ait. **E**t il
li. **E**niūero nō tu es que iurare et obstetari
solebas: si vnq; ad osculū man? puenire va
ref: sufficere iā tibi: nil te de celo petiturā?
Ego. **Q**uid igit? forte eoz q̄ accepas q̄p̄i
am ablatū cāberis: **H**il. **A**n xō times re
petitū iri q̄s tibi d mala tua p̄stia p̄sato
ne idultū p̄sūperas: **H**ō. **A**ge tū: dic vnde
q̄am? satisfacere tibi. **H**ō. **Q**uēscō (ait) n̄i os
cule me osculo ozis sui. **H**ō. **S**ūs de osculo pedū
grās et de manus: s; si cura ē ei vlla de me:
oscule me osculo ozis sui. **H**ō. **S**ūs igrata sed
ama. **A**cepi (fateor) meriti portio: s; p̄
sus i ferioza votis. **D**esiderio feror: nō rati
one. **H**ē q̄so causēm i p̄sumptōez: vbi affec
tio vrget. **P**udor sane reclāat: s; supat a
mor. **H**ec igrō q̄: hōoz regi iudiciū diligit
s; p̄ceps ad: nec iudiciū p̄stolat: nec p̄silio
r̄paf: nec pudor frenat: nec rōi subijcit. **R**o
go: supplico. flagito. oscule me osculo orj sui.
En ḡa i p̄i? m̄lī iā ānis: caste sobrioz vi
uere curō: lēdi iūsto: resisto vitijs: orōni icū
bo frequē. **A**gilo p̄ tētādoez: f̄ cogito ānof
fios i amaritudie aīe mee. **S**ū q̄rela me ar
bitroz: q̄tū i me ē p̄sari i f̄rēs. **S**upior:
b? p̄rātib? s̄bdita s̄uz: egrediēs et regredi
ēs ad i p̄iū seniorj. **A**liēa n̄ cupio: m̄a poti?
et me p̄iē dedi. **I**n sudor vult? mei cōcedo pa
nē meū. **L**etez q̄s i his oib? ē: totū p̄stat d
p̄uetudie: d̄ cōcedie nihil. **Q**uid n̄i iūf. p

p̄bas vitula effraī s̄uz: docta dilige tritūz?
Dēiq; i euāge? q̄ hoc solū q̄s facē debz fa
cit: fū iūti reputat. **A**dāda forsan vtrūq;
adpleo: s; aīa s̄ra sic fra sine aq; i ill. **E**t igt
tur olocautū meū p̄igue fiat: oscule me q̄so
osculo o. s. **P**leriq; v̄z i m̄lī q̄s vt memi i p̄
uarj p̄fessioib? suis q̄ri solēt f̄ h? cemōi af
arētj lāguoz: et atq; hebetudie stolidie mētj:
q̄s dei salta atz subtilia penetrare neq̄rēt:
q̄s d̄ suauitate sp̄is aur nil aur p̄axētirēt:
Quid isti nisi ad osculū suspirant? **S**uspirat
plāer ihiāt sp̄m sapie et itellēt? itellēt? v̄t
q̄s q̄ p̄tigat: sapie q̄ gustēt q̄s i lēu apphē
derit. **E**go i hoc ip̄o affectu sc̄m puto ozas
se p̄phetā cū dicēt. **S**ic adipe piguedine
repleat aīa mea: et labijs exultatōis lauda
bit os meū. **O**sculū oīno petebat. et illd̄ osculū
i cui? tactu p̄fussis labijs piguedie ḡe et spi
ritaf. se q̄rēt q̄s alibi idē ip̄e p̄cat. **R**epleat
os meū laude: vt eandē gloriā tuā tota die
magnitudinē suā. **D**ēiq; et ructauit. vbi gu
stauit. **Q**uā magna multitudo dulcedis tue
v. quā abscōdisti tē. **B** **S**ans hoc of
culū detinuit nos: et necdū me illd̄ (vt verū
fatear) vigne satj exp̄sisse p̄sido. **S**z trāfē
am? ad reliq; q̄ id melū ip̄ressuz q̄ exp̄sū
inotescit. **S**eq̄tur. **A**z melioza sunt vbe
ra tua vino: fragrātia vnguetj optimis. **E**t
hec vba cuius sint: auctoz nō loq̄tur. relin
q̄ns nob̄ libere cōmētari: cut potissimū per
sone cōueniāt. **D**ibi xō nō deest v̄i ea con
gruent assignē siue spōse siue spōso. siue eti
am spōsi fodalis. **E**t p̄mū spōse q̄lī cōgru
ant indicabo. **I**nter i cōfabulatōib? illa pa
rif atq; illis: accessit ip̄e de q̄ fmo erat. **E**t
q̄s libēs appropriat de se loq̄ntib?. **S**ic solet
Sic cūtib? i emaus et cōferētib? inter se. io
cūdū se faciūdiq; exhibuit comitē. **H**empe
hoc ē q̄s i euāgelio pollicetur. **A**bi duo vel
tres cōgregati fuerit i noīe meo: ego s̄uz i
medio eoz. et p̄ p̄bas. **A**ntē q̄ (ait) clamēt
ego exaudiā: adhuc loq̄ntib? illis dicā ecce
assum. **I**ta ḡ nō vocat? affuit: et delecta
tus v̄bis puenit p̄ces. **A**rbitroz q̄ inēduz
nec vba expectat: s; solis cogitatōib? aduō
tur. **D**ēiq; ait hō q̄ iūēt? ē f; cor di. **D**eside
riū paup̄ exaudiuit d̄ns: p̄p̄atōes cordis
eoz audiuit aurj tua. **A**ttēdit et vos vob̄ i
oī loco sciētēs quā v̄s oīa nozīt. scrutans
corda et renes de? qui finit sigillarim cor
da vestra: et intelligit omnia opera vestra.
Sponsa ergo sponsum adēfic̄ pensientiē:
substitit. **P**udet enī p̄sumptionis: in qua
se vep̄hēsam itelligit. **H**ā v̄recūdū iā mo

Sermo. IX.

liri p̄ internitios estimat. **M**ox conuer
sa ad ipsum. temeritatē putat excusare
conaf. q̄a melioza sunt inq̄ens vbera tuavi
no: fragrātia vnguentis optimis. **E**t si vi
cat. **S**i alitū sapere videor: tu fecisti o spōse
q̄ in dulcedine vberū tuozū tāta me digna
tione lactasti quaten? oī metu tui caritate
nō mea temeritate depulso audeā plus for
te q̄ expediat. **A**udeo sane pietatis meoz:
imemor maiestatis. **D**ec p̄ verbor cōse
quētia dicta sint. **H**ūc qualis sit ista vberū
spōsi cōmētario videam. **E** **D**uo spōsi
vbera: vno in ip̄o sunt igenite māfuetudi
nis argumēta q̄ et patiēter expectat de
linquētē: et clamētē recipit penitētē. **S**e
mina inq̄a dulcedo suauitatis exuberat i
pectore d̄ni iesu. lōganimitas videlicet in
expectādoz in donādo felicitas. et audi qz
non sit hoc inuenit meū. **L**egis p̄fecto de
lōganimitate. **A**n diuitias bonitatis ei? et
patiētie et lōganimitatis contēnis? **I**tem.
An ignozas q̄a benignitas dei ad peniten
tā te adducit? **A**d hoc siquidē diu suspē
dit sentētia vltionis a cōtēpnente: vt q̄nq;
exhibeat gratiā remissionis in penitente.
Hō enī vult mortē p̄ctōz: s; magis vt p̄
taf et viuat. **P**onam? exempla et de alte
ro vbera. q̄s dictū est remittendi facilitas.
Legis et de ip̄a. **Q**uacūq; hora p̄ctōz in
gemuerit p̄ctm suū remittet ei. **L**egis. **D**e
relinquat ip̄us viā suā: et vir iniquus co
gitationes suas: et reuertat ad d̄m et mi
serēbit eius. et ad deū nostruz q̄s multus
est ad ignoscendū. **D**ulchre v̄uid paucis
cōprehendit vtrūq; dicens. **L**ōganimitas
multū misericors. **Q**ui? ergo gemē bo
nitatis experimētō in eā se fiduciam excre
uisse fatef spōsa: vt aueret petere osculū
qd̄ mirū dicēs si sic p̄sumo de te o sponse: q̄
de tuis vberib? tantū sum experta abūdā
tiā suauitatis? **E**rgo ad audendū me. pu
cat dulcedo vber tuoz: nō meoz p̄sidentia
meritorū. **Q**d autē dicit melioza sunt vba
tua vino: hoc est piguedo ḡe q̄ de tuis vbe
rib? fuit efficacior: mihi est ad spiritalē p̄
fectū: quā mordax icrepatio p̄latōz. **H**ec
solū meliozavino: s; et fragrātia vnguetis
optimis. qz nō modo iterne dulcedis lacte
p̄ntēs alis: s; bone q̄q; opionis ḡto odore
resp̄gis absentes. bonū h̄is testimoniū et ab
his q̄ itus: et ab his q̄ forj sunt. **D**abes inq̄
lac itus et forj vnguetā q̄nquidē nō essent
q̄s lacte reficeres: si nō p̄i? odore attrahe
res. **S**ane de v̄ vnguetis. si qd dignuz

p̄sideratiōe cōtineat. videbit post hec. cuz
eo ventū fuerit vbi dicit in cōsequētib?. in
odore vnguetoz tuoz currem?. **H**ūc qualis sit ista vberū
spōsi cōmētario videam. **E** **S**ponsa
loquēte de spōso: repēte (vt dixerā) adest il
le/ annuit voto/ dat osculū/ ipletos in ea ser
monē q̄ script? est. **D**esideriū cordis eius
tribuisti ei: et volūtate labioz ei? nō fraudā
sti eū. **Q**d et pbat ex ei? vberū repletionē.
Lāte nēpe efficacie osculūz sc̄m est: vt ex
ip̄o mor cū accepit illd̄ spōsa cōcipiat: tu
mescētib? nimiz vberib? et lacte q̄si pigue
scētib? in testimoniū. **Q**uid? studiū est ozare
frequēter: expti sunt q̄s dico. **S**epe corde
repido et arido accedim? ad altare: oratio
ni incūbim?. **P**erfistētib? autē repēte ifan
dit ḡa: piguescit pect? replet viscera inū
datio pietatis. et si sit q̄ p̄mar: lac cōcepte
dulcedinis vbertim fundere nō tardabit.
Dicat ḡ. **D**abes spōsa q̄s petisti. et hoc ti
bi signū: q̄a melioza facta sunt vbera tuav
no. **D**inc et scz noueris osculū accepisse: q̄s
te cōcepisse sentis. **E**nder vbera tibi intu
muerit: facta in vberate lactis melioza:
vino sc̄e secularis. **Q**d quidē iebat: sed
curiositate: nō caritate. **I**p̄lēs: nō nutriēs.
iflans: nō edificās. **I**gurgitās: nō cōfortās
Sed dem? et fodalis? ista de promē. in
iuste iquūt murmurā ad d̄m spōsum: q̄a
id p̄? valet q̄s ille iā dedit: q̄s tu petis.
Qd enī postulas te q̄dē delectat: s; vba q̄
b? puulos alis. q̄s et parīs: melioza hoc ē ne
cessarioza sunt vino et p̄latōis. **A**liis siquidē
est q̄s vni? letificat cor hoīs: et alitū q̄s edifi
cat multos. **H**az et si rachel formosior: sed
lia fecūdior est. **H**oli ḡ nimis iūstere oscu
lis et p̄latōis: q̄a melioza sunt vba p̄dica
tiōis. **Q**ecurrūt ali? sensus. quē q̄dē nō
pposuerā: s; mīme p̄teribo. **E**t qd enī vba
hec nō magis ouenire dicam? eis ip̄is q̄s?
p̄st i sollicitudine tā q̄ puulis m̄ aut nu
trit? **H**ec enī eq̄minif ferūt innēcule et te
nere adhuc aīe illā vacare q̄erī. cui? plenū
erudiri doctrina. exēplis iformari deside
rāt. **A**n nō deniq; talū in subsequēti p̄e
scit i q̄tudo: vbi sub q̄ui et restatiōe. p̄hibēt
suscitare dilectā: q̄s qz ip̄a velit? **D**e itaq;
sentietes osculis inhiare spōsam: secretū q̄
rere sibi: fugitare publicū declinare turbas
et cure ipsaz. p̄p̄iā p̄ferre q̄erē: noli i q̄unt
noli qz maior in v̄rbibus q̄ in amplexibus
fruct? exiit. **P**er ea siquidē nos v̄dicās
a carnalibus desiderijs que militat ad
b. ij.

vbera spōse:

q̄s ista vba spōsi:

Textus:

quinto no...
hab...
...

...

duo nuba spose...

uerfus aiam: criplis mudo: et acquiris deo
 Doc ergo est qd aumt: qd meliora sunt vbe
 ra tua vino. Carnis inquit voluptate qua
 paulo ante tanq̄ vino rebite tenebamur: vi
 cunt he quas tu nobis vbera stillant deli
 tie spirituales. Et pulchre vino coparat car
 nale effectus. Et enim vna expressa semel non
 habet ia qd denovo fundat: sed ppetua ari
 ditate dnanat: sic caro i pressura mortis ab
 omi prfus sua delectatione siccat: nec vltra
 reuirefcit ad libidines. Unde ppheta. **Dis**
 caro fenut: et ois gila ei? tanq̄ flos sem
 teccatu est fenut et cecidit flos. Et apostolus
 Qui semiat in carne de carne et metet cor
 ruptione. Et rursum. **Esca vtrique venter**
escis: deus aut et huc et has destruet. **Hi**
de aut ne no carni tantu: sed et mundo co
petat ista pportio. Siquid et ipse trahit: et
cupiscit ia ei? Et cu oia q in mudo sunt
finē habeant: finis eoz no erit finis. **Veruz**
vba no sic. Dec eni cu ephauita fuerint rur
sum d fonte mañi pectoris sumut qd ppi
net suggestib? Merito p inde meliora car
nis seculive amoz afferut vbera spose que
nullo vnq̄ lactetis numero arcfiut: s; sem
per abudant de viscerib? caritatis: vt itez
nuat. Flumia siquidē fluunt de vtre ei? sit
q; in ea fons aque viue salietis in vita etna
Lumula deinde laus vberu fragrantia vn
guetoz qd no solu verboru sapore pascant
sed et factor opinioe redoleat. **Ita q sint**
vbera: q tunda lacte: qualib? delibuta vn
guetis sub allo fmdis pncipio xpo adinuā
te monstrabit. Qui cu pfc et spu scro vi
uit et regat de? p oia scia seculozu. Amen.
Sermo. x. De tribus vnguētis spūalib?
sc; deuotionis cōtritionis et pietatis.

On sum ego profundi

n sensus neq; adeo perspicacis in
 genit: vt noui qppia ex me adinue
 nire possim. Sed est fons magn? et indefi
 ciēs os pauli: qd patet ad nos. De ipo hau
 rio mihi etiā nūc in ostēssione vberu sponse
 sic et frequēter soleo. **A** Saudere inqt
 cū gaudētib? flere cū flentib?. **M**añi bze
 uif expmunt affect? qd nec dolere paruuli
 nec valere queit: absq; illa q genuit. vtro
 btq; necesse est sint eā cōformari viscerib?
Igit in p̄ pauli sententiā duas illas affectio
 nes duob? spose vberib? assignabo cōpassi
 onē vni: et cōgratulationē alteri. **A**lioqn p
 nula est: et nō dū nublīs: si nō dū vba misit
 si levidelicz neq; ad q gaudēdū sentiat. pm

ptā: neq; pronā ad cōdolendū. **T**alis si for
 tasse ad regimē aīarū seu ad officū pdica
 tionis assumit: alijs quide nō pdet: sibi ve
 ro obest plurimū. **P**orro sese igerere: quā
 re spudēte est? **S**ed redeam? ad vbera
 spose: ac p diāstite vberū diāstas et lactis
 species pponam? **M**ā cōgratulationē quidē
 exhortationis: cōpassio xō cōsolatiōis lac
 fundit. **P**orro vtrāq; specie vberum celi
 tus irro: ari pio pectori suo spiritualis ma
 toriēs sentit: quotiēs osculū sumit: videas
 eā mox plenis vberib? puillis incubare la
 ctā dicit: et vno quidē solatoriā: et altero
 vero exhortatoriā vberū ministrare: pvt
 singls cōuentre videbit. **X**bi causa. **S**i quē
 forte ex his q; genuit in euāgelio dephen
 derit: forte aliqua tēpatione p̄cussim? / et in
 de turbatū / et tristē pusillanimēq; factum
 nō posse iā ferre vim tēpationis: quomodo
 cōdolet: quomodo mulcet: quomodo plan
 git: quomodo cōsolat: quor argumēta pie
 tatis mox reperit: quib? erigat de solatū?
Ecōtra si promptū / si alacri / si bñpoficiē
 tem cognouerit: exultat: aggredit saluta
 ribus monitis: accēdit amplū? / instruit de
 qd? potest vt p̄eueret: vtq; in melius sem
 per p̄ficiat exhortat. **O**mib? se cōformat
 oim in se trāssert affectus. matrē se deniq;
 pbat nō min? deicientiā q̄ proficiētiam
Quāti hodie secus affectos se ostēdunt
 de his dico q; aīas recgere susceperit. **Q**d
 eni sine miserabili gemitu dicendū non est
 xpi obprobria / spura / flagella / clauos / lau
 cea / cruce / et morte. **H**ec oia in for: nāc au
 ritie cōstā: et p̄figant in acq̄sitionē turpis
 questus: et precii vniūstatis suis maris
 pijs seludere festināt. **H**oc solo sane a tuda
 scariothis differētes. qd ille hoz omne emo
 lumentū denariozū numero cōp̄savit: isti
 voratiori i glorie lucrozū ifinitas erigunt
 pecunias. **H**is insatiabili desiderio ihiant:
 p his ne amittāt timēt: et cū amittunt do
 lent: harū in amore descūt: quātū dōtarat
 libez eis est a seruādi vel augmētādi cura
 aīaz nec casus reputat: nec sal?. **N**on sunt
 pfecto matres. q; cū sint v crucifict p̄timo
 nio nimius i crassasti. **I**nguati dilatati: nō
 cōpatiūtur sup cōtritiōe ioseph. **Q**ue m̄
 est: nō dissimulat: habet vbera et nō vacua.
Saudē cū gaudētib? flere cū flentib? nouit
 nec cessat exp̄mere de vberē qdē q̄gratula
 tiōis lac exhortatiōis: de vberē xō cōpas
 siōis lac solatiōis. et de sponse vberib? vel
 vberz lacte ista sufficiāt. **B** **I**ā q̄lib? etiā

Sermo. X.

vnguētis eadē vbera redoleāt indicabo. **S**i
 tū vris ofonib? iuuere: vt qd inde mihi sen
 tire datū est: de et eloq; vigne. ad audiētū
 vtilitate. **A**lia spōs atq; alia spōse vnguen
 ta sunt: quē admodū / et sua cuiq; vbera. **S**
 de spōs q; in loco tractandū sit: superi? p̄e
 frū est. **H**uc spōse vnguētis intēdam?. **I**d
 q; attenti? tanq̄ his q; scriptura nō medio
 criter cōmēdauit. ita vt ea p̄nūciauerit nō
 simpliciter bona: sed optima. **E**t pono diāstas
 species vnguētōz q; ex plurib? ea q; potissi
 mū spōse vberib? cōgruat eligam?. **E**st
 vnguētū cōtritiōis: et est vnguētū deuoti
 onis: est et pietatis. **P**rimū pungitiū dō
 lorē faciēs. **S**cōm tēperatiū: dolorē leni
 ens. **T**erciū sanatiū etiā morbū expellēs.
Huc de singulis lati? disseramus. **E**st q;
 vnguētū qd sibi cōficat aīa: multis irretita
 criminib? sū cū ic̄p̄it cogitare vias suas col
 ligat: cōgerat: p̄teratq; in mortariolo p̄ci
 entie: multas ac varias species pctōz suo
 rū. et intra estuātis pectoris ollā simul oia
 coquat igne quodā penitētie et doloris: vt
 possit dicere cū ppheta. **C**ocaluit cor meū
 intra me: et in meditatiōe mea exardescer
 ignis. **E**cce hoc est vni vnguētū q; aīa pec
 catrix sue cōuersiōis p̄mordia p̄dire debet
 plagisq; suis recentib? adhibere. **P**rimū
 nāq; sacrificiū deo spūs cōtribulat?. **Q**uā
 diu ergo nō habet tanq̄ pauper? inops vn
 de sibi meli? ac p̄ciosius cōponat vnguētū
 nō negligat parare interi? istud. licet de vi
 lib? specie: qd cor cōtriturū humiliatū de
 us nō despiciet. **L**āto aut min? vile diuinis
 apparebit p̄spectib?. quātū pl? sibi illa vi
 luerit in recordatione pctōz suoz. tū si illo
 visibili quovisibili vincti a peccatrice cor
 poris pedes dei referunt in euāgelio. iuisi
 bile hoc et spiritale fuisse dicim? figuratuz
 nō oīno vile reputare poterim?. **Q**uid eni
 de illo legit? **E**t dom? (inqt) iplēta ē ex odo
 re vnguētū. **P**eccatriceis manib? distillaba
 tur: et extremis mēbris corporis id est pedi
 b? fundebat: et tū nō vsq; adeo cōtrēpibile
 aut vile fuit. qn torā domū vis aromatū et
 suauitas replet et odoris. **Q**d si attēdam?
 quāta in vni? pctōis p̄uersiōe fragrantia
 respergat ecclia: et quātis fiat odor: vite ad
 vitā quibus pentēs: si publice p̄fecteq; pe
 niteat: p̄fecto et de hoc eq; indubitatē p̄
 nūciabim? qd dom? iplēta est ex odore vn
 guētū. **D**eniq; et supnas beatoz māstōes
 attritū penitētie odor. ita vt teste ipsa dita
 te magnū gaudiū sit inf̄ āgelos si sup vno

pctōre penitentiā agēte. **S**audete peni
 tētes. pusillanimes p̄for: tamini. vobis dico
 quos nup cōuersos de seculo: et a vijs vris
 prauis recedētes excepit mox amaritudo
 et cōfusso animi penitētiā: ac velut recētū
 adhuc vulnerū dolor nimis excruciat: atq;
 p̄turbat. **S**ecure man? v̄re distillēt myrre
 amaritudinē in salubrē hanc vñctionē: qd
 cor cōtriturū et hūiliatū de? nō despiciet. **H**ō
 est oīno sp̄nēda nec vilis estimāda huius
 cemedi vñctio cui? odor nō solū hoīes. p̄uo
 cat ad correctionē: s; angelos ad exultati
 onē inuitat. **S**ed est vnguētū tanto
 p̄fecto p̄cios?: quātū de meliorib? cōposi
 tiū speciebus. **Q**ui? siqdē species ne lōge que
 ratur penes nos et absq; difficultate rep̄i
 mus: ac de nris oculis talis p̄facile copiā
 tollim? q̄tenscūq; necessitas poscit. **Q**uis
 eni nō fatis de propo cū vult ad manū hēt
 iniquitates et pctā: si nō dissimulat? **D**e autē
 sunt sicut recognoscitis species vnguētū p̄
 mi: qd iā descriptissimus. **E**t vero secūdi huius
 aromata terra n̄a nequa q; p̄fert: sed
 p̄cul et de vltimis finib? ea nobis cōq̄rim?
Hēpe omē datū optimū et omē donū p̄fe
 ctū desursum est: descēdēs a patre luminū
 fit eni vnguētū istud de diuinis collatis hu
 mano generi bñficijs felix: q; ipa sibi studio
 se colligere: et ante mētis sue oculos vigna
 cū gratiaz actiōe reducere curat. **P**rofe
 cto cum fuerint in vasculo pectoris pistillo
 crebre meditatiōis cōtusa atq; cōtrita: de
 niq; igne sc̄ti desiderij simul decocta oīa: et
 demū i pinguata oleo leticie: erit vñctio lō
 ge p̄ciosior excellētiō: q; p̄ore. **S**ufficit ad
 p̄bādū ei? testimoniū q; ait. **S**acrificiū lau
 dis honorificabit me. **H**ec dubiū quin exci
 tet ad laudandū bñficiōz recordatio. **P**or
 ro cū scriptura hoc solum teste de illo alio
 qd nequa q; despiciat: liquet amplū? esse cō
 mēdatū. qd et honorificat. **D**eniq; illud pe
 dib? apponit: hoc capiti. **S**i eni in xpo ca
 put ad diuinitatē referendū est: dicere pau
 lo. caput xpi de?: p̄culdubio caput vngit: q;
 gr̄as agit: qm̄ deū rāgit nō hoīem. **H**ō qd
 nō sit hō q; de? est: (siquidē de? et hō vn? est
 xps) s; qd omē bonū a deo non ab hoīe est:
 etiā ipsum qd p hoīem ministrat. **P**rofe
 cto eni spūs est q; viuificat: caro non p̄dest
 quicquā. **P**ropterea et maledict? q; sp̄em
 suā ponit in hoīe qm̄ est sp̄ n̄a tota me
 rito pender ex hoīe deo: nō tū qd homo sed
 qd de? est. **I**taq; illud pedib? hoc capiti ex
 hibet: qm̄ et humiliatio cōtriti cor dis hu
 b. f.

Vnguētū gaudētis:

Vnguētū deuotiōis:

millitati congruit carnis: et maiestatem decet
 glorificatio. En quale vngueta pposui vo-
 bis: quo se nimiru tangi caput illud tremē
 dū pncipatib' nō ducit indignū: imo et ho-
 noris insignie iudicat dicēs. Sacrificiū lau-
 dis honorificabit me. Quāob: nō est pau-
 peris et inopia seu pusilli cordis pncipere isti
 vsmodi vncionē: nēpe cui' aromata et spe-
 cies sola cōfidētia possidet: q' tñ de liberta-
 te spūs: et cordis puritate descendit. Que
 enī pusillanimitas est: et modice fidei mens:
 rei sue familiaris tenuitate cōstringit: nec
 valet pte inopia ociari ad vacandū diuinis
 laudib' seu his q' laudes pariunt intueēdis
 bñficijs. **¶** Et si qñ certe conat assur-
 gere: cōfestim domesticarū necessitatū cu-
 ris vrgētib' reuocat ad sua: et in se p'rimi-
 ppria egestate cōpellit. **¶** Quod si hui' miserie
 querit a me causa: dicaz qd ipsi in vobis ni-
 fallor aut esse aut fuisse recognoscetis. **¶** Du-
 abus de causis videt mihi huiusmodi ani-
 mi egritudo et diffidētia solere cōtingere:
 aut de nouitate: videlicet cōuersionis: aut
 certe de cōuersationis tepore: etiā si in cō-
 uersione longū tēpus habuerit: vtrūq' p
 fectio humiliat et deicit cōsciam et inq'etā
 facit: vñ siue pio tepore: siue p tēpore anti-
 quas animi passiones nec dū in se emortu-
 as sentit: et necē perinde hñs refecādis in-
 tēdere de cordis ostulo spūs iniquitatū: et
 vrticis cupiditatū: lōgī' a se euagari nō si-
 nit. **¶** Quid enī? **¶** Qui laborat in gemitu suo:
 poterit ne simul et in dei laudib' exultare?
¶ Quonā modo in ore gemētis et plāgentis
 sonabit pariter illud isaie gratiarū scilicet
 actio et vox laudis? **¶** Hā sicut a sapiēte acce-
 pimus: missa in luctu ipoztuna narratio
 est. Deniq' gratiaz actio bñficiū seqtur nō
 pcedit. **¶** Que aut adhuc in tristitia est ania
 bñficio nō gaudet: sed idiget. **¶** Habet ergo
 vnde pces offerat: nō autē vnde referat g-
 tes. **¶** Quomodo enī recolet beneficiū quod
 nō accepit? **¶** Merito punde dixi nō esse anie
 pauperis cōscire hoc vnguentū: qd de re-
 colēdis diuinis bñficijs cōpenti debet: qm
 nō potest videre lucē: donec tenebras intu-
 etur. **¶** Hēpe in amaritudine est: occupatq'
 memoriā tristis recordatio pccōrū: nec li-
 bet letū quippiā simul admittere. **¶** Idcirco
 talib' denūciat spūs ppheticus. **¶** Anū est
 vobis autē lucē surgē. **¶** Quod est: frustra sur-
 gitis ad itūēda bñficia q' delectat: nisi p'us
 recepto lumie cōsolationis de reatib' q' cō-
 turbant. **¶** Hō est q' pauperū hoc vnguētū
 Sed videte quinā de ei' copia nō imerito

gloriētur. **¶** Hāt gaudētes ap'li a cōspectu
 cōcilij: qm digni habitū sunt p noie iesu cō-
 tumeliā pati. **¶** Multū sibi pfecto instillauē
 rāt de piguedine spūs: q' lentitas nō dico
 vbi: s' nec vberib' cessit. **¶** Erāt ei diuites
 in caritate q' nullis exhaurē expēssis: et de
 ipsa facile olocauit medullata offerre suf-
 ficiebāt. fundebāt passim sudātia pectora
 liquorē scēm. quo ibuta pleni' erāt: qm loq'
 banē varijs liguis magnalia dei: put spūs
 scētus dabat eloqui illis. **¶** Nec dubiū qn et il-
 li abūdarēt isdē vnguētis: quib' ap'li testi-
 moniū phibeat dicēs. **¶** Gratias ago vo-
 bis semp p vobis i grā dei. q' data est vob
 in xpo iesu. q' in oib' diuites facti estis i il-
 lo in oī vbo et in oī scia: sicut testimoniū xpi
 pfirmatū est in vob. ita vt nihil vobis desit
 in vlla grā. **¶** Atinā et p vobis ego has ipas
 grās referre possum. vt videā vos diuites i
 vtrūq': alacres i laudib' dei: spiritali hac
 pinguedine abūdātī' redūdātes in xpo te-
 su domino nostro.

¶ Sermo. xi. De duob' hoc est fructu
 et modo prinētib' ad op' hūane redēptōis

¶ In fine sermonis: nec
 me iterare piget: qd cupiā omēs
 vos fieri sacre vncionis pncipes.
 illi' videlicet in qua dei bñficia cū leticiat
 grāz actioe recolit scā deuotio. **¶** Hoc
 enī bonū est: tū ppter releuādos vite pñtis
 labores: q' vtrūq' tolerabiles nos sūt ex-
 ultatib' in laudē dei: tū q' nihil ita pprie
 quēdā tris respicit celestis habitatiois ita-
 tū. sic alacritas laudantiū deū: scriptura di-
 cētē. **¶** Beati q' habitāt in domo tua dñe: i se-
 cula scōp laudabūt te. **¶** De hoc pncipue vng-
 uēto: puto dixisse pphetā. **¶** Ecce q' bonuz
 et q' iocūdū hīrare fratres in vnū. **¶** Sic vn-
 guētū in capite. **¶** Hēq' enī pōri videt congru-
 ere posse. **¶** Illū enī et si bonū sit nō ē tñ iocū-
 dū: q' recordatō pccōrū amaritudinē facit
 cū iocūdū pccā. ppā lugeat atz d'plozet. **¶** Qui
 xpo i grāz actioe v'sant deū solū itūētur et
 cogitāt: ac p hoc ipsi x'e hīrāt in vnū. **¶** Bo-
 nū est autē qd faciūt q' suant ei iustissime
 grām cui' est: et nihilomin' iocūdū: q' dle-
 ctat. **¶** Quāob: em suadeo vobis amicis
 meis reflectere in dū pedē a molesta et an-
 xia recordatione viay v'ay. et euadere i illi-
 nera plantioza serenioris mēorie bñficiozū
 dei: vt q' in vobis cōfundimini: ipsi' iuitu
 respiretis. **¶** Eolo vos experiri illū qd scētus
 ppheta cōsulit dicēs. **¶** Delectare in dño: et

Sermo. XI.

vabit tibi petitiōes cordis tui. **¶** Et qdē ne-
 cessari' dolor p pccōs: s' nō sit p'inu'. **¶** Sa-
 ne iterpole' letiozi recordatiōe diuine be-
 nignitatis: ne forte p' tristitia iduref cor: et
 desperatiōe pl' pereat. **¶** Misceam' abstintio
 mel: vt salubris amaritudo salutē dare tūc
 possit. **¶** Cū imixto tēperata dulcore bibi po-
 terit. **¶** Audi deniq' deū q'modo ipse cōtriti-
 cordis tēperat amaritudinē: q'modo pusil-
 lanimē a desperatiōis baratro reuocat: q'
 modo blādet fidelis pmissiōis melle merē
 tē cōsolat: erigit dissidentē. **¶** Hic p pphetā
 Ego irenabo os tuū laude meane intere-
 as. **¶** Hoc est. **¶** He ituitu facioz tuozū nīmā
 icurras tristitiā: atq' instar effrenis eq' de
 sperat' ip' pccōs ruas. et pccōs freno te (i-
 quit) ihibebo indulgētie mee: et meis laudi-
 b' erigā. **¶** respirabilq' in bonis meis. **¶** q' de
 tuis cōfunderis malis. **¶** vñ me sane benigni-
 orem: quā te culpabilior: et inuenies. **¶** Hoc fre-
 no si infrenat' fuisset cayn: nequa q' despe-
 rādo dixisset. **¶** Maior est iniquitas mea: quā
 vt ventā merear. **¶** Abstr: abstr' Maior est ei'
 pccōs: quā queuis iniquitas. **¶** Ideo iust' non
 cōtinuet: sed tñ in pncipio sermōis: accusa-
 tor est sui. **¶** Porro autē in dei laudes: exte-
 ma sermonis claudere cōsuevit. **¶** Videte de-
 niq' iustū hoc ordine pcedentē. **¶** Cogitani
 ait vias meas: et cōuertit pedes meos in te-
 stimonia tua. **¶** Et q' videlicet cōtritionem et
 infelicitatē in vīs pprijs p'pessus fuerat:
 in via testimoniozū dei delectaret. **¶** sicut in
 oibus diuitijs. **¶** Et vos igit' exemplo iu-
 sti. si de vobis i humilitate sentitis: sentire
 et de dño in bonitate. **¶** Sic enī legitis apud
 sapiētē. **¶** Sentire de dño in bonitate: et in
 simplicitate cordis querite illum. **¶** Hoc autē
 facile mēti p'suadet. diuine munificētie fre-
 qns imo cōtinua recordatio. **¶** Alioqn quo-
 modo i plebit' illud apostolē. **¶** in oibus gra-
 tias agētes. **¶** si ea p q'bus gratie debent a
 corde recesserit: **¶** Holo vos iudateo notari
 oprobrio de q'bus scriptura testat qd nō
 fuerint memores bñfactorū ei': et mirabi-
 lū ei' q' ostendit eis. **¶** B. **¶** Hēru qm bona
 q' largiri mortalib' nō cessat misericors et mi-
 serator dñs. **¶** recolare et recolligere oīa omī
 homi i possibile est. **¶** (qs enī loquef potētias
 dñi: auditas faciet oēs laudes ei') **¶** id saltē
 qd p'cipuū est. et maximū opus videlicet no-
 stre redēptionis a memoria redēptoz aliq'
 ten' nō recedat. **¶** In q' opere duo potissimū
 q' nūc occurrūt: v'is studijs itimare cura-
 bo. **¶** Et hoc quā paucis ad ppendiū potero

memor illi' sentētie. **¶** Da occasiōē sapiēri
 et sapiētor erit. **¶** Duo q' illa sunt: modus
 et fruct' **¶** Et modus qdē dei exinanitio est
 fruct' vero nri de illo repletio. **¶** Hoc medi-
 tari: sancte spei: seminaruz est: illud summi
 amoris icentiuū. **¶** Strūq' pfectib' nris ne-
 cessariū. **¶** ne. aut spes mercēnaria sit: si amo-
 re nō comitet. **¶** aut amor tepelat si fructu
 ofus putef. **¶** Porro fructū talē expectam'
 nri amoris: qualē ipse quē amam' pmissit:
 mensurā inq'ens plenā et cōfertā et coagi-
 tatā et supēllentē dabūt in finū v'z. **¶** Me-
 sura ista vt audio: erit sine mēsurā. **¶** Sed ve-
 lim scire cui' rei futura sit illa mēsurā: vel
 poti' illa imēstas: q' repromittit. **¶** Quā
 nō vidit de' absq' te: q' preparasti diligēti-
 b' te. **¶** Dic nobis tu q' preparas: qd preparas
 credim'. **¶** cōfidim' reuera sicut pmittis:
 replebimur in bonis dom' tue. **¶** Sed q' q'
 so bonis vel qualib'?: **¶** Forz te frumētū vino:
 et oleo/ auro/ atq' argēto/ lapidibusue p-
 ciosis: **¶** Sed hec nouim': et vidim': et vide-
 mus/ et fastidim'. **¶** Id q'rimus qd ocul' nō
 vidit: nec auris audiuit: nec in cor homis
 ascēdit. **¶** Hoc placet: hoc sapit: hoc delectat
 inq'rere: quod cūq' est illud. **¶** Erūt iquit oēs
 docibiles dei: et ipse erit oīa in oib'. **¶** Et au-
 dio plenitudo quā expectam' a dō: nō erit
 nisi de deo. **¶** Quis vero pprehēdat quā ma-
 gna multitudo dulcedinis in breui isto ser-
 mone sit cōprehensa: erit de' oīa in oibus?
¶ Et de corpore taceā: in oīa tria intueoz:
 Rationē/ volūtātē/ memoriā: **¶** hec tria ip-
 sam aiām esse. **¶** Quātū cuiq' hoz in pñti se-
 culo dest de integritate sua et pfectiōe: sen-
 tit oīs qui ambulat in spū. **¶** Quare hoc: nisi
 q' deus nō dū est oīa in oibus: **¶** Hinc est qd
 et ratio sepissime in iudicjs fallit: et volū-
 tas quadruplici p'urbatione israt: et me-
 moria multiplici obtusiōe p'fundit. **¶** Tri-
 plici huic vanitati. nobilis creatura subie-
 cra est nō volēs. **¶** In spe tñ. **¶** Hā q' replet i bo-
 nis desiderū aie: ipe rōm futur' est plenti-
 tudo lucis. ipse volūtati multitudine pacis:
 ipse mēorie continuatio cōnitatis. **¶** Verti-
 tas/ caritas/ cōnitatis. **¶** H' brā: et beatificās
 trinitas ad te mea mīsa trinitas mīfabilē
 suspirat. qm a te ifelicē exultat. **¶** discedēs a
 te: quā se itricant errorib' et dolorib': ti-
 morib'. **¶** Hinc me q'le p te amuram' cōni-
 tatē. **¶** Cor meū v'batū ē: et ide volo: et delict
 meū: et meū: et ide p'pauor: et iūm' ocl'oz mo-
 rū nō ē meū: et inde error. **¶** En quā distem-
 trinitatē: o aie mee trinitas exulās offen-
 b. iij.

Fructus: ~

Summ: ~

diff: **Q**uare tristis es anima mea: et quare turbas me? Sp̄a in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi. cū error videlicet a rōe: a volūrate dolo: atq; a memoria timor: oīs recesserit: et successerit illa quā sp̄amus mira serenitas: plena suauitas: eterna securitas. **P**rimū illud faciet veritas deus: sc̄dm caritas de: tertiū sūma ptās deus. vt sit de us oīa in oībus: rōe recipiēte lucē inextinguibile: volūrate pacē imp̄turbabile consequente. mediū fonti idēficiēti eternaliter inherēte. **V**ideritis vos recte/ ne primū illud filio: sp̄itū sancto sequēs patri vltimū as signetis. sic tñ vt nihil horū vel patri vel filio. vel sp̄itū sc̄to subtrahatis. ne cui forte p̄ sonaz. aut plenitudinez minuatur distinctio: aut p̄ pietatē tollat p̄fectio. **S**ic et hoc aduertite. qd simile filij hui⁹ fecit exp̄iatur de carnis illecebris: de mūdi spectaculis: et de pōpis sathane: cū tñ hoc totū sit vnde vita p̄ns eludit miserōs amatores suos dicente ioh̄ane. **Q**uicquid in hoc mūdo ē cōcupiscētia carnis est: et cōcupiscētia oculoꝝ et ambitio seculi. **D**ec de redēptōis fructu. **I**n nō quosq; quez si recolitis dei esse erinamitōez diffinitim⁹. tria itē p̄cipue vobis in tuēda p̄mendo. **N**on enī simplex aut modica illa erinamitō fuit: sed semetip̄suz erinamitōez ad carnē ad mortē ad crucē **Q**uis digne penset quāte fuerit hūilitatis māsuētudinis dignatōis dñi māiestat⁹: carne idūi multari morte: sp̄ari cruce: **S**icut dicit aliquis. **N**on valuit opus suuz repare creator: absq; ista difficultate? **A**luit. sed maluit cū iniuria sui: ne pessimū atq; odio sissimū viciū in ḡtitudinis occasionez vltra repiret in hoīe. **S**āe multū fatigatōis assūpsit q̄ multe dilectōis hoīez debitorē tene ret: p̄moderētq; ḡr̄a actōis difficultas f̄dē p̄tōis quē min⁹ esse deuotū fecerat: d̄tōis facilitas. **Q**uid ei dicebat hō creat⁹ tingē? **S**eratis quidem cōditus sum: sed nullo auctoris grauamine vel labore. **S**iquidem dixit et factus sum: quē admoduz et vniuersa. **Q**uid magnum est quālibet magna in verbi facilitate dōaueris? **S**ic beneficiū creationis attenuās humana impietas ingratitude materiam inde sumebat: vnde amoris causam habere debuerat idq; ad excusandas excusatiōes in peccatis. **S**ed obstructū est os loquentiū iniqua. **L**uce clarior pater: quātū modo p̄ te o homo disp̄ diuz fecit: **D**e domino seru⁹: de diuite pauper: caro de verbo: et de dei filio hominis fieri filius nō desperit. **A**d emēto iam te et si de

modus: r

Vnguentum p̄m

nihil factum: non tamē de nihilo redemptum. **S**er dieb⁹ cōdidit omnia: et te inter omnia. **A**t vero per totos triginta annos operat⁹ est salutē tuā ēt in medio terre. **Q**um laborauit sustinens. **C**arnis necessitates hostis temptatōes nonne sibi crucis aggrauauit ignominia: mortis cumulatit horrore? **N**ecessarie quidē. **S**ic sic homines lumenta saluasti vñe: quē admoduz multiplicasti mīam tuā deus. **N**ec meditamini: h̄i vber famini: **T**alib⁹ odorament⁹ refouete visceravestra que diu torisit odor molestior peccatorū. vt abūdetis et his vnguentis non min⁹ suauib⁹ quam salutarib⁹. **N**ec tñ adhuc vos putetis habere illa optima: que in sp̄se vberib⁹ cōmendant. **D**e quib⁹ incipere mō finendi iam sermōis āgustia phibet. **Q**ue dicta sunt de alijs tenete memoria. p̄bate vita. et de his iuuat me p̄ci bus vestris. vt digne loq; possim qd̄r dignū sit tātis sp̄se delicis: et v̄as aīas ad amorem edificet sponsi lesu xpi dñi n̄ri. **S**ermo. xij. **D**e p̄ciosō vnguento pietatis. **E**t de veneratione habenda a subditis erga p̄relatos suos. **D**ico me vnguenta vobis tradidisse recordor. vnum cōtritōnis delicta multa p̄plectens: alterū deuotionis multa cōtinens beneficia. **A**mbo salubria: sed non ambo suauia. **P**rimū siquidē pungitiuuz sentit: qz mouet ad p̄pūctionē amara recordatio p̄ctōꝝ: et dolorem facit cū seq̄ns mitigatorū sit vñe bonitatis ituitū solatōez dāte: et sedate doloꝝ. **S**ed ē vnguentū qd̄ ab ob⁹ lōge antecellit. et hoc appellaueri pietat⁹. eo qd̄ fiat d̄ ne cessitatib⁹ paupuz: de anxietatib⁹ opp̄sōꝝ de p̄urbationib⁹ tristitiū: de culpīs vlinq̄ntiū: et postremo de oīb⁹ quoz libet miserōꝝ erūnis ēt si fuerit iūmici. **D**espiciabiles vident sp̄s iste: s̄ est sup̄ oīa aromata vnguentū qd̄ ex eis p̄fici. **S**anatiū est. **B**ri enī misericordes: qm̄ ipi mīaz p̄seq̄nt. **I**ḡit multe miserie collecte atq; oculo pietatis l̄specte ip̄e sūt sp̄s ex qd̄ vnguenta optiā p̄ponunt sp̄se digna vberib⁹ spon̄si sensib⁹ grata. felix mēs q̄ taliū collectōe aromatu sese ditare et ipinguare curauit. infundēs ea oleo mīe: et ardore d̄coquēs caritatis. **Q**uis putas ē iocūd⁹ hō q̄ miseret et p̄modat. p̄nus p̄pati: subuēire. p̄mpt⁹ dare quā accipe beati⁹ iudicās: ignoscē facilis: irasci difficilis: vlcisci p̄it⁹ nō acq̄lescēs: et p̄ oīa p̄tōꝝ eq̄v̄t. p̄p̄ias respiciēs necessi-

Sermo. XII

tates: **Q**uicūq; es aīa sic affecta: sic iburo rore mīe: sic affluens pietatis viscerib⁹: sic te oīb⁹ oīa faciēs: sic facta ipsa tibi tanquā vas p̄ditū: vt celsis p̄tōꝝ vbiq; sēp̄ occurras atq; succurras: sic deniq; mortua tibi vt vltimas oīb⁹: tu plane vt celsis p̄tōꝝ vbiq; sēp̄ occurras atq; succurras sic d̄coquēs mortua tibi vt vltimas oīb⁹: tu plane fr̄tū optimūq; vnguentū felix possides: et man⁹ tue distillauerit totius suauitat⁹ liquorē. **N**ō ericcabit in t̄pe malonec feruor p̄secutiōis ebibet illū. sed semper de⁹ medi⁹ erit oīs sacrificij tui: et hoc locustū tuū piguet. **B** Sicut virtū diuitiaz in ciuitate dñi x̄tutū: q̄ro an ap̄d alios hec vnguentū iueniant. **E**t p̄m⁹ occurrit sicut vbiq; solet mihi paul⁹ vas electōis reueras aromaticū: vas odorifera referitū oīni puluē pigmetario xpi. **X**pi enī erat bon⁹ odor deo in oī loco. **M**ulte p̄fecto suauitatis fragrantia lōge lateq; sp̄gebat pectus illud: qd̄ sic affecterat sollicitudo oīm ecclesiaz. **V**ide enī quales sp̄s: et qualia aromata cōacernauit sibi: **Q**uotidie inq; morior p̄ v̄am glām. **E**t rursum. **Q**uis infirmus: et ego nō infirmus: **Q**uis sc̄d aliaz: et ego nō v̄or: **E**t multus talib⁹ q̄ vobis bene nota sūt abūdabat diues iste in p̄ponendis vnguentis optimis. **D**ebat nāq; p̄mis et purissimis aromatis redolē vbera q̄ xpi mēbra lactaret: quoz paul⁹ mater erat. p̄ certo p̄turiē semel et itez: donec xps forma ref̄ in eis ac mēbra suo capiti reformaret. **A**udi t̄d alio diuite q̄so ad manū hēbat electas sp̄s: d̄b⁹ optiā vnguentā p̄ficēt. **F**oris inq; nō māst pegrin⁹. **O**stiū mē v̄iato ri paruit. **I**tē. **O**glū: fuit ceco. et pes claudopater erā paupum. **T**erebā molas iniq; et de dētib⁹ illi auferebā p̄dā. **S**i negabam qd̄ volebāt paupib⁹: et oculos vidue expectare feci: **S**i comedi buccellā meā sol⁹: et nō cōedit pupill⁹ ex ea: **S**i d̄sp̄eri p̄tereūtē eo q̄ nō hēret idumētū: **T**ab̄s q̄ op̄imū pau perē: **S**i nō b̄ndix̄t mihi lafa ei⁹: et de velerib⁹ ouiu meaz calefact⁹ est. **Q**uāto putam⁹ vir iste odore terraz resp̄erat in hīs opib⁹: **S**ingula opa singula erāt aromata **D**is p̄p̄iaz repleuerat p̄sc̄iaz vt fetore p̄tride carnis inēne suauitat⁹ exaltatōe sibi tēparet. **I**oseph postq̄ vniuersā egyptū post se fecit currē in odore vnguentoz suoz ēt suis v̄ditōib⁹ eādē demū fragrantia p̄p̄nauit. **E**t qd̄ ē crepator: vultu p̄ferēbat iratoꝝ: s̄z erūpebāt lacrimę de piguedie cordis: nō ire idices: s̄z ḡr̄e p̄ditrices. **S**amuel lugebat faul q̄ se q̄ rebat occidē: et ad

ignē caritat⁹ in calescēte pectore liq̄fact⁹ itus pietat⁹ adeps: foras emanabat p̄ oculos. **O**b bonū deniq; quē circūquaq; distuderat sue opinionis odorē referit de eo scriptura qz: **Q**uē t̄ oēs a dan vsq; b̄rsabee: qd̄ fidelis samuel. p̄p̄ba esset dñi. **Q**uid de moyse dicā quāto adipe p̄ piguedie repleuerat viscera sua: **N**ec dom⁹ illa craspe rās in qua p̄ t̄pe **M**abab potuit v̄q; in oīm murmure et furore suo v̄nctionē sp̄s qua semel erat ibut⁹ ex̄mīaf q̄ min⁹ inf̄ assiduas lites et q̄tidiana iurgia ip̄e i sua māsuētudine perduraret. **M**erito testat⁹ ē sp̄s sc̄us de eo: qd̄ eēt mitissim⁹ oīm hoīz: q̄ morabant sup̄ terrā. **S**iddē cū his q̄ odefit pacē erat pacific⁹: in tātū vt p̄slo inḡto et rebelli nō mō nō irascere: s̄z irascentē dñm in f̄netu suo leniret sic scriptū ē. **D**ixit vt d̄sp̄dēt eos si nō moyses elect⁹ ei⁹ stetit t̄ p̄fractōe in p̄spectu ei⁹. vt auertēt irā ei⁹ ne d̄sp̄dēt eos. **D**eniq; si dimitit ait dimitte: sinasit dele me de libro tuo quē scripsisti. **D**e hoīez v̄nctiōne mīe. **Q**uoniam plācēt affectu quā nulla possit d̄lectare felicitas: exoro t̄b⁹ q̄s p̄turiūt. **V**erbi gr̄a. **S**i diues q̄sp̄tā mulieri paup̄cule dicat. **I**gredeftu ad p̄adū meū. sed quē gestas inf̄tūlin relinq; foris qm̄ plozat et molest⁹ est nobis nūq̄d faciet: **N**ōne mag⁹ eligit ieiunare q̄ erposito pignore caro: sola p̄adē cū diuite: **I**ta nec moysi sedet solū se introduci in gaudiū dñi sui: foris sc̄licet remanēte p̄p̄o cui licet inq̄eto et inḡto vite p̄f̄ et affectiōe m̄fis iheret. **D**olere viscerā s̄z tollerabilior: sibi iudicat tortiōez q̄ emulsiōne: **Q**uid dauid māsuētū q̄ illi⁹ mortē lugebat: q̄ suā sp̄stiterat: **Q**uid benigni⁹ vt ei⁹ moleste ferret d̄cessū: cui succedebat in regnū: **S**ed et de morte parricide filij: quā difficile cōsolationē admittit: **M**agnā p̄fecto optiē v̄nctionis copiā p̄ferēbat tal affectiō: ideoz secur⁹ orabat dicēs. **N**emēto dñe d̄b⁹: et oīs māsuētudis ei⁹. **E**rgo h̄i oēs habuerūt vnguenta optiā: qd̄ hodie que p̄vniuersas ecclesias suauissime redolēt. **N**ec solum ipsi. sed et quicūq; se in hac vita ita beniuolos et beneficos p̄buerūt. ita inf̄ hoīes hūmane viuere studuerūt: quatinus omnem quazv̄sunt habuisse gratiā non sibi tenerent sed in cōe deducerent: estimantes se amicis pariter et inimicis: sapientibus pariter et insipientibus debitor: es. cunq; suis sentit viles omnib⁹ humiles in oībus et p̄ omnibus extiterunt dilecti deo et hominibus quozū fragrantia in benedictione est.

quod quot in qua tale p̄cesserūt. fragrantur
suis tempib⁹: fragrant et hodie vnguenti
optimis. Tu quoq; si domū quod de
sup accepisti nobis p̄ubernalis tuis libe-
ter impartiaris: si te exhibeas vbiq; inter
nos officiosū: si affectuosū: si gr̄u: si tracta-
bilem: si humilem: testimoniu h̄bis ab om-
nibus quod fragres et ip̄e vnguētis optis.
Om̄nis in vobis qui fraternas infirmita-
tes tā corpōz q̄ animōz nō solū patienter
supporat sed insup si licet et si valet iuuat
obsequijs/ confortat alloquijs/ consilijs in
format: si hoc nō potest propter disciplinaz
sollicitis saltim orationibus solaciari non
cessat infirmo: oīs in qua qui talia operat i
vobis bonū om̄io spargit odorē in fratres
et odorē de vnguentis optimis. Balsamuz
in ore. huiusmodi frater in cōgregatione.
Monstratur digito. et dicit de eo oēs. Dic
ē fratrū amator: et pp̄l israel. hic ē q̄ multū
orat. p̄ pp̄lo: et vniuersa sc̄a ciuitate. S; r̄
recurrat ad euangeliū: atz aliqd qd forte
spectet et ad hec vnguēta requiram? Ma-
ria magdalene et maria iacobi et salome e-
merūt aromata: vt veniētes vngerēt iesū.
Que nā vnguēta ista tam p̄ciosa vt xp̄i cor-
pori parētur et p̄parēt: tā copiosavt toti suf-
ficient? Neutrū quippe duoz p̄cedētū aut
emptū aut factū sp̄alr ad opus v̄ni: aut to-
to i corp̄e legit fuisse diffusū. s; de subito in-
troducūt m̄ter vno qdē in loco osculās pe-
des et vnguētō vngēs: i alio vno vel ip̄a vel
alēa h̄ns alabastz vnguētū et illū mittēs in
caput. Et ex nūc emerūt (ait) aromata: vt
veniētes vngerēt iesū. Emūt nō vnguenta
s; aromata: vinctō in obsequz v̄ni nō factā
assumit: s; noua p̄ficiē: h̄ec ad vnguedā tū
aliquā corp̄is p̄tē vbi gr̄a pedes aut caput
s; sicut scriptū ē vt veniētes vngerēt iesū:
qd ē toti? p̄plexio nō p̄tis distinctio. Tu
q̄q; si te iduas viscera m̄ie: liberalem beni-
gnūq; exhibeas nō tū parētib⁹ sine cogna-
nat: tuis. ad q̄s tibi. vel bñfactores tenes
vel bñfacturos speras: nā et ethnici hoc fa-
ciūt: s; iuxta pauli p̄siliū studeas opari bo-
nū ad oēs: ita vt pp̄ deū nec inimico officiu
h̄anitat/ corp̄ale seu spiritale negādū sus-
trahēdū ve existimes: p̄stat te q̄q; abūdare
vnguētū optis nec caput aut pedes v̄ni tū
s; passim q̄tū in te est vngē suscepisti totū
corp̄ qd ē ecclesia. Et forte. p̄inde ob hoc
v̄ns ic̄? paratā sibi p̄fectōz expendi nolu-
it i suo corp̄e mortuo: vt h̄aret viuo. Quia
et ecclesia q̄ māducat panē viuū: q̄ de celo

magdalena: v

descēdit. Ip̄a est carū? cor? xp̄i qd ne mor-
tez gustaret: mor: ti illō alter traditū fuisse
nullū xp̄ianū ignorat. Ip̄az vngit: p̄am foue-
ri desiderat: ip̄ius infirmas mēbra cupit fō-
mentū accuratioib⁹ releuari. Ip̄i q̄ p̄cio-
sa vnguēta retinuit: cū anticipās horā et ac-
celcrās gloriā: mulierū deuotōz nō elusit.
s; instruit. Venit vngit: s; parca: n̄ sper-
nens. h̄ō recusans obsequiū: s; refuās p̄fi-
cū. P̄oficiū dico nō hui? materialis atz
corp̄alis vnguenti: s; plane spiritualis qd in
isto designatū est. In isto ergo pepit mgf
pietatis vnguētū optis pietatis q̄ mēbris suis
indigentib⁹ tā corp̄alis q̄ spiritualis oīo cu-
peret exhiberi. Deniq; paulo aī cū i caput
ei? aut etiā i pedes fūderet vnguentū: ip̄z
que satis p̄ciosū: nūqd phibuit? Immo et
obstitit phibentib⁹. h̄ā et symoni idignā-
ti quod se tangi a peccatrice pmitteret lō-
gā tenuit reprehensiois pabolā: et alijs p̄diti-
onē vngenti causatū r̄ndit dicens. Quid
molesti estis huic mulieri? h̄ō nūquā
ego vt modicū faciā excessū cū sedere i mi-
hi ad pedes iesu merēs et offerens sacrifici-
um sp̄is cōtribulati i recordatiōe peccato-
rū meorum: aut certe ad caput si quando
vel raro starem: et exultarem in recordati-
ne beneficiorum eius: audiui dicentes. Et
quid p̄ditio hec? Causantes videlicet quod
soli viuerem mihi: qui vt putabant multis
prodesse possem: et dicebant. Potuit enīz
venundari: et dari pauperibus. Sed nō bo-
nū mercatū mihi. etiā si vniuersum mundū
lucrer memetip̄m perdere: et detrimentū
mei facere. Unde intelligens verba hec il-
las esse quas scriptura loq̄tur muscas mos-
rituras que perdunt suauitatez vnguenti
recordat? sū dīne illi? s̄tērie. Popule me-
us qui te beatificant: in errorem inducunt
Verū audiant excusantem dominū. et re-
spondentē p̄ me: qui me q̄st de orio iūsant
Quid inquit molesti estis huic mulieri? h̄ō
estis. videtis in facie vos: et ideo secundū fa-
ciem iudicatis. h̄ō est vir vt putatis q̄ pos-
sit mittē manus ad fortia: s; mulier. Quid
tēptatis ei iponere iugū ad qd ego min⁹
sufficiētē intueor? Bonū opus opat i me
Ster i bono: quā diu nō p̄ualeat ad meli⁹
Si quando de muliere virum et viruz p̄fē-
ctū p̄fecerit: poterit et i op⁹ p̄fectōis assu-
mi. Fratres reuerentur ep̄iscopos: et p̄e-
amur labores eorum. Si labores pensa-
mus: nō affectamus honores. Agnoscam⁹
imparēs vires nostras: nec delectz molles

Sermo. XIII.

et femineos h̄eros viroz supponere sarci-
nis. h̄ec obseruem⁹ eos: s; honorem⁹. In-
h̄ane nempe eoz redarguis opa: quoz o-
nera refugis. Temerarie obiurgat virū de
plio reuerētē: mulier nens i domo. Dico ei
si is qui de claustro est eū qui versatur i po-
pulo interdū minus districte/ minusue cir-
cūspēcte sese agere dephēderit: verbi gr̄a
in vbo/ in cibo/ in sono/ in risu/ in ira/ i iu-
dicio: nō ad iudicādū p̄fētim p̄siliat: s; me-
minerit scriptū. Melior est inq̄tas viri: q̄
beneficiēs mulier. h̄ā tu qui in tui custo-
dia vigilas. benefacis. Sed qui iuuat mul-
tos: et melius facit et viriliter. Quod si i ple-
re nō sufficit absq; aliqua inq̄tate. id est absq;
quādā sequalitate vite et cōuersionis
sue: memētō qz caritas opit multitudinez
peccatoz. h̄ec dicta sunt p̄tra geminā tē-
ptatiōez. qua sepe viri religiosi epoz vel a-
bire gloriā: vel excess⁹ temere iudicare. vta-
bolicis instigatiōibus incitātur. Et s; r̄
redeam⁹ ad vnguēta sp̄s. Aides ne quaz
sit p̄ferendū ceteris istud pietatis vnguen-
tū: de quo solo p̄missū nō est perditioez fieri.
In tū p̄ditio de ip̄o nō fit vt nec aq̄ fri-
gidē mun⁹ irremuneratū sinat. Bonuz ta-
men p̄tritiōis vnguētuz qd de recordatiōe
p̄ctōz p̄ficiē mittitq; in pedes domi. qz cor-
p̄tritiū et humiliatū de? nō despicias. Ce-
terū longe melius arbitro: eē id quod dicit
deuotionis. factū de recordatiōe beneficio-
rū dei: quippe qd et capiti idoneū reputat
itavt phibeat de ip̄o de? Sacrificiū laudis
honorificabit me. Porro vtrūq; vincit vn-
ctio pietatis. que respectu miserōz fit: et
p̄ vniuersum christi corpus diffundit. Cor-
pus dico non illud crucifixū: sed quod illius
acquistū est passione. Optimū reuera vnguen-
tū. in cui? compatione cetera nec res-
piciere se ostēdit qui ait. Misericordia volo
et nō sacrificiū. Hanc ergo potissimū in-
ter ceteras virtutes redolere puto vbera
sponse que sp̄s per oīa gestit p̄gruere vo-
lūtati. An nō odore m̄ie tabita etiā ni mor-
te fragrabat? Et ideo cito de morte cōua-
luit: qz p̄ualuit odor vite. S; audite ver-
bum abbreviatū. sup p̄fēti capitulo. Quis
quis inebriat verbis: et fragrat beneficijs
sibi dictū putet. quia meliora sūt vbera tua
vino: fragrātia vnguentis optimis. Et ad
hec qd idoneus: Quis n̄m vnū saltē horū
integre persecte que possidet: vt nō vide-
licet interdū: et in dicendo sterilius: et in ope-
rando tepidior sit? Sed est q̄ merito et nō

dubie hoc p̄conio gloriatur: ecclesia vtiq;
cui nūquā de vniuersitate sua deest: et vnde
inebriat et vnde fragret. Quod enī sibi de-
est in vno: h̄et in altero. secundū mensuraz
donationis christi. ac moderatiōez spirit⁹
diuident/ singulis p̄vt vult. fragrat eccle-
sia in his qui sibi faciūt amicos de mamōa
inq̄tatis. in ebriat in m̄stris verbi: q̄ vino
letitie spiritualis ifūdūt terrā: et iebriat eā
et fructū referūt in patientia. Ip̄a audacē
secures sese noīat sp̄sam: tāquā que vere
habet vbera meliora vino: ac fragrātia vn-
guentis optimis. Quod et si nemo n̄m
sibi arrogare p̄sumat: vt aīam suā quis au-
deat sp̄saz domini appellare: qm̄ tū de ec-
clesia sum⁹ que merito hoc noīe et re nomē-
nis gloriā: nō immerito glorie hui? p̄fici-
piū vsurpam⁹. h̄ō enī simul omnes plene
integre possidem⁹: hoc singulū sine cōtra-
dictiōe p̄cipam⁹. S; as tibi dīne iesu qui
nos charissime ecclesie tue aggregare di-
gnat⁹ es: nō solū vt fideles esse m̄s: s; vt etiā
tibi vice sponse in āplexus iocūdōs/ castos
eternosq; copularerur reuelata et ip̄i fac-
cie specularēs gloriā tuā: que tibi cōmuni
parē est cū p̄e et sp̄i sc̄o i sc̄a sc̄oz. amen
Sermo. xiiij. De gloria et laude deo se-
p̄ attribuenda p̄ oīb⁹ boīs et nob ip̄entis
Rigo fontium et fluminū
o oīm mare est: virtutū et sciarū v̄ns
iesus xp̄s. Quis enī d̄ns vir-
tutū: nisi ip̄e est rex glorie: s; et iuxta an-
ne cāticū idē ip̄e de? sc̄iaz d̄ns ē. Cōtinētia
carnis cordis industria: volūtatis rectitudo:
ex illo fōre manāt. h̄ō solū āt: sed et si qd ca-
let igenio: si qd nitet eloq̄o: si qd morib⁹ pla-
cuz est. Inde sc̄e. in sapientie fmo. The-
sauri siquidē sapientie et sc̄e: tibi oēs abscedit
ti sūt. Quid. Casta p̄silia/ iuxta iudicia/ sc̄a
desideria: nōne riuali fōtis illi? sūt? h̄ō si
copte aq̄z secreta/ subterraneisq; recurrib⁹
incessāter eq̄ra repetūt: vt inde rursum ad
v̄sus v̄susque n̄fos iugt et in fatigabili erū
pāt obsequio: cur nō et spiritales riui vt arua
mētū rigare n̄ d̄sīnāt. p̄pō fōti sine fraude
et si infmissiōe reddāt: ad locū v̄n exēūt reā
tāe sumia gr̄az: vt itez fluāt. Remittat ad
sūū p̄ncipiū celeste p̄sumū: q̄ vberū terris
refūdāt. Quē? inq̄s. Qualitē dicit ap̄tus. In
oīb⁹ gr̄as agētes. Quicqd sapientie quic-
qd virtutis habē cōfidis: dei virtuti et dei
sapientie reputa xp̄o. Et quis tam insanus
(ait) vt aliud p̄sumat: h̄ō p̄lāe adō vt pha

rius gratias agat. cui? tñ iustitie non est laus a deo. Nec enī illa g'ra actio si bñ re colis euangeliū: gratiorē eū facit. Quare? Quia quicquid in ore deuotū sonuerit: cordis nō sufficit excusare tumor: apō eū qui alia a lōge cognoscit. Deus o pharisee nō tridēs. Putas tu hēs aliquid qd nō accepisti? Nihil inq: et ideo g'ras refero largitori. Si oīo nihil: ergo nec meritū p'cessit i te vllū vt illa de quibus g'ras acciperes. Qd si i fateris. p'mo qdē frustra inflas: aduersus publicanū q' ideo nō hēt qd tu: quia nō accepit vt tu. Deinde vide etiā ne nō ite gre sua dona resignes deo: et tibi inflectēs aliquid de gl'ia et honore ipius fraudis merito arguaris: et fraudis in deū. Si enī de his que iactas ex te tibi quippiā forte arrogas: falli te mag' quā velle fraudare crederē: et errore corrigerē. Hūc xō q' g'ras agendo p'bas te tibi nihil tribuere: sed dei esse dona tua merita prudēter agnoscere: certe ceteros asp'ando p'dis te qd in corde et corde locutus s'is: altero p'modās linguā mēdatō: altero vitatis vsurpans gloriā. Nō enī iudicares publicanū p'rep'nēdū p're: tñ nō p're illo te honora dū cēse. Sed quid respondes apostolo p'scribēti et dicēti: soli deo honor et gloria: Quid angelo distiguēti et docēti qd sibi retinere placeat deo et quid p'tiri dignēs hoīb? Nā gl'ia (inquit) in excelsis deo: et in terra pax hominibus bone voluntatis. Lernitis ne phariseum agētē g'ras: labijs qdem honore deū: cordis autē sentētia se? Sic vsu q'dam magis quā sensu vel affectu p'sonare i ore multoz g'raz actiōem aduertere est in tñ vt hoies quoz sceleratissimi ad queq' flagitia et facinora sua soleāt g'ras deo agē qd bene p'spereq. vt quidē ipi sapiūt cesse rit sibi in adiectione pueriaz volūtātū suarū. Audias vbi gratia furē cū impie machinationis male cupitū māp'ulū reportarit: ext'itatem clā r' dicētem. Deo g'ras nō inanes vigiliās feci. nocturnū laborē meū nō p'didi. Sitr qui hoīem interfecit: nonne gloriatur et refert g'ras quod p'ualuit. aduersus emulū: aut de hoste se v'ndicauit. Et nihilomin' adulter tripudias gessit in dei laudes: quod diu optato cōcubitu tandem potitus sit. Nō ergo oīs g'raz actō accepta est deo nisi que de cordis pudica: et mera simplicitate procedit. Pudica sane dixerim: propter eos qui et de malis actibus suis glorianes deo g'ras dicere solent

actō g'raz actō accipit
ta ē ap' d'm

quasi deus more ipsoz letet cū malefecerit et exultet in rebus pessimis. Audiet q' eius modi est. Existimasti inique qd ero tui s'is arguā te et statuā p'tra faciem tuam. Mea vero adl'xi propter ypocritas: qui deuz quidē de bonis suis. sed verboboz gloriificantes corde retinent qd ore p'buerant et qm dolose agūt in conspectu ei: iuenit iniquitas eoz ad odiū. Illi impie mala sua do isti dei bona fraudulēter intorquet sibi. Et quidē primū illud tam stultum tāque seculare ac quodāmodo etiā bestiale est: vt necesse nō habeam de ipso monere et vos. Ceterū sequens religiosi maxime et spiritualesibus iuris insidiari solet. Magna et rara virtus profecto est vt magna licz operantem magnū te nescias: et manifestam omnibus tuam te solū latere sanctitatem. Mirabile te apparere et contēptibile reputare. Hoc ego ipse virtutibus mirabilis iudico. Fidelis reuera famulus es: si de multa gloria domini tui. et si nō exente ex te: tamē trāseunte p te nil tuis manibus adherere contingat. Tunc iuxta prophetam p'oisicis auaritiā et calūpnia: et excutis manus tuas ab omni munere. Tunc iuxta mandatū domini lux tua lucet coram hominibus ad glorificandum non te sed patrem qui in celis est. Sed et imitator pauli fidelium que predicatoruz non predicantiū semetipsoz eque nec tu que tua sunt queris: sed que iesu christi. Quamobrem audies et tu. Euge serue bone et fidelis: q' sup pauca fuisi fidel' supra te multa p'stituā. Joseph enī domū et omnia bona egiptij dñi sui sibi credita sciret: dñaz nō ignorauit exceptā: et ob hoc nō acdeunt p'ringere. Nō est (inquit) ex omnibus bonis dñi mei qd nō in mea potestate sit vel nō tradiderit mihi p'ter te que vxoz ei? es. Mulierē nouerat gl'iaz eē viri et iniquū sibi iudicauit vice p'ria ingloriū facere eā: q' se fecerat gl'iosū. Aduertit hō dei sapientia prudēs viz vxozē fortiter tāq' p'p'riā zelare gloriā: sibiq' ipi retinuisse suandaz: nō alij credidisse: et manū ad nō cessū extēdē nō p'sup'it. Quid g' hō zelat gl'ia suā: et dūz audet velle fraudare sua: q'si nō zelatē? Sz audi qd dicat. Gloria (inq't) meā alteri non dabo. quid g' dab nobis dñer: qd dab nobis. Pacē inq't meā do vob: pacē reliq' vobis. Sufficit mihi Gratia suscipio qd flinqs: et flinq' qd rētes. Sic placz: sic sita inesse si dubito Adiuo gl'az p'i? ne forte si vsurpauero nō p'cessū p'dā merito et oblatū. pacē vo

lo: pacē desidero: et nihil amplius. Qui nō sufficit par: non sufficit tu. Tu es enī par nra q' fecisti vtraz vnū. Hoc mihi necessarium hoc satis est: recōciliari tibi: recōciliari mihi. Nā ex quo posuisti me cōtrariū tibi: fact' sum etiā mihi metip'si quis. Caut' sum nec ingrāt' fore bñficio dare pacis: nec sa crilegus iuasoz gl'ie tue. Tibi dñe tibi gl'ia tua maneat illibata: mecū bñ agit si p'cey habuero. Solia p'strato: lerat' est p'pls pace recepta: sz dauid singulariter extitit gl'iosus. Josue: epte: ge deo: sanon: iudith quoz quāquā femina gl'iose in dieb' suis triūpharūt de hostib': sed pace cū gaudio fructib' ceteris: nemo eis cōmunicauit in gl'ia. Judas machabe' multis et ipse inclis victorijs: cū frequēt exultātī populo pacē pugnādo fortit' tribuisset: nunq'd gloriā qnq' est partit' alicui? Deniq' et facta est inq't nō gloria: sz leticia magna in p'plo. Quid min' ab his oibus p'ditor oim fecit. quo min' et ipse debeat gl'ari singulariter? Solus cūcta creauit: solus de hoste triūphauit: solus captiuos liberauit: et sociū habebit in gl'ia? Et brachiū inq't meum auxiliatuz est mihi. Jte. Torcular calcavi solus: et de gētib' non est vir mecū. Quid mihi ergo cuz victoria? si nec in prelio fui? Impudētissime mihi arrogouel gl'iam absq' victoria: vel victoria sine pugna. Sed suscipite mōtes pacē p'plo: pacē suscipite nobis nō gloriā: ipsi soli eā seruātes: q' solus pugnavit: et vicit. Ita queso ita sit gl'ia in excelsis deo: et i terra pax hoīb: bone voluntatis. Et uero nō bone: sed plane iniq' voluntatis est: q' nequaq' pace cōtentus: superbo oculo et insatiabili corde inq'tus anhelat ad gloriā dei: nec pacē p'inde retinens nec gloriā apprehēdēs. Quis credet pari et i se dicat p'turire radiū quez suscipit p fenestrā. Aut si gloriens nubes qd imbrēs genuerint: q's nō irrideat? Mihi liq'd cōstat. nec de canalib' oziri riuos aquaz: nec de labijs vel dētib' verba prudentiē: et si sensus vltra corpore' nō attingat. Si qua sane in sc'ris digna laude vel admiratione itueoz: clara luce vitatis discuties: p'fecto reperio laudabile siue mirabile aliū apparere atq' aliū esse: et laudo vbi in sc'ris ei'. Siue sit helyse' siue ille magn' helyas: mor tuoz vtiq' suscitatores ipsi qdē suo nō ipe rio sz ministerio for' exhibēt noua nobis et insueta: deus vero in ipsis manens ipse facit opera: inuisibils et inaccessibils in se.

in suis spectabilis atq' mirabilis est. Et solus mirabilis: q' facit mirabilia solus. Nec laus calami. laudabilis est pictura siue scriptura. nec gloria lingue aut labioz: sermo bonus. Tēpus est vt et p'pheta loquat' Nunq'd gloriabil' iquit securis cōtra eū q' in ea secar: aut exaltabil' ferra cōtra eum a quo trahit? Quomodo si eleuet virga contra eleuantē se: et exaltet baculus q' vtriq' lignū est: cōtra dñm sic oīs qui gl'iat. si nō in dño gloriēt. Si gloriandū est: paul' me docuit vnde et in quo. Gloria inq't nra hec est: testimoniū sciētie nostre. Secur' gloriō: si teste cōscientia de gloria cōdito ris nihil mihi vsurpo. Secur' plane: q' tā nō d' dñz: sz i dño. Nec nob' gl'iat nō solū n' phibet sz i suadet: cū dicit. S'az abiuicem q'ritis: et gloriā que a solo deo est non vultis. Reuera gloriari in solo deo nō nisi a solo deo est. Nec mediocri ista gl'ia: q' p'pe tā vera q' de veritate et in veritate: sz rara: vt vix vel paucitas p'fectozū perfecte gloriēt in ea. Tant ergo vani filij hoim mendaces filij hoim: eant et decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Nā sapiēs gloria tot' p'babat opus suū: atq' ad lumen veritatis diligētē examinabit. et sic habebit i se metip'so gloriā: et nō in ore alteri'. Sult' sum: si cistelle labioz tuoz gloriā meā credidero: et cepero mendicare eā abs te: cuz habere voluero. Nonne nempe in tuo arbitrio est probare me vel iprobare: p'out volueris? Sed retineo penes me: ipse fidelis seruo mihi. Immo nec mihi eā credo: ipsi potius repono seruandam qui potens est depositū meū seruare in illū diē: cautus in custodiendo: fidelis in restituēdo. Secura tñc erit vnicuiq' laus a deo: his dumtaxat qui humanas laudes cōtēpserint. Nā gloria in cōfusione eoz qui terrena sapit dicēte etiā dauid. Qui hoīb' placent cōfusi sunt. qm deus spreuit eos. Fratres: si hec scitis nemo vestrū velit laudari in vita ista: q' quicquid h'c fauozis captas quod ad deū nō retuleris: ipsi furaris. Tibi eniz vnde gloria putride puluis? tibi vnde? De vite sanctitate? Sed sp'us est qui sanctificat: sp'us dico: nō tuus: sed dei. et si pdig'is ac signis effulgeas: in manu tua sunt: sed virtute dei. An blādiz popularis fauoz qd verbū bonū et bene forte dep'ompseris? Sed x'ps donauit os et sapientiā. Nam lingua tua quid nisi calamus scribe: et hoc ipsum mutuo accepisti. Talentū credituz est

Et ut quod sciat cuius spiritus sit: virgines dico illas que ante christo federate: que fedate mundi complexibus ipsi firmiter perseverant: cui se tanto felicitatis quanto maturi devouerunt. Proximam vero quam proxima sua deformitate in qua mundo huic quibus conformes mundi principibus id est spiritibus spurcis in carnali concupiscentia sese turpiter prostiterunt tandem aliquando erubescerent et exentes in noui hominis formam quanto serius tanto sincerius reformare festinant. Et hec et ille sane proficiat non deficiat neque fatigetur. et si necdum plene in se sentit ut vni dicant et ipse oleum effusus non tui. Nec ei audet adolefcentule per se facere verba sponsi. Tam si magister vestigium primum inherere studet: effusus olei odore saltem delectabitur: et incitabitur etiam de odoribus perceptio cupit et quere poriora. Frequent ego ipse quod fateri non verecundo: marie quod in initio concuersiois meo corde durus et frigidus et qurens quem vellet diligere anima mea: nec enim diligere adhuc poterat quem nondum iuenerat. aut certe minus vellet diligere. et ob hoc querebat ut magister diligeret. quem neque querebat nisi iam aliquatenus dilexisset: cum ergo cum querebat in recalcisceret ac recalcisceret spiritus meo utique torpescit et languens: nec vlla parte occurreret quod succurreret: per quem videlicet bruma rigens que sensus strigebat in nos dissolueret: et vernalis illa suauitas et spiritalis amenitas reuertere tunc magis ac magis langueret. et tunc dormitabat anima mea per tedio tristis et pene desperans et multitudine secum illud. a facie frigoris huius quod sustinebit: cum subito forte ad affatum vel etiam aspectum culuspiria spiritualis profectus viri interduci ad solam defuncti seu absentis memoriam: stabat spiritus et fluebat aque. Et erat mihi lachryme ille panes die ac nocte. Quidnam istud: nisi odor exaltationis: que erat ille profusus? Hec est unctio que ad me nimirum nisi homine mediantem non pringebat. Et propter si gaudebat de munere confundebar tamen et humiliabar: quod sola ad me tenuis exaltatio. et non piguis aspersionis. Quod oratio que delectat non tactu indignum me prae cognoscebat: cui per seipsum dulcesceret deus. Et tunc idipsum si acciderat: autidus quidem suscipio minus idultu: gratum quod habeo: sed dolens doleo per meipsum non meruisse: atque ut de manu in manu minime accipisse: cum obnixus id peteret. Pudet nimirum magis ad hominem quam ad dei moueri memoriam. Et tunc cum gemitu clamo. Quam veniam et appa-rebo an faciem dei? Existimo et aliquid vestigium

esse expositum: et expiri interdum adhuc. Quasi re quod sentiendum nisi quod non aut superbia conuicta: aut humilitas custodita: aut fraena caritatis nutrita: aut desiderium exercitata: An idem quod cibum et egrotis est medicina: et egrotatiuis dieta. Porro et debiles confortat: et delectat valentes. An idem quod cibum et languore sanat: et fuit sanitatem. et corpus nutrit et palato sapit. Sed redeamus ad verba sponsi. et sic curemus: audire que ait: ut studeamus sapere et quod sapit. Sponsa ut dixi ecclesia est. Ipsa est cui plus dimissus est: et qui plus diligit. Ad emulsa improperat ei ad conuictum: hoc sibi ipsa in-flectit ad comodum. Inde mansuetio: ad correptionem: inde patientio: ad laborum: inde ad detior: ad amorem: inde sagacior: ad cautelam inde humilior. per conscientiam: inde acceptior. per reconditam: inde ad obedientiam patior: inde ad gratiam actionem deuotior ac sollicitior. Denique illa ut dictum est murmurare et morderare merita sua et labores et prode diei et estus ecclesia beneficii recolat dicens. Oleum effusum nomen tuum. Hoc plane testimonium israel ad confortandum nos dominum in israel sed carnalis est: qui deus cum spiritu est. Hanc hoc ille qui pacto dicat: Hanc quod non habeat oleum: sed non habet effusum. Hanc in receditum. Hanc in codicibus: sed non in cordibus. foris heret in littera. contrectat manibus vas plenum et clausum: nec aperit vngam. In tus intus est unctio spiritus: apertus et vngere: et iam non eris domus exasperans. Quid facit oleum in vasis: si non sentias et in mēbris? Quid tibi prodest primum saluatoris nomen lectitare in libris: nec habere pietatem in moribus? Oleum est. Et funde et senties virtutem eius: que triplex est. Sed iude ista fastidit: vos audite. Volo dicere cur non sponse oleo comparet: quod nondum dixerat. et tres huius rei occurrunt cause. Et quoniam pluribus vocabulis appellat eo quod nolumus quod prope dicat iuuenit (ineffabilis quippe est) huius nobis inuocandum est spiritus sanctus. ut de multis vnum quod vult hoc loco intelligi: quoniam scripto designare non placuit per se nobis apere dignetur. Sed hoc quoque alias. Hanc et si in primis tu nec est oia. et neque vos onerati. nec ego fatigat essem: hora tamen sine idicit. Tenete in quo attētos vos reddidi: ut non sit necesse cras repetere. Hoc incumbit: hoc in manibus est: docere sed cur nomen spiritus oleo comparet: et quod de nobis? Et quoniam non possus ego sine dicere quicquid idicta oratio est ut nobis sponsum ipse reuelat per spiritum suum. Iesus christus dominus noster: cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Sermo. XV.

Sermo. xv. Qualiter hoc nomen iesus est in medicina salubris fidelibus christiani in oibus aduersis.

Enignus est enim spiritus sapientie: et non conuenit esse difficultis se iuocantibus: quod sepe et antequam in nocet dicit. ecce assum. Audite iam quod orati bus vobis per me indicare dignat de eo quod heri ad hoc ipsum distulim? et ofonum vobis fru ctu tepestiuu pcpite. **E**n oñdo no men quod oleo merito coparaf: et quo merito dica. Multa quidem spōsi vocabula spersa per oem diuinā paginā legitis: sed in duo eavo bis vniūsa complector. Nullū vt arbitror re perietis quod non aut pietatis gratiam: aut po tētia maiestatis sonet. Spūs ita dicit: etiā p sibi familiaris organū. Duo hec audiui quā ptās dei est: et tibi dñe mia. Ergo scdm maiestatem: scdm et terribile nomen ei. Se cū dū pietatē: non est nomē aliud sub celo da tū hoib? in quo opo: teat nos saluos fieri. Sed exēplis magis p pīcūū fiet. Hoc est in qd nomē quod vocabūt eū: dñs iust? n̄. Hōm potētē est. Itē. Et vocabit nomē ei? emanu el. Pietatē iūnuat. Itē ipse de se. Vos vo catis me ait magister et dñe. Prīmū grē ē scdm maiestatis. Hō enī min? piū est voce re antmū sciam: quā pberē efcā corpi. Kur sum ppheta. Vocabit inqt nomē ei? admi rabilis: cōsiliari? / de? fortis / paf futuri se culi: pnceps pacis. Prīmū. terciū. quartū maiestatem sonāt: reliqua pietatē. Ad hōiū ergo effundit? Profecto maiestatis ac po tētie nomen / in id quod est pietatis et gratie quodāmodo transfundit. Ipsumque effundit abūde per iesum xpm saluatōrē nostrū. Hō men xbi causa quod de? est / nōne in id quod est nobiscū de?: hoc est in emanuel liqscit et de ficit? Sic admirabilis in id quod est pīliari? Sic de? et fortis. in ea quod sunt paf futuri se culi / et pnceps pacis. Et dñs iust? n̄. mise cors et m: serator dñs. **H**ō dico nouū qd quondā quoque abram in abrahā nihilomi nus. et saray in saraz effusa sunt et iā tūc sa lutifere effusionis celebratur pfiguratiqz mysteriū recordamur. Vbi iā illud quod apd antiquos tā terribiliter quod frequēter into nare solebat: ego dñs ego dñs? **H** Mi hi dicta orō. cui? pncipiū noīe dulce pater no: sequentiū obtinendarū petitionū pbet fiducia. Seru noiantur amici: et re iurre ctio nō saltē dīcipulis sed fratrib? nuncia tur. Hec miro: si cuius venit plenitudo tpsis

facta est effusio nominis: deo quippe quod per tobelē pmiserat adimplente: et effundēte de spu suo sup oem carnē. cū tale aliquid et apud he breos olim cōtingisse legā. **E**redo vos pre uolare: et scire iā quod dicere velim. **Q**uale erat iniqua quod sciscitanti moysi primo respō sum est ego sum quod sum: et quod est misit me ad vos? **H**ec scio an vel ipse moyses caper sic: si nō videlicet effunderet. Sed fufum est et captū est. Hec modo fufum: sed et effusum. **H**ā ifufum iā erat. **H**ā celi habebant illud: iā angelis innotuerat. **E**st aut foris missus et quod angelis ita erat infufum: vt esset p uarū: effusum et in hoies est: ita vt iā tunc merito clamaret de terra. oleū effusum no men tuū: si nō ingrate plebis erosa puica cia obstrisset. **S**it enī. **E**go sum de? abrahā et de? ysaac: et de? iacob. **C**urrite gentes: ad manū est salus. effusum est nomen: quod qui cūqz inuocauerit saluus erit. **A**ngelozū de? etiā hoim deū se noīat. **O**leū misit in iacob et cecidit in israel. **D**icite fratrib? vestris. **D**ate nobis de oleo vestro. **S**i nolūt: roga te dñm olei vt mittat et vobis. **D**icite. **A**u fer obp: obrū nostrū. **H**ē qso infulter mali uolus dilecte tue. quā a finib? terre euoca re placuit tibi: rāto utiqz dignātus: quāto min? dignā. **D**ecet ne obsecro vt benigni paritissimilias iuitatos: seru? nequā exclu dat: **E**go sū ais de? abram: et de? ysaac: et de us iacob. **E**t non ampli? **E**ffunde effunde. apert manū tuā adhuc: et ipse ofice aīal bñ dictione. **V**eniāt ab oriente et occidentē: et recūbant cū abrahā et ysaac et iacob in re gno celoz. **V**eniāt veniāt tribus trib? dñi: testimōniū israel ad cōfiteūdū nomini dñi. **V**eniāt et recūbant. epulētur et delectent in leticia. et vnus vbiqz retonet in voce ex ultationis et cōfessionis son? epulātis. oleū effusum nomen tuū. **E** Anū scio. **S**i An dream et philippū habuerim? ostiarios: repul'am oīno nō patimur: quicūqz oleū pe timus: quicūqz volum? iesum videre. **I**ncū etant? dicit philippus andree: andreas au tē et philippus dicēt iesu. **I**esus autē quod? **P**rofecto quod iesus. **H**isū gnū frumenti ca dens in frā mortuū fuerit: ipm solū manet **S**i aut mortuū fuerit multū fructū afferet. **M**oria? igit granū: et surgat gētuz seges. **O**porter pati xpm et resurgere a mortuis: et p̄dicari in noīe ei? penitentia? et remissi onē peccōrū: nō solū in iudeā sed etiā in omīs gētes: quaten? ab vno noīe quod est xps: milia miliū credentiū xpiani dicant: et dicāt. oleū

effusū nomē tuū. Agnosco enī nomē quod
in ysaiā legi. Seruus suos inqt vocabit no-
mine alio, in quo qui benedictus est super
terram benedictus in domino. Amen. **Q**
nomē benedictū, o oleum vsq; quaq; effusū
Quousq; De celo i iudeam: et inde in oēs
terram excurrit. et de toto orbe clamatur ec-
clesiā: oleum effusū nomen tuū. Effusus pla-
ne, quod non solum celos terrasq; perfudit
sed aspersit et inferos: adeo vt in nomine le-
su omne genu flectatur celestius terrestriū
et inferorum: et omīs lingua confiteatur
et dicat: oleum effusus nomē tuū. Ecce chri-
stus ecce iesus, vtrumq; in fusu āgellis: ite-
q; effusum in homines: et illos hoīes qui cō-
putauerant tanq; iumenta in stercore suo,
homines et iumenta saluans: quādamodū
multiplicauit misericordiā suam de^o. Quā-
carum: q̄ vile. Vile sed salubre. Si vile nō
esset: nō mihi effunderetur. Si salubre nō
esset: nō me lucraretur. Particeps noīs
sum: sum et hereditatis. **F**ianus sum: fra-
ter christi sum. Si suz quod dico: heres sū
dei: coheres christi. Et quid mirum si spon-
si effusum est nomen: cum ipse quoq; effus^o
sit? Nam semetipsū exinanauit: formam ser-
ui accipiens. Deniq; ait. Sicut aqua effus^o
sum. Effusa est plenitudo diuinitatis habi-
tans super terram corporaliter: vt de illa
plenitudine omnes qui corpus melis mo-
rtis gestamus caperemus: ac vitali odore repleti.
dicemus: oleum effusum nomen tuū. **E**n
quod nomen effusum: et qualiter, et quate-
nus. **Q**ur vero oleum? Nā hoc non
dū dixi. In sermone superior: dicere cepe-
ram: sed interuenit subito aliud qd̄ p̄dicēdū
videbatur, quāq; intermiserim vltra quas
credidi. Quod nō aliud esse reor: nisi quod
fortis mulier sapientia, misit manū ad colū
et digiti eius apprehenderit fusu. **H**ouit
enim modicam lanā vel linū in longum p̄-
ducere filium: atq; in tele extendere latitu-
dinem: et sic omnes domesticos suos vesti-
re duplicibus. **E**st proculdubio inf oleū
et nomen sponsi similitudo: nec ociose spūs
sanctus alterutrum cōpauit. Ego autē dico
in triplici quadā qualitate olei, qd̄ lucet, pa-
scit, et vngit. si vos melius nō hētis, fouet
ignē: nutrit carnem: lenit dolorē. lux, cibus
medicina, vide idē nūc et de spōsi noīe. **L**u-
cet predicatū, pascit recogitatū: inuocatū
lenit et vngit. **E**t precurremus singula.
Unde putas in toto orbe tanta et tam sub-
dita fidei lux: nisi de predicato iesu? **H**ōne

Vide ratio qz oleo qz
tuz: ~

in hui^o nōla luce deus nos vocauit in am-
rabile lumē suū, quib^o illuminatis et in lu-
mine isto videntib^o lumē dicat merito pau-
lus, fuisi; aliqñ tenebre, nūc aut lux in dñō?
Doc deniq; nomē corā regibus et gētib^o
et filiis israel: portare iustus est idē ap̄tus, et
portabat nomē tanq; lumē, et illuminabat
patriā: et clamabat vbiq; nox precessit dies
autē appropinquauit, abūciam^o ergo opa
tenebrarū et induamur arma lucis, sic vt i
die honeste ābulē. **E**t monstrabat oib^o
lucernā sup candelabrū, annūtiāt in omni
loco iesū, et hunc crucifixum. **Q**uō lux ista
insplenduit et perstrinxit cunctorū intue-
um oculos: qñ de ore petri tanq; fulgur e-
egrediens claudi vni^o corporales plantas
solidauit et bases multoq; spiritaliter ce-
cos illuminauit. **N**āquid non ignē spar-
tum ait, in nomine iesu christi nazareni sur-
ge et ambula? **H**ec tm̄ lux est nomen iesu,
sed et cibus est. **A**n nō toties conforta-
ris: quoties recordaris? **Q**uid eque mētē
cogitātis impignat? **Q**uid ita exercitatos
repat sensus: et tutes roborat: vegetat me-
res bonos atq; honestos: castas fouet affe-
ctiōes? **A**ridus est oīs aīe cibus: si nō oleo
isto infundit. **I**nsipidus ē: si nō hoc sale cō-
ditur. **S**i scribas: non sapit mihi nisi legero
ibi iesū. **S**i disputes aut cōferas: non sapit
mihi nisi fouerit ibi iesus. **I**esus mel i ore
in aure melos: in corde iubilus. **E**s est et
medicina. **R**isit aliquid n̄z, veniat i cor
iesus: et in saliat in os: et ecce ad exortū no-
mīs lumē nubilū omne diffugit: redit serenū
Labif quis in crimē: currit insup ad laque-
um mortis despando: nōne i inuocōz nomē
vite p̄festim respirabit ad vitā? **C**ui aliqua
do stetit aīe faciē salutar; noīs duricia vt af-
solet cordis: signante torpor: rancor: animi:
lango: accidie. **C**ui fōs forte siccit? lacri-
maz inuocato iesu nō p̄tinuo erupit vberior
fluit inuocato: **C**ui in periculis palpitanti
et trepidāti inuocatū virtutis nomē nō statū
fiduciā p̄stitit: depulit metū? **C**ui queso in
dubijs estuātū et fluctanti nō subito ad inuo-
cariōz clari noīs emicuit certitudo: **C**ui i
aduersis diffidētū lāianq; deficiētū, si nomē
adiutorij sonuit desuit fortitudo? **M**imirū
morbi et languores aīe isti sit: illud medicī-
na: **D**eīq; et p̄bare licz. **I**nuocame (i quit)
i die tribulatiōis: ernā te et hō:ificabis me
Nihil ita ire ipetū cohibet: supbie tumorē
sedat: sanat liuoris vultū^o, restitit luxurie
fluxū extigat libidīs flāmaz: stī tēpat aua

Sermo. XVI.

ritie: ac totū indecor; fugat puriginē. **S**i
qdem cū noīo iesu: hominē mihi ppono mi-
tē et huilē corde: benignū, sobriū: castū: mi-
sericordē: et omni deniq; honestate ac scīta-
te cōspiciū, eū dēq; ipsū deus omnipotentē
qui suo me et exēpio sanet: et robor: et adu-
torio. **D**ec oīa simul mihi sonāt: cū in sonue-
rit mihi iesus. **E** Sumo itaq; mihi exē-
pla de hoīe: et auxiliū a potēte: illa tanq; pi-
gmētarias species: hoc tanq; vnde acuam
eas, et facio p̄fectionē: cui similitē medicorū
nemo facere possit. **D**oc tibi electuariū hēs
o aīz mea recoditū in vasculo vocabuli hu-
tus qd̄ est iesus salutariferū certe, qd̄q; nulli
vnq; pesti tue iuentat inefficax. **S**emp tibi
in sinu sit: semp in manu: q̄ tui oēs in iesu et
sensus dirigāt et act^o. **D**eniq; et inuitaris.
Phōr me inqt sūculū i corde tuo: sūculū i
brachio tuo. **S**z hoc alias. **H**ic xō hēs: vñ
et brachio medear; et cordi. **H**ēs iquā i noīe
iesu, vñ act^o tuos vel p̄anos corrigas: vel
minus p̄fectos adimpleas, itēq; vñ tuos sen-
sus aut serues ne corrupant: aut si corrupā-
tur sanes. **D**abit et iudea q̄ dā iesus q̄ruz
vacuis ḡstāt vocabulis. **I**lla enī nec lucent
nec pascit: nec medēt. **I**dcirco sinagoga i
tenebris est vsq; adhuc: fame et infirmitate
laborans. **E**t nō sanabit nec sariabit quisq;
sciat meū iesū dominari iacob et finū terre
et cōuertatur ad vesperā et fame pariat vt
canes et circueat ciuitatē. **E**t illi quidē pre-
missi sunt tanq; baculus ad mortū. **P**phē-
tā pueniēs: et tua interptari noīa nequeat
Bacua q̄ppe crāt. **S**upposit^o mortuo bacu-
lus est: et nō erat vox neq; sens^o: baculus ei
erat. **D**escēdit q̄ baculū misit, et mor saluti
fecit p̄p̄m suū a pctā eoz: p̄bās se esse qd̄
dicebat. **Q**uis ē hic q̄ ē pctā dimittit? **N**ā-
mirū q̄ dicit, salus p̄p̄i ego sū. **I**ā vox iā se-
sus est, et patet eū nō inane portare nomen
inftar porū. **S**entif infusa salus, et b̄ficiuz
nō taceat. **I**nt^o sensus, foris vox. **C**ōp̄gor
et cōfiteor: et cōfessio vltā indicat. **A** mortuo
enī tanq; qd̄ nō ē, perit p̄fessio. **E**cce vita, ec-
ce sensus. **S**uscitat^o p̄fecte sū: integra ē re-
surrectio. **A**n aliud mors corpis est: nisi cū
sensu puat et vita? **P**ctū qd̄ mors aīe est,
nec p̄p̄ctiōis mihi sensū nec p̄fessionis re-
liqtat vocē: et aīa mortuā. **A**enit is q̄ pctā
dimittit, vtrūq; restituit et dicit aīe mee sa-
lus tua ego sū. **Q**uid miruz si cedit mors,
vbi vita descendit? **I**ā corde credit ad iusti-
tiā: et ore cōfessio fit ad salutē. **I**ā oscitat pu-
er: et oscitat septies et dicit, **S**epties in die

laudē dixi tibi dñe. **M**idete hūc septenariū.
Sacer n̄serus est, nō vacat. **S**ed melius
hoc alii seruamus s̄moni, q̄ famelici, et non
fastidiosi ad tā bonas epulas accedam^o. in
uitate nos spōso eccle dño n̄fo iesu xpo qui
est sup oīa de^o b̄ndict^o in secula. **A**men.
Sermo. xvi. De cordis cōtritōe. **E**t 8
trib^o sp̄ebus vere confessionis.

Quid sibi ergo vult septe-
narius iste? **N**escio enī an
ita simplex quispiā in nobis sit q̄ o-
ciosas esse has vices: et numerū hūc putz
fortuitū. **E**go nec illud vacare reor, qd̄ pro-
pheta incūbēs sup mortuū ad mēsurā pue-
rillis corporis sese cōtraxit: et os suū ori illi
cōiūxit: oculisq; oculos: et manibus manus.
Spiritus scūs sic oīa fieri et sic scribi fecit,
ad eruditiōē pculdubio illoz spiritūū q̄s
corrupti corpis circūuenit infida societas:
ac stulta mundi sapientia desipere docuit.
Corpus quippe qd̄ corrupit aggauat ani-
mā: et depunit terrena inhabitatio sensum
multa cogitatē. **P**ropterea nemo miretur
aut moleste accipiat, si in his scrutādis tā-
q̄ quibusdā spūs sc̄ti apothecis curio^o eri-
sto: cū scīa qz sic viuif et in talib^o vita spiri-
tus mei. **D**ico tñ his qui puolātes ingenio
in omī s̄mone aīe pene flagitāt finē quā p̄n-
cipiū teneāt: debitorē me etiā tardioribus
esse: et marmie. **S**ed nec studiū tā esse mihi
vt exponā x̄ba: quā vt ibnā corda. **E**t hau-
rire et p̄pinare me oportz: qd̄ nō sit celerif
p̄currēdo: sed tractādo diligētē: et exhor-
tādo frequētē. **Q**uāq; p̄ter sp̄ē q̄s meā:
diu nos discussio detinuit sacmētoz. **P**u-
taui fateor vñ ad hoc s̄monē sufficere: n̄-
nāq; istā vmbrosā latebrosāq; allegoriarū
p̄trāstre nos cito, et ad planiciē moralū se-
sui itinere diei q̄s vn^o p̄ueire. **S**z sec^o cōti-
git. **V**idūū q̄ppe iā i eo expēdim^o: et adhuc
restat via. **I**ctus oculi emin^o sūmitates ra-
mor et mōtiū cacumina puolabat. **S**z valli-
uz subiacēs vastitas et dēsitas dumetozū
frustrabat obtut^o. **N**āquid verbi grā a helisei
miraculū puidē valebā, qz nob^o v3 de gētū
vocatōe et sp̄ulsiōe iudeoz differētib^o: ita v̄
subito i mediū p̄siliuz? **E**t nūc qñqdē ict
dim^o si pigeat nos paululū imozari p̄nter
ad id qd̄ intermittimus postea reūsuroz.
Si quidē anima: nm cibus nihilominus est
iste. **L**anibus quoque ac venatoribus ple-
rumque contingit a bestia quam aggressi
erant desistere: et sequi aliam que inopināt
cū.

tibus forte occurrerit. **N**ō parū fiducia
robū p̄stat mihi. qđ magn' ille vir ppheta
potens in ope ⁊ sermōe. de excelsō mōte ce-
lo: ū dscendēs v̄sitare dignat' est me: cum
sim cinis ⁊ puluis. misereri mortuo: inclina
re se facienti. contrahi ⁊ coequari paruocce
co p̄tiri lumē oculorū suorū: et os mutū oris
p̄p̄riū osculo soluē: debilesq; man' suarū ro-
borare ⁊ tactu. **S**uaui' rumino ista. ⁊ re-
plent' viscera mea. ⁊ interiora mea saginan-
tur: ⁊ oīa ossa mea germinat' laudē. **D**oc se
mel ⁊ talit' vniuersitati. hoc q̄t die singuli i
nobis accitari sentim'. ⁊ cordi scz tribui i
telligentie lumē. ⁊ ori edificatiōis v̄erbūz. ⁊
manib' opus iustitie. **D**at sentire fideliter:
dat p̄ferre vtiliter: dat efficacit' adimplere
Et est funicul' triplex qđ difficile rumpit' ad
extrahendas aīas de carcē diaboli et tra-
hēdas post se ad regna celestia: si recte sen-
tias: si digne ploquaris: si viuendo firmes
Oculis suis tetigit meos iterior' hoīs frō-
tem claris lūarib' ornās: fide ⁊ intellectu.
Ori meo iuxit' suū: ⁊ mortuo signū pacisim
p̄fessit. qm̄ cui adhuc pctōres essem': reco-
ciliauit nos deo iustitie mortuos. **O**s ori
applicuit iterato inspirās in faciē meā spi-
raculū vite. s; sanctioris quā primo. **H**am
primo quidē in aīam viuētē creauit me se-
cūdo in spm̄ viuificātē reformauit me. **M**a-
nus suas meis supposuit: exemplū p̄bens
bonorū opex: formā obedientie. **A**ut certe
man' suas misit ad fortia vt doceret man'
meas ad p̄liū: ⁊ digitos meos ad bellū. **B**
Et oscitauit inquit puer spēs. Sufficiebat
ad gloriā māifestandi miraculi oscitasse se
me: s; multiplicitas ⁊ insignis numer' my-
sterij amonēt. **S**ed si illud ingēs vniuersi
hūani gener' primū quidē exanie corp' at-
tēdas vides vbiq; ecclesiā ex q̄ vitā ppheta
sc̄bente recepit. quasi septies oscitare: qz
septies in die laudē dicē ⁊ s̄ueuit. **S**i te ipz
aduertas. in hoc te noueris vita viuē spiri-
tali. at mysticū hūc implere numex. si sensuali
tatis tue q̄nariū caritatis binario subijcis
exhibesq; iuxta apostolū memb' tua serui-
re iustitie in sc̄ificationē: que prius exhibu-
isti seruire iniquitati ad iniquitātē. **A**ut certe
si eundem q̄nariū. primorū saluti impiens
ad p̄ficiendū septenariū duo hec adificias.
mīam scilicet ⁊ iudiciū cantare dño. **D**a-
beo et alias septem oscitationes. septez vi-
delicet exp̄imenta. sine quib' vera et certa
salus rediuiui spūs minime constat. quat-
tuor ad sensū p̄punctiōis. tria ad p̄fessiōis

sonū p̄tinentia. **S**ivilius: s̄ vox: si sensus est:
tu quoq; eadē in te recognosce. **P**orro sen-
sum ex integro recupasse te scias: si tuam
cōscientiā quadruplici sentis cōp̄tione
morderi. pudore gemino et gemino metu.
Hā vitā ad p̄ficiendū septenariū triplex cō-
fessiōis spēs attestat: de qua postea videbit'
Honne et sc̄tus hieremias in suo plancu
obseruat hūc numex: **E**t tu igit' in tua p̄ te
lamētatiōe formā habēs p̄phetica' v̄bi cogi-
ta factorē tuū cogita ⁊ benefactorē: cogi-
ta patrē: cogita dñm. **A**d oīa reuses. plan-
ge per singula. **A**d primū vltimū respōde
at timor tuus: ad duo media pudor. **P**af
sane metuit cū pater sit. **P**atris est mi-
sereri semp ⁊ p̄cere. **E**t si p̄cutit: virga nō
baculo percudit: ⁊ cū p̄cuserit sanat. **P**a-
ternavor est. **P**ercutitā ego sanabo. **H**ō
est p̄inde quod a patre formides: qui et si
quādo feriat vt emendet: nunq̄ tamē v̄vi-
dicet. **A**t vero cogitantē quod patrē offē-
derim est certe quod pudeat: ⁊ si non ē qđ
terreat. **H**oluntarie genuit me verbo veri-
tatis. nō stimulo carnalis cupiditatis: excus-
sit quē admodū genitor: carnis mee. **D**ein-
de etiā non pepcit vnigenito. p̄ sic genito.
Ita ipē qđ de patre se exhibuit mihi: s; nō
ego me illi vicissim filii. **Q**uā fronte at-
tollo iam oculos ad vultū patris tam boni
tam mal' filii? **P**udet indigna gessisse ge-
nerē meo: pudet tanto patre virisse dege-
nerē. **E**x' aquarū deducite oculi mei: ope-
riat confusio faciē meaz: vultū meū pudor
suffundat. occupetq; caligo. deficiat in vo-
lo: vita mea: ⁊ āni mei i gemitib'. **P**ro h̄-
pudor quē fructū habui: tūc in quib' nunc
erubescō? **S**i in carne feminavi: de carne si
metā nisi corruptōez. **S**i in mūdo ⁊ ipē trā-
si ⁊ p̄cupiscētia ei'. **Q**uid? **L**aduca. vana.
⁊ p̄pe nulla. ⁊ quoz finis morz ē infelix ⁊ in-
sanus p̄ferre nō erubui eterni patris amo-
ri ⁊ honori. **C**ōfundor: p̄fundor audire. **S**i
ego pater: vbi est honor meus? **S**ed et si
pater nō esset: obrueret me beneficijs. **I**n-
staurat aduersū me testes vt alia innumera
taceā: hui' corporis victuz. ⁊ vsum tēporis
huius. ⁊ super omnia sanguinem dilecti filij
clamātes de terra. **P**udet ingratis dñis
Quāquam ad confusiois cumultū arguat
etiā reddidisse mala pro bonis: et odium
pro dilectione. **M**inime quidem mihi a be-
nefactorē: sicut nec a patre timendum. ve-
rus quippe beneficus est: vāns affluenter
et non impropersans. **H**on ip̄operat dona

Sermo. XVI.

quia dona sunt. et beneficia sua mihi dedit
nō vendidit. **D**eniq; sine penitētia sūt do-
na eius. **A**t quāto de illo benignius tanto
de me indign' sentire cogor. **E**rubescē et
dole nihilomin' aīa mea qm̄ est illū nō re-
petere et nō impropere decet: nos tamē
oīo dedec' ingratos imemoresq; existisse
Deū qđ v̄ nūc tandē retribuā: pro oibus q̄
retribuit mihi? **Q**uod si segnior for-
te min' suas partes crequit pudor: timor
sane excitef in adiutorij. **E**xcitef: vt excitef
Sepone parū pia vocabula bñfactor' ⁊ pa-
tris. atq; ad austeriora quertere. **H**ēpe qui
legit pater misericordiar' et deus totū p̄so-
latiōis: legit nihilomin' de' v̄tionū domi-
n'. **L**egit de' iudex iustus fortis: legit terri-
bilis in consilijs sup filios hoīm. **L**egit deus
zelās. **D**ō pater est. qđ bñficus est: tibi est.
qđ dñs ac creator: sibi. **E**t eni. p̄pter semet
ipsum fecit om̄ia: scriptura teste. **Q**ui ergo
qđ tuū est tibi defenfat ⁊ seruat: putas ⁊ p̄
se aliqñ nō zelabit: putas sui n̄ requiret
ciparus honorē? **P**ropter hoc irritauit im-
pius deū: qz dixit in corde suo non requiret
Et quid est in corde suo dicere nō requiret
nisi n̄ metuere qđ req̄rat? **S**ed req̄rat v̄sq;
ad nouissimū quadrātē. req̄rat ⁊ retribuet
abdōnatef faciētib' supbiā. **R**equiret a re-
dempto fuitiū: honorē: et glām ab eo quez
plasmauit. **E**st quod dissimulet p̄f: igno-
scat bñficus: sed nō dñs et creator. **E**t qui
parcit filio nō parcat figmēto: n̄ parcat ser-
uo nequā. **P**ensa cui' sit formidinis ⁊ hor-
roris: nū atq; oīm cōtēp̄siffe factorē: offen-
disse dñz maiestatis: **M**alestat' ē timeri. dñi ē
tieri: ⁊ maxie maiestatis h'. huiusq; dñi. **H**ā
si reū regie maiestatis quāuis hūane: hūa-
nis legib' plecti capite fācitu est: q̄s finis
contēp̄nentiū diuinā oipotētiaz erit? **T**an-
git mōtes ⁊ fumigant: et tā tremēdā maie-
statē audet irritare vilis puluiculus. vno le-
ui flatu dispergēdus: et mīme recolligēd'?
Ille. ille timendus est: qui postq̄ occiderit
corpus potestatis habet mittere et in gehē-
nā. **P**auco gehēnam. pauco iudicis vultū
ip̄is quoq; tremendū angelicis p̄tibus.
Cōtremisco ab ira potētis: a facie furoris
eius: a fragore mētis mūdī: a cōflagratiōe
elemētōz: a p̄tate valida: a voce archange-
lit' et a v̄bo aspero. **C**ōtremisco a dētib' be-
stie infernalis: a v̄tre inferi: a rugitibus
preparatis ad escam. **D**oreo vermē rodē-
tem: et ignem totientem: fumū et vapozē:
et sulphurem: et spiritum procellarū. **D**oz-

reo tenebras exteriores. **Q**uis dabit capi-
ti meo aquam: ⁊ oculis meis fontē lacrima-
rū: vt preueniā stertibus stertū: et stridore
dentū: et manū pedūq; dura vīcula: ⁊ pō-
dus cathenarū p̄nemētum. stringētū. v̄zē-
tū. nec cōsumentū: **D**eū me mater mea vt
quid me genuisti filiū doloris: filiū amaritu-
dinis et indignationis: ⁊ p̄oratiōis et ne-
Et exceptus in genibus: cur lactat' vbe-
ribus: natus in combustionē: ⁊ cibus ignis.
Qui sic afficit' sensum p̄culdubio recupe-
rauit. ⁊ i duplici metu isto itēq; pudore illo
eq̄ duplici hēt oscitationes quattuor. **T**res
que restant ex voce cōfessionis adiciet: ⁊ ne
quāq; dicef. iam de eo quod non sit vox ne-
q; sensus: s̄tū de corde hūili simplici fide il-
q; processerit illa confessio. **O**mne ergo qđ
remordet cōscientiā p̄fiteri humiliter pure
fideliter et has vices implesti. **S**unt qui
glām cū male fecerint et exultāt in rebus
pessimis. quos notās p̄pheta. pctā inquit
sua p̄dicauerūt sicut sodoma. **E**erū hos ab
hac disputatiōe tāquam seculares amoueo
Hā quid ad nos de his q̄ foris sunt? **Q**uā-
q; et de his q̄ religiose vestiti ⁊ religionem
p̄fessi sūt nō nūquā audiuim'. aliq; remini-
sci et iactare impudētissime mala sua p̄te-
rita q̄ vbi grā aliqñ v̄l fortiter gladiatorio
v̄l argenteo l'ario gessere p̄fictu: seu alio qđ
scōz mūd i qđē natiuitatē fauozabile: scōz
aīe v̄o salutē nociuū perniciosū. **D**āpnosuz
Secularis animi iudicium est hoc. et humi-
lis habitus qui gestat a talibus non sancte
nouitatis est meritū: sed p̄isce vetustat' op-
culum. **N**onnulli talia q̄si dolendo ⁊ pe-
nitendo rememorant: sed gloriā intentiōe
captātes cōmissa sua nō viliūt: s; seipos il-
ludūt. **H**am de' non irridet. **E**terē hōez
nō exuerūt: sed nouo palliāt. **N**on proditur
aut p̄icitur vetus fermētū. illa p̄fessio. s;
statuif. scōz illd. ineterauerūt oīa ossa meā:
vū clamarem tota die. **P**udet remisci quo-
rūdā tantam p̄oterniam: vt nō pudeat
eos cum exultatione lugenda iactare qđ
et post susceptum sanctum habitūz callide
quempiam supplantauerint: et circumuene-
rint in negotio fratrem: aut quod talionez
pro conuicio vel maledicto id est maluz pro
maloz: aut maledictum pro maledicto au-
dacter reddiderint. **S**ed est confessio eo pe-
riculosius noxia: quo subtilius vana: cū ip̄a
etiā inhonestat turpia de nobis detegē
non veremur: non quia humiles sum': sed
vt esse putemur. **A**ppetere autem de humi-
cū.

litate laudem hūilitatis est nō virtus sed
subuersio. Aeris humilis vilis vult reputa
ri: non hūilis p̄dicari. Sander cōtēptu fut:
hoc solo sane superbus quod landes contē
puit. Quid peruersus: quidue indigni? vt
humilitatis custos confessio superbie mili
ter: et inde velis videri melior: vñ videt
deterior? Mirabile lactantie genus vt non
possit putari sanctus: si non appareas sce
leratus. At talis confessio speciem habēs
humilitatis non virtutem: non solum veni
am non meretur: sed et prouocat iram. Hū
quid profuit saul quod se ad increpationez
samuelis peccasse confessus ē? Lupabilis
proculdubio fuit illa confessio que culpā nō
diluit. Quando enim humilem contempne
ret confessionem humilitatis magister: et
cui humilibus dare gratiam certe ingenit
um est? Omnino non poterat non placari:
si quod i ore sonuit. in corde radiasset hūi
litas. Ecce cur humilem esse debere confes
sionem dixi. **C** oportet autem esse et sim
plicem. Non intentionē forte quia latet ho
mines excusare delectet si sit rea: nec leui
gare culpam que grauis est: nec alieno ad
umbrare suasur: cū inuitum nemo coegerit.
Primū illud non confessio est: sed defen
sio. nec placat: sed prouocat. Sequens mō
strat ingrattitudinem. et quo minor: reputa
tur culpa: eo minuitur gloria indultoris.
Sed enim minus libenter beneficiuz dat:
que minus grate minusue necessarie pue
nire sentitur. Veniam sibi proinde ablu
cat: qui mun⁹ largitoris attenuat. quod q̄
dem omnis qui reatum suum verbis alleui
are conatur: facit. Jam a postremo p̄mi ho
minis dehortetur exemplū: nec culpam si q̄
dem diffidentis: nec tamen consequētis ve
niam: non dubium quā ob reatus mulieris
admissionem. Venus excusationis est: cum
argueris tu: alium incusare. Porro excusa
re te velle quando corripis quam sit non
mō mime fructuosū sed et p̄nciosū: sc̄m dō
interroga. Verba nempe malitie excusatio
nis in peccat⁹ appellat. ne i ea declinet cor
suum rogans et supplicans. Merito quidē
In animam etenim peccat suam qui se ex
cusat: repellens perinde a se indulgētie me
dicinam: et sic vitam sibi ore proprio inter
cludens. Et quenam maior malicia. quam
propriam armari in salutem: et lingue tue
temetipsum mucrone confodere? Deniq̄ q̄
sibi nequam: cui est bonus? **C** Sit autem: et
fidelis confessio vt consistaris in spe: de in

dulgentia penitus non diffidens ne tuo te
ore non tam iustifices quam p̄dēpnes. Ju
das certe proditor domini et cayn fratrici
da confessi sunt et diffisi sunt. Alter pecca
ui inquit tradens sanguinem iustum. alter
maloz est iniquitas mea quam vt veniam me
rear: et verax licet: nil eis p̄fuit infidelis cō
fessio. **C** De itaq̄ tres confessionis obfuan
tie tunc quattuor: superiorū compunctio
nis septenariū implent. **E** Jam nō sic
cōpunctus et sic confessus ac propria p̄nd
certus de vita: certus quoq̄ nihilomin⁹ es
vt arbitror. vacuo nequaquā noie appellari
testi. eū qui in te talia valuit et voluit opera
ri: nec vacue subsecutum fuisse baculū que p̄
miserat. Non venit vacue: qz non venit va
cuus. **H**az quomodo vacuus: in quo habita
uit plenitudo? **H**ec enī ad mēsuram ei va
tus est spiritus. Deniq̄ et venit in plenitu
dine temporis: plenū perinde venire se in
dicans. Bene plenus: que vnxit pater oleo
letitie pre confortibus suis. Anxit et misit
plenū gratie et veritatis. Anxit: vt vngeret.
Omnes ab eo vncti sunt: qui de plenitudi
ne eius meruerūt accipere. Ideo ait. Sp̄s
domini super me eo quod vnxit me: ad
nūtiandū mansuetis misit me: vt mederer
contritis corde: vt p̄dicarerē captiuis idul
gentiā et clausis aprtionez: vt predicarē ā
nū placabilē dño. Veniebat vt audis yngē
contritides nostras ac lenire dolores: ideo
qz venit vnctus venit mansuetus et mitis:
et multe mie oibus innocantibus se. Scie
bat se ad infirmos descendere: exhibuitq̄
qualem oportuit. **C** Et qm̄ multe erant in
firmitates: multa quoq̄ prouidus medic⁹
medicamina curauit asferre. Attulit spiri
tum sapiētie et intellectus spiritū cōsiliū et
fortitudinis spiritum sciētie et pietatis et
spiritum timoris domi. **A**ides quot phia
las plenas odoramētis celestis medicus p̄
parauit ad sananda vulnera illius miseri q̄
incidit in latrones? Septem sunt numero
septem fortasse p̄fatis excitādīs ofcitati
onibus accōmodate. Spirit⁹ enī vite erat
in phialis. **E** hīs profecto infudit oleum
meis vulnerib⁹. Infudit et vinū: sed min⁹
q̄ olei. Sic nēpe cōgruebat infirmitatibus
meis: vt miam super exaltaret iudicio: que
admodū vino oleū supferē infusū. Attulit
proinde quāq̄ cados olei: vini nō nisi duos
Anū siq̄dez timor tñi et fortitudo fuerē. re
liqua quāq̄ oleū p̄pria suauitate designāt
In spiritu deniq̄ fortitudinis tamq̄ po

tens crapulatus a vino descendit ad inferos
confrigit portas ereas. et vetes ferreos
confrigit. alligauit fortem. et vasa captiui
tatis eripuit. Descendit nihilomin⁹ in spū
timoris: sed timendus: non timidus. **S** sa
pientia quāta arte medendi in vino et oleo
anime mee sanitatē restauras. fortiter sua
uis. et suauiter fortis: fortis pro me. suauis
mihi. Deniq̄ artigis a fine vsq̄ ad finē for
titer: et disponis oia suauiter. ppellens ini
micum et infirmā fouens. Sana me dñe et
sanabor: psallam et confitebor nomini tuo
et dicam. Oleum effusum nomen tuum. **H**ō
vinum effusum: nolo enim vt intres in iudi
cium cum seruo tuo: sed oleum. qz coronas
me in misericordia et miserationibus. **O** le
um plane. quod dū supnatat cunctis quib⁹
immiscetur liquorib⁹. liq̄do illud designat
nomen quod est sup omne nomen. **O** nomē
presuauē et p̄dulcē. **O** nomē p̄clarum p̄
electum et p̄excellū. et super exaltatū in
secula. **D**oc vere oleum quod exhilarat faci
em hominis quod caput ieiunantis impin
guat: vt oleū peccatoris nō sentiat. **D**oc no
men nouum quod os domini noiauit. quod
et vocatum est ab angelo priusquā in vte
ro conctperetur. **D**oc nōn solū iudeus: s; q̄
cūq̄ inuocauerit saluus erit. in tantū vsq̄
quāq̄ effusum est. **D**oc pater donauit filio.
sp̄s ecclesie domino nostro iesu xp̄o: qui
est benedictus in secula. Amen.

**Sermo xvij. In quo tractatur de lu
ciferi deiectione.**

Utamus ne satis proces

Plū est in sanctuario dei dñi scruta
mur mirabile sacramentū: an ad p̄
scrutandū adhuc si quid restat: audeamus
spiritū ad interiora sequi? Spiritus nēpe
iste scrutatur nō solū hōim corda et renes.
sed etiā profunda dei. et siue ad nra siue ad
alta secl⁹ sequor cū quocūq̄ ierit. Tantū
vt custodiat corda nostra et intelligentias
nostras: ne forte te non aderit adesse pute
mus: nostrumq̄ pro ipso se q̄mur sensuz de
uantes. Venit nāqz et vadit. p̄nt vult. et
nemo facile scit vnde veniat aut quo vadat
Et istud sine damno fortasse salutis nesci
re licet. **C**eterū qm̄ veniat vel quādo vadat
id plane periculosissime ignoratur. **C**ū enī
he spiritus sancti circa nos dispensatorie q̄
dem vicissitudines vigilantissime nō obser
uatur. sit vt nec absentem desidero: nec p̄

sentem glorifices. Nempe qui idcirco rece
dit vt audius requirat: quonā mō si abesse
nescit requirit? Et rurū q̄ dignanter ad hoc
redit vt cōsoleat: qualiter digne p̄ sua maie
state suscipitur si nec adesse sentit? **D**ens
ergo que ignorat abcessum patet seductōi
et que reditū nō obseruat: erit ingrata vñ
tationi. **C** **P**erit quondā aliquid heliseus
a magistro cum discessum eius imminere p̄
sentit nec optinuit sicut scitis: nisi ea quidē
cōditione si videret qm̄ tolleretur a se. **I**n
figura cōtingit hoc illis: scriptū est autē pro
pter nos. **A**giles esse et solliciti circa opus
nostre salutis: qd̄ mira subtilitate ac suauit
tate diuise sue artis icessatē actitat spirit⁹
in intimo nri: propheticō docemur et mone
mur exemplo. **H**ūc sane sine nra cōsciētia
magistra vnctio q̄ docet de oibus tollat a
nobis: si duplicato volum⁹ munere nō frau
dari. **H**ūc cū venerit inueniat imparatos:
sed semp vult? suspēsos expāsosq̄ habē
tes sinus: ad largā dei bñdictioez. **Q**uales
deniq̄ q̄rit: similes hōibus expectantibus
dñm suuz. qm̄ reuertat a nuptijs. qui vtiq̄
ab illis superne mēse copiosis delicijs va
cua nūq̄ reuertit manu. **A**gilādū p̄inde et
vigilādū oī hora. qz nescim⁹ qua hora sp̄s
veturus sit seu iterū abitur? **I**t et redit spi
rit⁹. et q̄ stat eo tenēte deserēte cadat neces
se est. s; nō collidet: quia dñs rurū suppo
nit manū suā. **E**t has alternare vices nō ces
sat i hīs q̄ spirituales sūt. vel q̄s poti⁹ spiri
tuales p̄inde ip̄e creare intēdit: vñtrās vi
luculo et subito p̄bās. Deniq̄ septies ca
dit iustus: et septies resurgit: si tñ cadat in
die: vt se cadere videat: et cecidisse sciat: et
resurgere cupiat: et req̄rat manū adiuuāt⁹
et dicat. **D**ñe in volūtate tua p̄stitisti deco
ri meo virtutem. **Q**uertisti faciem tuam a
me et factus sum conturbatus. **B** **A**
liud est dubitare de veritate quod patiaris
necesse est cum spiritus minime spirat: et a
liud sapere falsitatem quod facile canes: si
eandem tuam ignorantiam non ignoras q̄
tinus dicas et tu. **E**t si quid ignorauit: igno
rātia mea mecum est. **S**ancti iob sententia
est. **A**gnosce. **P**essime ttidem filie sunt ignoran
tie: pessime ttidem filie sunt falsitas et du
bietas. **I**lla miserorū: ista misabilior. **P**er
nitiosior: illa: ista molestior. **E**t si loquit spiri
tus: cedit vtraque. et est non solum veri
tas sed et certa veritas. **E**t si quippe veri
tatis ille spiritus: cui contraria falsitas est.
cūq̄.

Septies;

Est et sapiētie. q̄ cū sit candor vite eternet
vbiq; attingat. p̄pter mūdiciā suā: obscur
ambigui nō admittit. **L**auda sane: cū spi
rit? iste nō loq̄t r̄ si n̄ molesta dubietas: cer
te falsitas execrāda. Aliud est enī sub icer
to hoc vel illud opinādo sentire: aliū teme
re affirmare qd̄ nescias. **A**ut ergo loquat
semp̄ spūs q̄ nostri quidē minime arbitriū
est: aut q̄n silere placet: hoc ipsum indicet:
et loquat̄ saltem suū silentiū: ne ipsum no
bis falso preire putātes: n̄m p̄ ipso male
securi sequamur errozē. **E**t si suspēdit am
biguo: nō reliquat mēdacio. **E**st q̄ dubie
p̄fert mendaciū: nec mentit̄: et est qui veri
tatē quā nescit affirmat: et mentit̄. **I**h̄a r̄ il
le nō quidē qd̄ non est. esse. sed se qd̄ credit
credere dicit: et verū dicit. etiā si hoc verū
nō sit qd̄ credit: et is cū se certū vnde cer
tus nō est dicit. verū nō dicit etiā si verū sit
de quo asserit. **L**is p̄missis ad cau
telā talia in expertozū sequar̄ iā sp̄m̄ sicut
cōfido p̄cuntē eadē tamē cautela si pote
ro quaz p̄missis. et tēptabo facere ipse qd̄
doceo. ne dicat̄ mihi. **T**u q̄ alios doces: te
ipsum nō doces? **D**istinguedū sane in ma
nifesta dubia: nec illa scilicet adduci i du
bium: nec ista temere affirmari. **Q**uidem
ipsum de magisterio sperandū est sp̄s: nec
enī n̄ra ad illd̄ oīno industria sufficit. **Q**uis
nouit hom̄ an id qd̄ inter hoīes iudicatū a
deo sermo superior patefecit: in sup̄nis q̄q;
iudiciū iā factū p̄cesserit: vtrū n̄a videlicet
lucifer q̄ mane oriebat̄: sed p̄propere ele
uabat̄: ante q̄ verteret̄ in tenebras generi
nostro inuiderit et ipse olet infusione: vt p̄
seipsum iam tūc indignabūsus mustitaret
dicēs itra se quodāmodo vt qd̄ p̄ditio hec
Idoc ego nō assero dicere sp̄m̄: s̄ nec cōtra
dicere dico. **N**escio enī. **P**oruit autē p̄tin
gere (si t̄n̄ incredibile nō putet̄) plenū sapi
entia et perfectū decor: hoīes p̄scire potu
isse futuros etiā et p̄fecturos in pari gl̄ia.
Sed si p̄sciuit: in dei verbo absq; dubio vi
dit: et in lino: suo inuidit: et molit̄ est ha
bere subiectos: socios dedignat̄. **I**nfirmi
ores sunt inq̄t̄ iferioresq; natura: nō decet
esse cōciues nec equales in gl̄ia. **A**n forte
p̄dit̄ ipsā hanc ei? **M**achinationē illa p̄sum
pta ascensio sessioq; significans magisteri
um? **A**scendā (inq̄t̄) super montē excelsū
sedebō in lateribus aquilōis: quo altissimi
quādam perinde similitudinē obtineret si
quēadmodum ille super cherubym̄ sedens
gubernat oēm angelicā creaturam: ita et

osendacim:

lucifer:

ipse altus sederet: regetetq; genus huma
num. **A**bsit. **I**niquitatē meditat̄? est in cu
bili suo: mentiat̄ iniquitas sibi. **N**os aliū non
agnoscimus iudicē q̄ auctozē. **N**ō diabo
lus: sed dñs iudicabit orbē terre: ipse deus
noster in seculū r̄ in seculū seculū: p̄eget
nos in secula. **E**rgo in celo cōcepit dolorē:
et in paradiso peperit iniquitatē prolē ma
litie/ matrē mortis/ et erupnat̄ omniū pri
ma parens superbia. **I**h̄a enī inuidia diabo
li intrauit mors in orbē terrarū: inuiaz t̄n̄
om̄is pct̄i superbia. **H**ec quid illi profuit?
Ahilomin? tu in nobis es dñe: et nomen
tuū inuocatū est super nos: et dicit̄ popul?
acq̄sitionis: dicit ecclesia redēptozū. **O**leū
effusum nomē tuū. **C**ū eicior ego: tu illud
effundis post me et in me: qm̄ cū iratus fu
eris miē recordaberis. **A**ccepit tamen
sathan regnū sup̄ oēs filios superbie: fact?
p̄nceps tenebrarū harū: vt regno humili
tatis etiā sup̄bia militet: dū in vno suo p̄n
cipatu tēporali et talimultos humiles ex
celsos eternosq; reges cōstituit. **J**ocundū
iudiciū vt sup̄bus ille humilium malleator
eis dē ipsis nesciēs fabricet coronas perpe
tuas ipugnādo om̄s: et oībus succūbendo
Si quidē vbiq; et semp̄ iudicabit dñs po
pulos et saluos faciet filios pauperū: et hu
millabit calūpniazozē. **V**biq; et semper de
fensabit suos. **P**pullabunt nocentes: r̄ tollet
virgā pct̄ozū desup̄ fortē iustozū: vt nō ex
tendāt iusti ad iniquitatē man? suas. **E**rit q;
tandē cū ex toto arcū cōteret: et cōfringet
arma et scuta cōburet igni. **T**u tibi miser
sedem collocas in aquilone: plaga nebulo
sa et frigida: et ecce suscitātur de puluere
inopes: et de stercore erigūtur pauperes.
vt sedeāt cū p̄ncipib? r̄ solū glorie teneāt
dolesq; ipleri illud. **P**aup̄ et inops lauda
būt nomē tuū. **D** **S**ras tibi pat̄ orpha
nozū et iudex pupillorū. **I**ncaluit super vos
mons coagulatus mons piguis. **C**eli distil
lauerunt a facie dei synai. **E**ffusum est oleū
dilatatū est nomen quod nobis/ et cui nos
inuidebat iniquus. **D**ilatatus in q̄ vsq; ad
corda et ora paruulozū: et in ore infantū
et lactentiū perficitur laus. **P**orro pecca
toz: videbit et irascetur. et erit sicut tra
im placabilis: sic flamma inextinguibilis. que
iam parata est ei et angelis eius. **Z**elus dñi
exercitiū faciet hoc. **Q**uomodo me amas
deus meus/ amor meus/ q̄modo me amas
vbiq; recordans mei: vbiq; zelans salutē
egeni et pauperis: non solum aduersus ho

mines superbos: sed etiam aduersus subli
mes angelos? **I**n celo et in terra iudicas
dñe nocētes me: expugnās ipugnātes me
Vbiq; subuenis vbiq; assistis: vbiq; a dextr
es mihi ne cōmouear. **N**ec cantabo dñi o in
vita mea: p̄fallā dō meo quā diu suz. **D**e
virtutes eius: hec mirabilia eius que fecit
Hoc primū et maximū iudiciū: quod mi
hi cōscientia secretozū aperuit virgo **M**a
ria. **D**eposuit in quibus potentes de sede: r̄
exaltauit humiles. **E**surientes impleuit bonis
et diuites dimisit inanes. **S**ecundū au
tem simile est huic quod iā audistis. vt qui
non vidēt videāt: et qui vident: ceci fiant
In his duobus iudiciis p̄oletur se pauper
et dicat. **N**emoz fui iudiciozū tuozū a secu
lo dñe: et consolatus sum. **S**ed reuertā
mur ad nos ipos scrutemurq; vias nostras
et vt in veritate id possimus inuocem? **S**p̄
ritū veritatis et reuocem? ab alto quo nos
eduxerat. quaten? antecedit nos etiā ad
nos qm̄ sine ipso possum? nihil. **A**cceve
rendū qd̄ dedignet̄ cōdescendere nobis. q̄
potius sivel exigui qd̄ absq; ip̄o conamur
indignat̄. **N**on est enī ille vadens et nō re
diens. sed vadit nos et reducit de clarita
te in claritatē tanq̄ dñi spūs. **Q**uandoq; ra
piens ad se in lumine suo: quandoq; contē
perans et illuminās tenebras nostras: vt
sue supra nos sue apud nos: semp̄ in luce:
semp̄ vt filij lucis ambulemus. **T**ransiit
mus allegoziarū vmbz: ventus est ad in
daganda moralia. **E**dificata est fides: instru
atur vita. **E**xercitatus est intellectus: dite
tur actus. **S**i quidē intellectus bonus om̄i
bus facientib? eū: si tamen et actus et in
telligentia dirigātur in laudē et gl̄iam do
mini nostri iesu christi: qui est deus benedi
ctus in secula.
Sermo. xviii. **D**e duab? operatiōib?
spūs sc̄ti. q̄ vnauocat̄ effusio: r̄ alia ifusio.
Oleū effusum nomen tu
um. **Q**uid certū demon
strat spūs sanct? nobis in nobis
occasione hui? capituli? **P**rofecto q̄ inte
rim occurrit: gemine cuiusdā sue operatio
nis experimentū. **A**n? quidē qua nos p̄mo
itus x̄turib? solidat ad salutē: alteri? vero
qua foīs quoq; munerib? ornāt ad lucrū.
Illa nobis: hec n̄ris accipimus **V**erbi gra
tia. fides. spes. caritas nobis. p̄pter nos dā
tur. **A**bsq; his q̄ppe: salui esse nō possum?
Porro sciētie et sapiētie sermo: gratia cu

rationis: prophetia similiaq; quibus care
re cū integritate etiā salutis proprie pos
sumus proximozū proculdubio in salutē ex
pendenda donātur. **E**t has spūs sc̄ti ope
rationes quas vel in nobis vel in alijs ex
perimur vt ex re noīa accipiant: infusiones
si placet atq; effusionem nominemus. **C**ui
nam ergo horū cōuenit oleū effusum nomē
tuū? **I**h̄a de infusione in
fufum potius q̄ effusum dixisset. **D**eniq;
ob bonū odorē: em vberū extrinsecus perfu
sozū ait sponsa. oleū effusum nomen tuū. **A**f
scribens ipsum odorē: nomini sponsi: tanq̄
oleo effuso super vbera. oleū effusum nomē
tuū. **E**t quicunq; munere gratie extero
ris perfusum se sentit. quo et ipse alijs re
fundere possit: etiā huic dicere est oleū effu
sum nomen tuū. **S**ed sane cauendum in
his: aut dare qd̄ nobis accepimus/ aut qd̄
erogandū accepimus retinere. **R**em p̄fe
cto proximi retines tibi: si verbi causa ple
nus virtutibus cū sis: foīs q; nihilominus
donis scientie et eloquētie adonatus: me
tu forte/ aut segnicie / aut minus discretā
humilitate vberū bonū quod posset prodes
se multis inuili immo r̄ dānabili ligas si
lertio: certe maledict? qd̄ frumenta abscon
dis in populis. **R**ursum qd̄ tuū est spargis
et perdis. si prius q̄ infundaris tu rot? se
miplen? festines effundē. cōtra legē arans
in primogenito bouis: et ouis primogeni
tū tondēs. **I**h̄a mirū vita atq; salute quā al
teri das te fraudas. dū sanavacuis intēti
one glorie inanis vento inflaris: aut terre
ne cupiditatis veneno ificeris: r̄ letali apo
stemate turgens interis. **Q**uā ob
rem si sapiis cōcham te exhibebis et nō ca
nalē. **D**ic si quidē pene simul et recipit r̄ re
fundit. **I**lla vero donec impleatur expectat.
et sic qd̄ superabūdat sine suo dāno cōmu
nicat. sciens maledictū qui partē suā facit
deteriorē. **E**t ne meū consiliū contēptibile
ducas: audi sapientiorē me. **S**tultus ait sa
lomon p̄ofert torti sp̄m̄ suū simul: sapiens
referuat in posterū. **V**erū canales hodie in
ecclesia multos habemus: conchas vero p̄
paucas. **A**nte caritatis sunt per quos no
bis fluēta celestia manant: vt ante effus
dere q̄ infundivelint: loqui quā audire pa
ratiores. et prompti docere quod non vidi
cerūt: et alijs p̄eesse gestiētes: q̄ se ipos re
gere nesciūt. **E**go nullū ad salutē pietatis
gradū: illi gradui antepōndum existimo:
quē sapiens posuit dicēs. **M**iserere anime

Vide notioz rōz:

atq; p̄olm:

apato p̄dicatoz:

me placeas deo. Ad si non habeo nisi parū
perer olei quovngar putas tibi debeo da-
re. et remanere inanis. Seruo illud mihi et
omino nisi ad pphete iustionez non pfero.
Si insisterit rogatātes aliqui ex hīs q̄ for-
te existimāt de me supra id quod vident in
me. aut audiūt aliqd̄ ex me. respōdebit eis.
He forte nō sufficiat nobis et vobis: ite po-
tius advententes et emite vobis. **S**z ca-
ritas in quis nō querit que sua sunt. Et tu
scis quā dōborē? Non querit que sua sūt pro-
fecto quia nō defunt. Quisnam querat qd̄
habet: Caritas que sua sunt id est proprie
saluti necessaria nunquam nō habet. Nec
modo habet: sed etiā abundat. Ault abun-
dare sibi. vt possit et omnibus. Seruat sibi
quantā sufficiat: vt nulli d̄ficiat. Alioquin
si plena non est: perfecta nō est. **L**eterus
tu frater cui firma satis ppria salus non-
dum est: cui caritas adhuc aut nulla ē: aut
adeo tenera atque arundinea quatin⁹ omni
flatu cedat: omni credat spiritui: omni cir-
cūferatur doctrinēvento: immo cui tāta
est caritas vt ultra mandatū quidē diligas
proximū tuum plusquam teipm: et rursum
tantilla: vt contra mandatū fauore lique-
scat: pauore deficiat: perturbetur tristitia
anaritia contrahatur: protrahatur ambi-
tione: suspitōib⁹ inquietet: cōiūctis epagi-
tetur. curis euscere honorib⁹ tumeat. li-
uore tabescat: tu iquā ita in pprijs te ipsuz
senties. q̄nā demeria q̄so aliena curare aut
ambis aut acq̄scis: **S**ed ei audi qd̄ cō-
sulat cautavigilque caritas. **N**ō quod alijs
inquit sit remissio vobis aut tribulatio: sed
ex equalitate. **N**oli nimium esse iust⁹. **S**uf-
ficivt diligas primū tuum tanquā teipm
Doc quippe est ex equalitate. **D**icit dauid
Sicut adipe et pinguedine repleatur aīa
mea: et labijs exultatōis laudabit os meuz
infundi nimirū prius volens et sic effundere
Nec solum infundi prius sed et impleri qua-
tinus de plenitudine crucaret non oscita-
ret de inmanitate. **L**aurē quidem: ne quod
alijs remissio sibi tribulatio esset. **E**t nihil-
ominus castemimans illū de cuius pleni-
tudine omnes accepim⁹. **D**isce et tu nō
nisi de pleno effundere: nec deo largior esse
velis. **L**oncha mutetur fontem. **N**on ma-
nat ille in riuo: nec in lacū extenditur: do-
nec suis fatietur aquis. **N**on p̄deat con-
chā nō esse suo fonte p̄fusio: ē. **D**eniq̄ ipse
fontē vite plenus in seipso et plenus seipso.
nonne primū quidem ebullēs et fallēs in

prima secreta celoz omnia impleuit bonita-
te: et tūc demū impletis superiorib⁹ secreto-
rib⁹q̄ patrib⁹ erupit ad terras: ac de sup-
fluo hoies et iumenta saluauit. que admodū
multiplicauit miam suaz: **P**rius interna
repleuit: et sic exundās in multis miseratio-
nibus suis visitauit terrā et inebriauit eam
multiplicauit locupletare eam. **E**rgo et tu
fac similit. **I**mplere pri⁹: et sic curato effun-
dere. **B**enigna p̄ndensq̄ caritas assue-
re cōsuevit: nō effuere. **F**ili. ne pereffluas
ait salomō. **E**t ap̄lus. **P**ropterea iquit de-
bemus intendere hīs que dicunt: ne forte
pereffluam⁹. **Q**uid enī. **T**u ne paulo san-
ctior: sapientior salomone. **A**lioquin nec
mihi seder vitari ex te erinano. **S**i enī tu
tibi neq̄: cui bonis eris. **D**e tumulo si valef
adiuuā me. sin autē: parito tibi. **D** **S**z
iam audite que et quāta saluti pprie neces-
saria sint. q̄t quāta infūdi opo: ret pri⁹ quā
effundere p̄sumam⁹. q̄ tamē in p̄sentiarum
breuiter colligere potero. **M**ora siq̄dem iā
multū ascendit: et sermōis vt get ad finem.
Accedit medicus ad vulneratū: spirit⁹ ad
animā. **Q**uā enī non respiciat gladio diaboli
vulneratū. et iam post sanati vulnus āt qui
delicti medicamēto baptisimat⁹: **E**rgo ad
illā animā que dicit putruerūt et corrupte
sunt cicatrices mee a facie insipientie mee
cū accedit spūs: quid pri⁹ op⁹ est? **E**t tu-
mor vel vlc⁹ qd̄ forte supercruit in vulnē et
p̄d̄t ip̄d̄re sanitatē ante oīa āputef. **A**bi-
datur itaq̄ ferro acute op̄p̄cōis: vlc⁹ iue-
terate cōsuetudis. **S**z est acerb⁹ dolor. **L**e-
niat. p̄inde vngūcto deuorōis. qd̄ nō est ali-
ud nisi cōcepta de spe indulgentie exaltatio.
Manc cōtinēdi parit facultas: et victoria de
p̄ctō. **I**ā gr̄as agit: et dicit. **D**irupisti victa
mea tibi sacrificabo hostiā laudis. **D**einde
apponit medicamētū penitētie: malagā
ieiuniorvigiliar. orationū: et si qua sūt alia
penitētiū exercitia. **I**n labore cibād⁹ est. **C**i-
bo boni opis ne deficiat. **A**d op⁹ sit cibus
inde doceris. **M**eus cib⁹ est inquit vt faciā
volūtātē patris mei. **I**taq̄ comitenē peni-
tentie labores pietatis opa que cōfortent.
Magnā ait fiduciā p̄stat ap̄d̄ altissimū. ele-
mosina. **C**ib⁹ n̄tī exercitū potād⁹ ē. **A**ccedat
cibo bōi opis orōis pot⁹ p̄ponēs i stomacho
scie qd̄ bñ gestū ē et mēdās dō. **Q**uādo bi-
bi vīnū letificās cor: hoīs vīnū sp̄s qd̄ iebri-
at: et carnaliū voluptatū infūdīt obliuionē.
Dum exeat infiora arēt: scie. **E**scas bonoz
actū digerit et deducit p̄ qd̄ā aīe mēbra: ff

Veracitas: ~
Vide q̄st̄ notia salu
h: ~

Sermo. XIX.

dem roborās. spem confor: tans: ne getans
ordinansq̄ caritatē: et impingūas mores.
E Sumpto cibo potuq̄ quid iam restat
nisi vt pauet egrotus. et quieti p̄tēplatio-
nis post sudores actōis incubat: **D**ormiēs
in cōtemplatione somnat deū: per speculū
siquidē et in enigmate. nō autē facie ad fa-
ciem interim intuet. **T**amē sic nō tam spe-
ctati quā coniectati idq̄ raptim et quasi s̄b
quodā coruscamine scintillule trāseūtis te
nuitervt attracti inardescit amore. et ait.
Anīa mea desiderauit te in nocte: sed et spi-
rit⁹ mens in p̄cordijs meis. **T**alis amor
zelat. **I**dic decet amicū sponsi. **D**oc necesse
est ardeat fidelis seruus et p̄ndēs: que con-
stituit dñs super familiā suā. **I**dic replet. h̄
feruet. hic ebullit hic iam securus effundit
exundans et erūpens: dicēs. **Q**uis infir-
matur: et ego nō infirmor: **Q**uis fructificat
innouet signa et immutat mirabilia: non est
quo se immisceat vanitas vbi totū occupat
caritas. **S**i quidē plenitudo legis et cordis
est caritas: si tamē plena. **D**eus deniq̄ ca-
ritas est. et nihil est in rebus qd̄ possit reple-
re creaturā factā ad imaginem dei nisi ca-
ritas deus. q̄ solus maior est illa. **E**am non
dum adeptus piculossimē pmouet quā-
tislibet alijs videatur pollere virtutib⁹. **S**i
habuerit omnē scientiā: si dederit omnem
substantiā suā pauperib⁹: si tradiderit cor-
pus suum ita vt ardeat: absq̄ caritate vacu-
us est. **E**n quanta prius infundēda sunt
vt effundere audeam⁹ de plenitudine. non
de penuria largientes. **P**rimo quidē com-
punctio. deinde deuotio. tertio penitentie
labor. quarto pietatis opus. quinto oratio
nis studiū. sexto p̄tēplatiōis otū. septimo
plenitudo dilectōis. **D**ec omnia operafvnu⁹
atq̄ idem spūs. secūdū operationē que ifu-
sio appellatur. quatinus illa que effusio di-
cta est pure et ob hoc tute iam amittit retur-
ad laudem et gloriāz vñi nostri iesu xp̄i qui
cū patre et spiritu sancto viuit et regnat de-
us. per omnia secula seculozum. **A**men.

Sermo. xix. De nouē ordib⁹ āgeloz.

Dhuc spōsa amatoria lo-
quitur: adhuc pergit āplius prose
qui laudes sponsi. et gr̄am puocat
dum monstrat eam quaz iam acceperat in
sevacuam non fuisse. **A**udi etēi quid secu-
ta adūgit. **A** **P**ropterea inquit ad
lescentule dilexerūt te nimis. **Q**uasi dicat

Non frustra nec inaniter nomen tuū exina-
nitum est o sponse atq̄ effusū in vbera mea
p̄pterea enim adolescentule dilexerunt te
nimis. **P**ropter quid? **P**ropter nomē ef-
fusū et p̄pterea ex eo p̄fusa. **I**nde quip-
pe excitatesunt in amorez sponsi: inde sum-
pserūt vt diligant. **S**ponsa infusū munus
excipientē ille mox sensere fragrantā que
longe a matre minime esse poterāt: atq̄ il-
la suauitate replete dicunt. **C**aritas diffu-
sa est in cordibus nostris per spiritū sanctū
qui datus est nobis. **E**rgo ipsaz deuotionē
sponsa cōmendans: hic inquit fruct⁹ o spō-
se effusi nomīs tui: quod p̄pterea adoloscē-
tule dilexerūt te. **E**ffusum siquidem senti-
unt quod integrū capere nō valebāt. p̄pte-
rea dilexerūt te. **E**ffusio quippe nomen fa-
cit capabile: captus amabile: sed adoloscē-
tulis dumtaxat. **D** **Q**ui capiores s̄t
integro gaudent: effuso nō indigent **A**nge-
lica creatura irrepercutsa mētīs acie intu-
etur diuinor iudiciorū abissum multā: quo-
rum summe equitatis sinefabili delectatio
ne beata gloriatur. in super effectui ea per
suum ministeriū mancipari. ac palā fieri: et
propterea diligit merito dominū christum
Nonne ait omēs amīnistratozū spirit⁹ sūt
missi in miseris p̄pterea eos qui hereditatē
capiunt salutis. **P**orro archāgelos (vt
eis aliquit differentius ab hīs qui simpli-
citer āgeli sunt tribuam⁹) mirabiliter cre-
do delectat. quod ipsi quoq̄ eterne sapiē-
tie consilijs familiarī admittuntur. eadē-
q̄ per ipsos locis queq̄ suis atq̄ tempoz
bus sumo moderamine dispensant: et hec
causa quod diligūt dñm xp̄m et ipsi. **I**lle
quoq̄ beatitudines que virtutes ex eo for-
stān appellate sunt: quod virtutū ac p̄di-
gioruz occultas perpetuasq̄ causas felici
curiositate rimari ac mirari diuinitus ordi-
nate: signaq̄ et quando voluit ex omnibus
elementis. terris potēter exhibeant. et ipe
ergo exinde non immerito inardescūt. dil-
gere dominū virtutū: et dei virtutē christū.
Plenum quippe est suauitatis et gratie. in-
certa et occulta sapientie in ipsa sapientia
intueri. plenā nihilomin⁹ honoris et glo-
rie causarum in deiverbo absconditarum:
mundo spectandas mirandas que in ma-
nu ipsoz dirigī efficientias. **S**ed et illi
spūs q̄ potestates nominātur duz crucifxi
n̄tī diuinā oipotentiā vbi que for: riter artin-
gentē intueri ac magnificare delectant: et
turbare et debellare demonū hominūque

Sexto: ~
angli: ~
ardali: ~
Virtutes: ~
ptates: ~

contrarias potestates pro his qui hereditatem capiunt salutis accipiunt potestatem. Et hi nonne iustissimam habent causam ut diligant dominum iesum. Sunt et super istos principat? qui ipsum alti? specularis et liquido puidete vniuersitatis esse principia et p?mogenitū ois creature tāra perinde principatū dignitate donant: vrbisq; terrarū habeant potestatem quasi de summo quodā rex cardie regna et principat? et q̄libet p arbitrio mutare et ordinare dignitates. p quozūq; meritis facere primos nouissimos: et nouissimos primos. deponē potestates de sede et exaltare hūiles. Et hec istis q̄q; ratio diligēdi. Et diligūt et dñatōes. Cur? Nescio qd subtili? sublimisq; indagare de xpi infimabili atq; irrefragabili dominatu laudabili quadā psumptōe ferunt qd scz vbiq; vniuersitatis non solū potens s; et p̄sens supra infraq; obsequiu rectissime voluntati sue cursus tēporū motus corpōrum mētū ordie vtiq; pulcherrimo cogat idque cura tamvigiliter ne p̄cto q̄des aut iotevni (vt dicit) horū oim debitū subtrahere famulatu vllatē liceat. opa tñ tā facili vt turbatōez seu anxietatē vllā omnino gubernatō: nō sentiat. Intuentes q̄ dñm sabaoth tanta cū tranquillitate oia indicantē intentissime suauissime q̄ p̄tēplatis stupore nimio sed sensato rapti in illud diuine claritatis tan ingens pelag?: recipiūt sese in secretiozi quodā mire tranquillitā: recessu vbi tanta pace ac securitate fruunt vt d̄escendit? ipis reuerentia p̄rogatiue tanq̄ vere dñationib? ministrare et militare videatur cesa multitudo. In thronis se det deus et puto qd his spiritib? supra oēs qui medrati sunt et iustior causa et copiosior sit materie diligēdi. Et enī si tres hoīs regis cuiuscūq; palatiū: nōne cū plenu sit sellis/camnis/ cathedrisq; regia sedes in eminenti postea cernit. Et nō est necesse q̄rere vbi rex sedere solit? sit: nimis mor manifesta occurrit sedes ei? ceteris altior ornatioz q̄ sedilib?. Sic quoq; oī decoris ornatu cū ceteris alijs p̄minere spiritib? istos itelligē: in q̄b? speciali qdā stupēde dignatiōis munere diuina elegit residē maiestas. Quod si sessio significat magistratū: puto illuz qui vn? est nobis magister in celoz in terra dei sapientiā p̄m: cūq; alias quidē vbiq; attingat. ppter munditiā suaz: speciali? tñ istos atq; principali? tanquā pp̄tiam sedez sua illustrat e p̄sentia. et inde tanquam de so-

dñatōnes:

Throni:

lenni auditorio docere angelū: docere hominem scientiā. Inde angel? diuinorū noticia iudiciorū: inde consilioz archangelus. Ibi vites audiuit quādo et vbi et qualia proferant signa. Ibi deniq; vniuersi. siue sint potestates siue principat? siue dñatōes discūt. p̄fecto quid ex officio debeat: quid p dignitate p̄sumat: et (quod p̄cipue cautum omnibus est) accepta potestate ad p̄p̄tiam voluntatē seu gloriā non abuti. Illa tamē celi agmina que cherubin nūcupant: si eis suuocabuli seruetur interpretatio. arbitror nil habere quod ab ipis aut per ipos accēpiant. cū de ipō fonte haurire ad plenuz liceat. ipō ea per se dño iesu dignā introductente in oēm plenitudinē veritatē. et thesauros sapientie scientieq; qui in eo omnes absconditi sunt largissime reuelatē. Sed nec ea que appellata sunt seraphin. quippe que ipa caritas deus in se a deo traxit et ab absorbit: atq; in eisdem rapuit sancte affectionis ardore: vt vnus euz deo esse sp̄s videantur instar. p̄fecto ignis qui aerē quē inflamat dum suū ei totū caloz imp̄mit induitq; colozē non ignitū: sed ignē fecisse cernitur. Amant itaq; p̄cipue contēplari in deo illi quidē sp̄s scientiā culus non est numerus. Nūq; vero caritatē que nūquā excidit. Ande et nomia ista foritū sūt ex eo quiq; in quo p̄minere videntur. Nam cherubin quidem plenitudo scientie: seraphin vero incendia vel incensa dicūt. Diliguntur ergo ab angelis deus ob iudicioz suozū summā equitatem. Ab archangelis: ob consilio summam moderationē. Porro avirtutibus: ob benignissimā exhibitionē miraculozū: per que incredulos dignantissime trahit ad fidem. A potestatibus vero: ob illā iustissime potentie vim qua solet a p̄is malignantiū ppulsare et arcere crudelitatem. Verum a principatib? ob eternā et originalem illam virtutē qua dat esse et essendi principii omni creature superiori et inferiori. spiritali et corporeali attingens a finē vtiq; ad finem fortiter. A dominationibus quoq; ob placidissimam voluntateū. qua licet vbiq; dominetur in fortitudine brachij sui: virtute tamen potentiori. p sua ingenta lenitate. et imperturbabili tranquillitate disponit omnia suauiter. Diliguntur et a thronis ob beniuolentiaz magistre sapientie sine inuidia sese communicātis. et vnctionem que gratis docet de omnib? Cetera a cherubin. p̄pterea diligētiq; deus

Sermo. XX

scientiarū dñs est: et sciens qd cuiq; opus sit ad salutē discrete prouideat dona sua vigne poscentib? put nouit expedire distribuit. Seraphin quoq; q̄a caritae est et nihil odit eozū q̄ fecerit. et vult oēs homines saluos fieri. et ad agnitiōē veritatis venire. Di ergo oēs put capiūt diligūt sed enī adolecētule qm minus sapit: minus et capiunt: nec oīno sufficit ad tā sublimia. Paruule q̄ppe in xpo sunt: lacte et oleo nutriende. Ergo ex vberib? sp̄se op̄sumere habent: vnde diligūt. Dabet oleuz effusum sp̄s. ad cui? ille excitatur odorē: gustare et sentire quā suauis est dñs. Cūq; amore flagrātes p̄senserit. p̄uertens se ad sp̄sum oleū ait effusum nomen tuū: p̄pterea adolecētule dilexerūt te nimis. Quid est nimis? Valde vehement. ardet. Vel certe magis ex obliquo vos q̄ nuper venistis tangit spiritalis sermo vestrā illā quā et nos frequēter rep̄mentē conati sum?. minus discretā vehemētiā immo intēperantiā prius nimis obstinatā redarguens: Nō vultis esse cōmuni cōtentivita. Nō sufficit vobis regularē ieiunū. nō solennes vigilie. nō iposita disciplina. nō mensura quā vobis partimur in vestimētis vel alimētis. Priuata p̄feritis cōmuni. Qui vti curā semel nobis credidistis: qd rursus vobis vos intromittitis? Nā illā qua toties deū p̄ciētis vris testib? offendistis. p̄p̄tiam scz volūtate vestrā: ecce nūc itē magistrā habetis. nō me. Illa vos nature docet non parcere: rationi nō acq̄lescē: nō obtēperare senioz cōsilio vel exēplo: nō obedire nobis. An ignoratis q̄a melior est obediētia q̄ vitime? Nō legistis in regula vestrā qd q̄c quid sit sine volūtate vel cōsensu spiritalis patris: vane glorie deputabi nō mercedi? Nō legistis in euāgelio quā formā obediēdi puer iesus pueris sc̄tis tradiderit? Nā cū remāssisset in hierusalē et dixisset in his q̄ patri sui sunt oportere se esse. non acq̄scēntib? parentib? ei?: sed illos i nazareth nō desperit: magister discipulos: v? hoīs verbū et sapia fabri et femina. Quid etiā addit sacra historia? Et erat i qui subdit illis. Quosq; vos sapientes estis in oculis vestrīs: De? se mortalibus credit subdit et vos i vīs vestrīs adhuc ambulatis? Bonum receperatis sp̄m: sed nō bene vrimini eo. Vereor ne alii p̄ isto recipiatis q̄ sub specie boni sup̄plāter vos: et qui spiritu cepistis: carne cōsumemini. An nescitis quia

angelus sathane transfiguratur se multoties in angelū lucis? Sapientia est deus: et vult se amarum: nō solū dulciter: sed et sapienter. Ande apostol?. Rationabile iquit obsequiū vestrū. Alioq; facillime zelo tuo spiritus illudet erroris: si scientiā negligas. Nec habet callidus hostis machinamētū efficacius ad tollendā de corde dilectionē: quā si efficere possit vt in ea incaute et nō cū ratione ambuletur. Quāobrem ego cogito modos quosdā tradere vobis: quos opere p̄ciū est deū diligētib? obseruare. Sed q̄a hic sermo sine desiderat: cras eos si deus vitā mihi et oculū qd nunc habem? ad differendum seruauerit: explicare conabor. Sic enī recreatis nocturna q̄te sensibus: et qd est p̄cipuū oratione p̄missa: acrioz et iustū est ad sermōē de dilectione cōueniemus. p̄stare dño nfo iesu xpo cui est honor et gloria in secula seculoz. Amē. Sermo. xx. De triplici modo dilectionis. qua deum diligimus.

La magistri uerbis ser

mo exordū sumat: qui non amat dominū iesu anathema sit. Valde oīno mihi amāduz est per quez sum uiuo. sapio. Si ingratus sum: et indign?. Dignus plane est morte: q̄ tibi dñe iesu recusat viuere: et mortu? est: et q̄ tibi nō sapit: desipit: et q̄ curat esse nisi. p̄pter te: p̄o nihilo est/ et nihil est. Deniq; quid est hō nisi q̄a tu innotuisti ei? Propter remetiūsum deus fecisti oia. et q̄ esse vult sibi: et nō tibi nihil esse incipit inter oia. Deū time et mādata ei? obserua: hoc est (iquit) ois hō. Ergo si hoc est omis homo: absq; hoc nihil homo. Inclinat tibi deus modicū id quod me dignatus es esse. Atq; de mea misera vita suscipe obsecro residū annozū meozū pro his vero quos viuendo pdidi quia perditē vixit: cor contritū et humiliatū de? non despicias. Dies mei sicut umbra declinauerunt et preterierūt sine fructu: impossibile est vt reuocem: placeat vt recogitē tibi eos in amaritudine aie mee. Jam ante est omne desiderū meū: et propostū cordis mei. Si qua esset in me sapientiā seruare ad te. Sed deus tu scis insipientiā meā: nisi qd hoc ipsum fortasse sapere est/ quod et ego agnosco eam: et quidē ex munere tuo. Ange ilud mihi: minime quidem ingrato pro munusculo: sed sollicito pro eo qd deest. Pro his ergo ita sum amans te quantū possum

Sed est q̄ me plus mouet: plus vrget: plus accendit. Sup oīa in quā reddidit amabilem te mihi iesu bone. calix quem bibisti: opus n̄e redēptionis. Hoc oīno amorē nostrū facile vendicat totū sibi. Hoc in q̄ est q̄ nostrā deuotionē et blādus allicit: et iustius exigit: et arctius stringit: et afficit vehementius. Nullū quippe laborauit in eo saluator. nec in omī mūdi fabrica tantū fatigationis auctor: assumpsit. Illa deniq; dixit et facta sunt: mādanit: creata sunt. At vero hic: et in dictis suis sustinuit cōtradictores: et in factis observatores: et in tormentis illutores: et in morte exprobatores. Ecce quomodo dilexit. Adde et q̄ hāc ipsam dilectionem non reddidit sed addidit. Hāc q̄ prior dedit: et retribuēt ei: Sed vt scētus iohānes euāgelista ait. nō q̄a nos dilexerimus deū: sed q̄a ipse prior dilexit nos. Deniq; dilexit et nō existentes. Sed adiecit et resistentes diligere. iuxta pauli testi moniū uolentes: qm̄ cū adhuc inimici essemus: recōciliati sumus deo per sanguinem filij sui. Alioq; nō dilexisset inimicos: nō dū possedisset amicos sicut necdū quos sic diligere et essent: si nō dilexisset qui nō dū essent. **D**ilexit autē dulciter: sapiēter: fortiter. Dulce nempe dixerim q̄ carnem induit: cautū q̄ culpam cauit: forte quod mortē sustinuit. Hāc quos sane in carne vltimauit. carnaliter tamen nequaquā amauit: sed in prudentia spūs. Spūs quippe ante faciē nostrā r̄ps dñs: emulās nos dei emulatione non hōis: et certe saniori quā prius adam euā suā. Itaq; quos in carne q̄suiuit. dilexit in spiritu: redemit in virtute. Plenū pro: sus omī suauitatis dulcedine: videre hominē hominis conditorē. At dum naturā prudenter selegit a culpa: etiā potenter mortē propulit a natura. In carnis assumptione cōdescendit mihi: in culpe uirtute cōsuluit sibi: in mortis susceptione satisfecit patri. amic⁹ dulcis: cōsiliari⁹ prudens: adiutor fortis. Huic securus me credo: q̄ saluare me velit: mouerit: possit. Quē questuuit: hūc et uocauit per gratiā suā: nū quid uenientē eliceret foras? Sed nec uim: nec fraudē metuo profecto illā: q̄ me uidelet de manu eius possit eruere: qui et uincēt omīa uicit mortē et seductorem uictor serpentē arte vtiq; sanctiore delusit: nō prudētiora: illa potētiora. Carnis quidē assumit ueritatē: sed pcti sumili tudinē: dulce pro: sus in illa exhibēs sola

Videat debet ama

3. diligit x?

tionē infirmo: et in hac prudēter abscondēs laqueū deceptionis diabolo. Porro vt p̄f nos recōciliet. mortē fortiter subiret: sublit: fundens precū nostre redēptionis sanguinem suū. Ergo nisi amasset dulciter: nō me in carcere requisisset illa maiestas. Sz iunxit affectioni sapiētiā qua tyrannū deciperet: iunxit et patientiā qua placaret offensum deuz patrem. **E**tiā sunt modi quos uobis promiserat. sed promisi eos in xp̄o: vt cōmendabiliores haberetis. Disce xp̄iane a xp̄o quēadmodū diligas xp̄m: uisce amare dulciter: amare prudenter: amare fortiter. Dulciter: me illecti: prudenter: ne decepti: fortiter: me opp̄si: ab amore domini auertamur. He mundi gloria seu carnis voluptatibus abducaris: dulcescat tibi p̄e his sapiētia xp̄s. He seducaris sp̄i mēdaci et erroris luceat tibi x̄itas x̄i stus. He aduersitatibus fatigeris: confortet te uirtus dei xp̄s. Zelū tuū inflammet caritas: informet scia: firmet: plantat. Sit feruidus: sit circūspectus: sit inuict⁹. Hec teporē habeat: nec careat discretione: nec timidus sit. **E**t uide ne forte tris ista tibi et in lege tradita fuerit. uicente dño. diliges dñm deuz tuum ex toto corde tuo/ et ex tota aia tua: et ex omni uirtute tua. Mihi uidetur si ali⁹ cōpetentior sensus in hac trina distinctione nō occurrat: amor quidē cordis ad zelum quēdam pertinere affecti onis: anime uero amor ad industriā seu iudiciū rationis: uirtutis autem dilectio ad animi posse constātiā uel vigorem referri. Dilige ergo dñm deuz tuum toto et pleno cordis affectu. dilige tota rationis uigilantia. et circūspectione. dilige et tota uirtute vt nec mori pro eius amore pertimescas. si cut scriptū est in cōsequentibus qm̄ fortis est vt mors dilectio: dura sic infernus emulatio. Sit suauis et dulcis affectu tuo dñs iesus: contra male vtiq; dulces uite carnalis illecebras. et vincat dulcedo dulcedinē quēadmodum clauus clauus expellit. Sit nihilominus intellectui preuia lux: et uirtuti rationi: non solū ob cauēdas hereticę fraudis decipulas: et fidei puritatē ab eoz uertutis custodiendā: ueruz vt cautus quocq; sis nimiam et indiscretā uehementiam in tua cōuersatione vitare. Sit etiā fortis et cōstans amor tuus: nec cedens terroribus nec succūbēs laborib⁹. Ergo amemus affectuosē: circūspecte: et ualide: scientes amorem cordis quē et affectuosum dicim⁹: abf

q; eo qui dicit anime: dulcem quidē: sed seducibile: illū uero absq; illo qui x̄tus est rationabile esse: sed fragile. **D** Et uide in manifestis exemplis hoc ita esse vt dicitur. Lū egre ferrēt discipuli q̄ de ascensu magistri discessit ab eodem ipso audierāt: audierūt. Si diligeretis me: gauderetis vtiq; q̄a uado ad patrem. Quid ergo? Nō diligebant: de cuius discessio uolebāt. Sed diligebant quodāmodo: et nō diligebant. Diligebant dulciter: sed min⁹ prudenter. Diligebāt carnaliter: sed nō rationaliter. Deniq; diligebāt toto corde: nō autē tota aia. Dilectio eoz: contra salutē eozū. Unde et aiebat: expedit uobis vt ego uadā: culpans cōsiliū: non affectū. Loquēti item de morte sua futura obulare sibi cōnatem petrū qui eū tenerē diligebat. cum ita vt meministis increpando reprehendit: qd in eo aliud q̄ imprudentiam reprehendit? Postremo quid est non sapis que dei sunt nisi non sapienter diligis. humanū sequēs affectum contra diuinū cōsiliū? Et uocauit sathanan eo quod saluti r̄ si nesciēs aduersaret: qui saluatorē mori prohiberet. Unde r̄ corruerit repetentem postmodū triste uerbū minime iam morietur: sed te cōmoriturū esse promisit. Non autē impleuit quia necdū ad tertium peruenerat gradū: in quo uirtute tota diligitur. Erat tota anima doctus diligere: sed adhuc infirmus bene instructus: sed paruz adiutus. Non ignar⁹ mysterij: sed martirij pauidus. Nō plane illa fortis ut mors dilectio tunc fuit: quem morti succubuit. Fuit autē postea: cuz ex promissioe iesu xp̄i indutus x̄tute ex alto: tanta tandē cepit uirtute diligere: vt in cōcilio prohibitus predicare nomen sanctum: cōstanter prohibentib⁹ responderet. Obedire oportet magis deo: q̄ hominib⁹. Tunc demum tota uirtute dilexit: cum nec uite sue pepercit pro dilectione. Maior: em siquidem caritatez nemo habet: quā si animā suam ponat que pro amicis suis. Quā et si minime tunc posuit: iā tamen exposuit. Ergo non abducti blanditijs: nec seduci fallacijs: nec iniurijs frangi: toto corde: tota anima: tota uirtute diligere est. **E**t nota amorē cordis quodāmodo esse carnalez: q̄ magis erga carnē christi et que in carne r̄ps gessit vel iussit: cor humanū afficiat. Hoc repletus amore facile ad omnē de huiusmodi sermone cōpungitur. Nihil audire libentius: nihil legit studiosius: nihil fre-

quētius recollit: nihil suauis meditatur. In de olocansta orationē tanq̄ ex adipe uirtutis saginati ipinguat. Hic oranti hominis dei sacra imago: aut nascētis: aut lactētis: aut uocentis: aut morientis: aut resurgentis: aut ascendētis: et quicquid tale occurrerit: vel stringat necesse est animū in amore uirtutis: uel carnis exturbet uitia: fuget illecebras desideria fedet. **E**go hanc arbutor: precipuā inuisibili deo fuisse causam q̄ uoluit in carne uideri: et cū hominibus homo conuersari: vt carnalū uidelicet qui nisi carnaliter amare nō poterāt: cunctas primo ad sue carnis saluarem amorē affectiones retraheret: atq; ita gradatim ad amorē perduceret spiritalem. **H**ōne deniq; in hoc gradu adhuc stabant q̄ aiebant ecce nos reliquimus omīa et secuti sumus te? Solo p̄fecto cor: poralis presentie amore reliquerant omīa: adeo vt salutaris future passionis et mortis ne audire quidez uerbū equanimiter sustinerēt: sed nec gloriam ascendētis postmodū nisi cum graui merore suspicere. Hoc enim est q̄ eis dicebat. Quia hec loquit⁹ sum uobis: tristitia impleuit cor uestruz. Itaq; in sola interim gratia presentis sue carnis: eos ab amore omīa carnis suspenderat. **M**onstrabat autē postea eis altiorē amoris gradū: cū diceret. Spirit⁹ est qui uiuificat: caro non prodest quicquā. Puto hunc ascendērat iā qui dicebat. Et si cognouimus xp̄m secundum carnē: sed nūc iā non nouimus. fortassis et propheta nihilomin⁹ in hoc ipso stabat cū diceret. Spūs ante faciē nostram christus dñs. Nam q̄ subiungit sub uimbra eius uiuimus inter gentes: mihi uideatur ex persona incipientiū addidisse: vt descant saltim in umbra: qui solis ferre ardorem minus ualidos se sentiūt: r̄ carnis dulcedine nutriantur: dū necdū ualent ea percipere que sunt spūs dei. Umbra siquidē christi: carnem reor esse ipsius: de qua obumbratum est et marie: vt eius obiectu ferroz splendorq; spiritus illi temperaretur. In carnis ergo deuotione interim consoletur: qui uiuificantē spū necdum habet: eo dūtarat modo quo habēt illi qui aiūt. Spirit⁹ ante faciē nostrā xp̄s dñs. et item. et si cognouimus xp̄m scdm carnē: sed nūc iā nō nouimus. Hāc alias quidē nequaquā sine spū sancto uel in carne diligit xp̄s. et si non in nulla plenitudine. **L**ums tamen mensura deuotionis hec est: vt totum cor illa sua

uitas occupet: totū sibi ab amore vniuerse carnis: ac carnalis illecebre vendicet. Hoc quippe toto corde diligit est. Alioquin si carnis mee quālibet p̄ sanguinitatē vel voluptatē forte p̄fero carni domini mei: quod me videlicet minus ea implere contingat que in carne manens verbo et exemplo me docuit: nōne liquido constat quod toto nequaquā diligo corde: cum id diuisū habēs partem impendere videar carni eius: partem intorquere ad ppriā? Deniqz ait. Qui amat patres aut matres plus quā me non est me dignus. Et q̄ amat filium aut filiam plus quā me: nō est me dignus. Ergo vt bene dicitur: toto corde diligit est. omne q̄ blandit de carne ppriā vel aliena. sacrosctē carnis amoris postponere. In quo et mundi eque gloriā p̄phendo qz gloria mundi glia est carnis: q̄ in ea delectantur carnales esse nō dubiū est. Licet dō donū et magnū donū spūs sit istiusmodi erga carnē xp̄i deuotio carnalē tñ dixerit hūc amorē illi? vtiqz amoris f̄spectu quo nō tam verbū caro iā sapit quā verbū sapientia verbū iustitia verbum veritas verbū sanctitas pietas virtus? et si qd aliud quod sit huiusmodi dici potest. et hec nempe oia xp̄s qui factus est nobis sapiētia a dō et iustitia et sc̄ificatō et redēptio. An tibi eque vno nō affecti videntur: is quidez qui xp̄o passo pie cōpatit: p̄pungit: et mouetur facile ad mediā horū que ptulit: atqz isti deuotōis suauitate pascit: et confortatur ad queqz salubria honesta: pia: itemqz ille q̄ iustitie zelo semp est accensus: qui veritatē vbiqz zelat: q̄ sapiētie feruet studio: cui amica sanctitas vite et mox disciplina: cuius mores erubescit tactantia: abhorret d̄ractionē inuidā nesciunt supbia detestantur oēm humanā gloriā nō solū fugiūt s̄ et fastidiūt: et tempnūt: oēm in se carnis et cordis impuritātē vehementissime abhominant et p̄secunt: omne venosū tanquā naturaliter et malū respiciūt et quod bonū est amplectuntur. Hōne si cōpares vtriusqz affectiōes: cōstat qdāmodo illū supiorē respectu quidē huius amare et quasi carnalis? Bonus tñ amor: iste carnalis: per quem vita carnalis excludit. contemptū et vincit mūdū. P̄oficiē autē in eo cū sit et rationalis: p̄ficiē cum efficitur etiā spiritualis. Porro rationalis tunc est cū in oibz q̄ oportet de xp̄o sentiri fidei ratio ita firma tenet: vt ab ecclesiastici sensus puritate nullaverisimilitudinē: nulla heretica seu diabolica circūuentōe aliq̄tenus deui-

etur. itēqz cū in ppria p̄uersatōe illa castetia seruat vt discretōis meta nulla suspitio ne vel leuitate vel spūs quasi feruentioris vehemētia excedatur. Et hoc esse tota aīa deū diligētia: iam supra dixim. Qd si etiam adiuuātis spūs vigoz tantus accedat: vt nullavi laborū vel tormentoz sed nec mortū metu iustitia vnquā deseratur: in hoc ē tota virtute diligitur: et ē amor spiritualis. Qd nimirum nomē huic specialit̄ amori congruere puto: ob p̄rogatiuā vtiqz plētudinis spūs qua p̄cellit. Et hec sufficiat. p̄ eo qd spōsa dicit. p̄pterea adolescentule dilexerunt te nimis. In hīs que sequuntur dignet nobis aperire thesauros mie sue ipse custos cordis iesus xp̄s dñs noster. qui viuit et regnat cū deo patre in vnitāte spūs sc̄i. per omnia secula seculozum. Amen.

Sermo. xxi. Qualiter spōsa. i. ecclesia trahi se optat post sponsū. i. xp̄m.

Rabe me post te. in

odore vnguentoz tuoz curre mus. Quid? Sponsa ne ergo necesse habet trahi: et

hoc post sponsū? Quasi vero inuita eum et non libens sequatur. Sed nō ois qui trahitur inuitus trahitur. Hec enī infirmū aut debilem cū videlicet qui per se ire nō valet trahi ad balneū seu ad prandiu piget. et si reum piget trahi ad iudiciū vel ad penam Deniqz trahi valet. que et hoc rogat. Hō at rogaret: si sequi p̄ seip̄am dilectū put vellet valet. Et quid vero nō valet? An infirmam fateamur et sponsā. Si vnaquīs ex adolescentulis infirmā se diceret et peteret trahi: nequaquam mirarēmur. At vero de sponsa que trahere et alios vt pote fortis et p̄fecta posse sufficere videbatur: cui nō durum sonet quod et ipa trahi tanquā infirmavel debilis necesse habeat? De quantaz aīa tam confidim? qd valida sit aut sana: si illam infirmā dici cōfenserim? que p̄ sui singulari p̄fectione. et excellentiori virtute spōsa dñi noīatur? An ecclesia forte id dixerit cū intueretur dilectū ascendente: gestiens eum sequi atqz assumi cum ip̄o in gloria.

Quāquā et quantēuis p̄fectiōis aīa quā diu quidē gemit sub corpe mortis huius et huius seculi nequā retinetur inclusa carcere vincitā necessitatibz: tota sceleribz lenius segniusqz assurgat necesse est ad cōtemplāda sublimia nec omnino libez habz sequi sponsū quocūqz ierit. Dinc lacrimo-

sa vox illa gementiū. Infelix ego homo q̄s me liberabit d̄ corpore mortis huius? Dinc supplex illa p̄catio. Educ de carcere animam meam. Dicit proinde cū gemitu: videlicet etiam spōsa: trahē me post te. quia corpus qd corripitur aggrauat aīam et dep̄mit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. An hoc dicat cupiens dissolui et esse cū xp̄o: presertim dū videat eas propter quas manere ipsam in carne necessariū videbat? bene p̄ficiētes: amare iā spōsum: et stare iā in tuto caritatis? Siquides hoc p̄miserat: p̄pterea indēns adolescentule dilexerunt te. Hūc ergo quasi dicat ecce adolescentule amant te: et amando firmiter inherēt tibi: meqz minime iam opus habent: nulla mihi causa in hac vita vltierus cōmorādi. Idcirco (ait) trahē me post te. Hoc sentire si dixisset trahē me ad te. Hunc vero qd dicit post te: magis illud mihi postulare videt: vt cōuersationis ei valeat vestigia sequi: vt possit emulari virtutē: vt noz maz tenere vite: et morū queat apprehēdere disciplina. In hīs quippe maxime opus est ad tutozio: quo valeat abnegare semetipsam: et tollere crucē suā: sic sequi xp̄m. Dic p̄sus trahi necesse habet spōsa: nec sane trahi ab alio quā ab eo ipso qui ait. Sine me nihil potestis facere. Scio iquit me nequaquā posse peruenire ad te nisi gradiēdo post te sed neqz hoc quidē nisi adiutā abs te: ideo qz precor vt trahas me post te. Beatus siqz dē cui est auxiliū abs te: ascēssiones in corde suo disposuit in valle lacrimarū: perueniturus q̄nqz ad te in motibz gaudioz. Quā pauca post te o dñe ire volūt. cū tamē ad te venire nemo qui nolit: hoc sciētibz cūctis quia delectatiōes in dextera tua vsqz in finē. Et p̄pterea volūt omens te frui ar nō ita et imitari. Cōregnare cupiūt: sed nō p̄pati. Ex hīs erat ille qui dicebat. Moriatur aīa mea morte iustozū: et sicut nouissima mea horū similia. Optabat sibi extreme iustozū: sed nō ita et p̄ncipia. Morē spiritualis optant sibi et carnales. quozū tamen vitā abhorrent. sciētēs p̄ciosam esse mortē sanctorū. qm̄ cū dederit dilectis suis somnū ecce hereditas dñet qd b̄ti mortui qui in dño moriuntur. cū e contrario iustozū prophete sententiā mors pctōzū sit pessima. Hō curant querere quē tamen desiderat inuenire: cupiētēs sequi: sed nō sequi. Non sic illi q̄bus aiebat. Eos estis qui permāssistis mecum in temptatiōibus meis.

Beati q̄ digni habitū sunt tuo testionio be nigne iesu. Ip̄si reuera ibant post te: et pedibus et affectibus. Notas eis fecisti vias vite vocās eos post te: qui via et vita es dicens. Venite post me: facia vos fieri piscatores hoīm. Item. Qui mihi ministrat me sequat: et vbi sum ego: illic et minister meus erit. Dicebāt ergo gloriātes. Ecce nos reliquim? omia et secuti sumus te. Sic ergo et dilecta tua relicta oibus p̄pter te: concupiscit semp ire post te: semper tuis inhere vestigijs: ac sequi te quocūqz ieris: sciens qm̄ vie tue vie pulchre et omnes semite tue pacifice: et qd qui sequitur te nō ambulat in tenebris. P̄caat autē se trahi. qm̄ iusticia tua sicut montes dei: nec sufficit ad illā suis viribus. P̄caat se trahi vt affloret: qd nemo venit ad te nisi pater tuus traxerit eū. Porro quos pater trahit: trahit et tu. Opera quippe q̄ pater facit: hec et filius similis facit. Sed familiaris a filio postulat trahi tanqz a spōso. pp̄lo: quē pater misit obuiam ei ducē ac p̄ceptorē qui sibi p̄iret in via morū: et prepararet iter virtutū: et erudiret eū sicut semetipsam: et viā prudentie doceret: et traderet ei legē vite et discipline: et sic ipse merito cōcupisceret decore ipsi. Trahe me post te in odore vnguentoz tuoz currem. P̄opterea op̄ habeo trahi: qm̄ refriguit paulisper in nobis ignis amoris tui: nec valem? a facie frigidis huius currere modo sicut heri et nudius tertius. Currem? At postea cū reddideris letitiam salutis tue: cū redierit mellior tēperies gratie: cū sol iustitie iterū incaluerit: et pertransierit tēptatiōis nubes que hunc operire ad horaz cernit atqz ad leuē statū aure blādioris solito ceperint vnguentū liquescere et aromata fluere: et dare odore suū. Tunc currem? in odore illo currem? Spiritibus inq̄ vnguentis curremus qm̄ abscedet torpor qui nūc est: et reuertet de uotio. et iā nō erit opus nobis vt trahamur quippe odore excitatis vt spōte currā. Hūc vero interim trahē me post te. Aides ne illū qui in spū ambulat nequaquā permanere in vno statu: nec eadē semp facilitate p̄ficere: et qd nō sit in homie via eius: sed quēadmodū ei spūs moderator dispensat put vult: nūc segnius: nunc alacrius q̄ retro sunt obliuisci et ad anteriora sese extenderet. P̄uto qd hoc ipsum si attenditis vestrabz experientia intus r̄idet: q̄ ego foris vobis loquor. Ergo cū te torpore ac

ut qd diligit toto corde.

cidia vel tedio affici sentis: noli propterea diffidere aut desistere a studio spirituali: sed luuantia require manu: trahi te obsecrans sponse exemplo: donec venio suscitare gratia factus: propterea alacrior: curras et dicas. Nam madorum tuorum cucurri: cum vilatati cor meum. Sic autem quoad adest gratia: delectare in ea: ut non te existimes donum vel iure hereditario possidere: ita videlicet securus de eo quasi non perdesse possis: ne subito cum forte retraxerit manus: et sustulerit donum: tu animo concidas: et tristior: fias quam oportet. Denique ne dixeris: in abundantia tua non movebor: in eternis: ne et illud quod sequitur dicere cum gemitu quidem cogar: Auertisti faciem tuam a me: factus sum turbatus. Curabis potius si sapias pro consilio sapientis in die malorum non immemor esse bonorum: atque in die bonorum non immerito esse malorum. Ergo in die virtutis tue noli esse securus: sed clama ad dominum cum propheta et dic. Cum defecerit virtus mea ne dereliquis me. Porro in tempore temptationis consolare et dic cum sponsa. Trahe me post te. in odore vnguentorum tuorum currem. Sic te non deferet spes in tempore malorum: nec in bono prouidentia veritatis. et sicque inter aduersa et prospera mutabilium temporum tenes quamdam eternitatis imaginem: utique hanc inuolabilem et incoscillabilem constantis animi equalitatem benedicens dominum in omni tempore perinde quod vendicatis tibi etiam in huius seculi mutabilibus dubijs euentibus certis defectibus perhibe nis quodammodo incommutabiliter statu: dum te ceperis renouare et reformare in insigne illud antiqui similitudinis eterni dei apud quem non est transmutatio: nec vicissitudinis obubratio. Quippe sicut ipse est ita: et tu eris in hoc mundo nec in aduersis timidus: nec in prosperis dissolutus. In hoc inquam nobilis creatura facta ad imaginem et similitudinem eius qui se fecit: antiqui honoris dignitatem receptare iamque et recuperare se indicat: cum sibi indignum ducit huic labenti seculo conformari: reformari magis satagenituxta pauli doctrinam in nouitate sensus sui in eam similitudinem in qua se condita nouit. ac per hoc etiam cogens ut dignum est seculus ipsum quod propter se factum fuit: veruicem mirum in modum conformari sibi: dum omnia ei cooperari in bonum incipit: tanquam in propria et naturali forma abiecta de generi specie recognoscit: etiam dominum suum cui ad seruandum creata fuere. Unde arbitror sermo

nem illum quem dixit de se uigenti videlicet si exaltaret a terra omnia traheret ad seipsam cunctis quoque eius fratribus posse esse communiem: Dicitur utique quos pater percipit et predestinat conformes fieri imaginis filii sui: ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Et ego igitur sit exaltatus: sicut a terra audacter dico omnia traham ad meipsum. Hec enim temerarie uturpo michi fratris mei vocem: cuius me induo similitudinem. Quod si ita est non putent diuites huius seculi fratres christi sola possidere celestia: quia audiunt dicentem. Beati pauperes spiritu: quoniam ipse est regnum celorum. Non eos in quam estumet sola celestia possidere quia ea sola audiunt in promissione. Prodesideret et terrena: et quidem tanquam nihil habentes: sed omnia possidentes. Non medicantes ut miseris: sed ut dominum possidentes. eo pro certo magi dominum: quam minimum cupidum. Denique fidelis homo totus mundus diuitiarum est. Totus plane. quia raris aduersa quam prospera ipsi. Et que omnia seruiunt ei: et cooperantur in bonum. Ergo auarus terrena esurit ut medicus fidelis contempnit ut dominus. Ille possidendo mendicat: iste contempnendo seruat. Quere a quouis eorum qui insatiabili corde lucris insatiabiliter: quid nam de his sentiat qui suauiter et dantes pauperibus regna celorum pro terrena mercantibus substantia sapienter agant necne: proculdubio (respondenti) sapienter. Quere item. cur quod approbat ipse non facit: non possit inquiet. Quare: Profecto quod dominus auaritia non permittit. quia liber non est. quia non sunt sua que possidere videtur: sed nec ipse sui iuris. Si uere tua sunt: expede ad lucra: et pro terrenis celestia commutato. Si non uales: facere te tue pecunie non dominum esse: sed seruus custodem: non possessorem. Denique et reformaris crumene tue: tanquam seruus domini sui: quod modo ille illi necessario: et gaudeat gaudere et dolenti prodelet: tu quoque cum crescente tuo marisupio crescis pariter animo: et cum de crecente decrescis. Nam et contraheris tristitia cum illud exinanitur: et letitia solueris aut certe inlatis supbia cum implet. Hoc ille. Et hos uero sponse currem emulari libertatem atque constantiam: que sicut bene instructa in omnibus et erudita corde in sapientia scit abundare et scit penuriam pati: cum se rogat trahi: ostendit quid desit sibi: non pecunie: sed uirtutis. Rursum cum se nihilo minus de spe gratie redire et consolatur: ut desicere: non tamen diffidit se. pbat. Dicit ergo Trahe me post te: in odore vnguentorum

Sermo. XXII.

tuorum curremus. Et quid mirum si indiget trahi: que postquam gaudet currat: que comprehendere nititur eum qui salit in montibus trahit colles: Velociter (ait) currit sermo eius. Non ualeat ex equo currere: non pari potest cum illo celeritate contendere: qui exultat ut gygas ad currendam uiam. non potest suis uiribus: et propterea rogat se trahi. Fessa sum (inquit) deficio. noli me deserere. sed trahere post te: ne incipiam uagari post amatores alios: nec curram quasi in incertum. Trahe me post te: quia satius mihi est ut me trahas: ut scilicet uim qualicumque mihi aut terrendo minis: aut exerceo flagellis inferas quam parcens in meo meo: prope male securam dereliquas. Trahe quodammodo inuitas: ut facias uoluntaria. Trahe te: ut pentes ut redas currentem. Erit quando non idigebo trahere: quoniam uoluntarie et cum omni alacritate currem. Non curram ego sola: et si sola me trahi petierim: curret et adulescentule mecum. Currem pariter. currem simul: ego odor vnguentorum tuorum: ille meo excitate exemplo atque horum: ac per hoc omnes in odore vnguentorum tuorum currem. Dabit sponsa imitatoribus suis: sicut et ipsa est christi. et ideo non aliter singulariter curram: sed currem. Sed oritur questio cur similitudo cum se petiit trahi: etiam adulescentulas non adiuuaret non trahere: sed trahere nos diceret. Quid enim: Fors te ne sponsa indiget trahi: et adulescentule non idigeret: Pulchra: o felix: o beata: et differe nobis huius distinctio ratione. Trahe me ait. Quare me et non nos. An hoc bonum inuides nobis: Absit. Neque enim. prius uixisset adulescentulas tecum esse cursuras: si sola sponsus ire uoluisse. Cur ergo pluraliter mor subiectura currem: trahi te singulariter postulasti. Caritas postulat ita postulabat. Dicit per hoc uerbum a me in spiritali exercitio duplex auxilium desuper sperare: correptionem et consolationem. Altera foris exercet: altera uisitat intus. Illa reprimat insolentiam: ista in fiducia erigit. Illa operat humilitatem: ista pusillanimitatem solatur. Illa cautos: ista deuotos facit. Timore dominus docet illa: ista ipsum timore infuso tempore gaudio salutari sicut scriptum est. Letetur cor meum ut timeat nomen tuum. Item. Seruire domino in timore et extra te eum tremore. Trahimur cum temptati onibus et tribulationibus exercemur: curremus cum internis consolationibus in inspirationibus uisitati: tanquam in sua uolentibus unguentis respiramus. ergo quod austeris

et duris uideatur retineo mihi tanquam forti: tanquam sane: tanquam perfecter: dico singulariter trahere me. Quod suaue et dulce tibi tanquam in firmo. comunico: et dico curremus. Non ego adulescentulas delicatas et teneras esse: et minimum idoneas sufferre tepiditates: propterea mecum uoluit currat: sed non ut mecum trahantur. Solo socias habere consolationis non autem et laboris. Quare quoniam infirme sunt: et uereor ne deficiant: ne succumbant. Ne inquit o sponse corripeme exerce me tempera: me trahere post te. quoniam ego in flagella parata sum. et potens ad sustinendum: ceterum simul currem. Sola trahar: sed simul currem. Currem currem: sed in odore vnguentorum tuorum: non in nostrorum fiducia meritum. Hec magnitudine uirum nostrorum nos currere confidim: sed in multitudine miserationum tuarum. Nam et si quando cucurrimus ac uoluntarie fulim: non fuit uolentis neque curreris: sed miseretis dei. Reuertat miserationis: et currem. Tu quidem in uirtute tua tanquam gygas et potes currere: nos in uirtute tua spirauerint: non currem. Tu quem pater uirum oleo leticie pro confortibus tuis: currem in ipavncione: nos in illius odore curremus. Tu in plenitudine: nos in odore. Tempus esset ut psolueret quod de uinguetis sponsi longe supra promississe me memini. si non huiusmodi longitudo ueraret. Differo ergo nam et maxie dignitas arca: et molestia de uirtute non patit. Rogare dominum in uinctiois uoluntaria oris mei beneplacita facere dignetur. ad istummodum desideris nostris ecclesie christo iesu domino nostro. Amen. Sermo. xxii. De quattuor uinguentis sponsi. atque de quattuor uirtutibus cardinalibus.

Vita preciosa ita magni

fica sponse uinguenta inuenta sunt que admodum cum tractantur au distis: sponsi qualia sunt? Et si digne ea nos prout sunt non sufficimus explicare haud dubium tamen quin excellentior horum uirtus: et gratia efficacior sit quorum solus non solum adulescentulas: sed ipsam quoque sponsam odor: excitat ad currendum. Si enim adueris nil tale de proprijs uinguentis ausa est polliceri. et quidem illa optima esse gloriatur: sed non dicit tamen: quia in eis cucurrisset aut curreret: quod in istorum solo odore promittit. Quid si ipsam uinctioem in se effusam sentiret cuius ita tenui exhilarata fragrantia permouetur

panis possessio:

ut currat: Mirū si nō volaret. **S**z dicit aliq̄. Desine laz p̄medare. satis cū ea ceperis assignare apparebit quid sint. **M**irū nime ego istud polliceor. Sane an vel ipsa sint que aīo suggerunt dicēda crede mihi adhuc nescire me fateor. Existimo ei sponsum varias aromātū atq̄ vnguentoz habere species r̄ nō paucas: r̄ alias quidē esse i quibus singulariter oblectat sponsa tanq̄ p̄p̄quoz ac familiarior: alias vero que vsq̄ ad adolescentulas perueniūt: alias q̄ p̄tingūt etiā ad longe posttos r̄ extraneos. vt nō sit qui se abscondat a calore ei? **S**z licet suavis dñs vniuersis: maxime tñ doctis. Et quāto quis ei familiaris pro vite meritis ac mentis puritate appropiat tātum eum arbitror: recentioz aromātū et vinctōis suauior: sentire fragrantia. **P**orro in huiusmodi nō capit intelligentia: nisi quantū experientia attingit. Ego vero haud temere mihi arrogauerim sponse p̄rogatiuam. **R**ouit sponsus quibus delictis sp̄s foueat dilectam: quibus singulariter refocillet sensus eius inspirationibus: et mulceat odoramētis. Sit sibi fons p̄p̄ius in quo ei nō cōmunicet alienus: nec indignus bibat ex eo. Est quippe ortus conclusus: fons signatus. **C**eterū diriuant inde aque in plateas. eas me habere ad manū fateor. vñ tamen nemo mihi molestus sit aut ingratus: si de publico haurio r̄ propino. **H**ā (vt paulisp̄ misteria meū cōmedez) in hac p̄te nō nullus p̄fecto fatigationis est atq̄ labori q̄tidie exire, scilicet et haurire etiā de mai festis riuallis scripturarū: et ex eis singulorū necessitatibus inseruire: vt abq̄ suo la-boze quisq̄ vñ p̄esto habeat aquas spirituales ad oē opus. verbi gr̄a: ad lauandū: ad potādū: ad cibos coquendos. Est nimis aq̄ sapientie salutatis sermo diuin⁹: nō mō potans: sed et lauans dicente dño. Et vos mūdi estis p̄pter sermonē quē locutus sū vob̄. Sed et crudos carnis cogitat⁹ igne facti spiritus accendente: coquit diuinū eloquiū ac vertit in sensus spirituales. et cibos mentis. ita vt dicas. Concaluit cor meū itra me r̄ i meditatioe mea exardescit ignis. **Q**ui mente sane puriori per seip̄os apprehēdere sublimiora sufficiunt: quam per nos p̄ferantur: nō solū nō prohibebo: sed et multū cōgratuloz: vñ et ipsi nos patiātur simpliciora simplicioribus ministrare. **Q**uis dabit mihi vt omnes prophetent: **A**tinā mihi ne esse non esset in his occupari. **A**tinā aut al-

4° zimi sapie: ~

aq̄ spiritales: ~

teri cura incuberet ista: aut certe (q̄b mallem) nemo in vobis esset q̄ ea idigeret. esset q̄ omēs docibiles dei: et ego possem vacare et videre qm̄ sponsus est dñs. **H**ic vero quē minime interim nō dico intueri: sed ne inquirere quidē licet (quod sine lacrimis non loquor) regem in decore suo sedētes super solium excelsum et eleuātū in ea forma q̄ equalis patri in splendoribus sanctorū an luciferū genitus ē: in qua r̄ semp desiderāt angeli eū prospicere: deū ap̄d deū: ipsū saltem hominem homo hoibus loquor: secundū eā formā in qua vt se manifestū nimia sua dignatione et dilectione p̄beret: minoratus ab angelis in sole posuit tabernaculū suū: tanq̄ sponsus p̄cedēs de thalamo suo. **S**uauem magis q̄ sublimē: r̄ vinctū loquor nō altum: qualē veniq̄ spiritus domini vñxit: et misit euāgelizare pauperibus: medici contritis cordē: predicare captiuis indulgentiā: et clauis apertionē: predicare anī placabilem dño. **B** Saluo igitur cuiusq̄ q̄b fo: te sublimi? subtili? q̄ de sp̄s vnguentis sp̄ali munere sc̄tire sibi et experiri donatū est: ego q̄b de cōi accepti. p̄fero in cōe. **I**pe si q̄dē fōs vite ipse fōs signat⁹ deitratum conclusum erūpens: per os pauli fistulam suā tanq̄ vere illa sapientia que iuxta beati iob sententiā trahitur de oculis: in q̄ tuoz sese riuos diffudit. et deriuauit in plateas. vbi videlicet assignat nobis eū factū a deo sapientiam: et iustitiam: et sanctificationē: et redēptionē. **E**x his vtiq̄ q̄tuor riuis tanq̄ p̄ciosissimis vnguentis (nil enī obstat vtrūq̄ intelligit: et aquam et vinctioez: aquam quia mundat: vinctioez q̄ fragrant) ex his in q̄ quattuor: p̄missis tāq̄ vnguentis p̄ciosissimis sup̄ mōtes aromatum de celestibus speciebus confectis. tanta ecclesie nars odoris suauitas repleuit: vt mox a quattuor mundi partibus excitata illa dulcedine supernum properaret ad sponsum. tanq̄ vere illa regina austrinā a finibus terre audire sapientiam solo montis: opinionis siquidem odore p̄uocata. Sane et ecclesia non aīe currere valuit i odore sui salomonis: quousq̄ is q̄ ab eter no ex patre sapientia erat: factus est ei i tēpore a patre sapientia. quo ipsius odorem percipere posset. **S**ic iustitia: sic sanctificatio: sic et redēptio: nihilominus ei factus ē: vt horum quoq̄ in odore currere posset. cū hec eque omnia in se ante omnia esset. **H**ā et in principio quidem erat verbū: sed tūc

Sermo. XXII.

demum ad vidēdum ipsum pastores venerunt festinantes: cū nunciatum est factum **D**eniq̄ et loquitur ad inuicem. **T**ranseamus vsq̄ bethleem. et videamus hoc verbum quod factū est: quod fecit dñs et ostēdit nobis. **E**t sequitur quia venerunt festinantes. **P**rius non se mouebant dum verbum erat tantū apud deum. **E**t vbi verbū quod erat. factum est: vbi hoc dominus fecit et ostēdit: tunc venerunt festinantes: tunc concurrerunt. **Q**uomodo ergo in principio erat verbū: sed verbū erat apud deum: factum est autem quatinus esse inci peret et apud homines: sic nihilominus in principio sapientia erat: erat iusticia: erat sanctificatio: r̄ redemptio: sed angelis. **E**t esset et homibus fecit eū hec omnia pater: et fecit quod pater. **D**eniq̄ qui factus est inquit nobis sapientia a deo. **E**t nō ait simpliciter qui factus est sapientia: sed qui factus est nobis sapientia: qm̄ quod erat angelis: factus est et nobis. **A**t angelis in quis quonā modo redemptio fuerit non vīdeo. **H**ec enim auctoritas scripturarum vīpiam assentire videtur eos aliquando aut peccato extitisse captiuos: aut morti obnoxios: vt necessariam haberent redemptioez. **E**xceptis dumtaxat illis qui superbe lapsu irremediabili corruentes redimī deinceps non merentur. **S**i itaq̄ angeli nunq̄ redempti sunt: alii vtiq̄ nō egentēs: alii non promerentes: illi quidem quia nec lapsi sunt: hi autem quia irremediabiles sunt: quo pacto tu dicis dñm christum eis fuisse redemptioez. **A**udi breuiter. **Q**ui erexit homines lapsum: dedit stanti angelo ne laboretur. sic illum de captiuitate eruens: sicut hunc a captiuitate defendēs. **E**t hac ratione fuit eque vtiq̄ redēptio: soluens illum: et seruans istum. **L**iquet ergo sancti angelis dominū christū fuisse redemptio nem sicut iusticiam: sicut sapientiam: sicut sanctificationem. **E**t nihilominus tamen hec ipsa quattuor esse factum propter homines qui inuisibilia dei nō nisi per ea que facta sunt intellecta conspiciere possunt. **S**ic ergo omne quod erat angelis: fact⁹ est et nobis. **Q**uid: Sapientia: iusticia: sanctificatio: redemptio. Sapientia in predicatione: iusticia in ablutione peccatorum. sanctificatio in conuersatione quam habuit cū peccatoribus: redemptio in passione quā sustinuit pro peccatoribus. **A**bi ergo hec a deo fact⁹ est: tunc ecclesia odorē sen-

sit. tūc cucurrit. **E** Side iā quadrifariam vñctionē vide affluentissimā atq̄ ineffabilē suauitatē eius quē vnxit p̄ oleo le ticie p̄e p̄fortibus suis. **S**edebas o homo in tenebris et vmbra mortis. per ignorantiam veritatis: sedebas vinctus catenis delictorū. **D**escēdit ad te in carcerē non vt torqueret: sed vt erueret de potestate tenebrarū. **E**t primo quidē veritatis doctor depulit vmbra: ignoratiē tue. luce sapientie sue. **P**er iusticiā deinde que ex fide est: soluit funes peccatorū. gratis iustificās peccatorē. **Q**uo gemino bñficio impleuit sermo nem illū sancti dauid. **D**ñs soluit compeditos: dñs illuminat cecos. **A**ddidit quoq̄ sancte inter p̄ctōzes viuere: et sic tradere formam vite: tanq̄ vie qua redires ad patriam. **A**d cumulū postremo pietatis: tradidit in mortē aiām suam: et de proprio latere protulit precii satisfactionis: quo placares patrē per q̄b illū plane versiculū ad se traxit. **A**pud dñm mīa: et copiosa apud eū redemptio. **P**roius copiosa. q̄ nō gutta: sed vnda sanguinis largiter per quāq̄ partes corporis emanauit. **Q**uid tibi debuit facere et nō fecit? **I**lluminauit cecum soluit vinctū: reduxit erroneū: reconciliauit reū. **Q**uis non post illū libet̄ atq̄ alacriter currat: q̄ ab errore liberat: et errata dissimulat: q̄ deinde merita viuendo tradit: p̄mia moriendo cōquirat? **Q**uā accusationē habet qui i odore horū vnguentozum nō currit: nisi ad quē forte mīme odor: puenit: **S**ed enī i oēm terrā exiuit odor vite: q̄ nīa mīa dñi plena est terra: et miseratiōes eius super oīa opera ei⁹. **E**rgo q̄ vitale hāc sparsam vbiq̄ fragrantia non sentit: et ob hoc non currit: aut mortu⁹ est: aut putrid⁹ fragrantia fama est. **P**reuenit opinionis odor: excitat ad currēdū: p̄ducit ad vinctōis experimentū: ad brauiū visionis. **A**or vna letantiū oīm puenientiū. **S**icut audiuim⁹ sic vidim⁹ in ciuitate dñi virtutū. **Q**uino p̄pter mansuetudinē que in te predicatur currimus post te dñe iesu. audietes q̄b nō spernas pauperē: peccatorē non horreas. **H**ō horruisti confitentē latronē: non lachriman tē peccatricē: non cananeā sup̄plicante: nō dephensam i adulterio: non sedētē in theloneo: nō supplicante publicanū: nō negantē discipulū: non p̄cutorē discipulorū: nō ipsos crucifixores tuos. **I**n odore horū currim⁹. **P**orro sapientie tue odorē ex eo p̄cipim⁹ q̄b audiuim⁹: q̄a si q̄s i

Vide q̄d dñs e⁹ p̄ hoib⁹ sapit: ~

autē q̄d dñs redēpti anst: ~

currat post te dñe

v.iiij.

diget sapia: postulet eā a te ⁊ dabi ei. **A**liis
si qdē qd des oib⁹ affluent ⁊ nō iproperes.
At nō iustitie tue tāta vbiq; fragrantia
spgū: vt nō solū iust⁹ ⁊ ipalē dicar⁹ iustitia
⁊ iustitia iustificāo. **T**ā valid⁹ deiq; es ad iu
stificandū: q̄ multus ad iustificandū. **Q**uāobrē
quisquis p̄ pctis cōpunct⁹ esurit ⁊ stit iu
stitiā: credat in te qui iustificas ip̄tū: ⁊ solū
iustificat⁹ per fidem: pace ⁊ habebit ad deū
Sacritatē quoq; suauissime. ⁊ copiosissi
me tua redolet non solum cōuersatio sed ⁊
conceptio. **P**eccatus siquidē nec omisit:
nec contraxit. **Q**ui igi⁹ iustificati a pecca
tis sectari dōsiderant deliberat⁹ sanctimo
nia: sine qua nemovidebit deū: audiant te
clamāte. **E**stote scti: quoniā ego sanct⁹ sū
Considerēt vias tuas: vt discant a te quia
iust⁹ sis in oib⁹ v̄s v̄s iust⁹ sctis in oib⁹ ope
ribus tuis. **I**n redēptōis odor q̄ tos cur
rere facit. **C**ū exaltaris a terratūc: plus
oīa trahis ad teipm. **P**assio tua vltimū re
fugiū singulare remediū. **D**ifficiēte sapien
tia. nō sufficiēte iustitia: sanctitatē succūbē
tib⁹ meritis illa succurrit. **Q**uis enim de
suavel sapiētiae vel iustitiave sctitate presu
mat sufficiētia ad salutē: **H**ō quod suffici
entes inq̄t sumus cogitare aliqd a nobis tā
q̄ ernobis: s; sufficiētia nra ex deo est. **P**ra
q; cū defecerit virt⁹ mea: nō cōturbor. non
dūdo: scio quid faciā. **C**alicē salutaris ac
cipiā: ⁊ nomē dñi inuocabo. **I**llumina ocu
los meos dñe: vt scia quid acceptū sit corā
te omni tempore: ⁊ sapiēs sum. **D**elicta iu
uentutis mee ⁊ ignozātiā meas ne memi
neris ⁊ iust⁹ sū. **D**educ me dñe in via tua: et
sctus sum. **V**erū nisi interpellat sanguis
tuus p̄ me: salu⁹ nō sum. **P**ro his oib⁹ cur
rim⁹ post te: dimitte nos q; clamamus post
te. **H**ec currim⁹ equalit̄ omnes in
odore oīm vnguentorū: sed videas alios ve
hementi⁹ iudicis flagrat sapiētiae: alios ma
gis ad penitentiā spe indulgētie animari:
alios āplius ad virtutū exercitiū vite et cō
uersatōis eius puocari exēplo: alios ad pie
tatē passionis mediā plus accēdi. **I**n du
tamus nos de singulis posse reperire exē
pla: **C**urrebāt in odore sapientie qui missi
fuerant a phariseis: cū reuerſi dicerēt: nū
q̄ homo sic locut⁹ est: vt iqs admirantes do
ctrinā: et cōfidentes sapientiā. **C**urrebat ī
hoc ipso odore sctis nichodem⁹ qui ventēs
ad iesū nocte in splendore multo sapientie.
De multis q̄pe iſtruct⁹ edocutusq; recessit
Alex in odore iustitie cucurrit maria ma

gdalena. cui dimissa sūt pctā multa: qm̄ di
lexit multū. **I**usta p̄fecto ⁊ sctā: ⁊ nō iā pec
catix que admoduz pharise⁹ exprobrabat
nesciens iustitiā seu sanctitatē dei esse mu
nus non opus hoīs: ⁊ q; nō modo iust⁹: sed
⁊ beat⁹ cui nō iſputabit dñs pctm̄. **A**n obli
tus erat q̄ modo vel suā ip̄tū vel alteri⁹ cor
poralē tangendo lep̄ā fugarat. nō p̄traxe
rat: **S**ic tactus a peccatrice iust⁹ iustitiā
ipartit: non perdit: nec sorde peccati q̄ illā
mūdāt se inq̄nat. **C**ucurrit et publican⁹: q̄
cū p̄pitiatiōē pctis suis huiliter implora
ret: descendit iustificat⁹ teste ipsa iustitia.
Cucurrit petrus q̄ lapsus fleuit amarē: q̄ti
nus culpā dilueret: recuperaret iustitiā.
Cucurrit dauid qui reatū agnosces ⁊ confi
dens: audire meruit. **E**t dñs transiit a te
pctis tuis. **P**orro in sanctificatōis odo
re paulus currere sese testat. cū xpi se imi
tatores esse gloriatur: dicens ad discipulos.
Estote imitatores mei sicut ⁊ ego xpi. **C**u
currerit ⁊ oēs q̄ aiebāt. **E**cce nos reliqm̄
oīa secuti sum⁹ te. **D**esiderio q̄pe seq̄ndi
xpi: reliq̄rāt oīa. **D**ortat: gñalif vniūfos ad
eūdem odorem ista sententia. **Q**ui se dicit
in xpo manere: debet sicut ille ābulauit et
ipse ambulare. **I**am qui in odore cucur
rerit passionis: s; audire vis vniuersos mar
tyres accipe. **E**n quattuor vnguentā assi
gnata habet: p̄lmū sapientie. s; v̄s iustitie
tertiū sctificatōis: quartū redēptōis. **T**e
nere nota percipite fructū. et cōpōstitionis
modū vel numex speciez quib⁹ cōfecta sūt
nolite requirere. **N**on enim facile in sponſi
vnguenti: hec presto esse possūt nobis: quē
admoduz in supiorib⁹ illis sponse fuerunt.
In xpo nēpe rerū plēitudo est sine numero
⁊ sine mō. **H**ā et sapiētiae ei⁹ nō est numer⁹:
⁊ iustitia ip̄tū nō mōtes v̄s mōtes eñi: ⁊
sctias singularis. ⁊ redēptio inexplcabi
lis. **E** Dicendū ⁊ hoc q; frustra hui⁹ se
culi sapientes de quattuor virtutibus tam
multa disputauerūt: quas tamē apprehen
dere omnino nequerūt. cum illū nescierūt
qui factus est nobis a deo sapientia: docent
p̄udentiā: ⁊ iustitia delicta donā: ⁊ sancti
ficatio in exemplū temperatē continenter
viuens: et redemptio in exemplū patiētiae
fortiter moriens. **F**ortit̄ dicit aliqd. **B**e
ne cetera conueniūt: sed sanctificatio ad tē
peratā min⁹ p̄p̄te referri videt. **A**d qd
respōdet p̄mū: id esse p̄tinetiā: qd tēp̄tia.
Deinde v̄s statū in scripturis sanctificatio
nem pro cōtinentia: seu mūdicia poni. **D**e

Sermo XXIII.

nig quid ille apud moysen tam crebre san
ctificatōes aliud erant. quā quedā purifica
tiones hoīm se tempantia a cibo. a potu. a
cōcubitu: h̄icq; similib⁹. **S**ed audi ipm̄ pre
cipue apostolū. quā familiarē habeat: vel vti
vel vsurpare sanctificationem in hoc sensu
Nec est inq̄t volūtas dei sanctificatō vestra
vt sciatur quisq; v̄m suū vas possidere ī
sctificatōe: ⁊ non in passione desiderū. **I**te.
Hō enī vocauit nos deus in imūdicia: sed ī
sanctificatiōe. **L**iquet qd sanctificatiōē
p̄ tempantia ponit. **E**ducto itaq; in lu
cem quod subobscurū videbat: ⁊ redeo ad id
vnde digressus erā. **Q**uid vobis cum virtu
tibus: qui de virtutē xpm̄ ignoratis? **A**bi
nam queſo vera p̄sentia nisi in xpi doctri
na: vnde vera iustitia nisi de xpi misericordia
vbi vera tempantia nisi in xpi vita: vbi vera
fortitudo nisi in xpi passione? **S**oli igi⁹ qui
eius doctrina imbuiti sunt: p̄dētes dicen
di sunt. soli iusti: qui de eius mīa veniā pec
catorū sunt consecuti: soli tempantes qui
eius vitā imitari student. soli fortes qui ei⁹
patientie documēta fortiter in aduersis te
nent. **I**n casū p̄inde quis laborat in acqui
sitione virtutū. si aliūde eas sperandas pu
tat quā a dñi virtutū. cui⁹ doctrina ē semi
nariū p̄dētie: cuius mīa opus iustitie: cu
ius vita speculū tempantie: cui⁹ mors insi
gne est fortitudinis. ip̄i honoz et gloria in
secula seculorum. Amen.

Sermo xliij. De tribus mōis con
templationis circa deum sub figura trium
cellarum.

Introduxit me rex i cella

ria sua. **E**cce vide odor: ecce q̄ cur
ritur. **D**ixerat quia currendū. ⁊ in
quo currendū: sed quo currendū esset non
dixerat. **E**rgo ad cellaria curritur
⁊ curritur in odore qui ex ip̄s. p̄cedit. sp̄
sa illū solita sagacitate s̄sentiente: ⁊ cupiē
te in ip̄s plēitudinē introduci. **V**erū de
cellarijs h̄is quid sentiēdum putam⁹? **L**o
gitemus ea interim loca quedā redolentia
penes sponſum plena odoramētis referta
delicis. **I**n istiusmodi nempe officina poti
ora queq; ex orto sine ex agro seruanda re
ponunt. **I**lluc ergo pariter currunt. **Q**ui
Spiritu seruētēs animi. currit sp̄sa. cur
rant adolescentule. sed que amat ardentē
currit velocius ⁊ citius peruenit. **P**erue
niens nō dico repulſe: sed nec cunctati
onem patitur. **S**ine mora aperit ei: tanq̄

domestic: tanq̄ carissime: tanq̄ specialis
dilecte: ⁊ singulariter grate. **A**dolēscē tūle
autem quid? **S**equitur a longe. nec enī cū
adhuc infirme sint pari possunt deuotione
cum sponſa currere: nec ip̄s omni imi
tari desiderū ⁊ feruorē: deoq; tardius per
uenientes foris remanēt. **A**t caritas sp̄se
nō quiescit: nec inſoleſcit vt affolet succel
sibus suis vt eas obliuiscat: cōsolāz magis
et hortans ad patientiā: quatin⁹ equani
miter ⁊ sui ferant repulſā ⁊ illius absentiā
Deniq; annūciat eis gaudiū quod per ce
pit: non ob aliud sane nisi vt sibi ⁊ gaudeāt.
dum p̄sident minime alienū fore a se que
quid gratie matri accesserit. **N**am nec illa
ita p̄ficere curat quo ip̄az negligat curam
nec iuādos suos p̄fect⁹ putat illaz dāno.
Quocūq; p̄inde meritorū p̄rogatiua tollat
ab illis caritate absq; dubio et pia sollici
tudine necesse est eā semp esse cū illis. **D**por
tet deniq; eam sponſū suū imitari: ⁊ peten
tem nimiz celos ⁊ nihilomin⁹ ī terris cum
suis se fore vsq; ad cōsumationē seculi pol
licentē. **S**ic ⁊ ista quantūvis p̄ficiat: quan
tumlibet p̄moueat: cura p̄udentia atq; af
fectu ab his quas in euāgelio genuit nūq̄
amouet: nunq̄ suauiscera obliuiscit. **D**icat
itaq; eis. gaudete. cōfīdite. introduxit me
rex in cubiculū suū. putate ⁊ vos pariter in
troducatur. **S**ola introducta videor. sed nō
soli p̄derit. **A**strū oīm est mēs oīs p̄uect
vobis. p̄ficio. vobiscū partib⁹: quicqd plus
forte vobis meruero. **E**is indubitanter
scire quia in hoc sensu ⁊ hoc affectu locuta
sit: **A**udi quid ille respōdeat. **E**xultabim⁹
⁊ letabimur ī te. **I**n te iquū exultabim⁹
⁊ letabimur: nā in nobis necdū meremur.
⁊ addūt meō: es v̄s ex tuoz. **D**oc ē. **E**q̄nimi
ter sustinem⁹ dū venias: scientes te plenis
ad nos reuersurū vberibus. **T**unc nos cōfī
dimus exultare ⁊ letari memores interim
vberū tuoz. **Q**uod adiungunt super
vinum: significant se adhuc quidez pro sui
imperfectione carnaliū desideriorum que
vino designant recordatione pullari: vinci
tamen eadē desideria memoria abundantie
suauitat⁹ quā iam ex vberib⁹ fluētē exper
te sunt. **D**icerē de vberibus si non me satis
dixisse superius meminisse. **N**unc vero vi
des quomodo de matre presumunt: quo
modo eius luca et gaudia sua deputāt. p̄
prie repulſe iniuriā illius introductionē cōso
lanteo. **M**inie itaq; p̄siderēt nisi matrē agno
scret. **A**udiāt hoc plati. qui sibi p̄missis
d. iij.

passio:

ad adaptato:

Vide qles dicitur esse
lun: ~

volunt semper esse formidini utilitati raro
 Erudimini qui iudicatis terram. Discite sub
 ditox matres vos esse obere no dnos. Stu
 dete magis amari quam metui. Et si interdū
 severitate op^o est: paterna sit: non tyran
 nica. Matres fovendo: patres vos corripi
 endo exhibeatis. **M**asuecite: ponite feri
 tate. Suspendite verbera: pducite vbera.
 pector: a lacte piguescat: no typo turgeant
 Quid inguvelstrū sup eos aggrauatis: qz
 poti^o onera portare debetis? **C**ur morisus
 a serpente puulus fugit cōscientiā sacerdo
 tis ad quē eū magis oportuerat tanq^o ad si
 nā recurrere matris? **S**i spirituales estis
 instruite huiusmodi in spū lenitatis: cōside
 rans quisq^o seipm nez ipse temptet. **A**lio
 quin ille in pctō suo moriet: sanguinē autez
 eius (ait) de mān tua requirā. **S**z hec alias
B hūc qm littere cōsequentiā ex hīs q
 p^otaxauim manifesta est: videamus iam de
 cellarijs quid spiritualit^o sentire debeam^o.
In psequētib^o mēto fit etiā de orto: et de
 cubiculo. que ambo nūc adiūgo istis cella
 rijs: et in p^osentē disputatiōne assumo. **N**am
 simul tractata meli^o ex invicē innotescunt.
Et queram^o si placet tria ista in scripturis
 sanctis: ortū cellariū cubiculū. **I**n ipis nē
 pe libenter deū sitiens anīaversat^o et morat^o
 sciens se ibi absq^o dubio inuēturā quē sicit.
Sit itaq^o ortus plana et simplex hysto
 ria sit cellariū moralis sensus: sit cubilū ar
 chanū theozice p^otemplatōis. **E**t primū
 quidē hystoriā ad ortū (puto) nō immerito
 deputauit: qd in ea inueniatur viri virtutū
 tanq^o ligna fructifera in orto spōsi. et in pa
 radiso dei. de quoz bonis actib^o ac morib^o
 quoz sumis exempla: tot carpis poma. **A**n
 forte quis ambigat dei esse plantationem
 bonū homines. **A**udi sanctū dauid: de viro
 bono quid canat. **E**rit (ait) tanq^o lignū qd
 plantatū est secus decursus aquaz. qd fru
 ctum suū dabit in tpe suo. et foliū eius non
 defluet. **A**udi hie: etiā eodē spiritu cōcinē
 tem: et hīsdē peneverbis. **E**rit tanq^o lignū
 quod plantatū est (inquit) secus aquas qd
 ad humozē mittit radices suas: et nō time
 bit cū uenerit estus. **I**tem ppheta. **I**ustus
 vt palma florebit: sicut cedrus libāi multi
 plicabit. **E**t de seipso. **E**go ego autez sicut
 oliua fructifera ī domo dei. **E**t ergo hysto
 ria ortus: et ipsa tripartita. **C**ontinet nam
 q^o in ea celi et terre creatio: rēcōciliatio. re
 paratio. **C**reatio quidem tanq^o orti satio. sē
 ne plātatio. **R**econciliatio autē quāsi ger

3. in mōli fctugrōm.

ortus: ~

3 gmet in istozia

minatio satorū vel plātatorū. **T**pe nēpe suo
 roz: ātib^o celis d^osup et nubib^o pluētib^o instū:
 apta est terra et germiauit saluator: p^o quē
 facta est celi terre q^o rēcōciliatio. **I**pe est ei
 par nostra: qui fecit vtraz vnū pacificans
 in sanguine suo que in celo sunt. et que ī ter
 ra. **P**orro repatio futura est in fine seculi.
Erit enim celū nouū et terrā nouā. et colligē
 tur boni de medio maloz: tanq^o fructus de
 orto in dei p^optuaria reponēdi. **I**n die il
 la erit vt scriptū est germen dñi in magnifi
 centia et gloria: et fruct^o terre sublimis. **D**a
 bes igit^o tria tēpora in orto hystorici sensus
C **I**n morali quozq^o disciplina tria eque
 aduertere est: cellas quasi tres in cellario
 vno. et idcirco forsā pluralit^o cellaria dixit et
 non cellariū: cellaz videlicet hūc numeruz
 cogitās. **I**ntra deniq^o gloriāz introductaz
 se in cellā vinariā. **H**os ergo (quia legit^o
 va occasione sapiēt^o et sapientior erit) ha
 bētes occasione ex vocabulo q^o spūs scūs
 celle huic censuit iponēdiu reliquias quoz
 duab^o noīa iponam^o. **A**romaticā vni et vng
 uētariā alteri. **C**ausas hoz vocabuloz vide
 bimus postea. **H**ūc autē auerte cūcta apd
 sponū salubria: cūcta suauia reperiri: **A**li
 nū vnguenta. aromata. **A**inū (scriptura te
 ste) letificat cor hominis. **E**chilarari nihil
 minus faciē in oleo legis: quo vtiq^o puluis
 pigmentoz infundit vnguenta hāc. **A**ro
 mata non modo grata suauitate odoriz: s^z
 vi quozq^o medendi vtilis sunt. **M**erito se in
 troductā illuc exultat spona: vbi tanta re
 dundat vbertas gratie. **S**ed habeo et alia
 noīa: puto euidentiorē sui gerentia rationē.
Ervt suo ordine nominent: primā nomina
 ueriz discipline. scbz nature: tertiā gratie
In prior^o discis iuxta ethice pitis rationē
 inferior: esse. in seqnti par. in posteriore supe
 rior: hoc est sub alio. cū alio. super aliū. **S**el
 sic. **S**ubesse coesse p^oesse. **P**rimo igit^o di
 scis esse discipul^o: secūdo socius. tertio et
 magister. **E**t quidē omnes hoīes natura e
 quales genuit. **A**t qm bono nature in mo
 zibus supbia dep: anato: facti sunt homies
 equalitatis impatientes: cōtendentes in
 uicem: superiores constituit: atq^o alterutuz
 supergredi cupiēt^o. et inanis glorie cupidū
 inuicē inuidentes: inuicē puocantes: **P**ri
 mo omnū in cella prior^o iugo discipline in
 solētia mox domāda est: qūq^o duris ac du
 tintis senioz attrita legit^o humiliet^o et sane
 tur ceruicosa volūtās. bonūq^o in se nature
 qd supbiendo amiserat obediēdo recipiat

Sermo. XXIII.

dum solo iā naturali affectu nō metu disci
 pline cum vniuersis nature sue socijs. id est
 cum omnibus hominibus socialiter quan
 tū in se est quieteq^o sese habere vidicerit in
 cellā tandem nature trāsitens. experientiq^o
 qd scriptū est. **E**cce q^o bonū et q^o iocūdum
 habebat fratres in vñū. sicut vnguentū in
 capite. **A**ccedit nimirū disciplinatis mori
 bus tanq^o tritis speciebus oleū leticie bo
 nū nature. et fit vnguentū bonū atq^o iocū
 duz: quo quasi vnctus reddif homo suauis
 et mitis: homo sine querela neminē circun
 ueniens: neminē cōcutiens: neminē ledēs:
 nemini se super extollens. aut p^oferēs. in
 super et libēt^o cōcilians in ratione dati et
 accepti. **P**uto si bene intellexisti vtriusq^o
 celle. p^orietates. nō incōgrue me hanc vn
 guentariā illā aromaticā appellasse testa
 beris. **I**n illa deniq^o sicut pigmentozū vi
 res atq^o fragrantia pistilli extozquet et ex
 igit violenta cōtusio: sic rectorū morū eli
 cit quodāmodo et exp^oimit naturales vim
 vis magisterij: et districtio discipline. **I**n
 hac volūtate. et tanq^o inate affectioni eg
 ta mansuetudo sponte officiosa currit istar
 plane vnguentū qd est in capite ad leuē ca
 lozis tactū descēdētis ac diffusētis p totū.
Itaq^o ī cella discipline. tāq^o sicce ac sim
 plices aromatum species cōtinent. et inde
 aromaticā eā denominandā putauit. **I**n ea
 vero que nature dicta est qm iā quasi cōfe
 cta reponitur. et seruant vnguenta: nihilo
 min^o ex re nomē et ipsa accepit: vt vngue
 taria nūcupat^o. **H**ā vinariā quozq^o cellam
 nō aliā sane sui noīs arbitroz ferre rationē
 nisi qd in ea vinū yeli in caritate feruentis
 rēcōdit. nec debet oīno p^oesse alijs q in eam
 necdum meruit itroduci. **O**portet p^oius
 vt hoc vino estuet q alijs p^oidet. quē admo
 dū doctor gentiū estuabat: quādo dicebat.
Quis israhel et ego nō israhel: **Q**uis scā
 dalizet: et ego nō vrroz: **A**lioquin iprobe sa
 tis p^oesse affectas: qbus prodesse non cu
 ras: et quozū nō zelas salutē subiectionem
 nimis ambitiose vēdicās tibi. **H**āc ego cel
 lam quozq^o gratie nominaui: nō q absq^o gra
 tia vel reliquas duas obtinere oīno q^o pos
 sit: sed ob plenitudinē q singulariter in ista
 rēcipit. **D**eniq^o plenitudo legis est cari
 tas: et q diligit fratrem legē iplēuit. **D** **A**i
 disti rationē vocabulozū: vide et differētiā
 cellarū. **H**ec enī paris facilitatis seu facul
 tatis eiusdē est: petulātes vagosq^o sensus
 atq^o intēperatē carnis appetitū magistri

cōp: imere metu: et rigida discipline cohi
 bere censura: et spōtaneo affectu. bene cuz
 socijs cōuente: castigatis sub ferula viue
 re moribus sola magistra voluntate gratū
 paribus gerere moxē. **H**ā neq^o vnus rur
 sum quis dicat esse meriti vniūsvirtutis
 socialiter viuere: et vtiliter p^oesse. **Q**uaz
 multi deniq^o sub p^oceptore quieti viuunt
 quos si iugo absoluas: videas nō posse qui
 escere: nec se villo modo equalibus seruare
 innoxios. **I**temq^o innumeros cerneret sim
 pliciter ac sine querela inter fratres ouer
 sari: super fratres nō soluz inutiliter fed et
 insipienter et nequiter. **Q**uadā liquidē bo
 na mediocritate contēti sunt qui huiusmo
 di sunt. sē eis mēsuraz gratie partitus est
 deus: minime quidē egētes magistro: nec
 tamen idonei magisterio. **I**n priorib^o er
 go sequētes quidē in moribus ante cellunt
 sed vtrūq^o superiores existūt qui superio
 res esse sciūt. **D**eniq^o et accipiūt in p^omis
 sione qui bene p^oesunt cōstitui super omīa
 bona dñi sui. **A**t pauci p^ofecto qui vtiliter
 pauciores qui et humiliter p^oesunt. **F**aci
 le tamen vtrūq^o adimplet: qui matrē vir
 tutū discretionē perfecte adeptus. vino ni
 hilominus caritatis vsq^o ad contēptū pro
 prie glorie: vsq^o ad sui ipsius obliuionem et
 ad nō querēda que sua sunt debzatur. qd
 solo ac miro spirit^o sancti magisterio itra
 cellam vinariā obrinet. **A**irtus liquidē di
 scretionis absq^o caritatis feruore iacet: et
 feruor vehemens absq^o discretionis tēpe
 ramēto p^oecipitat. **I**deoq^o laudabilis cui
 neutruū deest: quatin^o et feruor discretionē
 erigat: et discretio feruore regat. **E**rgo ta
 liter oportet esse moratum eum qui p^oest
Optimū autē in moribus esse dixerit et sum
 mā discipline huius perfecte apprehēdis
 se: cui totas has cellas absq^o offendiculo p
 currere et circuire donatū est. qui in nullo
 pro: sus aut resistat priorib^o: aut inuideat
 paribus: aut subiectis vel deest in cura: vel
 in superbia p^oest: p^oelatis obediēs: socijs
 congruens: subditis vtiliter cōdescendēs.
Quod quidē perfectionis isigne: haud du
 bus sponse annuerim. **I**nnuit hoc etiā ser
 mo quē dixit: qā introduxit me rex in cella
 ria sua. vñ non in vnā cellā alligam: sed in
 cellaria pluraliter se introductā ostendit.
E **I**am ad cubiculū veniamus. **Q**uid et
 istud est: **E**t id me p^osumo scire qd sit: **M**i
 nime mihi tāte rei arrogo experientia. nec
 glorio: in p^orogatina q soli seruat brē spon

Vide dicitur qd dicitur: ~

hic qd dicitur p^olat: ~

se cantus iuxta illud grecoꝝ scire meipsum: ut sciam etiam cum propheta quid desit mihi. Tamen si nihil otio scire: nihil dicere. Sed scio non inuideo vobis. nec subtraho. Sed ne scio doceat vos qui docet hominem scientiam. Dixi et meministi in theozice contemplationis archano regis esse querendum cubiculum. Sed quomodo de vnguētū dirisse me scio: multa videlicet et diuersa penes spiritum ea esse: nec omnia preesto oibus: sed sua quibusq; pro diuersitate indulta meritoꝝ: sic quoq; non vni puto regi esse cubiculum: sed pluribus. Nam nec vna est regina pfecto: sed plures. et concubine multe sunt. et adolescentulap non est numerus. et vnaqueq; inuenit se creatū sibi cum sponso et dicit. Secretū meūz mihi: secretū meūz mihi. Non omnibus vno in loco frui datur grata et secreta spiritus presentia: sed ut cuiq; paratū ē a patre ipsi. Non enim nos eū elegim: sed ipse elegit nos: et posuit nos: et vbi eo quisq; postus ē ibi ē. Deniq; mulier vna puncta secus pedes domini iesu forata est locum cui altera sue deuotionis fructū ad caput inuenit: si tamen altera. Porro thomas in latere: iohānes in pectore: petrus in sinu patris: paulus in tercio celo secretū huius gratiam sūt affectū. Quis nostrū distinguere sufficiat has varietates meritoꝝ vel porius premioꝝ? Ne oino tū preterisse quod ipsi nouim? videamur: prior mulier stravit sibi in tuto humilitatis: posterior in solio spei: thomas in solido fidei: iohānes in lato caritatis: paulus in intimo sapientie petrus in luce veritatis. Sic ergo apud sponsum mansiones multe sunt: et siue regina: siue concubina: siue etiā de numero sit adolescentulap: congruū queq; pro meritis accipit ibi locū terminūq; quousq; liceat sibi cōtemplando pcedere et introire in gaudiū domini sui. et rimari dulcia secreta sponis. quō suo loco distinctus quātūz dignabit ipse suggerē: demonstrare conabor. Hunc vero id nosse sufficiat: nulli adoleſcentularū: nulli concubinarū: nulli vel reginarū patere omnino accessus ad secretū illud cubiculi: quod sue illi colūbe formosū atq; pfecte vni vnicū spiritus fuit. Unde nec ego ad sane id ignor: si nō ad illū admittor: pfecti cū cōstet mihi ne ipsam quidē sponsā interi ad huc ad omne quod vult puenire secretum. Deniq; et flagitat indicari sibi vbi pascat vbi cubet in meridie. Sed audite: quisq; puenit: aut me putaueri puenisse. Nec enī tactatū deputandū ē: quō in vros pādo p-

fectus. Est locus apud spiritum de quo sua iura decernit: et disponit illa ipse vniuersitatis gubernator: leges cōstituens of creaturę: pōdus: et mensurā: et nūseri: et locus iste altus et secretus: sed mīme quietus. Hāc et si ipse quātū in se est disponit oia sua viter: disponit tūc et cōtemplantem qui forte eo loci puenit quiete non permittit sed mirabiliter quibus delectabiliter rimārem et admirantem fatigat: redditis quietē. Pulchre vtrūq; in cōsequētibus spōsa exprimit: et delectationē videlicet istiusmodi contemplationis et inquietudinem: vbi et se dormire: et cor suū vigilare fatetur. Hāc in somno quidem suauissimi stuporis placidę admirationis sentire quietem: in vigiliis vero inquiete nihilominus curiositatis ac laborioſe exercitationis pati se fatigationem significat. Hinc beatus ioh. si dormit (ait) dico quō confurgam: et rurſus exspectabo vesperam. Sentis ne in his vbi scētā animā velle interdū moleſtā quodāmodo declinare suauitatem: eandēq; rurſus suauem moleſtiam affectare? Non enī dixisset quando confurgam: si ex toto et quiete illa sue cōtēplationis placuisset. Sed et si ex toto displicuisset: nō denuo expectasset horam quietis: id est vesperam. Hāc igitur locus est iste cubiculi: vbi nequāq; per omnes modū quietescitur. Est item locus de quo super rationalem reprobam quidem creaturam immobilis vigilat secretissima et seuerissima animā aduerso iusti iudicis dei terribilis in consiliis super filios hominū. Lernitur i quā a timorato cōtemplatore. hoc loco de: iusto sed occulto iudicio suo reprobōrū nec diluēs mala: nec acceptans bona: in super et corda indurans: ne forte voleant et respiscant et puerantur et sanet eos. et hoc nō absq; certa et eterna ratione: quod tāto formidolosius constar esse: quanto immobilis fixum errat in eternitate. Pāuendum valde quod in propheta de huiusmodi legim? vbi loquens ad angelos suos deus sic ait. Misereamur impio. Quibus pauentibus atq; querentibus: non ergo discet facere iustitiam: Non (inquit) subdensq; causam: in frauit sanctorū iniqua gessit: et nō videbit gloriam domini. Timeant clerici: timeant ministri ecclesie. qui in terris sanctorum quas possident tam iniqua gerunt: vt a stipēdijs que sufficere debeant: minime contenti: superflua quibus egeni sustentandi foret impie sacrilegōs sibi retineant: et in vltus sue

diuina locor: ~

~

Sermo. XXIII.

superbie atq; luxurie victum pauperum cōsumere non vereantur: duplici pfecto iniquitate peccantes: quō et aliena diripiūt et factis in suis vanitatibus et turpitudinibus abutūtur. Talibus q; cū in presentia parcella miser ne in eternū parcat cuius iudicia abyssus multa aduertit: quō hoc loco requireret: Habet hec visio tremorē iudicij: nō securitatem cubiculi. Terribilis est locus iste: et toti erps quietis. Totus in horul siq; in eū raptus sū. illa apud me replicans cū tremore sententiā. Quis scit si est digno amore an odio? Hec mirū si titubo ego ibi solū vtriq; quō vto rapit et stipula sicca: vbi et marim? ille pteplator suos quōs fatel pene motos fuisse pedes: pene effulos gressus et dicebat: zelau sup in quōs pacē pctōrū videntis. Quare? In labore (inquit) hoim nō sūt: et cū hoibus nō flagellabūtur: ideoq; tenuit eos superbia ne hūiliētur ad pntiam: sed vānenf. ppē supbia: cū supbo diabolo et āgelis ei. Hāc qui i labore hoim nō sūt in labore demonū pfecto erūt: dicente iudice. Ire maledicti in ignē etnū: qui parat? est dyabolo et āgelis ei. est tamē dei locus et iste: plane non allud q; domus dei: et porta celi. Hic nempē timeri dicit deus: hic scs et terribile nomē ei. et tanq; ingressus glie. inittū plane sapientie timor dñi. Hec te moueat quod inittū sapientie huic domū loco de derim: et nō porū. Ibi quippe in quodā qua si auditorio suo docētē de oibus magistrā audimus sapientia: hic et suscipimus. Ibi instruitur quidē: sed hic afficimur. Instructio doctos reddit: affectio sapientes. Sol non omis quibus lucet etiā calefacit. Sic sapientia multos quos docet quid sit faciendū non cōtinuo etiā accendit ad faciendū. Aliud est multas diuitias scire: aliud et possidere: nec notitia diuites facit: sed possessio. Sic prius sic: aliud est nosse deū: et aliud timere. nec cogitatio sapientē: sed timor facit: quō afficit. Time sapientē dixer: quē sua scia istat: Quis illos sapientes nisi insipientissim? dicat: quō cognouisset deū. nō tāq; deū gñificauer: aut gfas egerunt? Ego magis cū aplo paulo sentio: quō insipies cor eoz maifeste pntiat. Et hū inittū sapie timor dñi: quō tūc pntū de? sic sapit: cū eā afficit ad timendū: nō cū instruit ad sciendū. Times dei iustitiā. times potētiā: et sapit tibi iust? et potēs de? quō timor sapor ē. Porro sapor sapientē facit: sic scia sciētē: sic diuitie diuitē. quid ē por locus? Tūc ptepat ad sapientia. Illuc

preparis: vt hic inittis. Prepatio rex cogitatio ē. Hec hāc facillie sedur elatiois timor. si nō respimat timor. vt merito dicat inittū sapientie: quō se pesti insipientie pnt? oppoit Ibi itaq; quidā accessus est ad sapientia: hic et ingressus. Porro nec hic nec ibi speculati pfecta est quōs: quō illic de? apper tāq; sollicit? hic tāq; turbat? Hāc q; cubiculi quō sleris i hys locis. quōz alē auditoriū qñi doctis: alē ptoꝝ iudicis magis apper. Sed est loc? vbi de qescēs et quiet? cernitur de? loc? oio nō iudicis: nō mgrī: sed spōsi. et quō mihi qdē (nā de alijs nefcio) plane cubiculū sit: qñ in illū ptingit et iudoci. Sed heu rara hora: et pua mora. Clare ibi agnosce mīa dñi ab etno et vsq; in etnū sup timētes eū. et felix quō dicere pōt. Particeps ego sūz oim timētū te: et custodientis mādatā tua. Stat ppositū dei. stat snia pacis sup timētes eū ipoz et dissimulās mala: et frunerās bōa: vt miro mō eis nō mō bōa: sed mala copent in bonis. Solus xē bñs cui nō iputabit dñs pctm: nā quō nō habuerit pctm nemo. Hēs ei peccauerūt: et oēs egēt glā dei. Quis accusabit tū aduersus electos dei? Sufficit mihi ad oem iustitia solū hēe ppietia: cui soli peccau. Vmē quō mihi ipse nō iputare decreuerit: sic ē qñ nō fuerit. Hō peccare: dei iustitia ē. Hōis iustitia: indulgētia dei. Cū hēc et itelleri illi? snie xitares: ois quō nāt? ē ex deo nō peccat. quō gñatio celestis fuit eū. Hñatio celestis etna pdestiatio est: quō electos suos de? dilexit: et gratificauit i dilecto filio suo an mūdi pstitutiōez: sic i seō apparētes sibi vt viderēt xitē suā et glāz suā: quō forēt pfortes hereditat. cui? et apparerēt dformes ymagis. Hos q; adūti qñ nōq; peccasse. qm et siq; deliquisse videtur in tempe: nō apparēt in etnitate: quō caritas pñs ipoz coopt multitudinē pctōr. et dixi brōs qz remisse sūt iniquitates. et quoz tecta sūt pctā. cū subito tanta mihi quōz de me suborta fiducia et infusa letitia ē. quāt? certe i loco horroꝝ. i loco secūde visiois nō pcellerar: rior ita vt mihi visus sūz tāq; vn? ex illis brīs eē. Hsi durassz. Itex iteq; vilita me dñe i saluari tuo: ad vidēdū i bōita te electoz tuoz: ad letādū i letitia gēt tue. Hē qet loc? et quē nō i merito cubiculi appellarōe cēstet: iū quō de? nō qñi turbat? iras nec velut distē? cura ppietia sūz pbat volūtas ei? i eo bōa et bñ placēs et pfcā. visio ista nō tret sūz mēz. idēta curiositate nō ercitat: sedat nec fatigat sē? sūz trāq; illat. hic xē qe-

locus qet: ~

pstitite: ~

scitur. Tranquillus deus trāquillat omnia et quietū aspiciere quiescere est. Lernerē ē regem post diuturnas forensis quasi lites causas dimissis a se turbis curarū molestias declinantem: petentē nocte dixerat: cubiculū itrochitē cū paucis: quos hoc secreto et hac familiaritate dignatur: eo certe securus quos secreti? quiescentē: eo serenius se habentē: quo placidi? solos intuentē q̄s diligit. ¶ In hoc archanum et in hoc sanctuariū dei si quē forte v̄z sic rapti et sic abscondi p̄tigerit: vt mime auocet: aut perturbz vel seclus egēs vel cura pungēs v̄ culpa mordens: v̄ certe ea q̄ difficiliter amouent irruentia ymaginū eo: parū fāta smata: poterit quidē hic eū ad nos redlerit gloriari et dicere. Introduxit me rex in cubiculum suū. quod tamen an ipsuz sit de quo exultat sponsa non temere affirmauerim. Est tamē cubiculū: et cubiculū regis: quia nimirum de tribus quos triplici assignauim? visioi solus factus est in pace locus iste. Et enim ap̄te mōstratū est. et in priori exigua: et ī secundo nulla percipit q̄es: cū illic aplens admirabilē ad indagādi studiū exerceat curiositatē: et hic innocens: et terribilis infirmitatē cōcutiat. At vero tertio isto in loco nō plane terribilis nec tā admirabilis quā amabilis appere dignat: seren? et placidus suauis et mitis. et multe mie oibus intuentibus se. ¶ Itaz vt horū q̄ de cellario: orto: cubiculo longiori sūt disputata sermōe mēoria v̄a p̄pendiū teneat: memōre trisi tēporz: triū meritorz: triū q̄st p̄miorz. In orto aduerte tēpa: merita in cellario: p̄mia ī triplici illa cōtēplatiōe cubiculū inq̄rentis. et de cellario q̄dē ista sufficiat. Porro de orto v̄ cubiculo si qua addēda: aut alia forte q̄ dicta sūt mō adūreda occurrerit: loco suo nō p̄teream? Sin autē: sufficiat q̄ dicta sūt et minime iterētur: me vnq̄ in fastidius q̄d absit veniāt ea que p̄ferūt ad laudē et gliaz sp̄ss ecclesie domi n̄i iesu xpi: qui est super oīa deus benedict? in secula. Amen.

¶ Sermo xliiij. In quo ostendit q̄liter beatus bernardus diu distulerit. p̄sequi p̄s o pus p̄pter scisma q̄d in ecclia suscitauerat petrus leo cōtra v̄x papā innocētū scdm̄. Sed quidem fere per octo ānos durauerat. Tandem diuina clementia suffragate: b̄tū bernardus ip̄m scisma sedauit: et oēs ecclesie adāfarios mortuo petro leone cū papa ī nocēcio pacificauit et postmodū ad op? hoc q̄d inf̄ miserat repedauit: ita dicens.

Recti diligunt te:

De demū tertio fratres

h reditū ab v̄be nostrū clemētior oculus e celo respexit: et vult? tan dem sereniōz arrisit nobis. Quicquid leonis rabies. finem accepit malicia: ecclia pacē recepit. Ad nihilū deduct? ē in p̄pectu eius malign? q̄ eā per hoc ferme ocrētūz viro scismate p̄turbarat. Nō vero ego gratias de tantis piculis ero redditus vob? Astris desiderijs donatus sum: vestris me p̄fectibus paro. quoz vino meritis: volouitue re studijs et salutē. Sed v̄ndū cepra ī canticis exequi me multis libētē q̄dē accipio et dignū arbitroz interruptū poti? resarcire sermonēz: quā noni ordiri quippā. Reor autem ne disuetū per id tempis aim et distētū diu habitū non solū ad taz diuersa: sed etiā ad tam indigna dignitas mērie put oportz nō admittat. Sed si q̄d h̄o hoc vobis do: poterit et fidell obsequio mō deus etiā q̄d non h̄o dare vt dem. Si non: culpetur sane ingenū non voluntas. ¶ Locus autem v̄n incipere debem? nisi fallor is est. Recti diligunt te. Sed anteq̄ explanare incipiam? quid sit. videam? cuius sit: quisnam hoc videlicet dicat. A nobis nāq̄ exigis: q̄d auctor non loquit. Et fortassis melius adolesecētulis id damus: vt suis verbis et hoc addāt. Quod cum dixisset exultabim? et letabimur in te: mēores v̄berū tuoz super vinū: nec dubiū quī matri loquerentur: p̄tinuato sermone hoc quoz ī ferūt recti diligūt te. Puto p̄pter aliquas de nūero ipsaz que nō idē saperēt licet patri currere viderētur: que sua sūt querētes et nō ambulātes simplicif neq̄ sincere: sed speciali glie matris inuidētes: et captātes occasiōē murmurādi aduersus eam ex eo nimirū: q̄d sola in cellaria introisset. Quod nō est aliud: nisi q̄d ap̄tus ait. piculū ī fallis fr̄ib? Ip̄e sūt deniq̄ q̄bus exprobatibus subitū p̄ se satisfacere cogit: vbi eis ita f̄idet. Nigra sū sz formosa filie hierusalē. Itaz p̄p̄ murmurātes et blasphemātes dicitur ab his que bone q̄ simplices q̄ hūiles et māsuete sūt. Ab his inq̄ d̄: sponse p̄solādi gr̄a: recti diligūt te. Non sit tibi iniquat cura de iniqua rephensione blasphemaz haz cū p̄stet q̄ recti diligūt te. ¶ Bona p̄fecto p̄solatio cū blasphemamur a malis b̄nfacitēs: si recti diligūt nos. Dio sufficit adūfuz os loquētis iniq̄: opinio bonoz cū testimonio p̄sciētie. In d̄no laudab̄: aīma mea an

Sermo. XXIII.

diant māsueta et letētur. Māsueta inq̄ le tentur: māsueta placet: et equanimif audo quicq̄d in me lactare voluerit suoz p̄ditari. Ergo in hoc sensu puto appositū: recti diligunt te. Nec absurde vt existimo: cū vbiq̄ pene in choro adolecentularū tales inueniā: q̄ acta sponse curiose obseruet: de rogandi nō imitandi causa. Loquētur in bonis senozū suoz: malis pascūtur. Aides ambulare seozum: cōuenire sibi et sede re pariter: moxq̄ laxare p̄ocaces linguas in detestandū susurrū. Ana vni cōiungitur nec spiraculū incedit in eis: tāta est libido detrahēdi audientie detrahentē. Ineūt familiaritatē ad maledicendum: cōcordes ad discordiā. Cōciliant inter se inimicissimas amicitias: et pari p̄sentaneē malignitatis affectu celebratur odiosa collatio. ¶ Daud secus egerē quōdam herodes et pylatus de q̄bus narrat euangelium: q̄a facti sunt amici in illa die: hoc est in die domnice passionis. Cōuenientib? sic in vnuz nō est dominicā cenam māducare: sed magis p̄pinare et bibere calicē demonioruz: v̄ inde potantib? linguis alto: si perditio nis virus: alioz aures intrantē mortē libētē excipit. ¶ Sic q̄ppe iurta p̄phētam intrat mors per fenestras nostras: cū p̄urietes aurib? et oibus tale poculū detractionis inuicē nobis ministrare p̄tendimus. Nō veniat aīa mea in cōsilio detrahētiū. qm̄ deus odit eos: dicente ap̄lo. detra ctores deo odibiles. Quā sententiā de? ip se in psalmo loquens: audi quomodo cōfir mat. Detrahētem (iquit) primo suo: hunc perseq̄bar. Nec mirū cū id p̄cipue vituz caritatē que deus est: (et quidē ceteris acris) ipugnare et p̄sequi cognoscat: quē ad modū vos potestis adūtere. Nō q̄ detrahit: p̄imū quidē seipsum p̄dit vacuū caritate. Dentoz q̄d aliud detrahēdo intendit: nisi vt is cui detrahūq̄ ventat in odiū vel cōtempnū ip̄s apud quos detrahit: Ferit q̄ caritatē in oibus qui se audisr lingua maledica: et (quantū in se est) necat funditus et extinguit. Nō solū autē: sed in absentib? vniuersis ad quos volans verbū forte per eos q̄ presentes sunt puenire cōtigit. Aides quā facile et in breui ingētem multitudine anarū velociter currentis sermo tabe malicie hui? insicere possit: Propterea dicit de talib? p̄pheticus sp̄s. Quozum os maledictione et amaritudine plenū est: ve loce pedes eoz ad effundendū sanguinē.

Atiq̄ tā veloces: quā velociter currit sermo. Anus est q̄ loquit: et vnū tantū verbuz profert: et tñ illud vnū verbū in momēto: multitudinis audientū dñi aures insicit: aīas iterficat. Lo: siq̄dē felle liuoris amarū p̄ lingue instrumentū spargere nisi amara nō potest: dicēte d̄no. Er abūdantia cordis os loq̄tur. ¶ Et sunt species pestis huius: dñi alij q̄dē nude atq̄ irreuerētē vt in buccā venerit: virus euomat detractionis alij autē quodā simulate verēcūdie fuco cōceptā maliciā quā retinere nō possunt: ad umbrare conētur. Aides alta p̄mitti spiria: sicq̄ quādā cū grauitate et tarditate vultu meko. demissis supercilij et voce plangētē egredi maledictionē. Et quidem tāto p̄uasibilio: ē: quāto credif ab his qui audiūt/ corde inuito/ et magis cōdolentis affectu. quā maliciose defert. Doleo iquit vehemēter p̄ eo q̄d diligo eū satis: et nunq̄ potui de hac re corrigere eū. Et alius. Mihi quidē ait bene comperuz fuerat de illo istud: sed per me nunq̄ innotuisset. At qm̄ per aliū patefacta est res: veritatē negare nō possum: volēs dico: reuera ita est. et addit. Grande d̄nū. Nā alias quidē in pluri bus valet: ceterū in hac parte (vt verū fate amur) excusari minie p̄t. ¶ His paucis aduersus malignissimū vitium commemoratis reuertamur ad explanandū ordinē: et demōstramus q̄ sint hoc loco intelligēdi recti. Nō enī arbitroz sentire quēpiam recte intelligētē scdm̄ corpus rectos dici eos q̄ sponsam diligit. Propterea demōstrāda a nobis est spiritalis id est animi rectitudo. Spirit? est qui loq̄tur spiritalib? spiritalia p̄parās. Ergo scdm̄ animū non scdm̄ terrenā et feculentā materiā deus hoīem rectū fecit: ad imaginē quippe et similitudinē suā creauit illū. Ip̄e vero quēadmodū psallis rect? dñs deus noster: et non est iniq̄tas in eo. Rect? itaq̄ deus rectū fecit hoīez. Nō sibi. id est sine inq̄tate: sicut nō est iniq̄tas in eo. Porro iniquitas: cordis est nō carnis vitium: vt per hoc noueris in spiritali portione tui: nō est crassa luteaq̄ substantia dei similitudinē cōseruandā siue re parādā. Sp̄s enī est de? et eos q̄ volūt si miles ei vel p̄ferare vel fieri: oportet intrare ad cor: atq̄ in sp̄i id negotij actitare vbi reuelata facie speculātes gl̄iam dei: in eandē imaginē trāsfomēf de claritate in claritatē tāq̄ a dñi sp̄i. Quāq̄ corpus ita turā d̄dit hoī de? rectā: foras vt ista corpore

Vide de 2 ad 203 spes.

Recti dñi:

exterioris villioz rectitudo signet hō
minez interiorē illum qui ad ymaginē dei
factus est: spiritus hie seruande rectitu
dinis amoneret: et decore limi defozmita
tem argueret animi. Quid enī indecenti?
Q curuū recto corpore gerē animū? Per
uersa res est et feda: luteuz vas quod ē cor
pus de terrā oculos habere sursum celos li
bere suspicere: celorumq; luminariibus ob
lectare aspectus. Spiritualem vero celestey
creaturā suos e contrario oculos id est iter
nos sensus atq; affectus trahere in terram
deoz: et que debuit nutrirī in croceis he
rere luto tanq; vnam de subibus: amplexari
q; ster corā. Erubescē anima mea diuina: pe
corinam commutasse similitudinez. Erube
sce anima ait corpus: in mei cōsideratione
Erubescē volitari in ceno: que de celo es:
Creatā creati similis recta: me quoq; ac
cepisti adiutorium simile tibi: vtiq; secūdu
lineamēta corporee rectitudinis. Quocūq;
q; te veritas siue ad deū sursum: siue ad me
deozsum (nemo siquidem carnem suā odio
habuit) vbiq; occurrit tibi species decoris
tui: vbiq; pro statu tue dignitatis habes de
magisterio sapientie familiarē amonitionē
De ergo meam quam tui gratia accipi re
tinente et seruante prerogatiuā: tu quomō
non confunderis amississe tuam? Cur suam
in te conditor intuetur abolitam similitu
dinem cum tuā tibi in me cōseruet. assidue
q; representet? Nam omne adiutoriu quod
tibi ex me debebatur vertisti tibi in cōfusio
nem abuteris obsequio meo. Indigne hūa
nū corp⁹ inhabitas: brut⁹ et bestialis spūs
P Istiusmodi ergo curue anime nō pos
sunt diligere sponsū: quonā nō sunt ami
ce sponsi. cum sint mīdi. Qui vult inquit a
micus esse hui⁹ mīdi: inimicus dī cōstituit
Ergo querē et sapere que sunt super terrā
curuitas aīme est. et e regione meditari
aut desiderare que sursum sunt: rectitudo.
Et ipsa vt perfecta sit: in sensu diffiniatur
et consensu. Rectum te reuera dixerim: si re
cte in omnibus sentias: et factis non dissen
tias. Inuisibilis aīi status: nūciant fides et
actio. Rectum indica. si fide catholicam: et
et iustum opere probaris. si quominus: cur
num censere non dubites. Sic nempe ha
beas: si recte offers et recte non diuidis: pec
casti. Recte quidem quodcūq; horum of
fers. recte autem ab alterutrum ea non di
uidis. Noli esse rectus oblator: et prauus
diuisor. Quid diuidis actum a fide? Iniq;

diuidis: si dem pimens tuam. Hā fides sine
operibus mortua est. Munus mortuorum
offers deo. Si enim quedaz fidei anima ipsa
deuotio est: quid fides que non operatur ex
dilectione: nisi cadaver exanime? Bene ho
noras deum munere fetido: bñ placas tue
fidei interfectoz? Quo modo hostia pacifi
ca: vbi tam seua discordia est? Non mirum
si cayn in surrexit in fratre: qui suā prius oc
ciderat fidē. Quid miraris o cayn si ad tua
si respicit munera: qui te despicit? Nec hoc
mirum si non respicit ad te: qui ita diuisus
es in te. Si manum deuotioni: quid animū
das liuori? Hō cōsiliās tibi deū: discors te
cū. Hō placas: sed peccas. et si nō dū qdem
impie feriendo: sed tamen diuidēdo nō re
cte. et si nec dū fraticida iā tū fideicida te
neris. Nunqd rectus vel qū manus porri
gis deo: cuius cor in terram trahit liuor. et
fraternū odiū? Quomodo rectus. cuius fi
des mortua: cuius opus mors: cuius nulla
deuotio: amaritudo multa? Erat quidem i
offerente fides: sed nō in fide dilectio. Re
cta oblatio: sed crudelis diuisio. Mors si
dei ē separatio caritatis. Credis i xp̄s: fac
xp̄i opera: vt viuat fides tua. Fidem tuam
dilectio animet: p̄bet actio. Non incuruet
terrenū opus: quem fides celestium erigit.
Qui te viciis in xp̄o manere: debes sicut ip
se ambulauit et ipse ambulare. Quod si p
priam gloriam queris: florenti inuides: ab
senti detrahis: reponis ledenti te: hoc xp̄s
non fecit. Confitertis te nosse deū: facti aut
negas. Non recte plane sed impie. linguaz
christo: animam dedisti diabolo. Būdi ergo
qd dicat. Domo iste labijs me honorat: cor
aut ei⁹ lōge est a me. Hō es p̄fecto rectus:
q̄ tā nō recte diuidis. Non potes attollere
caput p̄sum diaboli iugo. Hō te subrigē p̄
uales: cui vñaf iniquitas. Iniquitates tue sa
pergressse sunt caput tuū: et sicut onus gra
ue grauate sunt super te. Iniquitas deniq;
sedet super talentum plumbi. Vides quod
non faciat hominem rectum fides etiaz re
cta: que non operatur ex dilectione? At q
sine dilectione est: non habet vnde diligit
sponsam. Sed nec opera quamuis recta re
ctum co: efficere sufficiunt sine fide. Quis
enim rectum dicat hominem: non placentem
deo? Sine fide autem: impossibile est
deo? Qui non placet deo: non potest illi pla
cere deus. Nam cui placet deus: deo displi
cere nō p̄t. Porro cui nō placet deus: nec spō
sa ei⁹. Quō ergo rectus: qui nec deum dil-

Sermo. XXV.

git: nec ecclesiā dei: cui dicit: recti diligūt
te: si ergo nec fides sine operib⁹: nec ope
ra sine fide sufficiūt ad animi rectitudinē:
nos qui in xp̄m credim⁹ fratres rectas stu
deamus facere vias nostras: et studia nra.
Leuemus corda nra cū manib⁹ ad deū: vt
toti recti iueniamur. fidei nre et rectitudinē
rectis actib⁹ cōprobantes: dilectozes spō
se. dilecti a spōso iesu xp̄o domo nostro: qui
est deus benedictus in secula.

Sermo. xxv. De nigredine et for
militate ipse. ecclesie quid sint.

Ecce quod dixeram i ser
mone: q̄a emulis lacerantib⁹ spō
sa responderē cogatur: q̄ corpore q
dem de numero adolefcentularū esse vidēt
animo autē lōge sunt. Vir nēpe. Nigra sum
sed formosa filie hierusalem. Patet qd de
traheret ei: nigredinē ip̄operantes. A
Sed aduerte sponse patientiā: ac benigni
tatē. Hō modo enī nō reddidit maledictū
pro maledicto: sed i super benedixit/ filias
hierusalē vocans: que magis pro sua neq̄
tia filie babilonis vel filie baal: aut si quod
aliud nomen ip̄operū occurrisset: appella
ri meruerant. Sane didicerat a p̄pheta: i
mo ab ipsa vnctione que vocet suauitatez:
calamū quassatū nō conterēdū: et linū su
migans nō extingūendū. Propter ea non
putauit amplius irritādas. satis cōmotas
per se: nec quicq; addēdū stimulis inuidie
qua torquebant. Magis autē cū his q̄ ode
rūt pacem studuit esse pacificas: sciēs se et
am inspiētibus debitorē. Maluit ergo ip
sas fauo: abili demulcere vocabulo: q̄a cu
re fuit ei infirmarū potius operā dare salu
ti: quā proprie vitioni. Vibus quidē optā
da ista p̄fectio: pp̄te autē optimoz forma
est prelatozū. Sciunt q̄ppe boni fideles
q; propositi linguē tū sibi creditā aīaz cu
ram: nō pompam. Lunq; internū murmur
cuiuspiā illarū querule vocis indico de p̄
hēdunt: et si in ipsos vsq; ad cōtra et cōtu
meltas prozupentis: medicos se et nō do
minos agnoscētes: parant cōfessim aduer
sus frenesim aīe non vindictā sed medict
nam. Decigit ratio cur sponsa filias hieru
salem dicat. eas ipsas quas maluolas susti
net atq; maledicas: videlicet vt in blando
sermone delinuat murmurātes: cōmōtio
nē sederet: et liuorē. Scriptū est enī. Lin
gūa pacifica compellit lites. Vltas vero si
lie reuera hierusalē quodāmodo sunt q̄ hu

iusmodi sunt: nec falso ita eas noīat spōsa.
Sue enī. p̄pter sacramēta ecclesie q̄ indiffe
rēter qdem cū bonis suscipiūt: siue p̄pter
fidei eque cōmunē cōfessionē: siue ob fide
liū corporalē saltem societate: seu etiā pro
pter spem future salutis: a qua oīno nō sunt
quādiu hic viuūt vel tales desperāde: quā
tumlibet viuāt desperate: nō incōgrue fi
lie hierusalē nominātur. B Aldeam⁹
iā qd illud fuerit dicere. nigra sum sed for
mosa. Nulla ne in his verbis repugnantia
est? Absit. Propter simplices dico: qui in
ter colorē et normam dīcernere non noue
rūt. cū forma ad p̄positionē p̄neat: nigre
do color sit. Non omne deniq; quod nigrum
est: cōtinuo et defozme est. Nigredo verbi
causa in pupilla nō delectet. Et nigri qdā
lapilli in ornamētis placent: et nigri capilli
candidis vultibus etiā decorem augent et
gratiā. Sic tibi quoq; facile aduertere est
in rebus inumeris. Quāq; sine numero
sunt que in sup̄ficie quidē reperies de colo
ria: in cōpositione vero decora. Tali fortal
s modo potest sponsa cum pulchritudine
vtiq; cōpositionis: neuo non carere nigre
dine: sed sane in loco peregrinationis sue.
Alioquin erit. cū eam sibi in patria exhibe
bit sponsus glorie gloriosam: non habentē
maculam aut rugam/ aut aliquid huiusmo
di. Vtvero nunc si diceret quia nigredinez
non haberet. seip̄sam seduceret: et veritas
in ea non esset. Quamobrez ne mireris q̄a
dixit nigra sum: et rursum nihilominus q̄a
formosa sit gloriatur. Quomodo enī non
formosa. cui dicitur: veni formosa mea?
Cui autem dicitur: veni: nondum peruene
rat: ne forte quis putet hoc viciū. non qui
dem huic nigre. que adhuc laborat venien
do in via: sed beate illi que iam prozusus abs
q; nigredine regnat in patria. Sed au
di vnde nigram et vnde formosam se dixe
rit. An nigram quidem ob tetraz conuer
sationem quam prius habuit sub principe
huius mundi imaginem terrestris homi
nis adhuc portans: formosam vero de ce
lestis similitudine quaz postea cōmutauit:
ambulās iam in nouitate vite? Sed si hoc
est: cur non magis de p̄terito: nigra fut
er non nigra sum dicit? Si cui tamē placet
hic sensus: id quod sequitur sicut taberna
cula cedar: sicut pelles salomonis: sic epoz
tet intelligi: vt de veteri quidē p̄uersa tidē
cedar: de noua x̄o salomōis se dixerit tab
naculā. Hoc enī esse pelles qd tabnaculū p

q̄ rōne mali dīm
fidei itēm:

nigra sum:

No b̄:

coraz fidei:

imē dicitas:

*na nigra h[ab]itatio
Pauli*

pheta ostendit dicēs. Repēte vastata sunt
tabernacula mea: subito pelles mee. **Qui?**
Igitur nigra sicut villissima tabernacula cedar
postea formosa sicut pelles gloriose regis.
Sed videamus quomodo ad statū po-
tius vite potioris vtriusq; respiciat. Si cōsi-
deremus habitū exteriorē: scōrū: eū qui in
facie est: quā sit humilis vtiq; et abiectus: et
quādā neglectus incuria: cū tñ idēdem
intus reuelata facie gloriā dei specularēs:
in eādē imaginē transformētur de clari-
tate in claritatē tanq̄ a dñi spū: nōne vna
quelibet talis aīa merito nobis videbitur
posse rīdere exprobriatibus sibi: nigredinē
nigra sum sed formosa: **Quis** tibi deniq; de-
mōstrē aīam et nigram pariter et formo-
sam? **Epistole** inq̄nt graues sunt: sed pre-
sentia corporis infirma: et sermo cōtēptibi-
lis. **Paulus** hic erat. **Ita** ne paulus o filie
hīrīm de presentia corporis estimatis: tā-
q̄ decolorē deformemq; cōtemnitis: quia
cernitis hominū afflictiari in fame et siti
in frigore et nuditate: in laborib; plurimis
in plagis supra modū: in mortibus frequē-
ter: **Dec** sunt que denigrant paulus. **Pro**
huiusmodi doctores gentiū reputat inglori-
gnobilis/niger/obscurus: tāq̄ deniq; pe-
ripissima huius mūdi. **Eni**vero nōne ipse est
qui rapit in paradīsum: qui vnū alterumq;
per ambulans: vtiq; ad terciū sui puritate pe-
netrat celū? **De** vere pulcherrima aīa quas
(et si infirmū inhabitantē corpusculū) pul-
chritudo celestis admittit non desperit:
angelica sublimitas nō reiecit: claritas vi-
uina nō reppulit. **Hanc** vos dicitis nigra?
Nigra est sed formosa filie hierusalem. **Ni-**
gra vestro: formosa diuino angelicōq; iudi-
cio. et si nigra est: forinsecus est. **Sibi** autē
pro minimo est: vt a vobis iudicetur aut ab
his qui scōm faciē iudicant. **Domo** siq̄dem
videt in facie: **autē** intus cor. **Pro**pte-
rea et si nigra foris: sed intus formosa: vt
ei placeat cui se probauit. **Nō** enī vobis: q̄
vult adhuc placere xp̄i seruus non esset.
Felix nigredo que mentis candorē parit:
lumen sciētie: cōsciētie puritatē. **Audi** de-
niq; qd per pphetā deus pmittat istiusmo-
di nigris: quos aut hūilitas penitētie: aut
caritatis zelus tanq̄ solis estus decolorat
se vester. **Si** fuerint aut pctā vestra vt cocci-
nū: quasi nix dealbabitur: et si fuerint ru-
bra quasi vermiculus: velut lana alba erūt
Nō plane cōtemnenda in sc̄is exte-
riore. **Quādo** isfirmor: tūc fortior sum et potens

de perinde pparat sapiētie. **Cādor** est enī
vite eterne sapiētia (vt sapiēs diffinit) et cā-
didam oportet esse aīam in qua ipsa sedem
elegerit. **Quōd** si aīa iusti sedes est sapiētie
haud dubie dixerim aīam iusti esse candi-
dam. et fortassis iusticia ipsa candor est. **Iu-**
stus autē erat paulus: cui reposita fuerat
corona iusticie. **Candida** pinde pauli aīa
erat. et sapiētia sedebat in ea: ita vt sapiē-
tiam loqueret inter pfectos: sapiētiā in
ministerio absconditā: quā nemo pncipum
mūdi hui; agnouit. **Porro** hunc in eo sapi-
entie iusticieq; candorē nigredo illa exteri-
or: de p̄sentia corporis infirma: de laborib;
plurimis: de ieiunijs: ac vigilijs mltis: aut
operabat: aut pmerēbat. **Ideo**q; et qd ni-
grū ē pauli speciosius est oī ornatu extrin-
secorū: etiā regio cultu. **Nō** cōparabitur
ei quātalibet pulchritudo carnis: nō cutis
vitiq; nitida et arsurā. non facies colorata
vicina putredini. nō vestis preciosa obno-
xia vetustati: nō auri species splēdo: ue gē-
marum: seu queq; talia que omnia sunt ad
corruptionē. **Merito** proinde oīs cura
scōrū sp̄re ornatu cultuq; superfluo ex-
terioris sui hoīs qui certe corripitur omī
se diligētia prebet et occupat excolēdo ac
decorando interiori illi q̄ ad imaginē dei est
et renouatur de die in diē. **Certi** sunt enim
deo non posse esse quicq; acceptius imaginē
sua: si proprio fuerit restituta decori.
Propterea et oīs gloria eorū intus nō fo-
ris est. hoc est in flore sentit: aut in ore vul-
gis: sed in dño. **Ande** et dicunt glia nra hec
est testimoniū cōsciētie nre: qd cōsciētie
solus sit arbiter deus: cui soli placere desi-
derāt: et cui placere sola nra et summa glo-
ria est. **Nō** mediocris plane glia illa que i-
tus est in qua gloriari dignat; dñs glorie:
dicente dauid. **Quis** gloria eius filie regis
abintus. **Et** tutior sua cuiq; glia: dñi eā ha-
bet in semetipso et nō in altero. **De**
nō in solo fortassis cādore interno: sed i ex-
teriori quoq; nigredine gloriādum: ne qd
oīno sc̄is deperat. sed oīa cooperētur in
bonū. **Nō** solū igitur in spe: sed et gloriari
in infirmitatib; meis: vt inhabitet in me vir-
tus xp̄i. **Optanda** infirmitas q̄ xp̄i virtute
cōpensat. **Quis** dabit mihi nō solū infirma-
ri: sed et destitui ac deficere penitus a me:
ipso: et dñi virtutū virtute stabiliri? **Hanc**
virtus in infirmitate perficit. **Deniq;** ait.
Quādo isfirmor: tūc fortior sum et potens

Sermo. XXVI.

Quod cū ita sit: pulchre spōse cōuertit
sibi ad gloriā: qd ei pro obprobrio ab emu-
lis intorquet. nō modo formosam: sed et ni-
grā esse se gloriāns. **Nō** enim erubescit ni-
gredinē: quā nouit precessisse et in sponso.
Cui simulari: quante etiā glorie est? **Nil** si
bi proinde gloriofus putat: quā xp̄i porra
re obprobriū. **Ande** vor illa proius extul-
tationis et salutis. **Abst** mihi gloriari nisi
in cruce dñi nostri iesu xp̄i. **Gratia** ignomi-
nia crucis ei: qui crucifixo ingrat; non est.
Nigredo est: sed forma et similitudo domini
Ande ad sanctum isaiam: et describer tibi:
qualē i spū eū viderit. **Quē** nāq; altū dicit
virū doloris: et scientē infirmitatē: et quia
nō erat ei species neq; decor; **Et** addidit.
Hos purauimus eū tanq̄ leprosum: et per-
cussim a deo et humiliatū. ipse autē vulne-
ratus est. ppter iniquitates nostras: et attri-
tus ppter scelera nostra: et liuore ei; sana-
ti sumus. **Eccē** vnde niger. **Iunge** et illud
sancti dauid. **Speciosus** forma pze filijs ho-
minū. et habes totū in sponso: qd sponfa ve-
se hoc in loco testata est. **Nō** tibi recte et ip-
se videf scōz ea que dicta sunt: emulsi posse
respōdere iudeis: niger sum sed formosus
filij hierusalem: **Niger** plane. cui nō erat spe-
cies neq; decor. **Niger**: qd vermis et nō ho-
mo: obprobriū hoīm et abiectio plebis. **De**
niq; seipsum fecit pet̄re: et nigrū dicere ve-
rear; **Intuere** sane pānis foetidus: plagis
liuidū: illitū sputis. pallidū morte: et nigrū
vel tūc pfecto fatebere. **Per**cūctare etiā
aspēctos eundē ipsum qualē in monte p-
spererint. aut certe angelos: in qualē pspi-
cere cōcupiscant: et nihilominus formosus
mirabere. **Ergo** formosus in se: niger pro-
pter te. **Quā** formosum et in mea forma te
agnosco dñe iesu nō ob diuina tñ quib; ef-
fulges miracula: sed ppter veritatē et mā-
suetudinē et iusticiā: **Beatus** qui te in his
hoīm iter hoies cōuersantē diligēter ob-
seruās: seipsum prebet p virib; imitatorē
tui. **Doc** iā beatitudinis munus formo-
sa tua pmitias sue dotis accepit: nec quod
formosum est tui imitari pigra: nec qd ni-
grū sustinere confusa. **Ande** et dicebat. **Ni-**
gra sum sed formosa filie hierusalem. **Et** ad-
dit similitudinē: sicut tabernacula cedar: sicut
pelles salomonis. **Et** istud obscurū est
nec attingēdū oīno fatigatis. **Habetis** tē-
pus ad pulsandū. **Si** non dissimularis: ade-
rit qui reuelat mysteria. **Hec** cūctabit ape-
rire: qui ad pulsandū inuitat. **Ipe** est enī

qui aperit. et nemo claudit. spōsus ecclesie
iesus xp̄s dñs n̄r: qd est bñdict; i sc̄a. **Amē.**
Sermo. xxvi. In quo beatus bernar-
dus interserit planctū et merore suū pro
morte venerabilis gerardi monachi fratri
sui. q̄ in seculo fuerat miles strenuissimus.
Sicut tabernacula cedar:
sicut pelles salomonis hinc incipi
endū: qd hic desit sermo superior.
Doc expectatis audire qd sit: et qualiter ei
quod prime tractatū est capitulo coaptes:
qd similitudo est. **Potest** enī hoc ita subli-
ctus fuisse: vt vtraq; pars similitudinis ad
id solū respondeat quod ibi precesserat. ni-
gra sum. **Potest** et ita: vt duob; illis duo
ista: id est singulis singula referantur. **Ille**
sensus simplicior: iste obscurior ē. **Et**
tēptemus vtrūq;: et prius hunc qd difficult
or: apparat. **Nō** autē in duobus primis: sed
in duobus dūtaxat extremis difficultas est
Nā cedar quidē qd interpretat; tenebre/
aperte satis cū nigredine cōuenire videf:
sed pelles salomonis cū formositate nō ita
Porro tabernacula in eandē nihilomin;
cōcurrere cōuenientiam quis non videat?
Quid enī tabernacula nisi nra sunt corpo-
ra: in quibus peregrinamur: **Hec** enī habe-
mus hic manentē ciuitatē: sed futurā inq̄-
rimus. **Sed** et militamus in eis tanq̄ in ta-
bernaculis: proius violenti ad regnū. **De**
niq; militia est vita hoīs super terraz. **Et**
q̄ diu militam; in hoc corpore: peregrina-
mur a dño. **Id** est a luce. **Nā** dñs lux est et in
quātū quisq; cū eo nō est: in tātum in tene-
bris est: hoc est in cedar. **Fle**biles proinde
vocē illam agnoscat suā. **Deu** mihi qd inco-
latus me; prologatus est: habitauit cū ha-
bitatibus cedar: multū incola fuit aīa mea
Est ergo hoc habitacū nostri corporis:
nō ciuis mansio aut idigene domus: s; aut
tabernaculū militatē: aut stabulū viato-
ris. **Est** inq̄ hoc corpus tabernaculū: et ta-
bernaculū cedar: qd nimirū aīam quasi ob-
iectu sui incircūscripti luminis iterim nūc
fraudat aspectu: nec finit oīno videre illud
nisi per speculū quidē et in enigmate: non
autē facie ad facie. **Vides** ne vnde ecclesie
nigredo: vnde pulcherrimus quoq; aīab;
nōnulla rubigo ihferit; **De** tabernaculo p-
fecto cedar: de exercitio laboriose militie:
de diurnitate miseri incolatus: de angu-
stis erumnosi exilij: de corpore deniq; fra-
gili et graui. qd corpus qd corripit; aggra-
ci.

*ip̄i Pauli
qui cum ip̄i
splēdor p̄-
tū et sp̄i
substantiā
eius.*

*a postol
aut q̄ est
canēbz
lucis et tēp̄*

pelles salomonis.

700 Jacobus aut.
qui indiget sapien.
et pulch. a deo ex
dabit si affluant.

uat aiam. et dep[re]mit terrena inhabitatio
sensum multa cogitantē. Propterea et cu-
piūt dissoluitur corpore lenate xp̄i aduolēt
in amplexus. Unde et gemens vna de mise-
ris aiebat. Infelix ego homo: quis me libe-
rabit de corpore mortis huius? Scit nimirum
que huiusmodi est: quod nō possit in tabna-
culo cedar carere ad purā macula aut ruga
nō quā maculāq; nigredine: et cupit exire ut
se possit exuere. Et hec ratio cur sponsa ni-
grā se dixerit: sicut tabernacula cedar. **S**ed
enī q̄modo formosa sicut pelles salomonis?
At nescio qd̄ sublime ac sacrū sentio i hīs
pellib; inuolutū: quod minime ausim oīno
contingere: nisi ad nutū ipsi qui reposuit
et signauit. Regi nimirum scrutator est maie-
statis: opprime et a gloria. Superfedeo igit
et differo. Vobis interim cure erit solito im-
petrare fauorē: euehitis p̄cibus ut eo alacrio-
res q̄ sidentiores redeam: ad id quod artē-
tiorib; eger animis. Et fortassis inueniet
pius pulsator: quod temerari scrutator si
posset. Quāq; et meror sine imperar: et ca-
lamiter quā patior. **Q**uoniam enī dis-
simulo: et ignis quē intra me ipm̄ abscōdo
triste pectus adurit: interiora depascitur?
Lani? lati? serpit. leuit acri? **Q**uid mihi
et cātico huic: q̄ i amaritudine sū? **A**is dolor
abducit intentōes: et indignatio dñi ebibit
spiritū meū. **S**utracto siquidē illo per quē
mea in dño itudiat: cūq; libera esse solebāt
simul et cor meū dereliquit me. Sed facti-
uāno: ac dissimulauit: q̄ huc me affect? fide
vincere videtur. Deniq; plorātib; alijs:
ut aduertere potuisset siccis oculis secur?
sum inuisū suū? siccis oculis steti ad tumu-
lū: q̄usq; cūcta pacta se ereq̄q; solētia. In-
dutus sacerdotib; solitas in eum oratōes
pprio ore cōpleui. terrā meis manibus ex-
more ieci sup dilecti corpus: terrā mor fu-
turū. **Q**ui me intuebant flebant: et mirabā-
tur quod nō flezē ipse: cū non illū quidē sed
me poti? qui illū amississet oēs miserarent.
Cuius enī vel ferreus pecc? sup me ibi non
moueret: quē videret gerardo supstitem
cōmune dānū: sed p̄ meo non reputabat
infortunio. **E**t ego quib; poterā virib; fi-
dei reluctabar affectui: nitens vel inuitus
non moueri frustra addicōe nature: vni-
satis debito: conditionis vsu: potētis ius-
su: iudicio iusti: flagello terribilis: dñi volū-
tate. **P**ro huiusmodi semp ex tunc et dein-
ceps exegi a memetipso nō indulgere mul-
to stetit: multū tamē turbat? et meū? **N**ec

potui sperare tristitie. qui potui lacrimis:
sed ut scriptū est turbat? sum et non sum lo-
cutus. **E**t suppressus dolor altius itroz-
sus radicauit: eorum sentio acerbius factus:
quod non est exire pmissus. **F**ateor: vict? sū.
Exeat necesse est foras: quod intus patior.
Exeat sane ad oculos filiorum: qui scientes in
cōmodū planctū hūanitus estimant: dulcius
cōsolentur. Scitis o filij quā iust? sit dolor
meus: quā dolenda plaga mea. **L**ernit. nē
pe quā fidus comes deseruit me in via hac
qua ambulabam: quam vigil ad curam quā
non segnis ad opus: quā suavis ad mores
Quis ita mihi perneccari? cui eque dile-
ctus ego. **F**rater erat ac gener? sed religione
germanior. **D**olete que ovicem meam vos
quibus hec nota sunt. **I**nfirmus corpore
eram: et ille portabat me. **I**ussillus corde
eram: et confortabat me. **P**iger et negligens:
et excitabat me. **I**mprudens et ob-
litosus: et p̄mōdebat me. **Q**uo mihi auul?
es quo mihi raptus e manib;: homo vni-
mis. homo secundū cor meū? **A**mauim? nos
in vita quō in morte sumus sepati? **A**maris-
sima sepatio: et quam non possit omnino ef-
ficere nisi mors. **Q**uādo enim me vni? viuū
desereres? **O**mnino opus mortis horren-
dum diuortū. **Q**uis enī tam suauis vinculo
mutui nostri non pepisset amozis: nisi tot-
us suauitatis inimica mors? **B**ene mors: q̄
vni? rapiendo duos furiosa pemit. **A**n non
mors etiā mihi? **I**nimmo plus mihi: cui vtiq;
omni morte infelicio: vita seruata est. **E**t
uoyt viuens moriar: et hoc dixerim vitam?
Quā mitius me p̄uare o austerā moris
vite vsu: quā fructu. **I**am vita sine fructu:
mors grauior. **D**eniq; duplex malum li-
gno paratur infructuosus: securus et ignis.
Ergo meis laborib; inuidens elongasti a
me amicitia primū: per cuius maxime studi-
um erant si quando erant fructuosi. **S**ati?
p̄inde mihi fuisset periclitari vita quā tua
Gerarde presentia: qui meozū in dño studi-
orum eras sollicit? incitator. **F**idelis adiu-
tor: cautus examiator. cur queso aut ama-
uimus: aut amissim? nos? **D**ura conditio: q̄
mea miseranda fortuna non et illius. **I**am
tu care frater si caros amissisti: carior es vti-
q; recepisti. **N**e vero que nam iam miserū
cōsolatio manet post te vnicū solatiū meū?
Placita fuit pariter vtriq; societas corpo-
rum: pro mozu cōcordia: sed solū me diuisio
vulnerauit. **C**ommune quod libuit: qd̄ tri-
ste et lugubre meū. **I**n me transferūt ire in

Sermo. XXVI.

me confirmatus est furor. **E**rat ambob; al-
terutrum grata presentia: dulce confortiū
et suauē colloquiū: sed tantas vtrinq; de-
licias ego perdidisti: mutasti. **E**t quidem i
mutatis illis retributio multa. **Q**uanto
fenore gaudioz ac benedictionū cumulo
cares hodie nobis frater carissime habes
certe pro me tantillo repostā tibi xp̄i pre-
sentia: nec dispendiū: sentis absentie a no-
bis tue: angeloz admittis choris. **N**on est
igitur quod causeris. tu de nostra quasi su-
stracta tibi presentia: cui affatim sui forūq;
copiam dñs maieftatis indoluit. **E**t ego p̄
te quid? **Q**uā velle scire e quid nam senti-
as nunc de me illo vnicū tuo medijs nuan-
te curis et penit: desituito te baculo imbe-
cellitatis mee. **S**i tamen licet adhuc cogi-
tare de miseris: in gressu abyssum luminis:
atq; illo pelago eterne felicitatis absorto.
Forte enim et si nosti nos secundū carnē: sed
nūc iam non nosti. et qm̄ introisti in poten-
tias dñi. memorazis iustitie eius solius: im-
memor nri. **L**eterū qui adheret deo vni?
spiritus est: et in diuinū quendā totus mu-
tatur affectū: nec potest iam sentire aut sa-
pere nisi deū: quod sentit et sapit deus: ple-
nus deo. **D**eus autē caritas est: et quanto
quis cōiunctior: deo tanto plenior caritate
Poro: impassibilis est deus: sed nō incom-
passibilis: cui: p̄p̄iū misereri semp et parce-
re. **E**rgo et te necesse est esse misericordem
qui in heres misericordi. quāuis iam minie
miser sis: et qui non pateris: compateris ta-
men. **A**ffectus. p̄inde tuus non est imminu-
tus: sed immutat? nec qm̄ deū indoluit. nri
cura te exultit: et ipsi enī cura est de nobis.
Quod infirmū est abiecasti. sed non qd̄ piū.
Caritas deniq; nunq; excidit. **N**ō obliui-
scris me in finem. **A**ideo mihi frater meū
quasi audire dicentē. **N**ūquid mater pote-
rit obliuisci filij vteri sui? **E**t si illa oblita fu-
erit ego tamen non obliuiscar tu. **N**on ex-
pediit p̄ris: **S**ciis vbi vter? vbi iaceā: vbi
reliq̄ris me. **N**on est qui porrigat
manū. **A**d oīne quod emerferit respicio ad-
gerardū: vni? consueuerā: et non est. **I**deu tūc
igemisco miser: sicut homo sine adiutorio.
Quem consulā in ambiguitate: cui in aduer-
sus fidam: quis portabit onera: quis pericu-
la propulsabit? **N**onne vbiq; gressus meos
gerardi oculi anteibant? **N**ōne tuū gerar-
de pectus cure mee notius quā meū ipsius
habebant: familiaris in curfabant. ac ruius
vrgebāt: **N**ōne in lingua illa tua placabili et

potenti: meā a sermonib; seculi frequē tissi
inevadicabas: et amico reddebas silentio?
Dñs dederat illi linguā eruditā: ut sciret
q̄s deberet p̄ferre sermones. **I**ta deniq; in
prudencia respōsoz suoz et in gratia data
sibi desup et domesticis satisfaciebat et ex-
ris: ut pene me nemo requireret: cui prior
forte Gerard? occurrisset. **O**ccurrēbat at
aduentantib;: opponēs se ne subito meum
ocuz incurfarēt. **S**i quib; sane satisfacere
per se nequibat: hos p̄ducebat ad me. cete-
ros emittebat. **D**ivitiū industriū: o amicū
fidelem: et amico gerebat mozem: et officijs
caritati nō deerat. **Q**uis vacua receffit ab
eo manu? **S**i diues: cōsiliū: si pauper: substi-
diū reportabat. **N**ec querebat que sua sūt
qui se medijs ingerebat curis: ut egovaca-
rem. **S**perabat enī (sicut erat humillim?)
maiozem de nostra dēte fructum: quā si va-
caret ip̄e. **I**nterdū tamen postulabat absol-
ui et alteri cedere: quasi qui melius p̄uide-
ret. **S**ed vbi ille inueniretur? **N**ec p̄culan-
ti aliquo ut affolet in eo officij detinebatur
affectu: sed solo intuitu caritatis. **S**i quidē
plus omnibus laborabat: et minus omnib;
accipiebat: ita ut sepe cum alijs necessaria
ministraret: egeret ip̄e in pluribus: verbi
causa cibo aut veste. **D**eniq; cum se sentiret
decessū propinquare: deus (inquit) tu scis
quod quātū in me fuit semp optavi quie-
tem michi intendere. vacare tibi. **S**ed im-
plicitum tenuit timor tuus: et volūtas fra-
trum et studium obediendi: super omnia ab-
batis pariter et fratris germana dilectio.
Ita est. **G**ratias tibi frater de omni fructu
meozū si quis est in domino studiozū. **T**ibi
debeo si profecti: si profui. **T**u intricabar is
et ego tuo beneficio feriatas sedebam mihi
aut certe diuinis sanctius obsequijs occu-
pabar: aut doctrine filiozū vtilius inten-
debam. **C**ur enim securus intus non essez
cum te scirem agentem foris manū dexte-
ram meam. **L**umen oculozū meozum: pecc?
meum: et meam linguam: **E**t quidem inde
fessa manus: oculus simplex et pectus consilij
lingua loquens iudiciū. **S**icut scriptum est.
Ds iusti meditabitur sapientiam: et lin-
gua eius loquetur iudiciū. **S**ed quid
dixi foris agentem illum: quasi interna ger-
ardus nesciret: et spiritualium experis es-
se donoz? **N**ozū qui illā nōt sp̄iales: quā
verba eius sp̄m redolerēt. **N**ozū et tubna-
les: quā vba mores ei? et studia nō carnē fa-
perēt: sed feruerēt sp̄. **Q**uis illo rigidior
e. i. s.

in custodia discipline: q̄s in castigando cor-
pus suum districtior: sublimior vel suspē-
sior in contēplando: subtilior in disserendo:
Quoties cū eo differens/ ea didici que ne-
sciebāt: q̄ docturus aduenerāt: doct̄ mag-
gis abcessit: Nec mirū de me: cuz magni ac-
sapientes viri idipsum nihilomin⁹ ex illo sibi
accidisse testētur. Nō cognouit littera-
tura: sed habuit litterarū inuētore: sensum
habuit et illuminātem sp̄m. Nec in maxi-
mis tātum: sed et in minimis maxim⁹ erat.
Quid verbi causa in edificijs: in agris: or-
tis: aquis: cūctis deniq; actibus: seu operi-
bus rusticorū: quid in q̄ vel in hoc rerū ge-
nere gerardi subterfugit peritiā? Lemen-
tarijs: fabris: agricolis: or: tolans: sutori-
bus: atq; terroribus facile mḡ erat. Cūq;
oim iudicio esset oib⁹ sapiētior: solis in su-
is oculis nō erat sapiēs. Atinā multos et si-
minus sapiētes nō plus tangeret illa male-
dictio. Ne q̄ sapiētes estis in oculis vestris
Sciētibus ista loquor: et adhuc plura his
de illo et maiora cōpētis. Parco tñ: quia
cardo mea et frater est. Hoc tñ securus ad-
domi: mihi utilis in oib⁹: et pre oib⁹ fuit:
vtilis in paruis et in magnis: in priuatis et
publicis: foris et intus. Merito ex eo pen-
debā totus: qui mihi totū erat. Solū pene
reliquerat mihi prouisoris honorē et nomē
nam opus ipse faciebat. Ego vocitabar ab
bas: sed ille preerat in sollicitudine. Meri-
to requirit in illo sp̄s me⁹: per quē licebat
delectari in dño: predicare liberi⁹: orare se-
curius. Per te in q̄ mihi mi frater me⁹ so-
bria et grata quies: sermo efficacior: oratio
pinguior: frequētior: lectio: et feruētior affe-
ctus. Deu sublat⁹ es: et hec oia simul. Te
cū oēs pariter abire delitit/ et leticie mee.
Fā cure irruunt: nā molestie hinc inde pul-
sant: et āgustie vndiq; solū me reppererūt.
sole mihi te abeunte remanserūt: solus sub
sarcina gemo. Aut ponere: aut opprimi ne-
cesse est: quia tu tuos humeros subduxisti.
Quis mihi tribuat cito mori post te? Haz
p te nolim: nec te tua fraudare glia. Por-
ro superuere tibi: labor et dolor. Aliam
quoad viuā i amaritudine. viam i merore
et hec mihi sit cōsolatio vt merendo affli-
gar. Non parcā: etiā iuuabo manū domini
Et enī manus dñi tetigit me. De in q̄ teti-
git et percussit: nō illū quē vocauit ad req̄-
em. De occidit: cū succidit illum. Nunq̄d
enī occisum q̄s dixerit: quē plantauit in vi-
ta? Ad q̄d illivite ianua fuit. mihi plane est

mors. meq; illa morte mortuū dixerim: nō
hunc q̄ obdormiuit in dño. **D** Exite ero
te lachrymē: et p̄dē cupientes. Exite: q̄
is q̄ vobis meatus obstruxerat. cōmeauit.
Speriant catharacte miseri capitis: et eru-
pant fontes aquarū: si forte sufficiant sor-
des diluere culpārū: q̄bus irā merui. Cum
cōsolatus fuerit super me dñs: tunc fortas-
sis et ego merear cōsolari: si tñ nō peccero
a merore. Nam q̄ lugent: ipsi cōsolabūtur.
Propterea cōdescendat mihi ois sanct⁹:
et in spū lenitatis q̄ spiritalis est sustineat
lamentantē. Luctus me⁹ humanū q̄o pen-
setur affectu: nō vsu. Aidemus nēpe mor-
tuos q̄tidie plangere mortuos suos: sicut
multū et fructū nullū. Non culpamus affe-
ctū: nisi cū excedit modū: sed causam. Ille
nimirū nature est: et et⁹ turbatio pena pec-
cati: hec vanitas et pctm. Et enī ibi sola ni-
si fallor: plorantur vana glorie carnis: vite
presentis incōmoda. Et plorandi q̄ ita plo-
rāt. Nūquid ego sic? Similis mihi affect⁹:
sed altera causa. dissimilisq; intētio. Nulla
mihi sane querela de oib⁹ q̄ sunt mundi.
In his pfecto que dei sunt: ademptuz do-
leo fidele auxiliū: salutare cōsiliū. Gerar-
dum lugeo: gerardus est in causa frat car-
nes: sed primus spū: socius pposito. Adhe-
sit aīa mea aīe illius: et vnā fecit de duab⁹
nō cōsanguinitas: sed vnanimitas. Carnis
quidē necessitudo nō defuit. s; plus iunxit
societas spū: cōsensus animorū: morū con-
formitas. Cū ergo essemus cor vnū et aīa
vna: hanc meā pariter atq; ipsius aīam p-
transiuit gladius: et scindens mediā par-
tem locauit in celo: partem in ceno deferu-
it. Ego ego illa portio misera in luto ia-
cens trūcata perite fuit: et parte potiori:
et dicit mihi ne fleueris? Auulsa sunt visera
mea a me: et dicit mihi ne senseris? Sentio
sentio vel iuitus. q̄a nec fortitudo lapiduz
fortitudo mea: nec caro mea enea est. Sen-
tio prius et doleo: et dolor me⁹ in cōspe-
ctu meo semper. Nō sane nos poterit vuri-
cie et isensibilitatis arguere ille qui verbe-
rat: quomodo illos de quib⁹ ait: percussit eos
et nō doluerūt. **A**ffectū meum cōfessus:
suz: et nō negauit. Carnalē quis dixerit: ego
humanū non nego: sicut nec me hoīem. Si
nec hoc sufficit: nec carnalem negauerim.
Nā et ego carnalis sum venū datus sub pec-
cato: addit⁹ mortis: penis et erūnis obno-
xius. Nō sum fateor: insensibilis ad penas:
mortē horreo meā et meorū. Deus gerar-

Sermo. XXVI.

ardus erat meus plane. An nō meus qui fra-
ter sanguine fuit: professione filius: sollici-
tudine pater: cōsors spū: intimus affectu
Is recessit a me. sentio lefus sum et graui-
ter. Ignoscite filiū. immo si filiū: vicē dolete
paternā. Miseremini mei saltem vos ami-
ci mei: qui certe consideratis q̄ grauiā p-
peccatis recepi de manu dñi. In virga in-
dignationis sue percussit me: digne p me-
ritis: dure pro viribus. An leue quis dice-
rit viuere me absq; gerardo: nisi qui igno-
rat quid mihi cū gerardo? **E** Nec tā-
mē cōtradico sermonib⁹ sc̄ti. Nō reprehē-
do iudiciū quo recepit quisq; quo dign⁹ est:
ille coronā quā meruit: ego quā debui pe-
nam. Nūquid q̄a sentio penā: reprehendo
sententiā? Humanū est illud: hoc impium.
Humanū in q̄ et necesse affici erga caros:
sive delectabiliter cū pfecto sunt: sive cū ab-
sunt moleste. Non erit ociosa socialis puer-
satio pfectum inter amicos: et quid effe-
cerit mutuos amor in sibi presentib⁹: hor-
ro: indicat separationis: et dolor de iniūce
separatis. Doleo sup te Gerarde carissime
nō q̄a dolēdus: sed q̄a ablat⁹. Et ideo for-
tassis dolendū mihi potius sup me: qui bi-
bo calicē amaritudinis: et solus dolendus
q̄a solus bibo. Non enī et tu. Solus ego pa-
tior: q̄d solent pariter pati qui se diligunt:
cū se amittūt. Atinā nō te amiserim sed p-
miserim: vtiā vel tarde aliquando sequar-
te: quocūq; ieris. **N**ō enī dubiū quin ad
illos ierte: quos circa medium extreme no-
ctis tue iuitabas ad laudē. cū in vultu et vo-
ce exultationis subito erupisti in illud davi-
ticum stupētibus qui assistebant. Laudate
dñm de celis: laudate eū in excelsis. Fā ti-
bi frater mi nocte adhuc media die scēbat:
et nos sicut dies illuminabat. Porro sus il-
la nox illuminatio tua in delitijs tuis. Ac-
citus sum ego ad id miraculi: videre exul-
tantē in morte hominē: et insultātem mor-
ti. Ubi est mors victoria tua? Ubi est mors
stimulus tuus? Jam nō stimulus sed iubi-
lus. Jam cantādo moritur homo: et mori-
endo cantat. **A**surparis ad leticiam mater
meroris: vsurparis ad gloriā glorie intimi-
ca. vsurparis ad introitū regni porta infe-
ri: et fouea perditionis ad inuentionē salu-
tis: idq; ab homine peccatore. Iuste nimi-
rum: quia tu iniq; in hominem innocētē et
iustum potestatem temeraria vsurpasti.
Mortua es o mors: et pforata hamo. quez
incanta glutisti: cuius illa vox est in pro-

pheta. o mors ero mors tua. morsus tuus
ero inferne: illo in q̄ hamo perforata trans-
euntibus per medium tui fidelibus. latum
lerumq; exitum pandis ad vitam. **S**er-
ardus te non for: midat larualis effigies. **S**er-
ardus per medias fauces tuas transit ad
patriam: nō modo securus: sed et letabun-
dus et laudans. Cum ergo superuenissem:
et extrema iam psalmi me audire claravo-
ce complexer: suspiciens in celum: ait. **P**a-
ter in manus tuas commēdo spiritum me-
um. et repetens eundem sermonem. ac fre-
quēter ingeminans: pater pater: cōuersus
ad me exhilarata quidem facie: quanta (in-
quit) dignatio dei: patrem hoīm esse quan-
ta hominum gloria: dei filios: dei esse here-
des. Nam si filij: et heredes. Sic cantabat
quem nos lugemus. in quo et meum fatē:
or luctum pene in cantum conuertit. dum
intentus glorie eius: proprie fere miserie
obliuiscor. **S**ed reuocat me ad me
pungēs dolor: facileq; a sereno illo intuitu
tanq̄ a leui excita somno: perstringens an-
xietas. **P**langam igitur sed super me: q̄a
super illum iam vetat ratio. **P**uto enim si
opor: tūctas varetur: modo diceret nobis.
Nolite flere super me: sed super vos ipsos
flete. **P**langit merito dāuid super parrici-
da filio. cui perpetuo sciret obstructū exitū
de ventre mortis: mole criminis. Merito
super saul et super ionatham: quibus eque
absortis semel emersio iam non speratur.
Et quidē resurgēt: sed nō ad vitam. Im-
mo ad vitam: vt viui in morte infelic⁹ mo-
riātur. **Q**uanq̄ de ionatha possit non ime-
rito herere sententia. At mihi et si ista non
suppetit plangēdi ratio: non tamen nulla.
Plāgo certe primū super mea ipsius pla-
ga: atq; huius iactura domus. **P**lango de
inde super pauperū necessitatibus: quorū
Gerardus pater erat. **P**lango certe et su-
per vniuersi statu nostrī ordinis nostrēq; p-
fessionis: qui de tuo Gerarde zelo cōsilio
et exemplo robur non mediocre capiebat.
Plāgo postremo et si nō super te: propter
te tamen. **H**inc prius hinc afficior: graui-
ter: q̄a vehemēter amo. **E**t nemo mihi
molestus sit dicens non debere sic affici: cū
benignus samuel super reprobo rege: et pi-
us dāuid sup parricida filio satisfecerit af-
fectione: et nō ad iurā fidet: nō insupni sug-
illationē iudicij. **A**bsolon fili mi ait sc̄ti.
fili mi absolō. Et ecce pl⁹ q̄ absolō hic. **S**al-
uator q̄q; vidēs ciuitatē hrlm et p̄uidēs rui
e. l. ij.

turā fleuit sup eā. Et ego p̄p̄riā (et que in p̄esenti est) desolationē non sentīā: plagā meam recentē ⁊ grauē non doleā. Ille cōp̄atiēdo fleuit: ⁊ ego p̄atiēdo nō audeo. Et certe ad tumultū lazari nec flentes arguit: nec a fletu p̄hibuit: in sup ⁊ fleuit cū flētib⁹ ⁊ la crīmat⁹ est inquit iesus. Fuerūt lacrimae ille teites p̄fecto nature: nō indices disidentie. Deniq; ⁊ p̄dixit mor̄ ad vocē eius q̄ erat mortuus: ne p̄tinuo putes fidei p̄iudicium dolētis affectū. sic nec fletus vtiq; noster infidelitatis est signū: sed cōditōis indicium. Nec quia p̄cussus ploro: arguo ferietem. sed puoco pietatē: seueritatē flectere satago. Unde ⁊ verba mea dolore sunt plena: nō tamē ⁊ murmurē. Nūq̄d non plenuz inuitie p̄tuli: quod vni⁹ sentētie cōplemēto ⁊ punit⁹ est qui debuit: ⁊ cor onat⁹ q̄ meruit. Et adhuc dico bene vtrūq; fecit dñs: ⁊ rectus dñs. Misericor: diā ⁊ iudiciuz: cātabo tibi dñe. Cānter tibi dñe misericor: diā quā fecisti cū seruo tuo. Serardo: cātet ⁊ iudiciū quod nos portam⁹. In altero bonus: in altero iustus laudaberis. In solius laus bonitatis: Est ⁊ iustitie. Iustus es do mine: et rectū iudiciū tuū. Serardū tu dedisti: tu abstulisti. et si dolemus ablatū: non tamē obliuiscimur quod datus fuit. et gratias agimus quod habere illū meruimus: quo carere in tantū nō volumus in quātuz nō expedit. Recordabor dñe pacti mei et misericor: diis tuis et vincas cū iudicaris. Lū pro causa ecclesie anno p̄terito viterbij essemus egrotauit ille. et inualescente languore cū iam p̄xima videretur vocatio: ego egerime ferens comitē peregrinatōis ⁊ illū comitē in terra relinquere aliena: nec resignare hīs qui mihi eū cōmiserant (qm̄ amabat ab omnib⁹ sicut erat amabilis valde) cōuerius ad orationē cū fletu ⁊ gemitu expecta in q̄ domine vsq; ad reditum. Restitutū amicis. tolle iam eū si vis ⁊ non caufabor. Exaudisti me deus: cōualuit. opus perfecim⁹ quod iniunxeras: rediimus cū exultatione. repositantes manipulos pacis. Porro ego pene oblit⁹ sum mee conuentionis: sed non tu. P̄udet singultū horū: qui p̄uaricatōis me arguunt. Quid plura? Reperisti commēdatū: recepisti tuum. Finem verborū ⁊ inducunt lacrimae: tu illis dñe finem modumq; in dixeris.

¶ Sermo. xxvii. De ornatu sponse et qualiter quelibet anīa sc̄tā celum dicatur.

Formosa hic pelles:

Uia debitis hūanitatē

q̄ officiis amicū reuertentē in patriam p̄secuti sumus: redco fratres ad p̄positū edificādū q̄d intermiseraz. in congruū nāq; est diu flere letantē: ⁊ sedent ad epulas lacrimas multas igerere ⁊ potunū. Sed ⁊ si nostras deseam⁹ ⁊ erūnas. ne id quidē oportet nimis. ne non tam amasse illū: quā nostra q̄sisse de illo cōmoda videamur. Temperet sane dilecti gaudiū mesticiā desolator. ⁊ tolerabili⁹ fiat nobis quod nobiscū nō est: quia cū deo est. **F**retus ergo orationib⁹ vestris: volo in lucez si possum p̄dere quicquid illud est quod optum illis pellib⁹ sentio. que in exemplū de coris sponse p̄ducte sunt. Doc (si recolitis) tactū fuit: sed indiscussū remansit. Porro discussū ⁊ declaratū est quomodo nigra sit sicut tabernacula cedar. Quō ergo sic pelles salomōis formosa. Quasi vero salomō in omni gloria sua quicquā habuerit dignū decore sponse ⁊ gloria ornatus eius. **E**t quidē si non ad decore sponse sed ad nigredinē potius: nescio quas pelles istas sicut ⁊ tabernacula cedar respicere diceremus. fortasse competeret: nec deesse vnde id cōgruere monstrarem: sicut ⁊ mōstrabimus. Et vō si sponse claritati quarūcūq; decorē pellū cōpandū putam⁹: hic p̄suis opus est nobis eius ad quē pulsasti auxilio quatin⁹ mysteriū hoc digne aperire possum⁹. Quid nāq; eoz q̄ in facie lucēt: si in terne cuiuspiam sancte anime pulchritudini cōparetur: non vile ac fedum recto appareat estimato ri? Quid in quā tale in se ostēdit ea que p̄terit figura huius mūdi: quod equare ipeciem anīe possit illi? que exuta terreni hominis vetustatē eius qui de celo est decore induit ornata optimis morib⁹ p̄ monilib⁹: ipō purior sicut ⁊ excellior ethere: sole splēdidior. **H**oli ergo respicere ad istū salomōnē: cum indagare cupis. cuiuscemodi se pellibus similē in decore sponza gloriatur. Quid est ergo quod dicit formosa suz sicut pelles salomōis? Magnū ac mirabile quid dāmyt ego estimo: si tñ non hunc sed illum attendim⁹: de quo dicitur. Ecce plus quā salomon hic. Nam vsq; adeo is meus salomon salomon est: vt nō modo pacific⁹ quod quidem salomon interpretatur: sed ⁊ pax ip̄a vocetur paulo perhibente quia ip̄e est pax nostra. **A**puđ istū salomōnē non dubito posse inueniri: quod decori sponse oīno com

parare nō dubitem ⁊ presertim et pellib⁹ ei⁹ aduerte in psalmo. **E**t dēdēs ait celū sic pelles. Non ille p̄fecto salomon (⁊ si multū sapiēs multūq; potēs) extēdit celū sic pelles: s; is potius qui n̄ tam sapiēs quā ip̄a sapientia est: ipse p̄suis extendit ⁊ condidit. Istius si quidē ⁊ non illi⁹ illavor est. Quādo p̄parabat celos (haud dubiū qui de⁹ pater) ego aderam. **A**derat sine dubio p̄paranti celos sua virtus suaq; sapientia. Nec putes astutisse ociosaz ⁊ quasi ad spectādū tantūmodo: qz dixit aderam non etiā p̄parabam. **R**espice paulisper inferius ⁊ inuenies apte subiungentez: quia erat cum eo componens omnia. Deniq; ait. **Q**uecunq; opera pater facit: hec ⁊ filius similiter facit. Et ipse itaq; extēdit celū sicut pellē. **P**ulcherrima pelles que in modū magni cuiusdā tentozū vniuersā operiēs faciēs: fre solis lūe atq; stellarū varietate tam spectabili humanos oblectat aspect⁹. **Q**uid hac pelle formos⁹? **Q**uid ornati⁹ celo? **M**inīe tamē vel ipsū vllaten⁹ conferendū glorie ⁊ decori sponse: eo ipso succūbens quod p̄terit ⁊ hec figura ipsius: vtpote corporea et corporeis subiacēs sensib⁹. **Q**ue enī videntur tēporalia sūr: que autē non vident⁹ eterna. **S**ed ē rationalis quedā sponse species ac spiritalis effigies ip̄aq; eterna: quia ymago eternitatis. **D**ecor eius verbi gratia caritas ē: ⁊ caritas sicut legis nūq; excludit. Est certe ⁊ iustitia. ⁊ iustitia ei⁹ (inquit) manet in seculū seculi. Est etiam patientia: ⁊ legis nihilomin⁹ quia patientia pauper non peribit in finem. **Q**uid volūntaria paupertas ⁊ quid humilitas? **H**ōne altera regnū eternū: altera eque exaltationē p̄meretur eternā? **E**o quoq; spectat et timor domini sanct⁹ p̄manēs in seculū seculi. Sic p̄udētia: sic tēperātia: sic fortitudo ⁊ si que sunt virtutes alie: quid nisi margarite quedā sunt in sponse ornatu: splendore p̄petuo choruscātes. **P**erpetuo i cūa: qz sedes ⁊ fundamentū p̄petuitatis. **N**ec enī perpetue beateq; vite omnino locus anima est: nisi medijs quidē interiectiq; virtutibus. **U**nde p̄pheta deo qui vtiq; vita beata est: iustitia inquit ⁊ iudiciū p̄paratio sedis tue. **E**t apostol⁹ dicit xpm̄ habitare nō omnimodo quidē. sed signanter per fidē i cordibus nostris. **N**ō quoq; cessuro sup asellū vestes suas discipuli sustrauerūt: significātes saluatorē seu salutē nequaquā insidere nude ante: quā non videlicet vestitū inuene

rit doctrina et moribus apostolor. Et ideo ecclesia p̄missionē habens future felicitatis: curat interim preparare se ⁊ p̄ornare i vestitu deaurato: circūdat avarietate gratiarū atq; virtutū: quo digna ⁊ capax plēitudinis gratie inueniatur. **E**t ceterū spiritali hūc tā pulchre varietati quā de p̄ma interim stola in quadā veste sue sanctificationis accepit nullo pacto ego cōparauerim in decore celū hoc visibile atq; corporeum. quāuis in suo genere quidē sydere a varietate pulcherrimū. **S**ed est celum celi de quo p̄pheta psallite inquit dñs qui ascēdit super celū celi ad orientē: ⁊ hoc celū intellectuale ac spiritale. **E**t q̄ fecit celos in intellectu creauit illud ⁊ statuit in sempiternū: ip̄m qz inhabitat. **N**e vero putes sp̄se deuotionē citra illud remanere celi: in q̄ scit habitare dilectū. **S**ibi enim thesaurus eius: sibi ⁊ cor eius. **E**mula sane assistentes vultui ad quem suspirat: et quib⁹ se interiz non valere videndo associare. **S**tudet confor mar e viuendo: moribus magis quā vocib⁹ clamans. **D**ñe dilexi decorem domus tue: ⁊ locū habitatiōis glorie tue. **P**orroz de hoc celo minime sibi indignū ducit: ducere similitudinē. **D**oc extentū sicut pelles non spacijs tamen locozū sed affectibus animorum. hoc miris rarissq; artificis distinctuz operibus. **D**iuisiones autem sunt non celorum: sed beatitudinū. **N**am alios quidem posuit angelos: alios autem archangelos: alios vero virtutes: alios dñariones: alios principatus: alios potestates: alios thronos: alios cherubin atq; alios seraphin. **S**ic stellatū celum hoc sic depicta hec pelles. **N**ec vna de pellibus mei salomonis. et hec precipua in omni ornatu multiformis glorie eius. **N**ebet autem grandis ista pelles q̄ plurimas in se eque salomonis pelles. quoniā vnusquisq; beatus et sc̄tū qui ibi est pelles ē vtiq; salomōis. **B**enignū siquidem sunt atq; extenti in caritate pertingentes vsq; ad nos. quibus gloriā habent non inuidēt: sed optant: itavt ex ip̄is huius rei gratia demorari apud nos non grauentur: seduli circa nos et curam gerentes nostri: omnes administratozū spiritus missi in ministeriūz p̄pter eos qui hereditatē capiunt salutis. **U**āobzē sicut celū celi singularit̄ dicit: vniūsa illa mltitudo collecta beatorū sic celi celozū p̄p̄ singulof q̄ vtiq; celi sūt noian: et ad singulos spectat quod dicit. extendens celū sicut pellē.

anā dī celuz:

decoriē:

Ro qmā celūz p̄t

Ad idem credo: quoniam ille pelles et cui sunt salomonis. de quarum sponsa similitudine gloriatur. **H**unc iam invenimus eius gloria: quod et celo se comparat: et in celo quod tanto est gloriosius quanto divinius. **H**ec imerito vsurpat inde similitudinem: unde originem ducit. **H**anc si propter corpus quod de terra habet: tabernaculis cedar se assimilat: cur non et propter animam que de celo est: eque celo simile esse gloriatur: presertim cum vita testetur originem: testetur nature dignitatem et patrie? **A**n deus adoratur et colitur quomodo angeli. christum super omnia amat quomodo angeli. casta est quomodo angeli: idque in carne peccati et fragili corpore quod non angeli. querit postremo et sapit que apud illos sunt: non que super frater. **Q**uid enim? celestis origine: quam ingenitam et in regione dissimilitudinis retinere similitudinem: gloriae celestis vite in terra et ab exule vsurpari: in corpore deitatis bene bestialiter vivere angelum? **C**elestis sunt ista potentiam non terrenae: et quod vere de celo sit anima que hec potest aperte indicant. **A**udi tamen apertius. **A**udi (inquit) civitatem sanctam hierusalem non descendere de celo a deo paratam tanquam sponsam ornata viro suo. **E**t addit. **E**t audiui vocem magnam de throno dicentem: ecce tabernaculum dei cum hominibus: et habitabit cum eis. **A**d quod? **R**edo ut sibi acquirat sponsam de hominibus. **D**ira res. **A**d sponsam veniebat: et absque sponsa non veniebat. **Q**uerebat sponsam: et sponsa cum ipso erat. **A**n due erant? **A**b sit. **A**na est enim ait columba mea. **S**ed sicut de diversis ovibus gregibus unum facere voluit ut sit unum ovile et unus pastor: ita cum haberet sponsam inherente sibi a principio. multitudine angelorum: placuit ei et de hominibus convocare ecclesiam. atque venire illi que de celo est ut sit una sponsa et sponsus unus. **E**rgo ex ad lecta ista perfecta est illa non duplicata: et agnoscat de se dictum. **A**na est perfecta mea. **P**orro una conformitas facit: nunc quidem in simili devotione: postea vero et in pari gloria. **D**ebes itaque utrumque de celo. et sponsam scilicet iesum: et sponsam hierusalem. **E**t ille quidem ut videtur: semetipsum exinanivit formam servi accipiens: et habitu inuentus ut homo. **A**t illam in quam putamus forma seu specie aut in quo habitu descendente vidit ille qui vidit: **A**n forte in frequentia angelorum quos vidit descendentes et ascendentes super filium hominis? **S**ed melius dicimus quod sponsam tunc viderit: cum verbum in carne vidit agnoscens duos in carne una. **D**um

formam etiam aie celestia

Vide qm iste stell' g'at

enim sanctus ille emanuel terris intulit magisterium discipline celestis: non superne illius hierusalem que est mater nostra visibilis quodam imago et species decoris eius per ipsum nobis et in ipso expressa innouit quid nisi in sponso sponsam perspeximus: unum eundemque dominum glorie ammirantes: et sponsum decoratum corona: et sponsam ornata monilibus suis? **I**pse igitur qui descendit ipse est et qui ascendit: ut nemo ascendat in celum: nisi qui de celo descendit. unus idemque dominus et sponsum in capite: et sponsa in corpore. **H**ec frustra in terris visus est homo celestis: cum de terrenis celestes quam plurimos fecerit sibi similes. ut sit quod legitur: qualis celestis tales et celestes. **E**t tunc ergo in terrarum more celestium: dum instat superne illius beatas creaturas: hec quoque que a finibus terre venit audire sapientiam salomonis: celesti viro nihilominus casto inheret amore: et si necesse quomodo illa iuncta per speciem: tamen sponsata per fidem: iuxta promissum dei per prophetam dicentis. **S**ponsabo te mihi in misericordia et miserationibus: et sponsabo te mihi in fide. **A**nde magis magisque conformari satagit forme que de celo venit: discens ab ea veraciter esse et sobria: discens pudica et sancta: discens patiens atque copatiens: postremo discens mitis et humilis corde. **E**t ideo moribus huiusmodi preedit et absens placere ei in quem prospicere angeli concupiscunt: ut dum desiderio feruet angelico: probet se perinde civem sanctorum et domesticam dei: probet dilectam: probet sponsam. **E**rgo pro toto oem animam talem non modo celestem esse propter originem: sed et celum ipsum posse non immerito appellari. propter imitationem. **E**t tunc liquido ostendit quod vere origo ipsius de celis est: cum conversatio eius in celis est. **E**t ergo celum sancta aliqua anima habens solus intellectus. **U**na fides: astra virtutes. **A**el certe sol iusticie zelus aut feruens caritas: et luna continetia. **Q**uomodo enim claritas ut aunt lune non nisi a sole est: sic absque caritate seu iusticia continentie meritum nullum est. **D**um denique sapiens o quam pulchra est (inquit) casta generatio cum caritate? **P**orro stellas vidisse virtutes non me peniter: considerantem congruentiam similitudinis. **Q**uomodo nepe stelle in nocte lucet: et in die latent: sic vera virtus que sepe in prosperis non apparet eminent in adversis. **I**llud sane caute est: hoc necessitatis. **Q**uomodo virtus est syderis: et homo virtutum celum. **A**lli quis forte

cum deum per prophetam dixisse legitur: celum mihi sedes est: celum hoc volubile visibileque intelligendum existimet: et non potest illud de quo alibi apertius scriptura commemorat: anima iniquis iusti sedes est sapientie. **Q**ui autem et doctrina saluatoris sapit spiritum esse deum. atque in spiritu adorandum: etiam sedem ei non ambigit assignare spiritualem. **E**go vero fidenter id fecerim non minus in hominis iusti quam in angeli co spiritu. **C**onfirmat me in hoc sensu maxime illa fidelis promissio. **E**go et pater (ait filius) ad eum. (id est ad sanctum hominem) veniemus: et mansionem apud eum faciemus. **P**ropheta quoque non de alio dixisse celo arbitror. **T**u autem in sancto habitas laus israel. **M**anifeste autem apostolus dicit habitare christum per fidem in cordibus nostris. **H**ec mirum si libenter inhabitat celum hoc dominus iesus: quod utique non quomodo ceteros dixit tantum ut fieret: sed pugnavit ut acquireret: occubuit ut redimeret. **I**deo et post laborem voto potius ait. **D**ec requies mea in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi eam. **E**t beata cui dicitur. **A**mi electa mea: et ponam in te thronum meum. **Q**uid tu tristis es nunc o anima mea: et quare conturbas locum? **P**utane et tu penes te inuenias locum domino? **E**t quis nobis in nobis locum huic idoneus glorie: sufficiens maiestati. **A**tinam vel merear adorare in loco ubi sterunt pedes eius. **Q**uis dabit mihi saltem vestigiis adherere sancte cuiuspiam anime quam elegit in habitationem sibi. **T**amen si dignetur et meam infundere animam unctioe misericordie sue: atque ita extendere sicut pellem: que utique cum vngitur dilatur: quatinus et ego dicere valeam: viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum: potest etiam ipse fortassis ostendere in meipso: et si non cenaculum grande stratum ubi possit recubere cum discipulis suis: stramen ubi saltem reclinet caput. **A**longe suspicio illos certe beatos de quibus dicitur: et inhabitabo in eis et deambulabo in illis. **Q**uanta illi anime latitudo: quanta et meritum prerogativa: que diuinam in se presentiam et digna inuenitur suscipere et sufficiens capere. **Q**uid illa cui et spacia suppetunt deambulatoria ad opus quidem maiestatis? **N**on est profecto intricata forensibus causis: curis vel secularibus: nec certe ventri et luxurie dedita: sed nec curiosa spectandis: seu cupida omnino dominandi: vel

etiam tumida dominatu. **O**portet namque primo quidem omnibus vacua esse animam: ut celum fiat atque habitatio dei. **A**liquin: quomodo poterit vacare et videre: quoniam ipse est deus? **S**ed et odio siue inuidie aut rancore minime profus in indulgentum: quoniam in maluolam animam non introibit sapientia. **D**einde necesse est eam crescere ac dilatarum: ut sit capax dei. **P**orro latitudo eius dilectio eius sicut dicit apostolus. **D**ilatamini in caritate. **H**am et si anima minime cum sit spiritus corpoream recipit quantitatem. tamen profert illi gratia quod negatum est a natura. **C**rescit quidem et exte dicitur: sed spiritualiter. **C**rescit non in substantia sed in virtute. **C**rescit et in gloria. **C**rescit denique et proficit in virum profectum in mensuram etatis plenitudinis christi. **C**rescit etiam in templum sanctum in domino. **E**rgo quantitas cuiusque anime: estimetur de mensura caritatis quam habet: ut verbi gratia que multum habet caritatis magna sit: quam parum parua: que vero nihil: nihil dicente paulo. **S**i caritatem non habuero: nihil sum. **Q**uod si quantum ad caritatem habere ceperit ut saltem diligentes se diligere curet: ac salutare vel fratres suos: et eos qui se saluant: iam non nihil quidem illam animam dicere: quam in ratione dicit et accepti socialitatem retinet caritatem. **A**eritamen iuxta sermonem domini quid amplius facit? **H**ec ampliam proinde nec magnam: sed plane angustam dicam: quod censuerim animam. quam tam modice caritatis esse cognouerim. **A**t si gradescat et proficiat: ita ut transeat limitem angustam huius obnoxiamque amoris: latos fines gratitute bonitatis tota libertate spiritus apprehendat: quatinus largo quodam gremitio bone voluntatis ad oem seipsam curet extendere proximam diligendo unumquemque tamquam seipsam: nunquid iam illi recte dicitur: quid amplius facis: quippe que seipsam tantam ampliam facit? **A**mpliam inquit gerit caritatis sinum que complectitur uniuersos etiam quibus nulla se nouit carnis necessitudine vincit: nulla spe percipiendi comodi cuiuscumque illectam: nulla percepti redibitione obnoxiam: nullo denique omnino astricta debitorum: nisi illo sane de quo dicitur. **I**meministi quod debeat nisi ut inuicem diligatis. **A**eruz si adicias etiam vsquequaque vini facere regno caritatis: ut vsque ad vltimos ei terminos occupare illud pius iustos: pualetas dum ne inimicis quidem claudenda viscera pietatis

q' d' egradi h' q' a' i' b' r' celuz:

q' h' d' i' t' a' i' a' :

et existimes: bñfacias his quocq; q te oderit
 oēs quocq; et pro psequētib; ac calūpni
 antibus tēmeō et cū hīs qui ode runt pa
 cem esse pacificus studeas: tunc pro: sus la
 titudo celi latitudo tue anime et altitudo n̄
 dispar fed nec dissimilis pulchritudo imple
 turq; tunc demum in ea quod dicitur. extē
 dens celum sicut pellem. In quo iam mire
 latitudinis. altitudinis ac pulchritudinis.
 celo sumus? et immensus atq; gloriofus nō
 modo dignanter habitat: sed et spaciose de
 ambulat. **S** Aides ne quales in se ha
 beat ecclesia celos: cum sit nihilominus ipa
 in sua quidem vniuersitate ingens quoddā
 celū extēntū a mari vsq; ad mare: et a flumī
 ne vsq; ad terminos orbis terrarū? Aides et
 consequenter cui et in hoc ipso assimilēs eā
 si tamē non tibi excidit illud quod paulo añ
 memoratus est huius rei exemplar. de celo
 videlicet celi et celis celoz. Ergo exemplo
 illius que sursum est mater nostra hec quoq;
 que adhuc peregrinatur. habet celos su
 os hoīes spirituales vita et opinione conspi
 cios: fide puros: spe firmos: latos caritate:
 p̄tēplatiōe suspēnsos. Et hīs pluētes pluuiā
 verbi salutarem: tonant increpationibus:
 coruscant miraculis. Di enarrant gliaz dei.
 Di extēti sicut pelles super omnē terram.
 leges vite et discipline digito quidē dei scri
 ptam in semetipsis ostēdit ad dandā sciē
 tiam salutis plebi eius. Ostēdunt et euā
 gēllum pacis: quoniam salomonis sunt pel
 les. Agnosce in hīs iam pellibus supernaz
 illarum ymaginem que in sponsi ornatu nō
 longe superius describebantur. Agnosce si
 militer et reginam astantem a dextris eius
 circumamictam similibus ornamentis: non
 tamen paribus. Nam et si hinc etiam in lo
 co peregrinationis sue et in die virtutis sue
 in splendoribus sanctorum non minima cla
 ritatis atq; decoris est portio: differēter ta
 men illum coronat integritas et consuma
 tio glorie beatorū. Quamq; et sponsaz dixe
 rim perfectam atq; beatā: sed ex parte. Nam
 ex parte tabernaculum cedar. Formosa ra
 men siue in illa portione sui que iam beata
 regnat: siue etiam in illustribus virtute: quo
 rum et in hac nocte sua sapientia atq; vir tu
 ribus tanq; celum suis syderibus adornat.
 Unde propheta. qui docti fuerint fulgebūt
 quasi splendor firmamenti: et qui ad iustiti
 am erudiunt multos: quasi stelle in p̄petuas
 eternitates. **O** hūilitas o sublimitas. Et ta
 bernaculum cedar: et sanctuarium dei. et ter

ecclie celi ff: ~

renum habitaculum: et celeste palatium. Et
 domus lutes: et aula regia. Et corpus mortis:
 et tēplū lucis. Et despectio veniq; supbi:
 et sponsa christi. Nigra est sed formosa filie
 hirsini: quā et si labor et dolor longi exiliū de
 colorat: spēs tamē celestis exornat. exornat
 pelles salomonis. Si horretis nigram: mi
 ramini et formosam. Si despicitis humilē:
 sublimem suspicite. hoc ipsum quā cautū: q̄
 plenum consilij. plenum discretionis et cō
 gruentie est: quod in sponsa delectio ista et
 ista castitudo secundū tempus quidē eo mo
 deramine sibi pariter contemperat: vt in
 ter mundi huius varietates et sublimitas e
 rigit hūilē ne deficiat i aduersis: et hūilitatē
 sublimem reprimat. ne euanescat in prosperis.
Pulchre oīno ambe res cum aduicē
 contrarie sint: sponse tamen pariter coopā
 tur in bonū: subseruiūt in salutē. Et hec p
 eo quod sponsa videtur de pellibus salomo
 nis inducere similitudinem. **R**estat tamē
 aperiēdus ille super eodez capitulo sensus
 quem in principio commemoravi et promi
 si. qualiter videlicet tota ad solā nigredinē
 similitudo referatur: quia quidem non estis
 promissione fraudandi. **C**eterum id vis
 ferendum in aliud sermonis principium. tñ
 quia hoc iam huius flagitat longitudine: tuz
 etiam vt preueniat ex more oratio ea que i
 laudē et glām sūt referēda spōsi ecclie iesu
 xpi domini nostri: qui est deus super omnia
 benedictus in secula. Amen.
Sermo. xxviii. De nigredine et formo
 sitate sponsi. Et quō nō p̄ visuz s; poti⁹ per
 auditū corpis puenit ad notitiā veritatis.
Enetis credo cuius et q̄
 bus salomonis pellibus decorem
 sponse sentiaz comparatur: si tamē
 ad ostētionem commendationemq; referat
 decoris data ex hīs similitudo. At si ad ni
 gredinē magis referēda putet: reducende
 ad memoriā ille q̄bus olim salomon taber
 naculū opuit. Erāt. p̄culdubio nigre quort
 diano expositē soli: q̄tidianaz iurūis pluuiā
 rū. Neq; id frustra: sed vt is q̄ intus repositus
 erat ornatus nitidior seruaretur. **B**
 Hoc exēplo spōsa nō negat nigredinē s; ex
 cusat: nec p̄bro dicit q̄lēcūq; habitū quem
 formet caritas: iudiciū x̄tratis nō improbz
 Deniq; q̄s infirmat cū q̄ n̄ infirmet: Quis
 scandalizat: et nō vrit: Induit se cōpassiōis
 neuū: vt morbū in altero passionis leuet vt
 sanet: nigrescat cādoriz zelo: lucro pulchri

tu dñis. Multos cādidos facit vnius veni
 gratio: nō cū tingitur culpa: sed cū cura affi
 citur. Expedi inquit vt vn⁹ mortaf homo
 pro populo: et nō tota gens peat. Expedi
 vt vn⁹ pro oibus denigret similitudine car
 nis peccat: et non tota gens nigredie con
 dēnet peccati. Splēdor: s; figura substātie di
 obnubile in forma serui: pro vita serui. Cā
 dor vite eterne nigrescat in carne: pro car
 ne purgāda. Speciosus forma pze filijs ho
 minū: pro filijs hoīm illuminādis obscuret
 in passione turpetur in cruce: palleat i mor
 te. Et toto nō sit ei species neq; decor: vt si
 bi speciosā atq; decorā acquirat sponā ec
 clesīā sine macula et sine ruga. Agnosco pel
 lem salomonis. Imo ism in pelle nigra salo
 monem amplector. Habet et salomō nigre
 dinem: sed in pelle: foris niger: i cute niger
 nō intus. Alioqui oīs gloria ei⁹ filie regis
 abintus. Int⁹ diuinitatis cādor: decor vir
 tutum: splendor grē: inocētie puritas. S; t
 tegit hec deplacabilior infirmitatis color:
 et quasi absconditus vultus ei⁹ et despect⁹
 dum temptatur per oīa p̄ similitudine ab
 q; peccato. Agnosco denigrate formā natu
 rez: agnosco tunicas illas pelliceas p̄tho
 plausoz peccantiū habituz. Deniq; semet
 ipsū denigratū formam serui accipiēs: i si
 militudinē hominū factus: et habitu inuen
 tus vt homo. Agnosco sub pelle hedi q̄ pec
 catum significat: et manū q̄ pctm̄ nō fecit:
 et collum per quod mali cogitatio nō trans
 sinit. ideoq; nō est inuentus dolus in ore ei⁹
 Hui⁹ q̄s s; lentis natura: mitis et humilis
 corde: blandus aspectu: suavis spiritu: et q̄
 dem vinctus oleo lētie p̄cedozibus suis
 Unde nunc ergo ad instar esau pilosus et hi
 spidus: Cuiusmā rugosa et tetra ymago hec
 et vnde hi pili? Mei sunt: nam pilose man⁹
 similitudinē exprimūt peccatorū. Meos a
 gnosco hos pilos: et i pelle mea videbo ve
 um saluatozē meū. Non tamen rebecca sic
 illum induit: sed Maria: tanto digniorē qui
 benedictiōem accipet quanto sanctior que
 pepit. Et bene in meo habitu: q; mihi bene
 dictio vendicat: mihi postulat hereditas
 Siquidē audierat: postula a me et dabo tibi
 gētes hēditatē tuā: et possessionē tuā termi
 nos tre. Tuā iqt hereditatē: tuāq; possessi
 onē dabo tibi. Quō dabis ei: si sua ē: et quō
 suam mones vt postulet? Aut quomō sua: si
 necesse habet vt postulet? Mihi pinde po
 stulat. q̄ meā ad hoc induit fo: maz vt susci
 piat causā. Quippe disciplina pacis nostre
 sup eū dicēte p̄pheta: et dñs posuit i eo ini

quitatē oīm n̄m. Unde debuit fratribus p
 oīa similari sicut ait ap̄tus: vt misericors si
 eret. Propterea vox quidē vox iacob: ma
 nus autē manus sunt esau. Sui est qd̄ audif
 ex eo: quod in eo videtur nostruz. Qd̄ loquitur
 spūs et vita: quod appet mortale et mors
 Alio cernit: et aliō credit. Nigru sent⁹ renū
 tiat: fides cādidi: et formosus p̄bat. Nigru
 ē s; oclis ispiētū: nā fidelū mētib⁹ formo
 s⁹ valde. Nigru ē s; formosus. Nigru repu
 ratiōe herodis: formosus p̄fessione latrois:
 cēturionis fide. Quā formosuz aduerterat
 qui exclamauit. Vere homo hic filius dei e
 rat. **B** Sed in quo aduertit. aduertit
 mus. Si enī attenderet qd̄ apparebat: quō
 formosus quō fili⁹ dei? Quid nisi deforme
 nigrū oculis spectatū occurrebat: cū exp̄
 sis in cruce manibus medius duorum nec
 risum malignantibus daret stertū fidelib⁹?
 Et solus erat risu: q̄ solus poterat esse ter
 ror: solus honoz debuērat. Unde igitur ad
 uertit pulchritudinem crucifixi: et qd̄ is sit
 filius dei qui cū iniquis reputatus est: Re
 spondere ad id aliquid nostrum. nec fas nec
 opus est. Nec enī euangeliste hoc diligen
 tia p̄terierunt. Sic enim habes. Videns autē
 cēturio qui ex aduerso stabat q; sic clamās
 exp̄rasset: ait. Vere hic hō fili⁹ dei erat. Er
 go ad vocem credit: ex voce agnouit fili
 um dei: et non ex facie. Erat enim fortassis
 ex oibus eius: de quibus ait. Oues mee
 vocem meam audiunt et cognosco meas: et
 cognoscunt me mee. Auditus inuenit: qd̄
 non visus. Oculum species fefellit: auri
 veritas se infundit. Oculum pronuntiabat
 infirmum: oculus sedū: oculus miserū: oclu
 lus morte turpissima condēnatum: auri dei
 filius: auri formosus innotuit: sed non iude
 ozum: quia erant circumcisi auribus. Meri
 to petrus abscedit auriculam serui: vt viam
 faceret veritati. et veritas liberaret euz: id
 est liberum faceret. Erat ille centurio incur
 cumcissus: sed non aure: qui ad vnam exp̄ira
 tis vocem sub tot infirmitatis indicijs do
 minum malestatis agnouit. Ideoque non
 desperit quod vidit: quia credidit quod nō
 vidit. Non autem credidit ex eo quod vidit:
 sed ex eo p̄oculdubio quod audiuit: quia fi
 des ex auditu. Dignū quidem fuerat per su
 ozum oculozum fenestras veritatem intrare
 ad animam: sed hoc nobis o anima serua
 tur in posterum: cum videbimus facie ad fa
 ciem. Hunc autem vnde irrepit morbus:
 inde remediū intret: et p̄ eadē seq̄tur vesti
 gia vita mortē: tenebras lux venens sp̄s

antidori vitatis: et sanet oculi qui turbatus est: vt serenus videat: que turbatus non potest. Auris prima mortis ianua: prima aperit et vite. Auditus qui tulit repetit visum quonia nisi crediderimus: non intelligemus. Ergo auditus ad meritum: visus ad premium. Unde propheta. Audiuisti meo (inquit) dab gaudium et letitiam. quod fidelis retributio auditionis beata visio sit: et beate meritum visio: si fidelis auditio. Beati autem mundo corde quoniam ipsi deus videbunt. Porro fide oportet mundari oculum qui videat deum: quem admodum habes. fide mundas corda eorum. Interius vero dum necesse paratus est visus: auditus exercitetur: auditus exercitetur auditus excipiat veritatem: felix cui veritas attestat dicens. In auditu auris obediuit mihi. Dignus qui videat: si prius quam videat obediisse inueniat. Securus videbo: ad quem mee obedientie munus precesserit. Quam beatas qui ait. Dominus deus aperuit mihi aurem: et ego non contradico: retrosum non abiit tibi et voluntarie habes obedientie formam: et longanimitatis exemplum. Qui enim non contradicit spontaneus est: et qui retro non abiit perseuerat. Atque necessarium: quoniam hylarem datorem diligit deus. Et qui perseuerauerit usque in finem: hic saluus erit. Atinam tibi mihi aperit aurem dominus: intret ad cor meum sermo veritatis: mundet oculum et lete preparat visum: vt dicat deo etiam ipse. Preparati onem cordis mei audiuit auris tua: vt audiam a deo etiam ipse cum ceteris obedientibus. Et vos mundi estis: propter sermonem quem locutus sum vobis. **L** Nec ois mundatur qui audit: sed qui obediunt. Beati qui audiunt et custodiunt illud. Tale requirit auditum: qui mandat dicens. Audi israel. Tale offert qui ait. Loquere domine: quia audit seruus tuus. Tale spondet qui dicit. Audi am quid loquitur in me dominus deus. Et vt scias etiam spiritum sanctum hunc in anime spiritali profectu ordinem obseruare: vt videlicet prius formet auditum: quam letificet visum. Audi inquit filia et vide. Quid intendis oculum? Aurem para. Videre desideras christum: oportet te prius audire eum: audire de eo: vt dicas cum videris. Sicut audiui? sic vidimus. Immensa claritas: visus angustus: et non potes ad eam. Potes audire: sed non aspectu. La mantem denique deum adam vbi es: non videbam iam peccator: audiebam tamen. Sed auditus aspectum restituet: si prius: si vigil: si fidelis precesserit: fides purgabit quem turba

uit impietas. et que in obedientia clausit: aperiet obedientia. Denique a mandatis tuis (inquit) intellexi: quod intellectum reddat obsequatio mandatorum: quem tulit transgressio. Adverte adhuc in scilicet ysaac quod pre ceteris sensibus auditus in iaz sene viquerit. Caligat oculi patriarche: palatum seductur: fallit manus: non fallitur auris. Quid mirum si auris precipit veritatem: cum fides ex auditu: auditus per verbum dei: verbum dei veritas sit? **A**ur inquit vox iacob est. Nichil veri? Manus autem sunt esau. Nichil falsus? falleris: manus similitudo decepit te. Nec in gustu veritas: et si suauitas est. Nam quod habet veritatem. qui se purat edere venationem: cum domesticis vescat edox carnibus? Multo minus oculus qui nil videt. Non est veritas in oculo: non est sapientia. Ne qui sapientes ait est in oculis vestris. Non bona sapientia. cui maledicunt. Mundi est: ac per hoc stultitia apud deum. Bona et vera sapientia trahitur de occultis: vt sapit beatus iob. Quid forsquam queris in corporis sensu? Sapor in palato: corde sapientia est. Ne queras sapientiam in oculo carnis: quia caro et sanguis non reuelat eam: sed spiritus. Non in gustu oris: nec enim inuenitur in terra suauiter viuendum. Non in tactu manus: cum sanctus dicat. Si osculatus sum manum meam ore meo: quod est iniquitas maxima et negatio in deum. Quod tunc fieri arbitror: cum donum dei quod est sapientia non deo sed meritis ascribitur actionum. Sapiens fuit ysaac: sed tamen errauit in sensibus. Solus habet auditus verum: qui percipit verbum. **M**erito carnem rediuuam verbi tangere prohibetur mulier carnaliter sapiens: plus quippe tribuens oculo quam oraculo: id est carnis sensui quam verbo dei. Quem enim mortuum vidit: resurrecturum non credidit: cum tamen hoc promiserit ipse. Denique non qui euit oculus usque dum satiatus est visus: quoniam non erat consolatio fidei. nec dei rata promissio. Nonne celum et terra et quicquid omnino carnis oculus attingere potest ante habent transire et perire: quam iora vnus aut vnus aperit ex oibus que locutus est? Et tamen cessauit a fletu in visu oculi. que noluit consolari in verbo domini: plura habes experimentum quam fidem. Et experimentum fallax. Nititur ergo ad certiores fidei cognitionem: que vtique apprehendit quod sensus nescit. experimentum non inuenit. **N**oli me tangere inquit. Hoc est dissuade huic sedu

alez auditus
et dicit: ~

Seruo. XXVIII.

cibili sensui: innitere verbo. fidei assuesce. si des nescia falli. fides inuisibilia comprehendens: sensus penuriam non sentit. Denique transgredis fines etiam rationis humane: nature usum: experientie terminos. Quid interro gas oculum ad quod non sufficit: et manus quid explorare conatur: quod supra ipsam est? Minus est quicquid ille vel illa renunciet. Sane fides pronunciet de me: que maiestati nil minuat. Disce id habere certius. id tutius sequi. quod illa suaserit. **N**oli me tangere: nondum enim ascendi ad patrem meum. Quasi vero cum iam ascenderis: tunc tamen velut ab ea aut possit. **N**am quod habet affectu non manu: voto non osculo: fide non sensibus. Quid tu me ait modo tangere queris: que sensu corporis gloriam estimas resur rectionis? **N**escis quod tempore adhuc mee mortalitatis transfigurati ad horam mortu ri gloriam corporis oculi discipulorum sustinere nequuerint? **A**d huc quidem tuis sensibus geram morem formam ingerendo seruilem: quam de consuetudine recognoscas. **L**eterum mirabilis facta est gloria mea ex te: cor fortata est et non poteris ad eam. **D**iffer ergo iudicium: suspende sententiam: et tante rei diffinitionem ne credas sensui: fidei reserua to. **I**lla dignius: illa diffinit certius quam plenus comprehendet. Denique comprehendit suo illo mistico ac profundo sinu: que sit longitudo latitudo sublimitas et profundum. **Q**uod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: illa in se quasi quodam in uolucro clausum portat: seruatur signatur. **I**lla igitur digne me tanget. que patri cor suscipit non iam in humili habitu sed in celesti carne ipsa sed altera specie. **Q**uid deformem vis tangere? **E**xpecta vt formosum tangas. **N**am qui deformis modo: tunc formosus. **D**eformis tactui: deformis aspectui: deformis denique deformi tibi: que sensibus plus in heres fidei minus. **E**sto formosa et tange me. **E**sto fidelis: et formosa es. **F**ormosa formosum et dignum tanges et felicem. **T**anges manu fidei: desideris digito: deuotionis amplexu. **T**anges oculo mentis. **E**t ut nunquam adhuc nigrum? **A**bsit. **D**ilectus tuus? candidus et rubicundus. **F**ormosus plane: quem circundant flores rosarum et lilia conuallium: hoc est martyrum virginumque chorus. **E**t qui medius resit deo utriusque non distitit chorus: virgo et martyr. **Q**uomodo denique candidus non congruo virginum chorus: virgo virginis filius: virginis sponsus? **Q**uomodo non rosatis martyrum cau

sa virtus fructus et forma martyrum? **T**ale talis taliterque tange: et dic. **D**ilectus meus? **M**ilia milium cum dilecto: et decies cetena milia circa dilectum: et nemo ad dilectum illum tibi verendum erit: ne forte in quempiam de multitudine errore incidas: querendo quem diligis? **N**on prosumus ambiges quem diligas facile occurret electus et milibus. cunctis insignior. **D**ices. **I**ste formosus in stola sua: gradens in multitudine fortitudinis sue. **N**on ergo in pelle nigra: que sane hactenus ingerenda fuit oculis persequentium. vt contemnerent occidendum: aut etiam amicorum vt recognoscerent rediuuam. **N**on inquam iam in pelle occurret nigra: sed in veste alba. **S**peciosus forma non modo pre filiis hominum: sed etiam pre vultibus angelorum. **Q**uid me vis tangere in humili habitu: serui formosus specie contemptibili? **T**ange celesti decorum specie: gloria et honore coronatum: diuina quidem maiestate tremendum: sed ingenua serenitate gratum ac placidum. **I**nter hec aduerenda prudentia sponse: et profunditas sermonum eius: que sub figura mellis salomonis scilicet in carne rimata est deus: in morte vitam: summam glorie et honoris inter obprobria: et sub nigro denique hitu crucifixi candore innocentie: splendorque virtutum. **S**icut ille utique pelles cum essent nigre atque despecte: preciosa et precandida prediuitis regis in se ornamenta seruabatur. **M**erito nigredines non premit in pellibus: de coram qui sub pellibus est aduertens. **E**t ideo quidam illam contempserunt: quia hunc mihi me cognouerunt. **S**i enim cognouissent. nunquam dominum glorie crucifixum. **N**on cognouit herodes: et idcirco desperit. **N**on cognouit synagoga: que nigredine illi passionis et infirmitatis improprians. alios ait saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. **C**hristus rex israel descendat nunc de cruce: et credimus ei. **S**ed cognouit latro de cruce: licet in cruce: qui et innocentie puritate confessus est: hic autem indens quid male fecit: et gloriā regie maiestatis simul est protestatus: memento mei dicens cum veneris in regnum tuum. **C**ognouit cetero: qui filium dei clamat. **C**ognouit ecclesia: que et emulat nigredinem: vt decorum participet. **N**on confunditur nigra videri: nigra dici: vt dilecto dicat. obprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me. **E**t sane nigra instar pellium salomonis foris scilicet et non intus. **N**ec enim intus nigre

dinem salomon meus habet. Deniq; nō ait nigra sū sicut salomon: sed sicut pelles salomonis: quod in superficie tñ sit veri nigredo pacifici. Peccati nigredo intus est: et p̄ us interiora culpa cōmaculat: quā ad oculos prodeat. Deniq; de corde erunt cogitationes male: furta: homicidia: adulteria blasphemie. Et hec sunt que coinquant hominem: sed absit vt salomonem. Minime prozus apud vey pacificū: istiusmodi inqnamēta reperias. Sportz nāq; esse sine peccato eum qui tollit peccata mūdi: quo ad reconciliandos peccatores inuētus idoneus: iure sibi nomē vendicet salomōis. **S**z est nigredo affligentis penitētie. cū assumitur lamentatio pro delictis. Idanc fortassis nō abhorreat in me salomon: si sponte tñ in duam mihi pro peccatis meis: quia cor contritum et humiliatū deus nō despiciet. Est et afficientis cōpassionis: si afflicto cōdoles: et fraternū te decolorat in cōmodū. Hec hanc p̄fecto reiciēdam putat noster pacificus: quippe quā et sibi ipse p̄ nobis dignāter induit: qui peccata nostra tult in corpe suo super lignū. Est et persecutionis: que ēt pro summo ornamento habetur: siquidē suscipio pro iustitia et veritate. Unde est illud Iban̄t gaudentes discipuli a cōspectu cōstū qm̄ digni habiti sunt pro noīe iesu cōtume liam pati. Deniq; beati qui persecutionem patiūtur propter iustitiam. Idac potissimuz gloriari ecclesiaz arbitror. hāc libētius initari de pellibus sponis. Deniq; et habet i p̄ missionē: si me persecuti sūt et vos persecūtur. Unde et addit sponsa. Nolite me cōsiderare qđ fusca sim: quā decolorauit me sol. Doc est nolite me notare quasi deforme: quā cernitis pro ingruēte p̄secutiōe min⁹ florētem: minus scdm̄ gloriā seculi colorataz. Quid exprobat is nigredinē quā feruor p̄secutionis non cōuersariōis pudor iuērit? Hec solē dicit zelū iustitie. quo accēdit et accingit aduersus malignātes: dicēs deo zelus domus tue comedit me. Et illud. Tabe scere me fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua inimici mei. Illud quoq;. Defectio tenuit me pro peccatoribus. dereliquētibz legem tuā. Item. Nonne qui oderūt te dñe oderūt: et super inimicos tuos tabescebam? Etiam illud sapientis caute obseruat. Filie ait tibi sunt: noli ostendere letuz vultū ad ipas: vt scz remissis et mollib⁹ et su gitantibus disciplinam nō candorē serentatis sed obscurū seueritatis exhibeas. **E**t

decolorari a solē ignoscere caritate frater: na: flere cū stentibus: cum infirmatibus iher mari: vri ad scandala singulor. Hec sic. Sol iustitie decolorauit me xp̄us: cui⁹ amore lāgueo. Langor iste coloris quedā exterminatio est: et defectus in desiderio anime. Unde et dicit. Memor sui dei et delectatus sū: et exercitatus sum: et defecit spiritus meus. Ergo instar vrentis solis. desiderij ardor. peregrinante in corpore decolorat: dum vultui glorie inhiantem/ impatiētem facit repulsa: et ex cruciat amārem dilatio. Quis n̄m ita sancto amore ardet: vt desiderio vidēdi xp̄m. omnē colorē p̄sentis glorie letitiez fastidiat et deponat: illa ei prophetica voce cōtestans: et diē hoīs nō desiderari tu scis? Itē cū sancto dauid. Renuit cōsolari anima mea: id est p̄sentū bonoz inani letitia despicit colorari. Hec certe decolorauit me: sol sui nimirū cōparatione splendoris: nā appropians illi. ex eo me obscurā deprehendo: nigram inuenio: fedaz despicio. Leterū alias quidez formosa sūz. Quid fuscā dicitis: solius solis pulchritudini succumbentes? At sensui porū vident magis assentire ea q̄ sequuntur: adiciens siquidē filiū matris mee pugnauerunt contra me: persecutionez passam se esse aperte significat. Sed hinc aliō sermonis principium ordietur: quoniam sufficere possunt hac vice que accepim⁹ de gsa sponsi ecclesie dono ipsius: qui est deus benedictus in secula.

Sermo xxix. De querimoniis ecclesie contra suos impugnatores vel contra illos qui impugnant vnitatem fraternam.

Filiū matris mee pugna-

uerunt contra me. Annas et ca-phas. et iudas scarioth filij synagoge fuerunt: et hī contra ecclesiā eque sinagoge filiā in ipso exortu ipsius acerbissime pugnauerunt: suspendentes in ligno collectorē ipsius iesu. Jam tūc siquidē deus impleuit per eos quod olim p̄signauerat p̄ prophetam dicens. percutiam pastorem: et dispergent oues. et fortassis illi⁹ vor illa est in cātico ezechie. Recisa ē velut a textēte vita mea dū adhuc ordire succidit me. **D**e hīs ergo atq; alijs qui de illa gēte xp̄ano nomī contradixisse sciūtur puta dicit a sponsa: filij matris mee pugnauerunt contra me. et pulchre filios matris sue. nō autem et patris sui illos vocat qui non habebant patrem deum: sed ex patre diabol.

Sermo. XXIX.

erant homicide vtique sicut et ille homicida erat ab initio. Propterea nō dicit fratres mei aut filij patris mei: sed filij (inquit) matris mee: pugnaverunt contra me. Alioquin si non ita distingueret. videretur etiam apostolus paulus comprehensus i his de quibus cōqueritur quod t̄p̄e aliquando persecutus sit ecclesiam dei. Sed misericordiā p̄secut⁹ est: quia ignorans hoc fecit manēs in incredulitate. et p̄bauit deuz se habere patrē: fratres ecclesie tam ex patre quā ex matre esse. Sed attende quomodo nominatum filios matris sue et solos inculcat. quasi soli i culpa sint. Quāta et ab exteris passa est: iuxta illud apud p̄phetam. Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea: et supra dorsum meū fabricauerūt p̄ctores: Quid igitur singulariter filios matris tue causeris: q̄ te minie ignozas et ex alijs atq; alijs natōib⁹ sepiissime impugnatā. Ad mēsa diuitis vocatus diligenter (ait) cōsidera q̄ tibi apponuntur: fratres ad mēsam salomonē sedem⁹. Quis dicit salomō: nō de terrenis dico diuitijs. quāq; et ipis salomō abūdarat. Sed in tuemini presentem mensam: quomodo sup̄nis referta est delitijs. Spiritualia sunt et diuina: que nobis in ea apponuntur. Diligenter ergo inquit cōsidera que tibi apponunt: sciens qm̄ talia te oportet p̄parare. Ego t̄p̄e quod in me est diligēter attēdo: id mihi apponi in his verbis sponse: et ad eaz p̄orsus doctrinā cauētelam p̄spicere: quod ita ex nomine ac sola exprimit p̄secutio a domesticis: et tacetur tot et tam grauiā que vbiq; terraruz nihilomin⁹ ex omni natione que sub celo ē ab infidelib⁹ ab hereticis et scismaticis pertulisse cognoscit. Noni sponse prudētiam: nec putauerim casu hec illā aut quasi imēdrez p̄terisse. Sed p̄fecto id expressius plāgit quod et sentit differētī: quod cōvigilantis nobis cauendū existimat. Quid nā hoc. Malū vtiq; intestinū atq; domesticū. Hoc tibi manifeste in euāgelio ore ipsius saluatoris exprimit cū dicit: et inimici hoīs do mestici eius. Hoc et i p̄pheta. homo (inquit) pacis mee qui edebat panes meos magnificauit super me supplantationē. Itēz. qm̄ si inimic⁹ meus maledixisset mihi: sustinuissem vtique. et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset: abscondissem me for sitā ab eo. Tū vero homovnamis dux me us et notus meus qui simul mecum dulces capiebas cibos. hoc est. Quod a te patior

conuiuia et contubernalia meo: id molestus sentio: fero egrius. Scitis hec querimonia cuius: et de quo sit. Ignoscite ergo et sponā eodē de filijs matris sue conuenerentē affectu: quia in eodē spiritu. euz ait. Filij matris mee pugnaverunt contra me. Unde et alibi loquitur: Amici mei et proximi mei: aduersū me appropinquauerūt et steterūt. **U**o-ge queso avobis facite semper hoc tam abominabile et detestabile malū: vos qui exp̄ti estis et quotidie experimini quā bonū sit: et quā iocundū habitare fratres inuētū: si tamē inuētū et nō in scādālū. Alioqn̄ nec iocū dum plane nec bonum: sed pessimū ac molestissimū. Ne autē homini illi: per que vnitatis vinculū iocundū turbatur. Iudicium p̄fecto portabit: quicumq; est ille. Ante michi contingat mori quā audire in vobis quempiam iuste clamitantem: filij matris mee pugnaverunt contra me. Nonne presentis congregationis tanq; vnus matris filij omnes vos estis: singuli alterutrū fratres? Quid ergo a foris vos p̄turbare aut contristare possit: si intus bene estis et fraternā pace gaudetis? Deniq; quis vobis nocere poterit: si boni (inquit) emulatores fueritis? Quāobrem emulamini carismata meliora vt bonos vos probetis emulatores. Carisma per optimum caritas est. Plane incōparabile. quod noue sponse celestis sponse rotiens inculcare curabat. nunc quidem dicens. in hoc omēs cognoscent quia mei estis discipuli: si dilectionem habueritis ad inuicem. nunc vero mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem. et hoc est p̄ceptum meum vt diligatis inuicem. Item q; orans vnum eos fore: sicut ipse et pater vnū sunt. Et vide si non ipse paulus qui te ad carismata meliora inuitat inter cetera caritatem in summo ponit: sive cum fide et spe dicit eam esse maiorem et supereminentem scientie: sive cum enumeratis pluribus aut mirabilibus superne gratie donis. tandem ad super excellentiorem viam nos mittit: haud aliā p̄fecto illam quam caritatem diffiniens. Deniq; quidnam huic comparandum putamus. que ipsi p̄feratur martyrio: ac fidei transferenti montes. Hoc igitur est quod dico. par vobis avobis sit et omne quod extrinsecus minari videtur: non terret quia non nocet. Nam econtrario quicquid foris blandiri appareat: nulla est p̄fecto consolatio: si intus quod absit seminarium discordie germinarit.

de caritate spona

Proinde dilectissimi pacem habere ad vos: et nolite ledere inuicem: non factio: non verbo: non signo: qualicūq; ne q̄s forte exacerbatu: et p̄occupatu: a pusillanimitate spiritus: et tēpēstare: deū interpellare cogatur aduersus eos q̄ se leserunt aut contristauerunt: et p̄orūpere in verbū graue: et ingratū filij matris mee pugnaverūt cōtra me. Sic enī peccantes in fratre: in xp̄m peccatis q̄ ait. **Q**uod vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. **R**ec cauendū a grauiorib; tantū offensis: verbi gratia: ab aperto cōuitio seu maledictio: a claudestino quoq; et venenato susurrō. Non in q̄ sufficit os custo dire ab his et similib;: cauēda sunt et leuia: si tamen leue debeat dici: quodcūq; in fratrem p̄sumpseris voluntate ledēdi: cū hoc solo si iraseris illi: diuini reus iudicij tene artis. Merito quidē. **N**ā q̄ tu leue putas: et ob hoc leuius p̄cipitas: plerūq; alius alter accipit: tanq̄ homo vidēs in facie et fecundū facie iudicās paratus festucā trabē suspicari: et scintillā putare fornacē. Non enī est oīum caritas illa q̄ oīa credit. Pro ni sunt autē sensus hoīs: et cogitationes ad malū potius suspicandū: q̄ ad bonū credēdū: p̄sertim vbi disciplina silētis: nec te q̄ in causa es excusare permittit: nec illū vnus suspitionis aperire q̄d patit̄ vt curet. Ita vritur ille: et morit̄ clauso et letali vulnere intra semetipsum gemens: vbi totus in ira et disceptatione positus nil aliud silēs versare in mente possit: nisi iniuriā quā accepit. **N**ō potest orare: nō potest legere: nō sanctū aut spiritale aliqd̄ meditari: et ita i tercepto spū vitali dū suis est destituta alimētis vadit ad mortē aīa. p̄ qua xp̄s mortu⁹ est: q̄d tu interim queso animi habes? Quid oratio tua aut opus quodcūq; iterū feceris sapit tibi: cōtra quē nimirū xp̄s anxie clamat de pectore fratris tui quē cōtristasti filius inquis matris mee pugnat cōtra me. et q̄ simul meū dulces capiebat ci bos: repleuit me amaritudine. **Q**uod si dixeris illū non tā grauius pro tā leui causa debuisse turbari: respōdeor: quāto leuior est tanto a te leuius potuit nō cōmitti. Quāq̄ nescio quomodo leue dicas vt iā dixi: q̄d quid amplius est quā irasci: cū vel hoc ipm̄ obnoxii esse iudicio: ex ore ipsi⁹ acceperis iudicis. Quid enī? Tunc leue dixeris in q̄ offendit xp̄s: vnde ad dei iudiciū pertrahi habes: cū horrendū sit incidere in manus dei vinētis. **T**u ergo accepta forte iniu-

ria (q̄d quidē interdū nō accidere in his cōuentibus difficile est) nō cōtinuo more secularis obliqua referre fratre responsiōe festines: sed neq; sub specie quasi corripit̄ di verbo acuto et vrenti transfigere audeas: vllatenus aīam pro qua xp̄s affigi cruci dignatus est: nō grunnire quasi increpādo: non labijs mustitare quasi imurmurando: nō narem cōtrahere aut cachinare quasi subfannādo: non frontē rugare quasi inuehendo aut cōtinando. Sane commotio tua ibi moriat̄ vbi oritur: nec permittat̄ exire que mortē portat ne perimar. vt dicere possis et tu cū p̄pheta: turbatus sum et nō sum locutus. **Q**uosdā alti⁹ intellexi sentire istud quasi ve dyabolo et angelis eius dictū: qui cū fuerint et ipsi filij hirsim illius q̄ sursum est mater nostra: ex quo lapsi sunt: nō cessant forozē suā ecclesiā impugare. Sed neq; contendo si quis vsurpet hoc etiā in bonā significationē: scōz q̄d spirituales q̄ sunt in ecclesia aduersus carnales fratres suos dimicāt in gladio spūs q̄d est verbū dei: vulnerātes eos ad salutē: atq; ad spiritualia istiusmodi impugnatōib; p̄uehētes. Atinā corripiat me iustus in mīa et increpet me: percutiēs et sanās occidēs et viuificās: quo audeā et ego dicere: viuo ego iā nō ego: viuit vero in me xp̄s. Esto in q̄d cōsentis aduersario tuo dū es cū eo in via ne tradat te iudici: et iudex torzoz. Bonus adūsarius cui si cōsentis ero: nō erit vnde aut iudex me calumnietur aut torzoz. Ego p̄fecto si quos vestrū aliq̄n pro huiusmodi tristitau: nō me piger. **C**ōtristati enī sunt ad salutē. Et quidē nescio me id vnq̄ fecisse absq; mea q̄q; magna tristitia: secū dū illud/ mulier cū parit tristitiam habet. Sed absit vt iam meminerim p̄ssure/ tenens fructū doloris mei: vbi perinde videā xp̄m formatū in sobole. Nescio autem quo modo etiā teneris mihi astricti sunt: qui post increpatoria et p̄ increpatoria tādem cōualuerūt de infirmitate: quā q̄ fortes ab initio p̄manferunt: non indigētes istiusmodi medicamēto. **E**rgo in hūc sensum poterit ecclesia seu aīa diligēs deū dicere q̄d decolorauit eā sol mittēdo se: et armando de filiis matris eius qui eā salubriter expugnauerunt: et captiuā ducerēt ad sidē amorē q̄ ipsius: multis vtiq; cōfirā sagittis: illis de q̄bus scriptū est. Sagitte potētis acute et itē. Sagitte tue istre sunt mihi. Ideoq; sequitur et ait: qm̄ nō est sanitas in carne

Sermo. XXX.

mea: vt scōm aīaz sanior: perinde fortior: q̄ factus dicat. Spūs quidē p̄optus est: caro autē infirma. Et cū apostolo: quando in firmoz tūc fortior sum et potens. Aides q̄ carnis infirmitas robur spiritui augeat: et subministret vires. Ita ecōtrario noueris carnis fortitudine: debilitatē spūs opera. Et q̄d mirū si hoste debilitato: tu fortior efficiaris: illi forte illā tibi insanissime du cas amicā: que nō cessat cupiscere aduersus spm̄. **E** Aide ergo si non prudēter sagittari et impugnari salubriter postulat sc̄tus: cū dicit in oratione. Confige timore tuo carnes meas. **O**ptima timor iste sagittar: qui cōfigit et interficat carnis desideria vt spūs salu⁹ sit. Sed et qui castigat corp⁹ suū et i seruitutē redigit: nōne is tibi videt etiā manū cōtra se pugnantis ipse iuuare? **E**t sagitta sermo dei viuus et efficac: et penetrabilior omī gladio ancipiti. De quo saluator: nō veni iquit pacē mittere s; gladiū. **E**t etiā sagitta electa amor xp̄i: q̄ maria iam non modo cōstitit sed etiā pertrāssit: vt nullā in pectore virginali particulam vacuā amore relinquere: sed toto corde: tota aīa: tota virtute d̄ligeret: et esset gratia plena. Aut certe pertrāssit eaz vt ventret vsq; ad nos: et de plenitudine illa oīs nos acciperemus: et fieret mater caritatis: cuius pater est caritas deus: parturians: et in sole ponens tabernaculū eius: vt scriptura impleat̄ que dicit. Dedi te in lucē gētum vt sis salus mea vsq; ad extrēmū terre. **D**oc enī impletū est per mariam que in carne visibilē edidit: quē iuisibilem nec de carne nec cū carne suscepit. Et illa quidem in tota se grande et suauē amoris vulnus accepit: ego vero me felicē putauerim. si summa saltim q̄si cuspidē huius gladij pungi interdū me sensero: vt vel modico accepto amoris vulnere: dicat etiā aīa mea. Vulnerata caritate ego suz. **Q**uis mihi tribuat in hūc modū non modo vulnerari: sed et expugnari oīno vsq; ad exterminationē coloris: et coloris illi⁹ qui militat aduersus aīaz? **S**i expugnauerint filie huius seculi illi aīe que huiusmodi est: dicentes pallidā et sine colore esse: nonne tibi cōgrue posse respōdere videbit. nolite cōstidere vt susca sim: q̄a decolorauit me sol: Et si se ad hoc meminerit peruenisse. adhortationibus seu increpationibus ali quoz seruoꝝ dei emulātum eā dei emulatione: nō ne consequēter veraciterq; iſerre poterit

q̄a filij matris mee pugnaverūt cōtra me: **E**rit igit̄ sensus iuxta q̄d dictū est: vt ecclesia seu studiosa quis aīa id loquat̄: nō quasi gemēs aut cōquerēs: sed quēis gaudens et ḡfas agens: insup et gloriās: q̄d p̄note et amore xp̄i digna sit fusca seu decolor esse et dici atq; hoc ipm̄ ascribat: nō sue industrie: sed gratie et mīe p̄ueniētis se: et mitētis ad se. **N**ā quō crederēt sine predicāte. Quomodo autē predicarēt nisi mitte rent? **F**ilios matris sue cōtra se pugnat se memorat: non vt irata sed vt nō ingrata vnde sequit̄. Posuerūt me custodem in vineis. **Q**uod verbū vtiq; si spūaliter examinetur: puto nil in se q̄rimoniae aut rancoris habere videbit: sed magis fauozabile ali: quid redolere. **V**erū ad id cōtingēdū p̄t̄ sane quā manū apponere audeam? (locus enī sc̄tus est) cōciliāndus est nobis sollicitis p̄cibus et sic cōsultāndus ille spūs qui sc̄tata alta dei: aut certe vnigenitus q̄ est in sinu patris spūs ecclesie xp̄s iesus dñs n̄r qui est deus b̄ndictus in secula.

Sermo. xxx. Qualiter pp̄li fidelīū seu aīe electoꝝ p̄ vineas significatur quārū ecclesia custos dicitur. **E**t re prudentia carnis que est mors.

Posuerūt me custodē in

vineis. **Q**ui: **T**ui ne illi oppugnatores: quos prime mēozasti? **A**udite et intelligite: si nō se ab illis ipsis faretur ista promotā: a q̄bus et passam. **N**ec mirū tñ: siquidē fuerit causa pugnatōi in tētio corrigēdi. **N**ā q̄s nesciat multos amicitib; vtilib; multoties oppugnatos: **Q**uas multos q̄tidie expimur p̄is oppugnatōib; prelatoꝝ ad meliora p̄ficere: p̄chi ad altiora? **E**rgo illud pot̄ demōstremus: si possum⁹ quē admodū adūsus ecclesiam pugnatū sit a filiis matris sue et hostili aīo: et dāno vtili. **I**d enī locū dī cū q̄ nocere in tēdūt: p̄iunt et nolētes. **A** Estrūq; hō sensum tenet supior iterptatio qm̄ quidez nō desuerūt et q̄ bene et q̄ male emularenf eā/ diūsa in tētionē pugnatēs: sed vtiq; p̄ fuerūt. **I**n tñ veni q̄ se p̄cisse ex his que ab emulis passa est gloriā: vt p̄ vna vinea quam sibi abstulisse vili sunt. sup multas se gaudeat cōstitutā. **D**oc mihi inq̄t p̄iiter pugnatō cōtra me et p̄tra vineā meā. q̄ dicit̄ exinanite exinanite vsq; ad fundamentū in ea: vt vnā plurib; amuram. **D**oc q̄p̄ est q̄d infert vineā meā nō custodiui. tā

causam subligens. unde hoc illi cōtigit: vt non in vna tam: sed in plurib⁹ cultos posita sit. Et littera quidē sic est. Sed si eā simpliciter sedmur: cōtenti eo solo qd̄ sonare in sup̄fice illa videt: putabim⁹ nos legere in scriptura sc̄tā de hīs vineis corporeis & terrenis quas q̄tidie cernimus rore celi et pinguedine terre accipere unde vnum fundūt. in quo est luxuria. et sic nihil nō dico dñi sponse dignū: sed nec culuis ce terarū congruū. quod de tam sancta & diuina scriptura attulisse videbimur. Que enī cōuenientia: sponss & custodie vinearū? Sz & si puenire putetur: vnde docebim⁹ fuisse aliquādo ecclesiā istiusmodi deputatā officio: Nunquid de vineis cura est deo? Si autē spiritali sensu vineas ecclesiās: id ē fideles interpretamur populos iuxta p̄phete sensū dicentis. vinea dñi sabaoth dom⁹ israel est: incipiet fortassis elucere nobis: quomodo sponse minime indignus sit fieri custodē in vineis. Puto quod & nō parua ī super & in hoc ip̄o apparebit prerogatiua. si quis diligentius curet aduertere: quātū vbiq; per orbem in huiusmodi vineas dilatauerit terminos suos a die illa qua hierosolimis a filiis matris sue expugnata ē & exurbata vna cū prima illa sua nouella plantatione: multitudinē dico credentiu: quoz legitur fuisse corvuz & animavna. Et ipsa est quā modo fatetur se minie custodisse: s; non ad insipientiā sibi. Nec enī ita inde euulsa in p̄secutione fuit: vt non alibi plantaret atq; alijs locaretur agricolis: qui red dāt fructus eius tēporibus suis. Nō proz: sus. nō perijt: s; migravit. Et iā creuit & dilatata est: tanq̄ cui benedixit dñs. Deniq; leua oculos tuos & vide si non opuit mōtes vmbra eius: & arbuta eius cedros dei: si nō extendit palmites suos vsq; ad mare: & vsq; ad flumē. ppagine eius. Nec mix: dei enī edificatio est: dei agricultura est. Ipe fecū dat: ip̄e ppagat. ip̄e putat & purgat eā: vt fructū plus afferat. Quādo nāq; sua destitueret curavel opera: quā plātauit dextera eius: Nō plane habenda neglectur: in qua apostoli palmites: dñs vitis: et pat̄ ei⁹ agricola ē. In fide plātata: in caritate mittit radices: defossa sarculo discipline: sterco: ata penitentiu lacrimis: rigata p̄dicantiu verbis: & sic sane exuberā vno in quo ē letitia sed non luxuria: vno toti⁹ suauitatis: nulli⁹ libidinis. Hoc certe vinū letificat cor hoīs: hoc cōtat & āgelos bibere: cū letitia

Vide qd vineas multas
autē qd vineas nō custodit

palmites:

Deniq; gaudēt in p̄uersiōe & penitētia peccatorū salutē hoīm sitientes. lacrimę penitentiu vinuz eoz: qd̄ in illis odor vite sapor gr̄e sit. indulgentie gustus. recōciliatōis iocūditas. sanitas redemptis innocenti: serenate suauitatis cōscientie. Ergo ex illa vna vinea quā seue p̄secutōis vna est de leuisse tēpestas: quā te in vniuersa terra ppagate resoruet: & in hīs oibus cultos posita est sponsa: vt nō cōtristet quod p̄mā vineā non custodit. Consolare filia syon. Si cecitas ex parte cōtigit in israel: quid tu perdis? Mirare mysteriū: & noli plangere detrimentū. Dilata sinū: & collige plenitudinē gentiu. Dic civitatib⁹ iude. Vobis oportebat p̄mū loq̄ verbū dei: sed qm̄ repulistis illud: & indignos vos iudicastis eterni vite: ecce cōuertimur ad gētes. Moy si sane oblatū est a deo si p̄uaricatozē pp̄m vellet dimittere: & diuine exponere vltimū ip̄m quidē fieri posse in gentē magnā: s; ille renuit. Quare: Ob nimiam p̄fecto dilectionem: qua illi fortiter deuinctus populo tenebatur. & qm̄ nō querēbas que sua sunt: s; dei honorē: & nō qd̄ sibi vile foret: s; quod multis. Et ille quidē sic. Ego autē consilio secretiorū puto hoc mun⁹ diuinū. p̄ sui magnitudine seruatiū sponse: vt ip̄a poti⁹ & nō moyses mitteret in gentē magnā. Nō enī oportebat amicuz sponss p̄ripere sponse benedictōem: & p̄pter ea non quidē moyses sed noua sponsa cui dicitur. ite in mundum vniuersū: p̄dicare euangelii omni creature: ip̄a proz: sus missa est in gentē magnam. Nō in maiorē potuit: quā in vniuersitatē. Et facile vniuersitas cessit pot̄ tanti pacez: gratiā offerenti. Sed nō sicut ḡ: ana: ita et lex. Quā dissimili vultu ad oēm cōscientiā se offerunt suauitas hui⁹: & illi⁹ austeritas? Quis sane ex equo respiciat codēnantē et cōsolantē: reposcentē & ignoscentē: plectētem & amplectentē? Nō pari p̄fecto acceptabitur votū vmbra & lux: ira & par. iudicium & mīa: figura & veritas: virga & hereditas: frenuz & osculū. Braues deniq; moysi manus: testib⁹ aaron & hur. Braue legis iugum: testib⁹ ip̄is apostolis: qui hoc & sibi et patrib⁹ impo: tabile clamitāt. Braue iugū et vile premiū: nam terra est in p̄missione. P̄ro huiusmodi non est moyses missus in gentem magnā. Aerū tu mater ecclesiā p̄missionē habens vite que nūc est et future facile ī duplici gr̄a obrines ab vniuersis recipi: p̄pter iugū suauē. & p̄pter regnuz

Sermo. XXX.

sublime. P̄ulla de ciuitate ab vniuersitate excipietis: dum sic p̄uocat quod promittit: vt quod imponis nō terreat. Quid ad huc vniuersine plangis damnis: quod tanto tibi fenore cōpensatum est? P̄ro eo qd̄ fuisti derelicta & odio habita. & nō fuit qui per te transiret: ponam te inquit in superbiam seculoz: gaudiū in generatione & generationē. & sugges lac gentiu et mamilla regum lactaberis: et scies quia ego dominus saluans te: et redēptor tuus fortis iacob. Tali quā modo dicit se sponsa posita custodem in vineis: et quia vineā suam non custodit. Ego loci hui⁹ occasiōe me ip̄m rephendere soleo. quod animaz suscepim curā qui meā non sufficerem custodire: vineas animas interpretans. Quod si p̄bas & tu hanc nostrā interpretationē: vide etiam consequēter an recte quoz dica mus. fidē vitem: virtutes palmites: botruz opus: deuotionē vinum. Siquidem nec palmes absq; vite: nec virtus sine fide aliquid est. Sine fide enī impossibile est placere deo fortasse & displicē necesse erit. Deniq; omne quod non est ex fide peccatū est. Hoc ergo oportuit illos considerare qui me posuerūt custodē in vineis: si videlicet p̄p̄tiam custodissem. At quanto tempore inculta iacuit & deserta redacta in solitudinē? P̄roz sus defecerat vinū ex ea: & factis p̄ sterilitate fidei virtutū palmitibus. Erat fides: sed mortua. Quomodo enī non mortua: sine operibus? Et id quidē in seculari vita. Ceteruz conuersus ad dñm melliuscule fa teoz cepi custodire: non tamē prout oportuit. Et quis nempe ad hoc idoneus? Nec sanctus p̄pheta qui ait. Nisi domin⁹ custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam. Quantis etiam tunc memini me patere istid̄is: illius qui sagittat in occultis immaculati. Quātum nobis o vinea mea furtiuus subreptum est machinamentis eo ip̄o tempore quo vigilātius intendere cepimus cure & custodie nostre. Quot & qualis p̄roz botros operū aut p̄focauit ira: aut tulit lactatia: aut fedauit ianis gloria? Quāta ab illecebra gula: quāta ab accidie spiritu: quāta a pusillanimitate sp̄is. & tēpestare sustinuit? Sic eraz: & nihilomin⁹ tamē me posuerūt custodē in vineis. non cōsiderantes quid de mea ego facerē vel fecissem: nec audientes arguentes magistrū ac dicentē. Si quis domui sue p̄esse necit: quomō ecclesie dei diligentia habebit? Di

roz audaciā plurimoz: quos videmus de suis vineis non colligere nisi spinas & tribulos: vineis tamen dominicis etiam se ingerere non vereri. fures sūt & latrones: nō custodes neq; cultores. Hoc illis. Ne autē mihi etiam nūc a periculo vinee mee. Imo magis nunc: quando pluribus intertus min⁹ circavnam diligens: minusq; sollicit⁹ fieri cogoz. Nec sepe circūdarē: nec torcular fodere in eo licet. Deu destructa est maceria eius: & vindemiāt eam omnes qui p̄tergrediuntur viam. Patet exposita tristitie iracūdie atq; impatientie peruia. Demoluntur eā sedule quedā vulpecule: instantiū necessitatuz. Irrūpunt vndiq; angustates: suspitōes: sollicitudines. Turbe discordan tiū: causarū molestie: rara hora desunt. Nō est p̄hibendi facultas: non copia declinādi sed nec orandi spatiū. Quoz vmbre lacrimarum pfundere sufficiā: sterilitatē aie mee? Quoz mee volui dicere. sed de psalmo sic i cedit p̄p̄ter vū: et sensus idez est. Nec piget erroris: qui admonet similitudines: quia non de vinea sermo est sed de ania ergo aia cogitetur: cū vinea legitur. Si quidem sub huius specie & notē: illius sterilitas deplo ratur. Quib⁹ ergo lacrimis rigabo sterilitatem vinee mee? Omnes palmites ei⁹ aruerūt p̄ inopia. Jacēt sine fructu: eo quod nō habeāt humorē. Iesu bone quos fasciculos sarmentozum ex eis in tuo quotidie sacrificio. vltio contriti cordis mei: te teste absu mit: Sit obscuro sacrificiū tibi sp̄s p̄tribulatio: cor p̄tristū & humiliatū deus nō despiciat. Et ego quidē sic. p̄ imperfecto meo traho ad me capitulū p̄fēs. P̄ perfect⁹ at ois erit: q̄ alias dicē possit: vineā meā nō custodiu: illoz sēsu q̄ saluator loq̄t in euāgelio. Qui p̄didit aiaz suā p̄p̄t me inueniet eā. Idone⁹ plāe & vgn⁹ q̄ ponat cultos in vineis quē p̄p̄t curavinee a p̄missarū diligētia et sollicitudie nō impedit aut retardat: dū nō q̄rit q̄ sua sūt neq; qd̄ sibi vile ē: s; qd̄ multū. Prop̄ta sane petro cura ista credita ē in tā multū vineis q̄ erāt de circūfūsiōe qz homo pat⁹ erat & ī carcerē & ī mortē ire: vsq; ebo sue vince id ē sue aie n̄ d̄tētib⁹ amore: q̄ minus cure itē d̄tē creditur. Merito & paulo inē gētes tā igēs sūta credita ē vineaz qd̄ & ip̄e in sue custodiā vinee minie curio? inē tus sit: ita vt n̄ solū alligari: s; & mori i h̄it⁹ parat⁹ fuerit. p̄p̄t nomē dñi iesu xp̄i. Vēq; nihil hoz vereoz inq̄t: nec facio aiam meā p̄ciosiorē quā me. Optim⁹ estiator rex: qm̄

nil suorum sibi preferendū existimet. Quā
multi saluti p̄rie modicā vilissimāq; pecu-
niā tulerūt. Paulus nec aiām. Hō inq̄t fa-
ctio eā p̄ciosiorē quā me. Ergo differē-
tiā facis iter te et aiām tuā. P̄udēter q̄-
dē tu tibi pluris es quā quiduis tuū: sed q̄
modo nō tua aiā tu? Arbitror q̄ q̄a paul⁹
iā tūc in spū ābularet: et mēte p̄sentiret le-
gi dei qm̄ bona est: idcirco hāc ipsam mētē
suā tanq̄ p̄ncipale ac sup̄mū quiddā sui di-
gnū duxerit suimet poti⁹: q̄ sue cuiuspiāz
rei noi⁹ designare. Reliquū hō qd̄ constat
naturae esse inferioris/ inferiori peride mell-
oziq; essentia qd̄ est corp⁹ iherere: nō modo
officio viuificādū ac sensificādū: s; et fouēdi
nutriēdiq; desiderio. hoc inq̄ sensuale atq;
carnale appellatiōe sui hō spūalis indignū
iudicās. iter sua magis cēsuit deputandū:
q̄ se p̄sonaliter exp̄mēdum p̄ illud. Cū me
dico inq̄: excellētis qd̄ in me est: in quo r-
sto p̄ ḡam veitid est mētē rationēq; itel-
lige. Cū loquor aiām meā hoc inferi⁹ acci-
pe qd̄ carni animā de vides accommodatum
etiā et vinctū in cōcupiscētia. Id me fuisse
quidē: s; iā nō esse agnosco: q̄a nō scdm̄ car-
nē adhuc ambulo: s; scdm̄ spū. Cū ego iā
nō ego: uiuit hō in me xp̄s. Scdm̄ mētē
ego: scdm̄ carnē nō ego. Quid enī si carna-
lit etiā nūc aiā cōcupiscit? Iā nō ego ope-
ro: illud: s; qd̄ hītat in me pctū. et ideo nō
me quidē: sed tū mē dixerim qd̄ in me car-
nalit sapit: idq; nō aliud q̄ ipam aiām. Ne
vera enī aiē portio est carnalis affectio ei⁹
et vita quā administrat corpi. Hāc ḡ aiām
suā paul⁹ spernebat p̄ se: parat⁹ p̄ oīno non
solū alligari: s; et mori in hīlīm: et sic pdere
aiām suā: iuxta p̄siliū dñi. Cū q̄z si pro-
p̄riā deserat volūtātē: si corporis volup-
tatib⁹ p̄fecte renūciat: si carnē tuam crucifi-
gas cū vitijis et cōcupiscētijs: s; et mortifi-
ces mēbra tua q̄ sunt sup̄ terrā: pbabis te
pauli imitatorē: q̄ nō facias aiām tuā p̄cio-
siorē teip̄o. pbabis et xp̄i discipulū: etiā illā
pdēdo salubrit. Et qd̄ p̄udēt eā p̄dis vt
custodias: quā custodis vt pdas. Hāc q̄ vo-
luerit aiām suā saluā facē: perdet eā. E-
Quid hō vos dicit: obfurores ciboz: mox
neglectozes: Hypocras et sequaces ei⁹ do-
cēt aiās saluas facē in hoc mūdo: xp̄s et ei⁹
discipuli pdere. Quēnā vos e uob⁹ sequi
magistr⁹ eligite: At manifestū se facē q̄ sic vi-
sputat: hoc oculis: et hoc capiti: illū pectori
vt stomacho nocet. P̄fecto vnusq; qd̄
a suo mḡfo vidit. Doc f̄ mediū p̄fert. Hō

hinc est spūalis

q̄ medicos: ~

in euāgelio legisti has differētiās aut in p̄-
phetis: aut in litteris ap̄loz. Caro et san-
guis p̄ certo reuelauit tibi hāc sapiētā: nō
ipūs p̄fis. Est enī carnis hec sapiā. S; au-
di qd̄ de ea n̄fi medici sentiāt. Sapiētia (in
quīst) carnis: mors est. Itē. Sapiētia car-
nis: inimica est deo. Hō hypocratis seu gall-
eni sentētiā: aut certe de scola epicuri de-
bui p̄ponere vob⁹: Xpi sum discipul⁹: et vi-
scipulis loquor. Ego si pegrinū dogma in-
durerō: ipse peccauit. Epicurus atq; hypo-
cras co: pis alter voluptatē: alī bonā hītu-
dinē p̄fert: me⁹ mḡ vt rusq; rei p̄tēpū p̄-
dicat. Hīc in corpe vitā quā summo studio
iste vnde sustēter: ille vnder delectet idit
atq; iquirē docet: saluator monet et pdere
Quid enī tibi aliū de xp̄i auditorio sonit
cū paulo ante clamatū est: q̄ amat aiām suā
p̄det eā: Perdet eā dixit: siue ponendovt
martyr: siue affligēdo vt penitens. Quā q̄-
gen⁹ martyriū est spū facta carnis mortifi-
care: illo nimirū q̄ mēbra cedunt ferro: ho-
roz quidē miti⁹: s; diuturnitate molesti⁹.
Alides ne hac sentētia mḡfi mei carnis sa-
piētā cōdēnar: p̄ quā vtiq; aut in luxūo
luptatis desuū: aut ipsa q̄z bonavaltitudo
corpi vltra quā oportet appetit. Deniq;
qd̄ vera sapiā in voluptates nō effluit: au-
disti p̄fecto a sapiēte: nec iueniri qd̄ hanc
in fra suauit viuentiū. Qui aut iuenit dīc.
Sup̄ salutē et oēm pulchritudinē dilexi sa-
piētā. Si sup̄ salutē et pulchritudinē: quā-
ro magis sup̄ voluptatē et turpitudinem?
Quid vero p̄dest tēperare a voluptatib⁹:
et iuestigādīs vicijs: cōplexionū cibo-
rūq; varietatib⁹ exquirēdis quotidianaz
exp̄dere curā: Legumina iqt vētosa sunt:
caseus stomachū guarit: ac capiti nocet: po-
tū aque nō sustinet pectus: caules nutriūt
melā colliā: colerā porri accēdūt: p̄sces de-
stagnō aut de lutosa aqua mee penit⁹ p̄ple-
xioni nō cōgruūt. Quale est hoc vt in totis
fluuijs agris hortis: cellarūsiue reperiri vit
possit qd̄ comedas: P̄durate q̄o monachū
esse nō medicū: nec de cōplexiōe iudicādū:
s; de p̄fessioe. Parce obsecro p̄mū qd̄ de-
ti tue: p̄ce deide laboz: ministrātū. p̄ce ḡ-
namini dom⁹: p̄ce p̄sice. Cōsciētie dico nō
tue: s; alteri⁹. illi videlicet: q̄ p̄pe sedens et
edēs qd̄ sibi apponit: de tuo singulari leu-
nio murmurat. Scādalo q̄ppe ē ei: aut tua
odiosa sup̄stitio: aut duricia q̄ forte. putat
illi⁹ q̄ tibi hēt. puidē. Scādalisat inq̄ i tua
singularitate frae iudicās te sup̄stitiosum:

Sermo. XXXI.

tanq̄ sup̄flua q̄ritantē: aut certe me duoz
causans: q̄ nō per q̄rā victui tuo necessaria.
Frustra sibi quiddā blandiūt de exē-
pio pauli hortātis discipul⁹ nō bibere aquā
sed modico vti vino. p̄pter stomachū: et fre-
q̄ntes suas infirmitates. Qui attēdere de-
bent: p̄mū quidē ap̄m minie sibi ipsi rem-
istiusmodi suadere: sed nec discipulū eque
exp̄scere sibi. Deinde nō monacho hoc in-
timari: sed ipsi cui⁹ vita tenere et adhuc na-
scēti ecclesie p̄necessaria esset. Timothe⁹
hic erat. Da mihi alterū timotheū: et ego
cibo es si vis etiā auro: poto balsamū. Le-
terū tu tibi metip̄i dispēsas: misertus tui.
Suspecta est mihi fateor: tua ip̄si in te vi-
spēsatio. et vereor: tibi illud sub regmine
noīe discretionis: carnis prudētia. Id te
faltē admonitū volo esse. vt si ita tibi aucto-
ritas ap̄i placet de bibendo vino: modico
qd̄ ille adūxit nō p̄mittas. Et de hoc sa-
tis. A diū amur ad sp̄sam: et discamus
ab ea vineas p̄p̄rias se vtiliter nō custodi-
re: p̄fertur nos q̄ videmur deputati custo-
des in vineis sp̄sill ecclesie iesu xp̄i dñi nostri
qui est vocus b̄dictus in secula. Amen.

**Sermo. xxxi. De excellētia diuine
visionis. Et qualit̄ in p̄nti. scrio viris gust⁹
diuine p̄ntie variat⁹ p̄varijs aiē desiderijse.**

**Adica mihi quē diligit
aiā mea: vbi pascas: vbi cubes in
meridie. A Studiois mēri-
bus verbū sp̄sūs frequēter apparet: et nō
sub vna specie. Quid ita? P̄fecto qm̄ nō
dū videt scuti est. Hēpe illavisto stat: quia
forma stat q̄ tūc videt. Est enī nec vllā ca-
pit ex eo quod est: fuit vel erit mutationē.
Tolle nēpe fuit et erit: vnde iā trāsmuta-
tio: aut vicissitudinis obfuzatio? At qd̄
venies ex eo qd̄ fuit: nō cessat tēdere in id
qd̄ erit: trāstū sane habet per est: s; oīo nō
est. Hāc q̄modo est qd̄ nūq̄ in eodē statu p̄-
manet? Solū p̄inde est vere: qd̄ nec a fuit
p̄cidit: nec ab erit exp̄git: s; solū atq; ier-
pugnabile remanet ei est: et manet qd̄ est.
Nec fuit sane tollit illi eē ab efno: nec erit
esse in efno: ac p̄ hoc sibi vēdicat verū esse.
id est icreabile: incommensabile: inuariabile. Cū
ergo ipse q̄ sic est: imo q̄ nō sic aut sic est: vi-
det scuti est: stat vt dixi illa visio: q̄a nulla
eā interpolat vicissitudo. Et tūc ille de euā-
gelio vn⁹ oib⁹ q̄ sic videt venarius reddidit
in vna specie que offerit. Hāc et qd̄ apparet
vt inuariabile in se est: ita inuariabiliter in-**

tuētib⁹ p̄esto est: et quib⁹ apparet nilvie-
dere desiderabili⁹ volūt: nil possunt dele-
crabili⁹. Quando ḡ illavel fastidiet audi-
tas: vel se subtrahet suauitatis: vel fraudā-
bit veritas: vel deficiet certitas: Qd̄ si in
eteruū extendit vidēdi copia parit et volū-
tas: q̄modo non plena felicitas? Nil q̄ppe
aut deest iā semp vidētib⁹: aut sup̄est semp
volētib⁹. At talis visio nō est vite p̄ntis
sed in nouissimis reseruat his dūtarat qui
dicere possunt. Scim⁹ q̄a cū apparuerit: si
miles ei erim⁹: q̄a videbimus eū sicuti est.
Et nūc q̄dem apparet quib⁹ vult: s; sicuti
vult nō sicuti est. Hō sapiēs: nō scētūs: nō p̄-
pheta videre illū sicuti est potest aut potu-
it in corpore hoc mortali: poterit aut in im-
mortali q̄ dign⁹ habebit. Itaq; videt hic
sed sicut videt ip̄s: et nō sicuti est. Hāc neq;
hoc luminare magnū (solē loquor: illū quē
quotidie vides) vidisti tū aliq̄ sicuti est: s;
tū sic vt illuminat: verbi causa aerē: mōrē
parietē. Qd̄ ne ipsum q̄dem aliquatenus
posses: si nō aliqua ex parte ipsuz lumē cor-
poris tui p̄ sui ingenita serenitate et p̄pi-
citate celesti lumini sisse esset. Hō veniq;
alterū membrū corpi capax est lumis: ob
multā vtiq; dissimilitudinē. Sed nec ipse
ocul⁹: cū turbat⁹ fuerit lumini p̄p̄inquabit
nimirū ob emissaz similitudinē. Qui ḡ tur-
bat⁹ nullaten⁹ serenū solē videt p̄pter dis-
similitudinē: seren⁹ aliquaten⁹ videt p̄p̄-
nō nullā similitudinē. p̄fecto si pari p̄p̄us
puritate vigeret: videret oīno ioffensa acie
eū sicuti est p̄pter omnimodā similitudinē
Ita et solē iusticie: illū q̄ illuminat oēm hoīez
venientē in hūc mundū videre in hoc mun-
do sicut illuminat: illuminat⁹ potest: tanq̄ iā
in aliq̄ similis: sicuti est oīno nō potest: tan-
q̄ nōdū p̄fecte sills. P̄opterea dicit. Ac-
cedite ad eū et illuminamini: et facies vestre
nō cōfundent. Ita sane: s; si quātū fat⁹ est
illuminamur: vt reuelata facie speculantes
de claritate in claritatē: tanq̄ a dñi sp̄ritu
Ergo accedēdū ad eū nō irruendum: ne
irruerēs scrutator malefatis opprimat a
gl̄a. Hec locis sane accedēdū: s; claritati
b⁹ ip̄s q̄ nō corporeis: s; sp̄ritualib⁹: tāq̄
a dñi spū. A dñi plane et nō a n̄fo: quāuis in
n̄fo. Qui itaq; clarior: ille p̄p̄inq̄: esse au-
tē clarissimū puenisse est. P̄oro iā p̄ntib⁹
nō aliud est videre sicuti est: q̄ esse sicuti ē:
et aliqua dissimilitudine nō p̄fundi. Sed id
tūc: vt dixi. Interim vero tanta hec for-
f. iij.

q̄ta visio beatitudinis: ~

q̄tr ap̄et x: ~

q̄p̄lo: ~

q̄tr. ualdēdy ad x: ~

maru[m] varietas atq[ue] numerositas specieru[m] in rebus conditis qui a nisi quidam sunt rarij deitatis: monstrantes quide[m] quia vere sit a quo sunt: no[n] tamen diuinentes. p[ri]us quid sit: Ita q[ue] de ip[s]o vides: sed non ip[s]u[m]. Cum aut[em] de eo que[m] no[n] vides cetera vides scis indubitanter existere quem oportet i[n]quirere: vt inquirere no[n] fraudet gratia ne gligentem ignorantia non excuset. Verum hoc genus videndi co[m]mune. In p[ro]p[ri]o eni[m] est iuxta apostolu[m] omni v[er]enti ratione inuisibilia dei per ea que facta su[n]t intellecta co[n]spicere. Alius p[ro]culdubio ille modus: q[ui] quondam patribus crebra illa atq[ue] ambitiosa diuine presentie familiaritas dignanter indulta est: quanq[ue] nec ip[s]is sicuti est: sed sic cut dignata est. Nec vno modo: sed vt ait apostolus) multipharie multisq[ue] modis. cum ipse in se sit vn[us]. ip[s]o dicente ad israel. dominus deus tuus vnus vnus est. Et hec demostratio no[n] quidem co[n]s: sed tamen fons facta e[st] innum[er]um exhibita per ymagines extrinsecus apparentes: seu voces sonantes. Sed est diuina inspectio eo differetior ab h[is]: quo interior: cu[m] per seip[s]u[m] dignat[ur] inuisere deus animum querent[em] se: que[m] t[ame]n ad querendu[m] toto se desiderio et amore deuouit. Et hoc signum istiusmodi aduentus eius sicut ab eo qui expertus est edocemur. Ignis ante ipsum procedet: et inflamabit i[n] circuitu inimicos eius. Oportet na[m]q[ue] vt sci desiderij ardor p[re]ueniat facie eius: ad o[mn]i[um] animum ad quam est ipse venturus qui o[mn]i[um] co[n]sumat rubiginem vitioru[m] et sic preparat locum d[omi]ni. Et tunc scit a[n]i[m]a quia iuxta e[st] dominus: cu[m] se senserit illo igne succensam: et dixerit cu[m] propheta. De excelso misit igne[m] in ossibus meis: et erudit me. Et illud. Co[n]caluit cor meum intra me: et in meditatione mea exardefecit ignis. Tali an[im]e suspirat[i]o frequenter: immo sine intermissione oranti et affligenti se p[re] desiderio: cu[m] interdum desiderat[ur] ille qui ita queritur miseratus occurrit: puto illi de propria experientia co[n]uenire. vt dicat[ur] sancto ieremia. Bon[us] es domine sperantibus in te: anime querenti te. Sed et angelus eius qui vnus est de sodalibus sponsi in hoc ip[s]u[m] deputatus. minister p[ro]fecto et arbiter secreta[m] mutueq[ue] salutationis: is inq[ui] angelus quomodo tripudiat: quomodo colletatur: et co[n]delectatur et conuersus ad dominu[m] dicit. Si atlas tibi ago domine maiestatis: quia desiderium cordis eius tribuisti ei: et voluntate labio[rum]

eius non fraudasti eam. Ipse est qui in omni loco sedulus quida[m] pedissequus anime non cessat sollicitare eam: et assiduus suggestio[n]ibus monere dicens. Delectare in domio: et dabit tibi petitiones cordis tui. Et rursum. Expecta dominu[m]: et custodi viam ei[us]. Ite[m]. Si moram fecerit expecta ei[us]: quia veniet et non tardabit. Ad dominu[m] aut[em]. Sicut certus vnus inquit desiderat ad fontes aquaru[m] ita desiderat anima ista ad te. Desiderant te in nocte: sed et spiritus tu[us] in p[re]cordijs eius: de mane vigilauit ad te. Et iteru[m]. Quota die expandit ad te manus suas: dimittit illa[m] quia clamat post te. Conuertere aliquantulu[m] et deprecabilis est o[mn]i super eaz. Responde de celo: et vide et visita desolatam. Responde paranymp[hu]s: qui mutui amoris co[n]s[ort]i sed non inuidus: non suam querit sed domi glori[am]. Discurret medius inter dilectum et dilectam: vota offerens: referens dona. Excitat istam: placat illum. Interdu[m] quoq[ue] licet raro representat eos pariter sibi: siue hanc rapiens. siue illu[m] adducens. Si quidem domesticus est et notus in palatio: nec vere tur repulsam: et quotidie videt faciem p[ro]p[ri]is. Vide aut[em] tu. ne quid nos in hac verbi a[n]i[m]e co[m]mixtio[n]e co[m]poreum seu ymaginatio[n]u[m] sentire existimes. Id loquimur q[uo]d apostolus dicit: quonia[m] q[ui] adheret deo vnus spiritus est. Excelsum pure mentis in desiderio dei plu[m] de c[ele]stium in animam nostris qui bus possum[us] expruim[us] verbis: spiritualibus spiritualia p[re]parantes. Ita q[ue] fit in sp[irit]u ista co[n]suetudo: quia spiritus est deus. et co[n]cupiscit decorem illius anime quam forte aduerterit in sp[irit]u ambulante[m]: et cura[m] carnis non perficient[em] in desiderio: p[re]sertim si sui amore flagrant[em] co[n]spererit. Non ergo sic affecta et sic dilecta co[n]tenta erit o[mn]i vel illa que multis per ea que facta su[n]t: vel illa que paucis per visa et somnia facta e[st] manifestatio sp[irit]u[m]: nisi et speciali p[re]rogatiua intimis illum affectibus atq[ue] ip[s]is medullis cordis celitus illapsu[m] suscipiat. habeatq[ue] p[re]fatu[m] quem desiderat no[n] figuratum: sed insusum: non apparentem sed afficientem: nec dubiu[m] quin eo iocundior[em] quo intus no[n] foris. Verbum nempe est non sonans: sed penetrans: non loquat[ur] sed efficit: non obstruens auri bus: sed affectibus blandiens. Facies est no[n] formata sed formans: non persstringens oculos corporis: sed faciem cordis letificans grata quippe amoris munere: non colore. Non tamen adhuc illum dixerim appa

Sermo XXXI.

rere sicuti est. Quis non omnino aliud hoc modo exhibeat qua[m] quod est. Neq[ue] eni[m] vel sic continue p[re]sto erit. Quis deuotissimis mentibus: sed nec vniformiter omnibus. Oportet na[m]q[ue] p[ro] varijs an[im]e desiderijs diuine gustum presentie variari: et insusum sapore superne dulcedinis diuersa appetent[em] animu[m] aliter atq[ue] aliter oblectare palatum. Deniq[ue] aduertisti in hoc amatorio carmine quotiens mutauerit vultum: et i[n] qua[m]ta multitudine dulcedinis sue cora[m] dilecta dignatus sit transformari: et quomodo nu[n]c quidem instar veracundi sponsi sancte an[im]e secretos perat amplexus: et osculis delectetur: nu[n]c vero in oleo et vnguentis medicis exhibere appareat. nimirum p[ro]pter teneras et infirmas animas istiusmodi adhuc indigentis fomentis et medicamentis: vnde et delicato adolescentulu[m] nose designatur (Si misisset quis: audiret quia no[n] e[st] opus sanis medicis: sed male habentibus.) Hunc rursum quasi viator[em] quispiam. itinerantibus sponse simul atq[ue] adolescentulis sese socias: locudissimis p[ro]fabulatio[n]ibus suis. a labore vie o[mn]i reuelat comitatu[m]: ita vt eo discedente loquantur. Nonne cor nostru[m] ardens erat in nobis dum loqueretur nobis in via? Facundus comes: qui in sermonum et morum suauitate suorum tanq[ue] in quada[m] suauitate spirantium vnguentorum post se curru[m] faciat vnidos. Unde et dicit. In odore vnguentorum tuorum curremus. Item aliqui occurrens quasi p[re]dices aliquis paterfamilias: qui in domo sua abudet panibus immo tanq[ue] rex magnificus et potens: q[ui] sponse pauperis videatur pusillanimitatem erigere: p[ro]uocare cupiditatem: demonstrans illi omnia desiderabilia g[ra]t[ia]e suauitatis torcularium ac p[ro]mptuariorum ortoru[m] et agrorum copias: demum etiam introducens eam in ipsa secreta cubiculi. Nimirum co[n]fide[n]dit in ea cor viri sui: et no[n] est ex omnibus q[uo]d ab ipsa existimet abscondendu[m] qua[m] redemit inopem: p[ro]bauit fideles: amplexatur amabilem: atq[ue] ira no[n] cessat: siue hoc siue illo mo[do] interno iugiter appar[et] et p[ro]spectu[m] querentiuz se: vt sermo impleatur que[m] dixit. Ecce ego vobis discum sum vsq[ue] in consummationem seculi et in h[is] omnibus suauis et mitis: et multe misericordie. Itaq[ue] in oculis quida[m] affectuosum et blandum: in oleo autem et in pignertis atq[ue] vnguentis clementem atq[ue] effluentem visceribus pietatis et p[ro]passio[n]is: porro in via hylar[em] affabile[m] plenu[m] g[ra]t[ia]e et solatiu[m]: in

ostensio[n]e vero diuitiaru[m] ac possessionu[m] munitum se ac largu[m] p[ro] regia liberalitate remunerato[rum] demonstrat. Ita per o[mn]i[um] h[uius] carminis textu[m] repies verbu[m] istiusmodi similitudinibus adumbrari. Tandem ego puto id significatu[m] apud p[ro]pheta[m] vbi ait spiritus ante facie[m] nostram ch[ri]stus d[omi]n[us]. i[n] vmbra eius vivemus inter gentes: q[uo]d scilicet videamus nu[n]c per speculu[m] et in enigmate: necdum facie ad facie[m]. At istud sane: donec viuim[us] inter gentes. Nam inter angelos aliter. q[ui] lam indifferet[em] omnino felicitate cu[m] ip[s]is vi debemus esse et nos sicuti est: hoc est in forma dei et no[n] in vmbra. Quomodo na[m]q[ue] apud veteres quidem vmbra figurat[ur] dicitur extitisse nobis aut[em] per gratia[m] christi in carne presentis ip[s]am per se illucescere veritate[m]: ita nos quoq[ue] respectu futuri seculi in quadam interim veritatis vmbra viuere non negabit nisi qui non acquiescit apostolo dicenti: ex parte cognoscim[us] et ex parte prophetamur. et illud. Non arbitror me comprehensisse. Quomodo enim non est distinctio ei[us] qui per fidem ambulat: et illius qui per speciem? Ergo iustus ex fide viu[it]: beatus exultat in spem. et ideo sanctus homo interit[ur] viu[it] i[n] vmbra christi: sanctus angelus in splendore vultus g[ra]t[ia]e glori[os]e. Et bona fidei vmbra: que lucem temperat oculo caliganti: et oculum p[re]parat luci. Scriptum est eni[m]. fide m[un]dans corda eor[um]. fides itaq[ue] luce[m] no[n] extingu[it]: sed custodit. Quicquid sane e[st] illud q[uo]d videt angelus: hoc mihi vmbra fidei seruat fidei sinu repositu[m]: in tempe reuelandu[m]. An non expedit tenere vel inuolutu[m]: quod nudum non capis? Deniq[ue] et mater d[omi]ni viuebat in vmbra fidei: cui dictum est et b[ea]ta que credidisti. Dabunt et de christi corpore vmbra[m]: que audiuit et virtus altissimi obumbrabit tibi. Nec vltis vmbra: que de virtute altissimi formatur. Et vere virtus i[n] carne christi que virgini obumbravit: vt quod impossibile erat mortali femine obiectu[m] tam inuolucris viuifici corporis ferret p[ro]ntiaz maiestatis: et luce[m] sustineret i[n]accessibile[m]. Viri p[ro]p[ri]e: in q[ui] o[mn]i[um] f[er]ris fortitudo debellata e[st]. Et h[uius] vmbra fugas demones: turas ho[m]i[n]es. at certe h[uius] vegetas: vmbra refrigeras. Quia m[un]d[us] p[ro]p[ri]e i[n] vmbra x[ri]sti q[ui] p[ro] fide abulamus: et carne ip[s]i pascimur vt viuam[us]. Caro ei x[ri]sti de e[st] cib[us]. Et vide ne p[ro]p[ri]e et ne descebat hoc loco appar[et] tanq[ue] i[n] scemate pastorali. vbi illu[m] sp[irit]u[m] q[ui] qu[er]it d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]e videt alloq[ui] dic[er]e. idica mihi pascas vbi cubas i[n] m[un]do f[er]it

Vide q[uo]d h[uius] d[omi]ni p[ro]p[ri]e dicitur sic se ostendit

4° mo?

29

3

De anglo custode

Bonus pastor: qui aiam suā dat pro ouib' suis. Nam pro illis: carnē illis: illā in precū: illā in cibis. Res mira. ipse pastor: ipse pasqua est: ipse redēptio. **C**erū sermo in longū pergit: qm̄ loc' amplius est et grātia cōtinens. et non explicabit paucis: atq; hac necessitate videt mihi iā rūpend': potius q̄ finiend'. **P**ortet autē vt qm̄ materia pēdet. mēo: la vigilet: quatin' vbi paratū erit. inde mox resumat: et pertractet. prout dñs dabit iesus xps sponus ecclesie qui est deus bñdictus in secula.

Sermo. xxxij. Qualis xps suscipit ab aia sancta tanq̄ sponus: et ab aia infirma tanq̄ medicus. Et de differentiā cogitationū vnde oriatur.

Adica michi vbi pascas

vbi cubes in meridie. Dic sumus. hinc p̄gredimur. Sed anteq̄ tractari incipiat visio ista et allocutio. recapitulandū b: cūter arbitror de alijs visionibus q̄ precesserūt: quomodo nobis aptari spiritaliter possint. p̄ votis et meritis singulorū: vt apphensis illis: si tñ et hoc datū fuerit. facilior et in hui' discussione eluceat intellectus. **C**erū id difficilimū. **N**ā est illa illa quib' ipse visioes seu similitudines describunt sonare corpa atq; corpea videantur: spiritalia tñ sunt q̄ nobis ministrant i his: ac per hoc in spū quoq; causas et rationes earū oportet inq̄ri. Et q̄ idone' inuestigare et cōprehēdere tā multos aie affectus: p̄fectusq; quib' hec de p̄sentia spōsi: tā multiformis gratia dispēsat. **A** tñ si itremus ad nos: et spūs sc̄tus in lumine suo dignet ostēdere nobis qd̄ opere suo nō vedignat assidue actitare i nobis: puto nō oīno nos in his sine intellectu remansuros. **C**ōfido enī nō accepisse nos spū hui' mūdī: sed spū qui ex deo est: vt sciam' q̄ a deo donata sunt nobis. Ergo si cui nostrū cum sc̄to p̄pheta adherere deo bonuz est: et vt loquar manifesti' q̄ in nobis est ita desiderij: vt cupiat dissolui et cū xpo esse: cupiat autē vehemēt' ardenter sitiāt: assidue meditet: is p̄fecto nō secus quaz in forma spōsi suscipiet verbū in tpe visitationis: hora videlicet q̄ se astringit i' q̄busdā brachiis sapie: atq; inde sibi ifundit senserit sancti suauitatis amor'. Si quidē desiderij cordis ei' tribuet eicet: adhuc pegrināt i corpe. **E**x pre tñ idq; ad tps et rps modicū. **N**ā cū vigilijs et obsecratōib' et multo labore et im-

bze lacrimarū q̄stus affuerit: subito dñi teneri putat elabit: et rursum lacrimāt et in sectatū occurrēs: p̄phendit patif sed minie teneri. vñ subito iterū quasi e manib' auolat. **E**t si iustiterit precib' et stetit' deuota aia: venio reuertet et voluntate labiorū ei' nō fraudabit eā. s; rursum mox disparabit et nō videbit nisi iterū quasi e manib' auolat. **I**ta q̄ et in hoc corpe pot esse de p̄ntia spōsi frequēs leticia: s; nō copia: qz et si visitatio letificat: sed molestat vicissitudo. **E**t hoc tā diu necesse est pari dilectaz: donec semel posita corporee factina molis auolet et ipsa leuata pēnis desideriorū suorū libere iter carpēs per cāpos cōtēplatiōis. et mēte se q̄ns expedita dilectū: quocūq; ierit. **R**ec tñ vel in trāstū p̄sto erit sic oī aie nisi illi dūtaxat quā ingēs deuotio: et desiderij ve hemēs: et p̄dulcis affect' sponam. p̄bet et dignā ad quā grā visitādū accessurū verbū decore induat formaz spōsi accipiēs. **Q**ui enī nō dñi inuenit ita affect' s; p̄cipit magis actū reconditiōe suorū loquens in amaritudine aie sue dicit deo: noli me p̄dēnare: aut forte etiā adhuc piculose tēptat a p̄p̄tia cōcupiscētia. abstract' et illect' hō talis nō spōsus requirit. sed meditū ac p̄ hoc nō oscula quidē vel amplex' s; tñ remedia vulnerib' accipiet suū: in oleo vtiq; et vnguetis. **A**n nō sepe numero sic sentim' et sic expimur orantes nos q̄ nōs q̄tidie adhuc excessib' tēptamur p̄ntib': mox demur p̄teritis: **A** quāta me amaritudine frequēter liberaasti adueniēs iesu bone? **Q**uoties p̄ anxios flet' post inenarrabiles gemitus singulorū: sauciatā cōsciam meā vntisti vntiōe mie tue. et oleo leticie pfudisti: **Q**uoties me oīo quē pene desperantē suscepit: reddidit exultatē p̄sumētē de venia. **Q**ui sibi afficiūtur: ecce hī sciat qd̄ de medic' ste dñs iesus: q̄ sanat cōtritos corde et alligat cōtritiones eorū. **Q**ui expti nō sunt: erēdāt inde eidem ipsi dicēt. **S**pūs dñi vntit me. ad euāgelizādū māsuētis misit me: vt mederer cōtritis corde. **S**i adhuc dubitat accedāt certe et p̄bent: et sic in semetipsis discāt quid sit miam volo et non sacrificiū. **S**ed videam' et reliqua. **S**ūt q̄ in studiis spiritalib' fatigati: et versū in tepore: atq; in defectu quodā spūs possiti: ambulantes tristes vias dñi: corde arente et tēdēte: accedūt ad queq; iniūcta frequēter murmurāt lōgos dies/longas q̄runt et noctes: loquētes cū sc̄to iob. **S**i dormiero dico qd̄ cō-

surgā: et rursum expectabo vesperā. **E**rgo vbi cōtingit tale aliqd̄ pati: si misert' dñs appropiet nobis in via qua ambulam': et incipiat loqui de celo q̄ de celo est: nec nō fauorabile q̄ppia cātare nobis de cāticio syon: narrare etiā de ciuitate dei: de pace ciuitatis. de eternitate pacis: de statu eterna: dico vobis erit. p̄ vehiculo aie dormitātū et pigrītātū leta narratio: ita vt pellat omne fastidiū ab aīo audientis: et a corporee fatigationē. **A**n tibi aliud vel pati v̄perē v̄ ille q̄ ait: dormitauit aīa mea p̄te tediō: cōfirma me in verbis tuis: et nōne cū optinuerit exclamabit: q̄modo dilexi legē tuaz dñi: tota die meditatio mea est. **S**ūt enī qdā xba vbi spōsi ad nos: n̄e meditationes de ipso et de ei' grā: elegātia: potētia: maiestate. **I**hō solū autē: s; cū auida mēte versam' testionia ei': et iudicia oris ei' et in lege ei' meditatur die ac nocte: sciam' p̄ certo adesse spōsum: atq; alloq̄ nos: vt nō fatigemur laborib': sermonib' delectati. **T**u q̄ cū tibi talia volui aīo sentis: nō tuā putes cogitationē: s; illū agnosce loq̄ntē: q̄ apud p̄phētā dicit. **E**go q̄ loquor iusticiā. **S**imillima enī sunt n̄e cogitata mēt': sermonib' vitaris in nobis loq̄ntis: nec facile qd̄ discernit qd̄ itus pariat cor suū. qd̄ ve audiat: nisi q̄ prudēter aduertit dñm in euāgelio dicentē: de corde exiit cogitationes male. **E**t illud. **Q**uid cogitat' mala in cordib' v̄ris: **E**t q̄ loquit' mēdaciū: de suo loquit'. **A**p̄s autē nō qd̄ sufficiētes (in q̄t) sim' cogitare a nobis aliqd̄ quasi ex nobis (subaudis bonū) s; sufficiētia n̄a ex deo est. **C**ū q̄ mala in corde versam': n̄a cogitatio est: si bōa: dei sermo est. **A**lla cor nō strū dicit: hec audit. **A**udiā autē qd̄ loquat' i me dñs de' qm̄ loquet pacē in plebē suaz. **I**taq; pacē pietatē: iusticiā: de' i nobis loquit': nec talia nos cogitam' ex nobis: sed in nobis audim'. **L**eterū homicidia: adulteria: furta: blasphemias similia his de corde exiunt: nec audim': eas: sed dicim'. **D**e nioq; dixit ispiens in corde suo: nō est deus. **E**t p̄pter hoc irritauit spūs deū: q̄a dixit in corde suo nō requireret. **S**ed est preterea qd̄ corde quidē sentit: nō tñ corde est veritas: nec enī de corde exiit sicut n̄a cogitatio. sed neq; illud est qd̄ ad cor fieri dixim': verbū videlicet verbi: cū sit malū. **I**mmittitur autē a p̄trarijs potestatis: sicut sūt immissiones p̄ angelos malos. quale (vbi cā) fuit. qd̄ legit misisse in cor dyabol': vt tra-

deret dñm iudas symōis scariothis. **C**eterū quis ita vigilet: et diligens obseruator: motionū iterarū suaz: sive in se: sive ex se factarū: vt liquido ad q̄s illucita sensa cordis sui discernat iter morib' mētis: et mox sum serpētis: **E**go nulli hoc mortalū possibile puto: nisi q̄ illuminatus a spū sc̄to spēale accepit donū: illud qd̄ ap̄s iter cetera charismata q̄ emiserat noīat discretione spūs. **Q**uā tūliber enī qd̄ sc̄s salomonē oī custodia seruet cor suū: et oīa q̄ itra se mouētur vigilātissima intētiōe obseruet: etiā si diurnū forte in his habuerit exercitiū: frequēs experimētū: nō poterit tñ ad purū in se dinoscere: discernere ve abinnicē malū i natū et malū feminatū. **N**ā delicta qd̄ iteligit: **R**ec multuz refert n̄a scire: vñ inest nobis malū: vñ modo itelle sciam'. **V**igilādū pot' et orandū. vñ de cūq; sit n̄e p̄sentiam'. **D**eniq; orat' p̄pheta cōtra vtrūq; malū dicēs. **A**b occultis meis mūda me dñe: et ab alienis p̄ce seruo tuo. **E**t ego nō possum tradere vobis qd̄ nō accēpi: nō autē accēpi fateor vnde assignē certā notione: inf̄ptū cordis: semiariū hostis. **Q**uippe vtrūq; qd̄ malū vtrūq; a malo: vtrūq; in corde: sed nō vtrūq; de corde. **H**oc totū certū mihi in me. et si incertū qd̄ cordi: qd̄ hosti tribuāt id quidē vt dixi absq; piculo. **S**ed sane est vbi piculose imo dānabili' errat: atq; qz ibi merito nobis certa p̄figit regula: ne qd̄ dei est in nobis dem' nobis: putātes verbi visitationē n̄am esse cogitationem. **E**rgo q̄ tū distat bonū a malo: tñ ista duo a se: qm̄ nec de xpo malū. nec de corde exiit bonū: nisi qd̄ p̄i' forte de verbo p̄cepit: qz nō pot' bona arbor fruct' malos facere: nec arbor mala fruct' bonos facē. **D** **E**t satis distinctū esse credo. qd̄ dei et qd̄ n̄m in n̄o sit corde. nec sup̄flue vt arbitror: s; vt sciāt limici grā: absq; grā nec ad cogitādū bonū sufficē cor hūanū: s; sufficientia ipsi' ex deo esse: dei vocē: bonū qd̄ cogitat nō cordis prole existē. **T**u q̄ si vocē ei' audis: nō iā nescias vnde veniat. aut q̄ vadat scies qz a deo exiit: et ad cor vadit. **A**ide autē q̄modo xbi qd̄ egredit' de ore dei nō redat ad eū vacuū: s; p̄spere' et faciat oīa ad q̄ misit illud. vt dicē possis et tu. qz grā dei in me vacua nō fuit. **F**elix mēs cui xbi idiuiduus comes vbiq; se affabile p̄bet: cui indefinēt oblectata suauitate facundie a carnis molestijs et vitis sese v̄dicet omī hora: redimēdo tps a v̄tib' malis. **I**hō las-

Vnde q̄ adeo q̄ amb in corde versat'...

sabitur non molestabit: qm̄ sicut dicit scriptura nō tristabit in sū qd ei acciderit. **E** Jā vero magni patrifamilias seu religie mactatū scema apparere existimo his qui accedentes ad cor altū: de maioris spiritus libertate et puritate cōsciētie magna nimiores facti cōsueverūt audire maiora: inq̄ti prozofus et curiosi secreta penetrare: apprehēdere sublimiora: et temptare pfectiora nō modo sensū sed et virtutū. **I**ni enī p̄ fidei magnitudie digni inveniunt qui in ducantur in oēm plēitudinē. nec est omnino oib⁹ apothecā sapie a q̄ deus sciētiarū dñs arcēdos censeat: cupidōs vitatis vanitatis nō p̄cios. **T**alis erat moyses: q̄ andebat dicere deo. **S**i inveni ḡram i oculis tuis: oñde mihi teipm̄. **T**alis philipp⁹ q̄ sibi et suis cōdiscipulis patrē agitat ab ostēdi. **T**alis et thomas q̄ nisi sua māu t̄gērvuln⁹ et fossuz lat⁹: credēte recusabat. **I**n illa fides: sed de animi magnitudie miro modo descēdens. **T**alis quoq; david: q̄ ipe dicebat deo. **T**ibi dixit cor meū exq̄sivit te facies mea: faciem tuaz dñe req̄ram. **T**ales itaq; magna audent qm̄ magni sunt: et q̄ audient optinent. **I**uxta verbū p̄missiōis ad ipos: qd est istiusmodi. **Q**uēcūq; locum calcaverit pes vester: vester erit. **M**agna siquidē fides magna meret: et quaten⁹ in bonis dñi fiducie pedē porrexeris: eaten⁹ possidebis. **D**eiq; moysi ore ad os loquit dñs deus. et palam non per enigmata et figuras meret dñm videre: cū pphet⁹ alijs tantū in visione apparere se dicat: et p̄ somniū loqui. **P**hilippo quoq; scdm̄ petitionē cor: dñs sui ostensus ē pater in filio: in eo p̄culdubioq; in cōtinēti audivit philippe q̄ videt me videt et patre. et q̄a ego in patre et pater in me est. **S**ed et thome iuxta desiderii cordis ei⁹ palpādū se p̄buit: et volūrate labioz ei⁹ nō fraudavit eū. **Q**uid david: **M**ōne et ip̄eroto se dño si fraudari significat vbi ait. nō datur se somniū oculis suis: nec palpebris suis dormitare: donec iueniat locū dño: **E**rgo istiusmodi magnis spiritib⁹ magn⁹ occurret sp̄s. et magnificabit facē cū eis. emittēs lucē suā et veritatē suā eoq; adducēs et deducēs in montē sc̄m̄ suū et in tabnacula sua. **I**taq; dicat q̄ eiusmodi est: qz fecit mihi magna q̄ potens est. **R**egē in decore suo vidēbūt oculi ei⁹ p̄eunte se ad speciosa defuit: ad flores rosarū et lilia puallū: ad amena orozū: et irrigua fontū: ad delicias cellarioz et odoramēta aromatiū: postremo ad ip̄a se-

creto cubituli. **F**isti sūt thesauri sapientie et scie penes sponsū absconditi. hec vite pascua p̄parata i refectoriū aniaz sc̄tā rū. **B**eat⁹ vir q̄ i plenitudo desiderii suū ex ip̄is hoc solū amonit⁹: sicut sol⁹ habere velit: q̄ possunt sufficē pluribus. **P**rop̄tea enī fortassis post ista oia sponsus tanq; pastor apparere describit: vt p̄inde admoneat assēcutor tātoz mūez pascendi gregis simpliciōz: q̄ scilicet tā nō valent p̄ semetipos adprehendere ista q̄ non audent sine pastore oues exire in pascua. **D**eniq; hoc ip̄m sponso prudentē addēns postulat sibi indicari: vbi ip̄e pascat et cubet meridiano ferioze. **P**ata (vt q̄dem ex hoc itelligit dā) pascit et pascere: cū illo: et sub illo. **H**ec enī tutū arbitratū longe agere gregē a sūmo pastore. **N**imīz ob scuriones in poz: eoq; maxime q̄venit ad nos investimētis ouitū: p̄p̄tea fatagit eisdē cū ip̄o pariter pascere pascuis: et cubare vmb: is. **E**t causā ponit: ne inclpiā inq̄lens vagari post greges sodalium tuoz. **I**p̄s sūt q̄volūt se videri amicos sponso. et non sūt: et cū suos nō illi⁹ greges pascere cura sit eis: **H**inc inde tamen insidiātes dicit. **E**cce hic est x̄ps. ecce illic est: videlicet vt multos seducāt: et abducāt a x̄pi gregib⁹: sociēt suis. **D**oc. p̄ littere textū. **J**ā vero spiritalē sensū qui in ea latet sub alio sermōis principio expectare. quicqd̄ illud erit quod mihi inde vobis o: ātib⁹ sua mīa p̄tiri dignabit sp̄s ecclesie iesus x̄ps domin⁹ noster: qui est deus benedict⁹ in sc̄la. **S**ermo. xxxiiij. **D**e his que semp̄ se cōtāda sūt a mēte deuota. et qd̄ sit merities **E**t de q̄tuo: ḡnrib⁹ tērationū sp̄ euitād⁹.

Adica mihi quez diligit anima mea vbi pascas: vbi cubes. in meridie. et ali⁹ quidē. **I**n dica (inquit) mihi: cur me ita iudices. **V**bi non sane sententiā causat: sed seruat causam: erudiri flagellis petens nō erit. **I**tes alius p̄catur dicens. **A**ias tuas dñe demōstra mihi: et sc̄itas tuas edoce me. **Q**uas vixeriz vltas: semitas manifestat alibi: d̄dixit me inq̄ies sup̄ semitas iustitie. **E**rgo tria ista aīa curiosa dei non cessat inq̄rere iustitiam et iudiciū et locū habitatiōis glorie sp̄s: tanq; vias in qua abulet. cautelā que ambulat: et ad quā ambulat mansionē. **D**e qua mansione sic habes in propheta. **E**nā petū (inquit) a dño hanc requirā: vt inhabitem in domo dñi omnib⁹ dieb⁹ vite mee. **E**t ite-

Sermo. XXXIII.

rum. **D**ñe videri decorem domus tue: et locū habitatiōis glorie tue. **P**orro de relictis quib⁹ uob⁹ iustitia et iudiciū (ait) p̄paratio sedis tue. **M**erito tria ista mens deuota inq̄rit. **V**t pore sedē dei et sedis p̄paratiōē. **E**t pulchre in sponse p̄rogatiuā cōcurrūt pariter omnia ad p̄sumationē virtutū: vt de forma iustitie: sit formosa. de iudiciōz notitia sit cauta: de desiderio presentie seu glorie sponso casta. **T**alē p̄sus decet esse sponsoz dñi: pulchriā eruditā et castā. **E**rgo petitio quā vltimā posui istius est loci. **P**etit siquidē ab eo quē diligit aīa sua indicari sibi vbi pascat et vbi cubet in meridie. **E**t primo aduerte quā eleganter amorem sp̄s a carnis discernat affectu: dū dilectū exp̄me re magis ip̄a affectione quā nomine volens non simplicit̄ quē diligo: sed o inquit quez diligit aīa mea: spiritalē designās dilectionem. **D**einde q̄dñā eā in loco pascue adeo delecter: diligēt arde. **S**ed nec illud p̄tereat te de hora meridiana. et qd̄ is potissimū exlozaf locus in quo q̄ pascit cubat simul: qd̄ est magne securitatē in iudiciū. **A**rbiteroz enī ob hoc additū cubat: quod eo loci minime necesse sit stare et vigilare super custodia gregis: qm̄ gregē etiā cubante pascos et pascante sub vmb: is. **L**ibere nihil minus discurrat in pascuis. **B** Felix figio. in qua p̄ libitū oues igrediunt et egrediunt: et non est q̄ exterrat. **Q**uis mihi tri buat videri oues meq; p̄ter in mōnib⁹ pasci vna cū illis non agitanouē que illic relicte legunt cū pasto: eaz dignantē ad vñā descēdit que errauerat: **S**ecure p̄culdubio cubat: p̄ter: qui et longe recedere minie dubitauit: cū quā in tuto eas reliquerat. **M**erito sponso illo suspirat: merito inhiat loco pascue simul et pacis: sed quietis: s̄ securitatis: sed exultatiōis: sed admirationis sed sup̄ois. **H**ā et me miser heu longe a gentē et delonge salutantē en ipsa eius recordatio ad lacrimas prouocat plāe iuxta affectionē et vocē dicentū. **S**up̄ flumina babilonis illic sedim⁹ et fleuim⁹: dū recordare mur syon. **L**ibet exclamare et me cū sponso pariter et cū p̄pheta. **L**auda deū tuū syon: quoniam p̄fortauit seras poz: taz tuaz benedixit filiis tuis in te. **Q**ui posuit fines tuos pacem: et adipe frumētū satiat te. **Q**uis nō illic vehemētē cupiat pasci: et p̄p̄ pacē et p̄p̄ adipē. et p̄p̄ ianietatē. **H**abitū tibi formidat. nihil fastidit. nihil deficit. **T**uta habitatio paradisi: dulce pabulū verbū opulē-

tia mīta nimis eternitas. **D**abeo et ego verbum: sed in carne: tibi apponit veritas: s̄ in sacramēto. **A**ngel⁹ exadipe frumētū sagiatur: et nudo saturat grano me oportet in terim quodā sacramētū cortice esse cōtētū carnis surfure: littere palea: velamine fidī et hec talia sunt q̄ guttara afferūt moztēs: si non de primitiis sp̄s quātulūcūq; accipiant condimentū. **P**rozofus moztis mihi olula: nisi ex p̄phete farinula dulcorēf. **D**eiq; absq; spiritu et sacramētū ad iudiciū sumit: et caro non p̄dest quicq; et littera occidit: et fides moztua est. **S**ed sp̄s est qui viuificat vt viuā in eis. **E**t quā talibet sane abūdantia sp̄s pinguecant ista: non pari omnino iocunditate sumit cor: ter sacramenti et adeps frumētū: fides et sp̄s: memoria et presentia. eternitas et tempus: vultus et speculū. ymago dei et forma ferui. **H**empe in his omnib⁹ fides locuples mihi: itellect⁹ paup̄. **H**āquid vero par sapor intellectui si deiq; cū sit in meritū ista: ille in p̄miū: **A**ides q̄ distare inter pabula quātū inter loca: et sic ut exaltant celi a terra: ita habitatiōē eis bonis portiozib⁹ abundare. **E** Festine mus. p̄inde filiū: festinem⁹ ad locū tuoz: et ad partū suauioz: ad vberioz et fertilioz agrum. **F**estinemus vt habitem⁹ sine metu: abundemus sine defectu: epulemur sine fastidio. **T**u enim domine sabaoth qui cū tranquillitate iudicās omnia: etiam cū securitate eque omnia ibi pascas: idem ipse et domin⁹ exere: tuum: et pastor ouium. **E**rgo et pascas et cubas pariter: sed non hic. **D**eniq; stabas cum e celo. p̄spiceres vñaz ex tuis ouiculis (Stephanū loquoz) a lupis circūdari super terram. **E**t p̄pterea queso indicari mihi vbi pascas. vbi cubes in meridie: hoc est tota die. **E**teniz illa merities: tota est dies. et ip̄a nesciens vesp̄erā: et ideo melior dies illa in atris tuis super milia. quia nescit occasum. **E**t matutinū fortis hābuit: cum primū videlicet dies sanctificat illuxit nobis per viscera vtiq; misericordie dei nostri: in quib⁹ visitauit nos oriēs ex alto. **H**ere tūc suscepim⁹ de mīaz tuā in medio templi tui: cum in medio vmbre moztifecoz tus matutini lux orta est nobis: et mane vidim⁹ gloriā dñi. **Q**uāti reges et p̄p̄te te voluerūt videre: et non viderūt? **Q**uare: nisi quia nox erat et nec dūz venerat illū expectatū mane: cui fuerat rep̄omissa misericordia: **A**nde rozabat q̄s. **A**uditā fac mihi mane mīaz tuā dñe: qz in te sp̄avi. **F**uit nā

attē hāc dicit: ~

occulit: ~

que quedā huius aurore diei: ex quo sol in
 stitit per archagelū gabrielem nuntiatus
 est terris: virgo deū in vtero de spiritu scō
 concepit: et peperit virgo: ac deinceps qđ
 in terris visus est: et cū hominib⁹ puer satuf
 est. Nam vsq; adeo per totū id tempus lux
 pusilla et tanquā lux reuera aurore appa
 ruit: vt diē esse interim apud homines pene
 vniuersitas ignoraret. Deniq; si cognouit
 sent. nunq; dominū glorie crucifixū. Et
 vtiq; ipsius paucis discipulis dicebat. Ad
 huc modicū lumē in vobis est: eo qđ aurore
 esset et initiū vel potius indicū diei: vñ sol
 adhuc absconderet radios suos: et minie eos
 spergeret super terrā. Paulus quoq; dice
 bat: qm̄ nox p̄cessit dies autē appropiā
 uit: significās tūc esse adhuc adeo modicū
 lumē: vt p̄opiquasse quā venisse diē dicere
 maluerit. Quādo autē hoc dicebat? P̄ose
 cto qm̄ sol reuerfus ab inferis: iaz se ad alta
 celi susculerat. Quātomag; cum ad huc si
 militudo carnis peccati instar dense nubis
 opiret aurore: iuxta oris nimirū nri corpis
 passioēs: ita vt neq; amara mors: nec crux
 p̄iosa defuerit: quātomagis in quaz tunc
 exigua renuissos admodū lux fuit: et que de
 aurore magis quā de solis: p̄dire p̄fētia
 videretur? Erat ergo aurore et ipa subob
 scura satis tota illa xp̄i videlicet cōuersatō
 super terrā vsq; dū occubens et rursū exor
 iens solaris sue presentie lumie clariorē fu
 gavit aurore: et mane facto abfora nox in
 victoria. Deniq; habes et valde mane vna
 sabbato: vñ uenit ad monumētū orto iā so
 le. Vñ non mane fuit: quando or: us est sol?
 Attulit autē nouū de resurrectōe decorē
 et serentiorē subito lucē: quoniā etsi nouera
 mus eū secundū carnē sed nunc iā non no
 uimus. Est scriptū in p̄pheta. Decorē indu
 it. induit fortitudinē et precinxit se: qđ car
 nis infirma et tanq; nubila quedā excusse
 rit stolā glorie induens. Sane ex tunc ele
 uatus est sol: et sensim demū diffundēs suos
 radios super terrā cepit paulatim vbiq; cla
 rior apparere: feruidiorq; sentiri. Vñ quā
 tūlibet incalcescat: multiplicet et dilatat ra
 dios suos per omne hui⁹ mortalitatis cur
 riculū (erit enī nobiscū vsq; in cōsumatōem
 seculi) non tñ ad meridianū pueniet lumē.
 nec in illa sui plenitudie videbit modo: in q̄
 vidēd⁹ est postea: ab hīs dūtaxat quos hac
 visione ipē dignabit. Vere meridies ple
 nitudo feruoris et lucis: solis statio vmb: et
 exterminatio: desiccatio paludū: fetor d̄pul

sis. O phenne solstitiū qđ iā non inclinabit
 dies: lumē meridianū: vñ nalis rēp̄ies: et
 uauentitas: autumnalis vñ tas: et (ne qđ
 videar p̄terisse) o des et feratio hyemalis.
 Aut certe (si hoc magis p̄bas) sola tñc hy
 ems abiit et recessit. Dūc locū inquit tanre
 claritatis et pacis et plenitudis indica mihi
 vt que admodū iacob ad huc i corpore ma
 nens vidit dñm facie ad faciē: et salua facta
 est aia eius. vel certe sicut Moyse vidit eū
 nō per figurā et enigmata: seu p̄ fonta vti
 alij p̄phete: sed mō plane p̄cellēti atq; in ex
 pro ceteris sibi noro et deo. vel sēc p̄faias re
 uelatis oculis cordis. vidit eū sup solū ex
 celsū et eleuatū. vel eūā quō paul⁹ rapt⁹ in
 paradisiū audiuit verba ineffabilia. et dñs suū
 iesum xp̄m vidit oculis suis. ita ego quoq;
 te in lumie tuo et in decore tuo p̄ mētis ex
 cessū merear et tēplari. p̄scēntē vberit: qui
 escēntē securi. Hā et hic pascas: sed non in
 saturitate. Nec cubare licet sed stare et vi
 gilare oportet p̄pter timores nocturnos.
 Deu nec clara lux: nec plēa ffectio: nec mā
 sio tuta. Et ideo indica mihi vbi pascas: vbi
 cubes i meridie. Beatā me dicis: cū scūto
 et stio iustitiā. Quid hoc ad illorū felicitatē
 q̄ repleti sunt in bonis dom? tuc: q̄ epulant
 et exultāt in aspectu dei: et delectant in leti
 tia? Sed et si quid patior: p̄pter iustitiā: ni
 hilomin⁹ beatā p̄nitias. Et certe pasci vbi
 timeas patio: iocūditatē hēt s; nō securitatē
 Porro at pasci et pati simul: nōne molestia
 iocūditas est? Dia mihi hic cedūt citra p̄
 sectū. plura p̄ter votū et tutum nihil. Qñ
 adimplebis me letitia cū vultu tuo? Sultū
 tū dñe requirā. Sultū tu meridies ē. In
 dica mihi vbi pascas vbi cubes in meridie.
 Scio satis vbi pascas nō cubās: indica mihi
 vbi pascas et cubes. Non ignoro vbi alijs
 tēporib⁹ pascē soleas: s; scire veli vbi in me
 ridie pascas. Hā in tpe qđem mortalitatis
 mee et in loco pegrinatōis mee osuēni sane
 sub tua custodia pasci et pascē i lege et p̄phe
 tiaz psalmis: nec nō in euāgelicis pascuis.
 et apud apostolos similē requieui frēq̄nter
 etiā de gestis s̄ctoz et verbis et script⁹ eozū
 victū mihi atq; attinentib⁹ mihi mēdicauit
 vt potui: frequēt⁹ autē (qđ is mag⁹ ad ma
 nū fuit) māducaui panē doloris et vinū p̄p̄
 ctionis bibi: et facte sūt mihi la crime mee
 panes die ac nocte: dñi dicēti mihi qđ tidiē vbi
 est de⁹ tu⁹. Hā qđ de mēsa tua (si qđē pasci
 in conspectu meo mensam: aduersus eos q̄
 tribulant me) de ipsa inquam tuā quidem

Sermo XXXIII.

beneficio miserationis accipio in quo vti
 qđ respiro. quoniens tristis est aia mea. et q̄
 tiēs cōturbat me. Nec pascua noui et re
 quentia: vti secuta pascorē: sed indica que
 so que non noui. Sunt quidē et alijs
 pascorē: qui dicit se esse sodales tuos. et nō
 sunt: habētes greges suos et fines suos pa
 bulo mortis referros in qbus pascūt nec te
 cū: nec propter te: quozū vtiq; terminos nō
 itraui: nec appropiāui eis. Ipsi sūt qui dicit
 ecce hic est xps ecce illic est. p̄mittentes sa
 pientie et scientie pascua vberiora: et ciedi
 tur eis et confluunt ad eos multi: et faciūt
 eos filios gehenne duplo q̄ se. Cur hoc: nisi
 quia nō meridies et perspicua lux: vt liqui
 do veritas cognoscat: facileq; p̄ ea recipiat
 falsitas propter verisimilitudinē. que nō fa
 cile in obscuro a vero discernit. p̄serti qđ
 a que farte dulciores sūt. et panis abscondi
 tus suauior. Et propterea queso vt indices
 mihi vbi pascas: vbi cubes in meridie: id est
 in māifesto. ne seducta incipias vagari post
 greges sodalitū tuozū. que admodū et ipi va
 gi sunt nulla stabiles certitudine veritatis:
 semp discentes et nūq; ad sciētiam verita
 tis peruenientes. Nec sponsa p̄ philoso
 phoz et hereticos varia et vana dogmata.
 Mihi vero vester non solū p̄pterea: sed et
 p̄pter dolos iuisibiliū potestātū: sicut sunt
 seductoz: i spūs sedentes in insidijs et parā
 tes sagittas suas in pharetra: vt sagittent
 i obscuro rectos corde. Propter hos in q̄
 et maxime mihi videtur illa meridies optā
 da etiā nobis. vt clara luce deprehēdamus
 astutias diaboli atq; angelū sathane. illum
 qui se transfiguratur in angelū lucis: ab nostro
 angelo facillime discernamus. Non enī alijs
 nos custodire sufficim⁹ ab incurso et demo
 nio meridiano: nisi in meridiano eque lumi
 ne. Qđ quidē demoniū idcirco meridianū
 victū existimo: quia sunt aliqui de numero
 malignoz: qui cum merito tenebrose obsti
 nateq; voluntatis sue nox et nox perpetua
 sint: diem tamen se ad fallendū simulare no
 uerunt: nec modo diem: sed et meridē. sicut
 eozū princeps non contentus esse eq̄lis do
 etiam aduersatur et extollitur super id qđ
 dicitur: aut quod colitur de⁹. Itaq; nisi cor
 di illius quem forte aliquod istiusmodi de
 monium meridianum temptandū acceperit:
 oriens ex alto illuxerit velut meridies.
 qui falsū conuicat et prodar. nō poterit om
 nino cauere. sed temptabit et supplantabit
 sine dubio sub spē boni: p̄o bono scilicet ma

lū in cauto et improuido persuadēs. Et tñc
 meridies. id est maior claritas apparet tem
 ptans: cum quasi boni maioris ymagines p̄
 fert. Quoniens verbi causa suggestit antici
 pare vigiliis: quo ad solennia fratrum illu
 deret dormitanti: Quoniens p̄ducti ieiunia:
 vt diuinis obsequijs: eo inutilem redderet
 quo imbecilem: Quoniens bene proficien
 tibus i cenobijs inuidens: obreū quasi ma
 ioris puritatis heremū petere persuasit: et
 cognouerunt miseri tandē quam verus sit
 sermo quem frustra legerant ve soli: qm̄ si
 ceciderit. non habet subleuātē? Quoniens
 ad op̄ manuū plusq; opus fuerat icitauit:
 et fractum viribus ceteris regularibus ex
 ercitijs inualidū reddidit: Quā multis ex
 eritationē corporis: que iuxta apostolū ad
 modicum valet. non modicam persuasit: et
 pietate fraudauit? Deniq; ipi experti estis
 quō quidam (ad verēctidiam illoz dico) qui
 ante inhiberi nō poterant ita in spiritu ve
 hementi ad oīa ferebantur: post ad tantam
 ignauiam deuenerūt: vt seculum illud apo
 stoli: cū spiritu ceperit: nūc carne cōsumme
 tur. Quam turpe iniere fedus cū suis cor
 poribus: quibus crudele ante indixerat bel
 lum. Videas p̄phudō: ipoz tunc quere su
 persua: qui prius necessaria obstinatissime
 recusabant. Quāq; si qui in sua forte iuici
 obstinatione p̄durant indiscretius abstinē
 tes: et singularitate notabili cōturbantes
 eos cū qbus habitare debent vnus moris
 in domo: haud scio sane an se existimēt pie
 tarē retinere. cū huiusmodi mihi videtur et
 longi⁹ abiicisse. Hā qui sapiētes in oculis
 suis decreuerūt apud se nec cōsilio acq̄scē
 nec p̄cepto: videant quid respondeāt nō
 mihi sed dicenti. quoniā quasi peccatū arlo
 landi est repugnare: et qñ scelus ydolatrie
 nolle acq̄scere. P̄remiserat autē quia me
 lior est obediētia quā victima: et abscurare
 magis q̄ offerre adipem arietū id est absti
 nētiā cōtumaciū. Ande dominus per pro
 phetam. Nunqđ māducabo carnes tauro
 rū: aut sanguinē hycoz potabo? Significās
 minime sibi accepta fore ieiunia supborum
 vel inmundoz. Sed sane vereor ne dam
 nantes supstitiosos videamur frena laxare
 gulosos. et audiat illi ad periculū sui: qđ ad
 rem e dñi his dicitur. Et Quāobrem au
 dite vtiq; ps quattuor eē tēp̄rationū gñā
 et ipsa nobis ita p̄pheticō sermone descri
 bi. Scuto inquit circūdabit te veritas ei⁹:
 nō timebis a timore nocturno. a sagittre vo

Vide astutia demonis

demoniū meridianū

4° gñā tēp̄rationū

lante in die: a negotio pabulante i tenebris: ab incursu et demonio meridiano. Attēditē nihilomin⁹ et vos alij quod omnib⁹ spero profuturū. illud oēs in nobis sentim⁹: et sensim⁹ qui cōuersi sum⁹ ad dñm: qđ sancta scriptura dicit. Fili accedēs ad seruitutem dei ista in timore: et prepara aīam tuam ad tēptationez. **C** Itaqz primordia nostre cōuersiōis: iuxta cōis quidē experientie rationē p̄mus eragitat timor: quē intrātibz statim horroz vite ingerit arctioris: et isue te auctoritas discipline. Atqz is timor nocturnus dicitur: vel qz nox in scripturis designatur solet aduersa: vel qm̄ ppter qđ aduersa pati aggredimur: id mundū reuelatū est. Si enī dies ille luceret in cui⁹ lumē p̄ter et labores et premia videremus: timor oīo quoz vis laborū nullus esset p̄e desiderio p̄m̄oz. dū clara luce apperet: quam nō sint p̄digne passionē huius t̄pis ad futurā gl̄iam qđ reuelabitur in nobis. **H**ūc x̄o quoniā abscondita sunt ab oclis nostris: et nox est interim in hac parte: tēptamur nimirū a timore nocturno: et p̄ bonis q̄ nō videm⁹ formidam⁹ q̄ in presentia sūt aduersa tolerare. **E**ligitā dñi p̄inde et orandū p̄io intrātibz p̄tra hanc p̄mā tēptationē: ne subito p̄occupati a pusillanimitate sp̄is et tēptata: a bono cepto quod absit resiliāt. **S**up̄ata aut̄ hac tēptatione: armem⁹ nos nihilominus aduersus hoīm laudes: que de laudabili potissimū vita sumunt materiā. **A**lio quin patebim⁹ vulneri a sagitta volante in die: que est inanis gl̄ia. **F**ama siquidē volat et ideo i die: qz ex opib⁹ lucis. **S**i hec exsufflat tanq̄ inanis aura: restat vt solidi⁹ aliquid afferat de vititiss et honoribus secularibus: si forte qui nō curat laudes: appetat dignitates. **E**t vide si nō hic ordo tēptandi seruatus est i dño nostro cui post suggestū ad solam vanitatē p̄cipitiū: ostensa sūt oīa regna mūdi atqz oblata. **T**u ergo exēplo dñi i ista renue. **A**lter necesse est circūueniri te. a negotio pabulante in tenebris: qđ est hypocrisis. **E**t enī ista de ambitione descēdit. et in tenebris habitatio eius: quippe abscondit quod est: et qđ non est mentiē. **N**egotia autē oī tēptōe formā retinēs pietatis ad sese occultā dñi: ut tē aīat ei⁹ veditās et emens honores. **P**ostrema temptatio ē demoniū meridianū. qui solet maxie insidiari p̄fectis. qui videlicet tanq̄ viri virtutū oīa supauerint: voluptates: fauores: honores. **Q**uid enī iā sup̄est ei qui temptat i quo pos

sit pugnare palā: aduersus huiusmodi: **A**enit p̄inde occultus q̄ manifestus non auerit: et quē satis exp̄tus est aptū omne horzere malū. falso bono supplantare molitur. **Q**ui aut̄ possit dicere cū apostolo nō enim ignoramus astutias eius: quo plus proficiunt eo magis solliciti sunt cauere a laqueo isto. **H**ic est qđ Maria angelica salutatione turbatur: volū nisi fallor suspicans **E**t ioh̄s nō p̄l⁹ amicū angelū recipit: quā esse amicū nouerit. **D**eniqz sciscitatur sū⁹ ne sit an aduersarioz: tanq̄ qui exp̄tus sit demonij meridiani veritas. **A**postoli quoqz aliqui cū remigarēt et laborarēt in remigādo v̄to aduersante et lactāte nauicula: vidētes dñm ambulare sup mare et putātes fantasma esse ita vt clamaret p̄e timore: nōne ap̄tam meridiani suspiciōne demonij p̄tēdē rūt et recordamini scripture dicentis: quia quarta vigilia noctis venit ad eos ābulans sup mare. **Q**uarto igit̄ id est supremo demū loco hec temptatio formidat. et quo se i summo stare quis viderit: eo sibi vigilātius ab incursu et demonio meridiano cauendū intelligat. **P**orro discipulus verus se manifestauit meridiem in eo quod auierit ego sum: nolite timere. et falsi suspicio ab eis depulsa est. **E**t enī et nobis quotiens palliata falsitas molitur irrepere: emittat lucē suaz et veritatē suā: ad prodendam illam ouens ex alto. verus meridiem: et diuidat lucem a tenebris vt non notemur a propheta: tanq̄ ponentes lucem tenebras: et tenebras lucem. **A**d huc nisi tedio fuerit longitudo sermonis: has quattuor temptatiōes temptabo suo ordine assignare ipsi corpori christi quod est ecclesia. **E**t ecce qđ breuius possum percurro. **A**idete primitiuam ecclesiam: si non primo puasa est acriter nimis: a timore nocturno. **E**rat enim nox. qm̄ omnis qui interficeret factos arbitrabat obsequium se prestare deo. **I**ta aut̄ temptatiōe deutera et sedata tempestate: inclita facta est. et iuxta promissionē ad se factam i breui postea in superbiā seculoz. **E**t dolens inimicus quod frustratus esset a timore nocturno. conuertit se callide ad sagittam volatē in die: et vulnerauit in ea quosdam de ecclesia. **E**t surrexerunt hoīes vani cupidī: gēre: et noluerūt sibi facere nomē: et exētes de ecclesia diu eandē matrem suam affixerūt in diuersis et peruersis dogmatib⁹. **S**ed hec quoqz pestis depulsa est in sapientia scōroz sicut et prima in patientia martyrum. **E**t enī

Sermo. XXXIII.

tpa ista libera quidē deo miserante ab vtra qđ illa malitia: sed plane feda a negotio pabulante in tenebris. **E**t generatiōi huius a fermento phariseoz quod est ypocrisis. si tamen ypocrisis dici debet. que iaz latere p̄ abundantia non valet et p̄e impudētia nō querit. **S**erpit hodie putrida tabes per oē corpus ecclesie: et quo lati⁹ eo desperati⁹: eoqz periculosus: quo interiorius. **H**ā si insurgeret agrus hereticus: mitteret foras et arefceret. si violētus inimicus: abscederet se forsitan ab eo. **H**ūc vero quē efficer. aut a quo abscondet se? **O**mnes amici. et omnes inimici omnes necessarij et oēs aduersarij omnes domestici et nulli pacifici: omēs p̄t̄mi: et omnes que sua sunt querūt. **M**inistri christi sunt: et seruiūt antichristo. honorati incedunt de bonis dñi: qui domino honorē non deferunt. **I**nde is quē quotidie vides meretricius nitōz: histrionicus habitus: regius apparatus. inde aurū in frenis: in sellis in calcaribus: et plus calcaria quaz altaria fulgēt. **I**nde in mense splendide: et cibis et citharis. inde comestationes et ebrietates. **I**n cithara: et lira: et tibia. in fūdāria torcularia et p̄mptuaria plēa eructaria et hoc i illis. **I**nde vola pigmentaria: inde reerta mar supia. **P**ro humiimodi volūt esse et sunt ecclesiarum prepositi. decani/ archidiaconi/ episcopi/ et archiepiscopi: nec enī hec merito cedunt. sed negotio illi qđ perambulat i tenebris. **O**lim predictum est. et nunc tempus impletionis aduenit. **E**cce i pace amaritudo mea amarissima. **A**rma p̄i⁹ in nece martyruz. amarioz post in p̄sictu hereticorum: amarissima nūc in motibus domesticorum. **N**on fugare non fugere eos potest: ita i nauerunt et multiplicati sunt super numerum. **I**n testina et insanabilis ē plaga ecclesie: et ideo in pace amaritudo eius amarissima. **S**ed in qua pace? **E**t pax est: et nō ē pax. **P**ax a pagani: pax ab hereticis: s̄ nō profecto a filiis. **T**ox plāgētis i tpe isto. **F**lios enutriui et exaltaui: ipsi aut̄ spreuerūt me. **S**preuerunt: et maculauerunt a turpi vita: a turpi questu: a turpi cōmercio: a negotio venioz pabulante in tenebris. **S**upest vt iam de medio fiat demonium meridianū ad seducendos si qui in christo residui sunt. **A**d huc permanētes in simplicitate sua. **S**i qđ dem aboz: buit stultos sapientium et torzētes potentium. et habet fiduciam vt iordania inuat in os eius: id est humiles et simplices qui sūt in ecclesia. **I**pse ē enī antichri-

stus: qui non solum se diem: sed et merides mentietur: et extolletur supra id quod dicitur. aut quod colitur deus: quem dominus iesus interficiet spiritu oris sui. et destruet illustratione aduentus sui. vt pote verus et eternus meridiem. sponfus et aduocatus ecclesie: qui est deus benedictus in secula. **A.**
Sermo. xxxiii. In quo tractatur de humilitate et patientia.

Ignoras te o pulchra

Inter mulieres. egredere et abi post greges sodalium tuorum: et pasce hēdos tuos iuxta tabernacula pastoz. **O**lim sanctus moyses qm̄ multuz presumebat de gratia et familiaritate quā iuenerat apud deū: aspirabat ad quandā visionē magnā ita vt diceret deo. **S**i inueni gratiaz in oculis tuis: ostende mihi te ipsum. **A**cepit autē p̄ ea visionē longē inferiorē: et qđ tñ ad ipsā quā volebat posset aliquādo peruenire. **F**ilij quoqz zebedei in simplicitate cordis sui ambulantes. magnuz aliquid et ipsi ausi sunt: sed ad gradum nihilominus sunt reducti: per quem fuerat ascendenduz. **I**ta et modo sponfa quoniam rem grandem postulare videtur: reprimatur sane austeriori responfione: sed plane vtili et fideli. **S**pozet namqz humiliter sentire de se nitentem ad altiora: medū supra se attollitur: cadat a se. nisi in se firmiter per veram humilitatem fuerit solidatus. et quia nisi humilitatis merito maxima minime obtinentur: **P**ropterea qui pronehendus est correptione humiliatur: humilitate proeuctuz meret. **T**u ergo cum te humiliari videris: habeto id si gnum in bonum omnino argumentum gratie propinquantis. **H**am sicut ante ruinam exaltatur cor: ita ante exaltationem humiliatur. **S**ane vtrunqz legis deum scilicet et superbis resistere: et humilibz dare gratiam. **N**onne deniqz seruū suum iob cū post insignem triumphum tantam et taz probatam ipsius patientiam larga remunerandam benedictione censeret: prius in multis et districtis per cūctationibus humiliare curauit: et sic parare vias benedictionis? **A**t parum est euz per seipsum humiliat nos deus: si tunc libenter accipimus: nisi quādo et per aliū hoc facit sapiam⁹ similit. **Q**uā ob: ē accipe h⁹ rei mirabile documētū. **S**cō dō. **A**liqñ maledictū ē illi et a seruo. **A**t ille nec cumulat⁹ iuriā sensit: qz p̄sensit gr̄am. **Q**uid mihi ait et vob filij saruie: o x̄c hoīez

scdm cor dei: qui se vlcscēti potit? q̄ expro
bati succensendū putavit. Unde et secura
p̄ciētia loq̄bat. Si reddidi retribuētibus
mibi mala: decidā merito ab inimicis meis
inanis. **A**eruit ergo p̄hiberi maledicū cō
ticiantē: questū estimas maledicta. Et ad
dit. **D**ns misit illū ad maledicēdum david.
Prosus scdm cor dei: q̄ de corde dei fere
bat sententiā. **S**euiebat lingua maledica:
et ille intēdebat qd̄ in occulto ageret de.
Sor maledicētis in aurib⁹: et anim⁹ incli
nabat se ad bñ dictionē. **N**ūquid in ore blas
phemi deus: Absit. Sed eo vsus est ad hu
miliandū david. **H**ec latuit. p̄phetā q̄ppe
cui incerta et occulta sapiētie sue manife
stauerat de⁹ et ideo dicit. **B**onū mihi quod
humiliasti me: vt discā iustificaciones tuas
B **A**ides q̄a hūilitas iustificat nos. **H**u
militas viri: et nō hūiliatio. **Q**uāti humili
ant: q̄ hūiles non sunt: **A**lii cū rancore hu
miliantur: alii patiēter: alii et libēter. **P**ri
mi rei sunt: sequentes innocēti: vltimi iusti.
Quāq̄ et innocētia portio iusticie est: s; cō
sumatio ei⁹ apud humilē. **Q**ui autē dice
re potest: bonum mihi qd̄ humiliasti me: is
vere humilis est. **N**ō potest dicere q̄ inuit⁹
tolerat: minus q̄ murmurat. **H**entri horū
p̄mitimus gr̄am qd̄ humiliat: et si sane lō
ge hi duo a se dīstent. et alter quidē in pa
tientia sua possideat aīam suā: alter in suo
murmure pereat. Sed enī est vnus iram:
neuter tñ gratiā p̄meret: quā nō humilia
tis. sed humilib⁹ de⁹ dat gr̄am. **E**st autē hu
militas q̄ humiliationē cōuertit in humilita
tē: et ipse est qui dicit deo. bonū mihi qd̄ hu
miliasti me. **R**emini prosus qd̄ patienter
fert bonū est. sed plane molestū. **S**ciamus
autē q̄a hylarē datorē diligit deus. **U**nde et
cū te iunamus: iubemur caput nostrū vnge
re oleo: et faciē lauare vt nrm sez opus bo
nū: spiritale quodā gaudīo cōdiatur: et ho
locustū nrm pingue fiat. **E**tenī sola gr̄am
quā p̄ferret: meretur leta et absoluta humi
litas. **Q**ue enī coacta fuerit vel extorta: q̄
lis vtq; est in viro patiēte illo qui possidet
aīam suā: hec in q̄ humilitas et s̄ vitā obti
net. p̄pter patientiā: p̄pter tristitiā tñ gra
tiam non habebit. **N**ō enī cōgruit ei q̄ eius
modi est illud scripturę: glorię humilis in
exaltatione sua: qm̄ nō sp̄te humiliat neq;
libēter. **A**is autē videre humilē recte glori
antē: et vere dignū gloria? **L**ibentē inquit
gloriabor: infirmitatib⁹ meis: vt inhabitet
in me virtus xp̄i. **N**ō dicit patiēter se fer

re infirmitates suas: sed et gloriari. et libē
ter gloriari in illis: probans etiā sibi bonū
esse qd̄ humiliat: nec sufficere oīno vt possi
deat aīam suā tanq̄ patiēter humiliatus:
nisi et gratiā accipiat tanq̄ sp̄te humili
tus. **G**eneralē vero hinc audi regulā. **D**is
q̄ se humiliat (ait) exaltabit. **S**ignificat p̄
fecto nō oēm exaltandā esse humilitatē: s;
eā tantū que de voluntate venit: nō ex tristi
tia: nec ex necessitate. **H**ec enī per p̄trariū
oīs qui exaltat humiliatus erit: sed tamē
q̄ se exaltat humiliabit. **N**imirū ob volūta
riā vanitatē. **I**ta ergo nō qui humiliat sed
q̄ sp̄te se humiliat exaltabit: vt q; ob meri
tū voluntatis. **E**sto enī qd̄ humilitatis ma
teria per aliū ministrat: verbi gr̄a proba
dāna supplicia: nō tñ idcirco recte ab alio
quā a semetipso humiliatus ille dicit: qui
illa oīa tacita: et leta conscientia. causa dei
subeunda decreuerit. **S**ed quo p̄gredimur:
Patientē vt sentio sustinet: excessus
in verbo de humilitate et patiētia: sed reū
tamur ad locuz de quo digressi sumus. **I**d
nanq; incidit nobis et occasione respōsi. q̄
grandia p̄sumētē sp̄sam: resp̄mendā cē
sūt sponfus. et nō ad insipientiā illi: sed vt
sane ex eo. p̄babilioris et maioris humilita
tis dare occasio. per quā dignior potiorū
atq; eorū ipsoz que petebat capacioz effi
ceretur. **E**tenī tamen q̄a adhuc in ianuis su
mus p̄sentis capituli: discussiois ei⁹ ini
tiū p̄ncipio si placet sermonis alterius or
diamur. p̄sertim ne verba sponfi vel recēse
antur cū redio vel audiatur. **Q**uod ipse ad
tat a seruis suis iesus xps̄ dñs noster: q̄ est
deus bñdictus in secula. Amen.

Sermo. xxxv. De increpatione du
ra quā facit sp̄sus ad sp̄sam. Et de dupli
ci igno:ātia nimīū pauenda et fugienda.

Ite inquit ignoras: egre
dere. **D**ura et aspera increpatione
q̄ dicit egredere. **D**oc q̄ppe ver
bū serui audire solent a valde irascētib⁹ et
indignātib⁹ dñis vel ancille. a dñab⁹ suis:
cū grauitē illas offenderit. **E**ri hinc. **E**xi
a me: egredere a cōspectu meo: et a domo
ista. **D**oc ergo verbo aspero atq; amaro sa
tis nimīūq; increpatoriorū tñ mō sp̄sus cō
tra dilectā: sub cōditione tñ si seipsū igno
rauerit. **A** **N**il q̄ppe validi⁹ efficacius
ve ad terrendū potuit in eā itendere: quā
vt egredi minaret. **Q**uod et tu aduertere po
tes. si bene attendas vnde quo egredi in

beat. **U**nde enī: quo putas. nisi de sp̄u ad
carnē: de bonis animi ad secularia deside
ria: de interna requie mētis ad mundi stre
pitū: et inquietudinē curarū exteriorū? **I**n
quib⁹ oībus nō est nisi labor et dolor et af
flictio sp̄s. **Q**ue enī aīa semel a dño vidi
cit et accepit intrare ad seipsam: et in intē
mis suis dei p̄sentia suspirare: et q̄rere fa
ciē ei⁹ semp (sp̄sus est enī deus. et qui requi
rūt eū oportet eos in sp̄u ambulare: et non
in carne: vt scōz carnē vināt) talis in q̄ aīa
nescio an vel ipam gehennā ad tps̄ experiri
horribili⁹ penaliusve ducat: quā post spi
ritualis studij hui⁹ gustatā semel suauita
tē: erire vnuo ad illecebras / vel poti⁹ ad
molestias carnis sensuūq; inexplebilē repe
tere curiositatē: dicēte ecclesiaste. **O**cul⁹ nō
implet visum: nec auris auditu. **A**udi enī ho
minē expertū q̄ loquimur. **B**on⁹ es inquit
dñe sperabit⁹ in te: aīe querēt te. **A**b hoc
bono si quis aūtere sanctā illā aīam cona
ret: p̄tuo haud secus acceptisset: quā si se de
paradiso et ab ipso introitu glorie cōspice
ret v̄turbari. **A**udi adhuc et aliū s̄tem hu
ic. **L**ibi dixit cor: meus (ait) exq̄suiuit te faci
es mea: faciē tuā dñe requirā. **U**nde et di
cebat. **M**ibi autē adherere deo bonū est. et
item loq̄ns ad aīam suā dicit. **Q**uerēt aīa
mea in requie tuā: q̄a dñs bñfecit tibi. **D**i
co ergo vobis nihil est qd̄ in tātū formidet
q̄squis hoc bñficiū semel accepit: quā ne
gr̄a derelict⁹ necesse habeat vnuo egre
di ad carnis cōsolaciones imo desolatiōes
rursusq; carnaliū sensuū sustinere tumul
tus. **T**erribilis pinde et nimis formido
losa cōminatio: egredere et pascē hedos tu
os. **Q**uod est. **I**ndignā te noueris illa tua fa
miliari et suauī rerū cōtēplatione celestīū
intelligibiliū diuinaz. **Q**uāobrem egrede
re de sanctuario meo corde tuo: vbi secre
tos sacrosq; veritatis ac sapie sensus vul
citer haurire solebas. et magis tanq̄ vna
de secularib⁹ pascēdis et oblectandis tue
carnis sensibus itricare. **D**edos quippe q̄
p̄ctri significat et in ludicio collādi sunt a
sinistris dicit vagos ac peculātes corpori
sensus: per quos p̄ctri tanq̄ mors per se
nestras itrauit ad aīam. **E**ut et bene p̄gru
it qd̄ sequē in scriptura: iuxta tabernacu
la pastozū. **N**ō enī supra sicut agni: sed iux
tabernacula pastozū hedi pascūtur. **P**asto
res sicutē que veri pastores sunt: licet ta
bernacula habeāt de terra: et in terra cor
pora videlicet sua: his dieb⁹ quib⁹ nūc mi

litant: nō tñ de terra: sed de celestib⁹ pascu
tis greges dñicos pascere p̄senerūt. **H**e
q; enī suā eis: sed dñi p̄dicat voluntatem
Et hedi q̄ sunt corporis sensus celestia nō
requirūt: sed iuxta tabernacula pastozū in
omibus videlicet: bonis sensibus hui⁹ mun
di (que est regio corporū) sumunt vnde sua
desideria nō tā satiet q̄ irritent. **T**ur
pis mutatio studio: v. vt cui ante studij fue
rat peregrinatē et exulem aīam suā: sacris
meditationib⁹ tanq̄ celestib⁹ pascere bo
nis: dei bñplacitū et mysteria volūtatis ei⁹
iquirere: penetrare deuotione celos: et mē
te supernas circuire māfiones hui⁹: sacris
tres atq; ap̄tos: et choros p̄phetarū: mar
tyrūq; admirari triumphos ac stupere pul
cherrimos ordines angelozū: nūc omibus
his omīssis turpi se mancipet corporis fer
uituti ad obediendū carnī: ad satisfaciēdū
ventri et gula: ad mendicandū in vniuersa
terra: vnde ex ea que p̄terit mūdi huius si
gura suā semp famelicā curiositatē aliqua
ten⁹ cōsoleat. **E**ritus aquarū deducant
oculi mei sup huiusmodi aīam: que cū nu
triret in croceis: demū amplexat ster cora.
Pauit enī iuxta beati viri sententiā steri
lem que nō habebat filios: et vidue nō bñ
fecit. **E**t vide q̄a non simpliciter egredere:
sed egredere iquit et abi post greges sodo
lū tuoz: et pascē hedos tuos. **I**n quo vt
mibi vide: magne culūsā rei vos ammo
ner. **Q**uid istud? **D**eu q̄ egregia creatura
iā olim facta de grege: et nūc in peius mi
serabiliter prozūes. nō saltem iter greges
remanere permittit: sed post abire iubet.
Quomodo inquis? **Q**uomodo legis? **D**o
mo cū in honore esset nō intellexit: cōpara
tus est iumētis insipientib⁹ et similis fact⁹
est illis. **E**cce q̄modo d̄ grege fact⁹ est egre
gia creatura. **P**uto dicerent iumētis: si lo
qui fas esset. **E**cce adam fact⁹ est q̄ vnus
ex nobis. **L**ū in honore esset iquit. **I**n quo
honore queris? **H**abitabat in paradiso: et
in loco voluptatis cōuersatio ei⁹: nihil mo
lesti: nihil indigētie sentiebat: odoriferis
stipatus malis: fulcitus floribus: gloria et
honore coronat⁹: et p̄stitit⁹ sup opera ma
nuū plasmatoris. **M**agis autēz ob insigne
diuine similitudinis p̄cellerat: et erat il
li soz ac societas cū plebe angelozū: et cū
omī militia celestis exercitus. **S**ed muta
uit istā gloriā dei in similitudinē vituli co
medens fenu. **I**nde est q̄ panis angelozū
factus est fenum postum in p̄sepio: appo
s. i.

fitum nobis tanq̄ iumentis. Verbum quip
pe caro factum est: et iuxta prophetam om-
nis caro fenum. At fenu istud minime desic-
catu est: nec ex eo cecidit flos: quia requieuit
sup ipsu spiritus domini. Propter hoc na-
q̄ aliq̄ finis venit vniuersie carnis: q̄ spiri-
tus recesserat vite. Deniq̄ ait. Non p̄ma-
nebit spiritus meus in homine in eternum:
quia caro est. Carnis nomine hoc loco vitii
designari intellige: non naturam. Nec eni
spiritum natura expungit: sed vitii. prop̄
vitium ergo omnis caro fenum: et omis glo-
ria eius tanq̄ flos feni. Erigatu est (inq̄t)
fenu et cecidit flos: s̄ nō ille flos qui de vir-
ga et radice teste ascēdit: eo quod requieuit
super eum spiritus domini. Nec illud fenu
quod verbu factum est: pro eo quod sequit̄
in propheta. Verbum autem domini manet
in eternum. Si enim fenum verbum: et ver-
bum in eternum manet: fenum quoq̄ neces-
se est maneat in eternum. Alioquin quomo-
do vitam prebet eternam: si ipsuz mime ma-
net in eternum? Aut autem. Si quis mādū-
cauerit ex hoc pane: viuet in eternu. Et que
panem dicat aperit cum subiungit: et panis
quem ego dabo caro mea est pro mūdi vita.
Quomodo ergo eternu non est: quo eterna
liter viuatur? Sed recole nunc mecū vocem
filij ad patrem: loquentis in psalmo. Hō va-
bis (inq̄t) sanctū tuum videre corruptōez
David dubium quin de corpore dicat: quod
in sepulchro iacebat exanime. Hoc enī sc̄m:
et angelus q̄ nūtiavit virgini locutus est vi-
dens: et quod nascetur ex te sanctum voca-
bitur filius dei. Quo igitur pacto sc̄m fenu
porerat videre corruptionē: quod de incor-
rupti vteri perpetuo virore vernātibz pa-
scuis ortum etiam auidos angelorum in se
figere possit obrutus: insatiabiliter oblectā-
dos? Perdat sane fenu viriditatez: si Ma-
ria virginitatez amiserit. Ergo cibus ho-
minis mutauit se in pabulum decozis: homi-
ne mutato in pecus. Deu tristis et
lacrimosa mutatio: vt homo paradisi acco-
la/ terre dñs/ celi ciuis/ domesticus dñi sa-
baor/ frater beatorū spiritūū/ et celestium
coheres virtutum/ repentina se pueriside in-
uenerit et p̄pter infirmitatem iacentē i sta-
bulo: et p̄pter similitudinem pecorinā indi-
gētam feno: et p̄pter indomitam feritatez
alligatū p̄sepio: sicut scriptū ē. In chamo
et freno maxillas eoz constringet: qui nō ap-
proximant ad te. Agnosce tamē o bos posses-
sorem tuum: et tu asine p̄sepe dñi tui: vt p̄

phete dei fideles inueniant: qui ista sūt dei
mirabilia prelocuti. Cognosce pecus: quez
non cognouisti homo. Adora in stabulo que
fugiebas in paradiso. honora p̄sepiū: cui
contempsisti imperiū. comede fenu: que panē
et panē angelicū fastidisti. Sed quenam
causa inquis tante deiectionis? Profecto
quod homo cū in honore esset nō intellexit.
Quid non intellexit? Hō dicit: nos dicam.
Positus in honore non intellexit qd limus
esset. Honoris fastigio delectatus. et conti-
nuo in se exptus est q̄ tāto post tempore ho-
mo de filijs captiuitatis: et pudēt aduer-
tit: et veraciter protulit dicēs. Qui se putat
aliqd esse cū nihil sit: ipse se seducit. Ne mise-
ro: quod nō fuit q̄ iā tūc diceret ei. Quid su-
perbis terra et cinis? Vinc egregia creatu-
ra gregi admixta est. hunc bestiali similitudi-
ne dei similitudo mutata est. hīc societas cū
iumentis pro consortio angelorum inita est.
Aides quam sit fugienda nobis hec ignorā-
tia de qua tot milia malozum vniuerso nō
generi prouenerūt: Aut ei propterea homi-
nem iumentis insipientibus comparatum:
quia non intellexit. Lauda p̄inde omni-
modis ignorantia: ne forte si adhuc sine in-
tellectu et post verationē iumentis fuerim?
multa plura et grauiora prioribus mala in-
ueniant nos: dicatq̄ de nobis: curauim? ha-
bylonem. et non est sanata. Merito quidez
qd nec veratio dederit intellectuz auditui.
Et vide ne forte etiam hic sponsus cuz
dilectam ab ignorantia tanto increpationis
tonitruo deterreret: p̄pterea minime dire-
rit egredere cuz gregibus aut egredere ad
greges: sed egredere ait post greges sōda-
liū tuoz. At quid hoc? Sane vt secundā piū
ignorantiā p̄iore magis pauēdam puden-
damq̄ onderet. quod illa hominē bestijs pa-
rem fecisset: ista postiorē. Nam homies
quidem merito ignorantie ignorati id est
reprobati: et ad tremendum illud iudicium
stare: et igni perpetuo tradi hnt: nō autē et pe-
cudes. Nec dubiū fore deteri? his q̄ sic erūt
q̄ q̄ oio h̄ erūt. Meli? fuerat ei iqr: si nar? h̄
fuisset homo ille. Non vtiq̄ si omnio nō fuis-
set natus: sed si natus nō fuisset homo: s̄ ver-
bi gratia/ aut pecus/ aut alia quēpiam crea-
tura que quontiam iudicium nō haberet ad
iudiciū non veniret: ac per hoc nec ad sup-
plicium. Sciat ergo aīma rationalis que
se ob p̄iorem ignorantiam erubescit pecu-
des habere sōdales. in perfruendis vti que
bonis terre non etiam similiter socias habi-

Sermo. XXXVI.

turam in perferendis tormentis gehenne.
tum de vniuersis ab ipsis gregibus suozum
sodalium iumentozum cū dedecore exturbā-
dam. nec iam vel cū ipsis iuram: sed plane
post. q̄ illis nihil mali sentietibus ipsa ma-
lis omnibus exponet. A quibus non libera-
bitur in eternu: si quidem secūdo ignorare
adiecerit. Egredis itaq̄ hō. et solitarius
abit post greges sōdaliū suozum: cū solus i
inferno inferiori retruditur. An non tibi po-
steriores videf tenere locū qui ligatis ma-
nibus et pedibus p̄diciū in tenebras exte-
riorēs: Et erunt profecto nouissima homis
illius peiora prioribus: quādo qui prius be-
stis equabatur nunc et postponitur. P̄tuo
quod et in presenti vita si bene aduertas po-
steriorem ire pecozibus hominē iudicabis.
An nō siquidem tibi videf ipsis bestijs quo-
dāmodo bestialior esse: hō ratione vigēs: et
ratione nō viuēs? Hā pecus quidē si se rōe
non regat excusationē hēt a natura a q̄ hoc
ei penitus munus negatū est: nō hēt hō cui
ab ipsa speciali p̄rogatia donatū est. De-
rito proinde eo ipso censet hō egredi: et post
ire gregalibus aiantibus: qd solū hoc anial
p̄uersatiōe degeneret iura nature trāsgredi-
ens rōis cōpos rationis expertia moribus
et affectibus imitatur. Cōuincitur ergo ire
post greges homo: et nūc quidē de p̄uatio-
ne nature: post modū autē extremitate pene
Ecce sic maledicetur homo: qui ignorantia
dei h̄re iuētus fuerit. Dei dicā an sui? Atrū
q̄ sine dubio. Atrūq̄ ignorantia dāmnabilis
est: vtralibet sufficit ad perditionē. Ais sc̄-
re q̄ ita est? Sed de dei minime dubitas/ si
tamē tibi constat nō aliam vitā esse eternā:
quam vt patrem cognoscas deū verum: et
quem misit iesum xpm. Audi ergo sponsum
liquido et aperte in aīa etiā aīe ignorantia
condemnantem. Quid enim dicit? Non vti-
q̄ si deum: sed si ignoras te inquit. et. P̄t
ergo quia ignorans ignorabitur: siue se siue
deum ignorare contingat. De qua vtra-
q̄ ignorantia erit nobis si tamē manus de-
apponat vtilis admodū disputatio. Hō mo-
do tamen: ne fatigati et non p̄missa ex mo-
re oratione: aut ego minus diligenter rē ne-
cessariam p̄sequar: aut vos minus atēte q̄
nō nī magno suscipiēda sūt desiderio audia-
tis. Temi si corporis cibus cū absq̄ appeti-
tu et satiat? illū sumis nō modo nō prodest
sed nocet plurimum: multo magis panis a-
nime cū fastidio sumptus nō scientie nutri-
mentum: sed magis conscientie tormentuz

imporabit. Quod a nobis auertat sponsus
ecclesie iesus christus dominus noster: qui
est de⁹ benedictus in secula. Amen.
Sermo. xxxvi. quod scientia litterarū
sit bona ad instruendū. Sed scientia prope
infirmitatis sit vtilior ad salutem.

Ha ego mee promissioni

en ego desideris vris: en ego deo
etia pro debito famulatu triplici
vt videtis rōe vrgeoz: ad loquēdū pacti vita
te caritate fraternā timore dñi. Si tacuerō:
os meū p̄denabit me. Quid si loquar? Pro-
fecto vereor: idē iudiciū: ne loquētē videlicet
et nō faciētē idē idē os meū p̄denet me. In-
uare me ofonibus vris: vt semp possim et lo-
qui que oportet: et ope implere q̄ loquor. Hō
ignoratis hodiernū nobis p̄positū ē sermo
nē de ignorantia: vel poti⁹ de ignorantie. qm
due si memistis p̄posite sūt / nfi vna: et alfa
di. Quas et monim⁹ abas ēē cauēdas: qd
ābe dānabiles sūt. sup̄est vt clarū hoc ipsuz
factū: edisserā plent. A Sed pri⁹ que-
rēdū erit: sit ne oīs ignorantia dānabilis.
Et mihi quidē videf nō ēē. Hec est oīs igno-
rātia dānat: sed multa et innumera esse q̄ ne-
scire liceat absq̄ diminutiōe salutis. Verbi
gfa. Si ignoras fabrilē artē seu carpenta-
riā aut cematā. et q̄ cūq̄ istiusmodi artes
sūt q̄ ad vīus vite p̄ntis ab hoīb⁹ exercētur
nūqd ipedit ad salutē? Etia absq̄ oīb⁹ illis
artib⁹ q̄ liberales dicunt (quis honestioris
bus vtilioribusq̄ studijs et discant et exerce-
tur) q̄ plūm hoīm salui facti sūt placētes mo-
rib⁹ atq̄ opib⁹. Quātos enūcerat ap̄s i epi-
stola ad hebreos factos et lectos h̄ in sc̄ia s̄ra
rū: s̄ i p̄sciētia pura et fide h̄ ficta. Dēs pla-
cēt deo i vita sua: vite meritū nō sc̄ie. Pe-
tr⁹ et andreas et filij zebēdi celijs p̄discipuli
oēs: nō v̄ schola rethoz aut philosophoz af-
fūpti sūt: et nihil oīm⁹ tñ saluator p̄ ipos opa-
r⁹ ē salutē i medio fre. Hō i sapia q̄ ipsi eēt
plūq̄ i cūctis viuētib⁹ quē admōz sc̄is ali-
q̄s de semetipso p̄fessus est: s̄ in fide et lenita-
te ipoz saluos fecit illos: et et sc̄os et mag-
istros. Dēiq̄ notas fecerit mūdo vias vite
et h̄ i sublimitate smōis aut i docti hūane sa-
piēte. s̄ s̄ placuit dō p̄ stultitiā p̄dica-
tiōis eoz saluos facē credentes: quia man-
dus cū in sua sapia nō cognouit. Aides
forfan nīm⁹ in iugillatione scientie et q̄ss
reprehendere doctos: ac prohibere studia
litterarum. Abst. Non ignoro quantum ec-
clesie profuerit et p̄nt litterati sui: siue ad
g. 4.

Ignorantia dicitur:

resellendos eos qui ex aduerso sunt. siue ad
simplices instruendos. Deniq; legi. Quia tu
repulisti scias: repellā ego te vt non fungaris
mihi sacerdotio. Legi. Qui docti fuerit
fulgebūt quasi splendor firmamenti: et qui
ad iustitiam erudiunt multos: quasi stelle
perpetuas eternitates. Sed et sciōvi lege
rim. sciētia inflat. et rursus qui apponit sciē
tiaz apponit et dolo: e3. **B**ides quia
differentia est sciaz: quādo alia inflans alia
pustans est? Tibi vero velim scire que naz
haz videat vtilior: seu necessarios ad salutē
illa ne q̄ tūmet aut que dolet. Sed nō dubi
to qui dolētem tumentū preferas qz sanita
tē quā tūor simulat dolo postulat. Qui aut
postulat: propinquat salutē: qm̄ qui petit ac
cipit. Deniq; qui sanat cōtritos corde: ex
cratur inflatos. dicente sapiente qz deus su
pbis resistit: hūilibus aut dat grām. Et apo
stolus aiebat. Dico aut per grām que data
est mihi oibus qui sunt inter nos nō plus sa
pere q̄ oportet sapere: sed sapere ad sobrie
tatez. Hō phibet sapere: sed de bonis sapere
oportet. Quid est aut sapere ad sobrietatē
Eligantissime obseruare: quid scire magis
priusue oporteat. Tempus enī breue ē. Est
aut (q̄ in se est) sciētia bona: que tamen
xitate subnira sit: sed tu qui cū timore et tre
more tuā ipius opari salutēz p̄ tēpis breui
tate festinas ea scire: prius apliusq; curato:
que sententis vicinioria saluti. Nonne medi
ci corporū medicine portione diffinit e
ligere in sumēdis cibis quid prius qd̄ poste
ri? et ad quē modū quidq; sumi oporteat?
Hāc et si bonos p̄stat esse cibos q̄s de? crea
uit: tu tamē ip̄os tibi si in sumēdo modūz et
ordinē nō obserues: reddis plane nō bonos
Ergo qd̄ dico de cibis hoc sentite et sciētis
Sed melius mitto vos ad magistrū. Hō est
enī nra ista sententia: sed illi? immo et nra
qm̄ veritatis. Qui se inq̄ putat scire aliqd̄:
nūqd̄ scit quō oporteat eū scire. Bides quo
niā nō p̄bat multa sciētē: si sciendi modūz
nescierit? Bides inq̄ quō fructū et utilita
tem scientie in modo sciēdi cōstituit? Quid
ergo dicit modū sciēdi? Quid: nisi vt scias
quo ordē q̄ studio q̄ fine queq; nosse oport
teat? Quo ordine: vt id pri? quod maturius
ad salutē. Quo studio: vt id ardentius qd̄
vehementius ad amorem. Quo fine: vt non
ad inanem gloriā aut curiositatem aut ali
quid simile: sed tñ ad edificationem tuā vt
primi. Sunt nanq; qui scire volunt eo fine
tantū vt sciāt: et turpis curiositas est. Et

sunt qui scire volūt vt sciānt ip̄i: et turpis va
nitas est. Qui p̄fecto nō euadēt sub sannā
tē satyricū: et qui eiusmodi est decantātē.
vīq; adeone. Scire tuū nihil est. nisi te scire
hoc sciat alter? Et sunt itē q̄ scire volūt vt
scientiā suā vendāt: verbi causa p̄ pecunia
p̄ honorib? et turpis questus est. Sed sunt
quoq; q̄ scire volūt vt edificēt. et caritas est.
Et item q̄ scire volūt vt edificēt: et pruden
tia est. **C** Doz oīm soli vltimi duo non
iueniunt in abusione scientie: quippe q̄ ad
hoc volūt itelligēt benefaciāt. Deniq;
Intellect? bon? omnib? facientib? euz. Reliq;
ōmes audiāt. Scienti bonū et non facient:
peccatū est ei. Et si per similitudinē dicat.
Sumentī cibū non digerēt p̄ncipiōsū ē ei.
Cibus siquidē idigēt? et qui bonā non ha
bet decoctionē: malos generat humores: et
corripit corp? non nutrit. Ita et multa sciē
tia ingesta stomacho anie que est memoria si
decocta igne caritat? nō fuerit et sic p̄ quos
dam arrus anie mores scilicet atq; actus
transfusa atq; digesta quatin? ip̄a de bonis
que nouerit vita attestāt et morib? bona ef
ficiat: nōne illa scientia reputabit in pecca
tum: tanq̄ cibus cōnerus in prauos nutri
osq; humores? An nō malus hūmor pecca
tus: an nō mali humores prauī mores? An
nō inflationes et tortiones in cōscientia su
stinebit qui huiusmodi est scientia videlicet
bonū et nō faciens? An nō responsū mortis
et vānationis torrens in semetipso habebit
quotiens in mente venerit sermo quē dixit
deus qz seruus sciens volūtātē dñi sui et nō
faciēs digna multis vapulabit. Et vide ne
forte in p̄sona talis anie. p̄pheta plāgeret
dicens. Entrē meū doleo. ventres meū
doleo. Nisi qd̄ ip̄a igemiatō geminū vide
inuerē sensū: vt p̄ter hunc quez diximus
etiā aliū redram? Puto enī qd̄ et in sua p̄
sona potuit hoc dixisse. p̄pheta: qd̄ videlicet
scientia plen? et estuās caritate et omnino
effundē cupiens nō iueniret q̄ curaret au
dirē: et sic quasi oneri sua sibi scia erat quaz
cōicare non poterat. Plāgit itaq; pius ec
clesie doctor tam illos qui scire p̄temunt
quomodo sit viuendū: q̄ illos qui scientes
male nihilomin? viuūt. Et hoc p̄ eo qd̄ eun
dem sermonē p̄pheta repetit. Quertis ne
iam quā uersensit ap̄tus: qz scientia inflat.
D Uolo p̄inde aiām primo oīm scire se
ip̄s: qd̄ id postulet ratio et utilitas? et ordīs.
Et ordīs quidē: qm̄ qd̄ nos sum? primū est
nobis. Utilitatis vero: qz talis scia nō inflat

Sermo. XXXVII.

sed hūillat: et est qd̄ā p̄paratio ad edifica
dū. Nisi enī sup hūilitatis stabule fundam
tū: sp̄uale edificii stare minie pōt. Porro
ad se hūiliā dā nihil aia iuenire viuacius
seu accōmodati? potest: q̄ si se in xitate in
uenerit: tñ nō dissimulat: nō sit in spū eius
dolos: statuat se āte facie suā: nec se a se au
tere abducat. Hōne ita se intūs clara lu
ceueritatis inueniet se in regiōe dissimilitu
dinis: et suspirās misera quā iā latere non
poterit qz vera misera sit: nōne cū p̄pheta
clamabit ad dñm: in veritate tua hūiliasti
me? Hāc quomodo nō vere hūiliabit in hac
vera cognitioe sui: cū se per ceperit onera
tā p̄ctis: mole hui? mortalis corpis aggra
uatā: terrenis Intricatā curis: carnaliū de
sideriozū fece infectā: cecā: curuā: infirmā
implicitā mltis errorib? et positā mille pe
riculis: mille timorib? trepidā: mille diffi
cultatib? anxiā: mille suspitionib? obnoxia
mille necessitatib? erūnosam: p̄liuem ad
vitiā: inualidā ad virtutes? Unde huic iaz
extollētia oculo: vnde leuare caput? Hō
ne magis cōuertē in erūna sua: dū cōfigit
sp̄ina? Cōuertē inq̄ ad lacrimas: p̄uertē
ad plāctus et genit? cōuertē ad dñm: et
in hūilitate clamabit sana aiām meaz qz
peccaui tibi. Porro p̄uersa ad dñm recipi
et cōsolationē: q̄a pat̄ misericordiaz est: et de
us totius cōsolationis. Ego q̄ diu in me re
spicio: in amaritudine morat ocul? meus.
Si autē suspexero: et leuauero oculos me
os ad diuine miserationis auxiliū: tēpera
bit mor amaram visionē mei leta dei. cui et
dico. Ad mē ipsum aia mea conturbata est
p̄pterea memor ero tui. Nec mediocris di
uillo: piū et deprecabile exp̄iri: sicut reue
ra benignus et misericors est: et p̄stabilis
super malicia: q̄ppe cuz natura bonitas: et
cui p̄p̄tū est misereri semp et parcere. **E**
Tali itaq; experimento et tali ordine salu
biter inotescit deus. cū prius se homo no
uerit in necessitate postuz: et clamabit ad
dñm et exaudiet eū et dicet: erua ter hono
rificabis me. Atq; hoc modo erit ḡdus ad
noticiāz del. tui cognitio: et et imagine sua
que in te renouat ipse videbit: dū tu quidē
reuelata facie gloriā dñi cū fiducia speculā
do: in eandē imaginē trāsformaris de cla
ritate in claritate: tanq̄ a dñi spū. **C** Sed
iā demum aduerte quomodo vtrāq; cogni
tio sit tibi necessaria ad salutē: ita vt neu
tra carere valeas cū salute. Hāc si ignoras
te: nō habebis timorē dei in te: non hūmill

itate. An vero sine timore dei: et sine hūmil
tate de salute p̄sumas: tu videris. Bene
fecistis grunniēdo significare qd̄ minime
ita sapiatis. immo qd̄ nō ita despiatis: ne i
eo qd̄ planū est immoremur. Sz attendite
cetera. An poti? pausandū est nobis p̄op̄
sommelētos? Putabā me vno sermone in
plere qd̄ p̄missi de duplici ignorātia: et fe
cisse nisi fastidiosus lōgiōz viderē. Quos
dā si quidē oscitātes: quosdā et dormitan
tes itueor. Nec mirū. P̄cedētis noctis
vigilie longissime q̄ppe fuerūt: et excusant
eos. Serū illis qd̄ dicā: qui et tūc dormierūt
et modo nihilomin? dormiūt? Sz nō pergo
nūc vlti? exagitare verecūdiā eoz: suffi
cit tetigisse. Puto qz meli? deinceps vigi
labūt: nē obseruatōis cauteriū xituri. In
hac spe gerim? eis hac vice morē: et qd̄ cō
tinuādū ratio exigebat: eoz caritate (pen
dēte licet disputatiōe) primur. facientes si
nē vbi nō erat finis. Ip̄s vero sup sibi factā
indulgētia nobiscū glorificēt sp̄s oīe eccle
sie iesum xpm̄ dominū nostrū: qui est deus
benedictus in secula. Amen.

C Sermo. xxxvii. De duab? noticijs
de duabus ignorātijs: et his q̄ ex se p̄uarit

Uto non habemus nūc
opus hortari ad vigilandū: cū ab
q̄ dubio sermo ille suggillatorius
vigilet vt pote adhuc recēs: q̄ heri a nobis
caritative plat? bene aliquos exp̄fecit.
A Ergo tenetis mēoria qd̄ teneā assen
sum vestrū neminē absq; sui cogitatione sal
uari: de qua nimirū maī salutis hūmilitas
oīe et timor dñi: q̄ et ipse sicut initiū sapie
ita et salutis. Nemo dico absq; illa cogiti
one saluā: qui tñ et atē habeat a c facultā
tē cognoscēdi. Qd̄ p̄pter paruulos loquoz
et p̄pter fatuos: quozū alia ratio est. Quid
si igno: as deū? P̄terit ne spes esse salutē
cū dei ignorātia? Hē hoc quidē. Nec enim
potes aut amare quez nescias: aut habere
quē nō amaueris. Noueris p̄inde te vt de
um timeas: noueris ipsum vt eque ipm̄ di
ligas. In altero initiaris ad sapiām: in al
tero et cōsummaris. q̄a initiū sapie timor
dñi est: et plenitudo legis: est caritas. Taz
q̄ vtrāq; ignorātia caudā est tibi: quā sine
timore et amore dei salus esse nō pōt. Ete
ra idifferētia sunt: nec salutē si sciātur: nec
vānationē si nesciant habētia. Hōc tñ dico
cōtēnendā aut negligēdā sciam litteraz q̄
ornat aiām et erudit eam: et facit vt possit
g. ii.

Vide hūmilitatē zonez:

Inde p̄p̄tū cogitōis:

Semina ad iustitiam

etiam alios erudire. Sed duo illa oportet et expeditur pcedant: an quod summa salutis pstitui supior ratio declaravit. et vide si non intubatur: et si non docebat huc ordinem qui dicebat. Seminate vobis ad iustitiam. metite spes vite: et tunc omnium illuminare vobis (at) lumesciam. Altima posuit scientiam tanquam picturam que statum habere nequeat super inane. et ideo illa duo permittit et subiecit illi tanquam si solidum aliquid picture subterneret. Secundo: iustitiam in tendam scientie: sive vite prius per beneficium spei securitatem accipo. Tu ergo semina tibi ad iustitiam: si ex vera noticia tui euigilasti timere deum: tunc et ipse humiliasti: sudisti lacrimas: et lemosinas psumisti ceteris que pietatis actio: tunc mancipasti: si ieiuniis et vigiliis afflictum corpus: si pectus ronsionibus celos clamoribus fatigasti. Hoc si quidem seminare ad iustitiam est. Semina sunt bona opera bona studia semina lacrimae sunt. Ibant inquit et flebant: mittentes semina sua. **B** Sed quid? Semp flebunt? Absit. Sed veniet cum exultatione: portantes manipulos suos. Merito cum exultatione: cum reportant manipulos glorie. Et istud inquit in resurrectione in nouissimo die: et est nimis longa expectatio. **H**oli animo frangi: noli deficere a pusillanimitate spiritus. Habes interim de primitiis spiritus quod ad presens in exultatione meras. Semina te ait vobis ad iustitiam: metite spes vite. **H**oc modo mittit ad deum nouissimum: quoniam res iustitiae erit in re et non in spe: sed de presenti loquitur. **H**oc versus magna letitiae certatio multa nimis: cum vitaverit. Sed nunquid tantae letitiae spes erit sine letitia? Spe gauderes ait apostolus. Et david non letatur sed letatum se dixit: quod in domum domini se speraret itur. **H**umilitas tenebat: sed spem pfecto vite messuerat: atque in semetipso expeiebatur veritatem scripture prohibentis. quia non modo remuneratio: sed ipsa quoque ex peccato iustorum letitia. **H**anc parit in animo illius qui sibi ad iustitiam seminauit psumpta indulgentia delictorum: si tamen ipsam indulgentiam efficaciam attestat accepte gratiae ad viuendum sancti deinceps. **D**is in vobis qui hec sentit intra se accitari: scit quid loquitur spiritus: cuius vox atque operatio minime inter se non dissentiant. **H**oc propterea ergo itelligit que dicuntur: quoniam qui foris audit: intus sentit. **H**am qui in nobis loquitur/operatur in nobis vnus atque idem spiritus diuidens singulis prout vult: aliis quidem loquitur: aliis aut operari quod bonum est. **Q**uisquis itaque ve-

strum post illa amara et lacrimosa puerfati onis sue primordia respirasse in spem atque in quoddam serenam superne consolationis pen nis gratie subleuati se euolasse letatur: is pfecto iam metit suam recipiens fructum tunc peraneum lacrimarum: et ipse vidit deum et audit vocem dicentis. **D**ate et de fructibus manuum suarum. **H**am quomodo non vidit deum: qui gustauit et vidit quoniam suavis est deus: **Q**uam dulcem et suauem te sensit deus iesu. cui a re non modo peccata donata sunt. sed et munus indultum est sanctitatis. neque id solum sed ad dita insup ad cumulum bonorum vite eterne pmissio. **F**elix qui tantum iam messuit habens interim quidem fructum suum in sanctificatione: sine vero vita eterna. **M**erito qui se inueto fleuit: gaudens est viso deo: ad cuius virtus miseratibus intuitu tantos iam leuauit manipulos remissionem sanctificationem spem vite. **Q**uam verus est sermo qui in propheta legitur **Q**ui seminavit in lacrimis: in exultatione metent. **A**bi breuiter pprehensa vtraque cognitio est: et nostri quidem in lacrimis serens: qui autem dei: metens in gaudio. **E**t dac ergo in nobis gemia puenit noticia iam ea que forte supererit scientia minime inflatur potere que nihil afferre valeat terremi comodi vel honoris quod non sit sane iherus spe concepra. letitiaque spei iam alti radicata in animo. **S**pes autem non confundit: quia caritas dei diffusa est in cordibus vestris per spiritum sanctum qui datus est nobis. **I**deo illa non confundit: quia ista infundit certitudinem. **H**oc hanc enim ipse spiritus testimonium phibet spiritui nostro: quod filii dei sumus. **Q**uid nam igitur nobis de nostra quantacumque scientia puenire possit. quod non sit minus hac gloria qua inter dei filios numeramur? **H**oc dicitur viri. nec respici in eius comparatione potest orbis ipse et plenitudo eius: etiam si totus cedat vni cuius nomen in possessione. **E**ter si nos ignorantia dei tenet: quomodo speram in eum quem ignoram? **S**i nostri: quomodo humiles erimus putantes nos aliquid esse cum nihil sumus: **S**cimus autem nec superbis nec desperatis pretem esse vel societate in forte sanctorum. **I**ntuere ergo nunc mecum quia cura et sollicitudine ambas istas repellere a nobis ignorantias debeam: quoniam omnia peccata altera initium parit: altera consumationem. **S**icut duae e regione notitiae. initium sapientiae vnica perfectione altera gignit: illa timorem domini. ista caritatem. **E**t istud de noticiis supra ostensum est. **H**unc de ignorantia vite

Sermo. XXXVIII.

de. **E**t enim sicut initium sapientiae: timor domini: sic initium omnis peccati superbia. **E**t quomodo pfectio onem sibi sapientiae vdicat amor dei: ita desperatio sibi omnem malicie consumationem. et quae admodum ex notitia tui venit in te timor dei atque ex dei notitia tui sit de amor: sic eod trario de ignorantia tui superbia: ac de dei ignorantia venit desperatio. **S**ic autem superbia parit tibi ignorantia tui: cum meliore quam sis decepta et deceptrix tua cogitatio te esse metitur. **H**oc quippe est superbia: hoc initium omnis peccati: cum maior es in tuis oculis. quam apud deum: quam in veritate. **E**t ideo qui peccat peccat hoc grande peccatum. (diabolus loquor) de ipso dictum est. quod in veritate non stetit: sed mendax est ab initio: quoniam qui in sua fuit in cogitatione non fuit in veritate. **Q**uid si in eo discordes putaret axitare. vt minor se inferior: et magis putaret: quoniam veritas haberet? **E**xcusaret eum sua pculdubio ignorantia: et minime reputaretur superbus. nec tam inueniretur iniquitas eius ad odium: quam humilitas fortassis ad gratiam. **S**i enim in quam statu vnusquodque nostrum habeat deo: licet do cognoscere: nec supra sane nec infra secedere deberemus: veritati in omnibus acquiescentes. **H**uc autem quia consilium hoc posuit tenet: bias latibulum suum: et sermo abscondit est a nobis ita vt nemo sciat si dignus sit amor eius: odio iustus tuiusque pfectio iuxta ipsum veritatis consilium nouissimum locum nobis eligimus. de quo postmodum cum honore et superius educa mur: quam presumimus altior em vnde cedere mor oportet: et cum rubore. **N**on est ergo periculosa quantacumque te humiliter: quantacumque reputes minorem quam sis hoc est quam te veritas habeat. est autem grande malum horrendumque piculus: si vel modice plus vero extollas: si vel non videt in tua cogitatione te preferas quem forte parem tibi veritas iudicat: aut etiam superiore quem admodum si per ostium transeas cuius supliminare vt ad itelligentiam loquar nimium bassum sit: non nocet quantacumque te inclinaueris: nocet autem si vel transuer si digiti spacio plusque ostium paritur mensura ereris. ita vt ipse quas et capite quassato colligaris: ita in aia non est plane timenda quam taliter humilitatio: horreda autem nimiumque panedavet minima temere psumpta erectio. **Q**uobres noli te homo comparare maioribus: noli minoribus: noli aliis: noli vni. **Q**uid sis ei homo sive ille quem forte te omnium viliissimum atque miserimum reputas cuius vitam sceleratissimam ac singulariter fedissimam horres et ppte rea illi putas spem dnm: non modo pre te quem

forte iam sobrie et iuste et pie vitam condidisti: etiam pre ceteris omnibus sceleratis tanquam omnium sceleratissimum: quod scilicet si melior et te et illis mutato de terere excelsi in se quidem futurus sit in deo vero iam sit: **E**t ppera non modo diocret non vel penitentiam non ipsum saltet me non iustissimos eliget locum nos voluit: sed recube inquit in nouissimo loco: vt solus videtis nouissimus omnium fedas: teque nemini non dico ppo nas sed nec compare psumas. **E**n quoniam malum venit de ignorantia nostri: **A**rius pcrum diaboli et initium omnis peccati superbia. **Q**uid etiam dei gratia ignorantia alias videbim? nam nunc hore breuitas non pmittit: quoniam hodie tarde conuenim? **I**taque sufficiat vnus quemque modo ne se ipsum ignoret amonitum esse. non solum sermone nostro. sed ipsi quoque dignatione sponsi ecclesie iesu christi domini nostri: qui est deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. xxxviii. Qualiter ex ignorantia dei: nascitur desperatio. et qualiter spofa dicatur pulchra inter mulieres.

Quid ergo dei ignorantia

parturit: **H**anc hinc incipiendum est: si cetera recordamini hic heri fuisse sminatum. **Q**uid itaque parturit? **D**ixim desperatio nem: sed quomodo dicam? **F**orte aliquis reuersus in se et displicens sibi in omnibus malis que fecit cogitans respiscet et redit ab omni via mala. et carnali puerfati one sua si ignorat quam bonum sit deus quam suavis et mirus et quam multus ad ignoscendum. non ne sua carnalis cogitatio arguet eum dicet **Q**uid facis? **E**t vitam istam vis p de et futuram? **Q**uid tua maria sunt et nimium multa: neque p tot et tantis nec si te excozes suffices satisfacere: coplexio tenera est. vita extitit delicata. **S**uetudine difficile vices. **P**ro his et similibus desperat? reslit miser ignorans quoniam facile omnia bonitas que nemine vult pte cum cetera ista dissoluet. sequiturque ipse tertia que est delectum maritum et blasphemia irremissibilis. **I**pe vero aut parturit? nimia tristitia aborbet et fertur in profundum: minime iam solatorem recipiat emerit. **S**cilicet scriptum est. ipse cum venrit in profundum malorum et epuit. aut certe dissimulans et sibi qualicumque verissimam blandiens ratione reuocat se irruocabili in scilicet: ad pfruedum et delicia dum in omnibus bonis eius quod licuerit. **E**t autem dixerit par et securitas tunc subitane supueiet ei inquit tanquam in vno hnt et si effugiet. **I**ta ergo de ignorantia dei vniuse malicie consumatio venit: que est desperatio. **A**postolus dicit quod ignorantia dei quidam habet. g. iiii.

Ego autē dico omnes ignorare deū: qui nolunt cōverti ad eū. Nec enī ob aliud pcul-
dubio reuēnit: nisi quā grāuē et seuerū ima-
ginant q̄ pius est: durū et īplacabilē q̄ mis-
ericors est: ferū et terribilē qui amabilis est
et mētis iūctas sibi: formans sibi idollū p
eo qd nō est ipse. Quid timetis modice si-
dei: At pctā nolit remittere: S3 afficit ea
cruci cū suis manib⁹. Qd tenent et delica-
ti estis: S3 ipse nouit signētum nrm. Qd
male assueri et ligati peccātū cōsuetudine
Sed dñs soluit p̄ditos. forte ne irritat⁹
īmanitate et multitudine criminū: cūctes
potrigere manū adiutorū: Sed vbi abūda-
nit delictū: supabūdare et grā p̄sueuit. An
de vestimēto solliciti estis vel cibo ceteris
q̄ corpori vfo necessariis: et p̄pterea cun-
ctamini relin̄re v̄sa: Sed scit qz his oib⁹
indigetis. Quid vultis āpli? Quid iā īpe-
dit a salute: S3 hoc est qd dicit: eū ignora-
tis. S3 nec creditis auditū nro. Ellez vos
vel exptis credere: qz nisi credideritis nō
ītelligitis. S3 nō est oīm fides. B Ab
sit autē vt de tali hoc est de vī ignorātia spō-
sam cōmonitā sentiam⁹: q̄ tāta spōl parit
et dei sul nō dico agnitioe s3 amicitia et fa-
miliaritate dōtata est: vt eius crebra collo-
qa et oscula mereret: et nūc familiarī ausu
loquit. Indica mihi vbi pascas. vbi cubes
in meridie. Vbi sane nō ipsum: s3 locū habi-
tationis glie ei⁹ sibi indicari requirit. quā
q̄ nō aliud ipse: et aliud locus ei⁹ vel grā.
Sed reprīmēda cēte p̄pt̄ p̄sumptionē:
et de sua ip̄s cōmonēda cognitioe: in qua
nimirū vīsa est aliquaten⁹ caligare. q̄ tāte
se estimarit idoneā vīssōi. siue min⁹ atten-
dens p̄ excessu suo qd esset ī corpore: siue fru-
stra sperās etiā manētē in corpore ad illas se
posse īaccessibilē accedere claritatē. Ergo
ad seip̄sam priorin⁹ reuocat. et ignorantia
cōuincit: et īsolētia castigat. Si ignoras te
īquit egredere. Terribilē spōsus in tonat
in dilectā: nō tanq̄ spōsus: sed tanq̄ magi-
ster: et nō quasi irat⁹: s3 vt territa purgare
tur: purgata idonea redderet huic ip̄s cui
īh̄iat vīssōi. Mūdi cordib⁹ nēpe: illa vīssō
sequestrat. C Pulchre autē pulchrā nō
oīmōdo quidē: sed pulchrā inter mulieres
eā dicit: videlicet cū distinctioe: quatī⁹ et
et hoc amplius rep̄imāf: et sciat qd dicit
sibi. Ego enī puto mulier nōse hoc loco ap-
pellatas aīas carnales ac seculares: mihi i
se virile h̄ites: mihi forte aut cōstās in su-
is actib⁹ demōstrātes: s3 totū remissum: to

tū femineū et molle qd viuunt: et qd agunt.
Spūalis autē aīa: et si inde iaz pulchra qd
nō scdm carnē ambular: sed scd s3 spm̄: ex eo
tū qd adhuc in corpore viuūt: cūtra p̄fectū
adhuc pulchritudinis p̄ficat: ac p̄inde non
pulchra oīmōdo. sed pulchra iter mulie-
res. id est iter aīas terrenas: et q̄ nō sunt si-
cut ip̄sa spūales: nō autē iter angelicas be-
atitudines: nō iter virtutes potestates vo-
minationes. Sicut patrū aliq̄s olim inuen-
tus et dicit⁹ est iust⁹ in generatione sua. id
est p̄re oībus sui t̄p̄is sueq̄ gnatiōis. et tha-
mar iustificata phibet ex iuda: hoc est p̄ lu-
da: et in euāgelio publicanū descēdit re-
fert de tēplo iustificat⁹: s3 iustificat⁹ a pha-
riseo. et q̄modo magn⁹ ille iohānes magni-
fice quondā cōmendat⁹ est: q̄ videlicet su-
periorē nō haberet: sed hoc iter natos mu-
lier: nō autē iter choros beatorū celestiqz
spiritū: ita et modo spōsa dicit pulchra: s3
iterim adhuc iter mulieres: et nō iter cele-
stes beatitudines. Desinat. p̄inde q̄ diu in
terris est. q̄ in celis sunt curios⁹ vestigare
ne forte scrutatrix maiestatis opprimat a
glia. Desinat in q̄ donec iter mulieres ver-
tas iquirere q̄ apud sublimes illas sunt po-
testates: solis ipsi sp̄icua: solis licita tan-
q̄ celestib⁹ celestia ad videndū. Mirabilis
facta est iquit vīssō ista ex te o spōsa: quā ti-
bi postulas demōstrari: nec modo p̄uales ī-
tueri meridiana et mirā quam īhabito cla-
ritatē. Dixisti enī. Indica mihi vbi pascas
vbi cubes in meridie. Sed enī īduci in nu-
bes: penetrare in plenitudine lūmis: irrū-
pere claritatis abyssos: et lucē habitare in
accessibile: nec t̄p̄is est hu⁹ nec corpis. Id
tibi in nouissimis reseruat: cū te mihi exhi-
buero gloriozam: nō habentē maculas aut
rugā: aut aliquid huiusmodi. An nescis quā
q̄ diu viuis in hoc corpore: peregrinantis a
lumine: Quomodo q̄ necduz tota pulchra
es: idoneā te existimas vnuerstatem pul-
chritudinis intueri? Quomodo veniqz que-
ris me in mea claritate videre: que adhuc
ignoras te? Hāc si te plenius nosset: scires
vtiqz corpore qd corūp̄t aggrauatā: nullā-
ten⁹ posse attollere oculos: et figere in illū
fulgorē: in quē p̄picere angeli cōcupiscunt
Et tū apparuero q̄ tota pulchra eris: s3
ego pulcher sum tot⁹. et simillima mihi vi-
debis me sicuti suz. Tūc audies. Tota pul-
chra es amica mea: et macula non est in te.
Hūc vero et si ex pte iā similis: et ex pte tū
dissimilis: contenta esto ex pte cognoscere

Teipsam attēde. et altiora te ne q̄seris: et
fortiora te ne scrutata fueris. Alioquin si
ignoras te o pulchra iter mulieres (nam
ego te dico pulchrā: sed iter mulieres hoc
est ex parte. Cū autē venerit qd p̄fectū est:
tūc euacuabit qd ex pte est) Si ergo igno-
ras te: sed q̄ sequitur dicta sunt: et nō opor-
tet iterū dici. C Promiserā me de duplici
ignozātia vtilis disputaturū: si quomin⁹ ī-
plēse videor: vate veniā volenti. Hāc velle
adiacet mihi: p̄ficere autem nō inuenio: nisi
quātū sua benignitate ad vestrā edificatio-
nē largiri dignabit spōsus ecclesie iustus xps
dñs n̄r: q̄ est de⁹ b̄ndictus in secula. Amen
Sermo. xxxix. De currib⁹ pharao-
nis. id est dyaboli. Et de p̄ncipib⁹ exercit⁹
q̄ sunt malicia: luxuria et auaricia. et cetera.

Quitatui meo in curri-
bus pharaonis assimilauit te ami-
ca mea. Ante oīa in his x̄bis libe-
ter accipim⁹ typū ecclesie in patrib⁹ p̄ces-
sisse: et n̄e sacramēta salutis p̄ostēsa esse
in exitu isrl̄ de egypto geminos illo ammi-
rabili maris obsequio. et trāstū scz. pp̄lo vā-
tis et vltionē de hostib⁹. Baptismi grā eū-
dēter exptimif: saluātis hoīes et crimina
submergētis. Om̄s iquit sub nube fuerūt:
et oēs in moyse baptizati sunt in nube et in
mari. Sed opozet p̄ntiā sicut solem signa-
re verborū: et sequētia priorib⁹ copulare: et
ita demū elicere suauē quippiā si p̄ssimus
qd p̄st morib⁹ īstruedis. C Vbi itaqz spō-
se p̄sumptio dura et austerā īcrepatione re-
pressa est ne tristior remaneret: bona illi ali-
qua q̄ iā accepit ad memoriā reducunt: et
aliq̄ q̄ nōdū accepit. p̄mittunt: sed et pul-
chra venio phibet et appellat amica. Qd
tibi (iquit) dure locut⁹ sum amica mea: nul-
lā ne tibi suspicio sit odij: vel rācoris: nā si-
gna amoris mei in te euidētia sūt: ip̄a mea
mūera qb⁹ te honorauit et ornauit. Nec mi-
hi animi est illa retrahere: s3 magis adde-
re ampliora. Vel sic. Hōc egre feras amica
mea min⁹ te accipē modo qd postulas: q̄
tāta a me iā accepisti: et maiora horū accipi-
es si in p̄ceptis meis ābulaueris: et ī amore
meo p̄seueraueris. Dec p̄ littere p̄ntia. C
Hūc iā videam q̄ta sint. q̄ se donasse p̄me-
morat. Et primū qdē est q̄ eaz assimilauit
eq̄tatu suo in currib⁹ pharaonis: liberādo
vtiqz a iugo pcti: mortificatis vniūss op̄i-
b⁹ carnis: quē admodū ille ppl̄s liberat⁹ ē
a fuitute egypti: subāss et submersis cūcti

currib⁹ pharaonis. Id qdē m̄ratio maria
In q̄ ego q̄q̄ si gl̄ari voluerō: nō ero īsp̄i-
ens: x̄tate enī dicā. Fateor et fatebor. nisi
qz vhs adiuit me: paulomin⁹ h̄tasset in i-
ferno aīa mea. Hō sum īgrat⁹: nō sū oblit⁹
mias dñi in c̄nū cātabo. Et h̄tacten⁹ mi-
hi cū spōsa. C De reliq̄ illa singulari digna-
tione postq̄ liberata est asciscit in amicā: deco-
rē induit tāq̄ dñi spōsa: iterim tū in gentis
dūtaxat et ī collo. Ad hec illi p̄mittunt mu-
renule. p̄ ornaturū ip̄se q̄ auree p̄p̄cio. sed et
distincte argēto. p̄ decorē. Cui nō admodū
placeat ordo ip̄se donatonū: p̄rimū mis-
ericordie liberalit̄: scd dignant adamat: ter-
cio benigne abluē et purgat postremo op-
timū ornāmētū accipit p̄missionē. Non ābi-
go quodsdā iā v̄m in semetip̄s recogno-
scere q̄ dicunt. p̄p̄ioqz experimēto cōmo-
nitōs ad ītelligētā puolare. Sed sane me-
morū versiculi illi⁹ declaratio sermonū tuo-
rū illūinat: et ītellectū dat p̄uile. p̄ huius-
modi dignū dūco eadē modice lati⁹ expla-
nāda. Benign⁹ est enī spūs sapiē: et placet
illi doctor benignus et diligēs q̄ ita cupiat
satisfacere studiosis: vt mox gerere tardi-
ozibus nō recuset. Veniqz q̄ elucidāt meū
tā c̄nū habebūt: ait ipsa sapia. Quod dēz
p̄mio ego fraudari noluerim. Quāq̄ ī his
etiā q̄ plana vident q̄nc̄ talia latēt: q̄ ip̄is
quozqz cupio capacios vidētur: et puolātes
ingenio nō erit īutile si diligētī declarēt
S Sed vide iā s̄istudinē de pharaone et
exercitu ei⁹: et dñi eq̄tatu. Hō iter ip̄os ex-
ercit⁹ s̄istudo vata est: s3 de ip̄s. Hūc enī
societas luci ad tenebras: aut q̄ pars fide-
li cū īfidelī: S3 iter sanctā spiritalēqz aīaz
et eq̄tatu dñi plane cōparatio est. et inter
pharaonē et dyabolū ābozqz exercit⁹. Nec
miraberis vnā aīam eq̄tatu multitudini
similari: si adūtas quante in ipsa vna q̄ n̄
sc̄tā aīa s̄it: x̄tutū acies habeant: quāta in
affectōib⁹ ordinatio: quāta in morib⁹ disci-
plina. quāta in orationib⁹ armatura: quan-
tū in actionib⁹ robur: quantus in zelo ter-
roz: quanta veniqz ip̄s cū hoste p̄fectū af-
s̄iduitas numerositas trifp̄horū. Veniqz ī
p̄sequētib⁹ legit. Terribilis vt castrorū acti-
es ordinata. et item. Quid videbis iquit in
sumamitemis choros castrorū. C Aut si id
tibi nō placet: noueris huiusmodi aīam
nūq̄ eē sine āgeloz custodia q̄ eā emulant
dī emulatioe: solliciti suouitō fūare: et x̄gi-
nē castā exhibē p̄po. Et ne dixeris in corde
tuo vbi sunt qs eos vidit. Quidit eos. p̄p̄ba

libatōis ordo: ~

q̄ d̄e p̄dicatōr.

h̄c declaratiō: ~

ōm̄a eq̄tatu q̄z d̄:

attē qd mulier nōse
Tm̄p̄:

helyse? insuper et fecit orando vt videret
etiā griez. Tu nō vides qz nō es propheta.
nec puer prophete. Auidit patriarcha iacob
et ait castra dei sūt hec. Auidit et doctor gē-
tium: qui dicebat. Nonne oēs admīstrato-
rū spiritus sunt missi in ministeriū ppter
eos qui hereditatē capiūt salutis. Ergo ā-
gelicis sulca ministerijs et sugno stipata a-
gmine sponsa incedēs similis est equitatu
dñi illi vtiqz qui quōdam in curribus pha-
raōis tā stupēdo diuini adiutorij miraclo
triūphauit. Si enī diligētē aduertas cun-
cta que ibi miraris magnifice perpetrata:
iuenies hic nihilomin⁹ admirāda. Nihil qd
in eo nūc magnificētus triūphatur. quod
que illic corporaliter pcesserunt hic spiritua-
liter adimplentur. An nō tibi nēpe mltō for-
tius longeoz gloriofius esse videt diabolus
psterne quā pharaonē atqz aerias debella-
re potestates: quā currus pharaonis subū-
tere? Ibidē hic aduersus principēs et pote-
states aduersus mūdi rectores tenebrarū
haz. cōtra spiritalia nequitie in celestibus.
¶ Et proficere modo singula mecū ppor-
tiois mēbra. Ibi pplus eductus de egypto
hic homo de seculo. ibi prosternit pharao:
hic diabolus. Ibi subuertitur currus pha-
raonis: hic carnalia et secularia desideria q̄
militat aduersus aīam subūntur: illi in stu-
tib⁹. Ista i stertibus. Marini illi: amari isti.
¶ Puto tūc clamare demonia: si forte cō-
figat incidere in talē aīam. Fugiam⁹ isra-
elē: qz dñs pugnat pro eo. ¶ Vtine ēt
aliquos de principibus pharaonis ppijs
tibi designē noibus: et de curribus descri-
bā ad instar quoz tu quoqz alios sicut sunt
per teipsum valeas inuenire: Magn⁹ qdaz
pnceps spiritalis atqz inuisibilis regis egypti
pfecto malicia ē: magn⁹ luxuria: magn⁹
auaritia: et hī quidē possidēt terminos suos
sub rege suo: sic sui cuiqz assignati sūt. Haz
malicia in omni regione maleficioz atqz fa-
cinorū dominatur. luxuria omni immundī-
tie et turpitudini carnis pceest. auaricia in
ptes rapine et fraudis fortita est principa-
tū. ¶ Accipe nūc quoqz quales his suis pn-
cipibus pharao pparauerit curr⁹ ad perse-
quēdū populū dei. Idēt nāqz malicia currū
suum rotis quattuor pstitentem se uicia im-
patientia audacia ipudentia. Valde etenī
velox est curr⁹ iste ad effundēdum sangui-
nem qui nec innocētia sicut: nec paciētia re-
sardat: nec timore frenatur: nec inhietur

g. h. i. o. r. u. i. d. o. r. i. a.

h. u. i. e. f. i. g. :

p. n. c. i. p. e. s. p. h. a. r. a. o. n. i. s.

e. a. l. i. a. i. e. a. u. r. i. a. :

pudore Trahit autē duobus admodū pn-
cipibus equis et ad oēm pernicipibus equis: et
ad oēm pernicipē paratissimis terrena potē-
tia et seculari pompa. Tunc nāqz quadriga
ista malicie currit valde velociter: cuz hinc
quidē potentie effectus subest eius adimplē-
dis malitiosis conatibus: inde plausus pō-
pe arridet perpetrat sceleribus: vt sermo
impleatur qui script⁹ est: quoniā laudatur
peccator: in desiderijs anime sue: et iniqu⁹
benedicitur. Et iterum alia scriptura. Dec
est inquit hora vsa et potestas tenebrarū
¶ Porro president duobus hīs equis auri-
ge duo: tumor et liuor. Et tumor quidē pō-
pam: liuor vero potētiam agit. Is enī rapi-
do fertur diabolicaz amore pomparij: cui⁹
apud se cor prius itumuit. Nā quod i se fir-
miter stat timore compressum: grauitate
modestū: hūilitate solidū: puritate sanū: au-
ra huius vanitatis nequaquā leuiter rapiet.
Item terrene iumētū potētie nōne iuidia
agitur: et quasi qbusdā liuoris vt getur hic
inde calcaribus: suspitione vtiqz decedēt
et metu succubendū? Aliud est enī qd suspe-
ctus ē successor: et aliud quod timef tuator.
¶ His itaqz stimulis terrēna potentia conti-
nue agitat. Et currus quidez malicie sic se
habet. ¶ Luxurie vero curr⁹ quadriga ni-
hilomin⁹ voluit vitiozū: ingluuie videlicet
vētris: libidine cotus: mollicie vestiū: otij
soporifqz resolutōe Trahit equis eque duo-
bus pspertate vite: et rex abundantia: et qui
hīs president duosignauie torpor: et infida
securitas: qz et copia in ignauā soluit: et se-
cundū scripturā pspertitas stultoz perdet
illos (nō sane ob aliud: nisi qm male securos
reddat) Cum autem dixerit par et securi-
tas: tunc subitanus superueniet eis iteri-
tus. Nō calcaria minime habent: neqz fla-
gella vel aliquid huiusmodi: s; pro hīs vtū-
tur conopeo ad faciendū vmbra: et flabel-
lo ad citandū ventū. Porro conopeū disti-
mulatio est: vmbra faciēs et protegens ab
estu curaz. Propriū nāqz ē mollis et delica-
te aīe etiā necessarias dissimulare curas: et
ne estuātes sollicitudines sentiat: sub lati-
bulo dissimulationis abscondit flabellū. No
effusio est ventus adulationis adportans.
¶ Lari sunt enī luxuriosi: ementes auro vē-
tū de ore adulatoroz. Et de hoc satis. ¶ Haz
vero auaricia rotis et ipsa vehit quattuor
vitioz. que sūt pusillanimitas inhūanitas
cōtemptus dei mortis oliuio Porro iumē-
ta trahētia tenacitas et rapacitas: et hīs

Sermo. XL.

vn⁹ auriga ambobus pcedet habendi ar-
dor. Sola siquidez auaritia qm conducere
plures nō parit: vno cōrenta est seruitore.
¶ Ppsevero iniuncti opis pemptus admodū
atqz infatigabilis executor vrgendis sanc-
tumēt trahētib⁹ flagris vtiqz acerris libidi-
ne acqredi et metu amittēdi. ¶ Sūt et a-
lii pncipes regis egypti hītes et ipsi curr⁹
suos in expeditōe dñi sui: sic supbia q̄ vn⁹
d malozib⁹ est pncipib⁹: sicut inimica fidi
impletas magnū et ipsa tenēs locū in domo
et regno pharaōis. et multi adhuc sūt alij in
feriois ordinis satrape et eqtes qz nō est
nūerus in pharaōis exercitu. qz et noia et
officia necnō et arma et apparat⁹ eoz vfi-
studijs vt in hīs exerceamini inqreda reli-
quo. In istoz itaqz pncipū fortitudine cur-
rūqz suoz inuisibilis pharao vbiqz discer-
rens: in omnē familiā dñi: qbus pōt virib⁹
moze tyrannico debachatur. In his ēt his
dieb⁹ creūtē israhel de egypto insequit. Et
ille nec subuectus curribus nec ptect⁹ ar-
mis. nihilomin⁹ tū sola dñi pfortatus ma-
nu secure decarat. Lārem⁹ vno gloriose ei
honorificatus est: equū et ascēforē piecit in
mare. Itē. Ibi in currib⁹ et hi in equis: nos
autē i noīe dñi dei nfi tuocabim⁹. Et hec vi-
cta sint. p adducta sūtudie de eqtatu dñi
et currib⁹ pharaōis. ¶ Post hec amica ap-
pelat. Nā ipse quidē ante liberatōez ami-
cus erat. alioquī nō liberasset quā nō amaf-
set. sed illa bñficio liberatōis adducta ē vt
esset amica Audi deniqz cōfitez. Non da-
dilexerim⁹ eū nos inq: s; ipse prior dilexit
nos. Recordare nūc mihi moysi et ethiopi-
se. et agnosce iā tūc pfiguratū cōiugū ver-
bi et aīe peccātrici. et discerne si potes qd tibi
dulcius sapiat in cōsideratōe suauissimi sa-
cramēti: verbi ne nimīū benigna dignatio:
an aīe inestimabilis gloria: an inopinata fi-
ducia pctoria. ¶ Sed nō potuit moyses e-
thiopiisse mutaē pellē: potuit xpūs. Sequit
enī. Pulchre sūt gene tue sic turturis. S; hoc
fmoni alē referret: vt semp que i mē-
sa spōsi nobis apponūt cuz auditate sumē-
tes erucem⁹ in ipis laudē et gloriā iesu
xpi dñi nri: q̄ de⁹ dñi dicitur in secula. amē.
¶ Sermo xl. Quod intētio sit facies aīe
Luius que sit pulchritudo aut deformitas
declarat: et q̄ eiusdē sit solitudo et pudicitia

puto facies eius rubore suffusa est. pulchri-
tudo ex eo appēs illico audit. Pulchre sūt
gene tue sicut turtur. Aude autē ne
carnaliter cogites coloratā carnis pures-
dinē et purulētā flauī sanguinei ve humo-
ris vitree cutis sufficiem sumatim atqz eq̄
liter suffundētē. e qbus sibi inuicē mode-
rate pmixtis ad venustādaz genaz effigie
rubor subpallidus i efficiētā corporee pul-
chritudinis tempat. Alioquī incorporea il-
la aīe inuisibilisqz substantia nec corporeis
distincta mēbris: nec visibilibus extat fua-
ta coloribus. Tu vero spiritalē essentiā spi-
ritali si potes artige ituitu: et ad coaptādū
pposte similitudinis scema cogita aīe fa-
ciē mētis intētionē: ex qua nimirū rectitu-
do opis sicut ex facie pulchritudo corporeis
existimat. Porro verecūdiā intellige tā
q̄ colorē in facie: qd hec potissimū virtus/
et venustatem ingerat: et augeat qz az Pul-
chre ergo sunt gene tue sic turturis. Por-
terat vītatiū faciē ponere: et describere
pulchram sicut solet cui⁹ pulchritudo lau-
datur: pulchra facie seu decora facie dici:
sed nescio quid sibi voluerit. vt magis ge-
nas pluraliter dicēdū putauerit: nisi quod
minime id credideri octiosū. Spiritus nā-
qz sapie loquit: cui nō est fas vel modicum
quid oīno ascribere octiosū: aut fec⁹ dictū
quā oportnerit. Est itaqz sine dubio cā que
cūqz illa sit: cur pluraliter genas moluerit:
quā singulariter faciē dicere. Et si tu miel⁹
nō hēs: ego qd mihi videf apio. Duo qdā
in itētiōe quā faciē aīe esse dīrim⁹ necessa-
rie requirūtur res et cā: idest quid intēdas
et ppter quid. Et ex his sane duobus aīe
vel decor: vel deformatas iudicat. vt xbi cā
aīa q̄ ambo ista recta atqz pudica habuerit
illi merito veraciqz dicat. pulchre sunt ge-
ne tue sicut turturis. Que vero alio horuz
caruerit: nō poterit dici de ea q pulchre sit
gene tue sicut turturis: ppter ei q̄ adhuc
ex parte erit deformatatez. Multo autē mi-
n⁹ illi hoc poterit conuenire: q̄ neutru horū
hīe laudabile inuenit. At id totū fiet planti-
us i expēlis. Si xbi cā intēdat qz aīm inq̄
rende vītati: atqz id solo vītatis amore: nō
ne is tibi videf et rem et cām habere hone-
stam: meritoqz sibi vindicare quod dicitur
pulchre sunt gene tue sicut turturis: quip-
pe cui in neutra genarum neuus reprehēn-
sionis appareat. Quod si minime quidem
veritatis desiderio: sed aut inanis glorie:
aut alteri⁹ qualificiqz pmodi tēporalis ob

f. b. o. f. i. g. :

f. a. c. i. e. s. a. i. e. :

l. u. o. g. e. n. e. :

tētū: i veritatē intenderit: ita et si vnā genarum videatur hēc formositas: nō tñ vt arbitror: dubitabis iudicare vel ex pte deformē cuius alteram faciem cause turpitudō feda uerit. Si autē videris hōiem nullis honestis studijs intēdētē: sed carnis irretitū illecebras: veniri et lururie deditū (quales sūt illiquoz deus venter est: et glia in pfusione eoz qui terrena sapiūt) quid istū nōne ex vtraq pte fedissimū iudicabis: in cuius vtiqz intētiōe et res et causa reproba inuenit. **E**rgo intendere non in deū sed in seculū: secularis anime est: nec vllam piosus genarum speciosam habentis. Intendere autē quāsi in deum: sed non piopter deū: pocius plane anime est cuius etiā vna facies decora videtur quod ad deū qualicūqz retētiōne respiciat: ipsa tamē simulatio omne in ea decora exterminat: et magis p totū ingerit feditatē. Si autē vel solū vel maxime ob vite pnti necessaria ad deum conuerterit intētiōne: nō quidē fece pocrisis putridā: pusillanimitatis tñ vitio dicim? subofcurā: et min? acceptam. **P**orro ecōtrario intēdere in aliū quā in deū: tñ piopter deū: nō oriū marie: s; marthe negociū est. Absit autē vt que huiusmodi est quicqz illā dixerit habere deforme nec tñ ad pfectū affirmari peruenisse decore: quippe que adhuc sollicita est. et turbatur erga plurimā: et nō pōt terrenoz actuum vel tenui puluere nō respērgi. Quoz tñ cito facileqz deterget vel in hora facte dormitiōis casta intētiō et bone psciētie interrogatio in deū. Ergo solū inq̄rere deū pp ipm solū: hoc plane ē vtraqz bipartite intētiōis faciē hēc pulcherrimā: atqz id ppiū ac speciale spōse cui merito singulari p̄rogatiā audire pueniat: pulchre sūt gene tue sicut turturis. **B** Cur vero sicut turturis? **P**u dica autcula est: et queratio eius nō cū mlti sed solo degere fertur cōtenta ppare: ita vt si illū amiserit. alterū nō requirat: s; sola deinceps cōuersetur. Tu ergo qui hec audis: vt sane nō ociose audias ea que scripta sūt ppter te et nūc ppter te versantur et disputantur. tu inq̄ si ad istiusmodi spūs sc̄i incitāmetā moueris: et inardescis dare operaz quō animam tuā facias spōsā dei: stude ambas speciosas hēc has genas tue intētiōis vt imitator castissime volucris. fed eas secū dum prophetam solitariū. qm̄ leuasti te supra te. **D**io supra te est angeloz domno desponsari. An nō supra te adherere deo: atqz vnum spiritum esse cum eo? **E** Sede

de solitariis

de iudicio iudicō

itaqz solitari? sicut turtur. nihil tibi et turbū nihil cū multitudie certoz: etiāqz ipm obliuiscere p̄p̄m tuū et domū patris tui et p̄cipiscet rex decore tuū. **E** scā aia sola esto. vt solt oim serues teipam quē ex oibus tibi elegisti. fuge publicū: fuge et ipos domesticos. secede ab amicis et intimis: etiā et ab illo qui tibi ministrat. An nescis te uerecundū habere sponū: et q̄ nequaquā suā velit tibi indulgere p̄sentia p̄sentib? ceteris? **S**ecede ergo: sed mēte nō corpore. sed itentōe: sed deuotione: sed spū. Spūs enī ante faciē tuam xp̄s dñs: spūs qz requirit nō corpis solitudinē. Quāqz et corpe interdū non ociose te separas cū oportune potes p̄fertis in tēpore oratiōis. Tenes etiā in hoc et mādātū sponū et formā. Tu inq̄t cū orabis intra in cubiculū tuū et clauso ostio ora. Et q̄ dicit fecit. Sol? in oratione p̄notabat: nō modo abscondens se a turbis: sed ne vllū quidem discipuloz: ne vllūz domesticoz admittens. Deniqz tres secum intimos sibi adduxerat cum vltro p̄peraret ad mortē: auulsus est et ab ipis orare volens. Ergo et tu fac similiter quando orare uolueris. Decetero sola indicitur tibi mentis et solitudo spūs. Solus es si non p̄munia cogites: si nō affectes p̄sentia: si despicias quod multi suspiciūt si fastidias quod om̄s desiderāt: si iurga deuites: si damna nō sentias: si nō recorderis iniuriā. Alioqz nec si sol? corpore es: sol? es. **A**idēne posse esse te. et solū inter multos: et cum solus es inter multos? Solus i quātachqz hōim ueris frequētia: tantū caue aliene cōuersatiōis esse aut curiosus explorator aut temerari? iudex. Etiam si peccaram actum quid deprehēdas: nec sic iudices. primū: magis autē excusa. Excusa intētiōne: si opus nō potes: puta ignorātiā: puta subreptionē: puta casū. Quod si oim omnio dissimulatōez rei certitudo recusat: suade nihilomin? ipse tibi a dīcto apud te metipm. **A**chemēs fuit nimis temptatio. Quid de me illa fecisset: si accepisset in me similit potestātē? Et memēto me nō alloqz spōsā: et nō amicū sponū iūstruere: cui aliarō est diligenti? obseruādi ne q̄s peccet: et explorandi an peccet: et emendādi si peccatū fuerit. **A** qua sane necessitate spōsā libera ē: soluius sibi. et ipi quē diligit spōsā pariter et dñō suo: qui est deus b̄dicit? i secula. **S**ermo. xli. Quāsi spōsā recipit intētiō magnā solatiōem de et replatiōe diuise claritatē: anqz pueniat ad et ipē futurā.

Sermo. XLI.

Ollū tuum sicut monilia

Solet ornari collū monilib? non ipsis cōparari. Sed hoc ille faciant: qbus quia de p̄prio nō inest decore: alii de vt mēdicent necesse est: unde se speciosas mētiant. **H**ā sponse collū ita in seipso formosum: et tā decenter quasi natura formatū est: vt extrinsecus nō req̄rat ornatū. Quid enī opus est peregrinoz fucos adhibere colorū: cui p̄pua et tanqz innata sufficit pulchritudo: in tñ vt ipsoz quoqz que ad ornandū querūtur moniliū possit adeq̄re nitorē? **D**oc nēpe itelligi uoluit qui minime quidē a collo vt asselet pendere monilia: sed ipm potius esse sicut monilia: dixit. **H**ūc itā iuocādus est nobis spūs sanct? vt sicut spūales spōse genas sua dignatiōe tribuit iuenire: ita etiā ipi? spūale collum demōstrare dignet. Et meo quidem intellectu quia mihi inest loqui q̄ sentio. **A** **H**ūc iterim uerisimilit? p̄babilisue elucet: quā ipsum aie intellectu colli noie designari. Tu quoqz idē vt arbitror approbas: si adueras similitudinis rationē. An nō si quidē tibi videt collū quodāmodo vt ce fungi itellect? per quē tua aia traicit i se spūs vitalia alimēta. atqz in quedā transfundit viscera morū affectuūqz suoz? **D**oc igit spōse collū. id est pur? et simplex itellectus (cū nuda et apra x̄itate satis p̄ seipm reniteat) nō indiget ornamēto: s; ipm magis tanqz p̄ciosum monile aiam deceret exornat. ac perinde sicut monilib? ipis describitur Bonūz monile ueritas: bonū puritas sine simplicitas: bonūz plane monile sapere ad sobrietatē. **P**hylosophoz vel hereticoz itellect? nō habet hunc in se puritatis ueritatisqz nitorē. et ideo multā curā gerunt ipsum colorare et fucare ualeris uerboz. et uersutis sillogismoz: ne si nudus appareat. falsi etiā appareat turpitudō. **B** Se quis. **M**urenulas aureas faciem? tibi: uermiculatas argēto. Si faciā singularē et nō pluralē faciem? dixisset: absolute et idubitanē etiā hoc loq̄ spōsum. p̄nūciaffem. **H**ūc autē uide ne forte magis sodalib? ei? p̄gruētū assignem? spōsam q̄si solatib? tali p̄missiōe: q̄ donec pueniat ad uisionē cuius desiderio sic flagrat: facturi sint illi murenulas pulchras et p̄ciosas: q̄ sunt aurū ornamēta. Atqz hoc piopterea (vt opinor) q̄a si des ex auditu: et q̄ dū p̄ fide ābulat et nō p̄ ipciē: dāda opa poti? iūruēdo auditui: q̄

uisu exerendo. Frustra nāqz itē dīf ocul? q̄ nō sit fide mūdatus. cū solis q̄ mundo sunt corde uide di copia p̄mittat. **S**criptū uero est. fide mūdās corda eoz. **E**t fides ex auditu: et ex illa uisus purgatio est: merito illi ornādis aurib? intēdebāt. cū auditus sicut ratio docuit uisus sit p̄paratio. **T**u inq̄unt o spōsā itūde dilecti in bias claritati: sed hoc alteri? t̄pis est. **D**am? aut ip̄sentiarū ornāmēta aurib? tuis. q̄s erit tibi interim p̄solatio: erit et p̄paratio ad hoc ipm q̄s postulas. **A**c si illud prophete ei dicant **A**udi filia et uide. **A**udere desideras: s; audi prius. **S**radus est audit? ad uisū. **P**roinde audi et iclina aurē tuā ornamentis q̄ tibi facim?: vt p̄ audit? obedientiā ad gloriā puenias uisionis. **M**os auditui tuo damus gaudiū et leticiā: naz uisui nō est nfm dare in quo plenitudo gaudiū et tui desiderij adimpletio est: s; illius quē diligit aia tua **P**se vt gaudiū tuū pleniū sit: ostendit seipm tibi. ipse adimplebit te leticia cū uultu suo. **T**u iterim accipe ad p̄solationem murenulas has de manu n̄sa: ceterū delectatōes i dextera ei? vsqz in finē. **A** dū tendū cuius cemedi ei murenulas offerit. **A**ureas inq̄: et uermiculatas argēto. **A**uz uinitatis est fulgor. aurūz sapia q̄ de sursum est. **D**oc auro fulgētia q̄dā quasi x̄itatis signacula spondēt se figuraturos: hi quib? id ministe rij est supm aurifices: atqz iternis aie auribus iſerturos. **E**d ego nō puto esse aliud q̄ texere spiritales quasdā silitudines: et in ipis purissima diuine sapie sensa aie cōtēplātis cōspectib? ipoztare. vt uideat salte per speculū et in enigmate. q̄s nondū facie ad faciē ualet uillatenus itueri. **D**iuina sunt: et nō expertis p̄sus incognita q̄ as famur. q̄modo uidelicet in hoc mortali corpore fide adhuc habete statū: et necdū p̄opalata p̄picui substantia lumis: interim pure in interdū cōtēplatio ueritatis partes suas agere itra nos vel ex pte p̄sumit. ita vt liceat uisurpare etiā alicui nfm cui hoc dātū desup fuerit illd apli. **H**ūc cognosco ex parte. **I**tē. **E**x parte cognoscm?: et ex pte p̄phetam. **E** **L**ū aut diuini aliqd rapti et ueluti in uelocitate coruscū lumis iſertu xerit mēti spū excedēt: siue ad tēperamentū nimij splēdoris: siue ad doctrine uisuz cōtinuo nescio vñ assunt imaginatozie q̄daz rerū iſerioz silitudines. iſus diuit? sensis pueniēter accommodatē: q̄b? quodāmo adūbrat? purissim? ille ac splēdidissim? x̄itatis

mirabile

rad: et ipse aie tolerabilior fiat: et quod sic a
re illud voluerit capabilior. Existimo tñ ipaf
formari in nobis scroz suggestionib⁹ ange
lor: sicut ecōtrario cōtrarias et malas inge
ri imissiones per āgelos malos non dubiū
est. Et fortassis hinc illud est speculū at
qz enigmavt dixi per quod videbat apollo
lus ex istiusmodi partis pulcrisqz ymagna
tionib⁹ (angeloz quasi manib⁹ fabricatus:
quatin⁹ et dei esse quod puz et absqz omni
fantasia cor: pozeay ymaginū cernitur sen
tiamus: et elegantē quālibet similitudinez
qua id digne vestitū apparuerit ministerio
dipurem āgelico. Quod signasse expressi⁹
videtur alia interpretatio dicēs. Similitu
dines aurifabri faciem⁹ tibi: cū distinctioib⁹
argenti. Anū est cūz distinctioib⁹ argen
ti et vermiculatas argenteo. In quo mihi se
gnificare videt. non modo similitudines in
tus per angelos suggeri: sed nitore quoqz
eloquiū per ipsos extrinsecus ministrari: quo
congrue atqz decēter ornate et facilius ab
auditorib⁹ capiant et delectabili⁹. Quod si
dixeris quid eloquio et argento: dicit tibi
ppheta. Eloquia dñi eloquia casta: argētū
igne examinātū. Ita ergo celestes
illi administratozū spūs peregrinātī in ter
ris spōse faciūt murenulas aureas: vermi
culatas argenteo. Vide autē qmodo illa
aliud cupit et aliud accipit: et nitenti ad pte
platois quietē labor p dicationis imponit.
et stitenti sponsi pñentiā filioz sponsi parien
do: u alendo: sicqz sollicitudo iniungit. Neqz
nunc tantū accidit illi hoc: sed et aliavice vt
memini cūz sponsi āplexus et oscula suspi
raret respōsum est ei. quia meliora sunt vbe
ra tuavino: vt ex hoc se itelligeret matrem
atqz ad vandum lac paruulis nutriendūqz
filios reuocari. Fortassis et i alijs cāticū hu
ius locis hoc ipsū tu quoqz nisi pger sis ad
inquirendū: per teipm adūtere poteris. An
non res ista quondā in scō patriarcha ia
cob pfigurabat: cūz frustrat⁹ optatis diuqz
expectatis rachelis āplexib⁹ p sterili et de
cora secundā et lippam inuit⁹ atqz igna: ut
accipit. Ita ergo nunc sponsa scire cupiēs
et inquirens vbi in meridianis horis dile
ctus pascat et cubet: murenulas p eo repor
tat aureas vermiculatas argēto: id est sapi
entiā cūz eloquiā: haud dubiū quā ad p
dicationis opus. Docemur ex hoc sane
intermittēda plerūqz dulcia oscula ppter
lactentiā vbera: nec quēqz sibi: sed illi om
nes qui mortu⁹ est. p oibus esse viuendum.

Figura: ~

Ne q bene de deo et sentire et loq accepert
si questum estimēt pietatē: si conuertāt ad
inanē gloriā quod ad lucra dei accepterant
erogandū: si alta sapientes humilib⁹ nō cō
fētīar. Poneat qd i ppha legis: dicēte dñs
Dedi eis aux meū: et argētū meū: ipsi autē
de argēto et auro meo operati sūt baal. Tu
vero audi quid sponsa accepta hinc quidē
inreptione: in de vero pmissione respōde
rit. Neqz enī vel de pmissis extollitur: vel
p repulsa irascitur: sed sicut scriptū est cor
ripe sapientē et amabit te. Et item quod ad
donationes et pmissiones spectat. Quanto
maior es: humilia te in omnib⁹. Quod ex
eius respōsione meli⁹ vtrūqz patebit. Sed
ipsa si placet discussio in aliud sermōis prin
cipiū differatur: et de hīs que dicta sūt glo
rificem⁹ sponsū ecclesie dñm nostrū iesum
xpz: qui est deus benedict⁹ in secula. Amē.

Sermo. xlii. De duplici humilitate.
Anavidelicet quā parit veritas. Et altera
quam inflāmat caritas.

Um esset rex in accubitu
c suo: nardus mea dedit odorē suuz.
Nec sunt verba spōse que in hodie
num diē distulim⁹: hoc respōsum qd dedit
vbi increpata est a sponso: non tamē spōso
sed eius sodalib⁹. Quod facile est aduertē
ex verbis ipis. Cū enī non dicit quasi ad se
cundā psonā cum esses rex in acubitu tuo:
sed cū esset in accubitu suo: patet quod nō
ad ipz loquitur: sed de ipō. Pota proinde
sponsū vbi eā quatin⁹ visū fuit aut corri
puit aut represit: pta ex suffulōe genarū
verecūdia cessisse loco: vt illa se absente lo
queretur liberi⁹ q sentiret: sed et si pauidē
or vt assolēt quā oportuerit et deiectionē o
facta esset: sodalitū eam solatōes erigerēt.
Quod tamē et per seipm facere nō negle
xit: quantū iudicauit p tpe oportere. Nam
vt clax relinqueret quātū sibi in illa core
ptione cōplacuit (quippe quā sensit: digne
et prout oportuit acceptari) nō sane ante se
absentauit quā ex abundantia (qd nō est vbi
bisi) cordis prūperet in laudes ei⁹: et gena
rū collisqz ipsi pulchritudinē cōmendarēt.
Pppter ea et qui est ipa remanēt blāde lo
quuntē illi: et mīsera offerūt: sciētēs dñi volū
tatem. Ad ipos ergo respōsio ei⁹. Et litte
ralis quidem cōtextio scematis ita se habz
B Sed pri⁹ quā ex hac testa nucleū spūs
ellicere inchoem⁹: dico vnuz breuitatē. scilicet
cui sua obiurgatio sic respondet: quē ad mo

Sermo. XLII.

dū habem⁹ formā pñentis loci. Et inā ma
gis neminē obiurgare necesse sit: hoc enīz
melius. Sed qm in multis offendim⁹ omīs:
mihi tacere non licet. cui ex officio incūbit
peccātes arguere: magis autē vt get carit
tas. Ad si arguero et fecero qd meū est: il
la autē procedēs increpato minime qd suuz
est faciat neqz ad quod missi illā: sed reuer
tatur ad me vacua tanqz iaculū feriēs et re
siliens: quid me animi tūc habere putatis
fratres: Nonne angor: nonne tor queor: et
(vt mihi vsurpē aliquid ex verbis magistri.
qz de sapientia non possū) prius coartor
e duob⁹. et qd eligā nescio. placere ne mihi
in eo quod locutus sum qm quod debui fe
ci: an pēnitentiā agere sup verbo meo: qd qd
volui nō recepi. Volui nimirū pūcere hostē
et eripere fratē: et non feci sic: magis autez
cōtrariū accidit. Nā lesi aiaz: et culpā auz.
Siquidē accessit et cōreptus. Nolūt audire
te inqt: quia nolūt audire me. Aides q ma
lestas contēnitur: Non te putes me solum
spūcisse: dñs locut⁹ est. Et quod pphete di
xit: et apostolis dicit. Quot nos spūit ait: me
spertit. Nō sum ppheta: nō sum apłus: et p
phete tamē et apłi audeo dicē vice fungor:
et quib⁹ non equoz meritis: implicoz curis.
Et si ad meā multā cōfusiōne. et si ad grāde
periculū michi. sup cathedrā Moysi sēdeo
cuius non tamē vendico mihi vitā nec expe
rior gratiā. Quid tñ: Num ideo cathedre
nō deseretur: qm occupata est ab indigno?
Et si si scribe et pharisei in ea sedēat (inqt)
q dicit facite. Plerūqz etiā in patiētia
contēptū iūgit: ita vt aliqz nō solū non cu
ret corrigi obiurgat⁹: sed insup idignetur
obiurgātū: more freneticū manū me dicit re
pellentis. Mira pueritas. Medicātī iras
citur. qui nō irascit sagittātī. Est enīz qui
sagittat in obscuro rectos corde: qui et te
ipm nūc sagittauit ad mortē: et in illū nō cō
moueris. Mihi indignaris: qui sanuz fieri
te cupio: Irascimini et nolite peccare. inqt
Si peccato irascris non solū minime pec
cas: sed et quod peccaras exfminas. Nunc
vero et peccatū retines medicamētū respu
endo: et peccare apponis irrationabilē ira
scendo: et est supra modū peccans peccatū.
Aliquotiens additur et impudētia: vt si
modo impatienter ferat quod corripit: sed
etiā id vnde rephenditur impudenter de
fendat. Hoc plane desperatio. frons (inqt)
mulieris meretricis facta est tibi: nolūisti
erubescere. et ait. Reccellit zelus meus a te:

vltra non irascit tibi. Solo auditu contre
misco. Sentis ne quāti piculi quātūqz hor
roz et tremozis res sit pti defensio? Dic
cit iteruz. Ego quos amo arguo et castigo.
Si ergo te zelus deseruit: et amo. Nec eris
amore dign⁹: qui idign⁹ castigatōe censerj
Aides qz tunc magis irascit deus: cum nō
irascitur. Misereamur (inquit) ipio: et non
diceret facere iustitiam. Misericordiā hanc
ego nolo. Sup omnē irā miseratio ista sapi
ens mihi vias iustitie. Sati⁹ pfecto mihi iu
xta pphete cōsiliū apprehendere discipli
nam neqz irascatur dñs: et peam de via iu
sta. Solo irascari mihi pater miserico: diaz
sed illa ira qua corrigis deuisi. non qua ex
trudis de via. Illud tua nobis benigna anī
adūsto parit: hoc formidolosa nutrit disti
mulatio. Non cū nescio sed qd sentio te ira
tum: tunc magis confido ppiitū: et enī cum
iratus fueris mie recordaberis. Deus (in
quit) tu ppiitū fuisi eis: et vlciscens in oēs
adiuuentōes eoz. Moyses loquit et aaron
atqz samueles quos modo p miferat: et hoc
vocat ppiationē. qd eozū deus nō peccit
excessib⁹. In nunc tu ergo atqz hanc tibi ex
cludito in eternū defendendo errorē: et ac
cusando correctionē. An nō istud est malū
dicere bonū: et bonū malū? An non ex odio
sa hac ipudētia pullulabit mor ipēnitētia
mater despatōis: Quē ei peniteat sup be
no qd putat? Ne illis inqt. Ne istud eternū
est. Aliud ē quēqz tēptari a ppa cupiscen
tia abstractū et illectū: et aliud spōte appetē
malū tāqz bonū: ad mortē quē ad vitā ma
le securū pperare. Ppō huiusmodi dico
mallez aliquādo racuisse et dissimulasse qd
agi pperam deprehendi: quā ad tantā re
prehendisse pnciem. Dicis forsan mihi
quod bonū meū ad me reuertatur: et quia li
berani aiām meam: et mund⁹ sum a sangui
ne homis cui annuntiaui et locutus sum a
uertere a via sua mala et vinceret. Sed et si
innumera talia addas: me tamē mirē ista
consolabunt: mortem filij intuentē. Quasi
vero meam illa reprehensione liberationem
quesierim: et nō magis illius. Que enī ma
ter etiā si omnem quā potuit curā et dilige
tiā egorātī filio adhibuisse se sciat: si enī
frustratā se viderit: et oēs labores suos esse
penit⁹ iesticaces: illo nihilomin⁹ moriēte. p
pēavnō a stetit tēpauit: et illa qdē hoc. p
morte tēpali. Quātomagis me p morte ef
na filij mei mactatūqz plorat⁹ et vllat⁹ mīr⁹
ēt si nihil mihi psci⁹ sū: qd min⁹ anātiaueris

ppato: ~

M. Aides etiā a quāstis e regione malis et se et nos liberat. qui corrept^r mansuete respondet: verecūde acq̄escit: modeste ob- tēperat: humiliter cōfitef: Huic ego aie in oibus me proficere debitorē: huic me mi- nistrū et seruū. tāq̄ dignissime dñi mei spō se: et q̄ reuera dicere possit. Cū esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorē suū. **B.** Bon^o humilitatis odor q̄ de hac val- le plorationis ascēdens: perfusus circūqua q̄ vicinis regionib⁹: ipm quoq̄ regium ac cubitū grata suauitate respergat. Est nar- dus humilis herba. quā et calide ferūt esse nature. hi qui herbarū vires curiosius ex- ploratūt. et ideo p̄ hanc videor mihi nō in- cōueniēter hoc loco virtutem humilitatis accipere: sed q̄ sc̄ti amoris vaporibus fla- gret. **B.** p̄pterea sane dico. qm̄ est humili- tas quā nobis veritas parit. et nō habet ca- lorē: et est humilitas quā caritas format et inflāmat. Atq̄ hoc quidē in affectu: illa in cognitiōe cōstitit. Et enī tu si temetipsum itus ad lumen veritatis et sine dissimulati- one inspicias: et sine palpatione diiudices: nō dubito qm̄ humiliaris et tu in oculis tu- is: fact⁹ vilior tibi et hac vera cognitiōe tui. Quis necdū fortasse id esse paritatis in oculis aliorū. Eris igit̄ humilis. sed de ope- re iterim veritatis: et minie adhuc de amo- ris infusōe. **M.** si veritatis ipsi⁹ que te ti- bi veraciter atq̄ salubrit̄ demonstrant: sic- cut splēdore illūinatus: ita affectus amore fuffes: voluisses. p̄culdubio qd̄ in te est: eā- dem de te om̄s tenere cognoscis. Sane qd̄ in te est dixerim. qm̄ plerūq̄ nō expedit inotescere oibus oīa que nos scim⁹ de no- bis. atq̄ ipsa veritatis caritate: et caritatis veritate vetamur palā fieri velle qd̄ noce- at agnoscenti. Alloq̄n si priuato amore tui tentus detines pariter itra te iudicū veri- tatis iclusum: cui dubiū est minus te veri- tate diligere: cui p̄p̄riū p̄fers vel cōmo- dū vel honorē? Aides igit̄ nō esse idipsum hoīem de se ipso nō altū iā sapere veritatis lumine redargutū: et humilib⁹ spōte cōsen- tire munere caritatis adiutū? Illud enim necessitat⁹ est: hoc volūtatis. Semetipsum erānauit: (iquit) formā serui accipiens: et formā humilitatis tradēs. Ipse se erānauit: ipse se humiliavit: non necessitate in- di- cij: sed n̄i caritate. **P.** poterat nimirū vilem se et cōtēptibilem demonstrare: sed plane non reputare: qm̄ sciebat seipsum. Volūtate p̄

inde humilis fuit et nō iudicio. qui talez se obtulit: qualē se esse nesciuit. magis autēz placuit minimū reputari. qui se summū nō ignorabat. Deniq̄ ait. **D.** scite a me q̄a mi- tis sum et humilis corde. Corde dixit cor- dis affectu. id est volūtate. Itaq̄ necessita- tē exclusit: q̄ voluntatē p̄fessus est. **M.** nō enī quomodo ego vel tu iuenimus nos in ver- tate dignos: de decore et cōtempnū dignos oī extremitate et iferioiitate: dignos etiā supplicij: dignos plagis: nō (in q̄) ita et il- le. **Q.** ue tñ oīa expert⁹ est. q̄a voluit tanq̄ humilis videlicet illa humilitate: quā cor- dis suavit affectio: nō quā extorsit discussio veritatis. **P.** propterea dixi hāc voluntarie humilitatis speciē nō redargutione verita- tis: sed caritatis itra nos ifusione creari: q̄a cordis est: q̄a affectionis: q̄a voluntatis: an vero recte: tu iudica. **C.** Itēq̄ etiaz hoc tuo eque examine iudicio. vigne ne eādēz vñ assignarim: quē caritate cōstat erina- nitū: caritate minoratū ab angelis: carita- te parētib⁹ subditū: caritate manib⁹ ba- ptiste inclinatū: caritate carnis ifirma pas- sum: caritate postremo morti obnoxii: cru- ce inglōriū extitisse. **S.** Sed et hoc vñ adhuc tui sit considerare arbitriū: recte ne etiā hāc ipsam humilitatē ita caritate ca- lentez: herba humili et calida id est nardo putauerim designatā. et si ita cūcta proba- ueris (probabis enī rationi manifestissime acquiescēs) tūc si iā apud teipsum humilia- tus es: necessaria illa humilitate quā scru- tans corda et renes veritas sensib⁹ igerit vigilātis: adhibe voluntatē: et fac de neces- sitate virtutē. qm̄ nulla est virtus sine con- ueniētia volūtatis. Sic autē fiet istud: si nō- lis aliter apparere foris: quā te iuenis in- tus. Alloq̄n time ne de te ipso legas. **M.** nō dolose egit in cōspectu eius: vt iueniat in- q̄tas eius ad odiū. **P.** dñs iquit et pōdus abhominatio est apud deū. **Q.** uid enī? **T.** u te deprecari in secreto apud teipsum ve- ritatis trutina pōderatus: et foris alteri⁹ p̄rech⁹ mētiens. maior te pōdere vēdis no- bis quā ab ipsa accepisti. Time deū et noli- rem hāc pessimā facere: vt quē humilitate ritas extollat volūtatis. hoc enī est resistere veritati: hoc pugnare cōtra deum. **M.** agis autē acquiesce deo et sit voluntas subdita veritati: nec tñ subdita sed et deuota. **M.** nō ne deo subiecta erit iquit aīa mea? **A.** p̄p̄ est esse subiectū deo: nisi sis et omni humi- ne creature propter deū: sive abbati tanq̄

humilitat odor: v

299. humilitas: v

Sermo. XLIII.

precellēti: sive prioribus ab eo cōstitutis. Ego plus dico: subdere paribus: subdere et minorib⁹. Sic enī decet nos iquit oēm ad- implere iusticiā. Hade et tu ad minorē: si- vis in iusticia esse p̄fectus. de fer inferiori- tūiori te inclinato. **D.** oc enī faciēs trahes et ipse ad te spondet sermonē quē dixit: quia nardus mea dedit odorē suū. **O.** dor: deu- tio est. odor: bona opinio q̄ ad omēs puenit vt xpi sis bon⁹ odor: in omi loco: spectabi- lis oibus: amabilis oibus. **M.** o potest hoc ille humilis que veritas ad humilitatē co- git: qm̄ sibi habet illā: et exire non patit vt sp̄zia foris redoleat. **M.** agis aut nō habet odorē: q̄a nō habet deuotionē: vt pote q̄ nō sponte neq̄ libet se humiliat. **S.** p̄ntia. **N.** o humilitas tanq̄ nardus spargit odorē suū amore calens: deuotione vigen: opinione redolens. **S.** p̄ntia humilitas volūtaria est: p̄ptua est: fructifera est. **O.** dor: ei⁹ nec rep̄- hensione extermiaf: nec laude. **A.** uditat pulchre sunt gene tue sicut tururis: et col- lum tuū sicut monilia. **A.** cceperat et repro- missionē ornatus aurei: et nihilominus tñ cū humilitate r̄idet. et quāto maiorē se au- dit: tanto humiliat se in oibus. **M.** o gloriā in meritis nec iter laudes suas humilitatē obliuiscit: quā et humiliter confitef sub nar- di nomie. **A.** c si voce xginis Marie dicat null⁹ meriti mihi conscia sum ad tantā di- gnationē: nisi q̄ resperit deus humilitatē ancille sue. **M.** a quid est aliud nardus mea dedit odorē suū: quā placuit mea humilitas. **N.** on mea iquit sapiā: nō mea nobilitas: nō mea pulchritudo: q̄ nulla erant mihi: s; q̄ sola inerat humilitas: dedit odorē suū. id est solitūz. **S.** olito deo placet humilitas. **S.** olito plane atq̄ ex p̄suetō excelsus dñs humilia respicit. et ideo cū esset rex in accubitu. id est in excelsu habitaculo suo: illuc quoq̄ hu- militatis odor ascendit. **I.** n altis habitat i- quit: et humilia respicit in celo et in terra. **E.** rgo cur esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorē suū. **B.** Accubitus re- gis sinus est patris: q̄a semp in patre sūt. **N.** ec dubites regē hunc esse clemētē: cui perenni⁹ accubitus est paterne benignita- tis diuersorūz. **M.** erito clamor humilium ascēdit ad eū. cui fons pietatis est mansio: cui familiaris suauitas: cui p̄substantialis bonitas est: cui ideo totū qd̄ est: de patre ē vt nil p̄sus in regia maiestate nisi pater = nū. humiliū trepidatio suspicēf. **D.** eniq̄ p̄- pter miserā in op̄i et gemitū pauperū: nunc

exurgam dicit dñs. **D.** orū igit̄ p̄scia sponsa vt pote domestica atq̄ carissima: non se pu- tat arctandā sponsi gr̄a penuria merito: s; sola de humilitate p̄sumens. **R.** egē deniq̄z noiat: nā spōsum iterim territa increpatio- ne nō audef in alto hitare fatēf: nec sic tñ diffidit humilitas. **C.** p̄zimitiue ecclesie spon- tes p̄gruentissime hūc aptare sermonē: si recordaris dies illos quib⁹ assumpto vño vbi erat prius: et sedēte in dextera patris: illo suo antiquo nobili atq̄ gloriofo accu- bitu: discipuli erant p̄gregati in locovno p̄- seuerantes vnanimif in ofone cū mulierib⁹ et maria matre iesu. et fratrib⁹ ei⁹. **M.** o ne tibi videf reuera tūc tēporis nardū par- uule et trepidantē spōse bare odorē suū: **D.** e- niq̄z cū fact⁹ est repēte de celo sonus tāq̄ adnūtiētis spūs vehemētis: et repleuit to- tam domū vbi erant sedētes: an nō merito pauperula tūc dicere potuit: cur esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorē suū? **P.** aruit p̄ certo oib⁹ in loco manenti b⁹ q̄ gratus humilitatis: et q̄ beneplacit⁹ odor ascēderat: cui mor tā copiosa et glori- osa remuneratiōe respōsum est. **C.** et ex il- la non igrata bñficiū fuit. **A.** udi enī quomo- do mor repleta deuotiōe parat se ad omīa mala p̄ferenda p̄ noie ei⁹. **M.** am sequif. fa- sciculus myrre dilect⁹ me⁹ mihi: iter vbe- ra mea cōmorabit. **I.** nfirmitas mea non si- nit vltēri⁹ p̄gredi. **D.** oc solū dico: q̄a tribu- lationū amaritudines sub myrre nomie di- cit se subire patāz amore dilecti. **R.** eliquūz capituli alias p̄sequimur: si tñ exorat⁹ a vo- bis spūs scrūs affuerit q̄ nos intelligere fa- ciat verba sponse q̄ ipse inspirando forma- uit. sicut nouit illi⁹ cui⁹ ipse spūs est laudē b⁹ puenire: sponsi ecclesie iesu xpi dñi n̄i: qui est benedictus in secula.

Sermo. xliij. Qualiter cōsideratio passionis et laborū xpi. facit spōsam. i. aīam p̄gere illesam in p̄p̄a et adāsa hui⁹ mūdū.

A. sciculus myrre dile- ctus meus mihi iter vbera mea p̄morabit. **A.** nte rex: mo- do dilect⁹. **A.** nte in accubitu regio: modo i- ter vbera sponse. **M.** agna humilitatis dñus: cui etiā dicitur maiestas tā facile se inclinat **C.** ito reuerētie nomē i vocabulū amicitie mutari ē: et q̄ lōge erant breui fact⁹ ē p̄pe- fasciculus myrre dilect⁹ me⁹ mihi. **M.** yrra amara res dura et aspa tribulationū signifi- cat. **E.** a sibi dilecti cū iminere p̄spicēs ḡtu- h. l.

pp̄caltois: v

labūda id loquit cōfidens se oīa virilif ubi
 turā. Ibanr (inqr) gaudētes discipuli a cō
 spectu p̄ciliū: qm̄ digni h̄nt sunt p̄ noie iesu
 cōtumeliā pati. p̄pera veniq; nō fauces sed
 fasciculū dilectū dicit: qđ leue. p̄ amor ip̄i
 ducat quicqd laboris imineat ⁊ doloris. be
 ne fasciculū: q; puulus nar? et nobis. bene
 fasciculū? qz nō sūt p̄digne passiōes hui? tē
 poris ad futurā gloriā que reuelabit in no
 bis. Id eni inqr qđ in p̄nci est momētaneū
 ⁊ leue tribulatiōis n̄re iup̄ra modū in subli
 mitate eternū pond? glorie opatur in nob
 Erit ergo quādoq; nobis ingens cumulus
 glorie: qui modo est fasciculū? myrrē. An nō
 fasciculū? cuius ingū suauē ⁊ omis leue. Hō
 quia leue in se nec enī leuis passiōis asperi
 tas. moztis amaritudo: sed leuis tñ amāti.
 Et ideo nō ait tantū fasciculū? myrrē dile
 ctus meus: sed mihi (inquit) qđ diligo fasci
 culus est. An de ⁊ dilectū nomiat: mōstrans
 dilectiōis vim omnē amaritudinū superare
 molestiā: ⁊ qv̄t moztis fortis est dilectio. Et
 vt scias nō in se illā sed in dño gloriari: ne
 qz de p̄p̄riavitate: sed de dñi adiutorio p̄
 sumere fortitudinē: dicit illū inter vba sua
 cōmōratuz cui secura decantet. Et si am
 bulauero in medio vmbre moztis: nō tiebo
 mala qm̄ tu me cū es. ¶ Mentis me in vno
 superiorū sermonū duob; p̄p̄riavitate cōgra
 tulationē dixisse ⁊ cōpassionez. iuxta pauli
 doctrinā dicentis. gaudē cū gaudentibus.
 flere cum flentibus. ¶ Quia vero inter aduer
 sa ⁊ p̄p̄riavitate nō v̄t vobis pericula
 nō desse: mediā huiuscemōdi v̄b; suoz vult
 h̄re dilectū. cui? adūsus v̄traq; p̄tinua pre
 ctōe in unitā nec leta extollant nec tristia
 deiciant. ¶ Tu quoq; si sapias imitaberis
 sponse prudentiā. atq; hunc myrrē tā carū
 fasciculū de p̄ncipali tui pectoris: nec ad ho
 ram patientis auferris: amara illa oīa que p̄
 te pertulit semp in mediā retinens: ⁊ assi
 dua meditatiōe reuoluēs qđ possis dicē ⁊ tu
 fasciculū? myrrē dilectū? me? mihi: inter vbe
 ra mea cōmōrabit. ¶ Et ego fratres
 ab ineunte mea cōuersiōe p̄ aceruo merito
 rum que mihi deesse scieba hunc mihi fasci
 culū colligare ⁊ in vba mea collocare cu
 ranti collectū ex oīb; antieratib; ⁊ amaritu
 dinib; dñi mei: primū videt; infantiliū illa
 rū necessitatū deū laborū qđ ptulit in p̄di
 cando: fatigatiōnū in discurrendo: vigiliāriū
 in orādo rēptatiōnū in ieiuniādo lacrimarū
 in cōpariēdo infidiaz in colloqūdo postre
 mō piculoz in falsis fratrib; cōulciōz spu

torum colaphoz subsannatiōis exprobra
 tiōnū clauoz horūq; similiū qđ in salutē n̄ri
 generis illa euāgelica copiosissime nosci
 tur protulisse. Abi sane inter tot odorifere
 myrrē hui? ramusculos minie p̄termittē
 dā putavi etiā myrrā illā qua in cruce po
 ratus est: sed neq; illā quauictus est in se
 pultura. Quāz in p̄ma applicuit sibi meoz
 amaritudinē p̄ctōz: in scda futurā in cor
 ruptionē mei cor: poris dedicauit. Memori
 am abundantie suauitatis horū eructabo:
 quoad vixero. ¶ In eternum non oblitiscar
 miseratiōes istas: qz in ip̄is viuificat? sum.
 Das olim sc̄tus dauid cū lacrimis require
 bat: veniant mihi inquis miseratiōes tue
 ⁊ viuā. Das ⁊ alius quidā sc̄tōz. cū gemitu
 memorabat dicēs. Misericordie dñi m̄te.
 Quā multi reges ⁊ p̄phetē voluerūt vide
 re. ⁊ non viderūt. Ip̄i laborauerūt: et ego
 in labores eoz introui. Ego me fuit myrrā
 quā illi plātauerūt. Mihi hic salutaris fasci
 culū? seruatus est. Nemo tollet eū a me in
 vbera mea cōmōrabit. ¶ Dec medita
 ri dixi sapientiā: in his iustitie mihi p̄fectio
 nem cōstitui. in his plenitudinē sc̄ie: in his
 viuicias salutis: in his copias meritorū. Ex
 his mihi interdū potus salutaris amaritu
 dinis: ex his rurū suauis vinctio cōsolatiōis
 Dec me erigūt in aduersis: in p̄sp̄eris rep̄
 munt: ⁊ inter leta tristiaq; vite p̄sentis via
 regia incedenti tutū p̄bent vt robiqz duca
 tum: hinc inde mala immunētia. ppullando
 Dec mihi cōciliant mūdū iudicē: vū tremē
 dum potestatiū? mitē humilēq; figurant:
 dum nō solū placabilē. sed ⁊ imitabilē rep̄
 sentant eū. qui inaccessibilis est principati
 bus: terribilis apud reges terre. ¶ Propte
 rea hec mihi in ore frequēt sicut vos scit:
 hec in corde semp sicut scit deus: hec stilo
 meo admodū familiaria sicut apparer: hec
 mea sublimior: inreriz phylosophia. scire te
 sum ⁊ hunc crucifixū. Non reqro sicut sp̄s
 savi cubet in meridie: quē letus āp̄lector
 mea inter vbera cōmōrante. Hō reqro vbi
 p̄scar in meridie: quē intueoz saluatoz in
 cruce. Illud sublimē? istud suauē? ¶ Panis
 illud: hoc lac. Docvscera reficit puuloz
 hoc replet vbera matū: ⁊ ideo inter vbera
 mea cōmōrabit. ¶ Punc ⁊ vos dilectissimi
 tam dilectū fasciculū colligite vobis: hunc
 medullis inserite cordis: hoc munite aditū
 pectoris: vt et vobis inter vbera cōmōret.
 Dabete illū semp nō retro in humeris: sed
 ante p̄e oculis. ne pot̄tates ⁊ non odoran

Sermo. XLIII.

tes ⁊ onus p̄mat: ⁊ odor nō erigat. Memē
 tote qđ accepit eū symed in vlnis suis. Ma
 ria gestauit in vtero: fouit in gremio: sp̄sa
 sibi inter vbera collocauit. Et ne quid p̄ter
 mittā. factū est verbū in manu zacharie p̄
 phetē: nēcōd et quodūdā alioz. Arbitror
 ⁊ ioseph vix marie sup̄ genua illi frequēter
 arruissse. Di oēs ante se eū habuerūt: ⁊ nul
 lus retro. Exemplo qđ sint vobis: vt ⁊ vos si
 militer faciatis. Si enī ante oculos habu
 eritis quē portatis: p̄ certo videntes āgu
 stias dñi. leui? vestras portabitis: ip̄o auri
 liate ecclēie sp̄so: qđ est de? bñdicitus in sc̄ta.
 Sermo. xliii. D̄ v̄t ecclēsticū? debe
 at ee pi? ⁊ corrigēdo māstetos. Et ecōsō.

Botrus cypri dilectus me

b us mihi in vineis engaddi. ¶ Si
 dilect? in myrra: multo magis in bo
 tri suauitate. Ergo dñs meus iesus myrra
 mihi in morte: botr? in resurrectione: seip̄z
 mihi saluberrimū rēp̄rauit in potuz in la
 crimis in mensura. Mortu? est. p̄pter pctā
 n̄ra: ⁊ resurrexit. p̄pter iustificationē n̄ra: qz
 vt pct̄is moztis iustitie viuam. Itaq; tu si
 pctā luxisti: bibisti amaritudinē. Si aut̄ itz
 respirasti in sp̄e vite: ita factioz: mutata ē
 tibi myrrē amaritudo in vinū quod letifi
 cat cor: hōis. Et fortassis hoc illd significauit.
 qđ saluatoz oblatus est in cruce myrra:
 ⁊ ideo noluit bibē qm̄ istud sitiebat. Tu
 qđ post myrrē v̄tixi amaritudinē vinū locū
 ditatis expiēs: haud temere ⁊ ip̄e dicere
 poteris. Botrus cypri dilect? me? mihi in
 vineis engaddi. ¶ Engaddi duplicē habz
 iter p̄tationē ⁊ vini ambe intellectu seruū
 unt. Dicit nāq; fons hedī ⁊ baptisma gētū
 lacrimasq; peccatiū apte designat. Dicit ⁊
 ocul? tēptatiōis qđ ⁊ lacrimas eque fundat:
 ⁊ tēptatiōes qđ minie vnq; desit vite hōis su
 per terrā p̄spiciat. Sed ⁊ p̄p̄ta gētū qđ am
 bulabat in tenebris n̄sq; per se laqos tem
 ptatiōnū agnosce ac per hoc nec euadē po
 tuit: donec per gr̄am illius qui illuminat ce
 eos recepit oculos fidei: donec venit ad ec
 clēsiā que habet oculū tēptatiōis: donec fe
 tradidit v̄ris spiritalib; īstruendū: qđ illu
 minat sp̄ū sapientie et suo exp̄imēto docti
 possunt veracif dicere. qz nō ignoram? astu
 tias diabali ⁊ cogitatiōes ei?. ¶ Ferūt ī en
 gaddi arbusculas balsami cresecē que ī mo
 dum vineaz ab idigenis excoluntur ⁊ inde
 forstan vineas appellauit. Alioquin quid
 faceret botrus cypri in vineis engaddi?

Quis vnq; botros de vineis in vineas trā
 sportauit? Solut liquidē vbi deest aliunde
 euehi: nō vbi adest. ¶ Engvineas engad
 di dicit plebes ecclēie qđ habet balsami li
 quo: ē sp̄m̄ māstetudis: in quo puuloz ad
 huc in xpo teneritudinē blandē fouet: ⁊ do
 lores penitētū? solat. S; ⁊ si quis frater
 in aliquo d̄licto p̄occupat? fuerit: vir ecclē
 siasticus qđ hunc sp̄m̄ tā accepit: curabit hu
 iusmodi mozt iustruere in eodē sp̄u lenitatis
 cōsiderāz seip̄m ne et ip̄e tēptet. In hoc
 tyo quod t̄t baptizādi sūt etiā cor paliter
 ecclēstia oleo materialitvngere p̄suevit. ¶ ⁊
 verovulnera illi? qđ incidit in latrones: ⁊ u
 mento cor: pis p̄i samaritani ecclēstie est de
 poratus in stabulū nō in solo oleo s; ī vino
 simul ⁊ oleo sanitate recipiūt: necessarium
 habet spiritalis medicē etiā vinū feruidi ze
 li cū oleo māstetudis. cui sane cōuenit non
 modo cōsolari pusillanimes: sed et corripē
 inderos. Si enī viderit illū qui vulneratus
 est id est qđ peccauit: blādīs ac lenib; horza
 mentis qđ in eū p̄rogata sūt minie emēdatū
 magis aut̄ forte etiā abutentē iua māstet
 tudie ⁊ patientia negligētio: ē fieri: ⁊ pctō
 suo etiā securi? obdormire: frustrato ita sa
 auū oleo mōitoz: oportebit sane moztis
 orib; v̄t medicamētis: ⁊ vinū opunctiōis
 ifundere d̄ntis videlicet cū eo īcrepatiōib;
 atq; inuectōib; agere: ⁊ si causa requirit
 duricia tanta est: etiā censurē ecclēstiasice
 baculo p̄cellere cōtemptozē. Sed vnde illi
 hoc vniū? Hō enī in vineis engaddi vniū in
 uenit sed oleū. Querat ergo in cypzo nam
 illa insula ferax est vini: ⁊ vini optimi tollē
 qunde sibi ingentē botrū quē olim exploza
 tores de israel in vecte ferebat: c̄p̄oz p̄p̄he
 ticū p̄cedētē ⁊ subsequētē apostolici: mediū
 autem iesum pulchro scemare figurantes.
 Hunc ergo botrū accipiens sibi dicat. Bo
 trus cypri dilectus meus mihi. ¶ Al
 dimus botrū: videam? qualiter zelt vinum
 exprimitur ex eo. Et enī si peccati homini
 homo peccator: minie indignat. sed magis
 quasi quendā ei suauissimi balsami rozē su
 dans pium exhibet compassionis affectuz
 hoc scimus vnde veniat: ⁊ iam ardistis: s; nō
 aduertistis forstan. Dicitum nam: qđ est qđ
 ex consideratiōe sui ipsius cuiq; veniat mā
 stetum esse ad omnes. dum homo consilio
 sapientissimi pauli v̄t p̄te conscendere sciat
 p̄occupatis in peccato: p̄siderat seip̄z ne
 ⁊ ip̄e tēptet. An nō hinc dēiq; amor: p̄mi
 radicē trahit de qđ ī lege mādas. diliges p̄i
 h. ij.

Vine engadi: ~

o rō correctio: ~

oppo: ~

qñ botrū exprimit: ~

mu tuu sicut teipsum: Et scitis sane huma-
nis affectibus primordia ducit sui or: fra-
terna dilectio: et de insita homini ad seipm
naturali quadam dulcedine tanq̄ de humo-
re terreno sumit. p̄culdubio vegetationem
et vim p̄ qua spirante quidem gratia defug
fructus p̄turit pietatis. vt quod sibi anima
naturaliter appetit nature consorti idest al-
teri homini iure quodam humanitatis vbi
poterit et oportuerit no existimet de negan-
du: sed sp̄ote ac libes iptiat. Inest ergo na-
ture si peccato no obsolescat istiusmodi gra-
te et egregie quasi suauitatis liquor: vt mol-
liore magis ad p̄patiendum peccatibus: q̄
ad indignadu aspiorē sese sentiat. ¶ **Uerū**
quia iuxta sapientis sententiā musce moritu-
re exterminant hoc suauitatis vnguētū: et
minime habet in se natura vñ illud reperit
si bi semel amissū: sentit se dolēda mutatione
corruere in illud quod veraciter ait scriptu-
ra. ¶ **Non** sunt sensus hoīs: et cogitationes
in malū ab adolescentia. ¶ **Non** bona adole-
scentia in qua filii iunior portione sibi pa-
terne substantie postulat sequestrari: et bo-
num incipit velle diuidere q̄ in cōe dulci-
possidetur: et h̄e solus q̄ p̄cipatiōe non
minuit: p̄tione amittit. ¶ **Deniq̄** inquit oīa
bona sua dissipauit viuēdo luxuriose cū me-
retriciō. ¶ **Quenā** h̄e meretrices? Aīde ne
ipse sint que extermināt suauitatis vnguē-
tū carnales vdelicet p̄cupiscentie. de q̄bus
saluberrime scriptura te admonēs post cō-
cupiscentias inquit tuas non eas. Et meri-
to morturas describit sapiēs: quoniam et
mundus transit et cōcupiscentia eius. ¶ **His**
ergo dum satisfacere singulari volum: bo-
ni nos socialis atq̄ cōmunis singulari sua-
uitate priuamus. ¶ **De** proisus musce fordidū
et pungentes que in nobis decorem natu-
re fedant mentes curis et sollicitudinibus
lacerant: socialis gratie suauitatem exter-
minant. ¶ **Hinc** homo minor filii appellatur
quod natura quodā insensate lubrico ado-
lescentie deprauata/ oēm virilis maturita-
tis ac sapientie succū amiserit. et versus in
asperum arente animo p̄eter se vniuersos
despiciat: factū sine affectiōe. ¶ **Igit̄** ab ieu-
te adolescentia ista pessima atq̄ miserima
proxi sunt sensus hoīs et cogitatiōes i ma-
li: p̄ natura ad indignādum quā ad cōpati-
endū paratior. ¶ **In**de homo tanq̄ oīno eru-
tus hoīe in quo vult sibi cū opus hēt ab ho-
mibus subueniri: no vult ipse hoibus opus
habētibus subuenire. ¶ **Magis** autē iudicat

ignit irridet homo hoies delinq̄ntes pec-
cator: no cōsiderās seipm ne et ipse tēptē.
¶ **A** quo malo minie per se vt dixi natura re-
surgit: neq̄ recupabit oleū igenite māfue-
tudis: quod semel est extmīaruz in ea. ¶ **Uerū**
q̄b no potest natura: potest gratia.
¶ **Quē** h̄ hoīm vinctio spūs miserata p̄fundē
denuo sua benignitate dignabit: et p̄tinuo
reuerteret in hoies: insup taliq̄d meli⁹ a gra-
quā a natura recipiet. ¶ **In** fide et lenitate sc̄a
ctū fecit illū: et dabit illi non oleū sed balsa-
mum in vineis engaddi. ¶ **Hec** enī dubiuz ex
fonte hedi p̄fluere carismata meliora. cui⁹
vtiq̄ tinctio hedos verit in agnos: et de si-
nistrā transfert in dexterā pctōres abūdā-
tius quidē ante p̄fusus vinctiōe mīe: vt vbi
supbundauerūt delicta. supbūdet et gratia
¶ **In** no vere videt tibi redisse q̄damodo is
homo in hoīem qui animi secularis ferita-
te deposita et recuperata etiā cuz fenore gre
hūane vinctiōe māfuetudis. quā in ipso mu-
sce carnaliū cupiditatū penitē? extermina-
rant: de suo quē gestat homie imo qui ipse
est et materiā sumit et formā miserēdi homi-
nib⁹ alio: ita vt tanq̄ ferale quēdā rictū ex-
horreat: non solū cuiq̄ facere hoīm q̄b pa-
ti ipse nolit: sed etiā non facere oīa oībus
quecūq̄ sibi fieri velit. ¶ **En** vñ oleū. ¶ **U**
si amas dñm iesū toto corde tota anīa tota
virtute tua: nūquid s̄videris eius iniurias
p̄temptūq̄ ferrellaten equo aīo poterit?
¶ **M**imie. s̄z mox arreptē spū iudici/ et spū ar-
dor/ et tāq̄ potēs crapular/ avino f̄plet/ ze-
lo sinees. vices cū dauid. Labescē me fecit
zelus me⁹: q̄z obliti sunt verba tua inimici
mei. Et cū dño. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me.
¶ **Unum** est q̄ feruidissim⁹ zelus iste expres-
sus de botro cypri: et calix iebriās xp̄i amor
¶ **Deniq̄** deus n̄ ignis p̄sumēs est. et p̄p̄he-
ta ignē dicebat de excelso missū in oībus
suis: eo quod diuino amore flagraret. Da-
bens itaq̄ ex fraterno oleū māfuetudis: et
ex diuio amore: vinū emulatōis: secur⁹ acce-
de ad sananda vulnera illi q̄ incidit in la-
trones. p̄ssimi samaritani optimus imita-
tor. secure quoq̄ dicitō et tu cū sponsa. Bo-
trus cypri dilect⁹ meus mihi: in vineis en-
gaddi. ¶ **Doc** est. Zelus iustitie amor dilecti
mei mihi: in affectib⁹ pietatis. et de hoc sat̄
¶ **Am** et iūritas mea pausandū indicit sic
et sepe facit. ita vt plerūq̄ cogar iperfectas
vt ipsi scitis relinq̄re disputatōes residua-
q̄ caplōz in diē atq̄ referuare. S̄z quid?

Decor:

Sermo. XLV.

Ego i flagella pat' sum. scies me adhuc lo-
ge recte iparia meriti. Napule sane vapu-
levt male operas: si forte vbera imerita re-
putent. fortassis miserib' flagellato: q̄ bo-
nū in me no iuenit q̄d remueret: sp̄s ec-
c̄ie iesus x̄ps dñs n̄r: q̄ ē de? b̄ndict⁹ i sc̄a.
Amē. ¶ **Sermo. xlv.** De duplici pul-
chritudine aīe. Et ql̄is aīa loq̄ ad dei v̄bū:
et verbū ad aīam. et q̄ sint eorū lingue.

Ecce tu pulchra es ami-
ca mea ecce tu pulchra: oculi tui
colūbarū. ¶ **Pulchre** optime ex a-
more sp̄se p̄sumptio: ex amore indignatio
sp̄s. ¶ **Doc** rel erit? p̄bat. Et enī p̄sumptio-
nē correptio: correptionē emēdatio: emen-
dationē remuneratio secuta est. ¶ **A**dest vile-
ctus: amoueē magister: rex disparer: digni-
tas eruit: reuerētia ponit. cedit d̄ppe fast⁹
vbi inualefcit affect⁹. ¶ **Et** sic quondā quasi
amic⁹ ad amicū moyses loq̄bat: et dñs re-
sp̄debat: ita et nūc iter verbū et aīam ac si
iter duos vicinos familiaris admodū cele-
braē cōfabulatio. ¶ **Hec** mirū. Ex vno amor/
fonte vtriq̄ iflunt diligere inuicē: cōfoueri
pari. Ergo dulciora melle volāt hinc inde
verba mutui in se totū suauitatis ferūtur
aspect⁹: sc̄i indices amoris. ¶ **Deniq̄** is illaz
amicā nūcupat: pulchrā p̄nūciat: pulchrā
sterat. eadē ab illa vicissim recipiens. ¶ **Hec**
ociosa iteratio q̄ amor/ p̄firmatio est: et for-
tassis aliqd inuit req̄rēdū. ¶ **Q**uera
m⁹ geminā aīe pulchritudinē: hoc ei mihi
videt inuere. ¶ **Deco:** aīe hūilitas est. ¶ **H**ō a
meipso hoc dico: cuz p̄p̄heta prior dixerit.
¶ **Asp**ges me yfopo et mūdabor. hūili herba
et pector/ purgatina hūilitatē significans.
¶ **Dac** se post graue lapsus rex et p̄p̄heta lava-
ri p̄fidit: et sic nūcū quēdā innocētie recu-
perare cādorē. ¶ **Ex** in eo q̄b q̄nq̄ peccauit
et si amādā hūilitas: no tñ amirāda. ¶ **Et** si
q̄s innocētiā retinet: et nihilomin⁹ hūilitatē
vngit: nōne is tibi videt geminā aīe possi-
dere decorē. ¶ **Sc̄a** Maria sc̄tmonia h̄ ami-
fir: et hūilitate nō caruit. et ideo p̄cupiuit rex
decorē suū: q̄a hūilitatē innocētie sociavit.
¶ **Deniq̄** resperit (inq̄t) hūilitatē ancille sue
Ergo beati q̄ custodiūt v̄estimta sua mūda
videlz simplicitatis et innocētie: si tñ et deco-
rē iduere hūilitatis adūciāt. ¶ **Pro**fecto au-
dier q̄ hūmismodi iuenē: ecce tu pulchra es
amica mea: ecce tu pulchra. ¶ **U**tinā vñ semel
dicas aīe mee dñe iesu. ecce tu pulchra es.
¶ **U**tinā mihi hūilitatē custodias: nā p̄mā ve-

stē ego male suavi. Sern' tu' sum egomec
enī audeo p̄fiteri amicū: q̄ restionū decor/
mei cū repetiōe nō audio. Sufficit michi: si
semel audiā. Sed q̄d si et hoc in q̄stione sit?
Scio q̄d faciā: venerabor amicā fu⁹: cumu-
latū in ea decorē de formis hominū? ¶ **Ami-**
rabor: gaudebo advocē sp̄s tantā nihilo-
min⁹ pulchritudinē amirāris. ¶ **Quis** scit si
saltē ex hoc inuētur? sm ḡfam i oculis ami-
ce: vt ḡfa ipsi⁹ et ipse inueniat iter amicos?
¶ **Deniq̄** amicus sp̄s stat: et gaudet gau-
dio. p̄p̄ vocē sp̄s. ¶ **En** vor ei⁹ in aurib⁹ dile-
cte: audiam⁹ et gaudeamus. ¶ **Assunt** sibi lo-
quūtur parit: stem⁹ stimul. ¶ **Nulla** nos huic
subducatur colloq̄o sc̄i. cura: nulla illecebra
corpis. ¶ **Ecce** inq̄t tu pulchra es amica mīa
ecce tu pulchra. ¶ **Ecce** admiratiōis vox est:
reliquū laudis. ¶ **Merito** admirāda: cui sc̄i
tas amissa: hūilitatē nō attulit: s̄z fnata ad-
misti. ¶ **Merito** pulchra reperit: cui neutra
defuit pulchritudo. ¶ **Rara** auis in fr̄ie: aut
sc̄titarē nō p̄dere: aut hūilitatē sc̄timonā
nō excludi. et ideo beata q̄ vtranc̄ retinuit
¶ **Deniq̄** p̄batū est. ¶ **H**ūili sibi p̄cia est et cor-
reptionē nō abnuir. ¶ **H**os et cū magna deli-
qm⁹: vit ferim⁹ resp̄hēdi: hoc autē equo aīo
audit p̄tra se amaritudines nihil peccans
¶ **H**ā si desiderat vidē claritatē sp̄s: q̄d ma-
li est? ¶ **Magis** et laudis est: et tñ sc̄repata pe-
nitētiā egit et dixit: fascicul⁹ myrrē dilect⁹
me⁹ mihi: iter v̄ba mea p̄morabit. ¶ **Doc** est
Sufficit mihi. nolo iā sc̄ire nisi iesum: et hūc
crucifixū. ¶ **Magna** humilitas. ¶ **Actu** innocēs
suscepit penitētis affectū: et nō habet vnde
de penitēte: habz tñ vt penitēat. ¶ **Lur-**
q̄ inq̄ sc̄repata est: si nihil mali fecit? Sed
enī audi nūc disp̄sationē et pudētā sp̄s
¶ **Sicut** ab aīe olim obediētia sane tēp̄rata
est: ita et nūc hūilitas sp̄se. ¶ **Et** q̄modo ille
iplota obediētia tūc audiuit: nūc cognouit
q̄ tu timeas deū: sic et huic mō q̄nq̄ sub alijs
v̄bis dicit: nunc cognouit q̄ hūilis sis. ¶ **Doc**
enī est q̄d ait. ecce tu pulchra es. ¶ **Et** ideo p̄
coniū iterat: vt gl̄e sc̄titaris additū signet
hūilitatis decorē. ¶ **Ecce** tu pulchra es ami-
ca mea: ecce tu pulchra. ¶ **H**ūc cognouit q̄ pul-
chra sis si solū ex meo amore: s̄z etiā ex tua
hūilitate. ¶ **H**ō dico nūc pulchrā iter mulie-
res nec pulchrā in genis. nec et collo sc̄e aīe
dicebā: s̄z pulchrā simplicitate fateor. nō vtriq̄
pulchrā ex p̄patiōe: nō cū distinctiōe: nō ex
p̄te. ¶ **Et** addit: oculi tui colūbar. ¶ **Aperte**
adhuc p̄mendat hūilitas. ¶ **Ad** hoc si q̄dē re-
sp̄i cit. q̄d illa resp̄hēsa de alta inq̄st: de sua
h. iij.

Decor aīe hūilitas:

stinuo nō cūctata est ad simpliciora descē-
dere. ita vt diceret. fasciculus myrrē dile-
ctus meus mihi. Multū pfecto distat iter
vultū glorie/ et fasciculū myrrē. Et idō ma-
gnū humilitatis insigne: inde huc ac quie-
scere reuocari. Ergo oculi tui colūbarum.
Iam inquit non ambulat in magnis neq; i-
mirabilibus sup te: sed in similitudinibus
volueris cōtenta es simpliciorib;: nificas
in foraminibus petre: meis vulneribus im-
mōrās: et libenter ea que sūt de me dūtaxat
incarnato et passo: oculo intuens colūbarino.
Aut certe q; in specie auis huius spūs scūs
appuit: spiritalis magis quā simplex in ea
intuitus colūbe nomie p̄mendat. Et si pla-
cet oportet referas capitulū p̄ns ad id qd
paulo ante sodales murenulas ei facere au-
reas p̄miserunt: nō intēdentes vt tūc do-
cui ornare aures corporis: sed iformare au-
ditum cordis. Potuit itaq; fieri vt fide q̄
est ex auditu corde amplius mūdato. ad vi-
dendū qd ante nō poterat instructior red-
dere. Et qm̄ de acceptis murenulis in vi-
su acutior: ad intelligentiā spūalem visa est
p̄fuisse: placuit sponso cui semp qd in se ē
placet magis videt in spū: annumerans id
quod eius laudibus ait. Oculi tui colūbarū
Iam me inqt intuere in spū: q; spūs aīe fa-
ciem tuā x̄ps domin? Et hēs vnde id pos-
sis: quia oculi tui colūbarū. Ante non habe-
bas: et ideo rep̄menda fuit: sed nūc copi-
am hēto videndi: quia oculi tui colūbarū. i.
spūales. Nō sane copiā quā petebas: nec ei
vel modo adhuc ad illā potes: s; q̄ tū interī
sufficere possit. Sane ducenda es de clari-
tate in claritate. et p̄pterea vide vt potes
mō. et cū plus poteris plus videbis. Cū
puto f̄res: nō puto mediocrē hanc: neq; cō-
munē esse oibus visōnē: etsi sit inferior: illa
qua videndus est in futuro. Deniq; ex his
que sequūt aduertite. Sequit̄ enī. Ecce tu
pulcher es dilecte mi: ecce tu pulcher. Si-
des quā in excelso stat et in sublimē mentis
verticem extulit que vniuersitatis dñm q̄-
dam sibi p̄prietate vendicet in dilectū. At
tende enī quō nō simpliciter dilecte: sed di-
lecte mi inqt: vt p̄prium designaret. Et
Magna visio prior: de qua ista in id fidu-
cie et auctoritatis excreuit: vt oīs dominū:
dñm nesciat sed dilectū. Existimo enī neq;
quā hac vice eius sensibus ipozatas yma-
gies carnis aut crucis: aut alias q̄scūq; cor-
porā sūt: dines iřmilitatū. In his namq;
iuxta p̄phetā: non erat ei spēs neq; decor.

Vnde ubi dicitur in

Dec aut eo iūto nē pulchrū decorūq; p̄n-
tiat: in visione meliori: illum sibi apparuit:
se significans. Et ei ad os sicut quōdam
cū sc̄to moysē. loquitur cū spōsa: et palā nō p̄
enigmata et figuras deū videt. Talē deniq;
ore p̄ntiati: qlem et mēte p̄spicat: visione
plane sublimē et suauē. Regē in decore suo
viderit oculi eius nō tū vt regē: sed vt dile-
ctū. viderit eū sane qd sup solū excelsū et ele-
uātū: et ali? quoq; facie ad facie sibi appa-
ruisse testatus sit: mihi tū videt̄ eminētia i
hac parte esse apud sponsā: qd ibi visus le-
gitur dñs hic dilectus. Sic ei habes. Vidi
dñm sedētem sup solū excelsū et eleuātum
Et itē. Vidi dñm facie ad facie: et salua factā
est aīa mea. Sed si ego dñs inquit: vbi ē tim-
or meus? Quod si illis facta reuelatio cū
timore (quia vbi dñs ibi timor) ego p̄fecto
si optio dare: tāto libenti? tantoq; carius
sponse amplecterer visōnē: quāto in melio-
ri affectione que est amor factam aduerto.
Iam timor penā habet: p̄fecta aut caritas
foras mittit timorē. Multū sane inest ap-
parere et terribilē in p̄siliis sup filios hoīm: et
apparere speciosū forma p̄re filijs hoīmū.
Ecce tu pulcher es dilecte mi et decor? Et
Verba ista plane amorē resonā: nō timorē.
Sed forte ascēdit cogitatioēs in corde
tuor: et q̄ris dubius apud te dicēs. Quā rōe
verba x̄bi facta ad aīam referūt: et rurū
aīe ad verbum: vt illa audierit vocē loquē-
tis sibi et p̄hibentis qd pulchra sit: vicissim
q; idē p̄contū suo mōr reddiderit laudato-
ri: Quomō possunt hec fieri? Iam verbo lo-
quimur: nō verbū loquimur. Itēq; aīa nō hēt
vnde loquat̄: nisi os corporis sibi verba for-
mauerit ad loquēdū. Bene queris: s; at-
tende spm̄ loqui: et spiritaliter oportere
telligi que dicunt̄. Quoties proinde audis
vel legis verbum atq; animam pariter col-
loqui: et se inuicem intueri: noli tibi ymagi-
nari quasi corporeas intercurrere voces:
sicut nec corporeas colloquētūz apparere
ymagines. Audi potius quid tibi sit: in hu-
iusmodi cogitandum. Spiritus est verbūz
spiritusq; anima. habentq; linguas suas q;
bus se alterutrum alloquātur: presentēsq;
indicent. Et verbi quidem lingua fauor di-
gnatiois ei? aīe vero deuotiois seruo. Eli-
guis est aīa atq; infans que hāc nō hēt. et
pōt. ipsi vllaten? sermocinatio esse cū x̄bo.
Ergo huiusmodi linguā suā cūz verbum
mouet volēs ad aīam loqui: nō pōt aīa non
sentire. Alius ē ei sermo dei et effica. et pe-

Sermo XLVI.

netrabiliōr ei gladio ancipiti: ptingēs vsq;
ad vultū: et sic et rursū cū suā aīa
mouet: verbū laterē multomin? poterit: nō
solū q; vbiq; est p̄ns: sed p̄ hoc magis qd
nisi ipso stimulatō deuotōis lingua mīe ad
loquēdū mouet. Verbo igit dice aīe pul-
chra es: et appellare amicā. infundere ē vñ
et amet et se p̄sumat amari. Ipsi x̄o verbū
vicissim nosare dilectū: et fateri pulchrū qd
amat: et qd amat sine fictōe et fraude ascri-
bere illi: et mirari dignatōe: et stupē ad gra-
tiā. Siquidē pulchritudo illi? dilectio eius
et ideo maior q; pueniēs. Medullis p̄inde
cor dis et intimay uocibus affectionū tanto
amplius atq; ardēt? clamit̄ sibi diligē-
dū: quāto id p̄? sensit diligēs quā dilectū.
Itaq; locutio x̄bi: infusio doni: respōsio aīe
cū gr̄az actioe admiratio. Et idē cō plus
diligit mirā qd p̄netaz agnoscit. Nō nō p̄re-
ta est semel dice pulchrū: nisi repetat et de-
cor: eminētia decoris illa repetitione vesti-
gnās. Aut certe in vtraq; x̄pi substantia vi-
gnū expressit omī admiratiōe decorē: i alia
nature: in altera gr̄e. Quā pulcher es āge-
lis tuis dñe iesu. in forma dei: in die et nati-
tis tuis: in splēdoribus sc̄tor aī luciferū ge-
nitus: splendor et figura substantie p̄ris. et
quidē p̄petuus minimeq; fucat? cādor ve-
te eterne. Quā mihi decorus es dñe mi/ in
ipsa tui h? postioe decori. Et vbi te ex
anisti: vbi naturalibus radijs lumē indefi-
ciens eruiti: ibi pietas magis emicuit: ibi
caritas plus effulsi: ibi amplius gr̄a radia-
uit. Quā clara mihi oris stella ex iacob. q̄
lucidus flos de radice iesse egredieris: quā
locundū lumē in tenebris vistrasti me oriēs
ex alto. Quā spectabilis et stupendus etiā
x̄tutib? supnis in p̄cepta de spū: in ortu de
virgīe: i vite inocētia: i doctrine fluentis: in
coruscationib? miraculoz: in reuelationib? sa-
cramētōz. Quā deniq; rutilās post occasū
sol iustitie de corde terre resurgie: quā for-
mosus in stola tua venū rex glorie i alta ce-
loz te recipis. Quō nō pro his oibus omīa
ossa mea dicēt: dñe qd similis tui? Nec ergo
similia q; puta in dilecto intuetēz spōsaz ad-
uertisse cū diceret. Ecce tu pulcher es dile-
cte mi et decor?. Itēq; hec sola: sed in super
aliq; p̄culdubio de nature decore supior?
qd n̄m oīs p̄ruolat intuitū: et effugit ex-
perimētū. Ergo iteras: vtrūq; decorē sub-
stantie designauit. Audi deniq; quō tripu-
dlat ad aspectū asatūq; dilecti. et corā ipso

nuptiali carnie q̄ amoris sūt gratulabūda
decatat. Sequitur enī. Et cūctulus n̄ floridus
tigna domoz n̄ fax cedrina: laqaria cyp̄es-
sina. S; seruem? recētiori p̄ncipio spōe cā-
tilenā: vt et nos de quiete facti alacriores: il-
ber? exultem? et letemur in ea: ad laudē et
gloriā spōs ipsi? iesu x̄pi dñi n̄ri: qui est de-
benedictus in secula. Amen.

dicit ubi dicitur:

Sermo xlii. De statu vel p̄positioe to-
tius ecclesie. Et quō p̄ actinaz vitam que
sub obedientia agitur: peruenit ad contrē-
platiuam.

Ectulus noster floridus

I tigna domoz n̄ fax cedrina: laque-
aria n̄ fax cyp̄essina. Ep̄thalamū
cant: cubile et thalamos pulchro sermone
describēs. Spōsūz iuitat ad requiē hoc enī
meli? quiscere et cū x̄po eē. Necessariū autē
extire ad lucra: p̄ saluā dos. Vtrū n̄sic opoz
tunitate? vt putat/ inuētā: ornatum n̄ntiat
thalamū: lectulūq; vigilo mōstrāe: dilectū
vt dixi iuitat ad req̄ez: et cū estib? i emans
cordis ardorē nō sustinēs: ad mēt? p̄trahit
hospiciū: secū p̄noctare p̄pellit: et cūz petro
loq̄tur: dñe bonū est nos hic eē. Et in ec-
clesia q̄dem lectuz in quo descitur claustra
existimo eē et monasteria: i q̄bus q̄ete a cu-
ris viuūt seculi: et sollicitudinibus vite. At-
q; lo lect? floridus demōstrat: cū ext̄plis et
istitutis patz: tāq; q̄busdā bñ olētib? resp̄sa
florib? fratū ouersatio et vita refulgz. Quoz
ro domos populares p̄nt? itellige x̄pano-
rū: qd hī q; i sublimitate positi sūt x̄pani vñ
q; vtriusq; ordīs p̄ncipes q̄si tigna parie-
tes iustis ip̄positis legib? fortit? strigūt: ne
sua q̄q; lege vel volūate viuētēs tāq; pari-
etes inclinati et macerie depulse dissidiāt a
semetipsis: sic oīs structura edificij corru-
ens dissipet. Laqaria x̄o que a tignis fir-
miter pendent et domos insigniter ornā.
puto bñ instituti clerī mansuetos et discipli-
natos mores riteq; ammissrata officia de-
signare. Quomō namq; stabūt ordines cle-
ricorum et amministrationes eorum si non
principum tanquā tignozū beneficio et
munificentia sustententur: et protegantur
potentia? Quod autem tigna cedrina et cy-
p̄essina laquearia describūt: natura abs-
que dubio habet in his speciebus lignorū
quod congruat p̄fatis ordinibus. Et ces-
drus quidem quoniam impuribile est: nec
non et odoriferum / alteque p̄criteratis li-
tytis.

Sp̄nt̄ m̄tly:

lecty:

higna:

laqaria:

gnū: satis indicat quales oportet assumi viros in vices tignozū. Ergo validos et constantes necesse est esse eos q sup alios ordinantur. nec nō et lōganimes in spe atq in supna mētis verticē attollētes. q etiā bonū fidei sue et cōuersationis vbiq odorē sparē gētes dicere cū aplo possint. Xpi enī bon odor sumus deo in oī loco. Lypressus item boni eque odoris et iputribile similitur li-gnū: corrupte vite et fidei etiā quēuis de clero debere esse demonstrat. vt merito de cori dom? ac laqueariū ornatū deputetur Scriptū est enī. Domū tuā dñe decet scētudo: in longitudinē dierū. Abi sane et scētū monte decus: et in efficiētis gē expressa p seuerātia est. Oportet ergo virū q ad ornamētū et decorē assumit dom? bonis ornatū morib? esse. et quūis semp ipse sit intus: bonū tñ testimonū habere et ab his qui forsunt. Sūt et alia in natura lignozū hōz cōpetentia his q spiritaliter differunt: sed breuitatis causa ptereo. Hōrandū hō pulchre oēm ecclesie statū breui vno versiculo pprehēsum: auctoritatē scz prelatoz: cleri decus/ populi disciplinā/ monachoz qētē.

In hōrū pūis cū recte sunt oīa sancta mat ecclesia p sideratiōe letat. et tūc ea quoq ofert intuēda dilecto: cū ad ei? tanq oīum auctozis refert oīa bonitatē: nihil sibi ex oibus tribuēs. Itā qd ait noster et nōz nō vsurpationis est signū: sed dilectōis. qd nimie videlicet fiducia caritatis nihil eius quē valde diligit a se estimet alienū. Nec enī se sponsi cōtubernio: aut quietis ei? putat arcedā cōfortio: qd semp nō q sua sed q illi? sunt querere p̄suevit. Et hec causa cur sibi et sponso simul siue lectulū siue domos ausa sit. pnūciare p̄munes. Dixit enim. Lectul? noster. et tigna domozū n̄fariū/ et laqaria nostra/ audacter se in possessionē associans: cui iunctam nō dubitat in amore. Hō ita illa q pprie volūtati nondū abrenūciat: s; per se iacet/ p se habitat: magis aut nō p̄ se sed cū meretricib? luxuriose viuendo cōuersat: cōcupiscentias loquoz carnis cū quib? dissipat bona sua: et portione sub stātie quā diuidi sibi postulauit. B Eterū tu q has spūs scētī voces audis vel legis putafne aliqua hōzū q dicuntur valeas applicare tibi: ac de felicitate sponse que hoc amoris carnis ab ipō spū canitur aliqd re cognoscere in temetipso: ne dicatur et tibi quia vocē eius audis et nescis vnde veniat aut quo vadat? En forte appetis et ipse

cōtēplationis quietez. et bene facis: tñ me obliuiscaris flores quib? lectulum spōse le-gis aspersum. Ergo cura et tu tuū similitur cū dare bonozū floribus operū: virtutū exercitio tanq floze fructū sanctū otis p̄uenire. Alioqñ delicatus satis otio dormita reuoles: si nō exercitatus descere appetas et lye fecunditate neglecta solis cupias rachelis amplexib? oblectari. Sed et p̄posterus ordo est ante meritū exigere p̄mūz: et ante laborē sumere cibū: cū ap̄s dicat: qui nō laborat/ nō manducet. A mādaris tuis itelleri iquit: vt scias nisi obediētie mādarozū cōtēplationis gustū penit? nō deberi. Hō igit putes de pprie amore quietis scētē obediētie acrib? fenozū ve tarditionib? p iudiciū vllaren? faciendū. Alioqñ non dormiet tecū spōsus in lectulo vno. illo p̄fertis quē tibi p̄o obediētie florib? cicutis atq vrticis iobediētie aspersisti. P̄o p̄ter qd nō exaudiet ofones tuas vocatusq nō veniet. nec enī dabit iobediētī copā sui tantus obediētie amator: vt mori quā nō obediētie maluerit. Sed neq approbat tue cōtēplationis inane otis qui dicit per pp̄hetā: laboraui sustinens significā tēpus quo exul celo et patria summe quietis operat? est salutē in medio terre. Magis autē vere or ne te quoq involnat formidolosa illa sententia ita itonans in perfidiā iudeoz. Hō mentas vestras/ et sabbatū/ et festiuitates alias nō ferā. Item calendas n̄fas et solēnitates n̄fas odit aīa mea: facta sunt mihi molesta. et lugebit p̄pheta sup te et dicit. Aiderūt eā hostes: et deriserūt sabbata ei? Cur enī q dilectus repudiat: non irrideat inimic? Adroz valde iprudētīa aliquozū q iter nos sunt: qd oīs nos sua singularitate turbauerint: sua ipartientia irritauerint: sua iobediētia coindauerint: audent nihilomin? ad tā sedū conscie sue lectulū: omni orationū instātia totū puritatis deū inuitare. At cū extēderitis ait manus v̄ras: auertā oculos meos. et cū multiplicaueritis ofonē: nō exaudiat. Quid enī? Lectul? nō est florid?: magis autē putrid? est et tu illuc regē glorie trahis? Ad paupandū hoc facis: an ad causandū? Lēturio verat illū intrare sub tectū suū. p̄pter suaz idignitatē/ cuius tñ fides inuieruo reddo letis: et tu ad te cōpellis intrare tantoz fordens spurciciaviciozū. Llamat apostoloz p̄nceps exi a me dñe: qd homo peccator sum: et tu dicitis intra ad me dñe qm san-

Sermo XLVII.

ctus sum? Om̄s (inquit) vnanimis in oratione estote. fraternitatem diligite. et vas electionis. leuātes puras manus aut sine irar disceptatione. Aides ne quomodo concordent sibi et eodē spū de pace et tranquillitate animi quā habere debet ille qui orat: loquātur p̄nceps aplozū et doctor gentium? P̄erge ergo tu tota die expādere ad deuz man? tuas qui fratres tota die molestas: vnanimitatē ipugnas: abvnitate te sepas. Et qd me vis facere: inquis? P̄osecto vt primo quidē emundes p̄sciam ab oī inqnamēto ire et disceptationis: et murmuris: et liuozis: et quicqd oīno aduersari cognoscis aut paci fratrum aut obediētie fenozū: de cordib? habitaculo eliminare festines. Deinde circū dare tibi flores bonozū quozūq operū et laudabiliū studiozū: atq odoramenta virtutū. id est quecūq sunt vera/ quecūq iusta: quecūq scētā: quecūq amabilia: quecūq bone fame: si qua virtus si qua laus discipline: hec cogitare: i his exercai curato. Ad istiusmodi secure vocabis spōsum. qm cū introduxeris es: veraciter dicere poteris et tu qd lectul? noster flozidus: redolēt te nimirū p̄scia pietatē: sed pacem: s; māuetudinē: sed iusticiā: s; obediētā: s; hylaritatē: s; hūilitatē. et de lectulo quidē sic. Domū vero spiritalē seipsum quisq agnoscat. q tñ iā non in carne ambulat: s; in spū. Templū enī dei (ait) scētū est: qd estis vos. Curate q̄ fratres spiritali hūic edificatio qvos estis ne forte cū in supiozaphicere ceperit: vacillet et corruat: si lignis fortib? nō fuerit vnū et colligatū. curate inq illi tigna dare iputribilia et immobiliā: timozē dñi videlz illū q pmanet in seculū seculi. patientiā de qua scriptū est. qd p̄tētia pauperū nō peribit in finē. lōganimitatē quoq q̄ sub quouis structure pōdere inflexibilis p̄seuerās. in infinita secula vite beate prendit. saluatore loqnte in euāgelio. Qui p̄seuerauerit vsq in finē: salū erit. Magis autē sup oīa caritatē q nūq̄ excedit qd fortis est (inquit) vt mors dilectio: vura sicut infernus emulatio. Studete deniqz his tignis substernere et alligare ligna alia eque preclosa et pulchra: cui tñ illa admanū fuerint in opus laqueariuz. ad decozem dom?: sermonē scz sapientie sue scientie: p̄phetiā: ḡfaz curatiōnū: irerp̄rationē sermonū. et cetera talia q magis noscūtur sane apra ornatū: q̄ necessaria esse salutis. De his p̄ceptū nō habeo: p̄ illū autē do: qm

quidē istiusmodi ligna p̄stāt et laboriose q̄ri: et difficile lueniri: et periculose elaborari nāz rara ea p̄sertim his tignib? terra nostra pducere reperit. cōsulo sane et moneo non multope ista requiri. magis autē ex lignis alis laqaria p̄parari. q̄ et si minus appareant splēdida: nō minus tñ valda esse pbatur: usq et facili? possident et tutius. Et nā mihi illoz suppetat copia lignoz. qbus ortus spōs ecclesia copiose densat: par: bonitas: benignitas: gaudiū in spū scētō: misericordia in hylaritate: tribuere in simplicitate gaudere cū gaudentib?: flere cū flentibus. An non tu illā domū qd ad laqaria spectat satis abūdeqz ornatā censeas quā talib? lignis inspereris sufficientē cōpositaqz tabulatā? Dñe dilexi decorē dom? tue. semp da mihi ligna hec queso. qbus tibi semp ornatū exhibeā thalamum p̄scie: cōscie dico et mee et alteri?. Hic cōtentus ero. erūt et q meo in hac re cōsilio acq̄scere volent. qz te puto esse p̄tētū: cetera scētis apostolis: et vris ap̄licis dereliquo. S; et vos dilectissimi tam et si illa ligna haberis: nihilomin? tñ hec habetis p̄fidite: nihilomin? cū oī fiducia accedite ad lapidē summū angularē electū p̄ctiosum. nihilomin? sup fundamentū aploz et p̄phetaz: et ipsi tanq lapides viui sup edificamini domos sp̄iales sacerdotiū scētī offerre sp̄iales hostias acceptabiles deo p̄ iesum xpm spōsum ecclesie dñz n̄m: qui est de? bñdictus in secula.

Sermo XLVII. De triplici floze. scz virginitatis: martyrij: et bone opationis. Et de deuotiōe h̄nda circa diuinū officium.

Capitulum secundum Incipit.

So flos cāpi et lilii conuallū. Ad hoc respicē puto q spōsa de resp̄is lectulū florib? cōmendarat. Hē enī sibi flores ascriberet illos: qd lectul? decorat? et venūtat? thalam? videbat: ifert spōsus se esse flozem cāpi nec de thalamo sane flores p̄dire: s; de cāpo et suo mūere et sui p̄cipatiōe fieri qd renitet et qd redolet. Hē qd q̄ exprobrare illi possit dicē qd habes qd nō accepisti si autē accepisti: qd gl̄aris q̄si nō accepisti: ipse dilecte sue sic abitisus amator: ita inforator: bēign? pie illi dignatē qz dñōstrat cui nitore de q̄ gl̄abit ac suauolentiā lectuli debeat deputare. Ego flos cāpi (m̄q̄) de me ē q gl̄ari. Salubrimē admonemur: et hoc loco qz neq̄ q̄ gl̄ari oz. et si qd gl̄at in

Vide qd loqr om̄it?

Attē q̄li-ē p̄parat lectoz.

Flos:

Flor dno glet. Et fz fam istd. Huc la scrutem
 ipo de quo loqmur adiunare: spuale qui in
 ea tegit intellectū. Et pū adate nūc milī
 trifariū quendā floris statū in cāpo in orto
 in thalamo: vt post hoc etiā illud facit? cō-
 patū fiat: cur se potissimū campi florem ele-
 gerit appellare. Et in cāpo quidē atq; orto
 oritur flōr: in thalamo autē minie. Qlet et
 lucet in comō tñ erect? a stans vt i o: tovel
 campo: sed plane iacens tanq̄ qui illat? sit
 nō innat? pp̄ca r necesse est sane repare
 frequēter: r semp recētiorez apponere flo-
 res: qđ diu odorē suū minie retineat nec d
 cozem. Quod si (vt in alio sermone pfatus
 sus) lectul? resp̄sus florib? cōscietia est bo-
 nis referta operib?: vides certe vt simili-
 tudo feruet nequaq̄ sufficē semel vel scdo
 ppari qđ bonū ē: nisi incessant addas noua
 florib?. q̄tin? seminās i bñdictōib? de bñdi-
 ctōib? r metas. Alioq̄n tacet r marcet flōr
 boni opis atq; in breui ois ex eo r nitor ex-
 terminat r vigor: si nō alijs atq; alijs super-
 lectis pietatis actib? cōtinue repaf. Doc i
 thalamo. In orto autē nō ita sed neq; in cā-
 po simili. Ex se enī semel pductis florib?
 assidue subministrā r unde diu in ipis decul-
 genitū pferret. Differt tamē r ipi inter
 se quod ortus quidē vt floreat hōim manu
 excolit r arte: cāpus vero ex semetipō na-
 turalit pducit flores: r absq; oīni hūiā vi-
 ligentie adiutorio. Purasne iā thivideris
 adūtere quismā ille sit cāpus nec fulcarus
 vomere nec defossus sarculo nec fimo ipin-
 guat? nec manu hōis seminar?: honestatū
 tñ nihilomin? illo nobili flore sup quē con-
 stat requisite spūm dñi? Ecce in qđ odor fi-
 lij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit do-
 min?. Recdū speciē suā ille flōr agri indu-
 erat: r iā dabat odorē suū. qñ eūvt hoc pre-
 gaudio exclamaret p̄sensit spū: corpe mar-
 cene sc̄tū r sener patriarcha: caligāsvisu
 fz odoratu sagar. Hō se, pinde debuit florē
 thalami, prestari: qđ flōr est ppetuovigēs. fz
 neq; itē orti: ne hūano videret ope genera-
 tus. Dulchre at r pueniētissime flōr cāpi
 sū ait: qđ r absq; hūana industria, pdijt: et sel-
 pdeūti nulla est deiceps dhata corruptio:
 vt fimo ipleaf quē dicit: nō dabis sc̄tū tuū
 vidē corruptionē. B Sed si placet acci-
 pe r aliā h? rei rationē: vt arbitror nō sper-
 nendā. Hō ei sine cā sane multiplic spūs a
 sapiēte describit: nisi quod sub vno littere
 cortice diuinos plerūq; sapiē intellect? tegē
 pfueuit. Itaq; iuxta pfatā de flōrj statu p

*In ortu a cap: r
Flos cap: r*

tionē: flōr est virginitas/ flōr martyrū?
 flōr actio bona. In orto v ginitas: in cāpo
 martyrū: bonū op? In thalamo. Et bene in
 orto v ginitas: cui familiaris verēcūdia ē fu-
 gitās publici: latibuli gaudēs: patiea disci-
 pline. Deniq; in orto flōr claudis qđ in cāpo
 erponit: sp̄gūq; in thalamo. Et habes. Or-
 tus occlusus. fons sigt. qđ vtiq; claustrum
 pudoris signat in v gite: r iniolare custodiā
 sc̄tū: si tñ talis fuerit qđ sit sc̄tā corpore
 r spū. Bene itē in cāpo martyrū dñi mar-
 tyres ludibrio oīz exponant: spectacula facti
 angelis r hōib?. Hōne illorū misanda vor-
 est in psalmo: facti sum? obprobriū vicinis
 n̄tis: subsannator illorum hīs qđ in circuitu
 n̄fo sūt: Bene qđ i thalamo actio bona: qđ
 psciam r quietā facit r turā. Post bonum
 deniq; opus securi? i rēplatoe dormit: et
 tanto qđ fiducial? sublimia inueni r vesti-
 gare aggredit: qđ to sibi pscius est minie se
 ppe amore detis caritatis opib? defuisse.
 Et hec oia fz aliqd dñs iel?. Ipse flōr orti
 v ginitas: r coronas: martyrū forma. Dēiq;
 foras ciuitatē eductus est: r castra passus
 est: in ligno leuat? est: spectand? oib?: subfā-
 nād? ab oib?. Ipse itē thalamo flōr speculū
 exēplū toti? bñficentie: quē admodū ipse r
 iudeis, prestat? est dicit: mīra bona opa fe-
 ci vobis. Et itez scriptura de eo. Qui p̄tra
 sūt ait bñfaciēdo r sanādo oēs. Si igit hec
 tria dñs: qđ sūt caritas r trib? se cāpi florē
 maluerit appellare: qđ rfecto vt eā ad to-
 lerantiā afaret: cui nouerat iminē siquidē
 vellet pie viuē in xpo psecutōez pati. Id se
 qđ libenti? p̄stet: ad qđ potissimū vult h̄re
 sc̄q̄cem. Itaq; hoc est qđ alias dicit: mī sēp
 r illa appetit dētē: r ille icitar ad laborē. De
 nuntiās ei qđ p multas tribulatōes opoz-
 tet intrare in regnū celoz. Unde cū noua i
 terris ecclesia nouit despōsata sibi redire
 ad patrē disponeret: dicebat ei. Venit ho-
 raur oīs qui in f̄fici vros: arbitret obsequiū
 se p̄stare deo. Itē. Si me (ait) psecuti sūt: r
 vos psequet. P̄otes r tu i euāgelio m̄
 ta colligē huic de nūtiatōi maloz pferēdo-
 rū similia. Ego flōr cāpi: r lilij q̄uallū. Illa
 qđ mōstrāte lectulū: ille vocat ad capū: ad ex-
 ercitū puocat. Nec putat qđ p̄suasibili-
 us fore illi ad inēdū certamē: quā si seipz
 certātis aut exēplū pponat aut p̄miū. Ego
 flōr cāpi. Sane vt r hūis i hoc f̄mōe itelligi
 dat vel quod sit videlz pugnātis forma: vel
 qđ glā triūphātis. At r qz es mihi dñe iesta

Sermo. XLVIII.

et speculū patēdi: r p̄miū patētis. At r qz
 fortiter puocat. ac vehemēt accēdit. Tu
 voces man? meas ad plū exēplo x̄tus? tue.
 tu caput meū post victoriā tue coronas p-
 fētia maiestatj. Sive q; pugnātē te spectro
 siue q; te expecto nō solū coronantē: sed et
 coronā. in vtroq; mirabilē tibi in antē: sed et
 vterq; funis violētissim? ad trahēdū. Tra-
 he me post te: libent? r sequor libēt? fruor.
 Si sic bon? es dñe sequētib? te: q̄lis futur?
 es p̄sequētib? Ego flōr campi. Qui diligit
 meventat in cāpū. nō refugiat mecū r pro-
 me inire certamē: vt possit dicē. Bonū cer-
 tamē certant. Et qm nō supbi vel ar-
 rogātes: sed hūiles poti? qđ de p̄sumere
 neficiū martyrio idoneū sūt: addit se etiam
 lilij esse cōuallū. id est hūilij coronā speci-
 alē glām future exaltatōis ipoz hui? emi-
 nētia floris designās. Erit nāq; cū oīs vall
 n̄plebit: r oīs mōs r collis hūilibit: r tunc
 candor ille vite eke lilij plane nō collis: fz
 cōuallū appēbit. Iust? germiabit sic lilij
 inqt. Quis iust? nisi hūilis: Dēiq; cū se ma-
 nibus baptiste serui dñs iclinaret: r ille ex-
 pauesceret maiestatē: sine (inqt) sic enī de-
 ceto nos iplere oēm iustitiā: p̄sumationē: p-
 fectio iustitie in hūilitatis p̄fectōe p̄stitutēs
 Iust? ergo hūilis: iust? cōuallis est. Et si hu-
 miles iuenti fuerim? germiābim? r nos sic
 lilij r florebim? in eternū ante dñz. An nō
 vere vlt tūc maxie se lilij q̄uallū p̄p̄oba-
 re: cū reformabit corp? hūilitatis n̄re: cō-
 figuratū corpore claritatis sue: Hō ait cor-
 pus n̄m: sed corp? hūilitatis n̄re: vt hui?
 lilij miro r sempiterno cādore solos significz
 hūiles illustrādos. Et hec dicta sūt. p eo
 qđ sp̄s se florē cāpi. r lilij esse cōuallū
 p̄stet? est. P̄ etiā quid de sua cō-
 sequent carissima p̄stet? bonū esset audi-
 re: sed hora nō patē. Et regula nāq; nostra
 nihil operi dei pponere licet. Quo quidem
 noie laudū solētia qđ deo in oratorio q̄tidie
 psolunt: pater ideo bñdicit? voluit appel-
 lare: vt ex hoc clar? apiret quaz nos opert
 illivellet esse itentos. Andevos monco vi-
 lectissimū: pure semp ac strenue diuīs inter-
 esse laudib?. Strenue qdem: vt scit reue-
 renter: ita r alacriter dño assistatis. Hō pi-
 grinō somnolēt: nō oscitātes: nō pcentes
 vocib?: nō p̄cidentes verba dimidia: nō in-
 tegrā trāsiētētes: nō fractis r remissis voci-
 bus multēbre qđdā balba de nare sonātes
 sed virili (vt dignū est) r sonitu r affectu vo-
 ces sc̄tū spūs depromentes. Pure vero: vt

nil aliū dñ psallit: quā qđ psallit cogitet.
 Nec solas dico vitādas cogitatōes vanas
 r ociosas: vitāde sūt r ille illa dūtarat hora
 r illo loco quas officiales fratres. p cōi ne-
 cessitate q̄st necessariō frequē admittē cō-
 pellunt. Sed ne illa quidē p̄fecto recipere
 tūc cōsuleri qđ forte paulo ante in claustrō
 sedentes in codicib? legeratis: q̄tia r nuuc
 me vna voce disserēte ex hoc auditorio spi-
 ritus sc̄i recentia repor: tatis. Salubria sūt:
 sed minie illa salubriter inter psallendū re-
 uoluitis. Spūs enī sc̄tū illa hora gratum
 nō recipit: quicqd aliud quā debes: negle-
 cto eo qđ debes obtuleris. Qui semp facē
 volūtātē ad eius volūtātē ipso isprātē pos-
 simus grā r mia sponsi ecclesie iesu xpi dñi
 nostrī: qđ est deus benedict? in secula. Amē.
 Sermo. xlviii. De laude recipio: que
 fit inter sponsum et sponsam. Et qualiter
 per vmbā xpi itelligat corpus r fides ei?
Sicut lilij inter spinas:
 sic amica mea iter filias. A Hō
 bone filie que pungunt. Attende
 pessimū germē ei? cui maledictus est terre
 n̄re. Cū inqt colueris eaz: spinas r tribulos
 germiabit tibi. Donec ergo i carne est aīa
 inter spinas. p̄fecto versatur: r necesse est
 pariat in quietudies temptatōis: tribu-
 latōnūq; aculeos. Quod si lilium est ip̄sa
 iuxta sponsi verbum: videt quā vigilē soli-
 citamq; esse oporteat super custodia sui se-
 prauitūq; spinis hinc inde aculeos inten-
 dentibus. Nec enī vel leuissimā spine susti-
 nerēt: punctōez floris teneritudo:
 sed morvt modice premis: pforatur. Sen-
 tis quā merito necessariēq; horretur nos
 propheta seruire dño in timore: r item apo-
 stolus cū timore nihilomin? r tremore no-
 strā ipam operari salutē: Tenēbāt nimirū
 p̄p̄rio experimēto hui? sentētie veritatē
 vt pote amici sp̄s qui minie p̄sus abige-
 rent. r ad suas aīas p̄tinere quod dicit: sic
 lilij inter spinas: sic amica mea inter filias
 Deniq; vnus eoz cōuersus suz ait in erūna
 mea: dñ qđ gū spina. Bene dñxus: qđ p̄uer-
 sus exinde est. Bene pungeris: si p̄p̄gertis
 Multi cū sentiunt penā corrigūt culpam:
 r talis dicere potest ouerfus sum in erūna
 mea dum configitur spina. Spina culpa est
 spina pena est: spina falsus frater: spina vi-
 cinus mal?. Sicut lilij in sp̄as: sic amica
 mea inter filias. Q candē lilium. o tener
 r delicate flōr. lucrduli et subuerfores sūt

*attē q̄st dōbēg ēe meo r
hūiz gualiz:
spina:*

teci: vide quomodo caute ambules in spina. Plenus est mundus spinis: in fra sunt: in aere sunt in carne tua sunt. Versari in his tibi ledi: diuine potestate non virtus tue. Sed confidite (inquit) quod egovici mundus. Et si igitur vndique tibi nitendi, spiritus tribulationum tanquam tribulorum acumina: non turbet cor: tuum neque timor: scies quod tribulatio operatur patientiam: patientia probatorem: probatio spiritus: spes autem non confundit. Considera lilia agra: quomodo inter spinas viget et nitet. Si fenugruum quod hodie est et cras in cibarium mittitur: sic custoditur: quanto magis amica et sponsa suam carissimam. Denique custodit dominus omnes diligentes se. Sicut lilius in spinas: sic amica mea inter filias. Non mediocrius titulus profecto virtutis: inter pravos vivere bonum: et inter malignantes innocentie retinere candorem: et morum lenitatem. magis autem si his qui oderunt pacem pacificum. et amicis ipsis te exhibeas inimicis. Id plane tibi similitudinem daram de lilio iure quoddam proprietatis specialiter vendicabit. quod ipsas vitas pungentes se spinas candore proprio illustrare et venustate non cessat. An non pinde liliis tibi videtur implere quoddam evangelii profectum: qua orare iubemur per calumniaribus et persequetibus nos: benefacere his qui oderunt nos. Ergo et tu fac sis: et erit anima tua amica domini. et laudabit te: de te dicens. quia sicut lilius inter spinas: sic amica mea inter filias. Sequitur. Sicut malus inter ligna silvarum: sic dilectus meus in filiis. Reddit sponsa preconiis vicem commendat se sponso: a quo laudari: est laudabilem fieri: et quem laudare intelligere et ammirari laudabilem. Et sicut eminenti flore figurata a sponsa laus eius: ita e regione ex excellenti ligno ipsa illius singulariorem gloriam eminentiam demonstrat. Monet tamen me de ligno hoc quod non tamen esse excellentie videatur: quate aliquid ceterorum: et ideo minus digne assumi in opus similitudinis: ut pote quod non sufficiat laudis vicem implere. Sicut malus inter ligna silvarum: sic dilectus meus inter filios. Denique nec sponso magna estimasse videtur: quod hoc in lignis silvarum tamen effere curavit: nimirum sterilibus nec fructus aptos humano victui ferentibus. Cur ergo omnis melloribus et nobilioribus lignis: huius mediocritas arboris adducta in medium et ad formandum sponso precontum? Ita ne ad mensuram laudez recipe debuit: que ad mensuram spiritus non acceptit: hoc data nempe de illa arboze similitudo facit. ut videat ha-

bere superiorum: quod parum non habet. Quid dicemus ad hec? Fatorum: quia laus: quam parum laus. Non enim hoc loco predicat magnam dominus et laudabilis nimis: sed parum virtutis et amabilis nimis: parum virtutis quod natus est nobis. Ergo non maiestas attollit hic: sed commendat humilitas: dignitas ac rationabilis quod firmum et stultum est dei hominum fortitudini et sapientie refertur. Ipsi sunt namque ligna silvestria et in fructuosa. quam secundum prophetam omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum non est visus ad vnum. Sicut malus inter ligna silvarum: sic dilectus meus inter filios. Ana inter ligna silvarum dominus iesus arbor factus fructus: secundum hominem sane: et si plarus hominibus: sed ab angelis minoratus. Mirum etenim modo et angelis sese factus caro subiecit: et angelos sibi manens deus subiectos retinuit. Denique videbitis inquit angelos ascendentes et descendentes super filium hominis: quod in vno eodemque homine christo lesu et infirmitate foueatur: et stupeant maiestatem. Quia ergo sponse id dulci: quod se iminuit sapientia: libentem at tollit gratiam: profert misericordiam: superet dignitates. Vbi pinde hominem inter hoies ammirari non inter angelos deum: tanquam malus inter ligna silvarum excellit: et non plane inter ortorum plantaria. Nec putat minus laudes: ubi de consideratione infirmitatis pietatis bonitas exaltat. Quomodo enim iuxta aliquid magis laudat: minus prosequens gloriam dignitatem: ut gratia dignitatis emineat. Sicut ergo apud quod stultum et infirmum est dei sapientius fortiusque dicit esse hominibus: sed non angelis: et sicut propheta speciosum predicat formam pre filiis hominum et non pre angelis: sic ista certe in eodem spiritu loquens sub typo fructifere arboris siluestri: lignorum: hoc loco effere voluit homines deum super omnem gratiam hominum: non autem super excellentiam angelorum. Sicut malus inter ligna silvarum: sic dilectus meus inter filios. Et bene in filiis quod cum esset vnicus patris sui: multos illi et absque invidia filios acquirere studuit: quos non confundit vocare fratres ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Iure autem preponit vnicus ad optatis per gratiam qui per naturam filius est. Sicut malus inter ligna silvarum: sic dilectus meus inter filios. Merito sic malus. quod istar fructifere arboris: et vmbra refrigerium habet: et fert fructum optimum. An non vere fructifera lignum: cuius flores fructus honoris et honestatis? Denique lignum vite est apprehendit

Sermo XLVIII.

enim. Non comparabitur huic omnia ligna silvarum: quia et si sunt arbores pulchre et magne que opem ferre videant: orando ministrando: docendo: exemplis viuendo: solus tamen dei sapientia christus lignum est vite: solus panis viuus qui descendit de celo: et dat vitam mundo. Ideo ait Sub vmbra eius quem desideraueram sedi: et fructus eius dulcis gutturi meo. Merito eius desiderauerat vmbra. de quo et refrigerium esset: et refectionem pariter acceptura. Non cetera quidem silvarum ligna. et si solatium vmbra habent: sed non vite refectionem: non fructus perpetuos salutis. Anus est enim vite auctor: vni mediator dei et hominum. homo christus iesus qui dicit ipse suus: salus mea ego sum. Non moyses (inquit) dedit vobis panem hunc de celo: sed pater meus dat vobis panem de celo verum. Propterea ergo christi potissimum desiderauerat vmbra: quod solus sit qui non solus abest refrigerat vitiorum: sed et replet delectatione virtutum. Sub vmbra eius quem desideraueram sedi. Vmbra eius caro eius: vmbra eius fides. Marie obumbravit propter filium caro: mihi dominus fides. Quamquam et mihi quoque quomodo non obumbrat caro: quod in mysterio manduco est: et sancta nihilominus virgo fidei et ipsa experta est vmbra: cui dictum est: et beata que credidisti. Sub vmbra eius quem desideraueram sedi. Et propheta. Spiritus inquit ante faciem nostram dominus: in vmbra eius viuimus iter gentes. In vmbra in gentibus: in luce cum angelis. In vmbra sumus: quod diu per fidem ambulamus: et non per speciem. Et ideo iustus in vmbra qui ex fide viuunt. At qui viuunt ex intellectu: beatus est: quia non in vmbra iam sed in lumine. Iustus erat dauid et ex fide viuere: cum dicebat deo. Da mihi intellectum et viuam. scies successuram fidei intellectum intellectui reuelandum lumen vite: et vitam luminis. Iustus est venire ad vmbra: et ita ad id cui vmbra est pertransire: quam nisi credideritis ait non intelligetis. Vides si dem et vitam esse: et vite vmbra. Non e regione in deliciis agens quam non est ex fide et mors est vmbra mortis. Que enim (inquit) vidua in deliciis est: viuens mortua est. Denique sapientia carnis mors est. Sed et mortis est vmbra illius scilicet que cruciat in eternum. Sedimus et nos aliquando in tenebrosis et vmbra mortis: carnaliter conuersantes et non ex fide viuentes. mortui iam quidem iusticia: a morte vero secunda paulominus absorbendi. Quamtu enim vmbra prope est corpori cuius est vmbra: tantum pro certo vitam

illa nostra inferno appropinquavit. Denique nisi quia dominus adiuit me (inquit) paulominus habitasset in inferno anima mea. Non autem de vmbra mortis ad vitam transiuimus vmbra: magis autem translatis fumus de morte in vitam. in christi vmbra viuentes: si tamen viuentes et non mortui. Nec enim reor continuo ut quis in vmbra eius fuerit quod viuatur in ea: quia non plane omnis qui fide habet ex fide viuatur. Non fides sine operibus mortua est: nec potest dare vitam: quam minime ipse habuerit. Ideo propheta cum dixisset spiritus ante faciem nostram christus dominus: non contentus fuit sequi et dicere: in vmbra eius sumus: sed in vmbra inquit eius viuimus inter gentes. Et tu ergo vide ut viuas exemplo prophete in vmbra eius ut quadoque et regnes in lumine eius. Nec enim tamen vmbra habet: habet et lucem. Ipse per carnem vmbra est fidei: ipse intelligit lumen per spiritum. Et caro est enim et spiritus. Caro in carne manentibus. spiritus ante faciem nostram. id est in futuro. si tamen quod retro sunt obliuiscences ad ea que ante sunt nosmet ipsos extendimus. quo puenientes experiamur de verbo quod dixit. Caro non potest quicquam: spiritus est qui viuificat. Nec ignoro quod in carne adhuc manens quis dixerit. Et si cognouimus christum secundum carnem: sed nunc iam non nouimus. At hoc ille. Nos vero qui nondum in paradysum: nondum ad tertium celum rapti meruimus. christi iterum carne pascamur: mysteria veneremur: exempla sectemur: fide seruemus: et viuimus profecto in vmbra. In vmbra eius quem desideraueram sedi. Fortassis feliciter aliquid ista experta se gloriat. in eo quod se in vmbra dicit non ut propheta viuere: sed sedisse. Sedere enim quiescere est. Plus est autem quiescere in vmbra: quam viuere: sicut viuere plus est quam tantummodo esse in ea. Igitur quod est ceterorum propheta assumens sibi. in vmbra eius viuimus inquit. sponsa vero habens prerogatiua: etiam quod sub ea singulariter sederit gloria. Non enim ut ille pluraliter viuimus. ita et hec sedim dicit. sed singulariter sedi. ut agnoscas prerogatiua. Abi itaque nos cum labore viuimus: qui ceteris peccatorum sub timore seruimus: ibi hec deuota et amans suauiter quiescit. Denique timor penam habet: amor suauitatem. Unde ait. Et fructus eius dulcis gutturi meo gustum contemplationis eius significas quem obtinuerat per amorem suauiter subleuata. At istud in vmbra: quia per speculum et in enigmate. Erat cum declinauerint vmbra crescente lumine: im-

mo penitus disparuerint: et subintrabit sicut p'picua. ita et ppetua visio. eritque no mo suauitas gutturi: sed et facietas ventri: sine fastidio tñ. Sub umbra ei' que desiderauerã sedi: et fructus ei' dulcis gutturi meo. Hos quoque vbi spõsa pausat. pausent' pariter. de sumptu gustu patremfamilias gloriificantes qui nos ad tales epulas inuicauit. sponsum ecclesie iesum xpm dñm nrm: qui est deus sup oia bñdictus in sc̃la. Amen.

Sermo. XLVII. Qualis p discretiõem ordinatur caritas: vt omnia membra ecclesie ideit electi inuicem colliguntur.

Introduxit me rex in cellam vinariã: ordinauit in me caritatem. Et quidem prepositi capituli videtur sonare familiaritatem. habito pro vobis dulci admodum familiaris colloquio cũ dilecto: illo abeunte sponsa regredit ad adolescentulã. aspectu ita ipsius afatuque refecta atque accensa: quatin' ebrie similibus appareret: et quasi illis stupentibus nouitatez et querentibus causã: respondit mirum nime esse si viuo estuaret que in cellam vinariãz introuisset. et secundũ litteram ita. **Secundũ spiritum quoque no negat ebriam.** sed a more no vino: nisi qd amor vini est. **Introduxit me rex in cellam vinariã.** Quando pñs est spon'us et sponsa ad ipm sermones dirigit: tunc sponsus dicit aut dilectus: aut quem diligit aia mea inquit: loquens vero de ipso adolescentulis regem noiat. **Et qd hoc?** **Id:** opterea credo q: et spõse amãti atque dilecte cõueniat vti familiaris qd ad se est amoris nomibus. et adolescentulis tãq disciplina indigentibus opus sit reuerẽdo pmi vocabulo maiestatis. **Introduxit me rex in cellam vinariã.** **Que naz sit ista cella vinariã ptereo dicere:** quia dixisse me recolo. **Tamẽ si ad ecclesiaz referatur sermo:** cũ repleti spũ sc̃to discipuli multo ebrij a ppo pstarẽtur: tunc tãq amicus spõsi p sponsa stans petrus in medio eoz non inq' sicut vos estimatis hi ebrij sũt. **At tẽde interi q' no oimodo ebrios.** sed ebrios si eut ab illis estimati sũt denegauit. **Erãt et ebrij:** sed spiritu sancto no multo. et quasi reificaretur ad plebẽ reuera se in cellam vinariã fuisse introductos: rursum petrus p omnibus. **Sed hoc est ait qd dictũ e per prophetam iohel.** **Et erit in nouissimis diebus** dicit dñs. estuans de spũ meo super omnes carnes: et pphetabunt filij vfr et filie. **Iunc**

spũ mlti:

nes vfr visiones videbũt: et senes vfr somnia somniabunt. **Et non tibi videtur cella fuisse vinaria illa domus in qua erant discipuli pariter congregati:** cum factus est repete de celo sonus tanq aduenientis spirit' vehementis: et repleuit totam domum vbi erant sedentes. adimpleuitque prophetam iohel: **Et nõne vnusquisq' illoz eries iohel?** ab vbertate domus illius et torrente voluptatis tãte potatus dicere merito quibat. qm̃ introduxit me rex in cellã vinariã: **Et tu qd si collecto tuo spiritu mēte sobria et vacua curis orationis domum solus intro eas.** **Et stans coram domino ad vnũ aliq'd de altaribus:** celi ianuam tangas: sancti desiderij manu: et presentatus choris sanctorum tua penetrante deuotione (si quidem oratio iusti penetrat celos) in ipsorum presentia miserandis deploros miseras et calamitates quas pateris: crebris suspirijs et gemitibus memorabilibus. p'das necessitatem: flagites pietatẽ: si in q' hoc egerit cõfido i eo q' dixit: petite et accipiet: q' si pueraueris pulsã: nõ eribus vacu'. verũ cũ te nobis reddideris plenũ gr̃e et caritate: nec poteris spũ feruẽs dissimulare munus acceptũ: qd sine inuidia cõmunicabis: eris qd oibus in gr̃a q' data est tibi nõ modo gratus sed fortassis etiã amirãdus: poteris et ipse veraciter pphetari: quia introduxit me rex in cellã vinariã: tantum cautus esto non in te sed in domino gloriari. **Hec omne donum quis spũale prodire dixerim de cella vinaria:** cum sint et alte penes sponsum celle vel apothecẽ diuersa in se recõdita habentes dona atque carismata secũdum diuitias glorie eius: de quibus cellis memini me alibi lanus disputasse. **Hõne hec cõdita sunt inquit apud me: et signata in thesauris meis?** **Ergo pro diuersitate cellaruz diuisiones gr̃az sunt: et vnicius manifesta tur spũs ad vtilitatẽ: et quãq' aliq' quidẽ de tur sermo sapientie: aliq' autẽ sermo scie: aliq' vero ppheta: aliq' gratia curatiõis: aliq' generã linguarũ: aliq' interpretatio sermonũ: aliq'q' alia his similia: nõ tñ quis horũ p huiusmodi dicere poterit qd fuerit introductus in cellam vinariã.** **Ex alijs q'ppe cell sue thesauris ista sumũtur.** **Sed si qd orando obtineat: mēte excedere in id diuini archani: vnde mox redeat diuino amore: vehemẽtissime flagrans: et estuans insitire zelo nec nõ et i cõctis spiritalib' studijs: atque officijs pñimũ feruẽs: ita vt possit dicere cõ-**

Sermo. XLIX.

caluit cor: meũ intra me: et in meditatiõib' meis exardescit ignis: is plane cũ ex caritate abundantia: bonã et salutarẽ vini leticie ructare vinariã cepit: i cellã nõ in merito phibebit vinariã introisse. **Cũ ei duo sint beate pteplatois excessus: i intellectu vn': et alter in affectu: vn' i lumine alter in feruore: vn' in agnitione: alter in deuotione.** **Pius sane affectus: et pectus amor: calens: et sc̃te deuotionis infusio: etiã et vehemens spũs repletus zelo nõ plane aliũde q' e cella vinaria reportantur: et cuiusq' est hoz copia surgere ab orone donat: pōt in veritate loqui q' introduxit me rex in cellam vinariã.** **Sequit.** **Ordinatur in me caritatẽ.** **Omnino necessaria.** **Impotabilis siquidẽ abscq scia est zelus.** **Abi ergo vehemẽs emulatio: ibi maxie discretio necessaria: que est ordinatio caritatis.** **Semp qdẽ zelus minus abscq scia efficitur: minusq' vtilis inuenit.** **plerũq' sũt et pñtiosus valde sentit.** **Quo igit zel' feruidus: ac vehemẽtior spũs: p'fusiorq' caritas: eo vigilantiori opus scia est: que zelum sup'nat: spm̃ temperet: ordinet caritatẽ.** **Proinde sane ne tãq nimia et impotabilis p impetu spũs que e cella videt vinaria reportat: p'ferri ab adolescentulis sponsa timeat: iugit qd discretiõis est et se pariter accepisse. i. ordinẽ caritatis.** **Discretio q'ppe omi vrtuti ordinẽ ponit: ordo modũ tribuit et decorẽ etiã et ppetuatẽ.** **Deiqz ait.** **Ordinatio tua p'seruat dies. diẽ virtutẽ appellãs.** **Est ergo discretio non tã vtrius: q' quedam moderatrix et auriga virtutum: ordinatrixq' affectũ: et mox doctrix.** **Tolle hanc: et virtus vitium erit: ipaq affectio naturalis in p'turbatione magis puerteret ex' minũq' nature.** **Ordinatur in me caritatẽ.** **factũ e aut hoc cũ i ecclesia q'sdã qdẽ b' dir ap'os: q'sdã aut pphetas: alios x'o cũã gelistas alios pastores et doctores ad cõsummatiões sc̃toz.** **Opõrtz aut vt hos vna oēs caritas liget: et contemperet in vnitate corporis xpi.** **qd minime oio facere poterit si ipsa nõ fuerit ordinata.** **Hã si suo quisque ferat impetu scdm̃ spiritũ que accepit: et ad queqz volet indifferẽter pur efficitur et nõ ratiõis iudicio cõsularit. dum sibi assignato officio nemo cõtentus erit: sed oēs omia in discretã amministrazione pariter attẽptabunt: nõ plane vnitas erit: sed magis cõfusio.** **Ordinatur in me caritatẽ.** **Et inã et in me dñs iesus tantillũ ordinet caritatis quod dedit: vt sic mihi cure sint vnuerã q**

sũt ipsi: vt tñ qd mei potissimũ ppositi seu officij eẽ cõstituerit an oia cure. is sane ita id prius: vt tñ ad multa que mihi specialit' nõ attinent afficiar amplius. **Hõ enim semp quod prius curandũ id etiã diligendũ aplius erit. cũ sepe quod prius est ad sollicitudinem minus sit ad vtilitatem. ac per hoc minus esse oporteat et in affectu. frequẽter p inde qd pro intũcto pponit: de iudicio post habet. et qd veritas iudicat postponẽdum id carius amplectẽdum ordo postulat caritatis.** **Hõne verbi gr̃a ex inuicte incũbit mihi cura oim nostrũ?** **Itaz quicqd huic forte p'etulerõ opti. qd min' ipsi inuigilem digne et vtilit' p viribus exequẽdo. et si ex caritate fortassis id facere videarõ: et dimisisti ratio nõ consentit.** **Qd si ante oia quidẽ vt debeo huic intendo cure: nõ autẽ magis ad maiora gaudeo dei lucra que p altẽ fieri forte cõpero: pater me ordinem caritat' ex parte tenere: ex parte nequãq'. Si x'o me et ad id amplius quod specialius incũbit sollicitũ: et nihilominus ad illud qd maius e magis affectum exhibeam: vtrobicq' p'cõto inuenio: caritatis ordinem assecutus: nõ est cur dicere non possum etiam ipse: q' ordinatur in me caritatem.** **Si autẽz dicas difficile quẽq' plus alieno gaudere magno bono quã p'optio paruo: aduerteret certe v' ex hoc excellentiã gr̃e apud sponsam: et q' nõ cuiuslibet aie dicere sit: q' ordinatur in me caritatẽ.** **Quare facies deciderũt quoz dã nrm nõ ad hũc sermonẽ: Hã alta suspiria testãtur tristitiã aioz: cõscientiaz detractionẽ.** **Himix mētiẽtes nosmetipsos nobis sentim' aliqui nrm p nre impfectionis ex' p'ria. quã rara virtus sit aliene si inuide re virtuti: medũ gaudere ad illã medũ etiaz tanto plus quã ad p'pria quẽq' gratulari quãto p'p'derit se in x'ture superatum.** **Ad huc modicũ lumẽ in nobis e f'f'ee: quoz qd nobis ita s̃ctim'. Ambulem' dũ lucẽ habe m': ne tenebre nos cõp'ehẽdãt.** **Ambulare p'ficẽ e.** **Ambulabat ap'ls q dicebat Hõ arbitroz me p'p'hendisse.** **Et addit.** **Amũ aut: q' retro sũt obliuiscẽs: ad ea q' sũt me extẽdo.** **Quid e vnũ aut: Amũ autẽ inq' q' remãsit mihi ad remediũ: ad spẽ: ad p'solari onẽ.** **Quid illud? Que retro sũt videlicet obliuiscẽs ad ea q' sũt me extẽdo.** **Magna fiducia: quod magnũ electionis vas p'fectũ abnuẽs p'fectũ fatef.** **Ergo nõ ambulantez sed sedentem a mortis tenebris comprehendẽti periculum est: et quis sedens: nisi q' nõ cu**

excellentis gratulatiois duo

caritatis ordo:

rat plicere: Id cauet: et si morte preo-
cupat fueris: in refrigerio eris. Dices: do
Imperfectum meum viderit oculi tui et in li-
bro tuo nihilominus iquit omnes scribentur.
Qui omnes? Profecto qui in desiderio pro-
ficiendi iueniuntur. Sequitur enim: dies forma-
bunt et nemo in eis. Subaudi peribit. Wi-
es plicetes intellige. qd si morte preoccupa-
ti fuerint in eo qd eis deest: plicendi sunt.
formabuntur: et nemo in eis informis relinq-
tur. Et quomodo ais ego plicere pos-
sum: qui fratri proficenti iudeo? Si doles
qd inuides: sentis sed no consentis. Passio
est qnq sananda: actio cotenanda. Lan-
tu no illic resideat: iniquitate meditas i cubi-
li tuo: qualiter videlicet foueas morbu / sa-
tiffacias pesti: perfequaris infontem: bene
ab illo gesta calumniando: depmendo: puer-
tendo: atqz ipediendo gereda. Alioquin no
uocet ambulanti et excedenti se ad meliora
qd ia non ipse operat: sed qd habitat in eo
pctm. No est ergo damnatio illi q non dat
membra sua iniquitati: no lingua ad detrahē-
du: no quicq corporis ad ledendum
nocendūve aliquo modo. magis aut pfun-
ditur sic se esse male affectu: et inolitum ex
longo viciu cotendo / stendo / orando / co-
na expellere. et cu no preualet: inior: in-
de ad omnes: apud se humilio: iuenit. Quis
sanu sapiens hoiem damnet qui a dno vidi-
cit mitis esse et humilis corde: Absit vt in-
uentat ex pers salutis saluatoris
spons ecclesie dñi nri iesu christi: qui est de
us benedictus in secula. Amen.

**Sermo. l. De duplici caritate. scz
actuali et affectuali. et eius ordinatione.**

Os forsitan expectatis
tractari sequentia: explicitu putan-
tes versiculum: qui nouissime tra-
ctabat. Veru ego aliud molior. Habeo eni
qd adhuc vobis apponā. de fragmetis he-
stermi cuius: que mihi collegerā ne periret
Peribit autē: si nulli apposero. Hāc si ea
voluero habere solus: ipse peribo. Nolo p-
inde vestra illis q bene noui fraudare iu-
gluuiem. presertim cu sint de serculo cari-
tatis: eo dulcia: quo subtilia: eo sapida: quo
minuta. Alioqn cōtra caritatē est valde ni-
mior: de ipsa caritate fraudare. Itaqz h suz
Ordinate in me caritatē. **A** Est cari-
tas in actu: est in affectu. et de illa quidē q
operis est. puto esse datā legē hoiibus: mā-
datūqz formatū. Hāc in affectu q ita habe-

est christus:

at vt mādatur. Ergo illa mādatur ad me-
ritū: ista in premiū datur. Qui inuē qui-
dē profectus vitā quos pntez experiri
diuina posse gratia no negamus: sed plane
cōsummationē defendim? future felicitate
ti. Quomodo ergo iubenda fuit: qd plēda
nullo modo erat? Aut si placet tibi magis
de affectuali datū fuisse mādatum: no inde
contendo dūmodo acqescas et tu mihi qd
minie in vita ista ab aliquo hoiū possit
potuerit adimpleri. Quis eni sibi arrogare
id audeat qd se paulus in ipse fatei: no cōpre-
hendisse: Hec latuit precepto: pcepti pō-
dus hoiū excedere vires: sed iudicauit vt
le ex hoc ipso sue illos insufficientie admo-
neri: et vt scirent sane ad quē iusticie finez
niti pro virib? opor: teret. Ergo mādando
ipossibilia. no preuaricatores hoes fecit:
sed humiles: vt omē os obstruat: et subdit?
fiat oīs mūdus deo: qd ex operib? legis no
iustificabil omīs caro corā illo. Accipien-
tes qppe mandatū et sentientes defectum:
clamabim? in celū et miserēbim? nostri de?
et sciemus in illa die qd ad ex operib? iusti-
cie q fecimus nos: sed scōm suā miam sal-
uos nos fecit. **A** Itaqz hoc dixeris si quidē
cōsenserimus: affectuali legem fuisse man-
datā. Sed actuali id potius cōuenire inde
vel maxime apparere videt qd cū dixisset
dñs. diligite iūmicos vestros: mox de operi-
bus infert. bene facite his q oderunt vos.
Item scriptura. Si esurierit iūmicus tuus
ciba illū. Si sitit: potū da illi. Et hic d actū
habet: no de affectu. Sed audi itez dñm de
sui etiā dilectione mandatē. Si diligitis
me inqt: sermones meos seruate. Itaqz hic
quoqz ad opera mittimur per iniunctā ob-
seruantā mandatorū. Superuacue autem
de opere monuisset: si in affectione iā fuis-
set dilectio. Sic te ergo necesse est et illd ac-
cipere: qd iuberis diligere. primū tuum si-
cut teipsum. et si no ita aperte expressuz sit
An si deniqz satis tibi esse iudices ad iplē-
dum istud de primū dilectione mandatū:
si id pfecte obserues in quo omī homini re-
cte de lege nature pscrībū: qd tibi non vis
fieri aliū ne feceris: et te illud qd vultis
vt faciāt vobis homīes et vos facite illis.
B Itaqz hoc dico: vt sine affectione sim?
et corde arido solas moueam? man? ad ope-
ra. Regi iter alta q describit apū. magna
et graua hoiū mala hoc quoqz anume-
ratū: sine affectione scilicet esse. Sed est af-
fectio quā caro gignit. et est quā ratio re-

Sermo. l.

git: et est quā cōdit sapia. Prima quā apo-
stol? legi dei dicit no esse subiectā: nec esse
posse. Scda. quā phibet e regione cōsentie-
tem legi dei qm bona est. Hec dubiū dista-
re a se cōtentiosam. et cōsentaneā. Longe
vero tercia ab vtraqz distat. q et gustat? sa-
pit qm suauis est dñs: primā eliminans: se-
cundā remunerans. Hāc prima quidē dul-
cis sed turpis. scda sicca sed fortis. vltima
pinguis et suavis est. Igit per scdam ope-
ra fiunt. et in ipsa caritas sedet: no illa affe-
ctualis q sale sapie cōdita pinguesces: ma-
gnam menti iporat multitudinē dulcedi-
nis dñi: sed quedā pot? actualis q et si non
dū dulci illo amore suauiter reficit: amo-
re tū amozis ipst? vehemēter accendit. Moli-
te aut diligere verbo: neqz lingua: sed ope-
re et veritate. Ades quomodo caute medi-
us icedit inter vitiosum atqz affectuosum.
ab vtroqz pariter hāc distinguens actualē
et salutiferā caritatē. Hec lingue mērien-
tis in hac dilectione recipit fictū: nec rur-
sum afficiētis erigit sapie gustū. Opere in-
quit diligam? et veritate q videbūt mouea-
mur ad bene operandū magis quodā viui-
de veritatis impulsu: q sapide illi? caritatis
affectu. **D** dinavit in me caritatē. Quā pu-
tas hāc? Atrāqz: sed ordīne opposito. Hāc
actualis inferioza pferit: affectualis supioza
Etenī in bene affecta mente no dubiū ver-
bi causa qn dilectioni hoiū dei dilectio pre-
ponat: et in hoiū? ipis pfectio: ea ifirmior
b? celū terre: eternitas tēporū: aīma carni
attamen in bene ordīnata actione sepe aut
semp ordo opposit? iuenit. Hāc et circa p-
rimi curā. et plus vrgemur / et pluries occu-
pamur. et ifirmiorib? fratrib? diligentior
sed utilitate assistim? et paci terre magis
quā celi glorie iure humanitatis et ipsa ne-
cessitate indim? et tēporalū inqētudine
curaz vir aliqd sentire de etnis permitti-
mur: et languoribus nri corporis postposita
aīe cura. pene cōtinue iferuiamus: et ipis de-
nig ifirmioribus mēbzis nostris abūdan-
tiorē honozē iuxta sententiā apū circūda-
mus. p hoc quodāmodo faciētes verbū do-
mini de quo habes. Erūt nouissimi primi et
primi nouissimi. **O** rantē deniqz hoiem: deo
loqui qd dubiter? Quoties tñ inde carita-
te iubente abducimur et auellimur: ppter
eos q nra idigent opa vel loqā? Quoties
pie cedit negotioz tumultib? pia quies: q-
tiens bona cōscientia ponit cōdex: vt ope-
ri manuū insudetur? quotiens pro admini-

excedo:

strandis terrenis iustissime ipis superse-
mus celebrandis missarū solemnū: **O** do
preposterus: sed necessitas no habet legē.
Igit ergo suū actualis caritas ordīne tu-
xra patrisfamilias visionē: incipiens a no-
uissimis. Pdia certe et iusta que no sit acce-
ptrix personarū: nec precia cōsideret rerū
sed hoiū necessitates. At non ita affectua-
lis: nā a primis ipsa ducit ordīne. Est enim
sapia per quā vtiqz queqz res sapiūt prout
sunt. vtrvbi gratia q pluris natura habz:
pluris qz ipsa affectio sentiat: minora mi-
nus: minima minime. Et illū quidē ordīne
caritatis veritas facit: hunc aut veritatis
caritas vdicat sibi. Itaqz et vera in hoc est
caritas vt qui idigent ampli? accipiant pri-
us. et rursus in eo cara apparet veritas: si
ordīne tenemus affectu quē illa ratioe. **E**
Tu ergo si diligas dñm deū tmz: toto cor-
de: tota aīa: tota virtute tuas: amozē ac-
tualis illū quo cōtenta est caritas actualis af-
fectu feruetio: tranillies: ipso cominus di-
uino amoze ad quez is est gradus accepto
in plenitudine spūs tor? ignofcas: sapit ti-
bi pfecto de? et si no digne oīno prout est.
qd vtiqz ipossibile est omī creature: certe
put tuū sapere est. Deinde sapies etiā ipse
tu tibi put es. cū te senferis nil habere. pr-
sus vnde te ames. nisi in quantū dei es. qp-
pe qui totū vnde amas i illū effuderis. Sa-
pies inq? tibi prout es cū ipso experimēto
amozis tui et affectionis tuaz ad teipsum
habebis nihil dignū te esse inuenies: quod
vel a teipso ametur nisi ppter ipsum: qui si
ne ipso es nihil. Jam vero primus quez te
opozet diligere tanq? teipsum. vt tibi et ip-
se sapiat prout est: haud aliud pfecto sapi-
et quā tu tibi: qui id est qd tu: est enī homo
Qui itaqz te no diligis nisi qa diligis deū
seque nō omīs qui similiter diligunt eū. di-
ligis tanq? teipsum. **O** poro inimicum ho-
minē qm nihil est pro eo qd non diligit de-
um: non potes quidem diligere tanq? teip-
sum qui deum diligis: diliges tñ vt diligat.
Hō est aut idipsum diligere vt diligat: et di-
ligere qa diligit. **O** roinde vt tibi et ipse sa-
piat prout est: sapiet tibi no quidē qd est q
vriqz nihil est s; qd futurus forsitan est qd
est. ppe nihil: quippe qd adhuc pēdet sub
dubio. Etenī de quo constat quod ad amo-
rem dei non sit deinceps rediturus: sapiat
tibi necesse est non prope iam nihil: sed ni-
hili ex toto. vt pote quod in eternum nihil
est. Illo igitur excepto qui non modo iam
li.

non diligēdus: in sup̄ et odio habendus est
scdm̄ illud. nonne q̄ oderūt te dñe oderā et
sup̄ inimicos tuos tabefcebā: de certo nul-
li vel inimicissimo hōi negari quantulūcūq̄
affectū caritas: sane in hac parte ambitio-
sa p̄mittit. **Q**uis sapiēs et intelliget
hec. **Q**ui mihi hōies: q̄ are oia quidē ex toto
te diligat deū: vero et primū inquantū dī-
ligunt ip̄m: inimicū autē tanq̄ aliq̄n foris:
tan dilectū: porro patēs carnis sue: ger-
manius: p̄pter n̄ rurā: sp̄iales vero erudi-
tores suos: p̄fusius p̄pter gr̄as: atq; i hūc
modū ad cetera quoq; dei ordinato inten-
dat amor: de p̄cipis terrā: suspiciens celū
vrens hoc mūdo tanq̄ nō vrens: et intervē-
da et fruenda intimo quodā mentis sapore
discernēs: vt trāstrozia transrozio: et ad id
dumtaxat quod opus: et put opus est curet
eterna desiderio āplectat̄ eterno: talē in q̄
da michi hōiem: et ego audacter illū sapien-
tem p̄nuntio. cui nimirū queq; res reuera
sapiūt p̄not sunt: et veritate atq; securita-
te cōpetit gloriari et dicere: q; ordinari in
me caritatez. Sed vbi ille: aut q̄ ista? **Q**u-
fiens dico. quousq; odoram? et nō gustam?
p̄spicientes patriā et nō apprehendentes:
suspirantes et de lōge saluātes: **Q**ueritas
eculuz patriā: et illū finis: video te sed i tra-
re nō sinoz carne retent: sed nec dignū ad
mitti p̄ctis iordēs. **Q** sapia q̄ attingis a fi-
ne vsq; ad finē fortiter in iſtituendis p̄ti-
nendis rebus: et iſponis oia suauiter in be-
andis et ordinandis affectibz: dirige actus
n̄ ſos: put noſtra temporalis nec eſſitas po-
ſcit. et diſpone affectus n̄ ſos p̄not tuar cri-
tas eterna requirit. vt poſſit vnusquisq; nō
ſtrū ſecure in te gloriari et dicere: q; ordina-
uit in me caritatez. **T**u es enī dei virtus et
dei ſapientia x̄p̄s ſp̄ius eccleſie dñs noſter
super omnia deus benedictus in ſecula.

Sermo. li. Qualiter ſponſa petit ſi-
bi accumulari fructus bonoz operum cum
ſozibus. et odoramentis fidei: et de ſpe et
timore.

Fulcite me floribus ſtipa

fte me malis: quia amore languo.
Creuit amor: q; incētua amoris
plura ſolito p̄ceſſerūt. **A**ides ſiquidē quā-
ta hac vice non vidēdi tantū ſed et colloquē-
di copia tuit. **I**p̄ſa quoq; viſſo apparet vul-
tu indulta ſereniori. et ſermo iocūdior. et ſer-
mocinatio longior atq; p̄tractior. **H**ec ſo-
lus oblectata colloq; ſed et gloriata preo

In illis ſp̄it:

In illis orōt:

nio est. **A**d hec eius quē deſiderauerat re-
frigerata est vmbra: cibata fructu: potata
calice. **H**ec ei ſtibūda purāda est exiſſe de
cellavinaria: in quā ſe iroducētā modo no-
uiſſime gloriā. **I**mmo vero ſtibunda: qm̄
qui bibit me inquit adhuc ſitiet. **P**ost iſta
oia ſp̄ſo more ſuo ſecedente illa languere
amore ſe phibet id eſt iro amore. **Q**uo enī
gratioz iuerat experta preſentiā: eo poſt-
modū abſentiā moleſtiorē ſenſit. **S**upra
ctio nempe rei quā amas: augmētatio deſi-
derij eſt: et quod ardētē deſideras. **C**ares e-
grius. **B**ogat p̄inde iſta interi odoramētis
ſozū ac fructū cōfoueri: quousq; denuo re-
uertat quē moleſtiſſime ſuſtinet demoran-
tem. **A**rgis ordo ſermonū. **A** **H**ic iaz
ſpirituāle fructū qui in ipſe eſt ſp̄i duceve-
ritatis tempem? eruere. **E**t ſi cōmunis ec-
cleſia ſanctoz hic recipit loquēs: mos in ſo-
ribus fructibusq; et ſignari ſum: ſed et dōz
cōuerſi de ſeculo: in toto ſeculo. **I**n ſozibz
quidē nouella et tenera adhuc ſcipientium
cōuerſatio demōſtra: in fructibz vero p̄ſi-
cientiū fortitudo: et maturitas p̄fectozum.
Idis ſtipata mater pegrinās et fructificās:
cui viuere x̄p̄s eſt et mori lucrū. **P**fecto cōſi-
mi? fert moleſtiaz ſue dilationis: qm̄ iuxta
ſcripturā datur ei de fructu manuū ſuaruz.
tanq̄ ex primitijs ſp̄is: et laudāt eā in por-
tis opa eius. **S**i autē ſecundū morale ſen-
ſum in vna aniavis: tibi vtraq; hec aſſignari
et ſozes videlicet et fruct? ſidē ſozē: fructū
actum intellige. **H**ec incongrue vt opinor
id tibi videbit: ſi aduertis quomō iſtar ſo-
ris neceſſario fructū p̄cedentis: bonū quo-
q; opus fide oporteat p̄ueniri. **A**lioq; ſine
fide i poſſibile eſt placere deo. paulo atteſtā
te magis aut eque ip̄o docente omne quod
non eſt ex fide p̄ctū etiā eſt. **I**taq; nec ſine
ſozē fruct? nec ſine fide opus bonuz. **S**ed
et fides ſine opibz mortua eſt. ſicut inutilis
quoq; ſozs apparet: vbi nō ſequitur fruct?
Fulcite me ſozibz: ſtipate me malis: q; a-
more languo. **E**rgo ex bonis opibus in fi-
de non ficta radicatis. recipit cōſolatione z
p̄templatōis ſuſtrahit. **Q**uis enī non dico
cōtinue ſed vel diu dū in hoc corpe manet.
lumie p̄tēplātōis fruaf? **A**t q̄tiens vt dixi
corruit a p̄tēplatiua: toties in actū eſt re-
cipit. nimirū tanq̄ evicino familiari ſeditu-
ra in idipm: qm̄ ſūt inuicē p̄ubernales he-
due et cohābitāt pariter. **E**t ſt q̄ppe ſozoz ma-
rie martha. **H**ec q; enī eſt a p̄tēplātōis lu-

Sermo. li.

mine cadit: patitur tñvllaten? ſe icidere te
nebras p̄ctis: ſeu ignantiam oc̄is: in luce ſane
bone operatōis et retinēs. **E**t vt ſcias etiā
opa lucē eē luceat lux v̄ſa inq̄t corā hōibz
quod non eſt dubiū de operibz? fuiſſe dictū:
que hōies poterāt intueri. **F**ulcite me ſo-
ribus. ſtipate me malis: q; amore languo.
B **L**ū p̄ſto eſt quod amatur. viget amor:
languet cū abeſt. **Q**uod nō eſt aliud quā te-
dium quoddā ipatientis deſiderij: quo ne-
ceſſe eſt affici mentē vehemētē amātis: ab-
ſente quē amat: dū totus i expectatōe quā
ramlibet feſtinationē reputat tarditatem.
Et ideo iſta poſtulat ſibi accumulari bono-
rū fructus operū cū fidel odoramētis. in q̄
bus morā faciēt ſponſo interi requieſcat.
Quoq; vobis expimentū meū quod ex-
pertus ſus. **S**i q̄ ſane compi. p̄fecitſe aliq̄
veſtrū ex meis monitis: tunc nō me piguit
(ſarco): curā p̄teritſe ſermōis p̄prio otio
et quieti. **L**ū enī verbi gr̄a poſt ſermonē ira-
cund? quiſpiā reperit mutat? in mētē: ſup-
bus in hūilez: puſillan? mis in forzē: porro
mitis humilis: foris: in ſua quiſq; gr̄a ex-
creuiſſe: et ſe ip̄o melior fact? eſſe agnoſcit:
ſed et qui forte tepuerāt et languerāt circa
ſpiritale ſtudiū torpentes et dormientes: ad
ignitū eloquiū dñi referbuſſe et cuiſiſſe
vident: et qui de ſerto fonte ſapientie: fode-
rant ſibi. p̄p̄ie voluntatis cisternas nō va-
lentes aquas cōtinere: p̄pterea q; ad om̄e
ſiunctū grauari: cor de arido murmurabāt
nullū in ſe habētes deuotōis humorē: hi in-
q̄ cū de roze verbi et pluuiā volūtaria quā
ſegregauit deus hereditati ſue reſozuiſſe
p̄bantur in opa obediētē: facti in om̄ibus
volūtarij et deuoti: nō eſt: (dicovobis) vnde
ſubeat mentē quaſi p̄ intermiſſo ſtudio io-
cūde p̄templatōis triſticia: cū talibz? fuero
circūdat? ſozibz? atq; fructibz? pietatj. **I**p̄a-
tenter auello: ab iſfecūde Rachelto ample-
ribus: vt mihi exuberēt fructus. p̄fectuum
veſtroz. **M**inē. p̄ſus pigebit me inſmiſſe
quietis. p̄ cura ſermōis: cū videro in vobis
germinare ſemen meū: atq; augeri incre-
menta fruguz iuſtitie veſtre. **C**aritas enim
que non querit que ſua ſit: id mihi iā dudū
facile p̄uaſt: nil ſcilicet deſiderabiliū meo-
ruz v̄ſis p̄ferre v̄ſitatibz. **Q**uare/ legere/
ſcribere/ meditari/ et ſi qua ſunt alia ſp̄i-
tūalis ſtudiū lucra: hec arbitrat? ſus. p̄pter
vos detrimēta. **F**ulcite me ſozibz. ſtipate
malis: quia amore languo. **D**oc itaq; locu-
ta eſt ſponſa adoleſcentulis in ſponſi abſen-

tia: monens eas in fide p̄ficere. et operibus
bonis donec veniat ſenties in eo forte et bñ
placitū ſponſi et ſiltarū ſalutē: et ſuā ip̄i? cō-
ſolationē. **S**cio me hūc locū i libro de di-
lectōe dei pleni? explicuiſſe. et ſub alio intel-
lectu potiori ne an d̄teriori lectoz iudicet:
ſi cui vtrūq; vidē placuerit. **N**ō ſane a pru-
dente de diſtate ſenſū iudicādo: diſmo
doverit a v̄trobiz nobis patrocineſ. et ca-
ritas cui ſcripturas ſeruire oportet eo edi-
ficer plures: quo plures ex eis in op? ſuum
veros eruerit iſtellect?. **L**ur enī hoc diſpli-
ceat in ſenſibz? ſcripturaz: qd̄ in v̄ſibus rez
aſſidue experimur? **I**n quātos verbi can-
ſa ſola aq̄ n̄ ſozū aſſumit cor: por v̄ſus? **I**ra-
vn? q̄libet diuin? ſmo nō erit ab re ſt diuſol-
pariat iſtellect? diuerſis aīarū neceſſitati-
bus et v̄ſibus accōmodādos. **S**equi-
tur. **L**euā ei? ſub capite meo: et dextera ei?
amplexabit me. **E**t ſup hoc quoq; in p̄ſa-
to opūculo memini vbert? diſputatū: ſed ſi
gnemus ſermōis ordinē. **A**t quer denuo ad
eſſe ſp̄ſum: credovt ſua preſentia languem-
tem erigat. **Q**uō enī in preſentia ſua con-
ualeſcet: quā abſentia conſternarāt? **E**rgo
nō ſuſtinet dilecte moleſtiā: ad eſt: nec enī
morā facere poteſt: tantis deſiderijs euo-
catus. **E**t q; illā cōpererat donec abſēs fu-
it fidelē ad opera/ et ſollicitā ad lucra. in eo
nimiz quod ſozes ſibi et fructus p̄ceperat
adunari: etiā cū p̄penſioz hac vice remūe-
ratione gr̄e et reuerſus. **D**eniq; vno brachi-
oſū ſuoz ſuſtentat caput ſacientis. alter ad
amplendum parans vt ſinu foueat: felicē
aīa que in x̄pi recūbit pectore et inter verbi
brachia req̄ſcit. **L**euā ei? ſub capite meo:
et dextera eius āplexabit me. **N**ō air āplex-
atur: ſed amplexabit me: vt noveris p̄ioz
gr̄e adeo non ingrātā: vt ſecundā gratiarū
actione p̄uenirit. **D**ice in referendo gra-
tiā non eſſe tardus aut ſegnis: diſce ad ſin-
gula dona gratias agere. **D**iligenter inq̄t
conſidera que tibi apponuntur: vt nulla vi-
delicet dei dona debita gratiarum actione
frustentur non grandia. nō mediocria nō
puſilla. **D**eniq; iubemur colligere fragmē-
ta ne pereāt: id eſt nec minia beneficia ob-
liuiſci. **H**unquid non perit quod donatur
ingrato? **I**ngratitudo ſimica eſt anime: et
innantio meritorum: virtutum diſperſio:
beneficiorum perditio. **I**ngratitudo ven-
tus vrens: ſiccans ſibi fontem pietatis: o-
rem miſericordie: ſuenta gr̄e. **I**p̄o p̄ hoc
deniq; ſponſa. moxy gratiā de leua ſenſit:
li.

leua:

Ingratitudo:

gratias egit: nō expectans plenitudines q̄
in dextera est. Neq; enim tibi memorata ē
leuam iam esse sub capite suo: etiā secuta ē
a dextera se similiter amplectatā: s; āplera-
bitur me inquit. **D** Ceterum quid pu-
tam? x̄bo sp̄so leuā esse siue dextera: ih̄u
id quod dicitur hominis verbū istiusmodi co-
p̄ eas partes habet in se diuisas et lineamen-
ta distincta et distinguētia inter sinistrā et
dexteram? Quantomagis is qui dei et de-
est sermo varietatem pro: sus aliquā nō ad-
mittit: s; est q̄ ē in sua nimirū natura tā sim-
plex vt nō h̄eat partes: tā vn̄ vt nō habeat
nūeros: Est enī dei sapiētia de qua nimirū
scriptū est: sapiētie ei nō est nūerus. At
si qd̄ inuariabile est: id incōp̄hēnsibile. ac p̄
hoc etiā ineffabile esse necesse est: vbi queo
inuentas verba quibus illā maiestātē v̄l oi-
gne assignes. vel pp̄te ploquaris: vel cō-
petenter distingas? **T**amē vt vtrūq; loq̄-
mur quod vtrūq; de ea sp̄u sancto reuelan-
te sentim: docemur auctoritate pat̄: et cō-
suetudine scripturaz: cōgruentes de reb̄
notis licere similitudines vsurpare. s; et ver-
ba nō noua inuenire sed nota mutuari: qui-
bus digne et p̄petentē eedē similitudines ve-
stiant. Alioqui ridicule ignota p̄ ignota vo-
cere conaberis. **E**rgo quia per dextrū et
sinistrū aduersa solēt atq; p̄p̄era designa-
ri videt̄ mihi hoc loco intelligi posse: leuā
quidē verbi cōminationē supplicij: dextera
vero: regni p̄missionē. Est autē cū mēs n̄ra
formidine pene seruiliter p̄mitur: et tunc
nequāq; sub capite: sed super caput leua eē
dicēda est: nec p̄t sic affecta aīa oīno dicē:
q; leua eius est sub capite meo. At nō si p̄-
ficiens et hoc sp̄u seruitutis transferit i q̄n-
dam spontanei obsequij digniorē affectuz:
quatin̄ videlicet premijs potius: puocet̄
quā arctetur supplicijs: magis autē si amo-
re boni ipsius agatur: tunc indubitātē vi-
cere poterit: quia leua ei sub capite meo.
quippe qui illū seruilem metū qui i sinistra
ē: meliori atq; excellentiori habitudine aī
superarit. et dignis desiderijs etiam ipsi ap-
propiauerit dextere: in qua sunt oēs p̄mis-
siones: dicēte propheta ad dñm: delectatio-
nes in dextera tua vsq; in finē. Unde et cer-
ta spe cōcepta cū fiducia loquitur. et dexte-
ra eius amplectabil̄ me. **E** Tu iam me
cū videris: an ita affecte: et affectate hūc tā-
te suauitatis locū illud q̄z oueniat de psal-
mo vsurpare. vt dicat etiā ipsa in pace in
idipsum dormiā et requiescā. p̄ferri cū sup-

leua atq; dextera

petat causa que sequit̄ qm̄ tu dñe singula-
riter in spe cōstituiti me. Quod equidē ta-
le est. Donec q̄s p̄mitur a sp̄u seruitutis: p̄-
rumq; habet de spe: de timore plurimū: nō
est ei par neq; requies: fluctuāte nimirū cō-
scia inter spem et timorē: maximeq; quod a
sup̄excellēte timore abūdāti cruciet̄. Itā
timorē penā habet. et ideo si est illi dicere. in
pace in idipm̄ dormiā et req̄escam qm̄ nec-
dum se singularit̄ in spe cōstitutū dicē po-
test. Ceterū si paulatim per incrementū gratie
ceperit deficere timorē: p̄ficere spes: cum
demū ad hoc ventū fuerit vt p̄fecta caritas
ex toto foras mittat timorē: nōne elusmōi
aīa singularit̄ in spe cōstituta videbit̄: ac p̄
inde etiā in pace in idipm̄ dormire iay et re-
quiescere? Si dormiat̄ sic inf̄ medios
cleros penne colūbe deargērate. Quod p̄-
pterea victū puto: qm̄ est locus inter timo-
rem et securitatē. tanq̄ inter leuā et dexte-
ram mediavidelz spes in qua mēs cōscia-
tia molli nimirū supposito caritatis stratu
suauissime req̄escit. Et forte in p̄sequētib̄
hui⁹ ipsi cantici hic locus fuerit dñgnat⁹.
vbi in descriptōe ferull salomōis ante ce-
tera habes. Media caritate cōstrauit: pro-
pter filias hirtim. Itā q̄ se singularit̄ in spe
cōstitutū sentit: nō iam in timore seruit: s;
req̄escit in caritate. **D**eniq; req̄escit et
dormit sp̄sa p̄ qua dicit̄. Adiuo vos filie
hirtim p̄ capreas ceruosq; cāpor̄: ne suscite-
tis neq; euigilare faciatis dilectā: quoad-
usq; ipsa velit. Magna et stupēda dignatio
quod q̄scere facit aīam cōtemplantē in si-
nu suo. insup et custodit ab infestātib̄ curis.
p̄tegitq; ab inq̄etudib̄ actionū et molestijs
negocior̄: nec patit̄ oīno suscitari: nisi ap̄
ipsi vtiq; volūtatē. At istud nō i angustijs
finiendi iam sermōis adoriendū est: magis
aīr hinc alius inchoet: quatin̄ locus delect-
abilis. debita intractando diligētia non
fraudez. nō qd̄ vel tūc sufficientes sumus co-
gitare aliquid a nobis tanq̄ ex nobis p̄-
sertim in tam digna tanq; eccellente et oīo
sup̄eminēte materia: sed sufficiētia n̄ra ex
deo est sponso ecclesie iesu x̄po dño n̄ro qui
est deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. lii. De excessu qui p̄teplatio
dicitur in qua sponso facit quiescere ani-
mam sanctam pro eius quiete zelans.

Diuro vos filie hierusalē

per capreas ceruosq; cāpor̄: vt nō
excitatis neq; euigilare faciatis

Sermo. LII.

dilectā quoadusq; ipsa velit. Prohibentur
adolescētule (has enī filias hirtim dicit q̄
etiā delicate et molles et quasi femineis ad-
huc affectib̄ et actib̄ infirmis: p̄p̄se tñ inhe-
rent spe p̄ficiēdi et p̄ficiēdi hirtim).
Prohibēt̄ ergo ab infestatione sponse
dormiētis: ne scz p̄ter voluntatē ipsi v̄l-
laten⁹ eā excitare p̄sumant. Propterea
enim dulcissimus sponso leuam suā capi-
ti ei⁹ supposit. scdum ea que p̄missa sunt:
quatin̄ in sinu suo eam quiescere faceret et
dormire. Et nūc sicut subinde scriptura p̄-
sequit̄ ipse custos illius dignantissime et be-
niuolēissime uigilat sup̄ eā: ne adolescētū-
larū crebris minutisq; necessitatib̄ inque-
rata euigilare cogat. Ita est litteralis co-
herentia textus. **S**ed enim contestatio
illa facta p̄ capreas ceruosq; campor̄ nihil
oīno scdum litterā p̄sententia rationabilis
habere videt̄: adeo eā totā sibi vendicat in-
telligentia spiritalis. **A**t (quoquo
modo illa se habeat) iterim bonum est nos
hic esse: et intueri paulisp̄ nature diuine bo-
nitatē: suauitatē: dignationē. Quid namq;
tu homo i humanis vn̄q; affectib̄ expert⁹
es dulcius: q̄ modo tibi exprimitur de cor-
de altissimi? Et exprimit̄ ab illo q̄ scrutat̄
alta dei: et nō potest nescire q̄ in eo sunt: q̄
sp̄s ipsi est. nec aliud plane loq̄ quā apud
ipsum vidit. qm̄ veritatis sp̄s est. Deniq;
nec deest in n̄ro genere q̄ hoc munere felix
leticari meruerit. et sic in semetipso suauis-
simi archani hui⁹ habuerit experimētū. ni-
si tñ scripture loco q̄ p̄e manibus est. oīno
decedimus: vbi man: feste inducit celestis
sp̄sus vehemētissime zelans. p̄ quiete cu-
lusdā dilecte sue sollicit⁹ seruare inter bra-
chia. pp̄ta dormiētē: ne qua forte molestia
vel inq̄etudine a somno suauissimo detur-
bet̄. Non me capio p̄e leticia qd̄ illa maie-
stas tam familiari dulcis p̄ortio n̄re se in-
clinare infirmitati minime dedignat̄: et sup-
na deitas aīe exultātis inire cōnubia: ei⁹
sp̄s ardētissimo amore capri exhibere af-
fectū nō despicit. Sic sic in celo esse nō am-
bigō vt lego in terra. sentietq; p̄certo aīa
qd̄ cōtinet pagina. nisi qd̄ nō sufficit ista oī-
no exprimere quātum capere illa tūc pote-
rit: sed nec quātū iā potest. Quid putas il-
lic accipiet: que hic tanta familiaritate do-
nat̄: vt dei brachijs amplecti se sentiat: dei
sinu foueri: dei cura et studio custodiri: ne
dormiēs forte a quopiā donec vitro euigi-
let excitet̄? **B** Age iā itaq; dicamus si

possum⁹ quisnā ille sit somn⁹. quo delicate
suā sp̄sus obdormire velit: nec oīno patia-
tur nisi ad ipsius arbitriū excitari. ne forte
cū legerit q̄s apud ap̄m: hora est iā nos de
somnia surgere: siue apud p̄phetaz exorari
ab ipso deū. illuminari oculos suos ne vn̄q;
obdormiat in morte: nominū equiuocatio-
ne turbet̄: nec inueniat oīno quid digne de
obdormitiōe sp̄se que hoc loco memorat̄
sentire possit. Itā ne illud quidē simile est
huic: qd̄ de lazaro ait in euāgelio dñs. La-
zarus amice⁹ noster dormit: eamus et a som-
no excitem⁹ eū. Hoc enī dicebat de morte
corporis ei⁹: cū discipuli de dormitiōe som-
ni dñm putarent. Itō est autē is sp̄se som-
nus: dormitio corporis vel placida que sen-
sus carnis suauiter sopit ad tēp̄a: vel hor-
rida. q̄ fundit vitā tollere p̄sueuit. Multo
magis vero et ab illa alienus existit qua ob-
dormit̄ morte: cū videlicet i pctō qd̄ est ad
mortē irruocabiliter p̄seueratur. Magis
autē istiusmodi vitalis vigilō sopor sensum
interiorē illūinat: et morte. ppulsa vitam
tribuit sempiternā. Renera enī dormitio ē
q̄ tñ sensum non sopiat: sed abducatur. Est et
mors qd̄ nō dubi⁹ dixerim. qm̄ ap̄us quof-
dā in carne adhuc viuētes cōmēdādo sic lo-
q̄tur. Dormit̄ estis. et vtravestra abscōditā
est cū x̄po in deo. Proinde ego nō absur-
de sp̄se extasim vocauerim mortē: q̄ tñ nō
vita: sed vite eripiat laqueis: vt possit dice-
re. Ania n̄ra sicut passer erepta est de laq̄o
venantiū. Inter medios namq; laq̄os in hac
vita incedit. q̄v̄tq; totiens nō timētur: q̄
ticiens sc̄tā aliquat̄ vehemēti cogitatione
aīa ab semetipso abripit̄: si tñ eosq; men-
te secedat̄ auolet. vt hūc cōmunē trāscen-
darum et cōsuetudinē cogitandi. Et enī
frustra tacit̄ r̄hete ante oculos pennatorū.
Quid enī formidet luxuria: vbi nec vita sc̄-
tit̄? Excedēte quippe aīa et si nō vita: certe
vite sensu: necesse est etiā vt nec vite tēpta-
tio sentiat̄ur. Quis dabit mihi pennas sic̄
colūbe: et volabo et requiescā? Et itaq; hac
morte ego frequēter cadā: vt euadā laque-
os mortis: vt nō sentiā vite luxuriātis mor-
tiferā blādimenta: vt obstupescam ad sen-
sum libidinis: ad estū auaricie: ad iracun-
die et ipatiētie stimulos: ad angores solli-
citudinis: et molestias curarū. Moriat̄ aīa
mea morte iustorū: vt nulla illa queet inu-
sticia: nulla oblectet̄ itiquitas. Bona mors
que vitā nō aufert: sed transfert in melius
i. iij.

forma:

Rerum hec hominum est. **L** Sed mo-
riatur aia mea morte si dici potest etiaz an-
gelorum: vt presentium memoria excedat.
rerum se inferiorum corporearumq; nō mō
cupiditatibus: s; et similitudinibus eruat.
s; et ei pura cū illis cōuersatio: cū quibus ē
puritatis similitudo. Talis vt opinor: ex-
cessus: aut tantum aut maxie cōtēplatio
dicitur. Rerum etenim cupiditatibus viuē
do non teneri. humane virtutis ē: corporuz
ho similitudinibus speculādo non inuolui/
angelice puritatis ē: vtruzq; tñ diuini mu-
neris ē. Atrunq; excedē: vtrūq; telpsū trā-
scēdē ē: s; longe vnum: alterum non longe.
Btūs qui dicē pōt. Ecce elongaui fugiēs: et
mansi in solitudine. Non fuit cōtētus exte-
re: nisi et longe se faceret: vt posset quiescē
Transiisti carnis oblectamēta vt minime
tam obedias concupiscētis eius: ne tenea-
ris illecebris. p̄ccisti. Separasti te. sed nō
dū elongasti. nisi et irruentia vndiq; fantas-
mata corporearum similitudinum transuo-
lare mentis puritate preualeas. Ducis que
noli tibi promittere requies. Erras si citra
inuenire te citimas locum quietis: secretū
solitudinis: luminis serenum: habitaculum
pacis. Sed da mihi qui illic peruenit: et
in cunctanter fateor quiescentem. qui meri-
to dicat. Conuertere anima mea in requies
tuam: quia dominus benefecit tibi. At que
hic vere in solitudine locus: et in lumine ha-
bitatio: proxius iuxta prophetam taber-
naculum in vmb:aculum dei ab estu: in se-
curitatem et absconsonē a turbine et a plu-
uia. De quo et sanctus dauid. Abscōdit me
inquit in tabernaculo suo in die maloz: pro-
tegit me in absco:dito tabernaculi sui. Du-
ta ergo in solitudine hanc secessisse spōsam
ibiq; pre amēnitate loci: iter amplexus spō-
si suauiter obdo: misse idest spiritu excessif-
se: quando prohibite sunt adolescentule ex-
pergefaccē illā q̄ad ipsa voluerit. **D** At
istud qualiter? Non enim simpliciter: neq;
leui vt assolēt cōmonitione prohibite sunt
sed omnino noua et insuetā p̄testatiōe: per
capreas ceruozq; campoz. Quo quidez ge-
nere ferarū videntur mihi satis cōgruēter
expresse scē anime exute corporeibus: simul
et qui cū deo sunt angeli: nimirū propter a-
cumē visus: et saltus celeritatem. Atrunq;
hoc siquidem vtriusq; spiritibus cōuenire
cognoscimus: nam facile et perunt summa
et intima penetrat. Quozū quoz; in cāpis
designata conuersatio cui dēter liberos at-

capro g. arui: ~

q; expeditos signat in cōtēplatione discor-
sus. Quid sibi vult ergo admiratio sc̄ta per
illos? Profecto ne inquit adolecētule
audeant leui ex causa euocare dilectā a taz
reuerendo collegio: cui absq; dubio torrens
admiscetur. quozis cōtēplando excedit
Pulchre itaq; hōiū auctoritate terrētur/
a quozum societate constat auelli illā ipsaz
imporunitate. Attendant adolescentule
quos offendant pariter cuz matres inquie-
tant: vt nō i illū celestē cōuentū sine ma-
gna necessitate irruere vereātur. Id q̄ppe
se agere cogitēt. quozis in cōtēplatione
quiescenti plus iusto moleste sunt. Pōnēt
sane in volūtate ipsius. et vacare sibi: et cure
illaz intēdere: prout oportere iudicauerit:
cū vetatur excitari ab illis quozisq; ipsa ve-
lit. Hōuit sponsus quanta flagret dilectiōe
etiam erga proximos sponsa: et satis propa-
caritate sollicitari matrem de profectibus
siliarum nec se vllō pacto vel sustractione
seu denegaturā. quātum et quozis opus
fuerit. propterea q; secure discretiōi et cre-
dendā cēsuit hanc dispensatiōē. Non enīz
est talis quales multos videremus prophēti-
ca inuisione notatos: q; qd crassum est et for-
te assumentes qd debile est. p̄ficiūt. Hūq;
medicus valētes requirit: et nō poti⁹ egro-
tantes? Si contingat facit forsitan vt ami-
cus: sed nō vt medicus. Quos docebis ma-
gister bone: si omnes indoctos reppuleris?
Quibus queso habebis diligentia discipli-
ne: si indisciplinatos vel effugaueris omēs
vel fugeris? In quibus obsecro tuā p̄roba-
bis patiētiam: si solos admiseris māueros
inquietos excluseris? **E** Sunt tamen
de hic sedentibus qui vtinā p̄is capituluz
attētī⁹ obseruarent. Cogitarēt certe quan-
ta p̄positis reuerētia debeat quos teme-
re inquietādo celi quozis cimbuz se reddūt
infestos: et nobis forte plusculū solito par-
cere demum inciperent: nec tā irruerēt
leuiterq; se iam ingerent cū vacam⁹. Kara
satis mihi ad feriādū a superueniētibus vt
bene no: unt cōceditur hora: etiā cū ipsi me
in omni patiētia sustinebūt. Verū ego scru-
pulosus moueo istiusmodi querelaz: me q;
forte pusillanimitū sup̄za vires proptie pati-
entie dissimulet a necessitatibus suis: dum
me inquietare veretur. Superfedeo igitur
et ne magis ipatiētie erēplū videar bene in-
firmis. Pusilli dñi sūt. in eū credentes: nō
patio: vt ex me scandalū patiātur. Hō vtōz

Sermo. LIII.

hac potestate magis aures ipsi me vtantur
vt libet: tñ vt salui fiant. Parcent mihi si
nō peccerint: et in eo potius quiescā: si nō
me inquietare timerint. p̄ necessitatibus
suis. Seram eis morē quoad potuerit. et in
ipsis seruā deo meo quam diu fuero: in ca-
ritate non ficta. Hō querā que mea sūt nec
qd mihi est vtile: sed qd multis id mihi vti-
le iudicabo. Hōc solū deprecor: vt fiat acce-
ptū eis fructuosū: ministeriū meū: si forte
ex hoc inueniā in die mala mīaz in oculis pa-
tris eoz: simul et sponsi ecclesie iesu christi
dñi n̄ri: q; cū eo est super omnia deus bene-
dictus in secula. Amen.

Sermo. liii. Qualiter per montes et
colles significantur beatitudines celestiu
spirituū in qbus transiit filius dei. .i. notū
fecit mysteriū sue incarnationis. veniēs ad
se incarnandum.

Or dilecti mei. Videns

sponsa nouā adolescentularū vere-
cūdiā et verecūdiū timorē: qd scelli-
cet de nouo cepissent non audere se ingerē
sancto orio ipsi: nec sicut heri et nudius ter-
tius moleste fieri descendi in p̄tēplatiōe p̄-
sumerēt: agnoscit hoc sibi puenisse cura et
opera spōsi. et exultās in spū sine pillaz pro-
fectū q̄a nimia et superflua inq̄etudine con-
pescūt: siue p̄ sua deinceps futura liberi-
ore q̄ere siue etiam p̄ dignatione et fauore
spōsi adeo p̄ hac ipsa ei⁹ q̄ere zelantia: et tā-
to studio defēsantis suauissima oria sua im-
mo studia feruētissima: ait hoc facere vocē
dilecti sui: hui⁹ rei gr̄a factaz ad illas. **E**
Teni is q̄ alius p̄ceit sollicitudine vir vn-
q; vel raro secure vacat sibi: dū semp timeret
sui p̄nuriā facere subditis: et nō placē deo
qd cōi vtilitati p̄p̄tam p̄fert q̄erem et con-
tēplatiōis dulcedinē. Non aut par gaudū
et securitatis accedit interdū suauit̄ feriatū
cū ex metu quodā et reuerētia erga se imis-
sa diuinitus cordibus subditozū intelligit
suā deo placē quietē: q; facit vt illi equo ma-
gis aīo suas necessitates sustineāt: q; p̄tis
spiritualis gr̄a audeāt oria temere p̄turbaē.
Hā iuxta trepidatio parvuloz manifeste si-
gnat audisse eos itus q̄si minacē. atq; i cre-
patoriā illi⁹ p̄culdubio vocē q; i. p̄pheta lo-
quit. Ego qui loquor iusticiā. Hor ei⁹ in spi-
ratio eius: ac iusti timozis incussio. Comp-
ta q; hac voce: sponsa gaudens et exultās:
vor inquit dilecti mei. Amica est: et gaudio
gaudet propter vocem sponsi. **E**t addit

Ecce is venit salies in mōtib; transilient
colles. Compta: ex auditu vocis: dilecti p̄ti-
tia: incūctanter intēdit bñ curiosos oculos
ad vidēdū quem audierat. Auditus tucit
ad visum. q; fides ex auditu: qua corda mū-
dātur vt possit videri deus. Sic enī habes.
Fide mūdans eoz da eoz. Videt itaq; veni-
entē quē loquētē audierat. obseruante ēt
hic ordinē illū spiritu sancto qui apd p̄phe-
tam descriptus ē ita. Audi filia et vide. Et
vt certius aduertās nō casto ne fortuito: s;
de studio magis et industria ob illā scilicet ra-
tionē quā premisimus: auditū hoc loco p̄e-
missum visum: vide si non hic ordo vborū a-
scō quoz; iob obseruatus inuenitur: vbi sic
loquitur deus. Auditu auris audiui te. et
nūc oculus meus videt te. Sed et vbi spiri-
tus sanctus super apostolos in die penteco-
stes descendisse memoratur: nonne audit⁹
visum preuenisse describitur? Hic enim fa-
ctus est repente de celo sonus tanq; adue-
nientis spiritus vehementis. Et infra. Et
apparuerunt illis disparte lingue tanquaz
ignis. Et hic ergo spiritus sc̄ri aduētum p̄-
mo auditus. dehinc visus p̄cepisse refertur
Sed de hoc satis: qm tu quoz; si curas ope-
raz dare huiuscemōi inquisitioni: poteris et
ipse forsassis in alijs scripturis locis nōnul-
la similia reperire. **B** Hūc tam illud con-
sideremus qd diligentioris eger inquisiti-
onis: et difficilioris habet accessus. Ad qd
nimirum ois egere me fateor adiutorio spi-
ritus sancti: vt penere in lucē possim qui il-
li sint montes seu colles: sup̄ quos sc̄lietem
et trāsiliētē eos ecclia sponsū lectis specta-
uit obtutib⁹: credo cū p̄paret ad ipsi⁹ redē-
ptionē: cui⁹ occupierat decore. Hā id quidē
p̄p̄heata et nō dubie senseri. qm simile qd
de p̄pheta occurrit mihi: eundē ter in spū p̄-
uidēte et exp̄mēte saluatoris aduētū. In so-
le posuit tabernaculuz suū: et ep̄e tanq; spō-
sus p̄cedens de thalamo suo. Exultauit vt
gygas ad currēdā viam. a sumo celo egres-
so ei⁹. et occurus ei⁹ vq; ad sumū ei⁹. Cur-
sus et recursus is notissimus est: a quo et ad
qd initus: p̄sumatusq; notissimū. Quid igitur?
P̄tingemus nobis siue psalmis ista leg-
gētes: siue i p̄nti cāticoviz gygātes. p̄cere
statuē. absēris cuiuspiā mulier est amore ca-
ptū. et dū p̄perat ad cupitos p̄plexus. tran-
siliētēz mōtes collesq; hos q; videmus mo-
le corpa sup̄ plana fre tāta altitudine emine-
tes vt et s; nubes aliq; illoz v̄ricē extulisse
cernā. Verū si decz istiusmodi corpeas phā-
litiū.

In illis spiritus: ~

casas imaginari. p̄sertiz tractātes hoc cā
ticū spūale: sed nec licet oīno nobis qui me
minim⁹ legisse in euāgelio. q̄a spūs est de⁹:
et eos qui adorāt eū oportet in spū adora
re. ¶ Qui sunt ergo hi spirituales mōtes et
colles: vt postmodū cōsequenter agnosca
mus: spūs q̄ de⁹: ac p̄ hoc spūs est: qua
les et cuiusmodi dabit saltus in illis: siue p̄
per illos: Si illos putamus in q̄bus euā
gelii refert olim fuisse relictas nonagin
tanouē oues cū pius pastor: exvenit vnam
in terris q̄rere q̄ perierat: nihilominus ad
huc in obscuro res est: et intellectus heret:
dū difficile sit iuenire: spūales iller supcele
stes beatitudines (naz ipse sunt sine dubio
q̄ ibi mēdare sunt oues) q̄ vel quales ali
os habent spūales similit̄ mōtes vel colles
ad habitandū pascendūve in illis. Verū
si nō in veritate aliqui esset: veritas hoc nō
dixisset. Sed neq; p̄pheta lōge ante de ciui
tate supna hirsit. prulisset. q̄a fundamēta
ei⁹ sint in mōtibus sc̄tis: si nō vere inibi es
sent mōtes sc̄ti. Deniq; q̄ celestis habita
tio illavere habeat nō modo spūales sed et
vivos ac rationabiles mōtes collesq;: audi
ssiam. Mōtes et colles cātabūt coram deo
laudes. ¶ Quinā igit̄ isti: nisi idem ip
si celi inhabitatores spūs: quos dñcavoce
oues dixim⁹ appellatos: vt ipsi sint mōtes
qui oues nisi forte absurdūz tibi videat: aut
in mōtibus mōtes: aut oues in ouib⁹ pasci.
Et iuxta litterā quidē durū sonat: sc̄m spi
ritalē aut̄ intelligētā dulce sapit si subtil
ter adūtam⁹ q̄modo vtrariūq; ouis pastor:
dei sc̄z sapia x̄ps. vñū idemq; pabulū x̄ita
tis aliter in fr̄is: aliter in celestib⁹ gregib⁹
suis amministret. Nā nos quidē mortales
hoīes iterim in loco pegrinationis n̄fe in
sudore vult⁹ n̄fi comedere panē n̄m neces
se habem⁹: foris illi in labore et erūna mē
dicātes. id est vel a doctis viris vel a sacris
libris vel certe p̄ ea q̄ facta sunt inuisibilia
dei intellecta sp̄iciētes. Angeli aut̄ in omī
plenitudine et nō a semetipsis: tñ in semet
ipsis tāta facilitate quāta felicitate accipi
unt vnde beate viuūt. Sunt enī om̄s docī
biles dei: q̄d sane electos hoīm q̄nq; assecu
turos certaveritate. p̄mittit: et nō dū expe
riri tribuit felicitate securo. ¶ Ascūtur p̄
inde in mōtib⁹ mōtes: vel oues in ouib⁹ cū
sane supne ille substātie spirituales intra se
metipsas de verbo vite vnde suā beatā per
petuent vitā affluēt̄ inueniunt: idem ipsi
et montes et oues: montes propter pleni

tudinem vel celsitudinē: oues p̄pter man
suetudinē. pleni q̄ppe deo: celsi meritis: cu
mulati virtutib⁹. nihilomin⁹ tñ erectos x̄
tices tota et humili obediētia submittant.
et inclinat̄ illius lōge supereminētia ip̄erio
maiestati: tanq̄ oues māfuerissime ad nu
tū sui pastoris per oīa ambulātes: et sequē
tes eū quocūq; ierit. Et in his sc̄m p̄phe
tam dauid vere mōtibus sc̄tis tanq̄ p̄ima
oīm creata sapia: fundamēta ciuitatis dñi
ab initio firmiter stabilita cōstitūt: q̄ vtiq;
vna est in celoz in terra: licet ex parte pere
grinās et ex parte regnans. ¶ Et ex his ni
hilomin⁹ iuxta ysaiam tanq̄ q̄busdā vitali
bus cimbali bñsonantibus iugis resonat
gratiarū actio et vox laudis: suauis et icessa
bilivoce iplētib⁹. q̄d ex eodē p̄pheta pau
loante memorauim⁹ q̄a mōtes et colles cā
tabūt corā deo laudes: et item q̄d ille ali
loquēs ad dñm deū: beati ait q̄ habitant in
domo tua dñe in secula seculorū laudabūt
te. ¶ Di ergo (vt ad id recurrā) vñ
de aliquantū sed vt puro necessarie digres
sum est) illi sunt mōtes atq; colles in q̄bus
ecclesiavidi celestē sponsum mira alacri
tate salientē. cū ad suos p̄peraret ample
rus: nec modo salientē: sed et trāsiliētē eos.
His tibi hos saltus ex litteris p̄phetarum
apostolorū q̄ demōstrat. Nō quod nūc oīa
q̄ de hac re apud illos ab oīosis iuenti q̄
unt testimonia replicare incipiā. Doc enīz
longū est opus nō est: sed ea tantū pono q̄
breuiter et aperte astruere videant̄ id q̄d vi
cū de sp̄s saltib⁹. Dicit de illo dauid. quia
posuit in sole tabernaculū suū: et ipse tanq̄
sp̄sus p̄cedens de thalamo suo. exultauit
vt gygas ad currendam viā: a sommo celo
egressio ei⁹. en quātū saltū dedit: a sommo
celo ad terras? Sane enim nō inuenio alibi
vbi in sole posuerit tabernaculū suū. id est
in luce et in manifesto suam sit dignit̄: ex
hibere presentiam ipse lucis inaccessibilis
habitor: nisi vtiq; in terris. Deniq; in l̄
ris visus est: et cum hominibus cōuersat⁹
est. In terris in p̄ palā. quod est in sole po
suit tabernaculū suū corpus videlicet
quod de virginis corpore ad hoc sibi apta
re dignatus est: vt in eo in se inuisibilib⁹ vi
deretur: et sic videret omnis caro salutare
dei cū in carne venisset. Salit ergo in mon
tibus. id est in illis supremis spiritibus cū
ad eos vsq; descendit. sacramētū a seculis
absconditum et magnum pietatis myste
rium eis dignanter aperiens. Sed trāns

mōtes: ~

q̄ angli mōtes dñi

Sermo. LIII.

ens hos superiores atq; eminentiores mō
tes: chernubin scilicet atq; seraphin: nec nō
dominationes: p̄ncipatus: et potestates: x̄
tinesq; etiā ad inferiorē vsq; angelozū ordi
nem descendere tanq̄ ad colles dignat⁹ est
Sed nūquid vel in illis remansit? Trānsili
it et colles. Nō enī inquit angelos: sed se
men ab: ahe apprehendit. quod vtiq; ange
lis iferius est: vt sermo ipleretur quē dixit
memoratus p̄pheta loquens ita ad patre
de filio. Minuisti eū paulominus ab ange
lis. Quāq; hoc sane ad cōmendationē na
ture humane dictū possit itelligi quod ho
mo ad imaginē et similitudinē dei condit⁹
ac predictus ratione: ad instar vtiq; angeli:
modicum tamē distet ab angelo p̄pter coz
pus de fra. Sed audi apostoli paulū aper
te p̄nuntiantē de eo qui in forma dei cū es
set nō arbitrabatur rapinā esse se equalem
deo: q̄a semetipsum exinanuit formā serui
accipiens: in similitudinē hominū factus.
et habitū iuentus vt homo. Et rursum. Vbi
venit plenitudo tēporis. misit deus filiū su
um factū ex muliere: factū sub lege: vt eos
qui sub lege erāt redimeret. Qui ergo fa
ctus ex muliere factus et sub lege est: pro
caldubio nō solum montes. id est maiores
superioresq; beatitudines: sed etiam mino
res angelos descendēdo trānsiit. qui qui
dē in p̄paratione superiorū merito collum
nomie designatur. Ceterū qui minor est in
regno celozū. maior est quouis carnē por
tate super terrā. etiam si sit ille magnus io
hānes baptista. Nā est sane deū hoīem fa
teamur etiā in homie super oēm p̄ncipatū
et potestātē lōge incōparabilē p̄ceminē
re: certū tñ q̄a estū p̄eit maiestate: sed in fir
mitate succubuit. Ita ergo salit in monti
bus: et trāsiliit colles: cū nō solū superiorū
bus sed et inferioribus spiritibus dignatissi
me se inferiorē exhibuit. Nec modo super
nis illis spiritibus: sed et ipse qui domos lu
teas inhabitāt subiectū se exhibuit: trānsi
lēs et vincens humilitate etiā hoīm humi
litate. Erat demiq; subdit⁹ Marie et io
seph. cū esset puer vno dēnis in nazareth et
apud iordanē iohānis se manib⁹ iā iuuentis
iclinauit. ¶ Sz iclinata ē dies: nec adhuc
oīno de his mōtib⁹ descendere liber. Ceterū
si hac vice voluerim⁹ cūcta horū p̄out dele
ctat explorare amena: abdita p̄curari: ve
redūz ne aut sermo grata breuitate careat
aut larga excellensq; materies debita dili
gētia festinatōe fraudet. ¶ Pauserim⁹ p̄inde

hodie iā si placet in montibus istis qm̄ bo
nū est nos hic esse. vbi a pastore christo vna
cum sanctis angelis in loco pascue colloca
rit: et iocūdius pascimur: et vberius. et nos
siquidē oues pascue eius. Ruminemus er
go tanq̄ mūda aialia boni pastoris que de
hodierno sermone tota auiditate glutui
mus: sermone altero residua capituli eius
dem attētius percepturi: largiente sponso
ecclesie iesu x̄po dño n̄fo. qui est super oīa
deus benedictus in secula. Amen.

¶ Sermo. liiij. Quāter tantū p̄ mō
tes significatur angeli et homies. et p̄ col
les demones. Itē de triplici timore. q̄ d̄sq;
timere debet. ne perdat gratiam bene ope
randi quam a deo suscepit.

¶ Super eodem capitulo

quod hesternō sermone versa
tū est. diciturus sum aliū in tel
lectū quez hodierno seruauis: vos p̄bate et
eligite portioza. Nō est opus superiora re
petere que excedisse nō arbitror in tā bre
ui. Si quominus tamē: scripta sunt vt dicta
sunt: et excepta stilo sicut et sermones cete
ri: vt facile recuparet quod forte exciderit
Quā p̄p̄ accipite alia. Ecce venit is in
q̄t salis in mōtib⁹: trāsiliens colles. ¶
Sp̄sum loquit. q̄ p̄fecto tūc in mōtib⁹ sa
lit: cū missus a patre ad euāgelizādū pau
perib⁹: angelo: ū fungi nō est dignat⁹ of
ficio: fact⁹ magni p̄siliū angelus q̄ dñs erat
Per se descendit ad terras: q̄ alios delega
re solebat. p̄ se notū fecit dñs salutare suū:
p̄ se in p̄spectu gentiū reuelauit iusticiā su
am. Cū itaq; om̄s iuxta pauli tenētā āmi
nistratozū spūs sint missi in ministeriū pro
pter eos q̄ hereditatē capiūt salutē: q̄ erat
sup illos fact⁹ est iter illos tanq̄ vn⁹ ex il
lis: dissimulās iniuriā et accumulās gratiā.
Sz audi ip̄m. Nō veni iquit ministrari sed
ministrare: et aīam meā dare p̄ multis. Qu
qdē ceteroz nemo fecisse iuent⁹ est: vt oēs
q̄ quot ministrasse vili sunt. ip̄e deuot⁹ trās
ierit fidelibusq; obsequis. Bon⁹ minister. q̄
carnē suā in cibū: sanguinē i potū: aīaz mi
nistravit in p̄ciū. Bon⁹ plane q̄ spū alacer/
caritate feruēs: pietate deuot⁹: nō solū sa
lit in mōtib⁹: sz et trāsiliit colles. i. sup̄ et vi
cit alacritate mīstrādū vt pote quē vnxit de
us de su⁹ oleo leticie p̄foritib⁹ suis: i q̄ vi
q; exultauit vt gigas ad currēdā viā. Dēi
q; trāsiliit. Habuēt et p̄uenit ad x̄ginē: eo
dē archangelo attestāte cū ait. Que gr̄a pla

qu sp̄a. salit: ~

na dñs tecū. Quid? Quē mō reliqisti celo nūc i vtero reperis? Quonā mō volavit et p uolavit super pennas ventoz? Actus es o archangele: trāsilijit te: q̄ p̄misit te. ¶ Aut certe saliebat in montib⁹: cū in angelis oli patrib⁹ apparebat: quod vtiq; p̄rietati lit tere magis cōuenire videt. Non enī ait saliens in mōtes: sed in mōtib⁹. vt ipse in eis salire videat: qui facit et dat vt saliant. quē admōdū loquit in pphetis. operat in iustis: cū illis verba: istis opera tribuit. Adde qd̄ aliqui illoz psonam eius gerēbāt: itavt loquentur q̄iq; illoz non tanq̄ angelus: sed tanq̄ dñs. Terbi gratia: ille angel⁹ qui cū Moyse loquebat dicebat. non ego dñs. sed ego dñs atq; id frequētius iterabat. Saliebat ergo in mōtib⁹ id est in angelis in quibus et loquebat: et suā hominib⁹ exhibebat presentia. Ad hoies enī saliebat: sed in angelis nō in se. Non in sua natura: sed in subiecta creatura. Qui el salit: de loco ad locū vadit quod nō cadit in deū. Ergo in mōtib⁹ id est in angelis saliebat: qui in se non poterat: et saliebat vsq; ad colles. id est patriarchas et pphetas ceteros que spirituales viros de terra. Sed trāsiliebat colles cū nō solū magnis et spiritilib⁹ viris: sed et aliq̄bus de populo etiā et nōnullis mulierib⁹ eque in angelis loq̄ et apparere dignatus sit. ¶ Et colles dicit aerias potestates que inter montes quidē minse iam nu merantur: pro eo quod avirtutū celsitudie per superbā defluerint. nec tamē vsq; ad hūilia vallū siue ad valles humilū p pententiam detumescunt. De his arbitroz illud dictum in psalms. Montes sicut cera fluxerunt a facie dñi. Nos itaq; tumentes ac steriles colles. tanq̄ medios postos inf mōtes pfectoz et valles pētētiū. pculdubio trāsilijit qui in montib⁹ salit. hīs p̄teritis et despectis descendit ad valles: vt valles abū dent frumento. Porro illi eterna et regiōe ariditate ac sterilitate damnantur: sicut habes prophete imprecationem super illos. Nec ros inquit nec pluvia descendant sup vos. Atq; vt noueris quod ad angelos qui preuaricati sunt sub figura montū gelboe ista loquatur vbi iquit ceciderūt vulnerati multi. Quam multi in his maledictis mōtib⁹ de exercitu israel ceciderunt a p̄ncipio: et quotidie cadunt. De quibus et habes in eodem propheta: cum dicit deo. Sicut vulnerati dormientes in sepulcris quoz non es memoz amplius: et ipsi de manu tua

repulsi sunt. Non est ergo miruz si steriles et infructuosī permānēt isti: non montes celi: sed aerij colles super quos nec ros nec pluvia descendit. quippe auctore gratie et benedictionum largitore trāsiliente eos descendente ad valles. vt celesti imbre per fundat hūales qui sūt sup terram: et fructū afferūt in patientia: fructū tricesimū et sexagesimū: et centesimū. Deniq; visitauit terram et inebriauit eā: multiplicauit locuple tare eam. Terram visitauit nō aerem: quia misericordia dñi plena est terra. Deniq; operatus est salutē i medio terre: nūquid et i medio aeris? Hoc aduersus origenē qui in aere domini glorie venuo pro demonibus impudenti crucifigit mēdacio cū huius cōsciis mysterij paul⁹ affirmet: qd̄ resurgēs ex mortuis iam non moritur: et mors illi vltra nō dominabitur. Verū nō solū visitauit terram qui aerem trāsilijit: sed etiam celū dicēte scriptura. Dñe in celo misericordia tua: et veritas tua vsq; ad nubes. Et qd̄ ad nubes enim celū est. quod inhabitāt sancti angeli quos nō trāsilijit sponus. sed salit i eis. itavt imprimat ipsis duo quedā vestigia pedum suoz: misericordiā et veritatem. De quib⁹ dñi vestigijs memini me in supiorib⁹ mōtib⁹ pleni⁹ disputasse. A nubib⁹ vero et infra demonū habitatio est in aere isto infimo et caliginoso in q̄bus non salit sponus sed trāsilijit illos et p̄terit: nec vllū in se retinet dei trāscuntis vestigiū. Nam quomodo in diabolo veritas est de q̄ in enā gelijis veritatis sentētia extat. quod in veritate non stetit: sed mēdar extitit ab initio? Sed nec misericordē quis dixerit eū qui nihilomin⁹ ab initio homicida fuisse eadem ipsa euangelij veritate conuincitur. Porro autē qualis paterfamilias: tales et domestici eius. ¶ Pulchre p̄inde de sponso ecclesia psallēs qd̄ in altis habitat et hūilia respiciat in celo et in terra: nullā omnio mētionem facit de his qui in aere versant spiritibus superbis: quonā deus superbis respicit et humilib⁹ dat gratiā. Videt ergo illi salientem in montibus. et trāsilientē colles: iuxta imprecationē dauid dicētis. Omnes montes qui in circuitu eius sunt. id est in circuitu gelboe visiter dñs: a gelboe autē trānsseat. Diabolo nempe qui per gelboe d signatur hūc inde sunt montes quos visitat domin⁹: supra angeli. infra homines. In penam siquidē suam locum in aere isto mediū inter celum et terram: de celo cadens sortē-

Sermo. LIII.

tus est vt videat et iudeat: ipsaq; iudicia torqueatur scriptura dicente. Peccator videbit et irascetur dentibus suis fremet et tabesceat. Quam miser cū suspicit celos in q̄bus innumeros montes intuetur diuisa claritate fulgentes: diuinis laudib⁹ resultantibus: sublimēs in gloria abūdantes in gratia. Quā miseriter cum respicit terrā montes nihilomin⁹ quā plurimos de populo acquisitionis habentem: fide solidos: spe excellentes: caritate spaciosos: cultos virtutib⁹ bonoz: um operuz fructibus refertos: de rore celi tanq̄ de saltu sponi quotidianā capientes benedictionē. Cum quanto putamus dolore et rancore aspiciat ille cupidissimus glorie istos in circuitu suo tam gloriosos montes cū se et suos e regione incultosten ebrosos: bonis omnib⁹ infecundos despicit: itavt se sentiat esse obprobriū hominum et angeloz qui omnib⁹ exprobrabat. secundū illud in psalmo. draco iste quē formasti ad illudendū ei? Et qd̄ hoc: qd̄ ob ipsorum superbā trānsiit eos sponus saliens in montes qui in circuitu eius sunt: tanq̄ fons ascendens de medio paradisi irrigās vniuersa: et implens omne animal benedictione. ¶ Beati qui tro: re te voluptatis huius potari inter dū vel raro promeretur in quib⁹ et si non continue fluit: saltem per horas salit aqua sapientie et fons vite: vt fiat in ipsis quoz fons aque salientis inuitā eternam. Et quidem huius fluminis impetus letificat civitatem dei: sane per henniē et affluenter. In nostros autem montes q̄ in terra sunt vtinam interdū facta quasi in undatione saltus dare aliquos non despiciat. quib⁹ sufficienter irrigati: nobis quoz qd̄ quivalles sum⁹ stillare evel raras guttulas possint: ne omnino aridi et steriles remaneam⁹. Misericordia et egestas. et omnino famel valida in regione illa que nullis vnq; istius modivt salit vel stillariōib⁹ humectat: p̄terfluere et trāsilijere illā fonte sapientie. Et quia inquit non habuerūt sapientiam: perierūt propter suā insipientiā. Ecce venit is saliens in mōtib⁹: trānsiliens colles. ¶ Ad hoc salit vt trāsilijat. qui non vult ad omnes pertingere: neq; enim in omnib⁹ beneplacitū est deo. Fratres si iuxta sapientiam pauli scripta sunt ista ad correptionē nostrā: obseruem⁹ sponi discretos et circūspectos saltus: quē admōdū videlicet tam apud āgelos quā apud nos: et i humiles sa-

liat. et superbos trānsiliat. Si quidem excelsus dñs et humilia respicit. et alta a lōge cognoscit. Nec inq̄ attendam⁹ quo cauti sumus spōsi nos salutiferis salibus p̄parare ne veluti a mōtib⁹ gelboe forte trāseat et a nobis: si idignos suavitatiōe cōspexerit. Quid superbis terra et cinis? et de angelis trāsilijit dñs execrās cor supbiā. Ergo repudiatio angeloz fiat emēdatio hominū. Scripra est enī ad ipsoz correptionē. Coopere tur mihi in bonū etiāz diaboli malū: et laue manus meas in sanguie peccatozis. Quā liter iquit? Audi. Superbo certe diabolo horrenda et formidolosa maledictio intorquetur p: opheta dauid in psalmo dicēte de illo sub typo gelboe: vt supra memoratū ē. Montes inquit qui in circuitu eius sunt visiter dñs: a gelboe autē trānsseat. Sane ego hoc legens referens oculos in me intuentens diligēter inuenio me peste ipsa infectū quā in angelo dñs in tantū exhorruit: quatinus propterea declinaret ab eo. cū omnes in circuitu eius mōtes sicut de angelo siue hominib⁹ visitatōis sue gratia dignaret: et pauens tremens: q̄o ad memetipsū. Si sic actum est cum angelo: quid de me fiet terra et cinere? Ille in celo itumuit: ego in infero. Quis non tolerabiliorem in diuitate superbiā: quā in paupere ducat? Te mihi. Si tam dure in potente illo animaduersus est pro eo quod eleuātū est cor illi? nec ei profuit quod cognata potentibus superbia esse cognoscitur: quid de me erigendū et misero et superbo? Deniq; iam luo penas: iam acerbissime vapulo. Non sine causa sane ab heri et nudius tertius inuasi me languoz iste animi et mentis hebitudo: insolita quedam inertia spiritus. Currebam bene: sed ecce lapis offensiois in via: impedit et corru. Superbia inuenta est in me: et dominus declinavit in tra a seruo suo. Dinc ista sterilitas anime mee: et deuotionis inopia quam patior. Quomodo ita eraruit cor: meum coagulatum est sicut lac: factum est sicut terra sine aqua? Nec compūgi ad lacrimas queo: tanta est duricia cordis. Non sapit psalmus: non legere libet: nō orare delectat. Meditationes solitas non inuenio. Vbi illa inebriatio spiritus? Vbi mētis serenitas: et pax et gaudiz in spiritu scō? Ideo ad op⁹ manū piger: ad vigilias sonolentus: ad iram preceps: ad odiū pertinax: ligus et gula indulgētiō: segnior obtu-

colles: ~

in p̄fati mōtib⁹ dñs: ~
q̄ trānsseat p̄ dñs: ~

nosque predicatione. Deu omnes montes in circuitu meo uisitat dominus: ad me autem non appropinquat. Hum collis non sum et his quos transiit sponsum: Nam alius qui de intueo singularis abstinentie: alius de patientie admiranda: alius autem sume humilitatis: et mansuetudinis: alius in te me et pietatis: alium in contemplatione frequenter excite: hunc pulsare et penetrare celos orationum instantia: aliosque in aliis preminere virtutibus. Vos inquam considero oes seruantes oes deuotos: oes in christo unanimes: omnes donis celestibus et gratia affluentibus: tanquam spirituales reuera montes qui a domino uisitantur: et sponsum in se salientem frequenter recipiunt. Ego autem qui horum in me inuenio nihil: quid me aliud putem quam unum e motibus gelboe que perierit in ira et indignatione sua: ille ceterorum omnium benignissimus uisitator? Filiole. hec cogitatio tollit extollentiam oculorum: conciliat gratiam: sponsum salibus preparat. Nec ego in me transfigurauimus propter uos: ut et uos ita faciatis. Imitatores mei estote. Quod non de exercitio dico modum virtutum: aut motum disciplina: aut gloria sciantis (nec enim de huiusmodi quicquam mihi temere arrogauerim imitatione dignum). Sed uolo uos non parcere uobis: sed accusare uosmet ipsos: quod tunc forte in uobis uel ad modicum tepere gratiam: uirtute languescere deprehenditis: sicut et ego pro huiusmodi memetipsam accuso. Hoc facere homines est qui curiosus circumspicitor est sui: et scrutator uiarum suarum ac studiorum: atque in omnibus semper suspectum habet arrogantie uitium ne surripat. Et in ueritate didici nil eque efficacius esse ad gratiam promouendam: retinendam: recuperandam: quam si omni tempore coram deo inuentaris non altum sapere: sed timere. Beatus homo qui semper pauidus. Time ergo cum arriserit gratia: time cum abierit time cum uenit reuertetur. et hoc est semper pauidum esse. Succedant vicissim sibi in animo tres isti timores: secundum quod gratia uel adesse dignatur: uel offensa recedere: seu iterum redire placata sentietur. Cum adest time ne non idigne operis ex ea: nam hoc monet apostolus: uidete inquit ne in uacuum gratiam dei recipiatis. et ad discipulum. Noli inquit negligere gratiam quam in te est: et de semetipso dicebat: quod gratia dei in me uacua non fuit. Sciebat homo illius dei huius: redundare in contemptum donatis donum negligere: nec expendere ad quod donatum est: idque intolerabile esse superbiam iudicabat: et propterea studio

assidue hoc malum et ipse cauebat dicebatque cauendum. Sed rursum lateat fouea hic que nolo uos lateat de qua is ipse superbie spiritus raro insidiat periculosus: quantum oculis: sicut habetis in psalmis insidiat in abscondito quasi leo in spelunca sua. Nam si impedire non preualerit actione: respicit intentione: suggerens et suades quatinus effectum gratie arroges tibi. Quod quidem superbie genus longe illo priore et intolerabili esse non abigas. Quid enim odiosius illa uoce qua quidam dixerunt manus nostra excelsa: et non dominus fecit hec omnia? Sic ergo timendum manere gratia. Quid si recesserit: Nam multo magis tunc timendum. Plane multo magis: quod ubi tibi deficit gratia deficiat tu. Audi enim quid datur gratia dicat. Sine me (ait) nil potestis facere. Time ergo subtracta gratia tanquam mox casurus. Time et contremisce: deo tibi uel sentis irato. Time quia reliquit te custodia tua. Hec dubites in causa esse superbiam: etiam si non appareat: etiam si nil tibi conscius sis. Quod enim tu nescis: scit deus: et qui te iudicat ipse est. Sed nec qui seipsum commendat ille probat: est: quem deus commendat. Nihil quid commendat te deus: cum gratia priuat? Aut nunc quid qui humilibus dat gratia: humili auferet datam? Ergo argumentum superbie priuatio gratie est. Quamquam tamen interdum subtrahitur gratia siue retrahitur: non pro superbia que iam est: sed que futura est nisi subtrahatur. Dabes huius rei euidens documentum de apostolo. Quod stimulos carnis sue sustinebat iuitus non quod extolleret: sed ne extolleret. Sed siue iam existens: siue non dum. superbia tamen semper causa erit subtracte gratie. Nam si gratia respiciata redierit: multo amplius tunc timendum est ne forte contingat reciduum pati: iuxta illud de euangelio. Ecce sanus factus es: uade et amplius noli peccare: ne aliquid deterius tibi contingat. Tu dis recidere quam incidere esse deterius? Proinde inualescere periculo: inualescat et metus. Beatus esset cor tuum triplici isto timore repleueris. ut timeas qui dem per accepta gratia: amplius per amissa: longe plus per recuperata. Hoc fac et eris hydra in christi iunio impletusque ad sumum: ut tunc nisi mirum metretas non binas tibi: sed ternas: ut christi merearis benedictione: que a quo tuas parat in uinum letitie: et perfecta caritas foras mittat timorem. Quod dico: tale est. Quod timor est: quoniam ab estu refrigerat desideriorum carnalium. Imitis inquit sapientior dominus. et huius. Quod sapie salutaris potauit illi. Si timor sapie et

inuitio ad humilitatem
3. flores: ~

sapientia aqua: timor autem est. Denique timor domini inquit fons uite. Porro hydra mens tua. Sapientes inquit singule metretas binas uel ternas. Tres metrete timores tres. Et spleuerunt eas ait versus ad summum. Non uel timor: non duo quoque: sed toti tres simul replent versus ad summum. Omni tempore time desit et ex ore corde tuo: et impleti hydra versus ad summum. Amar deus integrum munus: affectum plenius: perfectum sacrificium. Cura proinde nuptis celestibus plenam inferre hydra: ut de te quod dicat: quod repleuit eum spiritus timoris domini. Quis sic timet: nihil negligit. Unde nanque negligentia itret in plenitudine? Alioquin quod capere adhuc aliquid potest: plenus non est. Eade sane ratione non potes similis sic timere: et altum sapere. Non est enim quo admittas superbiam: replet timore domini. Et sic de ceteris uirtutibus sentiendum: quia necesse est omnia plenitudine timoris excludi. Tunc uenit si plene si perfectum timoris. Dabit sapor: est caritas ad quod tu ad dominum benedictione. Sine caritate entis timor pena habet. Et quidem caritas uinum quod letificat cor hominis. Perfecta autem caritas foras mittit timorem. ut ubi aut fuerat: uinum esse incipiat. ad laudem et gloriam spiritus ecclesie Iesu christi nostri: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. lv. Qualiter homo per ueram penitentiam potest euadere iudicium dei.

Similis est dilectus meus capree hynnuloque ceruorum. Et procedenti in seculo perdet. Quod enim salientem et perantem modo descriperat: consequenter parat capree hynnuloque ceruorum. Aperte quidem quod hoc genus astantium cursu uelox et saltu agile sit. Porro sermo de spiritu est: et sermo spiritus est. Et propheta dicit de deo. quod uelociter currit sermo eius. sane congruus huic loco. ubi spiritus qui sermo dei est saliens transillitque describit: sicut per ide fecus capree hynnuloque ceruorum: et hec ratio salientis. Adde tamen ne vlla similitudo ipsi uel minima proportiuncula uacet: quia caprea quidem non modo cursus pnicitate: sed et acumine uisus eminet. Quod uicique proprie illa respicit narrationis parte: quia spiritus non tamen saliens: sed transillit appere referet. quia nisi acuto et perspicaci intuitu non posset omnino perstrim iter currendum discernere: in quo salire: et quod transillire deberet. Alioquin poterat sufficere ad designandam festinantem uelocitatem: de solo hynnuloque paratio. Quod prope rapidior se ferre non

scit cursu. Nam hoc quoniam spiritus iter stardeter amans cursim ruere in dilecte uideat amplexus: nihilominus tamen gressus uel potius sal tus suos prudenter consideratione dirigere non uoluit: cautus ubi figere oporteat pedem. oportu it perfectum cum hynnulo etiam de caprea salientis dinuari: quatinus et per illum saluat: desiderat et per hac experimere eligatis iudicium. Quod spiritus nepe iustus et misericors. saluator et iudex. et quia amat: uult omnes homines saluos fieri. et ad agnitionem ueritatis uenire. et quia iudicat: non uult quod sunt ei: et ipse scit quos elegit a principio. Quod si duo hec bona spiritus. scilicet iudicium in his duobus astantibus: quod me data a spiritu sancto nobis iterum sentiam? ut in testimonium integritatis et perfectiois fidei nostre nos quoque prophetam imitantes: mihi am et iudicium catem? domini. Ego autem non dubito et alia de horum natura ab his quidem quod talium curiosus et gnarus sunt posse monstrari. quod spiritu arbitari uult et congruent queat: sed hec ut arbitror sufficere possunt ad uadam rationem: adducte similitudinis. Pulchre tamen spiritus sanctus non de ceruo: sed de hynnulo ceruorum similitudinem dedit: in quo et patrum fecit mentionem et quibus spiritus sanctus carum: et infantie meminit saluatoris. Et hynnulus quippe appuit paruum: quod natus est nobis. Verum tu quod aduentum desideras saluatoris: time scrutinium iudicium: time oculos capree: time illum quod per prophetas dicit. Et erit in die illa: et ego scrutabor: hynnulum in lucernis. Acuto visu est: nil in scrutatum relinquet oculus eius. Scrutabit renes et corda: ipsa quoque cogitatio hominis ostendit illi. Quid turus in babylone: si hinc manet scrutinium? Quid tamen hoc loco propheta hierusalensis nomine designasse illos qui in hoc seculo uita ducunt religiofam. mores supine illi hierusalensis conuersatione honesta et ordinata per uirum imitantes: et non ueluti hi qui de babylone sunt uitas in perturbatione uitioz scelerumque confusione uastantes. Denique illorum peccata manifesta sunt procedentia ad iudicium: et non egent scrutinio sed supplicio. Mea autem quod uideoz monachorum et hierosolimita peccata certe occulta sunt nomine et habitu monachi adhibita. et idcirco necesse erit subtrahere ea inuestigare: discuffione. et quod ad motus lucernis de tenebris in lucem prodit. Possunt afferre aliquid et de psalmo: ad confirmandum id quod dicit de scrutanda hierusalensis. Sit namque sub persona domini. Quod accipero tempus ego iusticie iudicabo. Alias iustorum nisi fallor et actus eorum discuffurum se et examinatorum dicit. Quod erendum ual-

spal mullis: ~

de cui ad hoc vetu fuerit ne in taz subtili ex
amine multe nfe iusticie vt putant: pecca-
ta appareant. **B** Anu est tu si nos met
ipfos diuidicauerim? si vtiqz iudicabimur.
Bonu iudiciu qd me illi dicitur diuinog
iudicio subducit et abscondit. Porro huius hor-
reo incidere in man? dei viuētis. Nolo vul-
tui ire iudicatus p̄sentari: non iudicandus:
Spiritalis homo oia diuidicat: et ipse a ne
mine iudicat. Iudicabo proinde mala mea
iudicabo et bona. Mala melioribus cura-
bo corripere actibus: diluere lacrimis: pun-
re ieiunijs: ceterisqz sanctis laboribus disci-
pline. In bonis de me humiliter sentiam: et
iuxta p̄ceptu domini seruū me inutile re-
putabo: qui qd facere debui tantū feci. Da-
bo operam nec folia pro gramis: nec paleas
cū graīs offerre. Scrutabor ego vias meas
et studia mea: quo is qui scrutaturus ē hie-
rusalem in lucernis: nil in scrutatū i me siue
indiscussam inueniat. Neqz enī iudicatur
est bis in idipsum. Quis mihi det ita ad liq-
dum p̄sequi et p̄sequi vniuersa delicta
mea: vt in nullo oporteat vereri oculos ca-
pree: in nullo ad lumē cōtingat erubescere
lucernarum: Et nunc video: sed nō video
P̄reito est oculus cui oia parent: et si nō pa-
tet ipse. Erit qñ cognoscam: sicut et cogni-
tus sum. Et nunc quidem cognosco et p̄re-
nō tñ ex parte cognit? sed ex toto. Vereor
aspectum exploratoris illi: qui post parie-
tem stat. Hoc enim scriptura addit de illo/
quez pro acumie visus: capree assumit. Et
ipse stat inquit post parietē: respiciēs p̄
fenestras: p̄spiciēs per cancellos. De quo
suo loco videbim? Nunc ergo uereor oculi:
tam occultorū exploratorē. Sponsa nihil
veretur: quia nihil sibi cōscia est. Quid de-
ntqz vereatur amica: colūba: formosa: Ne-
pe subinde habes. Et dilectus me? inquit
loq̄tur mihi. Mihi nō loq̄tur: et ideo formi-
do aspectū: qñ non hēo testimoniū. Tu qd
audis de teo sponsa? Quid tibi loq̄tur dile-
ctus tuus? Surge inq̄t prospera amica mea
columba mea: formosa mea. Verū hoc quo-
qz alteri seruabo p̄icipio: nec breuitate ar-
etabo ea que diligētiam desiderantia sunt:
ne forte et de hoc reus inueniar: si quomin?
vos inueniamini in hac parte edificari ad i-
telligentiam et amorem: sponsi ecclesie iesu
xpi domini nostri: qui est super omnia deus
benedictus in secula. Amen.

Sermo. lvi. Qd pctā et vitia sint tāq̄
parietes mediātes inter deum et pctōrez.

A ipse stat post parietes
c respiciens per fenestras: p̄spiciēs
es p̄ cancellos. Secūdu litterā qui-
dem videt dicere. qz is qd cū saltibus aduen-
tare p̄spiciebat appropiasset vsqz ad p̄ru-
berniū sponse: et stans post parietē curios?
introspecerit p̄ fenestras et rimas: et verecū
de se ingerere nō p̄sumēt. Sedz autē spiritū
appropiasse qdem nihilomin? intelligit: s̄z
alif. Ita sane quēadmodū et a celesti sponso
agi oportuit: et a spiritu sancto dici. Nil qd
pe quod vel auctore dicitur post parietē. vuz
rem: verus et spiritualis intellectus admit-
tet. **E**rgo appropiasit parietē: cū ad-
hest carnī. Caro paries est: et appropiatio
sponsi verbi incarnatio. Porro cancellos et
fenestras p̄ quas respicere perhibetur: sen-
sus vt opinor carnis et humanos dicit affe-
ctus: per quos experimentū cepit omnium
humanarum necessitatum. Deniqz langor-
es nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse
portauit. Humanis affectiōibus sensibusqz
corporeis: pro foraminibus vsus est et fene-
stris: vt et miserias hominū homo factus ex-
perimento sciret: et misericors fieret. Scies-
bar et antesed aliter. Sciebat deniqz virtu-
tem obediendi ipse dominus virtutis: et tñ
teste apostolo didicit ex his q̄ passus ē obe-
dientiam: in hunc modū et misericors diaz vi-
dicit: etsi misericordia dñi ab eterno. Docz
hoc quoqz idem gētium doctor: vbi est affe-
rit tempratū p̄ oia pro similitudine absqz
peccato. vt misericors fieret. Et desine feci
esse quod erat: et qd nouerat didicisse. et sibi
apud nos quesisse rimas et fenestras: p̄ q̄s
calamitates n̄ras diligentius exploraret?
Tot autē in nostro ruinoso et pleno rimarū
pariete inuenit foramiā: quot n̄re infirmi-
tatis et corruptiōis in suo corpore sensit ex-
perimenta. Sic itaqz sponsus post parietē
stās: et per fenestras et cancellos respiciēs
erat. Et bene stans: cuius solus reuera i car-
ne stetit: qui carnis peccatū nō sensit. P̄dof-
sumus et hoc fideliter sapere: quia stetit p̄
diuinitatis potentiam: qui per carnis infir-
mitatem occubuit. dicēte ipso. Spiritus qui
dem p̄optus est: caro autē infirma. Ego autē
puto etiam illud huic sn̄e suffragari: qd s̄s-
ctus dauid in hoc mysterio vt pote. p̄pheta
dñi: et p̄phetans de dño loquebat: et quidē
Moyses: qui vere p̄ aquā venit: et nō
in aq̄ tñ: sed in aq̄ et sanguis. Et itaqz me

Sermo. LVI.

moratus. p̄pheta. Dixit vt dispderet eos
(patre si quidez loquebat) si nō moyses ele-
ctus eius stetit in p̄ractione in cōspectu
eius: vt auerteret irā ei? ne dispderet eos.
Quonā modo quēmo moyses stetit in cōfra-
ctiōe? Quēadmodū inq̄ aut stetit si cōfra-
ctus est: aut si stetit p̄ fractus ē? Et ego oñ-
do tibi si vis: qui vere stetit in cōfractione.
Ego aliū noui neminē qui hoc potuerit nisi
dñm meū iesū. qui certe in morte viuebat: qd
corpore fractus in cruce: diuinitate stabat cū
p̄reano nouo nobiscū supplicās: in altero cuz
patre p̄pitiāns. Et stabat post parietē. vuz
quod iacebat i illo manifestū erat in carne:
et quod stabat in ipso qñ post carnē latebat.
sane vn? idēqz homo manifestus: et de? ab-
sconditus. **S**ed et vni: cuiqz nostruz
qui desideramus aduentū ipsius. puto illuz
nihilominus post parietē stare. vuz corpus
hoc nostrū quod certe peccati est. abscondat
interim nobis faciem ei? et p̄sentā inter-
cludat. Deniqz quam diu sumus in hoc cor-
pore inquit: peregrinamur a domino. Non
quia in corpore sed quia in natura est: qd vti-
qz o peccato est et sine pctō nō ē. Et vt scias
quonā obstant nō corpore sed pctā: audi scri-
pturam. Peccata nostra inq̄t separant inf-
nos et deum. Et vtrinam vnus mihi tantuz
obstet paries corporeus. solūqz obicē pariar-
id quod est in carne peccatum: et nō multe
interfint maceries victorū. Vereor enim ne
etiā p̄ter illud quod in natura est: quāplu-
rima de propria iniquitate adiecerim: quo-
rum a me interiectu nimis elōgaueriz spō-
sum: ita vt si verū dicere veli post parietes
magis mihi illum stare fatear: non post pa-
rietem. Sed dico hoc planius. Sponsus qd
dem equaliter atqz indifferēter p̄stet vbi-
qz est diuine vtiqz p̄sentia maiestatis: et
magnitudine virtutis sue. Si tñ tamē ex-
hibitione seu inhibitione. qbusdam longe/
quibusdam prope esse dicit. angelorū dum
taxat et hominū: id est rationabilū creatu-
raz. Deniqz lōge a pctō: abus salus. et scūs
nihilomin? dicit. Et quid dñe recessisti lon-
ge? Letez a factis pia disp̄sariōe ad tēpus
et nō ex toto: sed iuxta aliqd aliqñ longe se-
facit. Peccatoribus autē de qbus dicit. su-
perbia eoz ascēdit semp: et itē. inq̄nate sūt
vie illorū in omni tempore: semper valde
qz longe est: atqz in ira hoc et non in miseri-
cordia. Quāmobrem orat ad dñm sanctus
et ait. nō declines in ira a seruo tuo: scīs qd
et in mīa potuerit declinare. P̄rope ē ergo

dñs scīs et electis suis etiā cū longe esse vi-
detur. et nō cūter oibus: sed alijs plus alijs
minus p̄ meritozum diuersitate. hāc etiā p̄-
pe ē dñs oibus inuocātibz eū in veritate: et
iuxta est hie qui tribulatio dicit corde: nō tñ
oibus forstan ita vt dicere possint: quia ip-
se est post parietem. Sponse vero q̄ prope
ē. que vno tñ pariete diuidit? P̄ropterea
cupit dissolui: et rupto medio pariete cū il-
lo esse. quē post parietē esse cōfidit. Ego au-
tem qñ peccator sum dissolui nō cupio: sed
formido: sciens qz mors peccator pessima
Quō nō pessima mors: vbi nō subuenit vita
Formido extret in ipso p̄remisco portul
ingressu: vū nō p̄hido prope assistere qui ex-
cipiat exirentē. Quid enī? Secure ne exeo:
si nō dominus custodiat exitū meum? Deu-
ero ludibrio demonū: interceptū tū me: non
assistente qui redimat: neqz qui saluū faciat
Nihil tale verendū erat aīe pauli: cui
ab aspectu et amplexu dilecti vnus tantum
modo paries obstitit: videlicet lex pecca-
ti quam inueniebat in mēbris suis. Ipsa ē
carnis concupiscentia: qua carere omnino
nō potuit donec in carne fuit. Hoc sane vno
interiecto pariete: nō longe peregrinabā
a dño. Unde et oprabat clamans quis me li-
berabit de corpore mortis huius: sciens se
mortis compēdio cōtinuo peruēturū. Hac
ergo paulus se fatebat vna lege teneri: cō-
cupiscentia scilicet. quaz carni sue in mobi-
liter instam tolerabat inuirus. De cetero
nihil mihi (inquit) conscius sum. Verum qd
similis paulo: qui non videlicet huic inter-
dum consentiat concupiscentie ad obidien-
dum peccato: Hauerit proinde is qui pec-
cato cōsenserit et alterum sibi se oppoñit:
se parietem: ipsum vtiqz p̄rauum illicituz
que consensum. nec potest gloriari qui hu-
iusmodi est. quia stet sibi post parietem spō-
sus: quando iam parietes interfint non pa-
ries. Multominus si consensus peruenerit
ad effectum: cum tertius quoque iam paries
sponsi arceat impediatur accessum: ac-
ctus videlicet ipse peccati. Quid si et cons-
uetudo forte peccatum in vsu: aut vsus
etiam in contemptum perduxit? Sicut scri-
ptum est. Imptus cum venerit in profu-
dum malozum contempnit. Nonne si ita
exieris miles ante a rugientibus prepa-
ratis ad escam poteris deuorari: quam per-
uenire ad sponsum: non vno siquidem iam
sed tāta a te parietū numerositate interclu-
si? P̄rim? concupiscentia: scūs p̄sens: tri?

paries 2: ~
3: ~
4: ~
5: ~

Fenestre: ~

actus quartus consuetudo / quintus cōtēptus
 Cura ergo p̄iori cōcupiscentie totis
 resistere virib⁹: vt nō p̄trahat in cōsensum
 et oīs deinceps malignitatis fabrica eua
 nescit: nec est oīno qđ sp̄sum phibeat ap
 propinquare tibi: p̄ter solū parietem cor
 poris: quatin⁹ gloriari possis et tu dicens
 de illo qđ en ipse est post parietē. Sed et
 hoc tibi tota vigilantia p̄uidendū: vt aper
 tas semp̄ inueniat fenestras: et cancellos qđ
 dā cōfessionū tuarū: per quos te intus be
 nigne respiciat: qm̄ respectus ei⁹ p̄fectus
 tu⁹. Sicut cācellos angustiores esse fene
 stras: quales vtiq; hī qui liberos describūt
 aptare sibi solent: ad recipiendū lumen pa
 ginis. Unde et p̄to cācellarios appellari
 eos qui cartis describendis ex officio depu
 tant. Cū ergo sint duo genera cōpunctio
 nis: vnū in merore p̄ nostris excessib⁹: alte
 rū in exultatione p̄ diuinis munerib⁹: quo
 tiens sane eā qđ sine angustia cordis minie
 fit p̄ctōrū scz meozū facio cōfessionē: vide
 or mihi cancellū. id est angustiores aperire
 fenestrā. Nec dubitū qđ libenter per istā re
 spiciat: qđ stat post parietē: plus explora
 tor: qđ cor contritū et hūiliatū deus nō de
 spiciet. Deniq; et hortatur ad hoc ipm̄ dic
 tu iquēis iniquitates tuas vt iustificeris. Qđ
 si interdū corde dilatato in caritate p̄ con
 sideratiōe diuine dignationis ac miseratio
 nis: libet animū laxare invocē laudis et gra
 tiarū actionē: puto me nō iam angustā: sed
 amplissimā stanti post parietē sp̄so aperi
 re fenestrā: per quā nisi fallor tanto libēt⁹
 respicit: quāto ampli⁹ sacrificiū laudis ho
 norificat eū. Ad manū est de scripturū vtrā
 qđ hanc approbare cōfessionē: sed sciētib⁹
 ista loquor: et nō estis sup̄nis onerandi: qđ
 vitē necessarijs idagandis sufficit: tanta
 qđpe sunt sacramenta epythalamij hui⁹ et
 laudis p̄conia qđ i eo decātant ecclesie sp̄so
 so ei⁹ iesu xpo dño nostro: qđ est super omnia
 deus benedictus in secula. Amen.

¶ Sermo. lviij. De visitationibus dñi
 qđ sūt aīe sibi recte vacāti. Et qđ per mar
 tham lazará et mariam significatur.

Dilectus meus loqui
 tur mihi. **A**uidere p̄cessus
 gfe: et dignationis diuine aduer
 tite gradus. **A**cedite sponse deuotionē at
 qđ solertiā: quā vigili vtiq; oculo sponsi ob
 seruat aduentū: et deinceps ipsi⁹ oīa intru
 tur. **A**enit ille: accelerat: appropiat adest:

respicit. alloquit: et nihil horū momētorum
 sponse industriā effugit: anticipat ve notici
 am. **A**enit in angelis: accelerat in patriar
 chis: appropiat in p̄phetis: adest in carne:
 respicit in miraculis: alloquit in ap̄t̄is. **A**el
 sic. **A**enit affectu et studio miserandi: accele
 rat subueniēdi zelo: appropiat humiliādo
 semetipsum: adest p̄tibus: p̄spicit in futu
 ros: loquitur docēs et suadens de regno dei.
 Sic qđ est aduent⁹ sp̄so. **B**ndictiones et vi
 uitie salutis cū eo: et vniuersa qđ de ipso sunt
 affluūt delictis: et redundātia certe iocūdis
 ac salutarib⁹ sacramentis. **P**orro qđ amat
 vigilat et obseruat: et beata quā dñs inuene
 rit vigilantē. **N**on trāssit illā: nec p̄terit
 bit ab ea: sed stabit et loquitur ei. loquetur qđ
 amatoria: loquitur siquidē vt dilectus. Sic
 quippe habes. **E**t dilect⁹ meus loquitur mi
 hi. **B**ene dilectus. **A**enit amatoria locutu
 r⁹: nō autē increpatoria. neq; enī de illis est
 qđ a dño merito arguūtur: qđ facie celi ditu
 dicare nos sent: tēpus vero aduent⁹ ei⁹ me
 nime cognouissent. **N**ec nanq; tā solers et
 prudens: ac bene vigilās: et venientē a lon
 ge p̄spexit: et salientē p̄ festinationē aduer
 tit: et trāssientē superbos: vt humili sibi p̄
 humilitatē p̄pinq̄aret vigilantissime ob
 seruauit. et demū cū iam staret et occulta
 rer se post parietē nihilomin⁹ p̄sentē agno
 uit. sed et respicientē per fenestras cancel
 losq; p̄sensit: et nūc p̄ remuneratiōe tate de
 uotionis et religiose sollicitudinis loquen
 tem audit. **S**ane enī si respicisset et minie
 locut⁹ fuisset: suspectus poterat esse ille re
 spect⁹: ne forte magis indignationis foret
 qđ dilectionis. **D**eniq; respexit petrū: et nō
 fecit ei verbum. **E**t fortassis ideo fleuit ille
 qđ respiciens se tacuerit. **N**ec autē qm̄ post
 aspectū meruit et affatus: nō modo nō flet:
 sed et gloriat p̄re leticia clamans. **E**t dile
 ctus me⁹ loquitur mihi. **A**ides intuitū dñi/
 cū in se semp̄ maneat idem: nō tamē eiusdē
 semp̄ efficacie esse: sed conformari meritis
 singulorū quos respicit: et alijs quidē ieu
 tere metū: alijs vero magis cōsolationē et
 securitatē afferre. **D**eniq; respicit terrā et
 facit eā tremere. cū e regione respexit ma
 riam: et infuderit ḡsam. **R**espexit (ait) hu
 militatē ancille sue: et ecce ex hoc beatam
 me dicent om̄s ḡnationes. **N**ō sunt hec
 ba plorant: aut trepidātis: sed gaudentis
Respexit similē hoc loco sp̄sam: et nec tre
 muit illa nec fleuit ad instar petri: qđ nō fa
 plebat terrā sicut ille. **D**edit vero leticias

Sermo. LVII.

in corde eius: affatu testificans quo eā affe
 ctu respexit. **B** Deniq; verba qđ loq
 tur audi: quā nō indignāris sint: sed amāris
 Sequit. **S**urge p̄pera amica mea: colūba
 mea: formosa mea. **F**elix conscia que de se
 ista mereret audire. **Q**uis putas in nobis
 est adeo vigilās et obseruās tēpus visitati
 onis sue: sponsumq; aduentantē ita p̄ singu
 la ei⁹ momēta diligēter explorans: vt cū
 venerit et pulsauerit cōfestim aperiat ei⁹?
Nō enī sic ista de ecclesia referūtur: vt nō
 singuli nos qđ simul ecclesia sum⁹ participa
 re his eius b̄ndictionib⁹ debeam⁹. **E**t enī
 in hoc ḡnialiter om̄s atq; idifferēt vocati
 sum⁹: vt b̄ndictiones hereditate possidea
 mus. **A**nder audebat dicere ad dñm quidā
 hereditate cordis testimonio tua in etnū
 qđ exultatio acq̄sui mei sunt. **I**lla puto he
 reditate: qua se esse p̄sumebat filius patris
 sui: qđ est in celis. **P**orro si filius: et herede:
 herede dei: coherede xp̄i. **M**agnā xō rem
 gloriā se acq̄suisse hereditate ista: testio
 nia dñi. **A**tinā ego de me vel vnū meruerim
 tenere testimoniū dñi: qđ is nō in vno sed i
 multis exultat testimonijs. **D**eniq; ait ite
 rū. **I**n via testimoniorū tuoz delectat⁹ sum
 sicut in oibus diuitijs. **E**t reuera qđ diuiti
 e salutis / qđ cordis delicia / qđ aīe vera et
 cauta securitas: nisi dñi attestaciones: **N**ō
 enī inq̄t qui seipm̄ cōmendat / ille p̄batus
 est: sed quē deus cōmendat. **A**t qđ nos ha
 cten⁹ adhuc fraudamur p̄mendationibus
 seu attestacionibus his diuinis et paterna
 hereditate p̄iuamur: **Q**uasi minie et nos
 volūtate genuerit verbo x̄itatis: sic in nul
 lo nos meminimus ab illo taliter cōmēda
 tos: nec vlla de nobis affectuos testimonia
 ei⁹. **A**bi est qđ ap̄tol⁹ dicit. qđ ipse spirit⁹
 dei testimoniū perhibet spiritui nostro: qđ
 filij dei sumus. **Q**uomodo filij: si expertes
 hereditatis: **A**rguit nos p̄o certo negli
 gentier incurie: ipsa inopia nostra. **I**am si
 quis nostrū integrē et perfecte iuxta ver
 bū sapientis cor suū tradat ad vigilandum
 villiculo ad dñm qui fecit illi: et in conspe
 ctu altissimi deprecetur: simulq; votis om̄i
 bus studeat secundū ysaiam p̄phetā para
 reuias dñi: rectas facē semitas dei sui: cui
 cū p̄pheta sit dicere: oculo mei semp̄ ad do
 minū: et qđ p̄uidebā dñm in cōspectu meo
 semper. nōne hic accipiet b̄ndictionē a do
 mino: et mīam a deo salutarī suo: **E**stribit
 profecto frequēter: nec vnq; ignorabit tē
 pus visitationis sue: quantūlibet is qui in

spiritu visitat clādestinus veniat et furtiu⁹
 vtpote verecūsus amator. **A**dhuc ergo lō
 ge agentē bene vigilans aīa sobria mente
 prospiciet: et deinceps vniuersa comperi
 et que in dilecti aduentu sp̄sam tā soler
 ter quā signāter aduertisse mōstrauimus:
 qđ ipse ait. qui mane vigilauerint ad me / in
 uenient me. **M**ā et desiderium festinantis
 agnosceret: et quādo p̄pe / et quando p̄stis
 iam erit: cōtinuo sentiet. sed et respicientis
 se oculū quasi solis radiū per fenestras et ri
 mas parietis subeuntē beato oculo cernet
 et demū audiet voces exultatiōis et amoris
 appellata amica: colūba formosa. **Q**uis
 sapiens et itelliget hec ita vt ea etiaz digne
 ab inuicē distinguere et designare singula
 queat: ac diffinire ad intelligētiam aliorū?
Si a me illud sperat: ego ea mallem ab ex
 p̄to audire: et qđ assuetus sit et exercitat⁹
 in talibus. **A**t qm̄ quisq; huiusmodi est: ve
 recūde magis silētio abscondere eligit qđ
 silētio percipit: et seruare secretū suū sibi:
 id sibi tutius arbitrat⁹: dico ego cui ex offi
 cio loqui est nec tacere licet: quicquid illū est
 quod de huiusmodi vel meo v̄ alieno teneo
 experimēto. et qđ facile experiri plures q̄
 unt. sane altiora relinques apprehēdere il
 lavalētib⁹. **S**i igit̄ amonitus fuero
 vel forte ab hoīe: vel intus a sp̄so de tuenda
 iusticia: et seruāda eq̄tate: istiusmodi saluta
 ris suasio erit mihi p̄fecto p̄nūtia iminē
 tis aduentus sponsi et preparatio quedā ad
 digne suscipiēdū supernū visitatōrē: p̄phe
 ta id mihi indicante dicēdo: qđ iusticia an
 te eū ambulabit. **E**t item loquit̄ deo sic. **I**u
 sticia et iudiciū iquit̄ preparatio sedis tue.
Ihilominus vero spes eadez arridebit: si
 sermo isonuerit de humilitate vel patiētia
 seu etiā de fraterna dilectione: et obediē
 tia deserēda p̄relatis: maxime autē de sectā
 da sanctimonia: et pace: et cordis puritate
 querēda: qm̄ quidē scdm̄ scripturas et do
 minū dñi decet sanctitudo: et factus est in pa
 ce locus eius: et mūdī corde dñm videbunt
 quicquid itaq; siue de his siue de alijs qui
 buslibet virtutibus diggestū animo fuerit:
 significatio vt dixi erit mihi visitationē do
 mini virtutū imminere anime mee. **S**ed et
 si corripuerit me iust⁹ in misericordia et in
 crepauerit me: id ipsum sentiā: sciens quia
 emulatio iusti et beniuolentia iher faciunt
 et qui ascendit super occasum. **B**onus oc
 casus: cum ad correptionez iusti stat homo
 et corruit vicium: et dominus ascendit sup
 h. l.

spiritus mellis: ~

paratio sedis: ~

illud conculcās pedibus hoc: et cōterēs ne resurgat. Non ergo cōtemnēda increpatio iusti que ruina peccati: cordis sanitas ē: nec nō et dei via ad aīam. Sed nec vllus oīo sermo qui edificet ad pietatē: ad virtutes: ad mores optimos: negligens est audiendus: quoniam et illic iter quo ostēdit salutare dei.

Quod si sermo gratus venit et placidus: quātinus pulso fastidio cū desiderio audiat: iam non modo venire sponsus sed accelerare ad eum cum desiderio venire credendus ē. Illius nāq; desiderium tuū creat: et quod tu ei prope ras fmonē admittēs: et quod ipse festinat intrare. Non enim nos eum: sed ipse inquit prior dilexit nos. **I**am si et ignitum eloquium scitis: atq; ex eo conscientiam vti in recordatione peccati: recordare tunc de quo scriptura dicit: quia ignis an ipsum precedet: et ipsum prope esse non dubites. Denique iuxta e dñs hī qui tribulatio sūt corde. **S**i vero non solum pungentis in fmonē illo: sed et cōuertentis totus ad ostēdendū et statuēs custodire iudicia iustitie ei: et adesse ipsius iā noueris. p̄sertim vti te in ardēte sentias amore eius. Et enim vtrūq; d illo legis: et ignē videlicet an ipsum precedē: et ipsius nihilominus ignē esse. **M**ox ses si quidē d illo dicit: quia ignis cōsumēs ē. Differunt autē: quod is qui p̄mittit ignis ardorē hēt: sed non amorē coquēs: sed non excoquēs: mouēs: nec pmouens. **T**antū ad exercitandū p̄mittit: et p̄parādum: simulq; ad cōmouendū quid ex te sis: quo dulcius sapiat postmodū quod deo moreris. **N**on enim ignis qui deus est: consumit quidem sed non affligit: ardet suauiter: desolatur feliciter. **E**st enim vere carbo desolatorius: sed qui sic in vitia exercet vim ignis: vti in anima vices exhibeat vinctōis.

Ergo in virtute qua immutari: et in amore quo inflammari dominū presidentem intellige: nam dextera domini facit virtutem. Non autē sit hec mutatio dextere excelsi: nisi in feruore spiritus: et in caritate nō ficta. ita vt dicat qui huiusmodi est. **C**oncaluit cor meum intra me: et in meditatōe mea exardescet ignis. **P**ost hoc igne consumpta omni labe peccati: et rubigine vitiorum: si iam emundata ac se renata conscientia: sequatur subita quedā atq; insolita latitudo mentis: et insusluminis illuminantis intellectum: vel ad scientiam scripturarum vel ad mysteriorum noticiam (quorum alterum propter nos oblectandos: alterum propter edificandos proximos: reor: vari) oculos absq; dubio re-

spicientis est iste. educens quasi lumē iustitiam tuam: et iudicium tuum tanq̄ meridiam. iuxta illud p̄phete ysaię. **O**rietur iquit tanq̄ sol lux tua. **S**ed sane nō p̄ ostia aperta sed p̄ angusta foramina is tante claritatē radiis se infundet: stante adhuc dūtaxat hoc ruinoso pariete corporis. **E**rras si aliter speras: ad quantūcūq; cordis proficias puritatē: cū ille precipuus cōtemplator dicat. **V**idemus nunc per speculum et in enigmate: tūc autē facie ad faciē. **P**ost hūc tātē dignatōis ac miserationis respectū: seq̄ vox blāde et leniter diuinam insinuans voluntatez quod nō est aliud quā ipse amor qui octosus esse nō potest: de his que dei sunt sollicitās et suadens. **D**eniq; audit sponsa vt surgat et properet: haud dubium quin ad animarū lucra. **H**oc si quidem vera et casta p̄templatio hēt: vt mentē quā diuino igne vehementer succenderit: tanto interdū repleat zelo et desiderio acquirēdo: deo q̄ eum similiter diligant: vt otium contemplationis pro studio predicationis libentissime intermitat et rurū p̄tota votis aliquatenus in hac parte: tanto ardentius redeat in idipsum: quāto se fructuosius intermisse meminert: et itē sumpto contemplationis gustu valētius ad cōquirēda lucra solita alacritate recurat.

Ceterū inter has vicissitudines plerūq; mēs fluctuat. metuēs et vehemēter exultans ne forte alteri horū dum suis affectōibus hinc inde distrahitur: plus iusto inhereat: et sic in vtrilibet vti ad modicū a diuina uiet volūtate. **E**t fortasse tale aliquid scūs iob patiebatur: cū diceret. **S**i dormiero dico quando consurgam: et rurūz expectabo vesperas. **D**ocet. **E**t quietus: neglecti operi et occupatus: perturbate nihilominus quieti me arguo. **V**ides virū sanctū inter fructus operis et somnū contemplationis grauitate estuare: et in bonis licet semper versantem semper tamē quasi de malis penitentiaz agere. et dei cū gemitu momentis singulis iquirere voluntatem. **A**nticum quippe in huiusmodi remedium seu refugium: oratio est et frequēs gemitus ad deum: vt quid: quādo: et quatinus nos facere velit: assidue nobis demonstrare dignet. **E**t habes vt ego opinor tria hec. idest predicationē: orationem: contemplationem: in tribus cōmēdara et designata vocabulis. **E**t enim merito amica dicit: que spōsi lucra studiosos: ac fideliter predicando: consulendo: ministrādo conquirit. **M**erito columba: que nihilo-

Sermo. LVIII.

minus pro suis delictis in oratione gemēs et supplicans: diuinam sibi non cessat conciliare misericordiam. **M**erito quoq; formosa: que celesti desiderio fulgens: superne cōtemplationis decorē se induit. horis dumtaxat quibus commode et oportune id potest. **S**ed et illud vide si valeat coaptari huic triplici anime bono: de tribus videlicet personis illis in domo vna cōmanentibus: amicis vtiq; saluatoris: et admodum familiaribus ei. **M**artham loquor: ministrantē: et mariam vacantem: et lazarium quasi gementē sub lapide: et resurrectionis gloriā flagitantem. **H**ec dicta sunt pro eo quod sponsa describitur adeo solers et peruigil in obseruando semitas sponsi: vt minime eam latere possit quā in quāta festinatione ad se veniat: sed et quando loget: et quā prope: et quā p̄sens sit: illa subitōe p̄occupari valeat vt ignoret. et quā perinde meruerit non solus respici misericorditer: sed et dignanter letificari amoris vocibus: et gaudere gaudio propter vocem sponsi: nos quoq; ad hec quāuis audacter adieciimus: quod queuis etiā de nobis aīa: si similis vigilat: sicut et salutabitur vt amica: consolabitur vt columba: aplerabitur vt formosa. **P**erfectus oīs reputabit in cuius aīa tria hec congruenter atq; oportune cōcurrere videbūt: vt et gemere pro se: et exultare in deo nouerit: sicut et primorū vtilitatus potens sit subuenire: placens deo: cauētus sibi: vtilis suis. **S**ed ad hec quō idoneus?

Atinā ipsa in vniuersis nobis et si nō tota in singulis saltē singula i diuersis (sicut hodie hī vidētur) loqis reseruent sp̄oribus. **D**abemus si quidē marthā: tanq̄ saluatoris amicā: in his qui exteriora fideliter amministrant. **D**abem? et lazariū tanq̄ colubā gementē: nouitios vtiq; qui nup̄ peccātis mortui pro recentibus adhuc plagis laborant in gemitu suo sub timore iudicij: et sicut vlnnerati dormiētēs in sepulchris quorū nemo est memor ap̄lius. sic se reputari putant. **D**o nec ad xpi iussione sublatō ponderē timoris tanq̄ p̄cmetis lapidis mole respirare. **I**n spem venie possint. **D**abemus quoq; mariam contemplantem: in illis qui processu longioris tēporis coopante grā dei in aliqd meli? et leti? p̄ficere potuerūt: quā iā de indulgētia p̄sumētēs: nō tū versare itra se solliciti sūt tristē ymaginē peccatorū: quā certe in lege dei meditari die ac nocte insatiabiliter delectantur. **I**terdū etiāz reuelata facie gloriā sponsi cum ineffabili gaudio specu-

lantes: in eandē ymaginem trāsformant de claritate in claritatem: tanq̄ a dño spiritu. **I**am ad quid sponsam surgere et properare hortetur is qui paulo ante defensarē vltus ē eas ne dormiēs suscitaretur: alio sermone videbimus. **A**ssit ipse vt et huius nobis sacramenti rationem aperire dignetur: sponsus ecclesie iesus christus dominus noster: qui est super oīa deus benedict? in sc̄la. **A.**

Sermo. lviii. Qualiter spōsus hortat sponsam. i. viros p̄fectos ad regimē ip̄fectōrū. **E**t de putatione vitiorū in eis faciēda: vt virtutes succrescant.

Urge propera aīca mea

S columba mea: formosa mea: et veni. **Q**uis hoc dicit? Absq; dubio sponsus. **E**t nōne ipse est qui paulo ante suscitari dilectā tantop̄e phibeat: **Q**uo pacto ḡ nē nō solū vt surgat: sed et vt acceleret iubz? **V**enit in mētem simile qd̄ ex euangelio. **E**anēpe nocte qua dñs tradebatur cū fatigatos p̄ductionibus vigiliis discipulos qui se cū erāt dormire demū ac req̄escere p̄cepisset: ipsa hora surgite eam in sc̄re: ecce appropinquit q̄ me tradet. **H**ūc q̄q; similiter vno pene mōtō et phibet suscitari spōsaz et suscitatur: surge in dñs et veni. **Q**uid sibi itaq; vult tā subita hec mutatio volūtatis/ cōsiliij ve? putamus ne lenitate vsū spōsuz et aliqd voluisse pei? quod mor noluerit? **M**inime. **S**ed agnoscite eas q̄s vobis supra (si meminitis) et nō semel p̄mēdauit: vti cū iudicis: et qz nō sit in hac vita copia p̄templandi: nec diuturnitas otij: vbi officij et operis cogentior vrget instantiorq; vtilitas. **D**oce igit suo spōsus vbi dilectā paululū sinu p̄pō de uisse p̄sentit: ad ea denuo q̄ vtiliora visa sūt trahere nō cūctat. **H**ō tū quasi inuitā (nec enī qd̄ fieri vetuit faceret vllatenus ipse). **S**ed trahi sane a spōso spōse ē: ab ipō accipere desiderij q̄ trahatur desiderij bonorū operū: desiderij fructificandi spōso: quippe cui viuere sponsus est et mori lucrum. **E**t est desiderium vehemēs: quod eam nō tū surgē sed et surgere festinanter sollicitat. **S**ic q̄p pe habes: surge. propera: et veni. **H**ec parum confortat quod audit: veni: et non vadz. per hoc se intelligens non tam mittit duci: et seculi parit spōsū esse venturū. **Q**uid ei difficile sibi illo comite reputz? **P**de me (iq̄) lūf te: et cuiusuis man? pugnet q̄ me. **S**i. ābulauero i medio sūbre mort? si tūc

accelerat: ~

Nex sponsi: ~

aperat: ~

adest: ~

Ignis summus: ~

mē. colūba. formosa

bo mala qm̄ tu mecū es. Non itaq; suscita
tur preter quā vellet: quando sit prius vt ve
lit: qd̄ non est aliud nisi sancti questus imif
sa auiditas. ¶ **A**nimal etia ad opus inuim
ctū: et de tēporis oportunitate reddidit ala
crior. Tēpus faciendi (iquit) o sponsa: quia
hyems transiit quādo operari nemo pote
rat. Imber quoq; qui fundatiōe facta ope
riebat terrā: culturas ipediebat: et vel fara
necabat: vel feri vetabat: is in q̄ imber ex
currit: abiit et recessit. Flores apparuerūt
in terra nostra: vernalē pfecto tēperie ad
esse signante: operādi cōmoditatē: frugū
vicinitatē: ac fructuū. Deinde subdit vbi et
qd̄ primū operari oporteat: tēpus in quib; sus
putationis aduenit. Ad vineas igit̄ excolē
das dicit. ¶ **Q**uē ut possint vberioribus fru
ctibus respondere colonis: ante oīa necesse
est fumenta sterilia pisci: succidi noxia: pu
tari sup̄flua. Nec iuxta litterā. ¶ **A** hūc
iā videamus qd̄ istiusmodi quasi hystorico
scemate: spiritualiter nobis inuauit̄ intelligē
dū. Et vineas quidē aīas esse vel ecclesias:
simulq; hui; rei rationē quenam sit: dixi vo
bis iā et audistis. nec opus habetis iterato
audire. Ad has itaq; reuiscendas: corrigē
das: instruēdas: saluādas: aīa perfectior in
uitatur. que tñ id ministerij sortita sit: non
sua ambitio: sed vocata a deo tanq̄ aaron
¶ **P**orro inuitatio ipa qd̄ est: nisi itima qdā
stimulatio caritatis: pie nos sollicitantis
emulari fraternā salutē: emulari decorē do
mus dñi: incremēta lucrosū ei;: incremēta
frugū iusticie ei;: laudē et gloriā noīis ei;.
¶ **I**stiusmodi itaq; circa deū religiois affe
ctibus quōtē is qui aīas regere: aut sit
dio predicationis et officio intēdere habz
hoīem suū interiorē senserit permouerit: to
tiens pro certo sp̄sum adesse intelligat: to
tiens se ab illo ad vineas inuitati. Ad quid
nisi vt euellat: et destruat: et edificet: et plan
tet. ¶ **A**erum qm̄ opert hūc sicut et omi rei
sub celo nō omē tēpus suppetit et aprū est:
addit is qui inuitat. tēpus putationis ad
uenisse. Adesse hoc nouerat: qui clamabat
Ecce nūc tēpus acceptabile ecce nūc dies
salutis: nemini vantes vllā offensionem: vt
non vituperē ministeriū nostrū. ¶ **A**titiosa si
ne dubio atq; superflua: et omē deniq; quod
offendicūlū dare: et impedire fructū salu
tis possit: putare iam et refecare monebat
sciens quia tempus putationis aduenit
¶ **I**deo et aiebat fideli cuidā cultori vinearū
argue: increpa: obsecra. In primo et secun

Sp̄it̄ sensus: ~

Vinea: ~

Inuitatio: ~

putatio: ~

do horum putationē vel extirpationem: in
ultimo plantationē indicens. Et hec qui
dem sponsus per os Pauli de tēpore ope
randi. sed audi quid per pprium os de tem
porū cōsideratione: sub alio quidē rerū sce
mate et nomine cū noua sponsa locutus sit
¶ **N**onne vos dicitis inquit qd̄ quattuor mē
ses sunt: et messis venit. Ecce dico vobis. le
uate oculos vestros: et videte regiones: qd̄
albe sunt iā ad messem. ¶ **I**tem. Messis qui
dem multa operarij pauci. Rogate domi
nū messis: vt mittat oparios i messem suā
¶ **S**icut igitur ibi metendi aīarū segetes tē
pus adesse mōstrabat: ita hic vineas eque
intelligibiles. id est animas vel ecclesias tē
pus putandi aduenisse denuntiat: id foris
tan inter vtrasq; res volens vocabulozū di
uersitate distingui: vt messes plebes: vine
as congregationes sanctorū cohābitantiū
intelligamus. ¶ **P**orro hyemale tē
pus quod preterisse significat: illud michi
designare videtur. cū dñs iesus iam non in
palā ambularet apud iudeos: eo quod con
spirassent aduersus eū volentes eum inter
ficere. Unde et dicebat ad quosdam. Tem
pus vestrum semper est: tempus autem me
um nondū aduenit. et rursum. Ascendite
vos ad diem festum hunc: ego non ascēdā.
¶ **A**scendit tamen postea et ipse: non palam:
sed quasi in occulto. Et tunc ergo et dein
ceps vsq; ad aduentum sp̄s sancti quo re
caluerunt torpentiā fidelium corda tanq̄
igne quē dñs ad hoc ipsum misit in terraz
hyems fuit. Tu ne negaueris hyemē tunc
esse. cum petrus sederet ad prunas: nō mi
nus gelido corde q̄ corpore. Deniq; erat
frigus inquit. Magnū reuera frigus cor
negantis constringet. ¶ **N**ec mirum tamē
cum ignis ab eo ablatas esset. ¶ **I**am paulo
ante non paruo feruebat zelo: quippe ad
huc igni proximus: qui euaginato gladio
ne ignem perderet: serui auriculam ampu
tauit. Sed non erat tempus putationis: et
ideo audit. Conuerte gladium tuum in lo
cum suum. Erat enim hora et potestas te
nebrarum. et quisquis tunc discipulozū le
uaret gladium vel ferri vel verbi: aut ferro
truncandus erat/ et neminem lucraretur:
nec quippiam fructus afferret: aut certe ti
moris gladio ad negandū cogendus: et sic
magis ipse periret. iuxta verbum dñi quod
subiunxit mox ita dicens. Omnis qui acce
perit gladium: gladio peribit. ¶ **Q**uis nepe
ceterozum ante pauendā mortis imaginē

Sermo. LVIII.

impanidus stare trepidante et cedēte p̄
cipe ipso: et qui voce confortaria sui impe
ratoris fuerat premunitus: et premonitus
alios confortare. ¶ **L**eterū nec is nec illi sibi
adhuc induerant virtutē ex alto: et ob hoc
tutū nō erat eis exire in vineas: exerece li
gue sarculuz: et gladio sp̄s putare vites:
purgare palmites: et fructus plus afferrent
¶ **D**eniq; ipse dñs tacebat in passione: et in
multis interrogatus nō rñdebat: factus tu
xta pphetā sicut homo nō audies: et nō ha
bens in ore suo redargutiōes. Dicebat au
tē. Si vobis dixero nō creditis mihi: si aut
et interrogauero non rñdebitis mihi: sciēs
tempus putationis nōdū aduenisse: nec re
sponsurā pro: sus vineam suā ipensis labo
ribus. id est nec fidei nec boni operis fru
ctū aliquē relaturā. ¶ **Q**uare: ¶ **Q**uia hyems
erat in cordibus perfidorū: et hyemales qd̄
dam malicie imbres occupauerāt terram:
iacta semina verbi suffocare: qm̄ fouere pa
ratiores: sed et cultui vinearū: oēm nihilo
minus ipendendā operā frustratur. ¶ **L**
¶ **Q**uos vos me nūc putatis dicere imbres:
¶ **I**stos ne quos videmus currētes per aera:
nubes turbulenti sp̄s spargere super ter
ram: ¶ **N**ō est ita. Sed quos de fra in aerem
sarfum ferūt hoies turbulenti sp̄s: ponē
tes in celū os suū: et lingua eozū transiens
in terrā: tanq̄ pluuia amarissima terrā ip
sam palustrem ac sterilem facit: et tā plan
tis q̄ fatis inutilē: non quidē his visibilib;
atq; corporeis: ad nostros vtiq; corporeos
vsus datis: de qb; nulla plane sic nec de bo
bus cura est deo. Sed quibus? ¶ **P**rofecto
que seuit et plantauit dei manus: et non ho
minis: que et vel germinare vel radicari in
fidei caritate poterāt et fructū parturire
salutis: si bonis et tēperaneis imbribus ri
garētur. ¶ **A**nime deniq; sunt pro qb; xps
mortuus est. ¶ **N**e nubib; pluentib; istiusmo
di imbres sup̄ eas: que luti faciant: fructū
nō afferant. ¶ **I**am sicut sunt et bone et male
arbores ferētes queq; fructū p sui visibili
tudine differētes: bone videlicet bonos:
et male malos: ita arbitror nubes et bonas
q̄ bonos: et malas esse que malos pluāt im
bres: et vide ne forte innuer et nobis hanc
nubib; imbrizūq; distinctionem: qui dicebat
¶ **M**andabo nubib; meis ne pluant super eā
(haud dubiū quin sup̄ vineā) imbrēm. ¶ **C**ur
putas adfuisse signāter meis: nisi qd̄ sunt
et male nubes. que nō sunt ei;? ¶ **T**olle tolle
inquit: et crucifige eū. ¶ **N**ubes violentas et

turbidas. o imbrem pcellosum. o torrētē
iniquitatis: euertere magis quam fecū dare
idoneū. ¶ **N**ec min; malus minusue amarus
minori licet ipetu: priuens: imber ille qd̄ sub
secur; est. ¶ **A**lios saluos fecit: seipsum nō po
test saluū facere. ¶ **X**ps rex israel descendat
nūc de cruce: et credimus ei. ¶ **P**hiloso
phozū ventosa loquacitas nō bonus est: im
ber: qui sterilitatez magis intulit terris q̄
fertilitatez. ¶ **M**ultomagis praua dogmata
hereticozū mali imbres sunt: q̄ p fructib;
spinas pducūt et tribulos. ¶ **M**ali imbres
etiā traditiones phariseozū quas saluator
redarguit: et ipsi nubes male. ¶ **E**t nisi ex
istimes me iniuriā facere Moysi: (nā bona
nubes est illa) nō offe qd̄ pluit vel ipsa hoc
nūc tñ dicā: ne illi cōtradica qui ait. Dedi il
lis (id est iudeis) precepta nō bona: (haud
dubiu qd̄ p moysen) et iustificatiōes in qb;
nō viuunt in eis. ¶ **L**itteralis illa (vel cau
sa) obseruatio sabbati. sonātis requiem nō
donātis: indicit; sacrificiozū ritus: inter di
ct; porcine esus. nō nullo: nq; similitū que i
mūda a Moysē pccensent. ¶ **I**mbres est hoc to
tū ab illa nube descendens: sed nolo in agrū
vel ortum meū qd̄ descendat. fuerit sane
bona suo tēpore: post tēpus si uenerit nō bo
nā iā censeo. ¶ **D**is etiā lenis: etiā leniter de
scēdens pluuia: si sit irēpestua molesta est.
¶ **D**onec ergo istiusmodi aque pestilen
tes occupauerūt terrā: inualuerūt sup̄ eā
tēpus suū vinee non habuerūt: nec fuit qd̄
sp̄sa inuitaret ad putādas vineas. ¶ **L**etex
illis decurrētib; terra apparuit arida: et flo
res apparuerūt in ea: signifi; cātes tempus
putatiōis adesse. ¶ **Q**ueris qm̄ hoc fuit. ¶ **Q**ui
putas: nisi cū resurrexit caro xpi in resurre
ctione? Et hic prim; et maxim; flos qui ap
paruit in terra nra: nāz primitie xps. ¶ **I**pe
in q̄ flos cāpi et liliū cōuallū iesus vt pura
batur fili; ioseph a nazareth qd̄ interpretat;
flos. ¶ **I**s ergo flos apparuit prim; nō solus
¶ **I**ā et multa corpora sanctorū qd̄ dormierāt
pariter surrexerūt. qd̄ veluti quidā lucidissi
mi flores simul apparuerūt in terra nostra
¶ **D**eniq; uenerūt in sanctā ciuitatē: et appa
ruerūt multis. flores etiam fuerūt qd̄ primi
crediderūt de populo: p̄mitie sc̄to: si: flores
eoz miracula: instar floz adducētia ad fru
ctū fidei ¶ **I**ā post q̄ ille infidelitatis imber
aliquantulū vel ex parte abiit et recessit: se
cuta mox est pluuia uolūtaria: quā segrega
uit deus hereditati sue: et flores apparere
ceperūt. ¶ **D**ñs dedit benignitatez et terra
k. iij.

hyems: ~

tp̄a putatiōis: ~

Infra dedit flores suos: ita ut una die tria milia: in alia quinque milia de populo crederet. a deo in brevi crevit florum numerus: id est credentium multitudo. et non potuit gelu malicie prevalere aduersus flores qui appaiebant: nec perire (ut assoler) fructus vite que pmitterebat. Nam cum oēs qui crediterant induerent virtute ex alto: surrexerunt ex eis hoīes qui minas hominū contēpserunt fortes in fide. Passi sunt quidem quā plurimos cōtraditores: sed non cesserūt: neque subterfugerunt: quo minus et facerent et anūtiarent opera dei. Nam iuxta illud in psalmo spiritualiter quidē et seminauerunt agros et plantauerunt vineas: et fecerunt fructum natiuitatis. **P**rocesu temporis tempestas sedata est. et pace reddita terris creuerunt vinee: et propagatae et dilatatae sunt: et multiplicatae sunt super numerum. et tunc venum sponsa ad vineas inuitatur: non quidem ad plantandum: sed ad putandū quod plantatum iam erat. **P**oportune quidē. Nam hoc opus pacis tempa requirebat. Quando etenim persecutionis tempore id liceret? Alioquin sumere in manus gladios accipite: facere vindictam in nationibus: increpationes in populis: alligare reges eorum in cōpedibus: et nobiles eorum in manicis ferreis: et facere in eis iudiciū conscriptū (hoc quippe putare vineas est) hec in quō omni tempore vel pacis tempore actantur in pace. et de his satis. **P**oterat finire etiam sermo: si prius quemque vestrum iuxta morem meum de sua vinea monuissim. Quis enim ita ad vnguem oīa a se superflua refecit: ut nil se habere dignum putatiōe putet? **C**redite mihi et putata repullulant. et effugata redeunt. et reaccendunt extinctae: et sopita venio excitantur. **P**arū est ergo semel putasse: sepe putandum est. Immo si fieri possit semper. quia semper quod putari oporteat si non dissimulas inuenis. **Q**uantumlibet et hoc corpore manens profeceris. erras si vitia putas emortua et non magis compressa. **H**elis nolis intra fines tuos habitare iebus: subjugari potest: sed non exterminari. **S**cio inquit quia non habitat in me bonus. **P**arum est: nisi et malum inesse fateatur. **A**it. **N**on quod volo hoc ago: sed quod odi illud facio. **S**i autem quod odi illud facio: iam non ego opor illud sed quod habitat in me peccatum. **A**it te ergo si audes prefer apostolo (nempe ipse ista vox est) aut fatere cum illo te quoque vitis non carere. **M**edius de-

nique vitiorum virtus tenet. ac perinde sedula eget non solum putatione. sed et circumcissione. **A**lioquin verendū ne vndique a labentibus. immo a rodentibus vitis illa dū nescis paulatim elanguet: aut si supercuerit suffocetur. **A**nimum in tanto discrimine consilium est: obseruare diligenter: et mori ut renascentium capita apparebunt prompta se veritate succidere. **N**on potest virtus cum vitis pariter crescere: ergo ut illa vigeat ista crescere non sinatur. **T**olle superflua: et salubria surgunt. **S**tilitati accedit: quicquid cupiditati demis. **D**emus opam putationi. **P**utetur cupiditas: ut virtus roboretur. **N**obis fratres putationis semper est tempus: sicut semper est opus. **C**onfido enim quia vobis hyems iam transiit. **S**citis quā hyemē vicā: **T**imorē illū qui non est in caritate. **Q**ui cum omnes inicit ad sapiētiam: neminē cōsumat. quā superueniens caritas extundit illū. tanquā hyemem estas. **E**stas et caritas est. **Q**ue si iam venit (immo quā vult sicut iustum est mihi sentire de vobis) sicca uerit necesse est omnem hyemalem imbrem omnē videlicet anxietatis lacrimā: quā amara recordatio peccati: et timor ante extorquebat iudicij. **I**taque quod non dubius dico: et si non de omnibus vobis profecto de pluribus: hic iam ymber abiit et recessit. **N**am et flores apparent indices pluuie suauis: **D**ebet et estas pluuia sua: suauis et vberes. **Q**uid dulcius lacrima caritatis? **S**ed quippe caritas: sed ex amore: non ex merore. **N**ec ex desiderio. **N**ec cum sentibus. **T**ali ymbre nō ambigo rigatos vberes? **A**ctus obedientie vberes quos letus intueor: nō murmure tetros: nō tristitia subobscuros. **S**ed quōsdam gaudio spiritali iocundos et floridos: **S**ic sūt ac si sepe flores gestatis in manibus. **E**rgo si hiems transiit. imber abiit et recessit: si demū flores apparuerunt in terra nostra: et subinde quādam spiritalis gratie vernalis temperies tempus putationis indicit: quod restat nisi ut de cetero toti incubamus huic operi tam sancto. tam necessario. **S**crutemur iuxta prophetā vias nostras et studia nostra. et in eo se quod iudicet profecisse: nō cum inuenierit quod reprehendat: sed cum quod inuenierit reprehendat. **T**ūc te non frustra scrutatus es: si rursus opus esse scrutinio aduertisti. **E**t toties nō te sefellit inquisitio tua: quoties iter rādā putaueris. **S**i autem semper hoc cum opus est factis: semper factis. **S**emper ergo opus esse tibi meminertis superni auxilij: et mīe spōsi

Sermo. LIX.

ecclesie Iesu Christi dñi nostri: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. lix. De gemitibus anime suspensantis ad celestem patriam: et de commendatiōe castitatis et viduitatis.

De turturis audita ē in

terra nostra. **M**inime iam dissimulare quod: ecce secundo loquor de celo est de terra loquitur. vitis iam digna ter. tā socialiter: quā vnus e terra. **S**pōsus ē iste quā pmitteret flores apparuisse in terra: aditit nra. et nūc nihilominus vox inquit turturis audita est in terra nra. **E**rgo ne ratio carebit deo quidē tā insueta (ne dicam indigna) locutio: **H**uicque ut opinor de celo sic locuti reperies: nūcque alibi de terra. **A**dūte igitur quē sit suauitatis: deū celi dicē in terra nra. **Q**uique terrigine et filij hominū audite. **M**agnificauit dñs facere nobiscū. **M**ultū illi cū terra. multū cū spōsa: quā de terris si bi asciscē placuit. **I**n terra inquit nra. **N**ō plane pncipatū sonat vox ista: sed fortitū: sed familiaritatem. **T**anquā spōsus hoc dicit nō tāquā dñs. **Q**uid? **C**onditor est: et fortitū se reputat: **A**mor loquitur qui dñm nescit. **C**armen nimirū amoris est. nec alijs hoc quā amato rīs fulciri oportuit. **A**mat et de? nec alijs de hoc habet. sed ipse est vñ amat. **E**t ideo vhemētē: quod nō amorē tā hēt quā hoc ē ipse. **H**ec quā amat: amicos hēt nō vnos. **D**enique amicus? **S**it de magro. nec enim amicos discipulos diceret: si nō essent. **A**ides amorū cedē etiā maiestati? **I**ta est si nō neminē respicit amor: sed ne despiciat quē. **D**ēs ex equo intuetur. quod pfectē se amat. et in seipso celos hūiliterque pteperat: nec pares mō sed vnus eos facit. **T**u deū fortitū adhuc ab hac amoris regula. excipi putas: sed quod adheret deo vnus spūs ē **Q**uid miraris hoc? **I**pse factus est tanquā vnus ex nobis. **M**inus dixi: non tanquā vnus: sed vnus. **P**arum est parē esse hominibus: homo ē. **I**nde terram nostrā vendicat sibi: sed quasi patriam: non quasi possessionem: **Q**uid ni vendicat? **I**nde illi sponsa: in dū substantia corporis. **I**nde sponsus ipse: in duo in carne vna. **S**i caro vna: cur non et pfa vna? **C**elum celi domino (inquit) terram autem dedit filiis hominum. **E**rgo ut fili? **H**ominis hereditat terram: ut dominus subicitur conditor administrat: ut sponsus cōmunicat. **D**icendo nempe in terra nostra/ proprietatem profecto abnuat: societatem non respuit. **E**t hec pro eo quod sponsus tā

benigno vsus est verbo: ut dignat? sit dicere in terra nostra. **B** **N**unc cetera videamus. **V**ox turturis audita est in terra nra **E**t hoc transacte iudicium hyemis est: tempus nihilominus putationis adesse denuntians. **I**d iuxta litterā. **A**lias turturis vox non dulce admodū sonat: sed signat dulcia. **I**psa auicula si emis non magni: si discus: non parui precij est. **E**t ut quidem gementi quam canenti similio: peregrinatio nostra nos admonet. **A**lijs libet et doctozis audio vocem: qui non sibi plausus: sed mihi placentum moueat. **A**ter turtur emet: hibes: si gemere voceas. **E**t si persuadē vis gemendo id magis quam declamando studeas oportebit. **E**xplū sane cū i alijs multis: tum vel maxime hoc in negotio: verbo efficacius est. **D**abis voci tue vocem virtutis: si quod suades: prius tibi illud videris persuasisse. **V**alidior operis: quam ozis vox: fac ut loqueris: et nō solum me facili? emēdas: sed te quoque graui liberat probo. **N**ō tā ptimebit ad testi quis dicat. **A**lligant onera grauiā et importabilia et imponunt ea in humeros hominum: digito autem suo volunt ea mouere. **S**ed neque illud vercaris oportet. **T**u qui alios doces: tempus nō doces? **N**ot turturis audita est in terra nra. **D**onec homines pro dei cultu mercedem tantum in terra: et tantam terram acceperunt: illam vitis lacte et melle manantem: minime se cognouerunt peregrinos super terram. nec more turturis ingemuerunt veluti patrie remiscētes: magis autē p patria exilio abusi dederunt se comedere pinguis: et libere mullum. **I**ta tam diu nō est vox turturis audita in terra nostra. **A**bi vero regni celoz pmissio facta est: tunc intellexerunt homines se non habere hic manentes ciuitatem: et futuram inquirere tota auditate ceperunt: et tunc primum manifeste sonuit in terrarum turturis. **N**am dum sancta quā iam anima christi presentiam suspiraret: regni dilationem moleste ferret: desiderata patriam gemitibus et suspirijs a longe salutarē: nōne tibi videtur vice fungi gemebunde ac castissime turturis: que hīs i terris anima ita fecisset? **E**t tunc ergo et deinceps vox turturis audita est in terra nostra **Q**uid ni moueat michi crebras lacrimas: et gemitus quotidianos / christi absentia? **D**omine ante te omne desiderium meum / et gemitus meus a te non est absconditus. **L**aboravi in gemitu meo tu scis k liij.

putatio: ~

flor dicitur: ~

no p dicitur: ~

sed beatus qui dicere potuit. Lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrimis meis stratum meum rigabo. Non solum autem mihi: sed et omnibus qui diligunt aduentum eius: gemitus istius compertus sunt. Hoc quippe est quod ipse aiebat. **Quid** quid possunt (inquit) filij spiritus luere: quod diu cum illis est sponsum: **ueniet** autem dies cum auferet ab eis sponsum: et tunc lugere debent. ac si diceret. **Et** tunc vox turturis audietur. Ita est iesu bone. nam ipsa creatura ingemiscit: parturit usque adhuc: reuelatione filiorum dei expectans. **Non** solum autem illa: sed et nos ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum dei expectantes: redemptioem corporis nostri: hoc scientes quia quod diu sumus in corpore hoc: peregrinamur a re. **Hec** vacui gemitus quibus? e celo tam misericorditer respondetur. **Propter** misericordiam inopiam gemitus pauperum: nunc exurgam dicit dominus. fuit et in tempore parturitionis ista gemitus: sed rara. et penes quem quod suus gemitus. **Unde** et dicebat quis. **Secretum** meum mihi secretum meum mihi. **Sed** et quod aiebat gemitus meum? a te non est absconditum? **perfecto** monstrabat absconditum esse: quod solus deo non esset absconditum. **Et** ideo tunc dicit non potuit. **vox** turturis audita est in terra nostra quam secretum adhuc paucorum iam tunc in multitudinem non exiit. **Et** ubi palam clamatum est que sursum sunt querite ubi christus est in dextera dei sedens: ad omnia iam cepit pertinere gemitus iste turtureus: et vna omnibus esse gemendi ratio. quia omnes sciebant dominum secundum quod in hieremia legitur. **et** cognoscet me omnia a minimis usque ad maximam dicit dominus. **Ceterum** si multi gemetes: quod sibi uultum expressio? **Hoc** turturis inquit. **Quare** non turtur? **forte** apertius id soluit ubi ait. quia ipse spiritus postulat pro sanctis gemitibus inenarrabilibus. **Ita** est ipse inducitur gemens: qui gemetes facit. **Et** quantum multi sint quos ita gemere audias: vnus per osium labia vox sonat. **Quid** in illius quod ipsam in ore singulorum pro quousque necessitatibus format. **Denique** vnicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem. **Sua** vox queque manifestum facit: et presentem indicat. **Et** audi ex euangelio quod uocem habeat spiritus sanctus. **Spiritus** inquit ubi uult spirare: et uocem eius audis: et nescis unde ueniat aut quouadat. **Et** si ille nesciebat qui litteram occidit docebat mortuos magister mortuos: nos sciamus qui translati de morte ad uitam per uiuificantem spiritum certo et quotidiano experimento ipso nos illuminante probamus uota et gemitus non

stros ab ipso venire: et ad deum ire: illicque inuenire misericordiam in oculis dei. **Quanto** enim spiritus sui irritam faceret uocem deus? **Atque** ipse scit quid consideret spiritus: quia secundum deum postulat pro sanctis. **Hec** soli commendantur turtur et gemitus: commendat et castitas. **Diuis** denique merito digna fuit dari hostia pro uirgineo partu. **Sic** quippe habes par turturum aut duos pullos columbarum. **Et** licet alias quidem per columbam spiritus sanctus soleat designari quia tamen libidiosa auis est: non decuit offerri eam in sacrificiis dominus: nisi ea sane erate que nesciret libidinem. **Et** turturis non designatur etas: quoniam agnoscitur castitas in quacumque etate. **Denique** compare vno contenta est: quo amisso: alterum iam non admittit numerositatem in hominibus nuptiarum redarguens. **nam** et si forsitan culpa propter incontinentiam uenialis est: ipsa tamen tanta incontinentia turpis est. **Unde** ad negotium honestatis rationem non posse in homine: quod natura possit in uoluce. **Et** nere est turturum tempore sue uiduitatis: sancte uiduitatis opus strenue atque infatigabiliter exequente. **Ad** eas ubique singulariter ubique gemetem audias. nec vnquam in uiridissimo ramo residentem prospicere: ut tu ab ea discas uoluptatum uirenti uirule tauritatem. **Ad** de quod in iugis montium et in summitatibus arborum frequentior illi uersatio est. **ut** (quod vnquam maxime propositum pudicitie decet) doceat nos terrena despiceret: et amare celestia. **Ex** quibus colligitur quod uox sit turturis etiam predicatio castitatis. **Hec** enim a principio uox ista in terris audita fuit: sed magis illa. **Et** rescite et multiplicamini: et replete terram. **In** cassum profecto uox vlla pudicitie sonuisset: nec dum propalata resurgenti patriam: in qua longe felicius homines neque uident neque nubentur: sed sunt sicut angeli in celis. **Tu** ne uoci illi tempus fuisse tunc dicas: cum maledicto omnis subiacebat sterilitas in israel: cum patriarche ipsi plures simul habebant uxores: cum frater fratris absque liberis de functi semen suscitare ex lege compellabatur? **Et** ubi insonuit ex ore celestis turturis commendatio illa spadonum qui se castrauerunt propter regnum dei: et tunc alterius cuiusdam castissimi me turturis filium de virginibus ubique inuauit tunc primum dici uacillat potuit: quia uox turturis audita est in terra nostra. **Et** Ergo si in terra nostra et flores apparuerunt: et uox turturis audita est: profecto et uisum uirginitatis apta est: et au-

Sermo LX.

ditu. **Hoc** quippe audis: flos cernis. flos miraculi est: ut in supra interpretatio habet: quod uoci accedens fructus parit fidei. **et** si fides ex auditu: sed ex uisu confirmatio est. **Sonant** it uox. **sp**lendidus flos. et uitas de terra orta est pro fidelium confessione: uerbo signoque pariter concurrentibus in testimonium fidei. **Testimonia** ista credibilia facta sunt nimis: dum flos uoci auri oculus attestat. **Aud** uisum confirmat ut duorum testimonium (auris loquor et oculi) ratum sit. **Pro**pterea dominus aiebat. **Et** renouitate iohanni (et nepe discipulis loquebatur) que audistis et uidistis. **Quid** breuiter illis ne planti intimari fidei ualuit certitudo. **Ea** dem sane in breui etiam uniuerse terre persuasio facta est: et eodem argumendi copendio. **Que** autem distis inquit et uidistis. **Quid** uerbum ad breuiatatem artum uisum efficacem. **Dauid** uobis profecto assero: quod auribus oculisque precepti. **In** tonat tuba salutaris: conuiscat miracula: et mundus creditur. **Et** ito persuadef quod dicitur: omni quod stupet ostenditur. **Habes** autem quod perfecti apostoli predicauerunt ubique domino cooperante et sermone confirmante sequentibus signis. **Habes** in more stupenda claritate transfiguratum: in nihilominus superna testificatum uoce. **Habes** in iordane sicut et colubam designantem et uocem testificantem. **Ita** hec duo ubique pariter uox et signum ad introducendum fidem ex uicina largitate concurrunt: ut laetus ad animam per utrasque fenestras ingressus pateat ueritati. **Sequitur** ficus. **prulit** grossos suos. **Non** comedam ex eis nec enim eius habiles sunt: ob imaturitatem sui. **Donarum** ficum hinc similitudinem non saporem: forte propter uitas designantes. **Non** abiectam tamen: alias forsitan his opus habebim. **Alioquin** satis pro seipso leuiter et ante tempus cadet sic fenestrorum: quod pusquam euellat exaruit. **quod** ego de propter uitas dictum reor. **Non** sine causa tamen in carmine nuptiali eorum metio facta est. **Erunt** sine dubio etiam non esui: uisui qualliumque. **Multa** in nuptiis propter dapes necessarie procurant. **Ego** uero istud adeo minime pertinet ad extremam similitudinem huiusmodi quod quid illud est nolimus: sed differo in die alterius: et hora liberioris. **Non** uero necessarie: uobis tunc ex periri licebit. **tamen** mihi oportet unitatem facultatemque obtineat uota uera ad profectum quod se tione uestram iporum edificationem: in laudem et gloriam spiritus ecclesie iesu christi domini nostri: quod est super omnia uobis benedictus in secula. Amen.

Sermo LX. De incredulitate iudeorum qua compleuerunt mensuram patrum suorum: occidendo christum. et de odore fame et fructu fidei fidelium.

Ficus prulit grossos suos. **Ex** superioribus pendet pensus locus. **Dixerat** enim tempus putationis uenisse: tam ex floribus qui iam apparebant: quam ex audita turturis uoce hoc asserens. **Id** ipsum adhuc ex grossorum productione affirmat. quia non solum ex floribus et uoce turturis experimentum capit tempus: capit et fructu. **Non** enim non est aer indulgentior tunc: cum ficus grossos suos prulit. **Ficus** flores non habet: sed pro floribus grossos mittit: tempore quo ceterae florent arbores. et quomodo flores apparent et transierunt ad nihil uiles: nisi quod secuti fructus quidam prulit sunt ita et grossi oritur: sed imature cadunt: et dant locum maturandis: ipsi minime habiles ad uescendum. **Et** hinc ergo ut dixi sumit spiritus experimentum spiritus et argumens suasionis: ut non pigritet pergere sponsa adueniens: quia non perit opera que tempore uenit. **Et** littera quidem sic. **Quid** uero spiritus? **At** plane hoc loco non ficum iteumur: sed populum: nepe de hominibus cura est deo: non de arboribus. **Ecce** ficus est populus: fragilis carne: paruulus sensu: animo humilis: cuius primi fructus: ut iterum nomen alludamus: grossi utique et terreni. **Hec** enim popularis est studij primus querere regnum dei et iusticia eius: sed ut ait apostolus: cogitare quod mundi sunt: quomodo uoxibus placeant: uel ille uisus. **Tribulationes** carnis habebunt huiusmodi: sed in nouissimis non negamus eos fructus fidei assecuturos: si bonam habuerint nouissimam confessionem: maximeque si carnis opera elemosinis redimerint. **Ergo** primi plebium fructus: nec fructus sunt: non magis quam ficum grossi. **Denique** si dignos postmodum fructus penitentiae fecerint non enim prius quod spiritale est: sed quod animale dicitur illis. **Quem** fructum habuistis in quibus nunc erubescitis? **Ergo** tamen hoc loco non quousque populum interpretari liberum puto: uisus signanter exprimitur. **Hec** enim protulerunt dixit quasi de pluri bus: sed quasi de vna protulit inquit ficus grossos suos: et ut sentio ego que est plebs iudeorum. **Quanta** in hanc saluatoris parabole in euangelio loqui uidentur: ut est illud. **Arborem** sicut habebat quidam plantatam in uinea sua: et cetera. **Et** uidete sicut nec omnes arbores. **Et** nathanabeli oculi et.

Hos miradum est:

duo fidei testes:

spiritus in illis:

ficus:

phs odidit: ~

Et est sub ficu: vidi te. Et rursum maledicit ficulne: pro eo quod non inuenit in ea fructum. Bene ficus: que bona licet patriarum: chary radice prodierit: nunquam tamen in altis proficere: nunquam se homo attollere voluit nisi respondere radici: pericitate ramorum: generositate florum: fecunditate fructuum. Male pro: sus tibi cum tua radice conuenit arbor: pusilla: toruosa: nodosa. Radix enim sancta. Quid ea dignum in tuis apparet ramis: Ficus inquit: prolatit grossos suos. Non hos nobili a radice traxisti: semine neque. Quod in ea est: de spiritu sancto: est ac per hoc subtile totum et suauis. Tibi unde huius grossi? Et vere quid non grossum in gente illa? Hec actus perfectio: nec affectus: nec intellectus: sed nec ritus que in colendo deus habuit. Nam actus in bellis: affectus in lacris totus erat: intellectus in crassitudine littere: cultus in sanguine pecudum et armentorum. Et dicit aliquis. Cum istiusmodi grossos non aliqui proferre gens illa cessauerit: ergo si aliqui tempus putat non extitit: qui uero uirtus rei tempus existeret phibetur. Non est ita. Dicimus mulieres filios percaesse: non cum parturunt: sed cum iam peperunt. Dicimus et arbores edidisse flores suos: non cum ceperunt flores: sed postquam uerberati sunt. Ita hic quoque dictum est: quia ficus protulit grossos suos: non cum aliquos edidit sed cum torositas est cum ad finem uenit editio. Queris quo tempore istiusmodi complementum illi populo accidit? Cum christum occidit. Tunc completa est malicia eius iuxta quod ipse eis predixerat implete mensuram patrum uestrorum. Unde in patibulo traditurus iam spiritum: consummatum est inquit. Qualem consumationem dedit grossis suis ficus hec maledicta: et sub inde eterna ariditate damnata. Quia sunt nouissimi peiores prioribus: incipiens ab iuribus ad pernitiosos uenit et ueniatos. Quod grossus uiperumque affectus: odire homines qui hominum corpora sanant: et saluat animas. Quod nihilominus intellectum grossum: et certe bouinum: qui deum non intellexerunt: nec in operibus dei. Nihilum me forsitan queratur in se esse iudeus: qui intellectum illius uico bouinum. Sed legat in ysaia: et plusquam bouinum audiet. Cognouit bos (inquit) possessorem suum: et asinus presepe domini sui: israel non cognouit me: et populus meus non intellexit. Sides me iudee mittore tibi propheta tuo? Ego te comparauit in mentis: ille subscit. Quia non in sua persona propheta dixit

hoc: sed in dei: qui deum se et ipsos operibus clamat: et si mihi inquit non creditis operibus credite: et si non facio opera patris mei nolite credere. nec sic tamen euigilat ad intelligendum. Non fuga demonum: non obedientia elementorum: non uita mortuorum: bestialem hanc et plus quam bestialem hebetudinem ab eis depellere quiuuit. De qua non minus mirabili quam miserabili cecitate factum est: ut in illud tam horrendum tamque enormiter grossum facinus proruerent: domitino maiestatis insipientes manus sacrilegas. Ex tunc itaque dici potuit: quia ficus protulit grossos suos: cum iam uidelicet legitima illius populi esse ceperat. quasi in exitu super summum: ut nouis iuxta ueteres prophetiam superuenientibus uetera proficeretur. Non aliter sane quam quomodo grossi cadunt: et cedunt suborientibus ficibus bonis. Quia diu (inquit) non cessauit ficus producere grossos suos non te uocant o sponsa: scias non posse uina produere optimas ficus. Hic autem productus qui prius producendi erant non iam in tepestiue te inuito: cum boni ac salutare fructus in primo esse noscantur: in uiles et puncturi. Nam et uinee inquit flores odor rem dederunt. quod nihilominus appropinquantis fructus indicium est. Hic odor serpentes fugat. Sunt florescētibus uineis omne reptile uenenatum cedere loco: nec ualatenus ferre odorē nouorum florum. Quod uolo attendat nouitij nostri et inducatur agant cogitantes quale spiritum acceperunt: cuius primitias demones non sustinent. Si sic nouitius feruor: quod erit absoluta perfectio: pendatur ex flore fructus: et saporis uirtus exui estime odoris. Uinee flores odorē dederunt. Et in principio quidem sic fuit. Ad predicationem noue gratie secuta est nouitas uite in his qui crediderunt: quod uersationem suam inter gentes habentes bonam christi erant bonus odor in omni loco. Odor bonus testimonium bonum. Hoc de bono opere: tanquam de flore odor procedit. Et quoniam tali flore et tali odore inter primordia nascētis fidei: fideles aie ueluti quedam spirituales uinee referre apparuerunt: habentes testimonium bonum et his qui foris erant: non incongrue uel opinor de ipsis dictum sentimus: quia uinee flores odor rem dederunt. Ad quid? Et eo sane prouocari etiam qui necdum crediderat ex bonis operibus illos considerantes glorificarent. et ipsi deum: atque ita eis odor uite ad vitam esse inciperet. Idcirco ergo dedit odorē

Sermo LX.

non merito refruuntur: qui non suam gloriam: sed aliorum de sua bona opinione querere salutem. Alioquin poterant more quorundam questum estimare pietatem uerbi gratia: ostentationis mercedis. ar istud esset non dare odorem: sed vendere. Hic uero quod omnia sua in caritate faciebant: non plane uendidit odorē: sed dederunt. Ceterum si uinee aie: flos opus: odor opinio est: fructus quid? Martyrium. Et uere fructus uitis: sanguis est martyris. Quis dedit inquit dilectis suis somnum ecce hereditas uini filij merces fructus uentris. Prope modum dixisses fructus uitis. Quid mihi sanguinem uice dixerim mera cissum sanguinem in nocentis sanguinem iusti? Quid mihi multum rubens: probatum: preciosum plane de uinea foret. torculari passiois expressum? Denique preciosa in conspectu uini mors sanctorum eius. Hec pro eo quod dicitur est uineas flores odorē dedit: ita si ad tempora gratie hunc locum respicere malim. Aut si placeat magis referri ad patres (nam uinea uini sabaoth populus israel est) perit sensus. Christum in carne nasciturum et mortuum odorauerunt prophete et patriarche: sed non dederunt tunc eundem odorē suum: quia non exhibuerunt in carne: que in spiritu profenserunt. Non dederunt odorē suum nec se cretum publicauerunt: expectantes ut reuelaretur in suo tempore. Quis sane tunc caperet sapientiam in mysterio absconditam: in corpore non exhibita? Itaque tunc quidem non dedit odorē suum. Dederunt autem postea: cum per successiones generationum nascentes ex se christum secundum carnem partu uirgineo seculis ediderunt. Tunc plane in spiritu spirituales ille uinee dederunt odorē suum: cum apparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei: et cepit presentem habere mundus: que pauci adhuc absentem presenserat. Hic ille (uerbi causa) qui iacob tangens et christum sentiens: ecce inquit odor filij mei sicut odor agri pleni: cui benedixit deus. cum hoc dicebat: habebat delicias suas sibi: nec cuiquam illas communicebat. Et uerbis plenitudo temporis: in quo misit deus filium suum factum ex muliere: factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret: tunc pro: sus odor qui in illo erat sese uolens sparsit adeo uera sinibus terre ipsum sentiens clamaret ecclesia: oleum effusum nomen tuum: curreret que ad oleum in odore olei. Ita ista uinea dedit odorē suum: et eo temporis. Dederunt et ceteri: in quibus hic ipse odor uite extite-

rat. Quid mihi dederunt: et quibus spiritus sanctus dum carnem. Dicitur est itaque uineas dedit odorē: sicut quia fideles aie bonam de se uerbi gratia opinionem spargunt: sicut quod palam facta sunt mundo oracula. et reuelationes patrum et in omnem terram exiit odoratus eorum: dicente apostolo. Manifeste magnum est pietatis sacramentum: quod manifestatum est in carne: iustificatum est in spiritu: apparuit angelis: predicatum est gentibus: creditum est mundo: asumptum est in gloria. Et mirum uero si nec ficus nec uinea iste aliquid habet quod mores edificet. Ego hunc locum arbitror esse et moralem. Dico autem per gratiam dei que nobis est: et ficus nos habere et uineas: sicut quidem qui suauiores in moribus sunt: uineas uero qui spiritu feruiores. Omnis qui se in nos communiter socialiterque agit: et non solum sine querela uersatur inter fratres sed cum multa suauitate fruendum se omnibus prebet in omni officio caritatis: quidni illius uicem agere ficus conuenientissimum dicam? Qui tamen grossos suos prius prulerit proiecitur oportet: timorē uirtutis iudicij que perfectam caritatem foras mittit: amaritudinem peccatorum que uere confessioni: et infusioni gratie crebriusque perfusioni lacrimarum cedat necesse est: ceteraque talia instar grossorum preuentia fructuum suauitate: que uos queque uos metipsum cogitare potestis. Et tamen adhuc ego aliquid adiciam de huiusmodi quod occurrit: uidete ne forte etiam hec in grossos deputari possint: scientia: prophetia lingue: similitudo. Et enim ista grossorum more deficere habent: et cedere melioribus: dicente apostolo: quia et scientia destruetur: et prophetie euacuabuntur: et lingue cessabunt. sicut quoque ipsam intellectus excludet: spiritus succedat uisio necesse est. Quod enim uidet quis quid sperat? Sola non excidit caritas: sed illa qua deus toto corde: tota anima: tota uirtute diligit. Ideo hanc minime grossis adnumeraueri: ne ad ficum quidem uerim pertineret: sed ad uineas. Nam qui uinee sunt se ueriores nobis quam suauiores se exhibent: in spiritu uehementer agētes: zelantes pro disciplina: uicia acerrime corripiētes: aptantes sibi congruissime uocem illam. Nonne quod oderunt deus oderunt: et sup inimicos tuos tabescent: trem. Zelus domus tue comedit me. Et mihi quidem illi dilectioe primitiis in dilectioe dei eminē uident. Et liber pensare sub hac uite et sub hac ficu: ubi dei primitiis obstrat dilectio. Et tamen teneo cum te amo deus iesu. d

odidit: ~

fig: ~

Uinee: ~

meus primus es: quoniam homo es: et fecisti mecum
miam: et nihilominus es super omnia deus bene-
dictus in secula. Amen.

Sermo. lxi. Qualiter ecclesia reperit di-
uitias diuine mie in foraminibus vulnerum christi
Et de fortitudine matris quam a christo suscepit.

Urge amica mea sponsa

mea: et veni. **C**omendat spō-
sus multā dilectionem suā: iterā
do amoris voces. Nam iteratio affectionis
expressio est: et quod rursum ad laborē vinea-
rum dilectam sollicitat: ostendit quā sit de ali-
max salute sollicitus. Nam vineas aīas esse:
iā audistis. Nō imoremur supuacne in his
que dicta sunt. videre sequētia. Spōsam tñ
nusq̄ vt memini in toto hoc opere apte ad-
huc nominat: nisi mō cuz ad vineas itur:
cū vino caritatis appropinquet. Que cū vene-
rit et perfecta fuerit: faciet spirituale coniugium:
et erunt duo: nō in carne vna: sed in vno spū:
dicēte apostolo: qui adheret deo: vnus spū:
tus est. **S**equitur. Columba mea in for-
aminibus petre. I cauernis macerie. ostende
mihi faciem tuā: sonet vox tua in auribus meis.
Amat: et p̄git amatoria loq̄. Colūbā de-
nuo blādiendo vocat. suā dicit: et sibi asserit
ppriā. Quodq̄ ipse rogari obnori? ab illa
solebat: ipsi nūc versa vice et aspectū postu-
lat et colloquū. Agit vt sponsus: s̄ vt vere
cūdus: publicū erubescit: decernitq̄ frui de
licijs suis i loco sequestris: vtq̄ in foraminibus
petre: et cauernis macerie. Puta ergo
sic dicere sponsū. Ne timeas amica: quasi
hec ad quam te hortatur opera vinearum: ne-
gociū amoris impedire seu interrūpere ha-
beat. Erit certe et aliquis vsus in ea: ad id
quod pariter optamus. Aīne sane maceris
as habent: et he diuersoria grata verecūdis
Dic litteralis susus: quid ni dixerit susus?
Quid enīz serium habet hec littere series?
Ne auditu quidē dignū quod foris sonat: si
nō intrus adiuuet spiritus infirmitatē intel-
ligentie nre. Ne ergo remaneam? foris. ne
et turpiū (quod absit) amor videamur lenoci-
nia recēdere. Afferte pudicas aures ad ser-
monē q̄ in manibus est de amore. et cū ipso
cogitatis amātes: nō virū et feminā: s̄ ver-
bū et aīam sentiat: oportet: et si xpm et ec-
clesiā dixeris: idē est: nisi quod ecclesie noīe non
vna aīa: s̄ multarū vnitas vel potius vnani-
mitas designat. Nec sane foramina petre.
aut cauernas macerie latebras putet opā-
tū iniquitatē: ne qua p̄sus suspicio subeat d̄

spiritus in illis:

ogibus tenebrarū. **A**lius hunc locū
ita exposuit: foramina petre. vulnera christi in-
terfrans. Recte omnino: nā petra christus. Do-
na foramina que fidē astruūt resurrectionis:
et christi diuinitatē. Dominus meus (inquit) et deus
meus. Unde hoc reportatū oraculū: nisi ex
foraminibus petre. In his passer inuenit sibi
domū. et rursum nidū vbi reposit pullos suos
In his se colūba turax: et cir cū volare itre-
pida intuet accipitrē. Et ideo ait. Colūba
mea in foraminibus petre. Vox columbe.
Petra exaltauit me. et item. Statuit inquit
supra petra pedes meos. Vir sapiens edifi-
cat domum suā supra petram: quod ibi nec
ventorū formidet iniurias: nec inundationū.
Quid non boni in petra? In petra exalta-
tus: in petra securus: in petra firmiter sto.
Securus ab hoste: fortis a casu: et hoc quā
exaltatus a terra. Anceps est enim: et cadu-
cum terrenū omne. Cōuersatio nostra i ce-
lis sit et nec cadere nec deici formidam?
In celis petram illa firmitas atq̄ securi-
tas est. Petra refugium erinatīs. Et reue-
rarū tura firmas infirmis requies: nisi in
vulneribus saluatoris: Tanto illic securi-
or habito: quanto ille potentior est ad saluā-
dum. S remit mundus: tremat corpus: dia-
bolus insidiatur: nō cado. fundatus enī sū
supra firmā petra. Deccaui pctm grande
turbabū cōscientia: sed non pturbabitur:
quoniam vulnerū dñi recordabor. Nemp̄ vulne-
rat est. p̄pter iniquitates nras. Quid tñ ad
mortē: quod non christi morte soluat? Si er-
go in mentē venerit tam potēs tamq̄ effi-
car medicamentū: nulla iam possum morbi
malignitate terreri. Et ideo liquet errasse
illum: qui ait. Maior ē iniquitas mea: quā
vt veniā merear. Nisi quod non erat de me
bris christi. nec pertinebat ad eum de christi me-
ritū vt suū p̄sumeret: suū diceret quod esset
illius: tanq̄ rem capitis mēbrū. Egovero
fidenter quod ex me mihi deest vsurpo mi-
hi ex visceribus dñi: quoniam misericordia af-
fluunt: nec d̄ sunt foramina per que effluūt.
Fodef̄t manū eius et pedes: latuq̄ lancea
forauerūt: et p̄ has rimas licet mihi sugge-
re mel de petra: oleūq̄ de saxo durissimo. id
est gustare et videre quoniam suauis est do-
minus. Cogitabat cogitationes pacis: et
ego nesciebam. Quis enim cognouit sen-
sum domini: aut quis consiliarius eius fuit
Et clauis referans: clauis penetrans fa-
ctus est mihi: vt videam voluntatem domi-
ni. Quid ni videam per foramen: Clamat

Sermo. LXI.

clauis: clamat vulnus: quod vere deus sit i-
christo: mundum reconcilians sibi: ferrum
p̄trāst animā eius: et appropinquauit cor-
illius: vt non iam non sciat compati infirmi-
tatibus meis. Patet archanum cordis p̄
foramina cor: poris: patet illud magnū ple-
tatis sacramentum: patet viscera miseri-
cordie dei nostri: in quibus visitauit nos o-
riens ex alto. Quid in viscera per vulnera
pareant? In quo enim clarius quā in vul-
neribus tuis eluxisset: quod tu domine sua-
uis et mitis: et multe misericordie? Maio-
rez ei miserationē nemo habet: quam vt a-
nimam suam ponat quis pro addictis et dā-
natis. **C**um proinde meritum: mi-
seratio domini. Non plane sum meriti iops
quam diu ille miserationū non fuerit. Quid
si misericordie domini multe: multus nihil-
ominus ego in meritis sū. Quid enī si mul-
torum sim mihi conscius delictorum: Mem-
pe vbi abūdauerūt delicta: superabūdauit
et gratia. Et si misericordie domini ab eter-
no et vsq̄ in eternū: ego quocq̄ misericordi-
as domini in eternū cantabo. Nūquid iusti-
tias meas? Dñe memorabor: iustitie tue so-
li? Ipsa est enī et mea: nempe factus es mi-
hi tu iustitia a deo. Nūquid mihi verendū:
ne nō vna ambobus sufficiat? Nō est palliū
breue quod secūdū p̄phetā nō possit opire du-
os. Iustitia tua iustitia in eternū. Quid lō-
gius eternitate? Et te pariter et me opiet
largiter: larga et eterna iustitia. Et in me q̄
dem opit multitudinem peccatorum: in te
autem domine quid nisi pietatis thesaurus
et diuitias bonitatis? De in foraminibus pe-
tre repositi sunt. Quaz magna multitudo
dulcedinis tue in illis: operte quidē: sed in
his qui pereūt. Et quid enim factū d̄tur ca-
nibus: vel margarite porcis? Nobis autē
reuelauit deus per spiritū suum: etiam et a-
p̄tis foraminibus introduxit in sancta. Quā-
ta in his multitudo dulcedinis: plenitudo
gr̄e: perfectioq̄ virtutum. Ibo mihi ad illa
sic referta cellaria. atq̄ ad ammonitionem
p̄phete reliquā citates et habitabo in petra.
ero quasi colūba nidificans in sumo ore fo-
raminis: vt cū Moysē postus in foramine
petre. trāseunte dño merear salte posteri-
ora ei? p̄spicere. Nā faciē stātus. i. incōmu-
tabilis claritatē q̄ videat: nisi q̄ introductū
iā meruit nō in scā. sed in scā sc̄torū. **H**ec vi-
lis tñ aut p̄tēnda posterorū cōtemplatio
Conterat herodes: ego tātomagis nō p̄tē-
no: quātomagis p̄tēptibile se ostendit herodi-

re delecter. Quis scit si cōuertatur et igno-
scat deus: et relinquat post se benedictionē
Erit cū ostēdet faciē suā: et salui erim. S̄
interim pueniat nos in benedictōib? dulce
dñis: illis vtq̄ quas post se relinquere cō-
suevit. Nūc dignatōis sue posterioza demō-
stret: alias in gloria dignitatis faciē suā de-
mōstratur. Sublimis i regno: s̄ suauis i
cruce. In hac me visione pueniat: in illa ad
impleat. Adimplebis me (ait) letitia cum
vultu tuo. Atraq̄ visio salutaris. vtraq̄
uis: sed illa in sublimitate: ista in humilitate.
Illa in splendore: hec in pallore est. **D**eni-
q̄ et posterioza inquit vox: si eius in pallore
auri. Quomodo nō palleat in morte? S̄
melius pallēs auris: quā fulgens auriscalci
et quod stultū est dei sapienti? ē hominibus
Turum verbum: aurum sapientia ē. **D**
Doc aurū semetipm decolorauit: abscondēf
formam dei: et formā serui p̄tendēs. Deco-
lorauit et ecclesiā. que ait. Nolite me confū-
derare q̄ fusca sū quia decolorauit me sol.
Ergo et posterioza ipsi in pallore auris: que
fusca nō erubuit crucis. vstionē passionis
non horruit: liuorez vulnerū non refugit.
Et iā p̄placet sibi in illis: et optat nouissima
sua fore et horū similia. Idcirco deniq̄ audit
colūba mea in foraminibus petre: quod in
christi vulnerib? tora deuorior euerteret: et
ingi meditatione deuoretur in illis. **I**nde
martyri tolerantia: inde illi fiducia magna
apud altissimū. Non est quod veratur mar-
tyr exanguem liuidāq̄ leuare ad euz faciē
culus liuore sanatus est: gloriosā represen-
tare similitudinē mortis eius. vtq̄ in pal-
lore auris. Quid vereatur cui etiā a dño dicitur.
ostende mihi faciē tuā? Ad quid? Et
mihi videtur se magis ostendere vult. Ita
est: videri vult nō videre. Quid ei ille nō vi-
det? Nō ei opus vt quis se ostendat: a quo
nil nō videt: nec si se abscondat. **A**ulr ergo vi-
deri. **A**ulr benignus dur deuoti militis vul-
tuz et oculos in sua sustollit vulnera: vt illius
ex hoc animū erigat. et exemplo sui reddat
ad tolerandū fortiozem. **E** nimvero nō sen-
tiet sua: dum illius intuebit. **S**tat martyr
tripudiās et triumphans. toto licet lacero
corpore: rimate latera ferro: nō modo forti-
ter sed alacrit̄ sacrū e carne sua circūspicit
ebullire cruozem. **A**bi ergo tunc aīa mar-
tyris? **H**ēpe in tuto: nēpe in petra: nēpe in
viscerib? iesu: vulnerib? nimirū parentib?
ad introeūdū. **S**i in suis esset viscerib?: scru-

posterioza dñi:

tās ea ferz pfecto sē tire: doloze nō ferret succumberet et negaret. Hūc autē in petra habitans: quid mirū si in modū petre durū erit? Sed neq; hoc mirū si exul a corpore: dolores non sentiat corporeis. Neq; hoc facit stupor: sed amor. Submittit enī sensus: nō amittitur. Hec deest dolor: sed premitur Ergo ex petra martyr fortitudo: inde plane potens ad bibendū calicem domini. Et calix hic inebriās quā preclarus est? Preclarus inq; est atq; iocundus: non min⁹ imperatorū spectanti: quā multū triūphanti. Gaudū etenim domini est fortitudo nostra. Quid ni gaudeat ad vocem fortissime confessionis? Deniq; et requirit eam cum deest dolo: sonet inq; eius vox tua in aurib⁹ meis. Hec cunctabitur rependere vicē secundū suam pmissionē: continuo vt se cōfessus fuerit coram hominib⁹: confitebitur et ipse eius coram patre suo. **Rumpam⁹ sermonem** nec enim potest finire modo: ne sit sine modo: si cuncta que adhuc ex pposito capitulo restant: vno isto velim⁹ sermone completi. Ergo quod superest seruem⁹ principio alteri: vt dō nostro sane et verbo modo: gaudeat sponus ecclesie iesus xpūs dominus noster: qui est sup omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. lxiij. Qualiter intelligatur hoc quod dicitur. Oratio iusti penetrat celos. Et q; nemo potest bene deū cōtemplari et verbum dei predicare: nisi perfectā habuerit mentis puritatem.

Columba mea in foraminibus petre in cauernis macerie. Non tantū in foraminib⁹ petre tutum reperit colūba refugium: reperit et in cauernis macerie. Quod si maceriaz nō cōgeriem lapidū: sed sanctorū cōmunitio nem accipim⁹: videam⁹ ne forte cauernas macerie dixerit angeloz qui ob superbiaz lapsi sunt loca. quasi vacua derelicta: quippe q̄ repleti ex hominib⁹ habēt. tanq; ruine de lapidibus viuis reficiende. Unde apostolus petrus. Accedentes inquit ad lapides viuis: et ipi tanq; lapides viui sup edificam⁹ domos spirituales. Hec puto abre esse: si intelligim⁹ angeloz custodiā vicē exhibē macerie in vinea dñi que est ecclesia pdestinatorū: cū paul⁹ dicat. Hōne oēs administratōrū spūs sūt. missi in ministeriū: ppter eos qui hēditatē capiūt salutis? Et ppha. Immittit angelis dñi i circuitu timētiū eum. Et

ita sedet: erit sensus. qz ecclesiā tpe et loco pegrinatōis sue due res cōsolatur: de pgrinatio quidē mēdia passionis xpi: de futuro autē qd se in sorte sanctorū cogitat et p̄fidit recipiendā. Ambo hec veluti ante et retro oculara i variabili desiderio p̄tinetur. vterq; illi intuit⁹ ad modū gratus: vterq; est illi refugium a tribulatione maloz et dolore. Integra cōsolatio: cū non solū quid sibi expectandū: s; vnde id sit p̄sumēdū nouerit expectatio leta nec dubia: q̄ xpi morte firmata est. Cur pauca ad p̄mij magnitudinē: que p̄cū dignitatē p̄siderat? Quā libēs mēte inuist foramina p que sibi sacro sc̄i sanguis p̄cū fluxit. Quāz libēs cauernas pambular: vniuersozia: māsōes que sunt in domo patris multe atq; diuerse: in quibus habet collocare filios suos p quozūq; diuersitate meritoz. Et nunc quidē (quod solū interim potest) sola in his mēdia req̄escit: celeste habitaculū quod de sursum est: iam aīo induēs. Erat autē cū implebit ruinas: eū cauernas et corpe i habitabit. et mēte cū vacua domicilia que antiq̄ reliquerūt habitatores: ipsa sue vniuersitatis illustrabit p̄sentia. nec vltra apparebit cauerna penitētia in celesti macerie: felici de cetero p̄fectiōe sui atq; itegritate gaudēte. **Aut si id magis p̄bas: dicemus has cauernas a studiosis et p̄is mentib⁹ nō inueniri: s; fieri Quonā modo: inquis. Logitatio et auiditate. Cedit nēpe in modū macerie molliorū pia maceries desiderio aīe: cedit pure contemplationi: cedit crebre orationi. Deniq; oratio iusti penetrat celos. Non vtiq; aeris hui⁹ corporei spaciosas altitudines: veluti quodā remigio alarū suaz instar volucris volantis scindet. aut quasi gladius acutus ipsi firmamēti solidū celsūq; verticē p̄ forabit. Sed sūt celli sc̄i viui rationobiles. qui enarrāt gloriā dei: q̄ fauozabili quadā pietate nostris se voris libentē inclināt. et sinuatis ad tactū nostre deuotōis affectibus in sua nos recipiūt viscera: quoties ad eos digna intentione pulsam⁹. Pulsati enī aperietur. Licet itaq; vnicuiq; nostrū etiam hoc tpe nē mortalitatis cauare sibi q̄cūq; parte volet cauernas supne macerie: nūc q̄ dem patriar chas reuiserent: nūc vero salute p̄phas: nūc senatui immiseri apostolorū nunc martyz inseri choiz. s; et beatavirtutū stat⁹ et māsōes a mīnō angelozq; ad cherubin et seraphin: tota mētis alacritate p̄currēdo lustrare: put quoz sua deuotio**

Sermo. LXII.

feret. Apd quos magis afficiet imittēte si bi spū. put vult. si steterit et pulsauerit cōfessum aperiet ei. et facta quasi cauerna i mōtib⁹ vbi pot⁹ mētib⁹ sc̄tis dū se vltro inflectunt ad pietatē: req̄scet vel paululū apd illos. Omnis aīe sic facietis. et facies et vox vob̄ grata existit: facies ppter puritatē: vox ppter p̄fessionē. Et tei p̄fessio et pulchritudo i p̄spectu ei⁹. Unde et dicit illi q̄ eiusmodi ē. Ostende mihi faciē tuā: sonet vox tua i auribus meis. Vox admiratio in aīo contēplātis: vox gr̄ arū actio est. Delectat admodū istiusmodi cauernis deus et q̄bus sibi vox resonat gr̄ arū actōis: vox admiratōis et laudis Felix mēs q̄ sibi in hac maceria frequē cauare studuit: sed que in petra felicior. **Licet quidē cauare et in petra s; ad hoc puriore mētis acie opus ē. et vehemētorū oīo intētionē: etiā i meritū portiozib⁹ sc̄titarū Et ad hec q̄s idone⁹? Hōpe ille q̄ dixit. In principio erat verbū. et verbū erat apud deum. et deus erat verbū hoc erat in principio apud deū. Hōne tibi videt ipis se verbi penetrabil⁹ imersisse et abditi pectoris eius quadā itime sapie sacrosctā eruisse medullā? Quid ille q̄ sapientiā loq̄bat in p̄fectos sapientiā in mysterio absconditā quā nemo principū mūdi hui⁹ cognouit? Hōne vno et altero celo acuta s; pia curiositate terebratis: et tertio standē hāc p̄i scrutato: euerit? At ipaz nō sūt nobis verbis q̄b⁹ potuit fidelib⁹ itimās. Audiuit autē verba in effabilia: q̄ non licuit illi loq̄. Non vtiq; hōi nā sibi illa loq̄bat et deo. P̄dita q̄ deū quasi sollicitā pauli caritatē hoc modo p̄solari et dicē. Quid anxialis q̄ p̄ceptū tuū audit⁹ nō capit hūanus: Sonet vox tua in aurib⁹ meis. Hoc ē. Si quod sentis nō licet reuelare mortalib⁹: cōsolare tū q̄ vox tua queat diuisas mulcē aures. Uides sc̄tāz aīam nūc qdē caritate sobriā nobis: nūc vero puritate excedentē deo? Uide etiā de sc̄to dauid. ne forte ipse ille sit hō de q̄ cuz deo quasi de alio loquit. qm̄ cogitatio hōis p̄hibet tibi et reliq̄ cogitatiois diē festū agēt tibi. Ergo qd de cogitatioe p̄phetica x̄bor exēplo p̄p̄e uenire ad mediū posar. id p̄pha mor in publicā laxabat p̄fessionē. et ex cōp̄tebat in p̄p̄is dñō: reliquū sibi et deo seruās: vnaq; festinū ducēs in letitia et exultatioe. Hoc q̄ est qd nobis itimare mēdōzatores: culuoluit. Quicqd videlicet sua illa scrutabunda et auida cogitatioe ex archano sapientie eruere p̄ualebat. partē quā pote**

rat in salutē populoz sollicita predicatōe ipartebat: reliquū quod capere plebes nō poterāt festiua iubilatioe in dei laudib⁹ expendebat. Uides sancte p̄templatōi deperire nihil: dū quod expendi in plebū edificatōne non potest: id vel maxie deo sit iocūda decozaz laudatio? **Quē cuz ita sint: duo liquet cōtemplatōis genera esse. vnu de statu et felicitate et gloria ciuitatis superne. quo vel actū vel ocio ingēs illa celestū ciuitū occupata sit multitudo: alteruz de regis ipsius maiestate. eternitate. diuinitate. Illa in maceria: ista i petra. S; hec quāto difficilī cauatur: tanto suau⁹ quod inde eruis sapit. Hec verē aris illud qd scriptura minas scrutatozib⁹ maiestatis. tantuz affer puz et simplicez oculū. Hō opp̄meris a gr̄a: sed admittetis: nisi nō dei s; tuā q̄s eris gloriā. Alioquin sua quisq; opp̄mit non dei gloria. dum peliuis in istā: ad illam leuare ceruicē non sinit nimirū grauē cupiditate. Hac ex cussa secure scrutemur in petra: in qua thesauri absconditī sapie et scie sūt. Si adhuc dubitasti: audi ipaz petrā. Quī operant inq; in me nō peccabūt. Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe: et volabo et req̄escā? Ibi requiē inuenit māsuēt⁹ et simplex: vbi dolosus opp̄mit et elatus et cupidus inanis glorie. Ecclesia colūba est: et ideo requiescit. Colūba qz inocēs: qz gemēs. Colūba inq; que in māsuētudie suscipit in sc̄tū verbū. Et req̄scit in verbo hoc est i petra: nā petra est verbū. Ecclesia ergo in foraminibus petre: per quā itrospicit et videt gloriā sponi sui. Hec opp̄mit tū a gloria: qm̄ nō sibi usurpat eā. Hō opp̄mit qz si scrutatozib⁹ maiestatis sed volūtatis. Hā qd maiestati attinet iterdū qdē et in ipam itendere aude: sed quasi admirans: non quasi scrutans. Sed et si qm̄ per excessum rapi in illā contingat: digitus dei est iste dignanter leuans hominem: non hominis temeritas insolenter dei alra peruadens. Cum enim apostolus raptrū se memoret: ausū excusent quis nam alter presumat mortalū huic se diuine maiestatis horrendo scrutinio p̄p̄is intricare conatibus: et ipoz tunus cōtemplatoz pauenda irrumpere in archana. Scrutatores. p̄inde maiestatis tanq; irruptozes vici reoz. non qui scilicet rapiuntur i eaz: sed qui irrūit. Ipi itaq; opp̄mitur a gr̄a. Ergo formidolosa scrutatio maiestatis at volūtatis: tā tuta quā pia. Quid i tota diligētia scrutādo in sc̄tē sc̄mēto ḡe volūta**

Ino ḡeplatoz ḡra.

Song vox tua: ~

oio iusti pe. cellos: ~

cauere macerie

tis: cui mihi parendū per oīa scio? Suavis
gloria: que nō aliūde quā de ipsius suavitatis
cōsēplatione procedit. quā de diuitiar
bonitatis ac multe miserantiōis intuitu. De
nigridimus gloriā hanc gloriā quasi vni-
geniti a patre. Totū nēpe benignū et vere
paternū: quod apparuit glorie in hac par-
te. Non me opprimit gloria ista. totis licet
viribus intēdentē in se: ego potius impri-
mar illi. Et enī reuelata facie specularantes
in eandē imaginē transformamur de clari-
tate in claritatē: tanq̄ a dñi spū. Transfor-
mamur: cū conformamur. Absit autē vt in
gloria maiestatis. et nō magis inuolūtatis
modestia dei ab hoīe p̄formitas presuma-
tur. Gloria mea hec est: si vnq̄ de me audie-
ro. Inueni hoīem scōm cor meū. Cor spōs-
cor patris sui. Ipsū qd̄: Estote ait miseri-
cordes: sicut et p̄ vester qui in celis est mi-
sericors est. Nec forma quā videre deside-
rat cū ecclesie dicit: oīde mihi faciē tuam
forma pietatis: māfuetudinis. Hanc cum
omī fiducia leuat ad petrā: cui similis est.
Accedite iquit ad eū et illuminamini: et fa-
cies vestre nō cōfundēt: a pio sancta: a
māfuetō modesta: Nō plane abhorrebit a
puritate petre pura facies sponse: non ma-
gis quā a virtute virtus: a lumīe lamē. E
Sed q̄a nō ex omni se interim adhuc ad pe-
tram forandā accedere ecclesia potest (ne-
q̄ enī oīm est qui in ecclesia sunt sacra-
menta diuine voluntatis ispicere: aut apprehen-
dere p̄ semetipsos. p̄funda dei) ideo nō solū
i foraminib⁹ petre: sed et i cauernis macer-
ie habitare oīdit. Ergo in perfectis qui-
dē qui rimari cō penetrare archana sapie
et puritate cōscie audēt: et itelligentie acu-
mine possunt: habitat in foraminib⁹ petre.
De reliquo in cauernis macerie: vt q̄ in pe-
tra fodere per semetipsos aut nō sufficiūt:
aut nō presumūt: in maceria fodiant: contē-
tivel gloriā sancto: ū intueri. Si cui ne hoc
quidē possibile sit: huic sane p̄ponet iesum
et h̄c crucifixū. vt et ipse absq̄ suo labore
habitet in foraminib⁹ petre in quib⁹ nō la-
borauit. Iudei in his laborauerunt: et ipse
in labores infidelit̄ introibit vt sit fidelis.
Nec verendū qd̄ patiat̄ repulsam: qui et vo-
catur vt itret. Ingrederē iquit in petram.
abscondere in fossa humo a facie timoris do-
mini: et a gloria maiestatis ei⁹. In firme ad-
huc inerti aīe que (iuxta q̄ in euāgelio q̄-
dam de semetipso cōfite) fodere nō valet/

et mendicare erubescit. fossa oīdit hum⁹:
vbi lateat donec valeat et p̄ficiat. vt pos-
sit et ipsa per se cauare sibi foramina in pe-
tra. per que itret ad interiora verbi: animi
viri vigore et puritate. Et si intellectum⁹ fos-
sam humū illā que ait. foderit man⁹ meas
et pedes meos: nō erit ambigendū de sani-
tate citius ad p̄fēcda aime vulnerate. que
in ea demorabit. Quid enī tam efficax ad
curanda cōscie vulnera. nec nō ad purgan-
dam mētis aciem: quā xp̄i vulnerū sedula
meditatio. Ceterū donec sanata purga-
ta perfecte fuerit: nō video qualiter illi ap-
tari possit quod dicit. Oīdē mihi faciē
tuā: sonet vox tua in aurib⁹ meis. Quomo-
do deniq̄ faciē suā ostendere audeat vel le-
uare vocē: cui et latere indicatur. Abscon-
dere iquit fossa humo. Quare? Quia non
est pulchra facie: nec digna que videatur.
Nō erit digna videri: quādiu non erit vide-
re idonea. **S** Cū aut per inhabitatiōē
fossē humi in sanādo oculo interiori tñ p̄-
fecerit vt reuelata facie speculari gloriā
dei: ipsa possit: tñc demū que videbit fidu-
cialiter iā loquet̄ voce et facie placēs. q̄ la-
ceat necesse est facies que in dei claritate
intēdere potest. Nec enī id possit: nisi cla-
ra ipsa quoq̄ esset et pura: vtiq̄ transfor-
mata in eandē quā cōspicit claritatis ima-
ginem. Alioq̄ ipsa dissimilitudine resilli-
ret: insolito reuerberata fulgore. Ergo cū
pura puram itueri potuerit veritatē. tunc
faciem ipsi⁹ spōsū videre cupiet: cōsequē-
ter et vocem ei⁹ audire. Nā quātūz illi pla-
ceat cū puritate quidē mentis predicatio
veritatis: oīdit cū subinde infert. Vox enī
tua dulcis. Quia enim nō placeat vox illi di-
spliceat facies: demōstrat cū illico subdit.
et facies tua decora. Quid iterne decor fa-
ciei: nisi puritas? In plurib⁹ hec absq̄ p̄e-
dicationis voce cōplacuit: illa absq̄ ista in
nemine. Impuris seueritas nō oīdit: non
se credit sapia. Quid ergo loquitur quaz
nō viderit? Quod scimus loq̄mur iquit et
que vidim⁹ testamur. Ergo tu et aude te-
stari quod nō vidisti: et loqui quod ignoras.
Queris quē dicam ipurū? Qui laudes re-
quirat humanas: qui nō ponit sine sumptu
euāgelii: qui euāgelizat vt māducat: qui q̄-
stum estimat pietatem: qui non req̄rit fru-
ctū: sed datū. Impuri sunt tales et cū non
habent vnde videat̄ veritatē. p̄pter ipurita-
tem: habent tñ vnde illā loquantur. Quid
p̄cepto agitis? Cur lucem nō expecta-

Sermo. LXIII.

tis? Cur opus lucis ante lucē presumitis?
Nā est vobis ante lucem surgere. lux est
puritas: lux caritas: que nō querit que sua
sunt. Nec precedat: et pes lingue in incer-
to nō ponit. Superbo oculo veritas non vi-
detur: sincero patet. Non est qd̄ se veritas
denegat intuentis puro cordi: ac p̄ hoc ne-
eloquendū. Peccator autē dicit deus: q̄-
re tu enarras iusticias meas: et assumis te-
stamentū meū per os tuū? Multi puritate
neglecta ite loqui quā videre conati sunt:
et aut grauit̄ errauerūt nescientes de q̄
bus loquerētur/ neq̄ enī de quib⁹ affirma-
rent: aut turpiter vincerēt vbi qui alios do-
cerēt seip̄os nō docuissent. A quo nos ge-
mino malo semp̄ custodiat exoriat? a nobis
sponsus ecclesie iesus x̄ps dñs noster: q̄ est
super oīa deus b̄ndictus in secula. Amen.

Sermo. LXIII. Quod viro sapientivi-
ta seu mens sua sit vinea in calu. Et de tē-
tationibus monachorū nouitiorum.

Aperte nobis vulpes par-

uas que demolit̄ur vineas. nā
vineā nostrā floruit. Liqueat quod
nō ociose ad vineas itum sit: quando ibi in-
uente sunt vulpes demolientes eas. Litte-
ra quidez istud. Spūs quid? Ante oīa sane
vt cōmunē et v̄sitatū littere sensum ab hac
explanatione penitus respiciam⁹: vt pote in
eptū et insulsū: indignūq̄ plane qui recti-
atur in scriptura tā sancta tāq̄ autentica.
Nisi q̄s forte itavecoris et anio stolidus sit
vt pro magno habeat didicisse ex ea instar
vitiq̄ filiorū hui⁹ seculi curā gerere terre-
narū possessionū: custodire et defensare vi-
neas ab incurstantib⁹ bestiis: ne forte p̄tin-
gat amittere fructū vini in quo est luxuria
stimulq̄ pereat operat̄ ipensa. Grande sc̄z
dānum: vt p̄pterea libzū sanctū tanto stu-
dio et tanta cūeneratione legam⁹ qd̄ vo-
cemur in eo a vulpib⁹ vineas custodire: ne
in excolēdis illis frustra mansueta vacuent
si in custodiēdis pigri fuerimus. Non estis
tā rudes. neq̄ adeo spiritualis exptes gr̄e:
vt ita carnaliter sapiatis. Cetero in spiri-
tu ista q̄ramus. Ibi sane inuenim⁹ sano qui-
dē intellectu: sensuq̄ nihilomin⁹ digno/ et
vineas florētes et vulpes demolit̄es: in q̄
bus capiēdis vel amouēdis et honest⁹ la-
borat̄ et fructuos⁹. **A** An vos dubita-
tis lōge vigilātius insistentū. mentib⁹ ser-
uandis quā frugibus: lōge curiosus inui-
gilandū cauēdis. p̄pter illas spiritualib⁹ ne-

quitis: quā capiēdis. p̄pter istas frudalē
tis vulpeculis? Sed iam a me demōstrāde
sunt spiritales iste tam vitēs quaz vulpes.
Vestra itererit filij. huc quēq̄ vinee. p̄uide-
re: cū me disputāte aduerrent in quib⁹ sibi
et a quib⁹ maxime sit cauendū. Cetero sa-
pientia suauita vinea est: sua mens: sua cōsci-
entia. Nā quippe in cultū deferuntur in se
sapies delinquit. Stultus non ita. Cuncta
apud eū neglecta suenies: cūcta iacēt: cū-
cta inculta et sordida. Non est vinea stulto
Quomodo vinea vbi nil plantatū: nil elabo-
ratū v̄sptam patet? Tota spinis stuescit et
tribulis stulti vitas: et vinea est? Et si fuit: tā
nō est: redacta in solitudinē. Vbi vitis v̄-
tutis: vbi borris boni operis: vbi vinū leti-
cie spiritualis? Per agrū hoīs pigri transi-
it iquit et per vineā viri stulti: et ecce totū
repleuerant vt tice: operuerat superficiali
et spine: et maceria lapidū destructa erat.
Audis sapiētem irridētem stultū quod bo-
na nature: et dona gr̄e: que forte per lauā-
chrū regenerationis acceperat: tanq̄ illā
quā plantauit deus et nō homo primā suā
vineam: in nō vineā negligendo redegit?
Deniq̄ nō potest vinea esse: vbi vita nō est.
Nā stultus quod viuūt: mortē potius quaz
vitā esse cōsuerim. Quomodo vitā cū steri-
litate? Arbor arida et in sterilitate versa
nōne mortua iudicat? Et sarmēta mortua
sunt. Et occidit inquit in grandine vineas
eorū: mōstrans vitā priuatas: q̄ sterilitate
dānate sint. Sic stultus eo ipso qd̄ inuilit̄
viuit: viues mortuus est. Soli itaq̄ conue-
nit sapiēti habere vel poti⁹ esse vineā: q̄ vi-
tam habet. Est lignū fructiferū in domo di-
ac per hoc lignū viuens. Siquid et ipsa sa-
piētia qua sapiēs dicitur et est: lignū vite est
apprehēditibus eā. Quid ni viuat appre-
henso ei⁹? Viuit: sed ex fide. Iust⁹ nēpe est
sapiēs: et iust⁹ ex fide viuūt. et si aīa iusti se-
des est sapie sicut est: p̄fecto is sapiēs. q̄ tu-
stus. Is q̄ siue iustū nomines siue sapiētes:
nunq̄ absq̄ vinea viuēt: q̄a nunq̄ nō viuēt.
Doc q̄ppe est illi vinea qd̄ vita. Et bonavi-
nea iusti. imo bonavinea iust⁹: cui v̄t v̄t
cui actio palme: cui vinū testimonij p̄scie
cui lingua torcular exp̄sionis. Deniq̄ glo-
ria n̄ra hec est iquit: testimonij p̄scie n̄re.
Eides apud sapientē vacare nihil? Sermo
cogitatio: cōuersatio: et si quid aliud est ex
eo: quidni totum dei agriculturā: et edifi-
catio est: et vinea dñi sabaoth? Quid deni-
q̄ illi de se perire possit: quando et folium
Li.

Spūs m̄thly:
Vinea:

ei⁹ nō defluet. **B** Cererū tali vinee nū
quā infestationes: nūq̄ insidie deerūt. Nē
pe vbi multe opes multi sunt q̄ ⁊ comedūt
tas. Sapiens erit sollicitus seruare vineā
ham non minus quā excolere: nec sinet eā
porari a vulpibus pessima vulpis occultus
petractor: sed nō minus neq̄ adulator: blā
sus. Lauebit sapiens ab his. Dabit operā
iane qđ in ipso est. capere illos qui talia a
gūt: sed capere bñficijs atq̄ obsequijs mo
nitq̄ salutaribus: et orationibus pro eis
ad deū. Non cessabit istiusmodi carbones
ignis cōgerere super caput maledicti: itez
si per adulatoris: quousq̄ si fieri potest: ⁊ il
li inuidiā: ⁊ huic simulationē de corde tollat
faciens mandatuꝝ sponſi dicētis. capite no
dis vulpes paruulas que demoliuntur vine
is. An non tibi captus ille videtur: qui suffu
sus ora rubore: quippe propulſu erubescens
iudiciū: ipse sue confusionis ⁊ penitudinis
teſt̄ est. siue qđ oderit hoīem amore dignif
simū: siue qđ dilexerit tm̄ verbo et lingua
eū. a quo se diligi ope et veritate vel sero ex
p̄tus est: Captus plane et captus dñō: secū
sum quod noiārum ipse expressit: capite in
quies nobis. Atinā ego om̄s aduerſantes
mihī sine causa ita capere possim: vt christo
eos: vel restituam: vel acquiram. Sic sic cō
fundantur ⁊ reuerantur: qui querunt ani
mam meam. auertantur retro: sū et erube
ſcant qui volunt mihī mala. quatinus inue
niar et ipse obediens sponſo: nō modo in ca
piendo vulpes: sed in capiendo ipsi. Sed re
ſectatur sermo ad sui principium: vt suo or
dine series explanatiōis procedat. **C** La
p̄te nobis vulpes paruulas: qua demolun
tur vineas. Locus moralis est. et iuxta mo
ruz disciplinam nos iam ostendimus spiri
tales has vineas nō nisi spirituales viros eē
quozū cū omnia interiora culta sint: omnia
germinātia: oīa fructificātia ⁊ parturien
tia spiritum salutis: quō de regno dei sic de
his vineis eque dñi sabaoth possunt dicere
quoniam intra nos sunt. Deniq̄ in euange
lio habes: dari regnū faciētibus fruct⁹ ei⁹.
Ibi sunt quos paulus enumerat dicens fru
ctus autem spiritus est. caritas: gaudium:
pax: patientia: longanimitas: bonitas: beni
gnitas: mansuetudo: fides: modestia: conti
nentia: castitas. Fructus isti: profectus no
stri. Ibi accepti sponſo: quia ipsi cura est de
nobis. Iam de virgultis cura est deo: Ido
munes non arbores amat homo deus: et no
stros profectus suos fructus reputat. **E**

voluntas: ~

pus horum diligenter obseruat. arripet ap
parentibus: et sollicitus satagit ne pereāt
nobis cum apparuerint. Immo vero ne pe
reant sibi: se enim reputat tanq̄ nos. Ideo
q̄ prouidens capi sibi iubet insidiantes vul
peculas: ne nouellos fructus ipse peripiat
Capite inquit nobis vulpes paruulas: que
demoliuntur vineas. Et quasi quis dicat p̄
propre times nondum venit fructuū tem
pus: non est ita inquit: nā vinea nostra flo
ruit. Post flores non est fructuū mora: ad
huc illis cadentibus illico erumpunt isti: il
lico incipiunt apparere. **P**arabola
ista instantis est temporis. Audietis istos no
uitios: super venerunt: super cōuersi sūt:
non possumus de ipsis dicere: quia vinea no
stra floruit: floret enim. Interim quod i eis
videtis flos est: fructuum tempus nondū
aduenit. flos nouella conuerſatio: flos for
mula recens vite emēdatioris est. Induēt
sibi faciem disciplinatam: et bonam totius
corporis compositionem. Placent fateor
que in facie sunt. negligentior: vtq̄ is qui
foris apparet corporum cultus et vestium:
sermo rarioꝝ: vultus hylarior: aspectus ve
recundior: incessus maturior. Verū quia d̄
nouo mihi cepere ipsa sui nouitate flores cē
ſenda sunt: et spes fructuū magis quas fru
ctus. Nobis filioli nō timemus a fraude vul
pium: que fructibus magis quam floribus
inuidere noscuntur. Aestrum aliunde peri
culum est. Aestionem certe metuo floribus:
non subreptionem sed vſtionem a frigore.
Biquilo mihi suspectus est et frigora matu
rina: que intempetuosos solent perdere flo
res: preripere fructus. Itaq̄ ab aq̄lone pā
ditur vestrum malum. A facie frigoris ei⁹
quis sustinebit? Doc frigus si semel animā
(anime quidem incuria spiritu dormitāte)
peruaserit: ac nemine deinde quod abſt̄ in
hibente ad interiora eius peruenerit: descē
derit in viscera cordis: et sinum mentis: cō
culserit affectiones: occupauerit consilij se
mitas: perturbauerit iudicij lumen: libera
tem addixerit spiritus: mox (quod in corpo
re solet euenire fabulicantibus) subit quidā
animi rigor: et vigor lentescit: langor singi
tur virium: horroꝝ austeritatis intenditur:
timor sollicitat pauper tatis: cōrrahitur a
mus: suſtrahitur gratia: protrahitur longi
tudo vite: sopitur ratio: spiritus extinguit:
deseruescit nouitius feruor: ingravescit te
por fastidiosus: refrigescit fraterna caritas
blanditur voluptas: fallit securitas: et uo

Sermo. LXIII.

cat consuetudo. Quid plura: Dissimulatur
ler: abudicatur ius: fas profcribit: derelin
quit timor dñi. Dantur postremo manus i
pudentie. p̄sumitur ille temerari⁹: ille pu
dēdus: ille turpissimus: plenus ille ignomi
nia et cōfusione: saltus de excelso in abyſſū:
de p̄auimento iter quiliuiniū: de solio in clo
acam: de celo in cenſū: de clauſtro in ſeculū:
de paradiso in infernū. **P**incipiū et origi
nē huius pestis: ⁊ vel qua arte vitez vſ qua
sup̄er virtute: nō est huius tempis demon
strare. Alias erit hoc: nūc cepta p̄ſequa
mur. **A**d p̄uocatores et firmiores sermo
est retor: quendus. ad vineas que iaz floruit
est quidem et si nō est qđ florib⁹ formidet
a frigore: sed nō fructus sūt securi a vulpi
bus. Dicendū aptius quid sint spiritualiter
hec vulpes: cur possit dicantur: cur iubean
tur potissimū capi. et nō abigi vel occidi: et
introducenda diuersa genera har bestiarū
ad maiorē audiētis notitiā. et cautelā. Nō
sane sermone isto vt fastidio cōſulam⁹: ⁊ no
ſtre deuotiōis alacritas p̄petueſ i ḡra ⁊ cō
fessione glie magni ecclie spōſi dñi n̄r̄i iesu
xp̄i: qđ est sup̄ oīa deus benedictus in ſecula.
Sermo. lxiij. De temptatiōibus pro
uocatiōis p̄ſepue monachoz. de cogitatiōi
bus vanis ⁊ imiſſis per angelos malos: ⁊ d̄
hereticis capiendis potius q̄ abigendis: qđ
sunt tria vulpiū genera.

Ssum mee promissioni.

Capite nobis vulpes paruulas qđ
demoliuntur vineas: nam vinea no
stra floruit. **V**ulpes temptationes
sūt. Necesse est: vt veniant temptationes.
Quis enim coronabit: nisi qui legitime cer
tauerit: Aut quomodo certabit: si desit qđ
impugnet? Tu ergo accedens ad ſeruitutē
dei ſta in timore. et prepara animam tuam
ad tēptationē: cert⁹: oēs qđ pie volūt viuere
in xp̄o p̄ſecutiōem paſſuros. **P**orro tēpta
tiōes diuerſe sūt: p̄ tempoz diuerſitate. Et
imūſ qđem n̄r̄is tanq̄ nouellaruz teneris
floribus plātationū in euidentis algoris
incubitis: cui⁹ meminim⁹ in sermone alio. ⁊ in
cipiētes ab hac peste cautos f̄ddidim⁹. **N**ā
vero p̄ſficiētū ſanctioꝝibus studijs minie
quidē seſe opponere p̄trarie virtutes apte
audēt: sed ſolent ex occulto insidari quasi
qđā fraudulēte vulpecule spē quidē virtu
tes re aut vitia. Quantos (verbi gratia) in
gressos vias vite: progressos ad meliora su
per ſemitas iustitie bñ ſecure q̄ p̄ſficiētes

tes et p̄ficiētes fraude (p̄ſpudor) vulpiū
har turpiter ſupplantatos exp̄tus sūt et ſe
ro in se virtutum ſuffocatos plāgere fruct⁹
Audi ego hoīem currētē bene: et ecce cog
gitatio (Quid ni vulpecula fuit?) **N**āris f
quit bonū quo ſolus fruor: si eſſez in patria
poſſem vtq̄ imp̄iri: fratribus: ⁊ cognatis
⁊ notis. **T**imant me: et facile acquieſcerent
ſuadenti. **E**t quid perditio hec? **E**ado illuc
et ſaluo multos ex illis: et me p̄ter. **N**eue
rendū i loci mutatiōe. **E**t enim dñi bene faci
am. quid interest vbi: **N**isi qđ illic p̄culdu
bio ſatius: vbi fructuosus de gā. **Q**uid plu
ra: **I**t ⁊ perit miſer: nō tam exul ad patriā:
quā caſs reuſus ad vomitū. **E**t ſe p̄didit in
felix: ⁊ ſuozū acquiſiuit neminē. **E**n vna vul
pecula iſta videlicet fruſtratio ſpes: quā
habuit in acquisitione ſuoz. **P**otes tu qđ
per teſpuz in teſpo alias atq̄ alias ſimiles
huc inuenire ſeu aduertere: ſi nō negligas.
Aſis tamen vt vnā: adhuc ego ostendam
tibi: **F**acio etiam et tertiam ⁊ quartā quo
q̄ demonstrabo: ſi te ad capiēdas eas quas
forte ex his in tua aduerteris vinea: inue
nero vigilantem. **I**terum bene p̄ſfici
entis cuiuſpiam cum ſibi p̄ſuſus aliquid
ſuperne gratie ſenſerit irroari: ſubit anti
mum deſiderium predicandi: non quidē ad
parentes et propinquos iuxta illud: conti
nuo non acquieſcit carni et ſanguini: sed qđ
purius: fructuosius: fortiuſq̄ paſſim ad ex
traneos ⁊ ad omēs. **L**aute oīo. Sane timet
p̄pheticum incurere maledictum: ſi que ſ
abſcondito accepit frumenta abſcondat in
populis: et **I** euāgelij facere: niſi que in au
re audiuit predicauerit ſup̄ tecta. **V**ulpes ē
atq̄ illa priore eo nociuor: quo occultior
veniens. **S**ed capio tibi eam. **P**rim⁹ moy
ſes dicit: non arabis in primogenito bouis.
Doc paul⁹ interpretans nō neophitiū (iqt)
ne in ſuperbiam elatus incidat in iudicium
diaboli. **E**t ruz ſuz. **M**ec quiſq̄ inquit ſumit
ſibi honozē: ſz qđ vocat a deo tāq̄ aarō. **I**tez
ſp̄e. **Q**uō p̄dicabit (ait) niſi mittat⁹. **E**t ſci
mus monachi officium non docere eſſe: ſed
lugere. **E**p̄ his ſimilibus que collectis mihi
tero rete: ⁊ capio vulpem: ne demoliatur vi
neas. **E**t his nempe claret ⁊ certū eſt: quod
publice p̄dicare nec monacho cōuenit: nec
nouitio expedit: nec nō miſſo licet. **P**orro
Ihec ſa venire. qđ rapſcietie demolitio ē: **E**r
go qđ tale anio ſuggerat: ſine ſt̄ illd̄ tua
cogitatio: ſiue imiſſio p̄ agly mali doloz
agſce vulpeculaz. i. mali ſub ſp̄e bōi. ſz ap̄ice
lū.

Impoete: ~

aliā. quātos ex monasteriis spū seruentes heremi solitudo suscepit. et aut reperfatos euomit: aut tenuit cōtra heremi legē non modo remissos: s; etiā dissolutos. sicq; apparuit vulpeculā affuisse: vbi tāta facta est vastatio vinee. id est vite et cōscie hoīis de trimētum. Cogitabat si solus degeret multo se copiosiores fructus spūs percepturū quippe q̄ in cōmuni vita tātum ipūalis gr̄e fuisset expertus: et bona visa est suā cogitatio sibi: sed rei exitus idicauit magis eādē illi cogitationē vulpē demolientem fuisse.

Quid illud q̄ nos quoq; toties in domino ista et tā grauiter iquierat: notabilem loquor: quozūdā q̄ iter nos sunt superstitionamq; abstinetiam: ex qua se oibus / sibi q; omnes molestos reddūt. Quomodo non hec ipa discordia tā generalis / et sue illius cōscie dissipatio est. et q̄ in ipso est grādis vinee huius quā plantauit dextera dñi: vestre sc; oīum vnauitatis demolitio? **H**e homi per quē scādalum venit. Qui scādali zauerit iquit vñū ex his pusillus: durus est q̄ sequit. Quāto duriora meret: qui tantā et tam scām multitudinem scādalizat? Durissimū profus iudiciū portabit: quicū q; est ille. Sed hec alias. **H**ic vero intēdamus his que a spōso dicūtur sup pusillus et astutus his aialibus demolientibus vineas. Pusillus dixerim: non malicia sed subtilitate. Astutus siquidē natura hoc genus est animātis / promptūq; admodū ad nocēdum in oculo: et videtur mihi cōgruētissime designare subtilissimā quedā vitia specie palliata virtutū: qualū vtiq; formā premittis ad noticiam exemplis (paucis licet) iā aliquātisper expressi. Hec enim aliter nocere queūt: nisi q̄ se virtutes: virtutū quodaz similitudine mētūtur. Sūt autē aut cogitationes hoīum vane: aut facte immissiones per angelos malos: angelos sathane q̄ se transfigurant in angelos lucis parātes sagittas suas in pharetra: hoc est in oculo: vt sagittēt in obscuro rectos corde. Unde et pusillas eas ppter hoc reor: vici q̄ cū cetera vitia quadā quasi corpulentia sui manifesta se prebeant: hoc gen^o pro sui subtilitate haud facile agnosci. et ideo nec caueri possit: nisi dūtaret a perfectis et exercitatis: et q̄ habeāt illuminatos oculos cordis ad discretionē boni et mali: maxime q; ad discretionē spiritūū. qui cū apō dice re possint: q; nō ignoramus astutias sathane neq; cogitationes eius. Et vide ne forte

19. sermo:

ob hoc a spōso iubeatur nō quidē exterminari: vel abigi: vel occidi: sed capi: q̄ videret licet huiusmodi spirituales dolosafq; bestias omni vigilantia et cautela obseruari oporteat et examinari: et sic capi id est pprehēdi in astutia sua. Ergo cūz prodit dulus: cū fraus aperitur: cū conuictur falsitas: rectissime tūc dicit capta vulpis pusilla: q̄ demolebat vineā. Deniq; dicimus hoīem in sermone capi sicut habes in euāgelio: quia cōuenerūt pharisei in vñū vt caperēt ieiū in sermone. Ita ergo spōsus capi iubet vulpes pusillas que demolūtur vineas. id est deprehēdi / quinci / pdi. Solū hoc malignitatis gen^o id propriū habet: vt agnitū iam minime noceat: ita vt agnosci sit illi expugnari. Quis ei nisi demēs. cōperta decipula sciēs et prudēs pedes mittit in illā: Sufficit pinde si capiatur q̄ huiusmodi sū: hoc est si prodas et deducas ad mediū. q̄ppe q̄bus apparere perire est. Non sic ceta vitia hēpe manifesta veniūt: manifeste nocent: sciēs captiuāt: superāt reluctātes: vt pote vt nō dolo agētia. Ergo contra huiusce modi aperte seuitates bestias nō iuestigati one opus est: sed refrenatione. Solas has vulpes puillas / dissimularices maximas (q̄a p dicitas nō nocent) sufficit educi in lucem: et capi in calliditate sua. Nam foueas hnt. Tali itaq; ex causa vulpes istet capi iubetur: et paruule describūtur. **H**ic ideo paruule: vt nascētia vitia in ipso ortu donec vti q; paruula sunt: vigilāter obseruans illico pprehēdas: ne crescitia plus noceat: et difficili^o capiatur. **E**t si iuxta allegoriā ecclesias vineas: vulpes hereses vel poti^o hereticos ipsos itelligam: simplex est sensus vt heretici capiatur poti^o quā effugē. Capiatur dico nō armis: sed argumētis q̄bus refellātur errores eozū: ipsi vero si fieri potest recōciliētur catholice: reuocētur ad fidē xpī. Hec est enī volūtas ei^o qui vult oēs hoīes saluos fieri: et ad agnitioē veritatis venire. Hoc deniq; velle se phibet: q̄ nō simplicit^o capite vulpes: sed capit iquit nobis vulpes: paruulas. Sibi ergo et spōse sue id est catholice iubet acq̄ri has vulpes cū ait: capite eas nobis. Itaq; homo de ecclesia exercitat^o et doctus si cū hereti co homo disputare aggredit: illo suā itentōz dirigere debet: quatin^o ita errātē quincat vt et cōuertat: cogitans illud apōstoli iaco bidā qui cōuertit fecerit peccatorē ab errore vite sue saluabit animā eius in morte: et

Sermo. LXV.

operit multitudinē peccatorū. Quod si reneri noluerit nec conuictus post primā iā et scām ammonitionē: vt pote qui omīno subuersus est: erit scām apōstoli deuitandus. Ex hoc iā melius vt quidem ego arbitror effugiat aut etiā religatur: quā sinitur vineas demoliri. Hec propterea sane nihil se egisse putat: erit hereticū vicit et cōuincit / hereses cōfutauit / verisimilia a xō clare aperteq; distinguit / praua dogmata plana et irrefragabili ratione praua esse monstrauit: prauū deniq; intellectu extollētem se aduersus scientiaz dei in captiuitatē redegit. Nam cepit nihilominus qui talia operatus est vulpē: et si nō ad salutem illi: et cepit esse spōse et spōse / quāuis aliter. Hāc etiā hereticus non surrexit de fece: ecclesia tū cōfirmatur in fide: et quidē de profectibus sponse sponsum sine dubio gratulatur. **S**audū eteniz dñi: fortitudo nostra. Deniq; nō putat a se aliena lucra nostra / q̄ se nobis tam dignāter associat: dñi iubet capi vulpes nō sibi sed nobis secū: capite inq; ens nobis. Aduertere est enī quod ait nobis. Quid hac voce socialius? An non tibi videtur hoc dicere quasi quidā paterfamilias qui per se nil habeat: sed omīa communia cū vxore et liberis et domesticis: Et qui loquitur deus est. minime tñ vt deus id loquitur: sed vt spōsus. Capite nobis vulpes. **A**ides q̄ socialiter loquitur: qui sociuz nō habet. **P**oterat dicere mihi: s; maluit nobis: portio delectatus. **S**uauiatē o gratiam: o amoris vim. Ita ne summus oīum: vnus factus est omnium: Quis hoc fecit? **A**mor / dignitatis nescius: dignatione digne: affectu potens: suafu efficax. **Q**uid vult? **T**riumphat de deo amor. **Q**uid tam tam nō violentū: Amor est. **Q**ue ista vis q̄ so tā violenta ad victoriā: tam victa ad viciā: Deniq; semetipz exinanuit: vt scias amoris fuisse q̄ plenitudo effusa est: q̄ alitudo adequata est: quod singularitas associata est. **C**ū quonaz tibi o admirāde spōse. tam familiare cōfortiū: **H**obis iquit capite. **C**ui tecuz? **A**n ecclesie de gentibus? **D**e mortalibus et peccatorib^o collecta est **I**llam scim^o que scit. Sed tu quis es ethy opisse huius tam ambitiosus amator? **S**ane non aliter moyses: sed plus q̄ moyses. **H**ū tu ille es speciosus forma pre filiis hominū: **P**arum dixi. candor es vite eterne: splēdor et figura substatie dei: postremo super omīa deus bñdictus in secula. Amen.

Sermo. lxxv. De duplici genere hereticorū s. manifestorū et occultorū et de impietate quozūdā qui ne secretis p datur periclarare pmitunt dicētes viros posse mulierib^o cohabitare sine detrimēto continētie.

Vos vobis super vno

capitulo: disputaui sermones: et tū paro si audire nō tedeat. Et necessariū reor. Nam q̄ ad nostrā quidez spectat domesticā vineaz que vos estis satis me arbitror in duobis fecisse sermōib^o pro munimēto illi aduersus insidias tripti generis vulpiuz: qui sunt adulatorē / de tractorē / ac seductorū quidā spūs: gnari et assueti mala sub specie boni inducere.

Aerū dñice vinee nō ita. Illaz loquor: que impleuit terram: cuius et nos portio sumus: vineā grandē nimis: dñi plātata manu / redēptam sanguine / rigatam verbo / p pagatam gratia / fecūdatam spū. Ergo pl^o propuz curaz gerens: in cōe minus profus: monet me autē pro ipsa multitudinē demolentiū eam / defensantiū paucitas / difficultas defensionis. **D**ifficultatē occultatio facit. Nam cū ecclesia semp ab initio sui vulpes habuerit: cito omēs cōpente et capte sunt. **C**ōstigebat hereticus palā. nam inde hereticus maxime q̄ palaz vincere cupiebat et succūbebat. Ita ergo facile ille capi ebatur vulpes. **Q**uid enī si postea in lucem veritate: heretic^o in sue ptnacie tenebrz remanēs solus foris relegatus arefceret? **N**ihilomin^o capta reputabatur vulpes: cōdē nata impietate: et ipio foras missos ostētui vti q̄ iā victuro non fructui. **E**x hoc iuxta prophetā illi erant vbera arētia et venter sterilis: q; nō repullulat error publice pfutat^o et falsitas aperta nō germinat. **Q**uid faciemus his malignissimis vulpib^o vt capi q̄ant: que nocere quā vincere malūt: et ne apparere quidē volūt sed serpere? **S**ib^o vna intētio hereticis semp fuit captare gloriā de singularitate sciētie. sola ista malignior ceteris. verustiorq; heresib^o: dānis pascit alienis pprie glorie negligēs. **D**octa credo exēplis veterū: que p dicit euadere nō valebant. sed cōfessi capiebātur: cauta est nō uo malefici genere operari mysteriū iniquitatis eo licētius quo latētius. **H** Deniq; indigere vt dicit latebras sibi: firmauerūt sibi sermonem nequā. **I**ura peritura: se cretū p dēre noli. **E**nī uero alias ne tenuiter quidē iurare vllaten^o adescunt: ppter

illud de euangelio: non iurare neq; per ce-
 lum neq; per terrā & cetera. Stulti et tar-
 di corde: repleti plane pharisaico spiritu: li-
 quantes culicem: & camelū glutientes: Ju-
 rate non licet: & licet iurare? An in hoc so-
 lo vtrūq; licet? De quonā mihi euāgelio: ū
 loco pducitis istam exceptionē: qui ne to-
 tā quidē vt gloriāmi p:teritis? Paret
 vos & supstitiose obſuare d iuramēto: & ſa-
 giciose psumē d iuratio. Puerſitatē. Quid
 ad cautelā cōſultū est videlicet non iurare:
 hoc iſti mandati vice tam p:tentioſe obſer-
 uant. & quod imobili iure ſancitū est: nō pe-
 terandū ſcilicet: hoc tanq̄ idifferens p ſua
 volūtatē diſpensant. Nō inquit: ſ; ne my-
 ſterū publicem? Quasi gloria dei non ſit
 reuelare ſermonē. An dei inuident glorie?
 Sed magis credo quod pādere erubeſcāt
 ſcientēs in gloriā. Nā nefanda et obſcena
 dicunt agere in ſecreto: ſiquidē vulpiū po-
 ſteriora ferent. Sed taceo que negarēt: ad
 manifeſta reſpōdeant. An iuxta euāgelū
 cauēt ſanctuz dare canib?: & margaritas
 porcis? At iſtud aperte fateri eſt: ſe nō eſſe
 de eccleſia: qui oēs qui de eccleſia ſunt ca-
 nes ceſſent & porcōs. Sine exceptiōe enī
 omībus qui de ſua ſecta non ſunt ſuū illud
 quicquid eſt ſuſtrahendū exiſtimant. Le-
 terū hoc & ſi ſentiat non reſpōdebūt ne ma-
 niſeſti ſiant: nempe quod omni modo fugi-
 unt. Sed non eſſugient. Reſponde mihi o
 homo q̄ pluſq; oportet ſapire: et pluſq; dici
 poteſt deſpici. Dei eſt an nō myſterū quod
 occultas? Si eſt: cur nō ad eius gloriā pan-
 dis? Nā gloriā dei: reuelare ſermonē. Si ſi
 cur fidez habes in eo quod non eſt dei: niſi
 q; hereticus eſt? Aut igitur dei ſecretū ad
 gloriā dei p dant: aut dei negent myſterū.
 & minie ſe hereticos negent: aut certe nihi
 lominus manifeſtos ſe fateantur inimicos
 glorie dei: qui nolunt manifeſtū fieri: quod
 ei nozūt fore ad gloriā. Strat nēpe ſcriptu-
 reuerſa. Gloriā regū: celare verbū: gloriā
 dei: reuelare ſermonē. Nō vis tu reuelare?
 Nō ergo vis deū gloriſicare. Sed forte nō
 recipis ſcripturā hanc. Ita eſt: ſoli ſe euā-
 gelij pſitentur emulatores: & ſolos. Reſpō-
 deant p inde euāgelio. Quod dico ait i re-
 nebis: dicite in lumine: & quod in aure au-
 ditis: predicate ſuper tecta. Jam non licet
 ſilere. Alq; quo occultū tenetur: quod pa-
 lā de fieri iubet? Alq; quo optū euāgelij
 veſtrū? Suſpicio: veſtrū nō eſt pauli: nā ille
 ſuū fatei optū nō eſſe. Et ſi inq; optū ē euā-

gelij meū: i his optū eſt q̄ peſt. Videte ne
 vos diceret: apud q̄s euāgelij iuenit optū
 Quid apertius qd̄ per eatis? An forte nec
 paulū recipitis? De q̄buſdā ita audiui. Nō
 enī inter vos oēs per oīa cōcordatis: eſt a
 nobis oēs diſſentiat. At vero eozū verba
 & ſcripta & traditiōes qui cor palū cū ſalua-
 tore fuerūt pari auctoritate euāgelij: cūcti
 ni fallo: idifferenter recipitis. Nūquid illi
 opertū tenuere euāgelij ſuū? Nūquid in
 deo carnis infirma: mortis horrida: crucis
 ignominia tacuere? Et quidē in oēm terrā
 exiit ſonus eoz. Ubi apoſtolica forma tri-
 ta quā iactatis? Illi clamant: vos ſuffra-
 tis. Illi in publicorvos in āgulo. Illi vt nu-
 bes volant: vos in tenebris: & ſubterraneis
 domib; deliteſcitis. Quid ſimile il-
 lis in vobis oſtenditis? An quod vobiscum
 mulierculas nō circūducitis: ſed includit?
 Nō eque comitatio vt cohabitatio ſuſpicio-
 ni paret? Verū quiſnā de illis ſiniſtrū quip-
 piam ſuſpicaret: qui mortuos ſuſcitabant?
 Fac tu ſimiliter: & vna recubantez putabo
 feminā virū. Altoquin temere tibi ſurpas
 illoz diſpenſationē: quoz ſanctitatē nō ha-
 bes. Cū femina ſemp eſſe & nō cognoscere
 feminā: nonne plus eſt quā mortuū ſcſcita-
 re? Quod min⁹ eſt nō potez: et qd̄ mai⁹ eſt
 vis credā tibi? Quod die latus tuū ad lat⁹
 iuueniſſe eſt in menſa: lectus tuus ad le-
 ctum eius in camera: oculi tui ad illi⁹ ocu-
 los in colloquio: man⁹ tue ad man⁹ ipſi⁹ in
 opere: & cōtinentis vis putari? Eſto vt ſiſ: ſ;
 ego ſuſpiciōe non careo. Scādalo: mihi eſt.
 tolle ſcādalo cauſam: quo te pbes verum vt
 tactitas euāgelij emulatoz. Qui ſcādalo
 zauerit vñ de eccleſia: nōne euāgelij cō-
 demnat illū? Tu eccleſiā ſcādaliſas? Vul-
 pes eſt: demolitens vineā. Iunare me ſoci-
 vt capiat. Vel potius capite vos nobis eā:
 o angeli ſancti. Verſuta eſt valde operta eſt
 iniquitate & impietate ſua. plane tam puſilla
 atq; ſubtilis: vt facile hūanos fruſtreſ ob-
 tutus. Nūquid & veſtroz? Propterea vor
 illa ad vos. vtrpote ſodales ſpōſt: capite nob
 vulpes puulas. Ergo facite qd̄ iubemī. ca-
 pite nob hāc taz verſipellē vulpeculā: quaz
 ecce iam diu fruſtra iſequimur. Docete et
 ſuggerite qualis fraus dephendat hoc enī
 eſt cepiſſe vulpem: quia lōge plus nocet fal-
 ſus catholy cas: quā ſi verus appareret de-
 retic⁹. Non eſt autē hoīs ſcire quid ſit i ho-
 mine: niſi quis forte ad hoc ipm fuerit vel
 illuminatus ſpū dei: vel angelica informat⁹

Sermo. LXV

industria. Quod ſignū dabitur: vt palā fiat
 peſſima heretiſ hec. docta mentiri: non lin-
 gua tantū ſed vita? Et quidē recens vaſta-
 tio vinee vulpē indicat aſſuiſſe: ſed neſcio q̄
 arte fingendi ita ſua cōfundit veſtigia calli-
 diſſimū animal: vt quauel intret vel exeat:
 haud facile q̄r ab hoīe deprehendi. Cūq;
 pateat opus: non apparet auctor: ita pe-
 que in facile ſunt cuncta diſſimulat. Deniq;
 ſi fidem iterroges: niſi xpianus. Si cōuer-
 ſationē: niſi irrehenſibili⁹. Et que loqui-
 tur factis. pbat. Videas hoīem in teſtimo-
 niū ſue fidei frequētare eccleſiā: honore
 preſbiteros. offerre mun⁹ ſuū: pfeſſionē fa-
 cere: ſacramētis cōicare. Quid fideli⁹? Nā
 quod ad vitā mores q̄ ſpectat: neminē con-
 cutit: neminē cir cūuenit: neminē ſupergre-
 ditur. Pallent inſup oza teiuniſe: panē nō
 comedit octoſus: operatur manib; vnde vi-
 tam ſuſtentat. Ubi iam vulpes? Te-
 nebam⁹ eam: quomodo eſt lapſa e manib;?
 Quomodo tam repente diſparuit? Inſte-
 mus: veſtigem⁹: a fructib; eius cognosce-
 mus eam. Et certe vineaz demolitio: teſta-
 tur vulpem. Mulieres relictis viris: item
 viri dimiſſis vxorib;: ad iſtoſ ſe conferunt.
 Clerici & ſacerdotes populis eccleſiſq; re-
 lictis. itonſi abarbari apud eos inter texto-
 rez & textrices plerūq; inuenti ſunt. An nō
 grauis demolitio iſta? An nō opera vulpi
 hec? Verū non apud omnes forte iſta tam
 manifeſta deprehendunt: & ſi ſint: nō eſt vn-
 de p obentur. Quonā modo capim⁹ illos?
 Reuertamur ad cōforitiū & cōtuberniū fe-
 minarū: hoc enī inter eos nemo qui careat
 Interrogovniū quempiaz horum. Id eſt tu
 bone vir que nam hec mulier: & vnde hec ti-
 bi? Alor ne tua? Non inq;: nā voto iſtud nō
 pūit meo. ſilia q; Nō. Quid? Nō ſozoz: ſi
 nepti: ſi aliq; ſaltē propinquit⁹ vel aſſinitatē
 gradu attinēs tibi? Nullo prozuſ. Et quo
 modo tuta tibi cū iſta cōtūneria tua. Sane
 nec licet tibi iſd. Cohabitatiōz (ſi neſcis)
 virozum & feminarū: in hiis qui vouere con-
 tinentiam eccleſia vetat. Si non vis ſcanda-
 lizare eccleſiam: iſce feminā. Alioquin ex
 hoc vno cetera que non adeo manifeſta ſūt
 proculdubio credibilia ſunt. Sed quo mi-
 hi inquit euāgelij loco monſtras p:hibi-
 tum iſtud? Euāgelij appellati: ad euā-
 gelium ibis. Si obedias euāgelio: non fa-
 cies ſcādalo fieri. Facis autēz plane euā-
 gelium ſcādalo fieri. Facis autēz tu iſta
 non amouendo: iuxta conſtitutiōz eccleſie.
 Suſpectus eras: at nunc manifeſte cenſe-

bere & contemptor euāgelij: & eccleſie ad-
 uerſator. Quid iudicatis fratres? Si per-
 tinax fuerit vt nec obediat euāgelio. nec ec-
 cleſie acquieſcat: quid iam terguerſari po-
 teſt? Nonne aper te vobis videt deprehē-
 ſa fraus. cōp: cheſſa vulpes? Si non amo-
 uet feminā: non amouet ſcādalo. Si nō
 amouet ſcādalo: cū amouere poſſit: tranſ-
 greſſor tenetur euāgelij. Quid factura ec-
 cleſia eſt: niſi vt amoueat illū q̄ nō vult amo-
 uere ſcādalo: ſi ſit ſimilis illi iobedines?
 Nā hoc mādatū habet ex euāgelio: nō par-
 cere nō p:prio oculo ſcādalo: ſi nō ma-
 nu: non pedis: ſed eruere illū abſcēdere iſta:
 & pijcere a ſe. Si inquit eccleſiā non audie-
 rit: ſit tibi ſicut ethnicus: & publican⁹: ſeci-
 mus ne aliquid? Puto q; fecim⁹. Lepim⁹
 vulpem: q; fraudez percepim⁹. Manifeſti
 ſunt qui latebant falſi catholy: veri dep-
 datores catholyce. Tenēz duz meū dulce
 capiebas cibos (corpuz dico & ſanguinem
 xpī) dum in domo dei abulauim⁹ cū cōſenſu
 ſuit ſuadendi locus: imo oportunitas ſedu-
 cendi: iuxta illud ſapie. Simulatoz oze de-
 cipit amici ſuū. Nunc autē facile ſecūdi ſa-
 plentiā pauli: poſtrū & ſecundā admoniti-
 onē hereticū hoīem denitabo: ſciens quia
 ſubuerſus eſt qui eiſmodi eſt. ac perinde
 cautus puidere ne iam ſit & ſubuerſor. Ita
 q; non nihil eſt iuxta verbū ſapientis in iſt-
 diſ ſuis captos eſſe iniquos. Illos pſe: tiz
 iniquos: qui inſidijs p armis vti: cauti ſūt.
 Nam conſictus omnino ab hiis & deſenſo
 perit. Nēpe hoc gen⁹ & rutiſcaz ac ſine
 litteris: & p: ſus ibelle. Deniq; vulpes ſunt
 & puſille. S; neq; illa in quib; male ſentire
 dicunt deſenſibilia ſun. nec tam ſubtilia q̄
 ſuaſibilia idq; dūtarat mulierculis rutiſcaz
 idior: quales vtiq; oēs ſunt q̄r q̄t adhuc de
 ſecta hac eſſe exptus ſuz. Nec enī in cūctis
 aſſertionib; eoz (nā multe ſunt) nonū quid
 aut inaudituz audire me recolo: ſed quod
 tritum eſt & diuentalatū inter ātquos he-
 reticos: a noſtris autem contritum & euen-
 tlatum. Dicendum tamen et dicaz que
 nam ille inceptie ſint: partim quas ſciſcitā-
 tibus ſe catholycis minus caute reſpondē-
 tes ipſi conſeſſi ſunt. partim quas diuſſi ab
 inuicem litigantes de inuicem prodide-
 runt. partim quoq; illas quas nonnulli eo-
 rum redeantes ad eccleſiam detulerunt.
 Non quod ad omnes reſpondeam nec enī
 neceſſe eſt: ſed tantum vt innoſcant. Et
 iſtud alterius erit opus ſermonis: in lau-
 dem et gloriāz nominis ſponſi eccleſie teſta-
 liſ.

christi domini nostri: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. lxxvi. De erroribus quorundam negantium nuptias et circa baptismum parvulorum purgatorum ignem et ofones, p. defuncti

Aperte nobis vulpes parvulas: que demoliuntur vineas. Ecce ego ad vulpes istas. **A** Ipse sunt que pretergressi sunt viam: et vindemiavit vineam. **N**on sunt contente deferere viam: nisi et desertare vineam possint addentes parvicari onem. **N**on sufficit hereticos esse: nisi et hypocrite sint: ut sit supra modum peccata peccata. **N**on sunt qui veniunt in vestimentis ovium ad nudandas oves: et spoliandos arietes. **A**n non tibi vtriusque res impleta videtur: ubi et fide plebes: et plebibus sacerdotes depredati inveniuntur? **Q**uia magis isti predones: **I**di oves sunt habitu: astu vulpes: actu et crudelitate lupi. **I**di sunt qui boni videri non esse: mali non videri sed esse volunt. **M**ali sunt et boni videri volunt: ne soli sint mali: mali videri timent: ne parvi sint mali. **E**t tenet minus semper malicia palam nocuit: nec quoniam bonum, nisi boni simulatione non nocuit. **M**ali sunt et boni malum bonorum: boni apparere student: mali nolunt ut plus liceat malignari. **M**agis enim est apud eos virtutes colere: sed colorare vitia quodam quasi virtutum mimio. **D**enique superstitione impletate nomine religionis intulit. **I**n nocentiam diffinitur tibi in aperto non ledere: in nocentia perinde solum sibi vendicantes colorant. **I**n operum turpitudinis: continentie se insigniere voto. **P**orro turpitudinem in solis existimant reputanda virginitate: cum vel sola sit ea que cum virginitate est causa que turpitudinem excusat in coitu. **M**usticani homines sunt et idiote et pro: sus contempnibiles: sed non est dico vobis cum eis negligenter agendum. **M**ultum enim proficiunt ad impietatem: et sermo eorum ut cancer serpit. **D**enique non neglexit spiritus sanctus que de his quondam tam manifeste vaticinatus est: dicente apostolo. **S**piritus autem manifeste dicit: quia in novissimis temporibus discedet quodam fide: arte detestabile spiritibus erroribus: et doctrinis demoniorum in hypocritarum loquentium mendacium: et cauteriatam habentium suam conscientiam prohibentium nubere: abstinere a cibis quos deus creavit ad percipiendum cum gratia actione istos presens: istos dicebat. **I**di nubere prohibent. **H**ic a cibis abstinere quos deus creavit: de quibus postea videbimus. **N**unc autem videte si non proprie demonum et non hominum ludificatio

hec: scdm quod predixerat spiritus. **Q**uere ab illis sue secte auctore: neminem hominem dabit. **Q**ue heresis non ex hominibus habuit proprium heresarcham: **M**anichei manem habuere principem et preceptorem: **S**abelliani sabellium: **A**rriani arrium: **E**unomiani eunomium: **N**estoriani nestorium. **I**ta omnes ceteros huiusmodi pestes singule singulos magistros homines habuisse noscuntur: a quibus originem simul ducere et nomen. **Q**uo nomine istos titulo venesebis: **N**ullo quoniam non est ab homine illorum heresis: neque per hominem illam acceperunt. **A**bsit tamen ut per revelationem iesu christi: sed magis et absque dubio (vbi spiritus sanctus predixit) per immisionem et fraudem demoniorum: in hypocritarum loquentium mendacium: prohibentium nubere. **I**n hypocritarum plane hoc et vulpina dolositate loquuntur. **I**ngentes se amore id dicere castitatis: quod magis causa turpitudinis fovende et multiplicande adinvenierunt. **R**es tamen tam in aperto est: ut mirer quomodo vniquam homini christiano persuaderi potuerit: nisi quod hic adeo bestiales sunt: ut non advertant qualiter omni imudicie laxat habentias qui nuptias vanas: aut certe ita plene ne quia et diabolica malignitate abfocet: ut advertentes dissimulent: et letentur in perditione hominum. **T**olle de ecclesia honorabile connubium. et thorum immaculatum nonne repleas eam concubinarum incestuositas: feminis suis: mollibus: masculorum: peccatoribus: et omni denique genere immundorum. **E**t ergo vtriusque libet aut saluare vniuersa monstra hec hominum: aut numerum saluandorum ad continentium redigi paucitatem. **Q**uam parvus in vno: quam largus in altero. **H**entus horum contemnit saluatore. **Q**uid? **C**oronabitur turpitudine? **N**ihil minus decet honestatis auctorem. **V**anabitur vniuersitas: preter paucos continentis? **N**on est hoc esse saluatore. **R**ara in terris continentia: neque parvum tantillo questu ad terras plenitudo illa semetipsam exinanivit. **E**t quomodo de illa omnia accepimus: si solis indulget continentibus participium sui? **N**on est quod ad hoc respondeant. **S**ed neque ad illud credo. **S**i honestati in celis est locus: non sit autem honesto et turpi sortium sicut non est societas luci ad tenebras: profecto neminem immunorum locus in loco salutis manet. **S**i quis aliter sapit: arguet illum apostolicorum absque omni ambiguo asserens quoniam qui talia agunt regnum dei non possidebunt. **Q**uia iam exiet de caverna hec insidiosa vulpecula:

Sermo. LXVI.

la: **P**uto in fouea deprehensam. in qua sibi duo quasi foramina fecerit: vni quo in tres: alterum quo exeat. **N**am sicut ita. **A**nde ergo quomodo vtriusque illi interclusus sit exitus. **S**i solus in celestibus collocat continentis: perit ex maxima parte salus. **S**i oem spurciam pariter cum continentibus collocat: perit honestus. **S**i iustus perit ipsa: neque hac exitura neque illac: reclusa et capta perpetuo in fouea quam fecit. **B**ui tamen dissidentes ab aliis: inter solas virgines matrimonium contrahi posse sententur. **S**erui quid in hac distinctione rationis afferre possint non video: nisi quod pro libitu quisque suo sacramentum ecclesie tanquam matris viscera de ventre viperis certatim iter se dilacerare contendit. **N**am quod dicuntur preterdere de primis coniugibus quia virgines erant: quid istud quod matrimonium iudicat libertati: quomodo et iter non virgines contrahi liceat. **S**ed nescio quid se in euangelio inuenisse susurrant: quod sue in parte frustra existimant suffragari. **I**llud credo quod deus cum premississet testimonium de genere: et creauit hominem deus ad imaginem et similitudinem suam: masculum et feminam creauit illos. postea intulit. ergo quod deus contemnit homo non separet. **H**oc inquit contemnit deus: quia virgines ambo erant: et tam non licet separari: non erit autem ex deo copulatio secus presumpta. **Q**uis tibi dixit propterea a deo coniunctos: quia virgines erant? **N**am scriptura hoc non loquitur. **A**n non virgines erant inquit? **E**rant: sed non est id ipsum copulatos virgines: et copulatos quia virgines. **Q**uia ne hoc quidem nominatim dictum reperies quod virgines essent: quamuis essent. **S**erum sane exp: essa diuersitas est: non virginitas: cum dictum est. masculum et feminam creauit illos. **M**erito quidem. **N**on enim maritalis copula corporum requirit integritatem: sed sexuum aptitudinem. **B**ene proinde ipsam instituens spiritus sanctus. sexum expr: essit: et virginitatem tacuit: nec dedit occasionem venandi verbum insidiosum vulpeculis. **Q**uod vtriusque libenter fecissent: quis id quod frustra. **Q**uid enim si dixisset virgines creauit illos: **N**am propterea continentem obtinisses solos virgines licere coniungi. **E**t tamen quomodo exultantes ex solaverbi occasione: quomodo exultantes secundas et tertias nuptias: quomodo insulas catholice: scortis lenonesque ad inuicem tanto libertatis coniugent: quan

to perinde eos de turpi ad honestum transire non dubitat: fortassis et reprehenderes deum prophete precipientem: fornicariam ducere. **N**unc autem et occasio deest: et libet gratis hereticum esse. **N**am et testimonium quod usurpasti ad asserendum errorem tuum: plus ad destruendum valere inuentum est: pro te facere nihil: contra te plurimum. **N**unc autem audi quod te ex toto aut confundit: aut corrigit: et heresim tuam pro: sus conterit et contemnit. **M**ulier quanto tempore vir eius viuat: alligata est viro. **S**i autem dormierit vir eius: soluta est: cui vult nubat tantum in domino. **P**aulus est qui contemnit videtur: cui vult nubat: et tu contra precipis: nulla preter virginem nubat: et hoc nisi virgini. ut non cui vult nubat vel ipsa. **Q**uid manus dei ad breuias? **Q**uid largam benedictionem tuam priam restringis? **Q**uid pro opium vendicatas virgines: quod indultum est sexui? **N**on contemnit hoc paulus nisi liceret. **E**t parvulo contemnit. **Q**uid quos. **S**olo inquit adulescentiores nubere: nec dubium quin viduas dicat. **Q**uid manifestus? **E**rgo quod contemnit quia licet etiam vult quia expedit. **Q**uod licet et expedit: hereticus prohibet. **N**ihil ex hac prohibitione persuadent: nisi quod hereticus est. **E**t superest ut de residuo apostolice prophetie istos aliquantulum exagitemus. **A**bstinet namque hic (ut predixit ille) a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione. **I**tem quoque hereticos se probantes non sane quia abstinent: sed quia heretice abstinent. **N**am et ego interdu abstineo: sed abstinentia mea satisfactio est pro peccatis: non supersticio pro impietate. **N**unc redarguimus paulum quod castigat corpus suum: et in seruitute redigit? **A**bstinebo a vino quia in vino luxuria est: aut si infirmus: modico vitæ iuxta apostoli. **A**bstinebo a carnibus: ne dum nimis nutritur carne: simul et carnis nutritur vitia. **P**anem ipsi cum mensura studebo sumere: ne onerato ventre stare ad orandum te deat: ne improperet etiam mihi. **P**ropheta quod panem meum comederim in saturitate. **S**ed ne simplici quidem aqua ingurgitare me assuesca. ne distento sane ventris usque ad titillationem pringat libidinis. **H**ereticus aliter. **N**ephe horret lac: et quicquid ex eo conficit: postremo omne quod ex coitu procreatur. **R**ecte et christiane. si non idcirco quia excoitu: sed ne ad coitum pro: sus. **E**t ex quod si bivult quod ita ghaliter oem quod ex coitu ghalitur vitatur? **S**uspicionem generat mihi obf

uatio ista cibo: tam signanter expressa. **A**erūtamen si de regula medicorum hoc profers nobis: non reprehendimus curam carnis quam nemo vn̄ odio habuit. Si de disciplina abstinentium (idei spiritualium medicorum schola) etiā virtutē approbamus q̄ carnis domas frenas libidinem. At si de ista manichei prescribis beneficentie dei: vt quod ille creauit et donauit ad percipiendum cum gratiar actione: tu non modo ingratus: sed et censor: temerarius immūduz decernas: et tanq̄ a malo abstineas: n̄ plāe abstinentiā collaudabo: sed execrabor blasphemā: te magis immūduz dixerim qui immūduz quid putas. Omnia munda mūdis ait ille rerū optimus estimator: et nihil immundum nisi ei qui immundus quid putat. Immundus autem et infidelibus nihil est mundū sed polluta est eorū et mens et conscientia. **A**e qui resputis cibos quos deus creauit. iudicantes immundos et indignos quos traiciatis in corpora vestra: cum propterea vos corpus christi qd̄ est ecclesia tanq̄ pullatos et mūdōs eperuerit. **N**ō ignoro qd̄ se solos corpus christi esse glorient: sed sibi hoc persuadē. Qui illud quos persuasū habent: potestatem se h̄re quotidie in mensa sua corpus christi et sanguinē consecrandi: ad nutriendū se in christi corpus et mēbra. **H**ēpe sunt se successores apostolorū. et aplicos se nominant: nullū tñ apostolatus sui signum valentes ostendere. **Q**uoniam lucerna sub modo: et ideo ap̄ super candelabum vt toto luceant mundo. **P**udeat successores apostolorū lucem nō esse mūdi. sed modij mundi autē tenebras. **D**icamus eis: vos estis tenebre mundi: et transeamus ad alia. **S**e dicūt ecclesiam. sed cōtradiciunt ei qui dicit. **N**on potest ciuitas abscondi super montem posita. Ita ne lapidem de monte abscissum sine manibus montem factum et implentes mūdū: vestris creditis inclusum antris. **E**t ne hic quidem imorandū: ipsa opinio refugit publicari: suo contempta susurratio. **D**ebet et semper habebit integram christi hereditatez suā: et possessionem suā terminos terre. **S**e potius subtrahunt huic magne hereditati: qui christo illā conātur detrahē. **D**edete detractores: videte canes. **I**rrident nos quod baptizamus infantes: quod oramus pro mortuis: qd̄ sanctorū suffragia postulamus. **I**n omni genere hominum: in vtroque sexu fecerunt prescribere christum: in adultis

et paruulis: in viuīs: et mortuis. hinc quidē infantibus ex impossibilitate nature inde vō adultis ex difficultate continētie: prescribentes: porro mortuos viuētū fraudantes aurilijs: viuētes nihilominus scōrū qui decesserunt suffragijs spoliantes. **A**bsit. **N**ō relinquet dñs plebē suā que est sicut arena maris nec contentus erit paucitate hereticorū q̄ oēs redemit. **N**eq̄ enī parua apud eū redēptio. **Q**uātas vero numerus istorū ad magnitudinem precij? **S**e magis precio fraudat. qui ipsum euaeuare conantur. **Q**uid ei si infans. p se loqui nō potest: p quo vos sanguinis fratris sui et talis fratris clamat ad dñm de terra? **A**stat et clamat nihilominus mater ecclesia. **Q**uid tñ infans? **H**ōne et ipse videtur tibi quodāmodo de fontibus salutis vociferari ad decem. et suis vagitibus clamitare: domine vim patior respōde pro me? **F**lagitat auriliū gratie: quia vim patit a natura. **C**lamat innocētia miseri: clamat ignorantia puuli: clamat addicti infirmitas. **I**ta ergo clamāt hec omnia sanguis fratris: fides matris: vestitio miseri: et miseria destituta: et clamatur ad patres. **P**orro pater seipsum negare nō potest. **P**ater est. **H**emmo mihi dicat q: non habet fidem: cui masculinē suam: inuolucens illi in sacramento q̄ usq̄ idoneus fiat suo assensu euolutam percipere. **A**n breue falluz est vt nō possit ambos coopire? **M**agna est ecclesie fides. **I**stū quid minor: fide chananee mulieris: quam constat et sile sufficere potuisse et sibi? **I**do audit. **M**ulher magna est fides tua: fiat tibi sicut petisti. **N**ūquid minor: fide illoz qui paralyticū per regulas dimittētes: anime illi simul et corporis obtinere salutē? **D**eniq̄ hēs. **Q**uorū fidem vt vidit: ait paralytico. **C**ōfide filii: remittuntur tibi peccata tua et paulo post. **T**olle grabatum tuū et ambula. **Q**ui hec credit: facile hinc persuadebit merito ecclesiam presumere non solum paruulis baptizatis in sua fide salutē: sed etiā interfectis pro christo infantibus coronaz martyrij. **Q**ue cū ita sint: nullum preiudicium sustinebūt regenerati: de eo qd̄ dictum est: sine fide impossibile est placere deo: cum sine fide non sint: qui in testimoniū fidei baptisimi gratiam perceperunt. **S**ed neq̄ de eo quod item dictum est. qui vero non creditur condemnabitur. **Q**uid enim credere est: nisi fidem habere? **I**taq̄ et mulier saluabitur per gnationem filiorum: si permanerit in fide cum lenitate. et infantibus per la

Sermo. LXVI.

uachzi regenerationem succurreret. et adulti qui continere nō poterunt. cōiugij tricesimo fructu se rediment. viuētū quoq̄ preces et hostias mortui qui opus habebūt et dignerunt medianibus percipient angelis. et eorum qui iam peruenerunt. venientibus ad huc nequaquam solatia deerunt: in deo qui vbiq̄ est: nusquam spiritu absentū. **I**stā et r̄pus propter hoc mortuus est: vt viuorū domi naretur: et mortuorū. **P**ropter hoc quoq̄ et infans natus est: et per singulos etatis gradus profecit in virū: vt nulli deesset etas. **E**t non credunt ignem purgatorū: restare post mortem: sed statim animam solutam a corpore vel ad requiem transire vlt ad damnationem. **Q**uerant ergo ab eo qui dixit quoddam peccatum esse quod neq̄ in seculo neq̄ in futuro remitteretur: cur hoc dixerit: si nullū in futuro manet remissio purgatione peccatorū. **I**am vō qui ecclesiaz nō agnoscent: non est mixtū ordinibus ecclesie detrahunt: si instituta non recipiunt: si sacramenta contemnūt: si mandatis non obediūt. **P**eccatores in quibus sūt apostolici: archiepiscopi: episcopi: presbyteri: ac p hoc nec vandis nec accipiendis idonei sacramentis. **N**unq̄ duo ista conuenient: episcopus esse et peccator. **S**aluum est. **E** piscopus erat cayphas: et tamen quātus peccator: qui domino mortis victabat sententiā? **S**i negas episcopus: arguet te testimoniū iohannis: qui eum testimoniū sui pontificatus etiam propheta se refert. **A**postolus erat iudas: et licet auarissimus et celestissimus: electus a domino. **A**n tu de illis apostolatu dubitas: quem dominus elegit? **H**onne ego inquit vos duodecim elegi et vnus ex vobis diabolus est? **A**udis electum apostolum et eundem extitisse diabolū: et negas posse esse episcopum qui peccator est? **S**up cathedrā moysi sederūt seribe et pharisei: qui nō obediūt eis tanq̄ episcopis: inobedientie rei fuerunt etiā in ipsum dominum precipientem et dicentem que dicunt facite. **P**ater quātus scribe: quātus pharisei: quātus videlicet et maximi peccatores. **P**ropter cathedrā tñ moysi ad eos quoq̄ nihilominus punire qd̄ itē dixit: q̄ vos audit me audit: q̄ vos spernit me spernit. **M**ita qd̄ et alia hūc pp̄o sulto et insipienti a spiritibus erroris in ypochrissi loquētibus mendaciū mala psuasa sūt: s; n̄ est r̄ndere ad omnia. **Q**uis enī oīa nouit? **D**icū labor insinitus esset. et minie necessari. **I**stā quātum ad istos nec rationibus quincūtur: qz nō in

telligūt: nec auctoritatibus corrigūt: qz nō recipiunt: nec flectuntur suasionibus: qz subuersi sunt. **P**robati est: mozi magis eligunt: q̄ conuerti. **D**oxū finis interitus: horum nouissima incendij manet. **I**ura figura sancti sanctorū. **P**lerūq̄ fideles iniectis manibus aliquos ex eis ad mediū traxerūt. **Q**uesti fidem: cū de quibus suspecti videbantur: omnia pro: suo amore negarēt: examinati iudicio aque mendaces inuenti sunt. **L**icet iā negare nō possent (quippe deprehensi aqua eos non recipient) arrepto vt dicitur freno dentibus tam misere quaz libere impietatem non confessi: sed professi sunt palam. pietatem astruentes: et pro ea mortem subire parati: nec minus parati inferre qui astabant. **I**taq̄ irruens in eos populus: nonos hereticis sue ipsorū perfidie martyres dedit. **A**pprobamus zelum: s; factum non suademus: quia fides suadenda est non imponenda. **Q**uanq̄ melius pculdubio gladio coercent (illius videlicet. qui non sine causa gladium portat) quā in suum errorem multos trahere permittantur. **D**ei cū minister ille est: videri iram ei qui male agit. **M**irantur aliqui quod non modo patietur: sed et leti (vt videbatur) ducerētur ad mortem: sed qui minime aduertunt quanta sit potestas diaboli: non mō in corpora hoīz s; etiā in corda que semel permissis possederit. **H**onne est plus sibi met hominem tūcere manue: quā id libenter ab alto sustinere. **D**oe autem in multis potuisse diabolū frequenter experti sumus: qui seipos aut submerserunt aut suspenderunt. **D**eniq̄ iudas suspendit seipsum: diabolo sine dubio imittente. **E**go tñ mai⁹ existimo et magis admiro: quod potuit immisisse in cor eius vt traderet dominum: quā vt semetipsum suspenderet. **N**ihil ergo simile habent constantia martyrii et pertinacia horum: quia mortis contemptum in illis pietas: in istis cordis duricia operat. **E**t ideo propheta martyris forsitan voce dicebat: coagularum est sicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditat⁹ sū. pro eo videlicet quod et si pena cadē videtur longe diuersa esset intentio. **I**llo vtiq̄ durante cor: contra dñs: isto in lege domi meditate. **Q**ue cū ita sint: n̄ ē opus vt disp. frustra multa aduersus hoīes stultissimos atq̄ obstinatissimos dicere: sufficit innocuisse illos vt nitentur. **Q**uāobrez vt deprehendant cogendi sunt vel abscere feminas: vt extiret ecclesia: vt prope scādalis atēs ecclesiam i plicitu et p̄uberio sciaz. **C**olēdū valde

quod non solum laici principes: sed et quidam
ut dicitur de clero: nec non et de ordine episco-
porum: qui magis persequi eos debuerant: pro-
pter questum sustineant: accipientes ab eis mu-
nera. Et quomodo inquit damnabimus: nec
punctos nec confessos: Fruola satis non
ratio sed occasio. Hoc solo etiam si aliud non es-
set facile deprehendens: si ut dicitur viros et fe-
minas qui se continentibus dicunt ab invicem
separare. et feminas quidem cum alijs suis et se-
xus et voti de gere cogas: viros eque cum
eiusdem propositi viris. Per hoc enim con-
sultum erit ut orationibus voto simul et fame: cum
continentie sue et testes habuerit et custo-
des: Quod si non sustinet: iustissime elumia-
buntur de ecclesia quam scandalizant non
solum notabiliter: sed etiam illicita cohabitatio-
ne. Ergo ista sufficiant pro deprehendis
harum vulpium dolis. ad dandam scientiam
et cautelam dilecte et gloriose sponse domini
nostri iesu christi: qui est super omnia deus
benedictus in secula Amen.

Sermo. lxxvii. De mirabili affectu dile-
ctis spose que eructat pro amore christi sponsi

Flectus meus mihi et e-

go illi. **A** dactenus verba spō-
si. **A**st ipse ut digne ad gloriā ip-
sius et nostrā ipsorum salutem: sponse ei⁹ pos-
simus vestigare sermones. **H**ec enim tales
sunt qui a nobis considerari et discuti put-
digni fuerit valeant: nisi ipse fuerit dux nobis.
Sunt enim quā suaves ad gratias: tā secūdi ad
sensum: tā etiam profūdi ad mysteria. Cui si-
milabo eos? **A**ni inter alios epulari: quā tri-
plici quadā emineat gratia: deliciosa ad saporē:
solida ad nutrimentū: efficax ad medicinā
Sic inquit: sic singulus quisque spōse finis: ex
eo quod suaviter sonat: affectū mulcet: et de se
suū vbertate mētem impugnat et nutrit: et
de altitudine mysterioꝝ (dñi intellectū quo
plus exercet: plus terret) miramō tumore
sanat infantis scientie. **E**t enim si vn⁹ quispiā
ex his forte qui sibi scioli videtur: curiosius
se se dederit scrutatio horū: cū viderit inge-
nii sui succubere vires: et redigi in captivi-
tate omē intellectū pferentem: nōne humilia-
tus ad illā vocē spelletur ut dicitur. mirabi-
lis facta est scientia tua ex me. confortata ē et
nō poterō ad eā: **E**t nūc quidē pncipiū ver-
borū eius quāte suavitatis insignie pferet:
Nam vide quale pncipiū dederit. **D**ilect⁹
(inquit) meus mihi: et ego illi. **S**implex vox
videtur: quā suaviter sonat: sed de hoc vide-

bitur postea. **H**unc vero a dilectioe incipit
de dilecto. psequitur: nihil se aliud scire iudi-
cans nisi dilectum. **P**atet de quo sermo
cū quo non ita. **N**on enim ut cū ipso eodē fue-
rit sentire permittit: cū ipse iam non affue-
rit. **H**ec id dubiū nēpe morē eū reuocare vi-
detur. et quasi post tergū clamare: reuertere
inquit dilecte mi. **A**nde adducimur nō
aliud sane cōscire. nisi quod finitis verbis
suis iteꝝ suo more se absentauerit: et illa re
manserit nihilomin⁹ de eo loquēs: qui nun-
quā absens est sibi. **I**ta est: in ore retinuit qui
non recedebat a corde: nec quā recedebat.
Quod de ore exit: de corde venit: et ex abū-
dantia cordis os loquit. **E**rgo loquit de di-
lecto ut vere dilecta: et vere diligenda: quo-
niā diligit multū. **Q**uoniam cū quo. nam de
quo nouimus. et nō occurrit nisi forte cum
adolescens: que a matre abesse nō pos-
sunt ubi discesserit sponsus. **S**ed melius ut
opinor sentim⁹. **S**ecum potius: et nō cū alte-
ra sic locutā: pferentim quod trūca et mi-
nus continēs inueniatur ipsa locutio iusti-
ciens plane ad dandū intelligentiā audito-
ri: ob quā vel maxime iucē loquimur. **D**ilectus
meus mihi inquit: et ego illi: **H**ō pl⁹
pendet oratio: imo non pendet. sed deficit.
Suspenditur auditor: nec eruditur: sed eri-
git. **Q**uid est quod dicit: alle mihi et ego illi?
Nescimus quid loquitur: quā nō sentimus quod
sentit. **S**ecrā aīa quid tu? ille tibi: quid illi
tu? **Q**uoniam hōc hec inter vos tā familiaris
fator: ab illo quod discurrens exhibitio et redi-
bitio? **T**ibi ille: tu quod vicissim illi. **S**ed quid?
Idem ei tu: quod tibi ille: an aliud? **S**i nobis
si ad nostrā loquitur intelligentiā: eundē ter
quod sentis edicito. **Q**uoniam aīas nostras
tollit: **A**n scōm. pphētā secretū tuū tibi?
Ita est affectus locut⁹: est: non intellectus: et
ideo nō ad intellectū. **A**d quid ergo? **A**d ni-
hil: nisi quod mirabilis delectata et affecta
vehement⁹ ad desideratos affectus: finē illo
faciente: nec tacere oīo quirit: nec tamen
quod sentit exprime. **H**ec enim ut exprime-
ret sic locuta est: sed ne taceret. **E**x abundantia
cordis os locutū ē: sed nō p abundantia. **D**abit
suas voces affect⁹ p quas se etiā cū nolunt
pāit: timor verbi causa meticuloſas: dolor
gembūdas: amor iocūdas. **H**ūquid dolē-
tū plactus. merentiū ve singultus vel gemi-
tū? **P**cussoꝝ: itēq; pauētū subitas et femi-
natas clamitatioes: seu et saturatoꝝ puer⁹:
aut vltus creat: aut rō excitat: aut delibatio
ordiat: aut pmedita⁹ format: **E**t in omī cer-

tum est nō nutu prodire animi: sed erumpe-
re motu. **S**ic flagrans ac vehemēs amor:
pferenti dominus: cū se intra se cohibere nō
valet: nō artēdit quo ordine: qua lege: qua
ue serie seu paucitate verborū ebulliat: dum
mō ex hoc nullū sui sentiat detrimentū. **I**n-
ter dū nec verba requirit: inter dū nec vocē
oīo vllas: solis ad hoc cōtētus suspirijs. **I**n
est quod spōsa scō amore flagrans: idē incre-
dibili modo: sane pro captāda quā tulacūq;
enapozatioe ardoris quē patit: nō pſiderat
quid. qualiter eloquat: sed quicquid in buccā
venerit amore ut gente nō enūtiat: sed eru-
cat. **Q**uid ni eructz sic reſecta et sic reple-
ta: **R**euolue textum epythalamij huius ab
ipso exordio vsq; huc: et vide si tanta vpiāz
illi quanta hac vice in cūctis vſatiōibus et
allocutionibus spōsi copia eius indulga fue-
rit: et si vn⁹ ex ore ipſi⁹ nō modo tā multos
sed et tā iocūdos hōmōes accepit. **Q**ue ergo
repleuerat in bonis desiderij suū: quid mi-
si ructū potius quā verbū fecit? **E**t si verbū
tibi fecisse videtur: eructatū puta. et nō sub
obnatum. aut p: eoz: dinatū. **N**ec enī sponsa
rapinam arbitratur sibi aptare. pphete di-
ctū eructauit cor: meū verbū bonū: quippe
eodē repleta spiritu. **D**ilectus me⁹ mihi et
ego illi. **N**ihil pntie habet. deest oīo
ni. **Q**uid inde? **R**uctus est. **Q**uid tu in ru-
ctu queris orationū iuncturas: solennia di-
catōnum: **Q**uas tu tuo ructu leges impe-
nis vel regulas: **N**on recipit tuā moderati-
onem: non a te compositionē expectat: nō
commoditatem: nō oportunitatez requirit
Per se ex intūs nō mō cū nō vis: sed et cū ne-
scis erumpit: euulsus potius quā emisus.
Tamen odorē portat ructus quādoq; bo-
nū: quādoq; malū: pro vasorum et quibus a-
scēdit cōtrarijs qualitātibus. **D**eicq; bon⁹
homo de bono thesauro suo profert bonū:
et malus malum. **B**onum vas sponsa domini
mei: et bonus mihi odor ex illa. **G**ratias tibi
ago dñe iesu qui me dignat⁹ es admittere
saltem ad odorandū. **I**ta domine. nam et ca-
telli edunt de micis que cadunt de mēsa vo-
minorū suorum. **M**ihi fateor bene redolet
ructus dilecte tue: et de plenitudine ei⁹ q-
uis modicum quid gratanter accipio. **D**e-
mōtam abundantie suauitatis tue dignat⁹
mihi: et nescio quid ineffabile tue dignatōis
et amoris adoz: atus suz in voce ista: dilect⁹
meus mihi: et ego illi. **I**psa ut vgnuz est e-
puletur et exultet in conspectu tuo: et dele-
ctetur in letitia. **A**erū tamē sic tibi excedat

ut sobria sit nobis. **I**psa ergo repleat in bo-
nis domus tue: et totē te voluptatū tue po-
tetur: sed queso perueniat ad me peccatorē
vel tenuis odor: eructante illa cū fatiata fu-
erit. **B**ene mihi eructauit moyses: et bo-
nus odor: in ructu eius creatis potentie.
In principio inquit creauit deus celum et
terrā. **B**ene ysaias. naz suauissimū redi-
mentis misericordie odorem dedit ita eru-
ctans. **T**radidit in mortem aīam suā: et cū
sceleratis reputatus est: ipse peccata mul-
torū tulit: et pro transgressōib⁹ rogauit ut
nō pterent. **Q**uid eque miaz redoler. **B**o-
nus quoq; ex ore hieremie ructus. bonus
ex dauid qui ait: eructauit cor: meū verbū
bonū. **R**epleti sunt omēs spiritu sancto: et
ructantes: omīa impleuerūt bonitate. **R**u-
ctum hieremie req̄ritis: **N**on sum oblitus
tam parabā illū. **B**onū est: pſolari cū silē-
tio: salutare dñi. **E**tus est. non fallo: admo-
uere naribus: balsamū vincit suauitas re-
munerātis iustitie quā importat. **P**atien-
tem. p iustitia vult me expectare et mercedeꝝ
in posterū: nō recipere in: presentia: quod iusti-
tie merces salutare nō seculi sed dñi sit. **S**i
morā fecerit expecta eū (inquit) et ne mur-
muraueris. quā bonū est cū silentio expecta-
re. **E**rgo factiāz quod horzatur: expectabo
dñm saluatorem meū. **S**ed peccator: suz: et
adhuc grandis mihi restat via: quia longe
a peccatorib⁹ salus. **N**ō murmurabo tamē
in odore interim cōsolabor: me. **L**etabit iu-
stus in dño gustu experiens: quod ego sen-
tio odoratu. **Q**uē spectat iustus: peccator
expectat: et expectatio odoratio est. **H**ā ex-
pectatio ait creature: reuelationē filioꝝ dei
expectat. **P**oro spectare gustare est et vi-
dere: quoniam suavis est dñs. **A**n pot⁹ iust⁹
qui expectat: et qui iam tenet beatus? **D**e-
niq; expectatio iustoꝝ letitia. **H**ā peccator
nihil expectat. et inde pctō: quod bonis pſen-
tibus nō modo detent⁹: sed et pſent⁹: nihil
in futurū expectat: surdus ad vocē illā. **E**x-
pecta me dicit dñs in die resurrectōis mee
in futurū. **E**t ideo iustus erat symeon quia
expectabat et odorabat iam xpm in spiritu
quē necdum in carne adozabat. **E**t beatus
in expectatione sua: quia per odorem expe-
ctationis peruenit ad gustum cōtemplari-
onis. **D**eniq; ait: et viderunt oculi mei salu-
tare tuū. **I**ustus quoq; abraham qui et ipse
expectauit et videret diem dñi: et nō est pſu-
sus ab expectatione sua: nam vidit et gauis-
sus est. **I**usti apostoli cum audiebant: et vos

quid tibi dicitur:

Amiles hominib⁹ expectantib⁹ dñm suum.
Quid ni iustus dauid et quando aiebat:
 expectans expectavi dominū. Ipse ē quar-
 tus de numero prenotatorū ructatorū
 meorum quem pene preterieram. Non ex-
 pedir quidem. Ipse os suum aperuit et at-
 traxit spm̄ et saturat⁹ non modo eructauit
 s³ et cātarit. Jesu hōe quātā meis narib⁹ et
 aurib⁹ iste infudit suauitatē in ructu et cātu
 suo. de oleo leticie q̄ vnxit te de⁹ p⁹ s⁹ for-
 tibus: ex myrra et gutta: et cassia: auestimēti-
 tuls a domib⁹ eburneis: ex qb⁹ dilectauerit
 te filie regum in honore tuo. Atinā me vi-
 gneris occurru tantivatis et amicitui i die
 solēnitatis? leticie. quando egredietur de
 thalamo tuo: epythalamū suum canens in
 psalterio iocundo cum cythara: affluēs de
 licijs resperis et respergens vniuersa isti-
 usmodi puluere pigmentario. In illa die v-
 porius in illa hora. nam hora est: si quando
 est: et fortassis ne hora qdē: sed hore dimidi-
 um: iuxta illud scripture. factū est silentiū
 in celo quasi media hora. ergo in illa hora
 replebit gaudio os meū et lingua mea exul-
 tatione: dū singulos (nō dico psalmos) sed
 versus singulos sentiam ructus: et quidez
 odoriferos super omnia aromata. **Q**uid
 iohannis ructu fragrant⁹: qui verbi mihi
 redoler eternitatē: generationē: diuinita-
 tem: **Q**uid de pauli ructib⁹ loquar: quāta
 obem suauitate repleuerunt? Deniqz xpi
 bonus odor erat in omni loco. Herba certe
 ineffabilia et si non pferit audiri: offert tū
 vt cupiam: et libeat odorare que audire nō
 licet. **H**ecio enī quo pacto quo plus latet
 plus placet: et audius inhiat⁹ negat. **D**
 Sed iam aduerte apud sponsaz similit⁹ rem
 quomodo instar pauli in presertim capitulo
 et secretū non aperit: nec preterit tamē in-
 tactum: aliquid. quasi olfactui nostro idul-
 gens: quod gustui forte interim nō cōpe-
 tere iudicaret: siue ppter idignitatē nram
 siue propter incapacitatē. **D**ilect⁹ me⁹ mi-
 hi. et ego illi. **Q**uod nō est dubiū duozū qui
 dem hoc loco amor mutuos flagrat: sed in
 amore sūmāim⁹ profecto felicitas: alteri⁹
 mira dignatio. **H**ecqz enim inter pares est
 consensio: seu complexio hec. **C**eterū quid
 ista ex hac prerogatiua amoris glorie. am-
 pensum sibi: repensūqz vicissim a se: quis se-
 liqdo nosse psumat. nisi qd p̄cipua puritate
 met⁹: ac corporis scitate i semetipso meruerit
 tate aliqd exipiri? **R**es est in affectib⁹: nec
 ratione ad eā ptingit: s³ p̄comitate. **Q**uā

vero pauci qui dicāt. **N**os autē reuelata fa-
 cie specularē gloriā dei in eandē imaginē
 transformamur de claritate in claritatē tan-
 q̄ a dñi spiritu. **E** **H**erivt sub aliq̄ qua
 licunqz intelligente forma: quod legis re-
 digatur: saluo quidē sp̄s suo: singulari se-
 creto: ad quod interim nō datur accedere
 presertim talibus quales nos sumus: appo-
 nendū sane aliquid nobis eo accommodat⁹
 ad cōmunez sensum quo vltatiū: quod et
 verbis cōsequentiā et intellectu det puulif
Et mihi quidē videtur satis esse ad nostrā
 grossaz et quodāmodo popularem intelligē-
 tiam: si dicendo dilectus meus mihi. sub-
 audiam⁹ intendit. vt sit sensus dilectus me-
 us mihi intendit. et ego illi. **Q**uāqz tamē
 nec solus ego id senserim nec primus: cum
 propheta ante me dixerit. **E**xpectās expe-
 ctavi dñm: et intendit mihi. **D**abes aperte
 intentionē domini ad pphetam: habes et p-
 phete ad dñm in eo quod ait: expectans ex-
 pectavi. **N**am qui expectat intendit: et ex-
 pectare intendere est. **I**dē omnino sensus
 eadem pene verbis apud prophetam: qd apd
 sponsaz. sed a propheta transposita. **I**bi⁹
 siquidē is quod illa posterius posuit: et ecō-
 uerso. **C**eterū sponsa rectius locuta est. nō
 pretendens meritū: sed premittens bene-
 ficij: et se preuentā dilecti gratia confitens
Recte omnino. **N**ā quis prior dedit illi et
 retribuetur ei? **D**eniqz audi tohānē quid i
 epistola sup hoc senserit. **I**n hoc est caritas
 (inquit) non quasi nos dilexerim⁹ deus s³ ipse
 prior dilexit nos. **P**ropheta tamē gratie
 preuentioē et si tacuit: non negauit: subse-
 cutioē plane nō tacuit. **S**ed accipere alio
 loco certiozem de re ista ipsius cōfessionez.
Et misericordia tua inquit (dñi loquebas)
 subsequet me omib⁹ dieb⁹ vite mee. **A**udi
 et de preuentioē itidem ipsius nō nimis cer-
 tam māllestamve sententiā. **D**eus meus i
 quit mīa eius preueniet me. **I**tem ad dñm
Lito (ait) anticipet nos mie tue: qz paupes
 facti sum⁹ nimis. **P**ulchre sp̄sa postertus
 ni fallor: hec eadē verba nō eodē ordine po-
 nit: s³ sequitur et ipa pphete ordinē: loquēz
 hoc modo. **E**go dilecto meo: et dilectus me-
 us mihi. **C**ur ita? **R**espeyt tunc magis gra-
 plenā se pber: cū totū gr̄e dederit: et pmas
 scilicet illi pres aseribēs: et vltimas. **A**llo-
 quin quomō gra plēa: si qd habuerit quod
 nō sit ex gra? **N**ō est quo gra iniret: vbi iā
 meritū occupauit. **E**rgo plēa cōfessio gra
 ipsius gra plenitudinē signat in aīa cōfite

Sermo. LXVIII.

Adite iā quod heri distu-

lis. **N**am si quid de p̄prio inest: in quāru est
 gratia cedē illi necesse est. **D**eest gr̄e: quic
 quid meritis deputas. **N**olo meritū quod
 gratia excludat. **D**oz eo quicquid de meo
 est: vt sim meus: nisi quod illud magis for-
 stran meū est: qd me meū facit. **S**ratia red-
 dit me mihi iustificatū gratis: et sic libera-
 tum a seruitute peccati. **D**eniqz vbi spirit⁹
 tibi liberas. **D** fatnaz sponsam synagogā:
 que cōtinnens dei iustitiaz id est gratiam
 sponsi sui: et suam volens cōstituerē: iustitie
 dei non est subiecta. **D** hoc misera repudi-
 ata est et iam non est sponsa: sed ecclesia cui
 dicitur. **D**espōsavi te mihi in fide. **D**espōsa-
 ui te mihi in iudicio et iustitia: **D**sponsavi te
 mihi in mīa et miserationibus. **N**ec tu me
 elegisti: sed ego elegi te: nec vt eligerē tua
 inueni merita: sed preueni. **I**ta ergo i fide
 despōsavi te michi: et non in operib⁹ legis
 despōsaviqz in iustitia: sed iustitia que ē ex
 fide: nō ex lege. **R**estat vt iudices iudicium
 rectum inter me et te: iudiciū in quo te de-
 sponsavi: vbi cōstit in interuenisse nō tuū me-
 ritum: sed meū placitū. **H**oc est autē iudici-
 um: vt tua merita nō extollas. nō preferas
 opera legis: non iactes pondus diei et estus
 dem eam que prima est: qua p̄uenta est:
 de: nec non in mīa et in miserationib⁹ nosce-
 ris despōsata. **Q**ue vere sp̄sa est agnoscit
 ista: et vtramqz gratiā confitetur: primo qd
 dem eam que prima est: qua p̄uenta est:
 postea vero et subsequentiē. **A**lt itaqz nūc.
 dilectus meus mihi: et ego illi principij di-
 lecto tribuens. **I**n cōsequentiū ego inquit
 dilecto meo et dilectus meus mihi: cōsūma-
 tionē illi eque concedēs. **H**ūc itaqz videā-
 mus: quid dicat dilect⁹ meus mihi. **S**i enī
 hoc recipitur: vt subaudiamus intendit: si
 cut iam dixim⁹: et sicut propheta ait: expe-
 ctans expectavi dominū et intendit mihi:
 ego in verbo isto sentio nescio quid nō pla-
 ne exigui: nec mediocri prerogatiue. **S**z
 non est ingerenda fatigatis auribus et mē-
 tibus res dñi alacritate digna. **S**i nō gra-
 nat differatur: et non in longum: crastin⁹ in-
 de incipiat sermo. **T**antum ozate vt ab ir-
 ruentibus occupationib⁹ intertz custodiat
 nos gratis et misericordia sponsi ecclesie
 iesu christi domini nostri qui est super om-
 nia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. lxxviii. **Q**ualiter sponsus
 christus intendit sponse ecclesie et ipsa illi
 de cura quaz habet deus de electis et vnde
 sicut ecclesie qd sit mererit vel nō aut p̄sumē.

Audite iā quod heri distu-
 lim⁹: audite gaudij meū quod sen-
 si. **E**t vestri est: audite gaudentes.
In vno verbo sponse sensi hoc. et quasi odo-
 ratus abscondi: eovobis hodie festiui⁹ ex-
 hibendū: quo tēpestiui⁹. **S**ponsa locuta est
 et dixit sponsum intendere sibi. **Q**ue est sp̄-
 sa: et quis est sponsus? **D**ic deus vester est: il-
 la (si audeo dicere) nos sumus cū reliqua qd
 dem multitudie captiuoz quos ipse nouit.
A **S**audeamus. **H**loria nostra hęc ē: nos
 sumus in quos intendit deus. **Q**uāta tamē
 disparitas: **Q**uid terrigene et filij hominū
 coram illo: **S**ecundū pphetā sic sunt quasi
 non sint: et quasi nihilū et inane reputati sūt
 ei. **Q**uid sibi ergo vult ista inter tam dispa-
 res comparatio? **A**ut illa in immensū gloria
 tur: aut is in inenitū amat. **Q**uā admirabi-
 le est quod illius intentionē ista sibi q̄si p̄o-
 priaz vendicat: dicēs: dilectus meus mihi.
Nec eo cōtenta tamē: pergit amplius glo-
 riarī: respondere se illi quasi ex equo: morē
 gerere: repēdere vicē. **S**equitur enī: et ego
 illi. **I**n solens verbū: et ego illi. **N**ec min⁹ in
 solens dilectus meus mihi: nisi quod vtro-
 qz insolēti⁹ vtrūqz simul. **Q**uid audet cor-
 purū et p̄scientia bona: et fides nō fiera. **M**i-
 hi inquit intendit. **I**ta ne huic intēta est il-
 la maiestas: cui gubernatio pariter et āmi-
 nistratio vniūsitat⁹ in cōbit: et cura seculozū
 ad sola trāssert negotia: immo ocia amoris
 et desiderij hui⁹. **I**ta plane. **I**pa est enī ec-
 clesia electoz de qb⁹ ap̄s: oīa inqz. p̄p̄ ele-
 ctus. **E**t cui dubiū qd gra et mīa dei sit in
 scōs ei⁹: et respect⁹ in electos illi⁹? **E**rgo
 puidentiā ceteris creaturis nō negamus:
 curā sp̄s vendicat sibi. **N**ūqd de bubus
 cura est deo? **N**ec dubiū quin idē possimus
 dicē de eqs: de camelis: de elephātis: et de
 cūctis bestijs fere. sūt et de piscib⁹ maris et
 volatilib⁹ celi: postremo dōi re que est sup
 terrā: solis sane excepti qb⁹ dicis. **D**ē sol-
 licitudinē vram p̄cietes i eū: qm̄ ipi cura
 ē de vob. **I**n nō tibi videē veluti hīs x̄bis di-
 ctū: intendite illi quia ipse intendit vobis?
Et obserua apostolū petrum eius enī ver-
 ba sunt: si non ipse et verborū sponse obser-
 uauerit ordinem. **N**empe non ait omnem
 sollicitudinē vestrā p̄oicientes in eum: vt
 sit ipi cura de vobis: s³ qz ipi cura ē de vobis
 apte p̄inde mōstrās. ecclesia scōz nō mo-
 do qm̄ dilecta: sed et qd p̄i⁹ dilecta fuerit.
Cōstat ad eā nō p̄tinere de x̄bo qb⁹ de bub⁹

dicat apostolus: nā curam illius habet q̄ dicit illā / et semetipsum dedit p̄ illa. Nonne hec est ouis errās cuius cura etiā super nos: curē gregum prelata est. Deniq; illis expositis pastor descendit ad istam: quē suū diligētē: inuētā nō redurit: sed reposita uit: noua cū illa et de illa intulit celis festa gaudiorū: populis angeloz inuitatis ad solennitātē. Quid ergo? Proprijs humeris dignatus est eā repositare: et curā illi? non habebit. Ideo nō confundit dicere. dñs sollicitus est mei. nec se eximitat errare cum trem dicit dñs retribuēt p̄ me. et si quid est aliud qd̄ curā dei circa ipsam significare uideatur. Unde est qd̄ dñm sabaoth dilectuz suū dicit: et eū qui cūz tranquillitate iudicat oīa sibi itendere gloriā. Quid nī gloriē? audiuit illū dicētē sibi. Nūquid mater potest obliuiscit non miserat filio uteri sui? Et si illa obliuiscit: ego tñ nō obliuiscar tui. Deniq; oculi dñi super iustos. Et quid sp̄sa nisi p̄gregatio iustozū? Quid ipsa nisi gñatio querētū dñm: querentiū faciem sp̄si? Nō enī ille itendit huc: et nō ista illi. Propterea uerūq; ponit dicens: ille mihi: et ego illi. Ille mihi q̄a benignus et misericors est: ego illi q̄a nō sum ingrata. Ille mihi gratiā ex gratiā: ego illi gratiā p̄ gratiā. Ille mee liberationi: ego illius honori. Ille salutari mee: ego illius uoluntati. Ille mihi et nō alteri: q̄a vna sum colūba eius: ego illi et nō alteri: nec enī audio vocē alienoz nec enī acquiesco dicētibus mihi. ecce hic est x̄ps: aut ecce illic est. B. Hoc ecclesiā. Quid singulis quisq; nostrum? Putamus ne in nobis quēpiam esse: cui aptari q̄ at qd̄ dicit? Quid dixi in nobis. Ego autē et de quouis itra ecclesiā cōstituto si quis hoc querat: nō oīno reprehendēdūz cōstiturim. Nec enī vna vnus ratio est atq; multozū. Deniq; nō p̄pter aīaz vnā sed p̄pter multas in vnā ecclesiā colligēdas in vni cam astringēdas sp̄sam deus taz multa et fecit et pertulit: cū operatus est salutes in medio terre. Carissima illa est vna vni non adherēs alteri sp̄so: nō cedens alteri sp̄se. Quid ista nō audeat apud tā ābitiosum amatoz? Quid nō ab illo speret: qui se q̄s uit e celo: uocauit a finibus terre? Nec modo quē suū: sed acquisiuit. Adde et de modo acq̄sitionis in sanguinē acq̄sitoris. Alias vero p̄pterea vt assolet magis p̄sumit: qm̄ p̄spiciens in futurū nō ignorat q̄a dñs se opus habet. Queris ad quid? Ad viden

post officiaz dñi

dum in bonitate electozū suoz. ad letandū in leticia gentis sue: vt laudetur cū hereditate sua. Nec parū hoc opus existimes: nullū (dico tibi) remanebit opus perfectum: si hoc nutarit. Nōne de statu et cōsumatiōe ecclesie: finis oīum pendet? Tolle hanc: et frustra inferior ista creatura reuelationez filiozū dei expectat. Tolle hanc: et neq; patriarche neq; p̄phete aliqui cōsumabūtur cū paulus asserat deū ita puidisse p̄o nobis: ne sine nobis p̄sumarentur. Tolle hanc et ipsa sanctorū angeloz p̄o ip̄fectione sui numeri gloria claudicabit: nec dei ciuitas de sui itegritate gaudebit. Unde ergo implebitur p̄positū dei et mysteriū uolūtatē eius: magnūq; illud pietatis sacramētū? Unde postremo dabis mihi infantes et lactētes: quozū ex ore laudē suā perficiat deus? Celi nō habet infantes: habz ecclesiā q̄bus et dicit. lac uobis potū dedi nō escāz. Et hi ad laudē quasi cōplendā a p̄pheta inuitatur dicētē: laudate pueri dñm. Tu putas deū nostrū totam habiturūz sue glorie laudē: donec ueniāt qui in conspectu angelozū p̄sallant sibi: letari sumus p̄o dieb? q̄ b? nos hūiliasti: annis quibus uidi? mala hoc gen? leticie celi neficerūt nisi p̄ ecclesie filios: hoc nemo vnq; letat q̄ nūq; nō letat. Opportune post tristitiā gaudū subit: post laborē quies: post naufragiū portus. Placet cūctis securitas: s; ei magis qui timuit. Iocūda oībus lux: sed euadenti de potestate tenebrarū iocūdiōz. Trāssisse de morte ad uitā vite gratiā duplicat. Pars mea hec in celesti cōuiuioz: seorsum ab ip̄s beatis spiritib? Ande dicere exptem mee beatitudinis ip̄am beatā uitā: nisi si dignetur fateri qd̄ per caritatē ea in me fruitur et per me. Aliqd̄ sane uidetur etiā p̄fectio ni illi accessisse ex me: neq; hoc par. Deniq; gaudēt angeli ad penitētiā pctōis. Quod si delicie angelozū lacrimę dēu: sed deest laudi. si desunt q̄ dicant. Trāssimus per ignē et aquā: et eduxisti nos in refrigeriū. felix p̄inde in suauiteritate ecclesia. cui? oīs gloriatio ip̄ar est cause nō p̄o hie tñ q̄ illi iā facta sunt: sed p̄o hie quoq; q̄ de illa adhuc oportet fieri. C. Hāz de meritis quid sollicita sit cui de p̄posito dei firmior suppetit securiorq; gloriā di ratio. Nō potest seipsum negare deus: neq; non facere que iā fecit vt scriptū est: qui fecit q̄ futura sunt. faciet faciet: nec deerit suo p̄-

posito deus. Sic nō est qd̄ iam queras quibus meritis sperem? bona: p̄sertim cū auidias apud prophētā. Nō p̄pter uos: sed p̄pter me ego faciā: dicit dominus. Sufficit ad meritū: scire qd̄ nō sufficiāt merita. S; vt ad meritū satis est de meritis nō p̄sumere: sic carere meritis satis ad iudicium est. Porro infantiū renatorū neminē carere meritis. sed x̄pi habere merita. Quib? se tamen indignos reddunt: si sua iungere (nō nequiterint) sed neglexerint: qd̄ quib? periculū iā aduēte etatis est. Merita p̄o: inde habē cures: habita data noueris: fructū speraueris dñi mīam: et omne periculū euasisti: paupertatis: ingratiuitatis: p̄sumptionis. Pernitiosa paupertas: penuria meritorū: p̄sumptio autē spūs: fallaces diuitie. Et ideo diuitias et paupertates ne dederit mihi dñe. ait sapiens Felix ecclesia cui nec merita sine p̄sumptione: nec p̄sumptio absq; meritis deest. Habet unde p̄sumat: sed nō merita. Habet merita: nō ad p̄sumendū sed ad p̄merendū. P̄sum non p̄sumere: nōnc p̄mereri est. Ergo eo p̄sumit securus: quod non p̄sumit: et nō est qd̄ confundat in uerbo glorie. cui multa materies gloriā di? mic dñi multē: et ueritas dñi manens in eternū. Quid nī glorie? secura. in cui? testimoniū gl̄e mia et uitas obuiauerūt sibi. Si ne igitur dicat dilectus meus mihi: siue uideat expectari dñm et intēdit mihi: siue etiā dñs sollicitus est mei: vel si que sunt cuiusmodi uoces alie atq; alie: que diuini quendā affectū ac singularē fauorez erga aliqd̄ similiter exprimerē uideātur: nihil horuz a se alienū putabit: cui ratio p̄sumēdi dñi cōstitutio est: p̄sertim cū non alteram uideat sp̄sam alterā ue ecclesiā: cui possint fieri: q̄ non possunt nō fieri. Ergo de ecclesia patz qd̄ in nullo illa omia sibi aptare uerebitur. De uina aīa querit etiā si sit spiritalis et sancta: liceat ne illi vllō modo audere in talibus. Hec enī p̄rogatias omnes vnus illius catholice multitudinis: ob quā oīa fiunt vna de multitudine arrogabit sibi: quā talibet emineat sanctitate. Et ideo difficilis ut sentio ego inueniē: si tamen inuenietur: quomodo possit licere. Ande necessarium reoz alio istud sermone tēptari: nec modo ingredi uias scrupulose disputationis: quarū adhuc extitū ignoz: amas: nisi prius super uerbo abscondito oratū fuerit ad eū qui aperit et nemo claudit: p̄sum ecclesie lesum christum dñm nostrum. qui est su-

per omnia deus benedictus in secula. Sermo. lxx. Qualiter oīs altitudō se extollens aduersus sciam dei uideat et de aduētū et mansiōe patris et uerbi ap̄ aīam deū diligētē et familiaritate que inde inter deū et animā contrahitur. Flectus meus mihi et ego illi. Hanc uocem uniuersali ecclesie sermo superior assignauit: p̄pter factas sibi a deo p̄missiones uitate eius q̄ nūc est pariter et future. De ala p̄posita questio est. q̄a nō potest sibi arrogare uina: qd̄ uiniūstas audeat nec aliquo modo ad se trahere illā. Si nō licet: referam? oportet ita ad ecclesiā: vt nullaten? ad personā. Nec modo hāc: sed et reliquas uoces similes huic loquētēs grandia (uerbi gr̄a) expectari dñm: et isēdit mihi: et si quas alias sermo superior p̄strinxit. Qd̄ si quis licere putat: ego nō abvno: sed iter est cui nō enī cuiusq;. A. Porro habet ecclesia dei sp̄uales suos: q̄ nō modo fideliter: sed et fiducialiter agāt in eo cū deo quasi cū amico loq̄ntes: testimoniū illis p̄hibente p̄sciētia glorie hui? quā illi sint id quib? penes deū: tu x̄o audi qualē te esse oporteat si talis vis esse. Qd̄ tñ dixerit nō quasi expert? s; quasi expiri cupiēs. Da mihi aīam nihil amantē p̄ter deū: et qd̄ p̄pter deū amandū est. cui uiuere x̄ps nō tantū sit: sed et diuiniā fuerit: cui studij et ocū sit. uideri dñm i p̄pectu suo semp: cui sollicitē ambulare cū dño deo suo (nō dico magna) sed vna uoluntas sit: et facultas non desit: da in q̄ talē aliā quā aīam. et ego nō nego dignā sp̄si cura maiestatis respectu: dñantis fauore: sollicitudine gubernātis. Et si uoluerit q̄sari nō erit insipiens tñ vt qd̄ gloriā: in dño gl̄icē. Ita i q̄ multi audēt: audet vn? s; alia rōe. Hēpe scētāz multitudinē cause supradicte fi dentē faciūt: scētāz aīam duplex qd̄ ratio. P̄imo qd̄ qd̄ hēat i natura simplicissima sp̄si diuitas: q̄s vnū respicē multos: et q̄s multos vnū. Nec ad multitudinē mult? erit nec ad paucitatē rarus: nec ad diuinitatē diuisus: nec restrict? ad vnū: nec anx? ad curas: nec p̄turbat? seu turbulēt? ad sollicitudines. Sic sanerū itēt? vt nō uerētus: sic plurib?: vt nō uisēt? Deinde qd̄ vt p̄bare suauissimū: ita rarissimū p̄basse est: tāta est dignatio dñi: tāta beniuolētia p̄ris dñi erga bñ affectā et bñ p̄positā aīam (qd̄ qd̄ est ip̄m p̄ris mun? et ubi opus est) vt quā sua ra-

dispositio:

q̄ h̄ se h̄ sp̄tus:

li benedictioe fuerint. et preparaverit sibi
sua quoque dignentur presentia: et ita ut non mo-
do ad conveniant: sed etiam apud eam massi-
onez faciant. Ad enim sufficit exhibere: nisi
copiam sui prebeant. Quid est venire ad aiam
verbum? Erudire in sapientia. Quid est pa-
tre venire? Afficere ad amorem sapientie: ut
vivere possit. quia amatrix facta suz forme
illi. Patris diligere est. et ideo patris adu-
tus ex infusa dilectione probatur. Quid fa-
ceret absque dilectione eruditio? Inflaret.
Quid absque eruditione dilectio? Erraret.
Denique errabat: de quibus dicebat. Testi-
monium illis prohibeo quod zelus dei habet: sed
non secundum scientiam. Ad decet ipsam verbi ef-
fectu stultitiam: porro elata pater non sustinet. Pa-
ter enim diligit filium: et omnem altitudinem extol-
lentem se aduersus scientiam verbi semper in promptu
habet deicere atque destrueret: sicut immitten-
do zelum: sicut in te dedit: quorum alterum me
alterum iudicij est. Et inquam omnem in me ex-
tollentiam comprimam. imo deiciam et ad nihilum
redigam: non accedet furor sed infusus amor. Et in-
na viscera non supbire: sed in te potius quam in
one magistrum. Dicitur enim in furore tuo arguas
me sicut angelum extollentem se in celo: neque in
ira tua corripas me sicut hominem in paradiso.
Ambo iniquitate meditati sunt altitudinem
affectantes: ille potentiam: iste scientiam. De-
niqz creditur insipiens mulier pollicenti sed
seducenti eritis sicut vis scientes bonis et
malis. Nam sese ante seduxerat: cui persuase-
rat simile fore altissimo. Nam qui se putat
aliquid esse cum nihil sit: ipse se seducit. **B**
Verum traque altitudo deiecit est: sed in ho-
mine mitius iudicatur ita illo: qui omnia facit
in pondere et mensura. Nam angelo in furo-
re punito immo damnato: homo ira tantum
sensit et non furor. Nempe cum iratus fuit
mie recordatur est. Propter hoc semen est
filij ire et non furoris: versus in hodiernum diem.
Si non nasceretur ire filius: non opus esset re-
nasci. Si furoris nasceretur: aut non corrigi-
set aut non profuisset renasci. Ad videre furo-
ris filium: Si vidisti sathanam tanquam fulgur ca-
dentem de celo: quod est in impetu furoris pro-
cipitatur: cognouisti de furore dei. Denique
non est recordatur: mie sue: quia cum iratus fu-
erit mie recordabitur: non cum iam versus ad furo-
rem exarscrit. **E**t filius discordie. Ad
quosque ex adu sunt qui nati in ira: ipsi sibi
iram in furorem: virga in baculum: immo in
malleum diabolica obstinatione conuertunt. De-
niqz thesaurizant sibi iram in die ire. Ira aut

q. h. d. o. s. p. o. s. a.

Vide it. r. a. q. 6. f. 20
293. d. i. f. o. r. e. t. i. a. z.

accumulata quid nisi furor? peccauerunt pec-
catum diaboli: et diaboli sententia percellit
tur. **E**t etiam quibus mitius quibusdam fi-
liis ire: qui nati in ira non expectauerunt re-
nasci in gratia: nempe mortui in quo nati
tre filij permanebunt. Ire dixerim non furoris:
quia ut piissime creditur et humanissime ge-
mitur. mitissime sunt pene totum quo addi-
cti sunt aliunde trahentium. Ergo in furore
diabolus iudicatur est: quia iuenta est iniquitas
eius ad odium: hominis autem ad iram: ideo in
ira corripit. Ira omnis altitudo conuulsa est: et
que inflat et que precipitat: patre nimis ze-
lante pro filio. Et tibi quis siquidem iniuria fi-
lii est: et deusurpata potentia aduersus vir-
tutem dei que ipse est: et de presumpta scien-
tia aliunde quam a sapientia dei que nihillo-
min' ipse est. Dicitur. quis similis tibi? Quis
nisi ymago tua? Quis nisi splendor et figura
substantie tue? Solus in forma tua: solus
non rapinam arbitrat' esse se equalis tibi:
altissimus? altissimi filius. Quomodo non equa-
lis? Etiam vnu estis: ipse et tu. Sedes illi a de-
xtris tuis: non sub pedibus? Quo pacto au-
det quis quaderet locum vniuenti tui? Pro-
cipites. Pone sibi sedem in excelso: substa-
tatur cathedra pestilentie. Ite quis docet
hominem scientiam? Nonne tu o clavis vni-
uerse aperiens cuiusvis: et cuius claudens? Et quo-
modo sine clauis ad thesauros sapientie et scie-
ntie. immo irruptionis temptabatur? Qui non
intrat per ostium: fur est et latro. **E**t Petrus
ergo intrabit: qui clauis accepit. **P**ater
tamen solus: nam et me si voluerit introducere:
aliumque excludet quem forte voluerit: in sci-
entia et potestate sibi vana desuper. **E**t he-
clauis. **Q**ue? Potestas apertendi et claudendi
atque in se excludendos et admittendos discretio
Et non in serpente thesauri sed in christo. Et ideo non
potuit dare scientiam serpens quam non habu-
it: sed qui habuit dedit. Nec enim ipse potuit
habere potentiam quam non accepit sed qui
accepit habuit. Dedit christus: accepit petrus
nec istatus de scientia: nec precipitandus
de potentia. **Q**uare? Quia in neutra extol-
lit se aduersus scientiam dei. qui nihil horum
preter dei scientiam affectauit: sicut ille qui do-
lose egit in conspectu eius: ut inueniatur in
iniquitas eius ad odium. Quomodo denique pre-
ter scientiam dei qui se scribit apostolus iesu
christi sed presentiam dei patris: Et hec dicta
sunt pro eo quod incidit de zelo dei que incidit in
puaritates angelum hominumque: nam in ambo-
bus reperit prauitatem. qualiter videlicet in

Sermo. LXX.

ira et furore suo destruxerit omnem altitudinem
extollentem se aduersum scientiam dei. **D**
Nunc iam recurrendum ad zelum misericordie
id est non qui intenditur sed qui immittitur:
quoniam qui intenditur ut iam diximus iudicij
est: et satis nos terruit ex memoratis exem-
plis tamen grauius punitor. Propter ea ideo
mihi ego ad locum fugi a facie furoris dicitur:
ad illum tyrici pietatis zelum suauiter ardē-
tem: efficaciter explantem. Nunquid non ex-
piat caritas? Et potest. **E**gi quod opiat me-
titudinem peccatorum. Sed dico. Nunquid
non ydonea est seu sufficiens ad desiccandam
humiliandamque omnem extollentiam oculorum
et cordis? Et maxime. Nam non extollitur:
non inflatur. Si ergo dicitur iesus dignetur ven-
ire ad me vel potius in me: non in zelo furoris
et ne in ira quidem: sed in caritate et spiritu
mansuetudinis: emulans me dei emulatioe
(quid enim ita deit caritas: nempe adu-
sus est) si in ista uenerit. in hoc cognoscam
quod non sit solus: sed uenerit etiam pater
suis cum eo. Nam quid equo paternum? Pro-
pter hoc nempe non pater uerbi tantum: sed
et pater misericordiarum est appellatur: quod
immutabilem habeat misereri semper et parcere.
Si sensero aperiri mihi sensus ut intelligam
scripturas: aut sermonem sapientie: quasi
ebullire ex intimis: aut infuso lumine desu-
per reuelari mysteria: aut certe expandi mi-
hi quasi quoddam largissimum celi gremium: et
vberiores de sursum influere animo medi-
tationum imbres: non ambigo ipsorum adesse.
Verbi siquidem hec copie sunt et de plenitudi-
ne eius ista accipimus. **Q**uod si se parit
infuderit humilis quedam sed pinguis inti-
me aspersiois deuotio: ut amor agniti-
uitatis necessarium quoddam odium uanitatibus
in me generet et contemptum: me forte aut scie-
tia inflat: aut frequentia uisitationum extol-
lat me: tunc procius paterne sentio agi me
cum: et patrem adesse non dubito. Si autem
preuenero huic dignationi. dignis semper
quod in me est affectibus et actibus respon-
dere: et gratia dei apud me vacua non fuc-
rit: etiam mansionem apud me faciet tam
pater enutrens quam uerbum erudiens. **E**
Quanta putas ex hac in aetate inter animam
et uerbum familiaritatis gratia oriatur:
quanta de familiaritate sequatur fiducia. Ad
est ut opinor quod iam talis anima diuine
uereatur dilectus me? mihi: que est eo quod
se diligere et uehementer diligere sentit: etiam
diligit nihilominus uehementer non abigit.

ac de sua singulari intentione: sollicitudine:
cura operum: diligentia: studioque quo incessanter
ardenter inuigilat quem admodum pla-
ceat deo: que hec omnia in ipso indubitan-
ter agnoscit: recordans permissionis eius: in
qua mensura mensi fueritis remetietur uobis.
Nisi quod redibitione gratie prudens
sponsa ad suam magis cautam est trahere pe-
tem: sciens se preuentam potius a dilecto.
Inde est quod illius operam prefert: dile-
ctus inquilens meus mihi: et ego illi. **E**r-
go ex propositis que sunt penes deum agnos-
cit: me dubitat se amari que amat. Ita est
amor dei amoris anime parit: et illius pre-
currentis intentio intentam animam facit.
sollicitudoque sollicitam. **I**nfecto enim qua ue-
litate nature et semel reuelata facie glo-
riam dei speculari anima poterit: mox illi con-
formari necesse est: atque in eandem ymagi-
nem transformari. Igitur qualem te pater
ueris deo: talis oportet appareat tibi deo.
Cum sancto sanctus erit: et cum uero inno-
cente innocens erit. Quid ni eque et cum
amante amans et cum uacante uacans: et cum
intento intentus: et sollicitus cum sollicito?
Denique ait. Ego diligentes me diligo: et qui
mane uigilauerint ad me inuenient me. **E**t
des quemodo non solum de amore suo cer-
tum te reddat si quidem tu amores illuz: sed
etiam de sua sollicitudine quam pro te ge-
rit: si te senserit sollicitum sui? **I**gulas tur-
vigilat et ipse. **C**onsurge in nocte in peinci-
pio uigiliarum tuarum accelera quantus uis
etiam ipsas anticipare uigilias: inuenies
eum: non preuenies. **T**emere in tali nego-
tione uel prius aliquid tribuis tibi uel plus.
Et magis amat: et ante. Si hec anima scit:
miraris quod illam maiestatem quasi cere-
ra non curantem soli sibi intendere glorie-
tur: cui soli ipsa postpositis curis omnibus?
tota se deuotione custodit? **S**ermo sineque
desiderat. sed unus dico spiritualibus qui in
uobis sunt mirum quidem sed uerum: anti-
mam deum uidentem. haud secus uidere
quam si sola uideatur a deo. **E**a ergo fidu-
cia dicit illum intendere sibi seque illi: nihil
preter se et ipsum uidentem. **B**onus es domi-
ne anime querenti: occurris. amplectere
ris sponsum exhibes qui dominus? **E**rimmo
qui es super omnia deus benedictus in secula.
Sermo. lxx. Unde sponsum dilectum
dicatur: et de ueritate mansuetudine: et in-
stilla ceterisque uirtutibus que sunt illa in-
ter que pascitur.

q. h. d. o. s. p. o. s. a.

p. n. t. a. d. e. i. t. u. s. f. e. h. t.

Flectus meus mihi et

ego illi: qui pascitur inter lilia. Quis huic iam imputet presumptio vel insolentie si se dicat inisse societate cum illo qui pascitur inter lilia? Etiam si inter sidera pascere eo solo qui pascetur nescio quid magni videri possit cum eiusmodi amicitias seu familiaritates habere. Aliquid proorsus ignobile et humile sonat pasci. Hinc vero cum et pasci inter lilia phibeat detectiois adiectio longius amouet: et pulsat temeritatis notam. Quid enim sunt lilia? Iuxta verbum dicitur fenem quod hodie est: et cras in clybanum mittit. Quatus est iste qui feno pascitur: quia si vnus agnorum et vitulorum? Et agnus plane et vitulus fagnat. Sed tu forte vigilans aduertisti non pabulum hoc loco designari sed locum: nec enim est dictum liliis eum pasci sed inter lilia. Esto non fenem comedit ut bos. in feno tamen versari et super fenem discubere instar vni de turba quod eminentie habere potest. Quid vero glorie huic habere dilectum illi qui hoc egerit. Et secundum litteram quidem ipse feruere curia et cautela prudencie et in loquendo satis apparet. vtiq; disponens sermones suos in iudicio: et rex gloria verborum modestia temperantis. Alias autem non ignorat vnum esse et qui pascitur et qui pascitur inter lilia como: antequam et regnarem super sidera. Et libentius dilecti humilia memorat: propter humilitatem quidem ut dicitur magis autem quod exinde cepit esse dilectus: ex quo et pasci. Nec modo erinde: sed inde. Nam qui in altissimis est dominus: in imis est dilectus: super sidera regnans inter lilia amans. Amabat et super sidera quia nunc et non potuit non amare qui amor est: sed donec ad lilia descendit: et pasci inter lilia comptus est: nec amatus est: nec factus dilectus. Quid? Non est amatus a patriarchis et prophetis? Est. sed non prius quam visus est: et ab ipsis inter lilia pasci. Nec enim non viderunt quem prouiderunt: nisi ita quis absque spiritu sit: ut videntem in spiritu potest videre nihil. Unde ergo videntes (nam sic prophete appellati sunt) si nihil viderunt. Unde est quod voluerunt videre que non viderunt: nec enim poterant velle videre in corpore. quem in spiritu non vidissent. Sed dico. Nunquid omnes prophete? Quasi omnes videre voluerint: aut fuerit omnis fides? Sed enim qui viderunt aut prophete fuerunt: aut prophetis acquiescentes. Et tenet credidisse vidisse est. Non modo namque qui per pro-

appetit ut amare

phetie spiritum. sed et qui per fidem videt si quis ipsum quoque dicat videre in spiritu: mihi non videtur errare. Ita ergo quod ad lilia descendere et inter lilia pasci dignatus est is qui omnis pascitur dilectum fecit illi: quia non potuit ante diligi quam agnosci. Ac per hoc cum de dilecto facta mentio est: pulchre et illud memoratum est. quod dilectionis et agnitionis extitit causa. Querenda in spiritu relectio hec inter lilia: nam cor porream cogitare ridiculum est. Quia ipsa lilia spiritalia (si quidem potuerimus) demonstranda a nobis erunt. Puto et hoc quoque dicere nos oportebit. unde inter lilia pascatur dilectus: liliis ne ipsis an aliis inter lilia reconditis herbis vel floribus. Et in his illud mihi difficilissimum apparet: quod pasci non pascere perhibetur. Nam quia pascatur dubium non est: nec enim indignum est. Et pasci indigentiam sonat: et ne spiritualiter quidem sine iniuria maiestatis facile illi posse assignari videtur. Nec ego sane recordor versus modo aduertisse me in cantico hoc pastum vsquam perhiberi. cum pascens puto recordemini et vos mecum. Denique postulat ubi aliquando demonstrari vbi in meridie pasceret et cubaret. et nunc quidem quod nec vbi dixerat perhibet pasci. sed non similiter postulat locum indicari sibi: sed ipsa indicat: assignans inter lilia. Hinc illud non nouit. quia eque presto esse non potest quod sublimiter in sublimi est: et quod humile et super terram. Sublime opus: sublimis et locus: nec accessus ad eum versus adhuc vel ipsi sponse. Et ideo semetipsum exinanuit versus ad hoc ut pascere ipse oium pastor. et inuentus est inter lilia. et visus ab ecclesia: ad amatum est ab inope pauper: factus dilectus. propter similitudinem. Non solum autem sed et propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam. quod per eius scilicet promissiones adimplete sunt: quod iniquitates remisse sunt: quod superbi demones vna cum principe suo iudicati sunt. Talis ergo apparuit qui merito amaret: verax. pro se: mitis hominibus: iustus pro hominibus. Vere amandus et totis medullis cordis amplectendus sponsum. Quid tam cunctet ecclesia totam se tota deuotione committere tam fido redditore: tam pio indulgore: tam iusto propitiatore? Porro miserat propheta dicens Specie tua pulchritudine tua. intende prospere. An species hec pulchritudo? Puto ex liliis. Quid lilio speciosus? Sic nihil formosus sponso. Que sunt ergo il-

Sermo. LXX.

la lilia: e quibus species decoris eius? Procede iquit et regna: propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam. Lilia sunt lilia in quo? Orta de terram: nitentia super terram: eminentia in floribus terre: fragrantia super odorem aromatum. Ego iter hec lilia sponsum et oino ex illis speciosus et pulcher. Alias enim quod dilectus ad carnis firmam spectam: non erat ei species neque decor. Bonum autem liliu veritas. candore conspicuum: odore precipuum. Denique candore est lucis eterne splendor et si gura substantie dei. Liliu plane quod ad nona benedictione terra nostra produxit: et parauit ante faciem oium populorum lumen ad reuelationem gentium. Donec sub maledicto fuit terra: spinas et tribulos germinauit. Et nunc veritas de terra orta est: domino benedicente: speciosus oino quidam flos campi et liliu conualliu. Agnosce liliu ex candore qui mor in ipso exortu floris de nocte pastoribus emicuit dicente euangelio. quia angelus domini stetit iuxta illos: et claritas dei circumfulsit illos. Bene dei: quia non angeli: sed lilius candore. Ille aderat: sed illud micabat ab versus bethleem. Agnosce liliu et ex odore quo et longe positus innotuit magis. et quod dem stella apparuit: sed eam minime viri graues secuti fuissent: nisi itima quada sua uolentia ortu liliu traheretur. Et vere liliu ueritas cuius odor animat fidem: splendor intellectum illuminat. Leua etiam oculos nunc in ipsam personam ubi qui in euangelio loquitur ego sum veritas: et vide quam competenter veritas lilio comparetur. Si non aduertisti aduerte de medio floris huius quasi uirgulas aureas prodeuntes innotuit candidissimum flore: pulchre ac deceter disposito in coronam. et agnosce aureas in christo diuinitate humane coronatam puritate nature. id est christum in dyademate. quo coronauit est mater sua. Nam in quo coronauit eum pater suus: lucem forstan habitat inaccessibiles. nec posses modo illu videre in eo. Sed de hoc alias. Hinc uero liliu ueritas est. Est et mansuetudo. Et bene liliu mansuetudo: habens innocencie candorem et odorem spei: qui sunt reliquie iquit homi pacifico. Bone spei uir mansuetus nec minus etiam in presenti lucidum quoddam ueritas est. socialis exemplar. An non liliu que lucet officio: redoleat spe? Adde quod sicut ueritas de terra orta est: ita et mansuetudo. Hinc quis dubitet ortum de terra agnum dominatorem terre: illu agnum qui ad occisionem ductus est: et

non aperuit os suum. Nec tantum mansuetudo seu ueritas de terra orta est: sed et iusticia propheta dicente. Rorate celi desuper ei nubes pluant iustum: aperiantur terra et germinet saluator: et iusticia oriat simul. Quod autem iusticia liliu sit: recordare de scriptura: quia iustus germinabit sicut liliu: et floreat in eternum ante dominum. Nequaquam liliu hoc hodie est: et cras in clybanum mittitur quod in eternum floreat: et floreat ante dominum cuius in memoria eterna erit iustus: et ab auditione mala non timebit: illa scilicet auditione qua in clybanum ignis peccatores tre iubetur. Porro huius liliu candore cui non splendet: nisi cui non placet: Denique solus est sed non ille qui oritur super bonos et malos. Neque enim qui dicturi sunt sol iusticie non ortus est nobis lucem illius quadoque uiderunt uiderunt autem quotquot audierunt: uobis qui timetis deum orietur sol iusticie. Ergo candore huius liliu apud iustos fragrantia etiam versus ad iniquos diffundit: et si non in bonum ipsis. Denique audiuimus iustos dicentes. quia christi bonus odor sumus in omni loco. sed aliis quidem odor uite in uita. aliis odor mortis in morte. Quis uel sceleratissimus iustus non probet opinionem quamuis non amet opus? Et beatus si se non iudicat in eo quod probat. Iudicat autem probas bonum et non amans: ideoque non beatus plane sed miser. propterea condanatus iudicio. Quid eo miser? cui odor uite non uite: sed mortis nuntius est? Immo nec nuntius quidem: sed baiulus. Sit multa apud sponsum et alia lilia preter hec que ex propheta inciderunt nobis: ueritatem loquor et mansuetudinem et iusticiam nec erit difficile iam cui libet uestrum similia reperire per semetipsum in orto tam deliciose sponsum. Abundat et superabundat talibus. Quis illa enumeret? Impe quod uirtutes tot lilia. Quis finis uirtutum apud dominum uirtutum? Quod si plenitudo uirtutum in christo: et liliu. Et fortassis propterea se liliu appellauit: quod totus ueretur in liliis et oia que ipsius sunt lilia sint: conceptio ortus: conuersatio: eloquia: miracula: sacramenta: passio: mors: resurrectio: ascensio. Quid horum non candidum: et non suauissime redolens? Tanta denique in conceptioe refulsit superni luminis claritas de superuenientis abundantis spiritus: ut ne ipsa quidem secula sustinisset: si non sibi obubratu foret a dextere altissimi. Porro ortu candidauit incorrupta uirginitas matris: uersatione innocenti uirginitas matris. m. liij.

ante qd f. lilia: ~

qd liliu pascit: ~

te: eloquiaveritatis: miracula puritas cor-
dis: sacramenta pietatis archana: passione
patientivoluntas morte libertas morien-
di: surrexerunt martirij fortitudo: ascen-
sionem exhibito pmissio: Quia bonus fi-
dei odor: in his singulis: nostra quidez qui
candore non vidimus tempora: et viscera re-
plens. Et beati qui non viderunt et crede-
runt. Pars mea in his: odor vite qui pce-
dit ex ipsis. In infusus naribus meis apto
quodam fidei instrumeto: et quidem copiosi p
multitudine liliorum: sane et exiliu levat: et pa-
rte desideriu assidue inuocat in visceribus
meis. E Dabent lilia et aliqui sodalium
sponsi: sed non copiam. Omnes enim ad meniu
ram spiritui acciperunt: ad mensuram virtu-
tes et dona. Solus ille non habet modum: qui
habet eorum. Aliud est lilia habere: aliud
non nisi lilia habere. Quem dabis mihi de fi-
lis captiuitatis adeo innocentem et sanctum
qui totam terram suam floribus occupare
potuerit: et istiusmodi floribus? Nec infans
certe vnus die sine forde est super terras.
Magnus est qui tria vel quattuor: lilia edi-
ficare potuerit in terra sua. In tanta deplis-
sitate spinarum et tribulorum: que sunt germina
inueterata maledictiois antique. Nec vno
ro qui pauper sum bene agitur: si vnq ab
hac pessima segete iniquitatu videlicet atq
vicio: si tantillum terre mee vendicare extir-
pando et excolendo sufficiat: vnde vnus saltem
pducere lilium possum: si forte et penes me
pasci interdum dignetur. is qui pascit inter
lilia. Et parum dixi vnum: de penuria cor-
dis os meum locutus est. Anus procius non
sufficit: duo ad minus necessaria sunt. Dico
autem continentiam et innocentiam: quarum vna
sine altera nec saluabit. Frustra deniq ad
vnam qualibet harum inuitabo sponsum: qui
non ad liliu pasci sed inter lilia perhibetur
Dabo proinde operam habere lilia. ne de sin-
gularitate causetur liliis qui non vult nisi in-
ter lilia pasci: et sic declinet in ira a seruo suo
Pono itaq pumam oim innocentiam. et si huic
fugere punitiam qui uero diuites me putabo
in possessione liliorum. Rex sum autem: si tertiam
hanc adtingere potero patientiam. Et quidez
possunt sufficere ille: sed quia et deficere in te
prationibus possunt: siquidem temptatio exi-
ta hominis super terram opus profecto pati-
entia est: quod vnus sit quasi tu trux quedam et
custos. Puto si venerit amaro: ille lilium et
ita inuenit: quod non dedignabitur iam pasci
apud nos: et apud nos facere pascha: vbi illi

et multa suauitatis in duabus: et magna erit
securitas propter tertiam. Seruus quo pacto
dicatur pasci qui oia pascit: postea videbit.
Huc vero apparet sponsum non modo appa-
rere inter lilia: sed minime oino extra lilia pos-
se aliquando inueniri. cum omne quod de eo
est et ipse sit liliu. sponsum ecclesie iesus xpus
dominus noster: qui est super omnia deus be-
nedictus in secula. Amen.

Sermo. lxxi. Unde est aie candor
liliorum: quod sponsum et pascit nos: et pascitur
a nobis: et de illis sit vnitas aie scilicet ad deum.

Inis precedētis sermōis

f pncipiuz huius. A Est ergo
liliu sponsum: sed non liliu inter spinas:
quoniam non habet spinas qui peccatu non fecit.
Dentq sponsus prestatus est liliu inter spi-
nas: quoniam si dixerit vel ipsa spinas quod non habe-
at seipsa seducit: et veritas in ea non est. Se-
vero flore quidem et liliu pfectus est. non tamen in-
ter spinas. Magis autem ego inquit flos capii et
liliu pualliu. et non est spinarum metio quod solus
sit hominum quod opus non habeat dicere: conuersus
sum in cruna mea dum pfigit spina. Ergo absq
lilium nunc est quod absq vitis semper est: totus
et semper est candidus: speciosus forma pre filijs
hoium. Tu qui hec audis vel legis cura ha-
bere lilia penes te si vis huc habere habita-
tores liliorum habitantem in te. Opus tuu: stu-
diu tuu: desideriu tuu: lilia esse prestent mo-
ralis quidam reru ipsarum candor atq odor. Da-
bent et mores colores suos habent et odores
Requirit et in spiritibus idipsum est color et odor:
non magis quam in corporibus. Ergo de colore
pfectia consulat: de odore fama. Fetero feci-
stis odore nostrorum coram pharaone et seruis eius
aut illi dicentes de opinioe. Porro color est
opini tuo dat cordis intentio: et iudiciu pfectie
figura sunt vitia: virtus candida est. In hac atq
illa: pfectia pfecta discernit. Stat scilicet dicit
de oculo neque et lucido: aqua inter candidu et
nigrum certos fixit limites: et diuisit lucem ac
tenebras. Quod ergo de corde puro et conscie-
tia egredis bona candidu est: et est virtus. Si
autem et bona fama secuta fuerit: et liliu est: quod
pe cui nec candor liliis desit: nec odor. Porro
ro virtus et si non propterea maior pulchrior tamen
illustrior: quod efficiat. Quod si in conscientia neu-
fuerit: nec quod ex ea pderit carebit neutro
Nam si radit in vitio: et ramus. Ac per hoc
quicquid illud sit quod radit vitia non absq
traduce vitis ex se pducatur: verbi gratia ser-
mo/ actio/ oratio/ est si fama applaudere vi-

deatur: non est quod debeat lilium dici: quia
et si odor conuere videtur. sed non color.
Quo pacto enim lilium: cum impuritate ne-
uo: nec sane fama quibit videri dicar evituti:
quod esse vitium conuereit conscientia. Erit quod
dem virtus contenta candore conscientie: vbi
sequi non poterit odor: famer: ceterum odor
fame nec excusare sufficit vitium conscientie
decoloris. Prouidebit tamen semper quod in
se est homo virtutis bona non tantum coram
deo: sed etiam coram hominibus vtrique sit liliu
Sed est etiam candor aie indulgentia dei:
ipso dicente per prophetam. Si fuerint pec-
cata vestra ut coccini: quasi nix dealbaban-
tur. et si fuerit rubra quasi vermiculus: velut
lana alba erit. Et est candor que sibi iduit
is qui miseretur in hilaritate. Et tenet si in-
tuearis illu que propheta describit iocundu
hominem qui miseretur et comodatus: nonne is
tibi videbitur de ipsa quod concidit de dicit
candore que dam pietatis vultu pariter et
operi suo. Sicut e regione si ex tristitia ve-
luti ex necessitate quis tribuat: non candi-
dum plane: sed tetrum presertim manu: et fron-
te colorem. Et ideo hylarem datorum diligit
deus. Nunquid et tristem? Profecto quod res-
perxit ad abel ob alacritatis candore auer-
tit faciem a cayn: quod conciderat facies eius
vitiis tristitia et liuore. Aduerte qualis co-
lor tristitie seu inuidie sit quod auertit aspe-
ctus. Recte et eleganter in colorando benefi-
cio candor lociditatis laudatur est. voce il-
la poete super omnia vult accessere boni.
Nec modo hylaris dator: sed et qui tri-
buit in simplicitate diligit a deo. Et simpli-
citas candor est. Probamus a contrario: man-
neus duplicitas. Parus dixi: macula est.
Quid duplicitas nisi dolus? Sed enim quod do-
lose egit in conspectu dei: inueta est iniquitas
eius ad odium. Et ideo beatus cui non imputa-
bit deus peccata: nec est in spiritu eius do-
lus. Pulchre deus vtriusque paucis complexus
est: macula: dolum tristitia: quod nolite in qui-
ens fieri sic hypocrite tristes. B Spon-
sus itaq et cum sit virtus: in virtutibus copla-
cet sibi. et cum sit liliu libenter inter lilia pmo-
ratur: et cum sit candor: delectatur candido
Et fortassis hoc est quod dicit pasci inter
lilia: candore et odore virtutum delectari.
Et quidez pascebatur olim corporali apud
mariam et martham: et recubens etiam corpe
inter lilia (illas loquor. nam lilia erant) nihilo-
minus spiritu refocillabat deuotione et virtu-
tib mulieru. Quod si illa hora intrasset pe-

pheta aut angelus: seu alius quouis spiritu-
alis tantum non ignoras que malestas recu-
beret: nonne stupens dignatione et familiarita-
tate quam illi esse conciperet cum puris animis
pudicisq corpibus: tamen tremis et seruis firmi-
oris: merito testaretur: quod vidi illu non modo con-
morantem: sed et pascentem inter lilia: Ita se-
cundum vtriusque (carnem dico et spiritu) pasci inter
lilia sponsum inuenit est. Puto autem quod et ipse
vicissim pasceret: sed in spiritu. Puto ipso quod
pascebatur: quomodo pascebat. Quomodo in
pfor: tabat timiditate seminat: iocundabat
humilitate: impinguabat deuotione? Sed si
vidisti quod pasci illi pasceret: vide etiam nunc
ne forte et econverso pasceret sit ei pasci. Dhe
qui pascis me a iuuente mea ait scitius pa-
triarcha iacob. Bonus pater familias qui
suo: si domesticorum cura gerit: maxime in die-
bus malis ut alar eos in fame: cibans illos
pane vite et illece: et sic nutrens ad vitam
eterna. Et pasces ita puto nihilominus pas-
scitur ipse: et quidem estis quibus libere velle
pfectibus nostris. Et tenet gaudium dei fortitudo
nra. Ita quod et cum pascit pascit: et pascit cum pa-
scit: simul nos suo gaudio spiritali reficiens:
et de nro eque spiritali pectu gaudens. Et
bus eius penitentia mea. cibus eius salus mea:
cibus eius ego ipse. An non cinrens tanquam pa-
nem manducat? Ego autem quia peccator sum
cinis sum: ut manducet ab eo. Mandor cum
arguor: glorio: cum instruo: decoquo: cum
imuto: digero: cum transformor: vnio: cum co-
formor. Nolite mirari hoc: et mandu-
cat nos et manducat a nobis: quo arctius
illi asringamur. Non sane alias pfecte vnio-
mur illi. Et enim si manduco et non manduco: vi-
debitur in me ille esse: sed non dum in illo ego
Quod si manduco quidem nec manduco: me
se habere ille: sed non etiam in me esse videbit
Nec erit pfecta vnio: in quo quis horum. Si
enim manducet me ut habeat me in se: et a me
vicissim manduce tur ut sit in me: quatinus in-
tegra sit firmaque connerio: cum ego in eorum
ipse in me erit. Quis tibi per simile ostendat
quod dicitur? Et tolle oculos nunc in quam
dam sublimior: em quidem conuenientiam
similem tamen huic. Si ipse sponsum in pre ita esset:
ut non tamen in ipso esset pater: aut ita pater in
ipso esset: ut non esset ipse in patre: a deo
dicere et ipso: quod supra perfectum vnitas
remaneret: si tamen iam vnitas esset. Hinc
vero cum et ipse in patre: et pater in ipso sit:
non est quo claudicet vnitas: sed vere et ro-
tunde vnus sunt ipse et pater. Sic igitur
m. iij.

color: et odor opus:

pascebat x:

pascebat x:

cibus:

pascebat x:

Vide qd dicitur in libro de unitate

anima cui adherere deo bonū est: non ante se existimet ipse perfectevnitā: nisi cū et illū i se: et in illo manētem pfererit. **H**ō qz vel sic vnū dicat cū deo: sicut vnum sunt pater et filius: quāuis qui adheret deo vnus spūs est. **L**egi hoc: sed illud nō legi. **N**on dico de me qui nihil sum. sed nemo plane nisi demēs sine de terra siue de celo vsurpabit sibi illā vngenti vocē: ego et pater vnū sumus. **E**t tñ ego licet puluis et cinis fretus quidē scripture auctoritate minie illud dicere verear. qā vnus cū deo spūs sum: si vnū qz tñ certis fuero pfluasus experimētis deo me adherere ad instar vnus illorū qz in caritate manent: ac p hoc in deo manēt: et deus in eis: māducātes deus et manducati a deo. **H**ā de tali adhesionē puto dictū: qd adheret deo vnus spūs est. **Q**uid ergo? **D**icit filius: ego in patre: et pater in me est: et vnū sum: dicit homo: ego in deo et deus in me est: et vnus spūs sumus. **S**ed nunqd pater et filius vt sint in inuicē ac perinde vnū: in vicem se māducant: sicut deus et homo mutua se quādā in sese māducatione trañcunt: vt p hoc et si nō vnus certe vnus spūs sint? **A**bsit. **H**ec enī vno modo insunt sibi hi atqz illi: sed neqz vnā vnitas vt trozūqz. **D**eniqz innuit tibi vnitātū diuersitas per vnus et vnū: qm nec patri et filio vnū. nec homini et deo vnū poterit cōuenire. **T**u si sapias occasione accepta eris sapiētior: prudētē adā tens illic quidē per vnū vnitātē substantie vel nature: hic vero per vnū eque vnitates sed ideo lōge alterā: qā iter substantias et naturas: homi nēpe et deo sua cuiqz et natura et substantia est: cū patris filiqz cōstet penitus esse vnā. **V**ides illā nec vnitātē esse: si quidē huic singulari summeqz vnitati cōparet? **H**ā quomodovnitates vbi numerus naturarū: substantiarū diuersitas? **E**t tñ vnus spūs dicitur est cū deo aīa adherēs deo. nec iudicat rex pluralitas vnitati huic quā facit nō cōfuso naturarū: sed voluntatū pferentia. **P**ropter hāc quoqz multa corda vnū: et multe aīe vnā dicuntur: sicut scriptū est. **M**ultitudinis credētū erat cor vnū: et aīa vnā. **E**t hec ergo vnitates. **C**eterū quid ad illā que nō vnitatiē cōstat: sed extat eternitatis? **H**ō plane illā quēdā instar huius mutua māducatio facit: qā nec sit. **E**st enī. **S**z nec coniunctio vel quasi cōpositio: vel tale aliqd qd vnus nō est. **E**st autē patri filioqz natura: essentia: volūtas: nō modo vna sed vnū. **D**oc nēpe est illis esse qd naturā esse.

Vide qd dicitur in libro de unitate

Vide qd dicitur in libro de unitate

hoc vel qd esse: vel naturam esse. **N**on est itaqz qd vnitas qua vnū sunt pater et filius: dicatur fieri de naturis vel essentis vel voluntatibus qā nō sunt: nō est qd dicat vel fieri quia est. **H**ec enī factitia est: sed natus. **S**ūt in sese pater et filius nō solū ineffabilis: etiā in pprehēbili modo sui ipsorū capabiles pariter et capaces: sed sane ita capabiles vt nō partibiles: ita capaces vt nō participes. **H**am vt in hymno ecclesia canit in patre totus filius et totus in verbo pater. **E**st pater in filio in quo semper sibi bene cōplacuit: et est filius in patre a quo vt nunqz non natus: ita nunqz est separatus. **P**orro per caritatē homo in deo et deus in hōie est: vt dicente iohanne: qā qui manet in caritate in deo manet et deus in eo. **S**ed homo quidē ab eterno in deo tanqz ab eterno dilectus: qui tamen ex illis sit qui dicitur: qd dilexit et gratificauit nos in dilecto filio suo aīe mūdi cōstitutionē. **D**eus vero in homine: ex qd dilectus ab hōie. **E**t si ita est: homo quidē in deo est: et quando in hōie deus nō est. **D**eus autem in homine nō est: qui nō sit in deo. **M**anere enī in dilectione nō potest. et si forsitan ad tēpus diligat non dilectus: potest autē nondū diligere etiā dilectus. **A**liqd quomodo stabit qm ipse prior dilexit nos? **P**orro cū iam diligat qui diligebat: homo in deo et deus in homine est. **Q**ui autē nunqz diligat nonqz dilectus est: ac per hoc ne ipse in deo nec deus i eo est. **D**ec dicta sint ad vā dā differentia inter illam connexiōnem qua pater et filius vnum sunt: et illā qua adherens deo animavnus spiritus est ne forte quia legitur de homine manente in caritate: quia in deo manet et deus in eo et item de filio quod nihilominus in patre sit: et pater in ipso: par putaretur adoprati prerogatiua et vnitati. **D**is ergo absolutis recurrendum nobis ad illū qui pascit inter lilia: quia inde circursus hic factus est vsqz huc: vt trūnam non otiose vos iudicabit. **E**t iam quidem loci ipsius vnus intellectus posueram. siue quod virtutibus pascitur candidatoz qui virtus et cādor est: siue quod peccatores recipit ad penitentiam in corpore suo quod est ecclesia: pro quibus sibi in corpore andis seipsum fecit peccatum: qui peccatum non fecit vt destrueretur corpus peccati cui alligando complātati suere peccantes: essentqz iusticia in ipso iustificati gratis. **A**d huc tertiam pono sententiam que occurrit: et

Sermo LXXII.

fatis fore reo: non modo pro loci explanatione: sed et pro fine sermonis. **S**ermo dei veritas est et ipse sponsus. **H**ostia hoc: audite cetera. **I**s cū auditur et minime obeditur illi: vacuus interum et ieiunus quod ammodo remanet omīno tristis et querulus quod prolatus in vacuū sit. **S**i autē obeditum fuerit: nonne tibi verbum videbitur in quādam excreuisse corpulētiam: qā verbo opus accessit: vt pote refectum quibusdam fructibus obediētie: iusticie frugibus? **I**nde est quod i apocalypsi loquitur. **E**cce sto ad ostium et pulso. si quis audierit vocē meam et aperuerit ianua: introibo ad illū et cenabo cum eo et ipse mecum. **A**udetur ap pbari hic sensus: et apud pphetā sententia dñi vbi dicit: qd verbum suum non reuertetur ad eum vacuū: sed prosperabitur et faciet ad quod misit illud. **N**on reuertetur inquit ad me vacuum vel ieiunū: sed quasi prospere in omnibus agens. **S**aturabitur bonis acribus eoz: qui in dilectione acquiescent illi. **D**eniqz vsu loquendi sermo impletus tunc dicitur cum fuerit mancipatus effectui. quod videlicet tū diu in anto: macer ac famelicus sit: donec opere compleatur. **S**ed audi ipsum quo se dicat cibo ali. **D**eus inquit cibus est vt faciam voluntatem patris mei. **V**erū verbi est aperte indicantis esse suū cibum factū bonum. si tamen inuenit illud inter lilia: hoc est iter virtutes. **A**liquin si extra reperit: et si bonus qd in se est videtur cibus: nō tanget illum is qui pascitur inter lilia. **V**erbi causa non recipit elemosinam de manu raptoris seu feneratoris: sed nec de pprocite quidē: qui cū facit elemosinā facit tuba cani ante se vt glorificetur ab hōibus. **S**ed neqz illi orationem aliquomodo exaudiet qui amat orare in angulis platearū vt ab hōibus videatur. **H**empe oratio peccatoris execrabilis erit. frustra quoqz offerat munus suū ad altare: qui conscius est sibi. qd frater suus habet aliquid aduersum se. **D**eniqz non respexit ad cayn mīera: quod nō recte ambularet cū fratre suo. **T**este sancto propheta: etiā ab hōiabat sabbata: et neomenias: et sacrificia iudeorū: ita vt manifeste ptestaret odisse ea aīam suā et dicebat. **C**uz veniretis ante conspectū meū: quis q̄sivit ea de manibus vestris? **C**redo non redolebant lilia manus ille. et ppter ea respuebat munus ex illis: qui pasci p̄suevit inter lilia et nō inter spinas. **Q**uid ni spinosas habebat manus quibus aiebat: manū vestre sanguine plene sunt? **E**t manū esau pilose erāt spinosis similes: ideo nō sunt admittē vt ministrarent sancto. **H**ereoz ne et iter nos alii qui sunt. quoz nō acceptet munera sponsus: eo qd non redoleant lilia. **E**t enim si in die ieiunij mei inuentatur volūtas mea: nō tale ieiunij elegit sponsus: nec sapit illi te luntū meū: quod nō liliū obediētie: sed vnitatis volūtatē proprie sapit. **E**go autē nō solam de ieiunio: sed de silentio: de vigilijs: de oratione: de lectione: de opere manūz: postremo de omī obseruātia monachi: vbi inuenitur volūtas sua in eo: et non obediētia magistri sui: idipsū sentio. **M**inime p̄sus obseruātia illas: et si bonas in se: tam inter lilia. id est inter virtutes cōsuerim de putandas: sed audiet a ppheta qui eius modo est. **N**ūquid tale est obsequiū quod elegi dicit dñs. **E**t addet. **I**n die bonozū tuorū inueniatur volūtas tue. **G**rande malū propria voluntas: qua fit vt bona tua bona non sint. **E**portet proinde lilia sūt que huiusmodi sunt. qz nihil oīno quod propria liliatū sit volūtatē gustabit is qui pascit inter lilia. **S**apiētia est vbiqz attingēs propter mūdiciam suam: et nil inquinatum in eā i currit. **I**ta ergo in lilia pasci amat spūs. id est apud munda et nitida corda. **S**ed quousqz? **D**onec aspiret dies et inclinetur vmbre. **A**mbrosius locus est et condēsus nō itremus illam hāc profundū sacra mēti nisi clara luce diei. **I**am enī dispartan te me lōgius inclinata est dies dum inuiti abstrahimur ab his lilijs. nec sum victus p liritate: cui fastidius oīre detraheret odor flozū. **N**oidēū quid restare videtur de presenti capitulo. at istud modicū recōditum nimis: sicut et cetera vniuersa carminis huius. **S**ed qui reuelat mysteria aderit vt cōfido cum pulsare ceperimus et non claudet ora loquētijs se. cui familiare magis est referare clausa spūs ecclesie iesus xps dñs noster: qd est sup omīa et de vñ dicit in secula. **S**ermo lxxij. dies aspirans et vmbre ielinate q̄ sint et q̄ genū hūanū accepit cōcupiscētiam hereditariam ex trāsgressiōne primozum parentum.

Flectus meus mihi et ego illi: qd pascit iter lilia donec aspiret dies et inclinetur vmbre **H**ouissima tñ capituli huius tractatus par est. et dubito in ipso igressu cuius potissimum

ante qd x famelicus sit

eam iugam duarum precedētium. **H**az pos-
sum in differēter vtriq. Sive ei dicas dilec-
ctus meus mihi: et ego illi donec aspiret di-
es et inclinatur vmbre: interposito tantuz
qui pascitur inter lilia: sive pro littere serie
qui pascitur inter lilia donec aspiret dies et
inclinatur vmbre: non inconuenienter vtro-
uis assignas. Hoc sane referret: quod donec si
primo iunxeris: inclusiuū oportet intelligas
si medio: exclusiuū sentias necesse est. Esto
nempe quod desinat sponsus pasci iaz inter
lilia vbi aspirauerit dies: nunquid similiter
etiam cessabit sponse intēdere: aut ipsa illi?
Absit. In eternum perseverabunt sibi: nisi
quod tunc felicius cū vehementius: tūc ve-
hemētius cū expeditius. Sit ergo tale hoc
donec quale est illud apud mathēū: vbi nar-
rat si cognouisse Mariā ioseph donec pepe-
rit filium suū primogenitū. Non enim post
cognouit. **E**l certe quale illud in psalmo:
oculi nostri ad dominū deū nostrum donec
miseretur nostri: non enim auertentur cū
ceperit misereri. **E**l quale item illud domi-
ni ad apostolos. ecce ego vobiscū sū vsq. ad cō-
sumationem seculi. **N**ō enim post: nō erit cū
illis. **A**erū hoc ita: si donec referas ad dilec-
ctus meus mihi et ego illi. Sin autem ad q
pascitur inter lilia respicere malis: erit alio
sensu accipiendū. **P**orro opostus ostendit
quomōdō tunc dilectus pasci desinat: cū aspi-
rauerit dies. **E**t enim si dies resurrectionis
is est: quidni multo magis pasci ibi inter li-
lia viuet: vbi horuz maior admodum copia
erit? **E**t pro aptanda quidem littere conse-
quentia. hec dicta sint. **A** **H**ic tam ad-
uertere me cū: toto licet liliis fulgentibus re-
gno sponsos medio existēte et deliciāte: nō
tamen esse qd dicatur et pasci iuxta id quidē
qd ante consueuerat. **A**bi nāq. iam pctō
res quos sibi incorporet christus: mansos
morosq. quasi quibusdam vtriusq. discipli-
ne austerioris: afflictione scilicet carnis et
cordis contritiōe? **S**ed neq. cibū sibi iā exi-
get verbus sponus ex aliquibus factis: seu
opibus obediētie: vbi omne negotiū oriū:
solorq. intuitu et affectu res erit. **E**t qdēz ci-
bus ei? vt faciat volūtātē p̄tis sui: sed hīc
ibi. **Q**uid enī faciat factam? **E**t perfectam
tunc esse constat. **D**eniq. pbare iam tunc ē
q̄bus sanctis: que sit volūtas dei bonar. bñ
placēs: et perfecta. **E**t certe post perfectuz:
faciendum superest nihil: frui de cetero re-
stat: nō fieri: experiri: nō operari: ea viuere
non exerceri in ea. **B**onne ipsa est quam in-

ante dicitur in vtriusq. et potius: v

stantissima p̄cece (docti quidem a domino)
sicut in celo et in terra perfici postulamus:
quo eius iam delectet fructus. actus nō fa-
tiget? **N**on erit itaq. sponus verbo operis
cibus: q. cesset necesse est oē opus: vbi ple-
nius ab vniuersa percipitur sapientia. **H**ā
qui minorantur actu percipiunt eā. **S**ed
videam? nūc si quod dicimus stare possit. et
secundum illam sententiam qua pasci inter
lilia: candidatu virtutum oblectari quidaz
interpretantur. **H**am et nos ipsam inter ce-
tera non p̄teruimus. **D**icemus ne aut nō
fore aut sponso mime sapere tūc virtutes?
Et quidē sentire alterutriū demētie est. **S**
vide ne forte alias illis delectetur. nā con-
stat: delectari. sed foristan potu magis quā
pasci. **S**ane in tempore et corpore isto nul-
la nra virtus ita ad purā defecata erit: nulla
ita suavis et mera: vt sp̄so habilis sit ad po-
tandum. **S**ed qui vult omnes homines sal-
uos fieri dissimulat multa. et quā nō p̄t po-
tādi interi facilitate glutire: currat ex ea v̄
quippiam elicere sapidū: quasi arte quidaz
et quodā labore mādendi. **E**rit cū erit v̄?
colabilis: nec p̄met dēte nec fatigabilis a mā-
dente. **E**l porius nō fatigabit mandētem:
que bibentē abiq. opera delectabit: tanq̄
vtriq. potus nō esca. **D**eniq. habes sponde-
tem in euangelio: quia nō bibam de hoc ge-
nimine vitis inquit: nisi bibam illud nouum:
vobiscū in regno patris mei: et de cibo nul-
la mentio est. **S**ed apud prophetam quoq.
legitur tanq̄ potens crapulatus a vino: de
cibo aut nihil ibi penitus inuenit. **S**p̄sa er-
go cōscia mysterij huius: eū dilectū pasci in-
ter lilia p̄cepisset: et prohibuisset: cōstituit ter-
minū quo ad id dignaret: imo p̄stitutum a-
gnouit. et p̄hibuit dicēs: donec aspiret dies
et inclinatur vmbre. **S**ciebat enī virtutib?
eū post hac potandū potius quā pascendum.
Cōuiuere v̄ et cōsuetudo: qua post cibi po-
tus sumi de more solet. **E**rgo qui hic mādu-
cat illic bibet eo tūc suauī. quo securi? glu-
titurus. et eat p̄sa que scrupulosus mō et quo-
dāmodo laboriosus quasi mādendo liquat
B **N**unc iam intendam? considerare de
die illo et illis vmbre. qui ille. que iste. ille q̄
ratione aspirans: he in qua potestate habe-
ant inclinari. **S**ignanter omnino dictū do-
nec aspiret dies: immo singulariter. **D**olo
quippe hoc loco nisi fallor diem aspirantes
reperies. **A**ure nempe non tempora spira-
re dicuntur. **S**pirat homo. spirat animalia
cetera: q̄bus indefinēter reciprocatūs aer

vitā p̄tinuat. **E**t qd hoc nisi vētus? **S**pirat
et sp̄s sc̄tus et in spiritus. **Q**uo pacto er-
go dies spirans: qui nec ventus nec spiritus?
nec aial est? **Q**uāq. nec spirans quidēz: sed
quod signantius sonat aspirans dictus sit.
Hec minus p̄ter solitū dictū: et inclinē
vmbre. **D**eniq. ad exortaz huius corpoze et
visibilibz luminis vmbre non inclinantur
sed adnullantur. **E**xtra p̄inde corpoza q̄-
rende he res. et si quidē spiritales inueneri-
mus diem et vmbre: tunc fossitan et incli-
natio harū: et illius aspiratio facilius eluce-
bit. **Q**ui illum diem de quo propheta dicit:
melior est dies vna in atris tuis super mi-
lia: corpozeum opinatur: nescio quid iā non
corpozeum opinetur. **E**st et i mala significa-
tōe dies cui maledixere prophete: absit autē
vt ex visibilibz his quos secl. dñs. **I**taq.
spiritualis est. **I**am vmbraū quis ambigat
spiritualē qua **M**arie obumbratum est con-
cipient: et item eam que in p̄pheta sic me-
moratur: spiritus ante faciem nostram ch̄i-
stus dominus: sub vmbra eius viuemus in-
ter gentes? **E**go tamen vmbraū nomie.
hoc loco magis arbitroz designatas cōtra-
rias potestates: que non mō vmbre vel te-
nebrē sed et principes tenebrarum aposto-
lo perhibentur: simulq. inherentes illis ex
genere n̄ro filioz vtriq. noctis: et si luc. neq.
dicit. **D**e siquidē vmbre nō plane cū aspira-
uerit dies in nihil reuertētur: sicut a facie
huius corpoze lucis: vmbre corpozeas non
disparere tm: sed et penitus deperire videm?
Itaq. erūt mime quidē extremus nihiloz:
miserus tm. **E**rūt: sed inclinare et subdite.
Deniq. inclinabit se (inq̄) et cadet (haud
dubiu qui p̄iceps vmbraz) cū dñarus fue-
rit pauperū. **E**rgo non natura delectatur: s̄z
potentia subtrahetur. **N**on peribit substā-
tia: sed transibit hora et potestas tenebrar.
Tollantur: me videant gloriā dei. **N**ō ad-
nullantur: vt semp̄rantur. **Q**uid ni inclina-
buntur vmbre: cum deponētur potentes de
sede: ponenturq. scabelluz pedum? **Q**uod
vtriq. oportet fieri cito. **M**inissima hora est
Hor p̄cessit: dies autem appropinquabit
Aspirabit dies: et expirabit nox. **H**or dia-
bolus est. **H**or angelus sathane: et si se trāf
figuret in angelum lucis. **H**or etiam anti-
christus: quem dominus interficiet spiritu
oris sui: et destruet illustratione aduentus
sui. **N**ūquid nō dominus dies est? **D**ies pla-
ne illustrās et spirās. qui spiritu oris sui fu-
gat vmbre: et destruit larvas illustrationē

aduentus sui. **A**ut si magis placet simplici
verbū inclinatiois accipere: nihilq. aliud icli-
nari quā ad nihilari esse putandū: ne hūc q̄
q̄ desimus sensui. **D**icim? vmbre figuras
et enigmata scripturar: nec nō et sophisticas
locutiones canillatōesq. verborū: et iplicita
argumētōz: que oia veritates interi lumen
obūbrant. **E**x parte enī cognoscimus: et ex
parte p̄phetamus. **E**erū aspirāte die incli-
nabunt vmbre. quia occupāte oia lumis ple-
nitudine: nulla pars sup̄ ee poterit tenebra
rū. **D**eniq. cū venerit qd perfectū est: tunc
euacuabit qd ex parte est. **E** **D**acten?
de his sufficere poterat: si spirās dies illa et
nō aspirās dicta fuisset. **H**ic vero p̄ tantū-
lo licet additāmēto adhuc aliquid addēduz
erit imo: nimiz pro vestigāda huius diuersi-
tatis rōe. **E**go enī (vt verū fatear) iam olī
mihi p̄suasi in sacri p̄ceptosq. eloquiū textu:
ne modicaz vacare particulam. **S**olem? au-
tem hac vti: cum vehementer aliquid de-
sideram? vt verbi gratia cum dicimus ille
ad illum honorem: vel illam dignitātez aspi-
rar. **D**esignatur itaq. per hoc verbus mira
assutura affluentia vehementiaz spiritus
die illo: cum non solum corda sed et corpo-
ra suo quidem in genere spiritalia erūt: et
qui digni inuententur inebriabunt ab vber-
tate domus domini: et torrente volupratis
illius potabuntur. **E** **E**l aliter. **I**az factis
angelis dies sacrificatus illuxit: spirans illi
iugi impetu p̄petis meatus mellisua sempt-
terne diuinitatis archana. **D**eniq. fluminis
impetus lētificat ciuitatez dei: sed ciuitatē
cui dicit. sicut letantium omnium habitatio
in te. **L**um autē et nobis qui terrā inhabitā-
mus spirare adiecerit: erit non mō spirans
sed et aspirans: qd dilatato sinu admittat et
nos. **E** **E**l (vt paulo alit? repetam? et dis-
seram? latius) plasmato hoie de limo terre
plasmato: sicut verax narrat hystoria ispi-
rauit in facie eius spiraculū vite: factus p̄-
in illi dies inspirās. **E**t ecce iuidia nox calli-
de ipegit in diē hāc. luce vtriq. simulata **H**ā
dū q̄i splendidus lumen scie pollicet. inopi-
natas noue luci effudit prauū p̄siliū tenebrar.
et primordijs originis nostre terrā damno
se p̄uaricationis inuexit caliginez. **E**c. ve-
nescieft neq. itellexit. in s̄bris ābulār ne-
scietes. ponētes s̄bras lucē: et lucē s̄bras.
Deniq. comedit de ligno mulier qd sibi de-
derat serpens: veterat deus: deditque vi-
ro suo. et cepit illis quasi de nouo diefcere.
Ham illico aperti sūt oculi amboz: et sc̄tus

qs dicitur

aspirare: v

q̄ vmbre: v

est dies cōspirans inspirantez extundens:
et substituens expirantē. Conspirauerit si
quidem et conuenerunt in vnum aduersus
dominū. et aduersus christum eius: serpen-
tis astutia mulieris blandicie: viri mollici-
es. Unde et loquebantur mutuo dñs scilicet
et christus eius: ecce adam factus est quasi
vnuus. quod ad vtriusq; iniuriam
lactantibus se peccatoribus acquieuisset.
In hac die nascimur vniuersi. Portamus
deniq; omnes impressum nobis cauterioz
conspirationis antiq;. eua vtiq; viuente in
carne nostra. cuius per hereditariā concu-
piscenciam: serpens nostrū sue fauionis se-
dula satagit sollicitudine vendicare consen-
sum. Propterea vtriusq; diei maledixit
re sancti. breuem optātes: et cito verti in te-
nebras: quod sit cōtradictōis et cōtentōis
dies. vuz nō cesset in ea caro concupiscere ad-
uersus spiritū: legiq; mentis: membrorū cō-
traria lex rebellione infatigabili assidue cō-
tradicat. Itaq; dies expirās factus est. Ex-
tūc enim et deinceps quis est homo q; viuet
et non videbit mortē? Dicat. pira quis: ego
nō min⁹ pro mia dictū putez: ne electos sci-
licet ppter quos omnia sūt diu defatiget
molesta cōtradictio: qua captiui ducuntur
et ipsi in lege peccati: que est in mēbris ipso-
rum. Dozrent nimirū egerrimeq; ferūt tur-
pem captiuitatē et tristez cōtentōne. **D**
Festinem⁹ proinde respirare a cōspiratiōe
antiqua: et iniqua: qm breues dies hominis
sunt. Ante sane excipiat nos dies respirās
quā nos suspirās absorbeat etne caliginis
tenebris exteriorib; inuoluendos. **Q**ueri
in quo respiratio ista: In eo si incipiat spūs
vicissim cōcupiscere aduersus carnē. Dulce
si repugnas: respiras. Si spiritu facta car-
nis mortificas: respirasti. Si hanc cōvicis
et cōcupiscencis suis crucifigis: respirasti.
Castigo inquit corp⁹ meū et in seruitutē re-
digo: ne forte cū alijs predicaueris: ipse re-
probus efficiar. **A**oz est respirātis: immo q;
iam respirarat. **A**de et tu fac similiter: vt
te respirasse. pbes: vt diem denuo inspirā-
tem tibi noueris illuxisse. **H**ec nos mortis
preualebit aduersus rediuitiū hūc diē. ma-
gis autē in tenebris lucet et tenebre eū nō
cōprehenderūt. In tātū nō reoz (nec vita
decedēte) cedere lumē vite: vt nemini con-
gruentius quā sic mortuo assignandā cen-
sea vocē illam: et nos illuminatio mea. in ve-
licis meis. **Q**uid ni clarius videat nube vel
potius fece corporis euolut⁹? Erit sine du-

qs maledictus dies: ~

Respirat qd: ~

nos aspirans

bio vinculis solutus corporeis: inf mortuos
liber: et inter cecos videns. **H**am quemad-
modum oliz omni oculo caligante per vni-
uerfam egyptum: solus in medijs tenebris
clare videbat populus videns deum: id est
populus israel: dicente scriptura: quia vbi-
cunq; israel erat lux erat: sic inter filios te-
nebrarū i terra mortis clarigne fulgebunt
iusti et videbūt eo vtiq; clarius q; exuti cor-
porū vmbz. **H**am et hi qui ante nō respira-
uerunt (nec enī quiesierunt inspirantis diei
lumen: et sol iusticie nō ortus est eis) hi in q;
ibunt de tenebris in tenebras vempstozes:
vt qui in tenebris sunt tenebre: escant adhuc
et qui vident videant magis. **A**bi nō inco-
uenienter forstian adducetur etiam sermo
dñi quē dixit: q; habenti dabit: et abū dabit
ei aut qui nō habet: et quod videtur habere
auferetur ab eo. **I**ta est et additur in mor-
te videntibus: et nō vidētibus demit. **Q**uo
ei hi min⁹ et minus: eo illi magis magisq;
vidēt: donec et hos excipiat suspirās nos:
et illos aspirās dies: q; hūc nouissima vtrozū:
q; extrema videlicet cecitas et suprema cla-
ritas. **E** **E**x hoc iam nō est quod dema-
tur oīno vacuis. nō est quod addatur plēis
nisi quod hi nescio quid pleno ampli⁹ se ac-
cepturos presumunt: secundum promissio-
nem ad se factam. **E**t promissionis quidem
verbum tale est. **M**ensuram plenam et con-
fertam et coagitatā et supereffluētē dabit
in sinus vestros. **I**n non plus pleno quodā
modo tibi esse videtur: quod supereffluit?
Porro placide audies plenū et plenius: si
te legisse memineris in eternū et vltra. **E**r-
go is cumulus aspirātis erit diei. **I**psa in q;
adijciat ad mensurā inspire plenitudinis
ad inspirantis diei copiā: supra modū i sub-
lime pondus glorie operans ita vt redun-
det in corpora supereffluens clarificationis
adiectio. **H**ac de causa enim non spirans: s;
aspirans dicta est: quod addat ad inspiran-
rantem: hoc significante spiritu sancto per-
adlectam ad prepositionem: quia quos illa
lntus illuminat: hos ista adornat foris: et sto-
la glorie induit eos. **A**tque id satis pro van-
da ratione vocabulū: quod est aspirans. **E**t
si vultis scire: dies aspirans ipse ē saluator
quem expectamus: qui reformabit corpus
humilitatis nostre configuratum corpori
claritatis sue. **H**ā et inspirans nihilominus
idem ipse est secundus operationē qua nos
respirare p̄us facit in lumē qd inspirat: vt
sinus et nos dies respirās i ipso: secundum

quod interior noster homo renouat d die
in diem. et renouat in spiritu mentis sue ad
ymaginē eius qui se creauit: factus per in-
de dies ex die: et lumen ex lumine. **C**um igit;
duo in nobis precedat dies: vnus quidē in-
spirans pro corporis vita: alter vero respi-
rans in sanctificationis gratia: super sit aspi-
rās in resurrexionis gloria: claret. **P**fecto a-
liquādo adimpletū iri in corpore quod pre-
cessit in capite: magnū vtiq; pietatis sacra-
mentū et prophete testimoniū: qui ait. **A**ui-
ficabit nos. et viuem⁹ in cōspectu eius: scie-
mus sequemurq; vt cognoscam⁹ dñm. **I**pe
est in quē angeli prospicere cōcupiscūt. sp̄s
suis ecclesie iesus xp̄s domin⁹ noster qui ē
super omnia deus benedictus in secula.

Sermo. lxxiiij. **Q**ualiter sp̄s ad iudi-
cādū veniet in forma hūanav miris appa-
reat electis qui cōculcabit impios.

Euertere similis esto di-

lecte mi capree hynnuloque ceruo-
rū. **Q**uid? **M**odo it. modo reuocaf
Quid subitū in taz breui emerit: **O**blita
ne aliquid? **E**tiam oblita totū quod non est
ille: seipfam quoq;. **D**eniq; cum sit ratio
nō experis: nō tñ modo vt videtur rationis
est compos. **S**ed nec in sensu illi vllatenus
apparere verecundia esse: quā forte habet i
moribus. **A**moz intemperans facit hoc.
Hēpe is est qui omnē in se trisūphās capti-
uanos pudoris sensum: cōueniētie moduz:
deliberatōis p̄siliti: totius modestie et opor-
tunitatis neglectum quēdam: et quādā in-
curiam parit. **H**am vide nunc quomō illuz
pene adhuc incipientē ire: iam tamen redi-
re efflagitat. **E**t iā accelerare rogat: et qui-
dem currere instar vnus alicui⁹ fere s̄luaz
velociter currēt: verbi gratia capree hyn-
nulle ceruozū. **H**ic littere tenoz: et hec lu-
deozū portio. **A** **E**go vero quēdam-
modum accepti a dño in profundo sacri eloquiū
remio: spiritū mihi scrutabor: et vitā. et ps
mea hec. **Q**uid ni eruam dulce ac salutare
epulū spūs. de sterili et insipida littera: tāq;
granū de palea: de testa nucleis: de osse me-
dullā: **N**ihil mihi et littere huic: q; gustata
canē sapit: glutita mortē affert. **S**z enī qd
in ea rectū ē: de spū serō ē. **S**pūs aut loquit
mysteria teste ap̄to: s; israel. p̄ velato myste-
rio ipm mysterij velamen tenet. **Q**uare ni-
si quia adhuc velamē positū est sup cor ei⁹.
Ita qd sonat littera illi⁹ est: qd signat meū

ac per hoc illi ministratio mortis in littera:
mihi vita in spiritu. **H**ā spūs est q; viuificat.
Dat quippe intellectū. **I**n nō vita intelle-
ctus: **I**n intellectū va mihi et viā ait. **P**pheta
dño. **I**n intellectū nō remanet extra: nō he-
ret in suspicē: nō instar ceci palpat forinse-
cas: sed p̄funda rimatur: p̄ciosissimas sol-
tus exiū veritatis exuias tota aniditate
diripere: ac tollere sibi: et cū ppheta dicere
deo. **L**etabor ego super eloquia tua: sicut q;
inuenit spolia multa. **M**empe ita regnū ve-
ritatis vni patitur: et violenti rapiūt illud
Aerum ille senior frater qui de agro veniēt
formaz tenuit veteris populi et terreni: qui
pro terrena hereditate doctus diligere tri-
turam: attrita fronte gemit anxius sub gra-
ui iugo legis: potatq; pondus diei et estus:
is in q; quia intellectuz nō habuit foris stat
etiam nūc: et non vult ne inuitatus a patre
intrare domū conuiuij: semetipsuz fraudās
vq; adhuc participio simphonie et choz: et
vituli saginati. **M**iser qui renuit experiri q;
bonum sit et quā locundū: habitare fratres
in vnum. **E**t hec dicta sint pro distinctōne
partis ecclesie: partiq; synagoge: quo et
cecitas huius ex illius prudentia manife-
stior fiat: et felicitas illius: ex huius miserā-
da fatuitate premineat. **N**unc tam
scrutemur verba sponsere: sic conemur ca-
stos exprimere sacri amoris affectus: vt nil
in sacro eloquio ratione carens: nil in deco-
rum importunum ve reledisse omnino ap-
pareat. et si in mentem venerit hora illa
dominus iesus (is enim sponsus est) transi-
ret ex hoc mundo ad patrem: simulq; quid
tunc animi gereret sua illa domestica ecclā
noua vtiq; nupta: cum se deserit cerneret q;
si viduam desolatam vnica spe sua: (aposto-
los loquoz qui relictis omnibus secuti fue-
rāt eum: atq; cū ipso p̄manserāt in tempta-
tionibus suis) si hec in q; cogitauerim⁹: nō
ūmerito neq; incōgrue puto videbitur. quā-
tum de abscessu tristis: tantū sollicita exti-
tisse de reditu: presertim sic affecta et sic re-
licta. itaq; diligenti et indigēt hec ipsa du-
plex ratio erat commonendū dilectum: vt
quando quidem persuaderi nō poterat quī
iret et ascenderet vbi erat prius: saltē p̄mis-
suz denuo maturaret aduētū. **Q**d ei optat
et postulat s̄llez fore fer: et ei⁹ mōi fer: q; cur-
su agiltores eē vident. cupientj anī iudiciū
est: cui nihil satis festinatur. **N**onne hoc
quotidie postulat cū dicit in orōe: adueiat
regnū tuū? **E**go tñ p̄ter agilitatē existimo

5. dies: ~

in vnum

quitas iudicis:

nō minus signanter exprimi etiam infirmitatem et quidem sexus in caprea: et tatis in hynnulo. Tult itaq; eū vt mihi videtur et si cū potestate venire: nō tñ in forma dei in iudicio apparere: s; sane in ea i qua nō modo natus: sed et paruulus natus ē nobis: idq; solo de infirmiori & femineo sexu. **L**ur hoc? Nempe vt ex vtroq; ammonet infirmo mētescere in die ire: memineritq; in iudicio misericordiam superaltare iudicio. **E**tenim si iniuquitates obseruauerit (etiā electorū) q̄s sustinebit? Ultra nō sunt munda in cōspectu eius: & i āgelis suis repperit prauitatem. **A**udi deniq; sanctū et electum quid dicat deo. **T**u inquit remissisti impietates peccati mei pro hac orabit oīs s̄ctus i tempore oportuno. **O**pus itaq; habet et scti pro peccatis exorare: vt de misericordia salui fiat: proprie iustitie nō fidetes. **O**mēs enim peccauerūt & omēs egēt misericordia. **E**t ergo cum iratus fuerit misericordie recordetur: rogatur ab ista appere in misericordie hitu in illo de quo apostolus: & habitus inquit iuentus vt homo. **N**ecessarie quidem. **S**i enim cum hoc quoq; temperamēto tāta erit i iudicio equitas: i iudice feritas: in maiestate sublimitas: nouitas in facie ipsa rerū: vt se cū dū prophetam nō possit cogitari dies aduētus eius: quid putas foret si ignis ille cōsumēs (deum loquor: omnipotentes) i illa sue diuinitatis magnitudine: fortitudine: puritate: venisset contra folium quod vento rapitur ostēsurus potētiā suam: et stipulaz sic cam persecuturus? **E**t homo est iquit: & q̄s videbit eū? **E**t quis stabit ad vidēdū eū? **Q**uātomagis deum nobis absq; homie exhibēt: nemo hoīm ferret: vt pote claritate iaccessibilem: celsitudine inattigibilem: incomprehensibilem maiestate: **I**hūc vero cum exarserit i breui ira eius: quam grata propter filios gratie apparebit blāda quedam visio hominis: sane firmamētū fidei: spei robur: fiducia argumētum: q̄s scilicet gratia et misericordia sit i sctōs eius: et respectus i electos illius. **D**eniq; ipse pater deo dedit filio iudicij potestatem: & nō quia suus; quia filius hominis est. **D**e vere patrem misericordiarum. **T**ult per hoīem hoīes iudicari: q̄ i tāta trepidatōe & turbatōe malorum bonis fiduciaz p̄bet nature similitudo. **P**redixerat quōdā hoc seūs dauid orās pariter & pphetās: deo iniquis iudiciū tuū regida & iustitiā tuā filio regis. s; neq; hīc dissonat promissio facta p̄ angelos: qui eo assū

pto ita ad aplos loquebātur. **D**ic iesus qui assumptus est a vobis in celū: sic veniet quē admodum vidistis eū eūtem i celum: hoc ē. **I**n hac ipsa corporis forma atq; substantia. **Q**uāquet ex his oībus sp̄sam i se diuinū habere cōsiliū: & mysterium superne voluntatis minime ignorare: que sub vmbra imbellius imbecillimq; aiantiam: naturam infirmiorē vel poti⁹ inferiorē (quia tam infirma nō erit) in iudicio exhibēdam: & orātis affectu & sp̄i prophetātis enūtiat: quatin⁹ q̄ celus terramq; mouebit in virtute sua accictus potētia cōtra isensatos: suavis nihilomin⁹ & mitis: & quasi oīo inermis: appareat propter electos. **D** **A**bi hoc quoq; addi pōt quia ad discernēdū alterutros a se opus erit quodammodō illi: cuius hynnuli quidē salribus: lumibus capree: quatinus vidē & discernere i tāta multitudine & tāta turbatōe possit i quos nam salire: & quos trāsillire oporteat. ne forte cōtīgat iustum pro imple cōculcari: cum i ira populos cōfriget. **I**am quātum ad impios necesse ē impleatur prophetia dauid: imo sermo domini loquentis per os eius: q̄ comminuat eos vt puluē ante faciem venti: vt lutum platearum delebo eos. **E**t item alius sermo: quē per alium prophetam predixerat impletus nihilomin⁹ tunc cognoscetur: cum ad angelos rediens dicet calcant eos in furore meo: et cōculcavi eos in ira mea. **S**i cui autem magis ita intelligendū videt vt malos potius trāsillire atq; in bonos salire hynnulus noster debeat: nō cōtēndō: tñ cogitet salt⁹ vis postquam iri in discriminationem bonorū malorumq;. **I**am et a me si bene memini ita dictum est in sermone altero: vbi capitulum idem alibi supra et ab auctore positum: et a me expositum nihilomin⁹ repitur. **S**erū ibi secundum dispensationē quidē ḡe: que i p̄nti vita alijs datur alijs nō datur: iusto quēdem dei iudicio: sed occulto: salire et trāsillire is hynnulus dicitur est: hic autē secundū vltimam & variam retributionem meritorū. **E**t forte sensui hūc videat astipulari extreme capituli huius q̄s q̄dem pene oblit⁹ fueram. **D**icēs namq; similis esto dilecte mi capree hynnuloq; ceruorū: addit super mōtes bethel. **N**ec enim in domo dei: q̄s sonat bethel: mali mōtes sunt. **Q**uāobrem saliens i eos hynnulus nō conculcat sed letificat. vt scriptura impleatur que dicit: mōtes & colles cantabunt coram deo laudes. **E**t quidē sunt montes, quos secundū euangelizū tol

Sermo. LXXIII.

lit fides comparata synapi: sed non sūt mōtes bethel. **E**t tenim quicūq; sunt bethel: minime eos tollit fides. sed colit. **Q**uā si p̄ncipatus & potestates necnō et cetera. nihilomin⁹ beatorū spirituum agmina celozūq; virtutes montes sūt bethel: vt de his itelligamus dictum fundamēta eius in mōtib; sctis: nō sane is hynnulus vilis ac cōtēnēdus qui supra tam excellentes montes visus est apparere: tanto angelis melior effectus: quanto differentius p̄e illis nomē hereditauit. **E** **Q**uid ei si in psalmo legitur minoratum ab angelis? **N**ec enī ideo nō melior q̄ minor: nec cōtraria sūt locuti apostolus et ppheta: quippe habētes eundē sp̄itū. **I**am si dignitatis fuit q̄ minoratus est nō necessitatis: nihil plane in hoc bonitati p̄scribitur: sed ascribit. **D**eniq; minoratum ppheta perhibuit nō minorē: attollens gratiam: naturam nō depzimens. **Q**uāq; nec apostolus tacuit hoc magnum magne pietatis sacramētū: sed ait. **E**ū autē qui modico quā angeli minoratus est videmus iesum: propter passionē mortis gloria et honore coronatū: et hec dixerimus p̄ nomine et similitudine hynnuli. quatin⁹ sponso eam iuxta sermonē sponse absq; maiestatis iniuria apraremus. **Q**uid dico absq; maiestatis iniuria: q̄n nec infirmitas in honore ta remāsit: hynnulus est: paruulus est capree quoq; similis phibetur: tanq̄ factus ex muliere: attamē supra mōtes bethel: attamē excelso: celis factus. **N**on dicit excelso: celis ens: vel exiens: sed excelso: celis factus: ne q̄s putet de illa natura dictū: in qua est qui est. **S**ed & vbi p̄feret angelis melior: nihilomin⁹ phibet effectus: et non d̄ manens vel existēs melior. **E**t q̄bus apparet q̄d nō mō in eo q̄d ab eterno est: s; ēt in eo q̄d in tpe factus est: oēm sibi eminetiā v̄dicet supra oēm p̄cipatū & potestatem: supra oēm deniq; creaturā: vt pote primogenitus omīs creature. **I**taq; q̄d stultū est dei: sapientius est hoībus: & q̄d infirmū est d̄i forti⁹ est hoībus. **N**oc quidē ap̄s. **N**ihil autē nō videt errare: si q̄s etiā sapientie et fortitudini angelorū p̄ferēdū dicat idē dē stultū infirmūq; dei. **I**ta ergo p̄ns locus pueniētē aptabit vniūsalī ecclē. **Q**uā ve ro q̄d ad vnā singulariter aīam spectat. nā et vna si deū dulciter: sapientē: vehemēter amat: sp̄sa est. q̄s q̄ spiritualis in semetipso aduertē p̄t: q̄d sibi in p̄p̄riū r̄ideat experimētū. **E**go x̄o q̄d illud ē q̄d in me de hūstimo experiri donatū est: corā eloqui nos

verebor. **N**ā et si vile forsitan cū fuerit auditū: & despicabile videatur: nō mea refert quia qui spiritualis est: nō me despiciet. q̄ minus: nō me intelliget. **A**t tñ si in alius istud sermonē seruauero: forte nō deerit qui edificēt in his q̄ exoratus interi d̄s inspira bit: sponso ecclēsie iesus x̄p̄s dominus noster. qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. LXXIII. De aduentu v̄ recessu verbi sponso ad animam sanctam.

Euertere iquit. Liquef

r non adesse quē reuocari: affuisse tñ: idq; nō lōge ante: q̄ppe qui dū ad huc abiret reuocari videt. **I**ntēptua reuocatio: magni vnus amoris: magne alterius amabilitatis iudiciū est. **Q**ui sūt isti caritatis cultores amatorūq; tam indefessi sectatores negotij: quoz alterū p̄sequit: alter r̄ū: vrget tam inquietus amor: **E**t mihi quidē vt memini mee p̄missionis incēbit assignare hūc locuz verbo et anime. sed ad hoc vt digne vel aliquātis per fiat: p̄sus ad intro verbi egere me fator. **E**t certe fmo iste decuerat magis expertus: magisq; cōsciū s̄cti & archani amoris: sed nō possū officio de esse meo: nō vestris oīno votis. **P**ericuluz meū video. & n̄ euto: vos me cogit. **P**ro: sus cogitis ambulare i magnis & i mirabilibus super me. **I**deu q̄ vercor: ne subinde audiam. **Q**uare tu enarras delicias meas: et assumis sacmētū meū per os tuuz? **A**udite me tñ hoīem q̄ loqui trepidat: & tacere non pōt. **E**xusabit forsitā ausuz: trepidatio ipsa mea: magis autē v̄sa si puenerit edificatio. **E**t forte he lacrimę pariter videbūtur. **R**e uertere ait. **V**h. abibat: reuocat. **Q**uis mihi huius referet mutabilitatis sacramētū? **Q**uis mihi digne explicet ire et redire verbi? **N**unquid leuitate vtitur sponso? **A**nd quo: venire: seu venio ire queat: qui totum implet: **Q**uem deniq; motum habere localem possit: qui sp̄itus est: **H**ut quē postremo vel cuiuscunq; generis motum das illi q̄ de? **E**t q̄ppe oīo icōmutabil. **A**lex hec q̄ pōt cape capiat. **I**nos autē i expositōe sacri mysticq; eloq̄i caute & simplici ābulates geram⁹ mo: ē scripture q̄ n̄ is x̄bis sapiam i mysterio absconditā loq̄: n̄ is affectib; deū dum figurat: insinuat. notis rex s̄siliū s̄sicutū: tāq; q̄busdā villorū mārie poclis: ea q̄ p̄ciosa sūt i ḡra & iuisibilia d̄i mētib; p̄p̄iat hūanis. **A** **S**equimur p̄n et nos eloquiū casti & suctudiez. **D**icam⁹ q̄s v̄bi d̄i deū sp̄

sum aie prout vult et venire ad aiam et ite-
rum dimittere ea: tantum sensu aie: no ver-
bi motu ista fieri sentiam. Verbi causa: cu
sentit gratia: agnoscit presentia. cum non
absentia querit. et rursum presentia que-
rit: dicens cu ppheta. Exquisivit te facies
mea: facie tua die reqram. Quid ni requi-
rat: neqz eni subducto sibi ta dulci sponso
interim aliquid aliud (no dico desiderare)
sed nec cogitare libebit. Restat igit vt ab-
sentie studiose requirat: reuocet abeuntem
Ita ergo reuocatur verbu et reuocat desi-
derio aie: sed eius aie cui semel indulserit
suauitate sui. Nihilquid no desiderium vox?
Et valida. Deniqz desideriu pauperu inqt
exaudiuit dñs. Verbo igit abeunte: vna in-
terim et continua aie vox continuu deside-
rium ei: tanq vnū cotinuu reuocare: donec
veniat. Et nuc da mihi aiam qua frequē
ter verbu sponsus inuisere soleat: cui fami-
liaritas ausum: cui gustus famie: cui cotem-
ptus oim: oculi dederit: et ego huic incun-
ctater assigno vocē pariter et nomen spon-
se: nec ab ea penitus locū qui in manib⁹ est
censuerim alienū. Talis nepe inducitur lo-
quens. Quē eni reuocat: eius absqz dubio
probat se meruisse presentia: et si no copia.
Alioqn non reuocasset illum: sed vocasset.
Porro reuocacionis verbuz reuertere est
Et forte ideo subtraxit se: quo auidius re-
uocaret: teneretur fortius. Nam et aliqui si
mulabat se loquens ire: no quia hoc volebat:
sed magis volebat audire: mane nobiscum
qm aduersperascit. Et rursum alta vice sup
mare ambulans cu apostoli nauigarēt et la-
bozarent in remigādo: quasi volens prete-
rire eos: nec tunc qdem istud volebat: sed
magis probare fidem et elicere precē. De-
niqz sicut ait euāgelista turbati sunt et cla-
mauerūt. putantes phantasma esse. Ergo
istiusmodi piā simulationē: immo sakurā
dispensationē qua tunc corporaliter verbu
corpus interdū exhibuit: no cessat idē idē
verbu spūs modo spiritali cum deuota sibi
aia sedulo actitare. Preteritē teneri vult
abiens reuocari. Neqz eni hoc irreuocabi-
le verbum. It et redit pro beneplacito suo
quasi visitans diluculo: et subito probans.
Et ire quidē illi quodāmodo dispensatorū:
um: redire vero semp voluntariū est: vtrū-
qz autē plenu iudiciū. Et penes ipsum hoz-
ratio. Nunqzno cōstat in aia fieri huiusce
modi vicissitudines euntis et redeuntis ver-
bi sicut ait. Vado et venio ad vos. Itē. Do

q̄na sp̄s adici pot̄:

q̄ se sp̄s istatit:

dicum et non videbitis me: et iterū modic-
um et videbitis me. Modicum et modic-
um. Modicu lōgum. Pie dñe modicus
viciis q̄b non videm⁹ te: Saluum st verbū
dñi mei: lōgum est et multum valde nimis.
Verū tamen vtrunqz verum et modicum
meritis: et non modicū votis. Dabes vtrū-
qz in propheta. Si morā fecerit inquit ex-
pecta eū: q̄a veniet et no tardabit. Quomo-
do no tardabit si moram fecerit: nisi quod
ad meritū satis est: non est satis ad votum?
Porro aia amans votis fertur: trahit de-
siderijs: dissimulat merita: maiestati oculos
claudit: aperit voluntati: ponens in salutari
et fiducialiter agens in eo. Intrepida de-
niqz et inuerecūda reuocat verbū. et cu3 fi-
ducia repetit delicias suas: solita sa-
te vocans no dñm: sed dilectū. Reuertere
dilecte mi. Et addit. Similis esto capree
hymnuloqz ceruorū: super montes bethel.
Et istud postea. B Hic vero sustine-
te modicu quid inspiciēte mee. Volo dicere
nā et hoc pactus sum: quomodo mecu agi-
tur in eiusmodi. Non expedit quidez. Sed
prodar sane vt proflm. et si pfereritis vos:
meā insipientiā cōsolabor. Fateor et mihi
aduertasse verbū: (in insipientia dico) et plu-
ries. Cūqz sepius intrauerit ad memō sen-
si aliquoties cū intrant. Adesse sensu: affu-
isse recordor: inter dñi et presentire potui in-
troitu eius: sentire nunq. Sed ne exitū q̄-
dem. Nam vnde in aiam meā venerit: quo-
ve abierit denuo eam dimittes: sed et qua
vel introierit vel exierit: etiā nūc ignorare
me fateor: scdm illud: nescis vnde veniat:
aut quo vadat. Nec mirū tamen q̄a ipse est
cui dictū est: et vestigia tua no cognoscent.
Sane per oculos no intrauit: q̄a no est co-
loratū. Sed neqz per aures: q̄a non sonuit
Sed neqz per nases: q̄a no aeri miscetur:
sed mēti: nec infecit aerem sed fecit. Neqz
vero per fauces: q̄a no est mansum vel hau-
stum. Nec tactu cōperi illud: q̄a palpabile
no est. Quia igitur introiuit? An forte nec
introiuit quidē: q̄a no de foris venit. Neqz
eni est vnum aliquid: ex his que foris sunt.
Porro nec de intra me venit: qm bonū est
et scio q̄b no est in me bonū. Ascendi etiā
superius meū: et ecce supra hoc verbū emi-
nens. Ad inferius quoqz meū curiosus ex-
plorator descēdit: et nihilominus infra in-
uentū est. Si foras aspexit: extra offe erte-
rius meū cōperi illud esse. Si intus: et ipsū
interius erat. Et cognoui veruz quidē esse

Sermo. LXXIII.

quod legeram: q̄a in ipso minim⁹ mouemur
et sumus. Sed ille beatus est in quo ipsum
est: qui illi viuit: qui eo mouet. Queris
igitur cū ita sint oino inuestigabiles vie ei?
vnde adesse nozim? Auiū et efficac est: mor-
q̄v intus venit expergefecit dormitantē
aiam meā: mouit: et emolluit: et vulnerauit
cor meū: qm durū lapideumqz erat: et male
sanū. Lepit quoqz euellere et destruere: edī-
ficare: et plantare: rigare arida: tenebrosa
illuminare: clausa referare: frigida inflam-
mare: necno miterē praua indirecta: et as-
pera in vias planas: ita vt benediceret aia
mea dño: et oia que intra me sunt nomi san-
cto eius. Ita igitur intras ad me aliquoti-
ens verbū sponsus nullis vnq̄ introitū su-
um indicijs innotescere fecit: non voce / non
specie / no incessu. Nullis deniqz suis mori-
bus oportum est mihi. nullis meis sensib⁹
Illapsum penetrabilibus meis. tantū ex mo-
tu cordis sicut prefatius sum itellexi p̄sen-
tiā eius: et ex fugavitiorū carnaliūqz p̄ref-
sōe affectuū aduerti potentia virtutis ei?
et ex discussione sine redargutione oculo
rū meorū ammiratus sum pfunditatez sa-
plentie ei? et ex quātulaciūqz emēdatione
morū meorū expertus sum bonitatem mā-
suetudinis ei? et ex formatione ac renoua-
tione spūs mētis mee. id est iterioris homi-
nis mei percepi vt cunqz specie decoris ei?
et ex cōritu eorū oim simul expaui multi-
tudinē magnitudinis ei?. Quis dñe q̄a hec
oia vbi abscesserit verbū quodā illico lāguo-
re torpentia perinde iacere incipiunt: ac si
cacabo bullienti subtraxeris ignez: et hoc
mihi signū abscessionis ei? tristis sit neces-
se est aia mea: donec iter reuertat: et soliro
recalescat cor meū intra me / idqz sit reuer-
sionis indicij. Tale sane experimē-
tum de verbo habēs: quid mirum si et ego
vsurpo mihi vocem sp̄s in reuocādo illud
cu3 se absentauerit: qui si no equali: simili-
tū desiderio feror? Familiare mihi erit q̄
ad vteroz pro verbo reuocacione reuocatio-
nis verbū: q̄v itiqz reuertere est. Et quoti-
ens elabet. totiens repetet a me. nec cessa-
bo clamitare quos post tergū abeuntis ar-
denti desiderio co: dis vt redeat et reddat
mihi leticiā salutaris sui: reddat mihi seip-
sum. Fateor: filij / nil iterim aliud liber vuz
no p̄festo est: q̄b solū libet. Et hoc oroz no
vacuū veniat: sed plenu ḡe tveritatis. mo-
re vtiqz suo / sicut heri et nudius tertius. In q̄
mihi similitudinē capree et hymnuli exhibi-

tū iri posse videtur: cū veritas. capree ocu-
los habeat: ḡfa hymnuli hilaritate. Atragz
res necessaria mihi: et veritas quidē cui ab-
scondi non possum: gratia autēz cui nolim.
Alioquin sine alterutra visitatio plena no
erit. cū et illius seueritas absqz hac onero-
sa: et hui⁹ hilaritas absqz illa dissoluta pos-
sit videri. Amara est veritas sine condimē-
to gratie: sicut absqz veritatis freno leuis et
nesciens modū plerūqz et insolens ipsa de-
uotio. Quā multis no profuit gratiā per-
cepisse: pro eo quod tēperamentū de veri-
tate pariter no acceperūt. Et hoc pl⁹ quā
oportuit cōplacere sibi in ea: vū veriti no
sunt veritatis obtutus: dum no respererūt
ad capree maturitatē: magis autē se totos
hymnuli leuitati hilaritatisqz dederūt. In-
de factū est vt in qua priuatim exultare vo-
luerant ḡfa priuarētur: quibus vel sero vi-
ci potuerit. Eūtes ergo discite quid sit ser-
uite dño in timore: et exultare ei cū tremo-
re. Dixerat deniqz sancta aia quedā in abū-
dantia sua no mouebor in eternū: cū subito
sensit auersam a se facie verbū: seqz non mo-
do motam: sed etiā cōturbatā: et sic in tri-
sticia didicit opus fuisse sibi cu3 munere q̄-
dem deuotionis etiā pōdere veritatis. Er-
go no sola gratia / plenitudo gratie est: sed
ne in sola quidē veritate. Quid prodest sci-
re: quid te oporteat facere: si no detur et vel-
le facere? Quid si velis quidē: sed minime
possis? Quātos expertus sum / agnitae ve-
ritate tristiores: et ideo magis q̄b iam con-
fugere ad ignorātie excusationē no liceat
scientes et no facientes q̄ veritas hortare
tur. Que cū ita se habeant: neutru sine al-
tero sufficit. Parū dixi: no expedit quoqz.
Unde id scim⁹? Scienti (inquit) bonū et no
facienti: peccatū est illi. Item. Seruus sci-
ens voluntatē dñi sui et non faciēs digna:
vapulabit multis. Et istud pro par-
te veritatis. Pro gratie q̄d? Scriptum est
Et post buccellas introiuit in eū sathanas
Judā loquū qui accepto mīere ḡe q̄a in
veritate no ambulabat cū veritatis mḡfo-
vel potius cū magistraveritate: locuz in se
dyabolo dedit. Audi adhuc. Libavit illos
et adipe frumēti: et de petra melle fatu-
uit eos. Quos? Inimici dñi mētiti sunt et.
Quos melle cibavit et adipe. Mētiti sūt
ei facti inimici: q̄a veritatē gratie no iun-
rūt. De q̄b? alibi habes. Filij alieni mētiti
sunt mihi: filij alieni iueterati sunt: et clau-
dicauerūt a semitis suis. Quid ni claudi-

exp̄ctā p̄ntel q̄o?

carent vno gratie pede contenti: et non ap-
ponentes veritatem: Erit igitur tempus eor-
um in secula: sicut et principis ipsorum qui et ipse
in veritate non stetit: sed fuit medius ab in-
tentione. Ideo quod audiuit. Perdidisti in decore
tuo sapientiam. Holo decorem qui mihi sapien-
tiam tollat. Queris quis ille tam notus: tam
permissus decor: Tu? Adhuc forte si-
ne intellectu es? Plantius audi. Pruar?
pprius. Non culpamus donum: sed usum. De-
nitque si aduertisti: non in decore: sed in suo de-
core dictus est. ille perdidit sapientiam. Et
ni fallor: vnus angelus animeque decor ipse est.
Quid enim vel hec vel ille absque sapientia:
nisi rudis desormis materia est? Ea ergo
ille non modo formatus sed et formosus fuit.
Sed perdidit eam cum fecit suam: vt non sit aliud
in decore suo: quam in sua sapientia perdidit
se sapientiam. Propter in causa est. Quod
sibi sapiens fuit: quod si dedit gloriam deo: quod non
retrahit gratiam pro gratia: quod non secundum veritatem
ambulauit in ea: sed ad suam eam retor-
sit voluntatem: tunc est cur eam perdidit. im-
mortalis est quod ea perdidit. Et tunc sic ha-
bere perdidit. Et si abraham inquit ex ope-
ribus iustificatus est: hanc gloriam: sed non a-
pud deum. Et ego. Non ergo in tuto inquam
perdidit quicquid habet non apud deum. Hanc quod
tam perditum: quam quod extra deum exultat?
Quid mors nisi prauiatio vite? Ita nihil per-
ditio: nisi alienatio a deo est. Ne qui sapien-
tes estis in oculis vestris: et coram vobismet
ipsis prouidentes de vobis dicit. Perdidit sapias
sapientiam et prudentiam prudentium reprobo. Per-
didit sapias sapientiam: quia sua sapientia perdidit
eos. Quid non perdidit: quod ipsi perdidit sunt?
An vero non perdidit: quos nescit de? Por-
ro autem virgines fatuae (quas quod non aliunde
fatuas puto: nisi quia dicentes se esse sapientes:
stulte facte sunt) Ideo inquit a deo audire habent
nescio vos. et ite illi qui gratia miraculorum ad
sua usurpauerunt gloriam: nihilominus au-
dituri sunt: quia non noui vos. vt liquido ex
his clarescat gratiam non prodesse: vbi ve-
ritas non est in intentione: sed obesse magis.
Et quidem penes sponsum vtraque res. De-
nitque gratia et veritas per ipsum christum facta
est. aut iohannes baptista. Si ergo cum vna qua-
uis harum sine altera pulsauerit ad osium
meum dominus iesus (ipse est enim de verbis
aie sponsus) intrabit sane non tamquam sponsus: sed
tamquam iudex. Absit. nequaquam fiat hoc. Non in-
tret in iudicium cum suo suo. Intret pacificus: in-
tret locutus et hylaris: maturus tamen et ser-

qz no hnt decora

us intret: quod seueriori quodam veritatis vultu
in me dum in violentiam repunit: purget letitiam
Intret quasi hynnulus saltans: qui caprea
circuspectus: qui culpam dissimulando iras-
ciat: pena miserando respiciat. Intret quasi
descendens de montibus bethel reitum? et imple-
ditus quasi procedens a patre: suavis et mi-
tis qui non dedignetur dici? et fieri sponsus
anime querentis se: cum sit super omnia de-
us benedictus in secula Amen.

Sermo. lxxv. Deus querendus est
debito tempore modo et loco: et que nunc est tempus
in quo quisque per bona opera potest inueni-
re deum ac suam operari salutem.

In lectulo meo quesui p
noctes que d. a. mea. Non est reuer-
sus sponsus ad vocem et voru reuo-
cantis. Quare? At desiderium crescat: vt pro-
betur affectus: et exerceat amoris negotium
Sane ergo dissimulatio est. non indignatio
Sed iuperest vt queratur si forte reperiat
questus qui vocatus non venit: dicente dno:
ois qui querit inuenit. Porro verbum reuo-
cations tale est. Reuocare est simulare dile-
cte m. c. h. q. ceruorum. Ad quam vocem cum
non est reuertus vnus ob illas causas que di-
cte sunt: hinc ista que amat facta cupidior:
mor sese ad requirendum tota audacitate dedit
Et primo quidem querit illum in lectulo: sed mi-
me inuenit. Surgit inde: et circuit civitatem:
it et redit per plateas et vicos: et non occur-
rit neque apparet. Interrogatur quique for-
te occurrerint: nihilque certi reportat. He-
que vicis vnus: aut vnus noctis questio hec
et hec frustratio: cum dicat ista que quesui per
noctes. Quid hoc desiderium? et ardores: vt
surgens de nocte publicum non erubescat: per-
currat civitatem: per circuitur palam et passim
de dilecto: atque a vestigiis seminis eius
nulla valeat ratio auerit: nulla prepediri diffi-
cultate: non tempestine retineri amore que-
tis: non sponse veredidia: non vel timore no-
cturno: Et tamen in his oibus frustrata est
vsque adhuc a desiderio cordis suo. Quare?
Quid sibi vult pertinax hec et diuina frau-
datio tediorum nutriti: suspitionum fomes:
ipati etie fat: nouerca amoris: mif despera-
tois? Si adhuc dissimulatio est: nimis est mo-
lesla. Est quod pie vtiliterque interim fuerit
dissimulatum: donec in sola adhuc vocatone seu
reuoctatione res erat. Hinc vero cum requirit
et ita requirit: quod iam sperare poterit dissimula-

Sermo. LXXV.

tio? **A** Si de carnalibus spousis et ipso-
pudendis amoribus questio est: sicut litte-
ralis superficies preluisse videtur: et si iter
illos talia contingere queat: mea non interest
ipsi viderint. Quod si animarum querentium
dominum mentibus et affectibus pro quantum
locunquos posse meo respondere et satisfacere
me oportet: erudenda sane de scriptura scita
in qua se vitam hanc confidit: eovitale aliquid
quo spirituale: vt edat paupes et saturantur
et viuunt corda eorum. Et quid tam cordium
vita que dominus meus iesus: de quo aiebat que eo
viuebat. quia cum christus apparuerit vita vna
tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria? Ipe
ergo ad medium veniat quod et nobis veraciter
dici possit: medius autem vestrum stat que vos
non scitis. Quia que nescio quod non sciam a spiri-
tibus sponsus spous: qui tamen ita in spiritu prece-
runt vt possint dicere cum propheta: spiritus
ante faciem nostram christus dominus. et cum apo-
stolo: et si cognouimus christum secundum car-
nem: sed nunc iam non nouimus? Nonne is est
quem sponsa querebat? Is vere est sponsus:
et amans et amabilis. Is inquit vere sponsus
sicut caro eius vere est cibus: et sanguis eius
vere est potus. et totum quod de ipso est vere
est. quando ipse est non aliud sane quam ipsa
veritas. **B** Verum is sponsus quid est
quod non inuenitur questus: cum requira-
tur tam studiose et impigre: nunc quidem in
lectulo: nunc vero in citate: aut etiam in plateis
vel vicis: ipse autem dicat querite et inuenie-
tis: et qui querit inuenit: propheta quoque lo-
quatur ad dominum bonus es domine anime
querenti te: et ite sanctus ysaia querite do-
minum dum inueniri potest: Quomodo er-
go implebuntur scripture? Neque enim que
hic inducitur querens: vna est et hinc quibus ipse
ait. Queritis me et non inuenietis. Sed et at-
tende tres esse causas que interim occurrunt
et querentes frustrari solent: cum aut videlicet
non in tempore querunt: aut non sicut oportet
aut non vbi oportet. Si enim omne tempus
aptum est ad querendum: cur ergo dicit pro-
pheta quod iam memorauimus querite dominum
dum inueniri potest? Erit absque dubio cum inue-
niri non poterit. et ideo addit vt inuocetur
dum prope est. quoniam futurum est iam non
prope futurum. Et quoniam tunc non req-
retur? Mibi inquit curuabitur omne genu: et c.
Nec tamen inueniet ab impiis. quos viroses as-
geli arcebunt profecto: et tollent ne videant
gloriam dei. frustra clamabunt et fatue vir-
gines anime. prout iam ad eas erit clausa ia-

na. Sibi proinde dictum putent ille: que-
retis me et non inuenietis. Ceterum nunc
tempus acceptabile: nunc dies salutaris sunt.
tempus plane et querendi: et inuocandi quasi
plerumque et antequam inuocetur: adee se-
titur. Audi denique quid polliceatur. Ante-
quam me inuocetis (inquit) ego dicam ecce as-
sum. Nec latuit benignitas hec et inuocandi quasi
temporis quod nunc est: illi qui in psalmo
loquitur. Desiderium pauperum exaudiuit do-
minus: preparatione cordis eorum exaudiuit
auris tua. Ad et si per bona opera queritur
deus: ergo dum tempus habemus. opere-
mur bonum ad omnes: preesertim quia domi-
nus aperte prenuntiat venire noctem quam
do nemo potest operari. Tu ne aliud ad que-
rendum deum: ad operandum quod bonum est.
reperiturus es tibi tempus in seculis vt tu-
ris preter hoc quod constituit tibi deus in
quo recordetur tui? Et ideo dies salutaris: quia
in his ipse deus rex noster ante secula ope-
ratus est salutem in medio terre. Ergo tu
in medio gehenne expectato salutes: que iam
facta est in medio terre. Quam tibi somni-
as prouenturam inter ardores sempiternos
facultatem veniam promerendit: cum iam tra-
suerit tempus miserendi? Non relinquatur
tibi hostia pro peccatis mortuo in peccatis
Non crucifigitur iterum filius dei: mortuo
est semel: iam non moritur. Non descendit
ad inferos sanguis qui effusus est super ter-
ram. Biberunt omnes peccatores terre: si
est quod sibi ex eo vendicet demones ad re-
stinguendos focos suos. sed neque homines
focis demoniorum. Semel illo descendit non sa-
guis: sed anima et hec portio eorum qui in
carcere erant: vna illa visitatio que tunc fa-
cta est pro presentiam anime: cum corpus pe-
deret exanime super terram. Sanguis ar-
dam rigauit: sanguis infudit terram et ier-
briauit eam: sanguis qui in terra et qui in celis
sunt pacificauit. Non autem et que apud inferos.
nisi quod semel illo (vt dixi) anima eius excurrit
et fecit ex parte redemptionem: ne vel eo mo-
menti vacaret opera pietatis: sed ultra non adif-
ciet. Ergo nunc tempus acceptabile et aptum
ad querendum: in quo plane que querit inuenit: si tamen vbi
et vti oportet querit. Et hec vna causa que impedire
potest ne inueniat sponsus a querentibus se: cum
non querit in tempore oportuno. At non ea impedire spon-
sas: nempe inuocantem et querentem in tempore
Sed ne illa quidem cum tepide aut ne-
gligenter perfunctorie queritur. nam cor-
de ardenti et omnino infatigabiliter que-
retis me et non inuenietis.

vide qz cas qz no in-
uenit

2. cu:

riplane vt decet. **C** Restat vt de ter-
tia videamus: ne videlicet vbi non decet q-
rat. In lectulo meo quiescit que diligit aia
mea. An forte nō in lectulo querēdus erat
sed in lecto: quippe cui orbis angustus est?
Sed nō horreo lectulū: qui noui paruulū
Paruulus deniq; natus est nobis. Exulta-
tu et lauda habitatio syon: q̄a magn⁹ in me-
dio tui sc̄tus israel. Et idem dñs i syon ma-
gnus: apud nos paruulus: apud nos infir-
mus reperitus est: exyno tacere. ex altero
in lectulo iacere habēs. An nō lectulus tu-
mulus: an nō lectulus p̄sep̄si: an non lec-
tulus verus virginis? Hecq; enim magni
parris vter? lectulus est: sed lect⁹ magn⁹.
De quo ad filiū exytero iquit ante lucifer
genui te. Quāq; ne lectus quidē forsitan
digne cēsendus sit vterus ille qui regentis
potius: q̄ iacētis est locus? Admens enī
in patre: regit cum patre vniuersa. Deniq;
nō iacere sed federe ad dexterā patris filiū
fides i dubitata habet: ipe celū sibi sedē ef-
se nō lectū phibet. vt scias illū in suis id est
in superis nequāq; solatia habere infirmi-
tatis: sed potestatis insignia. Merito pro-
inde sponsa ponens lectulū dicit suū: quia
om̄e qd̄ ifirmū est dei nō de proprio illi ma-
nifestū est: s; de nostro. Ex nobis assumpit
que pro nobis sustinuit: nasci/ lactari/ mo-
ri/ sepeliri/ mea est mortalitas nati: mea in-
firmas paruuli/ mea exspiratio crucifixi/
mea sepulti dormitio. Que priora transe-
runt. et ecce noua sunt oia. In lectulo meo
q̄sui que diligit aia mea. Quid? In tuo q̄-
rebas: qui se iā in suo receperat? Hō vide-
ras filiū hōis ascendētem vbi erat prius?
Jam celū tumulo pmutauit stabulo: et tu
illū in tuo adhuc lectulo queris? Surrexit
nō est hīc. Quid queris in lecto fortē: in le-
ctulo magnū: clarificatū in stabulo? Intro-
iuit in potētias dñi: decore induit forntu
dinē: et ecce sedet sup cherubyn qui sub la-
pide iacuit. Ex hoc iam nō iacet: sed sedet:
et tu tanq̄ iacētī subsidia paras? Sine (vt
absolutior veritas sit) aut sedet iudicans:
aut stat adiuuās. Sic vos o bone mulieres
cuinam queso excubias exhibetis: cui aro-
mata cōparatis: paratis vnguēta? Si scire-
tis quātus is sit: quāq; sit inter mortuos li-
ber mortuus iste quē vngere pergitis: vos
forsitan petissetis ab eo potius vngi. Non
ne iste est quē vnxit deus su⁹ oleo lenticie p̄
cōfortib⁹ suis? Beate eritis vos: si gloriari
potueritis reuertentes et dicere: quia ve-

plentudine eius et nos accepimus. Enim
vero factū est ita. Hā reuera vnctē reme-
ant: que vncture venerāt. Quid vnctē tā
leto nuntio noue odoriferęq; resurrectōis
Quā speciosi pedes euāgelizantiū pacem
euāgelizatiū bona. Misit ab āgelo opus
faciūt euangeliste: factęq; apostole aposto-
lorū: duz festināt ad annūtiādum mane mi-
sericordiā dñi dicūt: in odore vnguētoꝝ tu-
orū currimus. **D** Ex tūc ergo et dein-
ceps frustra in lectulo q̄sūt? est sponsus: q̄a
et i cognouerat eū ecclesia sc̄dm carnes: ad
est sc̄dm carnis infirmitatē: sed nanc iā nō
nouit. Deniq; q̄situs est postmodū a petro
et iohāne idētidem in sepulchro: sed minie
inuētus. Aide tu vtrū ne aperte et cōpetē-
ter quisq; horū tunc dicere quiverit in le-
ctulo meo quiescit que diligit aia mea: que
sui eū et nō inuenit. Hēpe itura ad patrem
caro que nō erat ex patre prius: per gloriā
resurrectionis om̄e ifirmum se exiit: acci-
pit potētia: induit lumine sicut vestimentoꝝ
in quali nimirū gloria et ornatu decuit eaz
paternis aspectib⁹ p̄: eferari. **C** Pulcre
vero spōsa nō quem diligo ego: sed quē dil-
git aia mea iquit: qd̄ vere et pp̄: te ad solaz
pertineat aiam illa dilectio qua aliquid spi-
ritaliter diligit: verbi gratia deū/ angelū/
aiam. Sed et diligere iusticiā: reuitatē: pie-
tatē: sapiam: virtutesq; alias: cuiusmodi est.
Hā cum sc̄dm carnē quippiā diligit vel po-
tius appetit aia: vcrbi gr̄a cibū: vestimētū
dominiū: et que istiusmodi sunt corporalia
siue terrena: carnis potius q̄ aie amor di-
cēdus est. Et hoc pro eo quod spōsa minus
vitate: sed nō minus prop̄: te aiam suā spō-
sum diligere dicit monstrans perinde spm̄
esse spōsum: et a se non carnali: sed spiritali
amore diligi. Et bñ per noctes cū se q̄sisse
ait. Hā si iuxta paulū q̄ do: misit nocte dor-
mūt: et q̄ ebrū sunt nocte ebrū sunt: ita nō
absurde vt opinor dici potest: quod q̄ igno-
rant nocte ignorāt: ac per hoc q̄ querūt no-
cte querūt. Quis enī q̄rat qd̄ palā habet?
Porro dies palā facit qd̄ nox abscondit: vt
reperias in die qd̄ in nocte q̄stias. Nox ē
itaq; donec q̄atur sponsus: qm̄ si dies esset
de medio fieret: et minie q̄reres. Et de hoc
satis nisi forte numerositas hec noctū ad
huc aliquid querendum signet: quia non
noctem: sed noctes posuit. Et mihi vide-
tur si tu melius non habes: talis inde pos-
se ratio reddi. Dabet mundus iste noctes
suas: et nō paucas. Quid dico quia noctes

Sermo. LXXVI

habet mundas: cū pene ipse totus sit nox
et totus semper versetur in tenebris? Nox
est iudicia perfidia: nox ignorantia paga-
norum: nox heretica prauitas: nox etiā ca-
tholicorū carnalis animalisve conuersatio
An nō nox vbi non percipiunt ea que sunt
spiritus dei? Sed et apud hereticos vsq; ca-
maticos quot secte: tot noctes. frustra per-
has noctes iusticie solem et lumē queritis
veritatis. id est sponsum: quia nulla socie-
tas luci ad tenebras. **E** Sed dicit ali-
quis qd̄ nō sit tā stulta tamve ceca spōsant
querat lumen in tenebris: querat dilectū
apud ignorantes: et qui non diligunt cum
C Quasi vero se per noctes nunc querere
dicat: et non potius quiescit. Non ait que-
ro: sed quiescit per noctes quem diligit aia
mea. Et est sensus: quia cū esset paruula: sa-
piebat vt paruula: cogitabat vt paruula: et
querēbat veritatem vbi non erat errans et
nō inueniēs: iuxta illud in psalmo. Erraui
sicut ovis que perijt. Deniq; in lectulo: se
memorat tūc adhuc esse tanq̄ paruula: et
cillem ac paruulam sensu. si tamen ita con-
struas in lectulo meo: subaudi existēs vel
iacens: quiescit que diligit aia mea. Non q̄
sui in lectulo: sed ens in lectulo q̄sui. Hoc
est. Cum adhuc ifirma et inualida forem. et
om̄ino minus om̄is ydonea sequi sponsum
quocūq; iret: sequi ad ardua et excelsa sub-
limitatis illi: incidi in multos qui cogno-
scentes desiderium meum dicebant mihi: ec-
ce hic est xp̄s: ecce illic est: et neq; hic neq;
illuc erat. Incidi autē: et non ad insipienti-
am mihi. Nam quo propius accessi et explo-
raui diligentius: eo citius certiusq; cognoui
veritatē apud eos minime esse. Quiescit ei
et non inueni: et deprehēdi noctes qui se di-
es mēriebantur. Et dixi. Surgam et circui-
bo ciuitatē per vicos et plateas. querā quē
diligit aia mea. Intuere vel nunc quia ia-
cet que dicit surgam. Pulchre oio. Quid
ni surget: cognito de resurrectione dile-
cti? Ceterū o beata si cōsurrexisti cum xp̄o
que sursum sunt sapias oportet: neq; deor-
sum sed sursum queras xpm̄ necesse est vbi
sedet in dextera patris. Sed circuibo aie
ciuitatē. Quid quid? In circuiui ip̄i ambu-
lant. Iudeis istud relinquit quibus pro-
prius eorū propheta hoc vaticinat⁹ est: q̄a
famem patiētur vt canes et circuibit ciui-
tatem. Et si introieris in ciuitatē sc̄dm p̄-
phetam alii: ecce attenuati fame: qd̄ vtiq;
non esset si in ea fuisset pants vite. Surre-

xit de corde terre: sed super terrā nō remā-
sit. Ascendit autē: vbi erat prius. Hā q̄ de-
scendit: ipse est et q̄ ascendit panis viuus q̄
de celo descendit. id est ipse sponus ecclesie
Iesus xp̄s dñs noster: qui est super om̄ia de-
us benedictus in secula. Amen.

C Sermo. lxxvi. De claritate spon-
si in qua coequalis patri sedet a dextris glo-
rie ei⁹: et qualiter boni pastores debēt esse
solliciti vigiles et discreti circa pascendas
animas sibi commissas.

Et vicos et plateas q̄-
ram quē diligit aia mea. Adhuc
vt paruula sapit. Puto arbitra-
ta est: egressum de tumulo publicū mox pe-
tisse: vt solito doceret populos: ac sanaret
infirmos: et vt manifestaret gl̄iam suā in is-
rael: si forte reciperēt resurgētem de mor-
te: q̄ se recepturos pmitterēt descendētem
de cruce. Verū ille p̄fecerat opus quod si-
bi dederat pat̄ vt faceret: qd̄ sane ista itel-
lexisse debuerat: vel ex voce pendētis: illa
sc̄z qua illico expiratus ait. Cōsummatum
est. Hō erat iam qd̄ se venio crederet tur-
bis: que nec sic forsitan erant in eū creditu-
re. Et festinabat ad patrē: qui sibi diceret.
Sede a dextris meis: donec ponā inimicos
tuos scabellū pedum tuorū. Fortius nēpe
atq; diuinius cū exultatus fuerit a terra:
oia trahet ad seipsum. Nec autē per vicos et
plateas querēdum putauit: fruēdi auidas:
sed ignara mysterij. Iteruz ergo frustra
reperit dicēs: quiescit illū nō inueni: vt ser-
mo ipleretur quē dixit: qz vado ad patrem
et iā nō videbitis me. **A** Dicat fors itā
ista. Quomodo ergo credent in eū: quē nō
videbūt? Quasi fides ex visu sit: et nō poti-
us ex auditu? Quid magni est credere qd̄
videris et tuis nō negare oculis fidē: quid
laudis mere? Sed si qd̄ nō videmus spera-
mus: per patientiā expectam⁹: et patientia
meritū est. Beati deniq; qui nō viderunt: et
crediderūt. Porro inde vt nō euacuet meri-
tū fidei: subducatur sevisui: vana virtuti locū
Et iā et tēpus est: vt iā in suis sese recipiat.
Queris in quē suuz? In dexteram patris.
Hecq; enī rapinā arbitrabiē esse se equalē
deo: cū sit in forma dei. Ergo is sit vnigeni-
ti locus: in quo eius ois iniuria propulsata
videat. Sedeat sane iuxta nō infra: vt om̄s
honorificent filii sicut honorificant patrē
In hoc apparebit maiestatis equalitas: si
nec inferiorē patrē: nec posteriozem suspe-
n. iij.

certis. Et ista interim nihil horum aditit: sed quasi ebria pre amore: hac illacq; discurrens querit oculis: que iam oculus non cōtingit: sed fides. Non enim exultimat christū alter oportere intrare in gloriam suā: nisi pat̄ re surrectiōis gloria palā mūdo inorescēte: cōfiteretur impietas: exultent fideles: gloriētur discipuli: populi cōuertant: demūq; ab vniuersis glificet ipse: cū ex presentia resurgētis: cūctis claruerit veritas p̄dicētis. Faleris o sponsa. Oportet quidē hec fieri: s; in tempore. Hunc vero iterū vide ne forte id dignū magis: et superne cōsentaneū iustitie sit: si non detur sanctum canibus et margarite porcis: et si non potius secundū scripturā tollatur ipius ne videat gloria dei: si non fraudetur fides merito: q̄ tūc sane probator eē vinoficitur: cū creditur q̄ non videtur: si penes ipsas seruetur dignis: quod occultatur idignis: et q̄ in sordibus sunt sordescant ad huc: et iusti iustificentur magis: si non dormitent pre tedio celli: et celli celorum tabescant et p̄fundantur ab expectatōe sua: si non tpe p̄ oipotens diuini? iam frustratur a desiderio cordis sui: si non demūz vniuentus vltra ab itinere glorie sue (quod vel solum idignissimum est) altiquatenus retardet. Quāti putas estimāda sit gloria: quāta cūq; mortaliū: vt ab ea q̄ a patre suo ab eterno parata est debeatur eum vel ad modicum retinere. Adde qd nulla ratione i longius protrahi decet: ipsius filij petitiōem. Quā dicā petitionem querit? Nempe illam: qua dicit. Pat̄ clarifica filium tuū. Qd tamē eū petisse senserim: si vt supplicem: s; vt prescū. Libere petitur quod in potestate petētis accipere ē. Ergo dispensatoria filij petitiō est: nō necessaria: q̄ppe donātis cū patre quicquid a patre accepit. Vbi et hoc dicēdū: qd nō solum pater clarificat filium: s; et filius clarificat patrem: ne qd dicat filium minorem patre: quasi q̄ a patre clarificetur: cum et ipse clarificet patrem dicente filio. pater clarifica filium tuū vt filius tuus clarificet te. S; forte adhuc submittendū putes filium qd q̄si inglorius videatur a patre recipere claritatem: quā demū patri refundat. Audi. qd nō est ita. Clarifica me (inquit) pat̄ claritate quā habui priusquā mundus fieret: ap̄ te. Si ergo claritas filij posterior: non est: vt pote q̄ ab eterno est: ex eā se clarificant pater et filius. Et si ita est vbi patris primatus: Et q̄litas profecto est: vbi coeternitas est: et vbi qd adeo equalitas: vt vna sit claritas aboꝝ:

sicut ipsi vni sunt. Ande mihi videtur dicēdo rursūm pater clarifica nomen tuū: non sane aliud petere q̄ se clarificari: in quo et per quem nomen patris proculdubio clarificaretur. Et responsum accepit a patre: et clarificauit. et iterum clarificabo. Que qd est ipsa responsio: non parua filij glorificatio fuit. Ceterū abundantius ad fluēta torrens augustinus clarificatus vinoficitur: et lo hannis testimonio: et columbe designatōne: et voce dicentis: hic est filius meus dilectus. Sed et in monte coram tribus discipulis nihilominus magnificētissime glorificatus est: cum voce eadē denuo ad se celitus delapsatum mira illa atq; eximia transfiguratione corporis sui: tum etiam prophetarum attestatōne duorum qui ibidem apparuerunt: euz eo loquētes. Superest ergo vt iuxta promissum patris semel adhuc clarificetur eaq; erit plenitudo glorie cui nō quest amplius addi. S; vbi illa dabitur benedictio? Non enim vt ista suspicata est in plateis vel vicis: nisi forte i illis de quibus dicitur. Platee tue hierusalem sternētur auro mūdo: et per omnes vicos tuos alleluia cantabitur. In his reuera illam recepit a patre filius claritate: cui non poterit similis inueniri: ne in celestibus qdem. Cui enim aliquando angelorum dictum est: sede a dextris meis: Non modo aut de nūero angeloz s; nec de superioribus qdē reliq; beatorum ordinibus omnino qd reperitur idoneus est: ad capessendam superexcellētem hanc gloriam. Ad neminē prius illorum facta est vox illa glorie singularis. nemini vocis in se efficiētiaz experiri datum. Siue throni: siue dñardēs: siue principatus: siue potestates: p̄fecto considerant in eū p̄spicere: non se illi comparē p̄sumūt. Igit̄ dño meo singulariter a dño dictū et datū est sedere a dextris glorie ipsi vt pote in gloria coeql̄i: in essentia substantiali: pro generatione p̄simili: maiestate nō dispari: eternitate nō posteriori. Vbi ibi illum q̄ queret inueniet: et videbit gloria eius nō gloria q̄si vnus ceterorum: s; plane gloria q̄si vniuenti a p̄e. Quid facies o sponsa? Petas potes sed enim illuc? Aut te in gerere audes vel vales huic tā sacro archano: tamq; archano sanctuario: vt filium in patre et patrem intuearis in filio? Non vtiq; Vbi ille est tu nō potes venire mō: venies autē postea. Age tamen seque. que. nec te illa iaccessibilis claritas: vel sublimitas a querēdo deterreat: ab inueniēdo despect. Si po-

Sermo. LXXVI.

tes credere: oia possibilis sūt credēti. Prope est inquit verbum in ore tuo: et in corde tuo. Crede et inuenisti: credere inuenisse est. Morunt fideles: habitare xpm per fidem in cordibus suis. Quid propius? Quere ergo: secura: que deuora: bonus ē dominus atē q̄ renti se. Quere votis: seque actibus: fide inueni. Quid nō inueniat fides? Attingit inaccessa: deprehēdit ignota: cōphēdit imēsa: apprehēdit nouissima: ipsam deniq; eternitatem suo illo vastissimo sinu quodammodo circūcludit. fidenter dixerim eternam beatamq; trinitatem quaz nō intelligi credori: fide teneo: quā nō capio mēte. Sed dicit aliq; Quomō credet sine predicante cum fides ex auditu sit: auditus p̄ verbum predicationis? Deus hoc prouidebit. Et ecce iam presto sūt: qui nouam sponsaz celestis nupturam sponso de quibus oportet instruant: et informant: fidem doceant: formā pietatis ac religionis tradāt. Audi namq; qd adiciat. Inuenerūt me vigilēs q̄ custodiūt ciuitatem. Qui enim vigilēs hi? Nempe illi quos saluator in euangelio beatos pronūtiat: si cū venerit inueniunt vigilātes. Quā boni vigilēs: q̄ nobis dormiētibus ipsi p̄uigilāt: q̄si rationem pro animabus nostris reddituri. Quam boni custodes q̄ vigilātes animo atq; in orationibus pernoctātes hostiū insidias sagaciter explorant: anticipant consilia malignantium: deprehēdit laq̄os: elidunt tendiculas: retiacula dissipant: machinamēta frustrantur. Vbi sunt fratrum amatores: et populi christiani q̄ multū orant pro populo et vniuersa sancta ciuitate. Vbi sunt qui multū solliciti: pro sibi commissis dominicis omnibus cor suum tradunt ad vigilandum diluculo ad dominum q̄ fecit illos: et in respectu altissimi deprecantur. Et vigilant et deprecantur: scientes suam insufficientiam in custodiēda ciuitate: et qd nisi dominus custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eaz. Porro cur dominus ita precipiat vigilare et orare ne intretis temptationē: liquet quod absq; duplici hoc exercitio fidelis studioq; custodum: nō potest esse secura ciuitas: non sponsa: nō oues. Horum differentiā queris? Anum sunt. Ciuitas propter collectionem: sponsa propter dilectionem: oues propter mansuetudines. His scire: hoc sponsam qd ciuitatē esse? Vbi di (inquit) ciuitatem sanctā hierusalē nouam descendētem de celo a deo paratam tanq̄ sponsam ornata viro suo. Identidem tibi

hoc et de ouibus liquido apparebit: si recorderis primus ille custos (petrus loquor): cū sibi primo oues committeretur: quam attēte simul de amore commonitus sit. Qd vtiq; tanta cura sapiens creditor: non fecisset: nisi se sentiret sponsum: id sibi vtiq; ex intimo sentiente cōscientia. Et Audite hec amici sponsi: si tamen amici. Et parum dixi amici: amicissimi sūt oportet: qui priuilegio tāte familiaritatis donātur. Nō otiose toties repetitū est petre amas me: in cōmissione ouium. Et ego quidē id significatū perinde puto: ac si illi dixisset iesus: nisi testimonium tibi perhibente conscientia qd me amas: et valde perfecteq; ames: hoc est p̄ q̄ tua: plus quam tuos: plus quam etiā te vt huius repetitionis mee numerus impleatur: nequaquā suscipias curam hanc: nec te intromittas de ouibus meis: pro quibus sanguis meus effusus est. Terribilis sermo et qui possit etiā impauda quorumul tyrannorum corda concutere. Propterea attendite vobis quicumq; opus misterij huius sortiti estis. attendite inquam vobis et precioso deposito quod vobis creditum est. Ciuitas est: vigilate ad custodiendam concordiamq;. Sponsa est: studete ornatui. Oues sunt: intendite pastui. Et hec tria ad illam domini trinam sciscitationem: forte nō incongrue pertinē dicentur. Porro custodia ciuitatis vt sit sufficiens triferia erit: a vi tyrannorum a fraude hereticorum: a temptationibus demonum. Sponse vero ornatu in bonis operibus: et moribus: et ordinibus. Et pastus ouium communiter quidez in pascuis scripturarum tanq̄ in hereditate domini: sed est distinctio illis. Nā sunt madata que vris atq; carnalibus animis imponūtur: et lege vire et disciplinē: sūt olea dispensationū que infirmis: et pusillis corde: de respectu misericordie apponuntur. et sunt consilioꝝ solida fortiaq;: qui ex intrinsecis sapientie proponūtur sanis: et qui exercitatos habent sensus ad discretionē boni et mali. Paruulis namq; tanq; agnoscis adhortationis lac potus datur: nō esca. Ad hec boni sollicitiq; pastores spingnare pecus nō cessāt: bonis lectisq; exēplis et suis magis q̄ alienis. Nāz si alienis et non suis ignomia ē illis: et pecus ita nō p̄ficit. Si enī: vbi cā ego q̄ videoz in vos pastor! gerē curā vob apposero moysi māsuētudēz patētā lob: miaz samuel: vbi scitātē et q̄ sit ei? mōi exēpla bonoz: imitē ipē et ipatēs atq; n liij.

q̄r e q̄c d̄ sp̄s
Fidei potētia: ~

q̄ amor d̄ cō in prelato: ~

ciuitatē culta d̄ia: ~

sp̄s ornatu: ~

pastus ouium: ~

misericos et minime sanctus: sermo ut vere-
or minus sapide veniet: et vos minus auide
capietis. Verum hoc superne pietati relin-
quo ut quod minus vobis ex nobis est: ipsa
suppleat: et quod perperam ipsa corrigat.
¶ Hunc vero bonus pastor: hoc quoque cu-
rabit. ut secundum euangelium iueniatur habere
sal in semetipso: scilicet quia sermo sale con-
ditus: quantum placuerit ad gratiam. tantum
proderit ad salutem. ¶ Hec interim de
custodia ciuitatis atque ornatu spose: nec non
et pastu ouium dicta sunt. Nolo tamen adhuc ea-
dem paulo expressius designare. propter eos
qui dum auidem honoribus inhiant: mi-
nus prouide grauibus se supponunt oneribus:
exponunt periculis: ut sciant ad quid
venerint: sicut scriptum est. Amice ad quid ve-
nisti? Ibi fallo: ad solam ciuitatis custodia
ut quantum fatis est procuret: opus est viro
forti: spiritali: fidei. forti: ad propulsandas in-
iurias. spiritali: ad deprehendendas insidi-
as. fidei: qui non que sua sunt querat. Por-
ro autem ad mores honestos vel corrigendi-
dos: quod vtiq; ad decorem pertinet spose: quod
non liquido agnoscat per necessarium fore cum
multa quidem diligentia discipline censuerat.
¶ Eapropter omnia cui hoc opus incumbit oportet
ferueat zelo illo: quo accensus precipu-
us ille emulatores: sponse domini aiebat. Emu-
lor vos dei emulatione: deponendi enim vos
vniuiro virginem castam exhibere christo.
¶ Jam vero quomodo in pascua diuinorum
educet eloquior greges dominicos: pastor ydior-
ta? Sed et si doctus quidem fuerit non sit au-
tem bonus: verendum ne non tam nutriat doctri-
navberi: quam noceat vita sterili. Temere
itaque et in hac parte hoc onus subitur: abs-
que scientia pariter vitaque laudabili. Sed ec-
ce quod non laudamus. Finis indicit ubi non
erat finis. Euocamur in materiam alteram: et
cui hanc cedere indignus angor vndique et
quod egrius feram ignoro auelli ab ista: an di-
stendi in illam: nisi quod vtroulibet simul vtriusque
molesti. ¶ De seruitute: o necessitate. Non quod
volo hoc ago: sed quod odi illud facio. Nota-
te tamen ubi desinimus: ut quam cito in id redi-
re liberum erit: inde mor ordiamur: in nomi-
ne sponsi ecclesie iesu christi domini nostri
qui est super omnia deus benedictus in se-
cula. Amen.

¶ Sermo. lxxvij. De multis pastori-
bus ecclesie et item quomodo spiritus et
aie sanctorum simul cum angelis adiutorio sunt
electis adhuc peregrinantibus.

Ja expediti sumus. Dixi
mus hesterno sermone quales in via
hac qua ambulamus vellemus ha-
bere duces: non quales habemus. Nunc dis-
sentes exprimur. ¶ Non omnes sunt amici spō-
si quos hodie spōse hinc inde assistere cer-
nis: et quod vulgo aiunt. ea quasi ad dextra
revidetur. Pauci admodum sunt qui non quod
sua sunt querant: ex omnibus caris eius. Dilige-
gunt munera nec possunt pariter diligere
christum: quia manus dederunt mamone. Intue-
re quomodo incedunt nitidi et ornati circum
amicivarietatibus: tanquam spōsa procedens
de thalamo suo. Nonne si quodpiam talium res-
pente eminus procedente aspexeris: spōsam
potius putabis: quam sponse custode? Unde
vero hanc illis exuberare existimas rez af-
fluentiam vestium splendorem: mensarum luxuriam:
cogitarem vasorum argenteorum et aureorum: missi-
de bonis spōse? Unde est quod illa pauper et la-
ops et nuda relinquitur: facie miserata. icul-
ta: hispidata: et erangui. ¶ Propter hoc non est
hoc tpe ornare spōsam: sed spoliare. non est
custodire: sed perdere. non est defendere: sed ex-
ponere. non est instruere: sed psituere. non est
pascere gregem: sed mactare deuorare bis-
cete de illis domino quod deuorat plebem meam ut ci-
bum panis. et quod comederit iacob et locum
eius desolauerunt. Et in alio propheta. Peccata
populi mei comedent. Quasi dicat.
Peccatorum precia exigunt: et peccantibus
debitam sollicitudinem non impediunt. Quae
vobis mihi de numero prepositorum qui non
plus iugillet subditorum vacuatis mansu-
is: quam vitis extirpatis? Abi qui orando fle-
crat iram: quod predicet annus placabilem dominus
Leuloza loquimur: grauloza grauius manet
iudicium. Sine causa tamen vel his vel illis imo-
raremur: quia non audiunt nos. Sed et si litteris
istis forsitan mandent ista quod dicimus: dedi-
gaabunt legere aut si forte legerint: mihi
indignabitur: quamuis recti sibi hoc face-
rent. ¶ Propterea relinquam istos non le-
uatores spōse sed veditores: et inquam po-
tius illos a quibus spōsa se inuentam loquitur
Et quidem illorum isti sortiti sunt ministerij lo-
cum: sed non zelum. Successores omnes cupiunt ef-
ferre imitatores pauci. ¶ Vtina tamen vigiles re-
periretur ad curam: quam alacres currunt ad
cathedram. Vigilarer vtiq; solliciter seruan-
tes ab illis inuentam: sibi creditam. Immove-
ro euigilarer pro semetipsis nec sinerent de
se dici. Amici mei et proximi mei adsum me

Sermo. LXXVII.

appropinquauerunt et steterunt. Iusta oino
querimonia: nec ad vllam iustitiam quam ad no-
stram referenda etate. Pars est nostris vi-
gilibus quod non seruauit nos: nisi et perdat.
¶ Alro quippe demersi oblivionis somno ad-
nullum officium combinationis tonitruum exper-
giscuntur: ut vel suum ipsorum periculum expau-
cant. Unde est ut non parcant suis qui non
parcant sibi: perimetes pariter et perentes
¶ Sed enim qui non illi sunt vigilantes: a qui-
bus se inuentam perhibet spōsa? Nepe apostolus
atque apostolice viri. Vere hi sunt qui custo-
diunt ciuitatem. id est eam ipsam quam inuenit
ecclesiam: eo quoque vigilantius: quo nunc tpe
potius grauius periclitantur: conspiciunt: a malo
vitiis domestico et intestino sicut scriptum
est: et iunici hominis domestici eius? Neque enim
pro quavis ad sanguinem restiterit suo de-
relinquit patrocino desitutam: sed pregit
et custodit eam die ac nocte: hoc est inuita
in morte sua. Et si preciosa est in conspectu
domini mors sanctorum eius: non ambigo ego quod
etiam tanto in morte poterit id agant: quam
to in ipsa amplius confortatus est principat
eorum. ¶ Sic ista asseris ait aliquis: ac si ocu-
lis tuis videris ea. Sunt autem ab humanis se-
clusa aspectibus. ¶ Eui ego. Si tu tuorum ocu-
lorum testimonium fidele putas: testimonium dei maius
est. At vero: super muros tuos hierusalem costi-
tui custodes. tota die et tota nocte in perpe-
tuum non tacebunt. ¶ Sed de angelis inquis
id videris. ¶ Non abnuo: omnes sunt admini-
stratorum spiritus. At quis me prohibeat itidem
et de istis sentire: qui potentia quidem minime
tam ipsi angelis ipares sunt: affectu autem
et misericordia nobis forsan germaniores existis
quo natura coniunctiores? Fuge et toleran-
tia eandem passionum ac miseria: in quibus
nos pro tpe adhuc versamur: nihil ne am-
plius miserationis pro nobis vel sollicitu-
dinis operabitur in mentibus sanctis. quod et se-
trahisse per ea. paulo dubio meminerit: Non-
ne illa ipsorum vox est: trahimus per ignem
et aquam: et eduximus nos in refrigerium? Quid?
Ipsi traherunt: et nos in medijs ignibus vel
fluctibus derelinquunt: nec saltem manus por-
rigere dignabuntur periclitantibus filiis? Non
est ita. Bene tecum agit o mater ecclesia: be-
ne tecum agit in loco peregrinationis tue: de
celo et de terra venit auxilium tibi. Qui cu-
stodit te non dormitant neque dormiunt. Cu-
stodes tui angeli sancti: vigilantes tui spiritus et
aie infortis. Non errat qui te ab vtriusque in-
uentam spiritibus senserit ab vtriusque parti-

ter custodiri. Et est huius sollicitudinis ra-
tio quibusque sua: his quidem quod sine te non
consummatur: illis vero: quod nisi de te ad
sui plenitudinem minime restauratur. Nam
quod nesciat sathana cadente de celo: et ei
coplicibus numerum superne multitudinis
parte non modica iminuit: De te itaque om-
nes consummationem expectant: alii numeri
alii desiderij sui. Agnosce proinde voces in
psalmo tuam: me expectant iusti donec res-
tribuas mihi. ¶ Et aduertendum quod non
ista illos: sed illi istam potius iuuenisse refe-
runt. ut que ego suspicor ad hoc ipsum stu-
dij destinati. Nam quomodo predicabunt
nisi mittantur? Denique habes loquen-
tem in euangelij. Ite ecce ego mitto vos.
Et ite predicare euangelium omni creature.
¶ Ita est. illa que rebat spōsum: et spōsum non
latebat. nepe qui in hoc ipsum excitauerat
eam ut se quereret: et dederat illi cor ad pre-
cepta et legem vite et discipline: vltimo modo ef-
set qui instrueret et doceret viam prudentie.
Et misit in occursum eius platorum et re-
gatores quod eaz enutrirerit et firmaret in om-
ni certitudine veritatis: hoc est iudicarent
illi certamque redderent de dilecto quia cri-
tas est quam querit: et quam vere diligit anima
eius. Et reuera quis fidei verusque aie amor
nisi vtiq; is quo vitas adamat? Rationis
sum copos: veritatis sum capax: sed vtiq;
non forem: si amor veri deseruit. Morum quip-
pe ramorum is fructus est: et ego radix. Non
sum securus a securi: si absque eo inueniar.
¶ In illo nimirum nature munere illud diuine
imaginis enitere in signe haud dubius est:
ex quo ceteris presto aiantibus? Unde est quod
audet aia mea ad dulces castosque assurge-
re veritatis amplexus: et sic in amore ipsius
nisi tota securitate ac suavitate quiescere:
si tamen inueniat gratiam in oculis tanti spō-
si: ut dignas reputet que ad hanc pertingat
gloriam immo ipse eam sibi exhibeat non ha-
betem maculam aut rugam: aut aliquid eius
modi. Quam putas esse discernitis quae ve-
dignum pena tantum dei domus: otiosum tene-
re? Verum hoc alias. ¶ Hic vero spōsa quam
quererat minime reperit: et quos non que-
rebat ab ipsis reperta est. Audiat hoc qui
sine duce et preceptore vias vite ingredi non
formidant: ipsi sibi in arte spiritali existen-
tes et discipuli pariter et magistris. Non suf-
ficat hoc etiam coaceruant discipulos sibi:
ceci duces cecorum. Quam multi ex hoc a re-
cto tramite periculosissime aberrasse com-

periti sunt. Mirum ignozantes astutias sa-
thane: cogitationes ipsius: factum est ut qui
spiritu ceperant carne consumarentur: ab-
ducti turpiter. lapsi damnabiliter. Audeat
proinde qui eiusmodi sunt quomodo cau-
te abulent et de sponsa exemplum sumant: que
non prius ad eum quez desiderabat illo mo-
dum valuit pervenire: quam sibi occurreret quoz
magisterio videretur: ad cognoscendum de di-
lecto: certe ad discendum timore dñi. Seduc-
tori dat manum: qui dare dissimulat prece-
ptori. Et qui dimittit oves in pascha ab-
que custode: pastor est: non ovium: sed luporum.
D Hunc iam videam? de sponsa: quomo-
do se dicat inuentam. Nihil enim insuete satis
verbum inuentionis posuisse videtur. Ita tra-
hoc dicit: ac si vno de loco ecclesia venerit.
Venit autem ab oriente et occidit: iuxta ver-
bum dñi. et a cunctis finibus terre. Sed neqz
aliquando congregata est in locum vnum: ubi ab
apostolis seu ab angelis inuentref: deduce-
davel dirigenda ad illum que diliget anima
sua. Fuerit ne prius inuenta quam collecta?
Non: quia nec erat. Quomodo si collecta: si
congregata: si certe quod magis ecclesie
vocabulo copetir conuocata a predicatori-
bus se dixisset: transissem simpliciter: mi-
nime in aliquo cunctabundus. Coadiutores
enim dei sunt: que audire loquentem: qui
non colligit mecum dispergit. Sed neqz hoc
ab re mihi videbitur: si dixerit quis ab eis
fundata siue edificata: siquidem hoc fecerunt
vna cum illo qui in euangelio loquitur: et super
hanc petram edificabo ecclesiam meam: et quae
fundata est supra firmam petram. Hinc vero ni-
hil horum loquens: sed preter solitum quidem p-
hibens se inuentam: cunctari aliquantum nos
facit: atque in suspitionem adducit latere loco
quod sit diligenti? intuendum. Solebam fa-
teor preterire meqz subducere huic scruti-
nio: cui sufficere non sentire. Ceterum remint-
scens in tantis eque dubijs et obscuris: vobis
quidem sursum: corda leuantibus? etiam supra spe-
meam aditum me senserim: pudeat dissidentie
et reprehendens timorem meum: adior: si quidem
temere: quod timide refugiebam. Aderit ut co-
fido solitum adiutorium: quod si minus? apud be-
nivolos tamen auditores non erit ociosus quod vo-
lui. Ex hoc habebit sequens sermo principium
nam presentem hic claudimus. Ipse autem
de vobis ea que dicuntur non solum tene-
re memoriter: sed ardentem diligere: et effi-
caciter adimplere: sponsus ecclesie iesus christus
dñs noster: qui est super omnia deus benedictus in secula.

**Sermo. lxxviii. Quod sponsa id est
ecclesia electorum predestinata est a deo ante se-
cula et preuenta ab eo ex tempore ut quere-
ret eum et conuerteretur.**

D verbu inuentionis si-
bene memini illic stetitimus et hesi-
mus: scrupulosius videlicet audire
tes: quod sponsa a predicatoribus suis se in-
uentam dixerit. porro cause nostre cunctationis
et dubitationis a nobis expresse sunt. et visum
est aliquid esse querendum: sed non in calce ser-
monis quo iam arcuabamur: quod quesitum
est potuit explicari. Quid restat nisi ut du-
bium iam soluam? In explicatioe sa-
cramenti magni (illud loquor quod doctor
genitium interpretatus est in christo et in ec-
clesia sanctum castum: connubium: ipsum est opus
nostre salutis) in eo inquit tres sibi inuicem co-
operantur. deus: angelus: homo. Et deus qui
dem quid non operetur: et curam gerat nu-
ptiarum dilecti filij sui? Ipse vero ac tota vo-
luntate. Et utique per se ipse sufficeret: et abs-
que adminiculo horum: hi autem sine ipso possunt
facere nihil. Ergo quod ex illis adiciunt opus
ministerij huius: non sibi solatiis: sed profectum
quesitum illis. Nam hominibus? quidem meri-
ta locauit in opere: secundum illud dignum est
operari? mercede sua. Et quia unusquisque
secundum propriam laborem mercedem accipit:
et siue qui in fide plantat: siue qui rigat quod
plantatum fuerit. Angelorum autem cum ad salu-
tem humani generis ministerio vti: nonne
facit ut ab hominibus? angeli diligantur? Nam
quia ab angelis homines diligantur inde vel
maxime adueri potest: quod antiqua sue ci-
uitatis damna ex hominibus rescantur: iri: age-
li non ignorant. Nec alijs profecto regi legi-
bus regnum caritatis decebat: quam pijs ipso-
rum qui pariter regnaturi sunt mutuisque
amoris et puris affectibus? in iuicem et
in deum. Est autem in modo operandi differen-
tia multa. per cuiusque nimis operari dignita-
te. Deus nempe facit quod vult sola ipsa faci-
litate volendi sine estu: sine motu: sine preiudicio
loci: vel tempore: vel cause: vel persone.
Est enim dñs sabaoth: qui cum tranquillitate in-
dicat omnia. Est sapientia: disponens omnia suauiter
porro angelus? non absque motu operatur: et lo-
cali quam temporali: sine estu tamem. Homo autem
nec ab estu animi: nec a motu corporis ani-
mum liber est: in operando. Denique cum timore
et tremore suam ipsam iubetur operari
salutem: atque in sudore vultus sui comedere

re panem suum. **D** His ita explicitis: in-
tueri nunc mecum in hoc tam magifico ope-
re nostre salutis. tria esse quedam que sibi ven-
dicat auctor deus: preuenitque in illis omnis
auxiliatores et cooperatores suos: predesti-
natione: creatione: inspiratione. Quorum
predestinatio non dico ab exortu ecclesie: sed
ne a mundi principio quidem: non denique a re-
pore illo vel illo: ante tempora est. Porro
creatio cum tempore: inspiratio iam in tem-
pore fit: ubi et quando vult deus. Sane secundum
predestinationem: nunquam ecclesia electorum pe-
nes deum non fuit. Si miratur hoc infidelis:
audiat quod magis miretur: nunquam non gra-
ta extitit: nunquam non dilecta. Quid ni auda-
cter archanus ille super nos delator consiliozum
aperuit? Paulum dico qui ut multa alia: ita
hoc quoque de diuinitate bonitatis eius? non est
ritus diuulgare secretis: benedixit nos in quod
ens in omni benedictione spiritualium cele-
stibus in christo: sicut elegit nos in ipso ante mu-
di constitutionem: ut essemus sancti et imacu-
lari in conspectu eius in caritate. Et addit.
Qui predestinavit nos in adoptionem filiorum
per iesum christum in ipso secundum prepositum volu-
tatis sue: in laudem glorie gratie sue: in qua
gratificauit nos in dilecto filio suo. Nec du-
bium quin voce omnium electorum ista dicantur:
et ipsi ecclesia sunt. **E** In illo igitur tam p-
fundo eternitatis sinu: antequam in luce opul-
saret huius creatio: quis illam vel bea-
torum spirituum inuenire alio modo valuerit:
nisi si cui ipsa eternitas deus voluerit reue-
lare? Sed et cum tam ad nutum creatis visa
est emeruisse in species formalesque facticias
has atque visibiles: non continuo tamen inue-
ta est aqua? hominum vel angelorum: eo quod non
agnosceret: ymagine terrestri hominis ad-
umbrata: et operata mortis caligie. Sine que
generalis velamine consusiois nemo filiorum
hominum intravit hanc vitam: vno sane excepto que
ingreditur sine macula. Emmanuel is est. que
tamem et ipse ex nobis pro nobis. nostri se induit
maledicti nostrique patris similitudinem: si veri-
tatem. Sic ei habes appuit et similitudine car-
nis peccati: ut de peccato dñaret peccatum
in carne. De cetero vnus omnibus per omnia
stretus est: electis dico et reprobis. Non ei
est dissimulatio. Omnes peccauerunt: et omnes pille
fuerunt eodem portam. Porro hoc itaque
etiam in rebus aditis iam creata existens eccle-
sia nec sic tamem a creatura aliqua inueniri
poterat vel agnosci: miro utroque modo inte-

rim lateres: et intra gremium beate predestinati-
onis: et intra massam misere dñationis. Ceterum
quam celauerat ab eterno predestinans
sapientia: et item creas potentia minime pro-
diderat ab initio: visitans profecto gratia suo
tempore reuelauit. secundum operationem: quam
ideo inspirationem supra nominauit: quod de
sponsi spiritu humanis potentiam quippiam spi-
ritibus fuerit in preparationem euangelij pa-
cis: id est parare dominicam atque euange-
lio glorie eius. ad corda omnium quotquot
erant predestinati ad vitam. Frustra vige-
les laborassent in predicando: si non hec gra-
tia precessisset. Hinc vero euidens veloci-
ter currere verbum: et populorum nationum ad
dñum in omni facilitate conuertit: occurrere et
vnitate fidei tribus et linguis: atque in vna
colligi matrem catholicam terminum terre: co-
gnouerunt de diuinitate gratie que a seculis
abscondite tenebantur in abdito predestina-
tionis eterne: et gauisi sunt eam se inuenisse:
quam ante secula dñs elegerat in sponsam sibi.
Et quomodo opinor clarum sit non ociosum esse
quod se inuentam ab his sponsa testata est: sed
propterea quod se ab ipsis collectam agnosce-
ret: non electam cognitam: non conuersam. Et
nempe asseribenda cuiusque conuersio est. cui
dicere necesse habent vniuersi illi de psalmo:
puerte nos deus salutaris noster. **D** Sed
non sumiliter illi fortasse inuentio congruat.
Immo vero ita est. Non est inuenire dñum. sed
preuenire: et inuentionem preuenitio excludit.
Denique quid inueniat. qui nihil vniquam non no-
uit? Nouit dñs qui sunt eius: ait quidam.
Ipse vero quid? Ego scio ait: quos elegerat a
principio. Plane quam ab eterno presciuit:
quam elegit: quam dilexit: quam condidit: ratio
non erat ab eodem phibere inuentam: preparatam
tamen ab ipso inuentref: fidenter dixerit. Hanc
qui vidit: testimonium perhibuit: et scimus que
verum est testimonium eius. Aidi inquit ciui-
tatem sanctam hierusalem nouam descendente de
celo: a deo paratam tanquam sponsam ornatum
viro suo. Ipse evigilans vnus: qui custodit
ciuitatem. Sed audi ipsum eius preparatorem
veluti digitum eam demonstrantem vigilans: sed
sub typo altero. Leuate oculos vestros atque
videte regiones quia albe sunt tam: id est
preparate ad messem. Et hoc paterfamilias
as operarios inuitat ad opus: quoniam iam sense-
rit sic omnia preparata: ut absque multo suo ipso
labore gloriari et dicere queant: quoniam
coadiutores dei sumus. Quid enim facturi
sunt? Hec se sponsa quisturam: et quod dicitur d

Vide in opatione
luntis: ~

ollecto. Non enim suam queret sed sponsi gloria: quoniam sponsi amici sunt. Et pro hac non multum apud illam laborabit: adest. itaque illi tota deuotione requirit: in tempore preparata est uoluntas eius a domino. Denique nec de illis quicquam loquentibus interrogat de dilecto. et preuenit predicatorum suos: preuenta ipsa: per cunctas et dicens. Illi que diligit anima mea uidistis? Bene perinde se inuenta prohibuit: ab his qui custodiunt cunctantes: que a domino citatis precognita iam se nouerat et preuenit: quatinus illi talem eam inuenirent: non facerent. Sic a petro corneli? et paulus ab anania inuenti sunt: nam ambo preuenti a domino erant et preparati. Quid saulo paratus qui uoce et more supplicii iam clamabat: domine quid me vis facere? Nec minus cornelius quod elemosinis et orationibus suis domino quidem sibi inspirante: promeruit peruenire ad fidem. Inuenit quoque philippus nathanas: sed prius dominus illi cum esset sub ficu uiderat. Que domini uisio: nunquam non preparatio fuit? Et andreas symonem fratrem suum nihilominus inuenisse refert: sed preuisum eam a domino atque prescitum: ut uocaretur cephas quasi fortis in fide. Legimus de Maria quod iuuenta fuerit in utero habens de spiritu sancto. Existimo autem simile quod habere in hac parte sponsam domini matri ipsius. Illi enim et ipsa inuenta esset habens de spiritu sancto nequaquam ab inuentoribus suis tam familiariter requisisset: de eo cuius spiritus est ille. Non sustinuit ut illi effaretur ad quod uenissent: ipsa locuta est: et quidem ex abundantia cordis. Num quem diligit anima mea uidistis? Sciebat quia beati oculi quod uidissent: et admittentes eos quod uiderant atebat. Num uos estis quibus uidere donatum est: que tot reges et prophete uoluerunt uidere: et non uiderunt? Illi uos estis qui meruistis in carne aspicere sapientiam: in corpore ueritatem: in homine deum. Multi dicunt ecce hic est: et ecce illic: sed ego tutius mihi arbitror: fidem accommodare uobis quod manducauistis et bibistis cum eo: postquam resurrexit a mortuis. Et hoc dictum sit de eo quod sponsa sciscitata est uigilibus. Si quoniam minus: supplebitur sermone alio. Illi autem ex hoc uel maxime liquet preuentam fuisse a spiritu sancto: ab his uero qui custodiunt ciuitatem: inuentam compertamque quod uere ipsa sit quae presciuit et predestinauit ante secula deus: preparauitque dilecto filio suo dilectias sempiternas in seculis eternis: ut sit sancta et immaculata in conspectu eius ger-

minans sicut lilius: et florens in eternum ante dominum: patres domini mei iesu christi sponsum si ecclesie: quod est super omnia deus benedictus in secula.

Sermo. lxxix. De amore tenaci et indissolubili quo sponsa tenet sponsum et ut sponsus pro ad synagogam saluandam reuertatur exoprat.

Utrum que diligit anima mea uidistis? **A**mor preceps/ uehemens/ flagrans/ impetuose/ qui preter te aliud cogitare non sinis. fastidis cetera: contemnis omnia preter te: te contentus. Confundis ordines: dissimulas usum: modum ignoras: totum quod oportunitatis: quod ratio: quod pudoris: quod consilij: iudicij: uel esse uidetur: triumphas in te: redigis in captiuitate. En omne quod cogitat ista et quod loquitur te sonat: te redolet. et aliud nihil: ita tibi ipsius et conuenticasti et lingua. **A**it. Illi quem diligit anima mea uidistis? Quasi uero hi sciant quid cogitet ipsa. Quem diligit anima tua de ipso sciscitatis? Et non habet nomen? Que naz uero tu? et ille quis? Et hec ita dixerim propter singularitatem eloquij: et in singulis uerborum incuriam: qua presens scriptura ceteris dissimilis satis apparet. Unde in epythalamio hoc non uerba presanda sunt: sed affectus. Cur ita: nisi quod amor sanctus que totius huius uoluminis uiam constat esse materiam: non uerbo sit estimanda? aut lingua: sed opere et ueritate? Amor ubi loquitur: et si quis horum que leguntur cupit ueritatem adipsi: amet. Alioquin frustra ad audiendum legendum uel amoris carmen qui non amat accedit: quoniam omnino non potest capere ignitum eloquium: frigidum pectus. Quomodo enim grece loquentem non intelligit: qui grece non nouit: nec latine loquentem qui latinus non est: et ita de ceteris: sic lingua amoris ei qui non amat barbara erit. erit sicut es sonans aut cimbali timidis. **I**stius uero (uigiles loquor: quoniam de spiritu et ipse acciperunt et amet) scit quid loquitur spiritus: et amoris uocibus optime compositis sibi in promptu habet respondere in simili lingua id est studiis amoris: pietatisque officijs. **D**e neque ita in breui edocet emitunt: de eo quod querit ut dicat. Paululus cum pertransisset eos inuenti que diligit anima mea. Bene paululus: qui uerba abbreviatu fecerunt ei: symbolus fidei tradentes. Et quod sequitur tale est. **O**portebat quidem sponsam transire per eos

per quos cognosceret ueritatem: sed tamen transire. Illi enim transisset et ipsos: non inuenisset que querebat. Atque hoc ipsius suauis ab illis non ambigias. Non enim predicabant semetipsos: sed dominum suum iesum. quia absque dubio et supra ipsos est et ultra. **A**nd et ait. Transite ad me omnes qui concupiscitis me. Non suffiebat transire: pertransire doceat. Siquidem pertransierat quem uestigabat. **N**on modo enim de morte ad uitam transierat: sed pertransierat ad gloriam. Quid ni etiam hac oportuit pariter pertransire? Alioquin non poterat apprehendere: que non per eadem uestigia sequeret quocumque ierat. **E**t ut quod dico clarius sit: si uis me? iesus surrigit: quidem a mortuis: sed ad celos sursum ascendisset: non poterat dici de eo quod pertransierat: sed transierat tamen: ac per hoc sponsam illam que retem transire solummodo oporteret: non pertransire. **I**lli uero quae iam resurgendo transierat et adiecerat pertransire: utique ascendendo: merito se etiam ista non transisse: sed pertransisse prohibuit: que hanc fide quidem et deuotione ad celos usque secuta est. **I**gitur credere resurrectionem transire est: credere etiam ascensionem pertransire. **E**t forte ut dixisse me memini die altera cum tractar emouerat illam istam non nonerat. Ergo quod sibi uocaret instructas: ab illis: quod scilicet qui resurrexerat etiam ascendisset: ascendit et ipsa pariter: hoc est pertransiit et inuenit. Quid ni inuenit pertinens me: ubi ille corpore est? Paululus cum pertransisset eos. **E**t bene eos: nam tam ipsos quam cetera membra sua que sunt super terram caput nostrum punctis precessit uobus atque transcendit: resurrectione uel iam diximus et ascensionem. **E**t enim primitie christus. **A**d si ille precessit: et fides nostra. **U**bi enim illa est non sequeret? Si ascenderit in celum: ipsa illic est: si descenderit in infernum adest. **E**t si sumpsit pennas suas uiluculo et habitauerit in extremis maris: illuc ait manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. **N**onne denique secundum hanc omnipotens et summe bonus pater sponsi consuecitauit et cōsedere nos fecit in dextera sua? **A**tque hoc pro eo quod dixit ecclesia quia pertransiit eos. quoniam et semet pertransiit: fide itans: quo nec ubi re ipsa peruenit. **A**rbitror et illud planum: cur se pertransiit potius quae transiit dicere maluit. **E**t nos transiamus ad ea que sequuntur. **T**enui eum nec dimittam donec introduca illi in domum matris mee: et in cubiculum genitricis mee. **I**ta et ex tunc et de-

inceps non deficit genus christianum: nec fides de terra: nec caritas de ecclesia. **T**enerunt flumina: flauerunt uenti et impegert in eam et non cecidit: quod fundata esset supra firmam petram. **P**etra autem est christus. **I**taque nec uerbo sitate philosophorum: nec cauillatōibus hereticorum: nec gladius persecutorum poruit ista aut poterit aliquando separari a caritate dei que est in christo iesu: adeo fortiter tenet que diligit anima sua: adeo illi adherere deo bonum est. **S**lutio bonum est. **A**it ysaias. **Q**uid hoc te nactus glutino: quod nec aquis eluif: nec uentis dissoluit: nec scindit gladius: **D**eique aque multe non potuerunt extinguere caritatem. **T**enui eum nec dimittam. **E**t sanctus patriarcha. **N**on te inquit dimittam: nisi benedixeris mihi. **I**ta ista est non uult dimittere. et forte magis quam patriarcha id non uult quia nec pro benedictione quidem. **S**i quidem ille benedictione accepta dimisit eum: **H**ec autem non sic. **N**olo inquit benedictionem tuam: sed te. **Q**uid enim mihi est in celo: et te quid uolui super terram? **N**on dimittam te: nec si benedixeris mihi. **T**enui nec dimittam. **H**ec autem forsitan ille teneri uult: cum phibeat dicens. **D**elicti mee: esse cum filiis hominum. **Q**uique pollicens ait. **E**cce ego uobiscum sum omnibus diebus: usque ad consumationem seculi. **Q**uid hac copula fortius: que uerba uorum tam uehementer uoluntate firmata est? **T**enui cum inquit. **S**ed nihilominus teneat ab eo: cui alibi dicit. **T**enuisti manum dextera mea. **Q**ue tenetur: et tenet: quomodo iam cadere potest? **T**enet fidei firmitate: tenet deuotōis affectu. **A**t nequaquam diu teneret: si non teneret. **T**eneretur autem potest et in mia domini. **T**enui eum nec dimittam: donec introduca illum in domum matris mee. et in cubiculum genitricis mee. **M**agna ecclesie caritas: que ne emule quidem synagoge suae delicias inuidet. **Q**uid benignum? ut que diligit anima sua: ipsius concitare parata sit et iumice? **N**ec mirum tamen quod salus ex iudeis est. **A**d locum uero de extera reuertat saluato: ut relique israel salue fiant. **N**on rami radici: non matri filij ingrati sint. **N**on filij matri quod de eius surere uerbibus. **T**eneat itaque ecclesia firmis. salutem quam inuadea perdidit: ipsa apprehendit. donec plenitudo gentium introeat: et sic omnis israel saluus fiat. **U**elit in cōmunem uenire salutem: que sic ab omnibus capit: ut nil in singulis minuat. **A**tque hoc facit: et plus. **Q**uid plus? **A**d et nomen sponse illi optat et gratiam. **P**ropterea super salu-

fidei catolice
mitas: ~

nalitas homo: cū tñ nec coruū sine nigredi
ne/ nec sine candore niuem: nec hoīem qui
nō rīsbilis sit r ratiōalis vnq̄ repias. Ita
r aīa r aīe magnitudo. etī īeparabiles: dī
uerse tñ ab inuicē sunt. Quomodo nō dīuī
se: cū hec in subiecto: illa subiectū r substan
tia sit: Sola summa et icreata natura q̄ est
trinitas deus: hanc sibi vēdicat meram sin
gularē suē essentīe simplicitatē: vt non
aliud r aliud: nō alibi quorū r alibi: s; ne mo
do quidez r modo iueniatur in ea. Mēpe in
semet manēs: q̄d habet est: et quod est sem
per r vno modo est. In ea r multa in vnū: r
diūsa in idem redigūtur. vt nec de nserosī
tate rerū sumat pluralitatē: nec alteratio
nē de varietate sentiat. Loca oīa cōtinet: r
queq; suis ordinat locis: nūq̄ cōtēta loco
rū. Tēpora sub ea trāseunt: nō ei. Futura
nō expectat: p̄terita nō recogitat: p̄ntia nō
experit. **D** Recedāt a nobis charissi
mi recedāt nouellimō dyaletici: sed hereti
ci q̄ magnitudinē qua magn⁹ est de⁹. et itē
bonitatē qua bonus: sed r sapiam qua sapi
ens: r iusticiā qua iustus: postremo diuini
tate qua deus est: deū nō esse impīssime dī
spūāt. Diuinitate īquīlūt deus est: sed diuī
nitas nō est de⁹. **F**orsitan nō dignat de⁹ ef
se: que tāta est vt faciat deū. Sed si de⁹ non
est: q̄d est? Aut enī de⁹ est: aut aliqd q̄d nō
est deus: aut nihil. Et quidē nō das deū ef
se. Sed ne nihilū quidem vt opinor dabis:
quā vsq; adeo necessariaz deo esse fateris:
vt nō modo absq; ea deus esse nō possit: sed
ea sit. **D** s; si aliqd est q̄d nō est de⁹: aut mi
nor erit deo: aut maior: aut par. At q̄ modo
minor: qua deus est: Restat vt maiorē fate
are: aut parē. Sed si maior: ipsa est summa
bonū nō de⁹. Si par: duo sunt summa bona
nō vnū. **D** vt rīq; catholicus refugit sen
sus. **C** Jam de magnitudine. bonitate: iu
sticia. sapiāq; idem per oīa: q̄d de diuinitate
sentim⁹. Anū in deo sunt. et cū deo. Hec
enī aliūde bonus: quā vnde magn⁹: nec ali
unde iustus: aut sapiēs: q̄ vnde magnus r
bonus: nec aliūde deniq; simul hec oīa est:
quā vnde deus: r hoc quoq; non nisi seipso.
C Sed dicit heretic⁹. **Q**uid? Deū diuini
tate esse negas? **H**ō. sed eandē diuinitatez
qua est deū nihilomin⁹ assero: ne deo excel
lētius aliqd esse assentiar. **H**ā et magnitu
dine dico magn⁹: sed q̄ ipse est: ne mai⁹ ali
quid deo ponā: r bonitate fateor bonū: sed
nō alia quā ipse est: ne meli⁹ ipso aliqd mibi
vidēar iuenisse: et de ceteris in hūc modū.

error g. lib. 1. ~

Securus r libēs pergo in offensa (vt alīc)
pede in ei⁹ sententiā q̄ dicebat. **D**e⁹ non nisi
ea magnitudine magnus est: q̄ est q̄d ipse.
Alioqn̄ illa erit maior magnitudo: quā de
us. **A**ugustin⁹ hic est validissim⁹ malle⁹ he
retico: ū. Si q̄d itaq; de deo. pp̄rie dici pos
sit recti⁹ r grūētiusq; dicit: de⁹ est magni
tudo: bonitas: iusticia: sapiā: q̄ deus est ma
gnus: bon⁹: iustus: aut sapiēs. **H**ā nō īmeri
to nuper in cōcilio q̄d papa eugen⁹ r emīs
celebrauit: tā ipsi q̄ ceteris epīs perūsa vi
sa est: r oīno suspecta expositio illa in libro
gilberti epī pictanēsis: quo sup̄ xba boetij
de trinitate sanissima quidē atq; catholi
ca mētatabat hoc modo. **P**ater est veritas
id est ver⁹. **F**ili⁹ est veritas. id est ver⁹. **S**pūs
scūs est veritas. id est ver⁹: et hi tres simul
nō tres veritates: sed vna veritas. id est vn⁹
verus. **D** obscurā p̄uersamq; explanatio
nē. **Q**uā verius sanusq; p̄ r rarius ita dī
risset. **P**ater est ver⁹. id est veritas. fili⁹ est
ver⁹. id est veritas. spūs scūs est ver⁹. id est
veritas: et hi tres vn⁹ verus: id est vnā veri
tas. **D** quidē fecisset: si sc̄m fulgentiū dī
gnare īmitari. q̄ ait. **E**na d̄ppe veritas vnī
us dei: imō vna veritas vn⁹ deus: non patit
seruitiū atq; culturā creatori: creatureq;
p̄iūgi. **B**on⁹ corrector qui d̄cissimē de ve
ritate loqueret: q̄ pie catholicēq; sentiret
de x̄ar mera diuīe simplicitate (substantie: ī
q̄ nihil eē possit q̄d ip̄a n̄ sit: r ip̄a de⁹. **Q**uā
quā manifesti⁹ in nōnullis alijs locis a re
ctitudine fidei liber ille p̄fari epī vltus ē
discerepare: quorū verbi causa adhuc vnum
pono. **H**ā dicere auctore cū dicit de⁹ deus
de⁹: p̄tinet ad substantiaz noster omētor
tūlit: nō que est: sed qua est. q̄d absit vt as
sentiat catholica esse. videlicet substantiam
vel aliquā oīno rem qua de⁹ sit r que nō sit
deus. **C** Sed hec minīe iā r rra ip̄sum loq;
mur: d̄ppe qui in eodē p̄uentu sentētie epō
rū hūlīter ac quiescēs: tā hoc q̄ cetera di
gna reprehēssione inuēta: pp̄rio ore dāna
uit. sed p̄pter eos q̄ adhuc libz illuz cōtra
applicūtiq; p̄mulgarū ibidē iter dictū trā
scribere r lectitare ferūtur (contētiōs⁹ p̄l
stētes sequi ep̄m in q̄ ipse nō stetit: et erro
ris quā correptiōis mḡm habere malen
tes). **H**ō solū aūt: sed r p̄pter vos occasiōe
accepta de differētia imaginis r aīe que
ad imaginē facta est: opere p̄eciū credidi
excursum hūc facere. vt si qui forte ex aq;
furrinis que dulciores vidētur aliqñ aliqd
biberint: sumpto anthidotho euomant il

Sermo. LXXXI

lud: r purgato mētis stomacho ad id q̄d s; p̄
pmissionē nostrā dicendū de silitudine su
perest accedētes: puriora iā in gaudio non
de n̄ris hauriant: sed de fontib⁹ saluaroris
spōs̄ hac esse dñi n̄ri iesu christi. qui est sup
omnia deus benedictus in secula. Amen.
C Sermo. lxxxi. Qualiter aīa verbo
dei sīatur per simplicitatē essentīe: immor
talitatē: et arbitrij libertatē.
C Uesitum ante de affini
tate aīe ad verbū: atq; id quidem
necessarie. **Q**ue enī cōuentio tan
te maiestati r tāte paup̄tati: vt mox r amo
re spōsoz veluti ex equo sese p̄plecti referā
tur sublimitas illarū illa hūilitas: **H**ā si ve
re id dicimus: valde leta fiducia est: si falso
valde puniēda audacia. **P**ropterea ergo
de cōueniētia horū querēdum fuit: que qui
dē iā multa inuēta est: sed nō oīs. **Q**uis ei
vel nimis hebes nō videat: quaz se e vicino
respiciāt imago r q̄d ad imaginē est: **Q**uo
rū vt q; vnū vnī / r alterū alteri sermo si re
colitis assignauit hestern⁹. **H**ec de imagi
ne tantū: etiā de similitudine demonstrata
ibidē pp̄inq̄tas est: nisi q̄d ipsa similitudo ī
quovel in quib⁹ potissimū p̄stet necdū a no
bis est declarati. **C** Age iā intēdamus de
clarationi huic / vt quo aīa plen⁹ suā agno
scet originē: eo ampli⁹ erubescat. vitā habe
re de generem. Immo vero q̄d p̄cōuiciatū
deprehēderit in natura / studeat reformā
re in dicitur: vt digno suo genere dei quidē
munere sese regens ad amplex⁹ verbi fidē
ter accedat. **A** **A**duertat igit ex hac
diuine īgenuitate similitudinis inesse sibi
illā sue substantie naturalē simplicitatem: q̄
hoc est illi esse q̄d viuere: r si nō q̄d bene: q̄d
ve beate viuere: vt sit similitudo: nō equali
tas. **G**radus pp̄inquo: grad⁹ tñ. **H**ec ei
vnus excellētie paris ve fastigij sunt / hoc
habere esse: q̄d viuere: et item habere hoc:
esse: q̄d beate viuere. **E**rgo si verbi est illud
p̄pter sublimitatē: hoc aīe. p̄pter similitu
nē (salua quidē eminētia verbi) palaz est af
finitas naturarū: palam aīe p̄rogatiua
Est vt q̄d dicitur plantus fiat: soli deo. id est
nō modo ad bene esse. atq; hoc p̄imū et purissi
mū simplex. **S**cōm autē simile est huic: vi
delicet habere esse q̄d viuere: atq; hoc aīe
est. **E**x hoc et si īferiori gradu ascēdi potest
nō modo ad bene esse etiā ad beate viuēdū
nō q̄d vel tūc sit hoc esse: q̄d beatū esse: illi q̄
eo puenerit: quatin⁹ ita gloriē p̄ similitu

dine vt tñ. p̄ disparitate habeat semp: vn
de oīa ossa eius dicāt. **D**ñe q̄s similis tibi?
Bonus tñ aīe gradus: ex quo et solo ad be
atū ascēdit vitā. **C** **S**unt nanq; viuētia et
horū ḡna duo: q̄ sentiūt et que nō sentiunt
Porro īsensibilib⁹ sensibilia p̄feruntur:
atq; vtrīq; vita qua viuūt et sentiūt. **H**ō sta
bunt pariter in gradu vno vitā r viuēs: mul
tominus vitā q̄ sunt sine vita. **S**ira aīa est
viuēs quidē: sed nō aliūde quā seip̄sa. ac p̄
hoc nō tam viuēs quā vita. vt p̄ op̄ie de ea
loquamur. **I**nde est q̄d infusa cor: pot̄iuit
ficat illud: vt sit corpus de vite p̄ntia nō vi
ta: s; viuēs. **A**nde liquet ne viuō quidē cor
pot̄iuit viuere esse: q̄d esse: cū esse r m̄iū se vi
uere possit. **M**ultomin⁹ que vite expertia
sunt: ad hūc gradū assurgēt. **S**ed nec omē
q̄d vita dicit vel est p̄tinuo valebit p̄tinge
re hūc. **E**st pecoriū: est r arbor vitā: sensu al
tera vigenz: altera carēs. **E**t neutri tñ id
est esse: q̄d viuere est. cū vt q̄dem multorum
opinio est ante in elūētis quā vel illa ī mē
bris: vel ista in ramis exiterint. **A**t scōm
hoc cū desinūt viuificare: simul viuē cessant
sed nō et esse. **S**oluūtur parit̄ et dissoluūt.
tanq̄ nō alligate tñ: sed r colligate. **H**ec
enī vnū simplex est queq; harū: sed ex plu
rib⁹ p̄stans. r p̄pterea nō redigūt in nihil:
sed dissilūt in partes vt ad sūū q̄d q; recur
rat p̄ncipiū. verbi causa aer ad aerē: ignis
ad ignē: r reliqua in hunc modū. **H**equa q̄
igif talivire idē esse: r viuere est: q̄ est r quā
do nō viuūt. **P**orro nihil horū q̄bus nō hoc
esse q̄d viuere sit: ad bene beateq; viuēdūz
q̄nq; p̄ficiet vel emerget. **Q**uipe q̄d ne
q; in hūc inferiorē gradū potuit puenire.
S **S**ola q̄ in ipso stare cognoscit aīa ho
minis in eo dignitatis creata est: vita aīe
ta: simplex a simpli: i: imortalis ab imortā
li: vt nō sit longe a summo gradu: vbi se; id
esse q̄d beate viuē est: in q̄ sol⁹ stat beat⁹: et
sol⁹ potēs rex regū r dñs dñantiū **A**ccipit
itaq; in sui p̄ditione aīa: et si non esse: posse
tñ esse beata: summo p̄inde ḡdui quantū li
cet appropriās. nō p̄tingens tñ. **H**ec enīz
vel ipsi (vt supra dixim⁹) hoc erit aliqñ esse
q̄d beatū esse: nec quā beata erit. **F**atemur:
silitudinē: equalitatē rensum⁹. **E**rbi cau
savita de⁹. vita r aīa est. **S**imilis q̄dē: sed
dispar. **P**orro similis q̄d vita: q̄d seip̄sa vi
uēs: q̄d nō tñ viuēs: s; r viuificās: sicut et
ille: hec oīa est. **D**ispar: q̄d vt nisi creata ab illo si ef
fēt: sic nisi ab ip̄o viuificata nō viuēret. **H**ō
o. i.

incipiunt nichil

viveret dico: sed spūali vita: non naturali. Nam naturali quidē etia: que non spūali: vivit: immortaliter vivat necesse est. Et qualis vita in qua satius foret. nō nasci. qm̄ nō ab ea mori: Mors potius est. ideo grauior quia peccati nō nature. Deniq; mors peccatorū pessima. Ita ergo que scōm carnē vivit aīa: vivens mortua est. quippe cui bonum erat omnino non vivere. q̄ si vivere. A qua nimitz vitali q̄daz morte minie vnq̄ resurget: nisi per verbū vite. imo per verbū vitā: vivente vtiq; vivificante. Alias autē immortalis est aīa: in hoc nihilomin⁹ verbo similis quidē: sed nō equalis. Itā in tantuz superexcellit imortalitas deitatis: vt apostolus dicat de deo qui solus habet imortalitatem. Quod ego reor pro eo dictū: quod solus sit natura incōmutabilis deus. q̄ ait. Ego dñs et nō mutoz. Aīa nāq; et integra imortalitas taz nō recipit mutationē: quā nec finem: quod oīs mutatio quedā mortis imitatio sit. Omne etenī quod mutat: dum venio ad aliud transit esse: quodāmodo necesse est moriatur quod est: vt esse incipiat quod nō est. Quod si tot mortēs: q̄t mutatio nes: vbi immortalitas? Et huic vanitati subiecta est ipsa creatura nō volens: sed ppter eum qui subiecit in spe. Aīam imortalis aīa est: qm̄ enī ipsi libitvita sit: sicut nō est quo cadat a se: sic non est quo cadat avita. Aīa cum cōstet suis affectibus mutari eam agnoscat ita se deo imortalitate similem: vt sciat sibi deesse non modicā imortalitatis partē soli cedens absolutā pfectāq; imortalitātē: apud quē non est tranimutatio nec vicissitudinis obūbratio. Et nō medio crīs tamē aīe dignitas presētī dispuratione cōpta est: q̄ gemina quadā vicinitate naturę verbo appropriare videt: simplicitate essentie. et ppetuitate vite. Sed enī ad huc vnū occurrit: quod minie pteribo. nec enī min⁹ insignē: similē ve minus verbo aīam facit et forte etiā plus. Arbitriū libertas hec est plane diuinū quiddā pfulgēs in aīa: tanq̄ gemīa in auro. Et hac nēpe in est illi inter bonū quidē et malū: nec nō inē vitā et mortē: s; nihilomin⁹ inē lucē et tenebras: et cognitio iudicij: et optio eligēdi. Et si qua sūt alia q̄ similē circa animi habituz sese e regiōe respicere vidēant: nihilomin⁹ inē ipa cōsori: quiddā arbitriū aīe ocul⁹ dīu dicat et discernit: sic arbitriū discernēdo: ita in eligendo liber. Unde et libez nōmīa arbitriū: q̄ liceat verari in his p arbitrio vo

atq; in corpore aīa: corrumpit: ~

similē dignitas: ~

lūtatis. Inde hō ad pmerēdū potis. Omne etenī q̄ feceris bonū malū ve. q̄ quidem nō facere libez fuit: merito ad meritū reputatur. Et vt merito laudat nō is tantū q̄ potuit facere mala et nō fecit: sed et qui potuit nō facē bōa et fecit: ita malo nō carz merito tā is q̄ potuit nō facē mala et fecit: q̄ potuit facē bōa: nec fecit. Abi at nō ē libtas: nec meritū p: optea q̄ sūt carētia rōe aīa: nihil merent: qz sicut deliberatiō: et libertate carēt. Sensū agunt: ferunt impetu: rapiuntur appetitu. Neq; enī iudicij habent q̄ se dūdicēt sive regant: sed ne instrumētū quidē iudicij: ad est rationē. Inde est quod nō iudicant: qz nō iudicāt. Quonā q̄ppe ratione ab his ratio extigatur: quā nō accēperunt. D Dācyū a natura solus hō non patitur: et ideo solus iter aīantia liber. Et tñ iterueniēte pctō patit quā dā vīz et ipē: sed avolūtate nō a natura: vt ne sic quidez igenita libertate pūct. Et enī volūtariū et libez. Et quidē pctō factū vt corp⁹ quod corrūpitur aggrauet aīam: sed amore non mole. Itā quod surgere aīa per se taz nō potest: que per se cadere potuit: volūtas i causa est: que corrupti corp⁹: vitiatō acvitio so amore lāguēscēs et iacēs. amorē parit iusticie nō admittit. Ita nescio quo prauo et miro modo ipa sibi volūtas pctō quidē i de terius mutata. necessitatē facit: vt nec necessitas cū volūtaria sit excusare valeat: voluntatē: nec volūtas cū sit illecta excludere necessitatē. Et cū necessitas hec quodāmodo volūtaria. Et fauorabilis vis quedā pmedō blandiēs: et blādiendo pmedēs. vnde sese reavolūtas vbi semel peccato cōsenserit: nec excutere iam p se: nec excusare ratiū vllaten⁹ de ratiōe queat. Inde querula illa vox veluti gemētis sub onere necessitatis huius. Dñe (inquit) vim patior responde p me. Sed rursus sciens qd nō iuste causare adūsus dñm: cū volūtas sua ipsi⁹ potius in causa foret: attende quid secutus intulerit. Quid dicā aut qd respōdebit mihi cū ipse fecerim? P: remebat iugo. nō alio tñ quam volūtarie cuiusdā seruitutis. et erat p seruitute quidē miserabilis: s; p volūtate excusabilis. Volūtas enī est: que se cū esset libera seruā fecit peccati: pctō assētiēdo. volūtas nihilomin⁹ est que se sub pctō tenet volūtarie seruēdo. Cū tūc quid dicat: ait aliquis mihi. Tu volūtariū dicit qd taz necessariū cōstat esse: Aīa quidē est. q̄ volūtas se ipsa addixerit: sed nō ipsa se retinet:

Sermo. LXXXI.

magis retinet et nolēs. Bene hoc saltez das: quia retinet. S; vigilāter retine: volūtate esse quā retinet liberis. Itaq; volūtate rem volentē dicit: Itō vtiq; volūtatis retinetur nō volēs. Volūtas enī volētis est: nō nolentis. Quod si volēs retinet: ipsa se retinet. Quid ego dicit aut quid respondebit ei: cū ipsa fecerit? Quid fecit? Seruā se fecit. Unde dicit. Qui facit pctū: seruus est peccati. Properea cū peccauit (peccauit at cū pctō obedire decreuit) seruā se fecit. S; sit libera: si non adhuc facit. Facit autē in eadem seruitute se retinēs. Neq; enī non volēs volūtas tenet: volūtas enī est. Ergo qz volēs seruā se ipsa nō modo fecit: sed facit. Merito p inde quod sepe memorādū ē qz respōdebit illi cum ipa fecerit ipa et faciat? Sed nō me inq; dō credē facies necessitate quā patior: quā in memetipō experio contra quā et assidue luctoz. Abi nāz queso hanc necessitatē sentis? Nōne in volūtate? Non ergo parū firmi vis: quod necessario vis. Multū vis qd nolle nequeas: et ne multum oblectās. Porro vbi volūtas: et libtas. Quod tñ dico de naturali nō de spiritali: quia libertate vt ait apłus xp̄us vos liberauit. Nam de illa idē ipē dicit: vbi spūs: ibi libertas. Et Ita aīa miro qdam et malo modo sub hac volūtaria quadā ac male libera necessitate et ancilla tenet et libera: ancilla ppter necessitatē: libera ppter volūtatem. et (quod magis mirū: magisq; miser ē) eo rea quo libera: eo que ancilla q̄ rea: ac p hoc eo ancilla quo libera? Miser ego homo quis me liberabit a calūnia huius pudēde seruitutis? Miser: sed liber. Liber quia homo: miser qz seru⁹. Liber qz similis deo: miser quia cōtrarius deo. Custos hoīz quare posuisti me cōtrariū tibi? Posuisti enī: cū nō phibuisi. Alioqn ipē me posui et factus sum hostimetipī grauis. Quā iustissime qdem vt hostis tuus hostis sit me⁹: et q̄ tibi repugnat mihi. Ego vero qui tibi: ego qui mihi met cōtrari⁹ factus sum. atq; in membris meis inuenio qd tradicat et mēti mee: et legi tue. Quis me liberabit de manibus meis? Itō enī qd volo hoc ago: sed me non alio phibēte. Et quod odi illud facio: s; me nō alio cōpellēte. Atq; vrinā phibitio hec. et hec pūllio ita esset violētā: vt nō esset volūtaria: forsitā enī sic possem excusari: aut certe ita esset volūtaria: vt nō violenta: profecto enī sic posset corrigi. Itāc vero nūq; exitus misero patet quē volūtas (vt dixi)

excusabilē: et icorrigibilē necessitas facit. Quis me eripiet de manu pctōris: et de manu ptra legē agētis? Iniq; Querit quis de quo querat? De me. Ego ille peccator: ille exlex: ille iniquus. Pctō: qz peccauit. Exlex: qz volūtate pūllio agere ptra legē. Itā mea volūtas ipa est: lex in mēbris meis: legi diuine recalcitrās. Et qm̄ lex dñi lex mentis mee sicut scriptuz est lex dei eius in corde ipsius: per hoc et mihi ipi mea ipsius voluntas ptra iūctā que est iniquitas maxima. Cui enī nō iniquus: q̄ mihi sū. Qui sibi neq; ait. cui bon⁹? Fateor: nō sūz bon⁹: qz nō est in me bonū. Cōsolabor me tñ: qz et sanctorū vox ista est. Scio quia nō est in me bonū inquit. Discernit tamē quod dicit in se. i carnis sue iter ptrans: ppter tradictōriā legē que in ea est. Itā habet legē et in mēte eaq; melior. An nō lex dei bona? Qd si mal⁹ propter legē malā: quomodo nō ppter bonam bon⁹? An mala sua est que est in carne sua. et ideo de mala malus: et minime bonus de bona? Itō est ita. Lex dei eius in mēte ipsi⁹ atq; ita in mēte vt sit et mētis. Testis ē ipē: qui ait. Inuenio aliā legē in mēbris meis: repugnantē legi mentis mee. Itā quid sūsi quod carnis sue est: et nō suum quod mētis sue est? Ego dico: et plus. Quid nō dicā: qd idem ipse magister dicit? Itāz mēte quidē seruiens legi dei: carne autē legi peccati. quid magis sūsi fateat evidenter ostendit. quod malū quod in carne est: ita a se alienū censet: vt dicat. Itaq; iam nō ego opoz illud: s; quod habitat in me peccatū. Et ideo fortassis signāter aliam dixerit legē inuēntaz in mēbris suis: quod alienā hāc et quasi aduentitiā reputaret. Unde adhuc ego aliquid audeo āplius: haud temere quidem. Paulū videlicet nō iam malū ppter malū qd in carne habet: magis aut bonū ppter bonū quod in mēte habet. An nō bon⁹. qui cōsentit legi dei: qm̄ bona est? Itā et si itidez fateat seruire legi pcti: carne hoc facit non mēte. Cū autē mente quidē seruiat legi dei. carne at legi pcti: quid nā potissimū horū paulo iputandū putes: tu videris: nā mihi fateor facile psuasū: quod mētis quā quod carnis est: plurius esse. Non solū mihi: sed et ipsi paulo vt iam dictū est. qui ait? Si autē qd nolo illud facio: nō ego opoz illud: s; qd habitat in me pctū. Sed de libertate ista sufficiat. In libello quē de gratia et libero arbitrio scripsi: diuersa fortassis de ymagie et similitudie disputata legunt.

fed vt arbitror: nō adūsa. Registis illa: ista audistis: que nā magis p̄betis vestro iudicio derelinq̄. Vel si qd̄ melius vtr̄sq̄ sapi- tis: in hoc gaudeo et gaudebo. Et quomo- do illa se habeāt: tria quedā in p̄ntia: ū pre- cipua p̄mēdata tenetis. simplicitatē. imor- talitatē. libertatē. Et hoc vobis liquido ap- parere iā arbitror: aīam pro ingenua atq̄ p̄genua simplicitate q̄ in hīs tā eximie cla- ret: nō parua cū verbo habere affinitatem. sp̄so ecclesie iesu xpo dñs nostro: q̄ est sup̄ omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo. lxxij. Qualiter aīa similis deo manēs: per p̄ctm̄ tñ dissimilis facta est in simplicitate: imortalitate: et libertate.

Quid vobis videtur. Pos- sumus ne iā regredi ad exponendi ordinē vnde digressi sum⁹: q̄a parz p̄p̄nquitas verbi et aīe. p̄ qua vtr̄q̄ demō- stranda digressio ipsa facta est: p̄ ossem⁹ vt mihi videat nisi parz qd̄ dubietatis in hīs q̄ dicta sunt adhuc residere sentire. Nil su- rari volo. Nō libēter p̄tereō: qd̄ vobis vti- le purē. Et q̄modo id audeā: de hīs p̄sertz que nobis accipio. Scio hoīez aliqd̄ aliqñ inter loquēdū ex hīs q̄ suggerēbat sp̄s (et si nō iñdēt: min⁹ tñ fidēt aīo) retētantēz et refuantē sibi: vt haberet qd̄ diceret denuo tractatur⁹. et ecce vox ad eū (vt quidē eiv- sum est) donec istud tenebis: aliud nō acci- pies. Quid si retinisset: nō. p̄uidēdo sue i- opie: sed fratris p̄fectib⁹ inuidēdo: Nōne merito et hoc ipsum qd̄ videbat habere au- ferret ab eo: Quid quidē lōge a seruo vō semp̄ faciat de⁹: sicut semp̄ fecit. Sic mihi iugiter abūdare dignē fons ille idēficiēs sapie salutaris: q̄modo sine iudicio vobis cō- municauit et refudit: q̄cquid mihi i fundē ha- ctenus dignat⁹ est ipse. Si ego vos fraudo: a quo iā nō verear ipse fraudari: Me a deo quidē. A Est itaq̄ in hīs q̄ dicta iunt aliqd̄ qd̄ vt vereor ego/ offend. culū dare q̄ at: si nō p̄planēt. Et ni fallor sunt de hīs tā- tib⁹ q̄bus iā scrupulū mouit qd̄ dicere volo. Tria illaverbū sicut quā aīe assignaui mus: imo qua iñgnitā aduertim⁹: recoli- ne qd̄ etiā i eparabili inesse illivisa fuerit nobis: Id qd̄ videat aliqd̄ scripturaz te- stimonij obuiare: vt vbi ḡra est illud i psal- mis. hō cū in honore esset nō itellexit. p̄pa- rat⁹ est iumētis iñsp̄tib⁹ et sibi fact⁹ est il- lis. et item illud. mutauerūt gloriā suā in si- militudinē vituli comedētis fenū. sed et qd̄

hypodisgnit:

aperte dictū est in p̄sona del. existimasti in- que: qd̄ vero tui similis. et plerazq̄ alia: que similitudinē dī in hoīe post p̄ctū deletā cō- corditer asseuerare videtur. Quid ergo dicem⁹ ad hęc. Tria illa min⁹ in deo esse et sic alia querēda in quib⁹ similitudinē as- signem⁹: aut esse quidē in deo. sed nō in aīa et ne sic quidē in hīs similitudinē inueniri: aut esse i aīa. s̄ posse etiā nō iesse: ac p̄ hoc nō inseparabilia esse: Abstr. et in deo et in aīa sunt: et semp̄ insunt. nec est qd̄ nos ali- quid horz dixisse peniteat: ita totū subnitū est indubitata et absolutissima x̄itate. S̄z qd̄ scriptura loquit de dissimilitudine factā nō q̄a similitudo ista deleta sit loquit: s̄z q̄a alia superducta. Nō plane aīa natiua se ex- uit formā: sed superinduit peregrinā. Illa addita: nō ista perditā est: et q̄ superuenit. ob- scurare ingenuitā potuit: sed nō extirpare. Vnde obscuratū est iñsp̄tib⁹ cor illoz: ap̄tus ait. Et p̄pheta. Quomodo obscura- tū est aurū: mutat⁹ est color: optimus: Ob- scuratū aurū plāgit: sed aux tñ. mutatū co- lorē optimū: sed nō fundamētū coloris euul- sum. Manet in fundamēto. p̄sus i cōcus- sa simplicitas: sed min⁹ apparet: duplici- tate operta hūane volōntatis: simulatōis: hypocrisis. Quā incōgrue simplicitati du- plicitas admisceat: quā indigne tali funda- mēto: talis structura cōmittit. Quisimodi sibi verfutā serpens induerat: eū se vt de- speret: cōsiliariū exhibebat: siml. bat amcū Quisimodi quoq̄ seducti ab eo paradisi in- cole i duerant sibi: cū pendendā iā nuditatē tegere conarētur: ymbria frōdosi ligni: et frondū succinctorijs: et verbis excusatorij- is: Quā late ex tūc et deinceps oēm posteri- tatez hereditariū hypocrisis virus iñfecit Quē dabis de filiis adam: qui qd̄ est nō di- co velit: sed vlt̄ patiā videri: Sed p̄generat nihilomin⁹ in oī aīa cū originali cū duplici- tate ḡhalls simplicitas: vt de collatiōe p̄su- sio angeat. B̄ P̄fererat eque imorta- litas s̄z fusca et terra irruētē tenebrosa cor- porē mortis caligine. Nā tñ nō p̄uina v̄- ta: vite tñ b̄ficiū iuo corpori: iaz nō sufficit v̄dicare. Quid qd̄ ne suā qd̄ spiritalē dū- taxat vitā retinet sibi. Nā nepe q̄ peccauit ipsa mortē. Nōne morte ista duplici in- cursante: illa qualiscunq̄ imortalitas quā retētat tenebrosa sat̄ reddidit misella: Ad- de qd̄ appetētia frenoz q̄ quidē oīa ad ite- ritū sunt v̄psat tenebras: ita vt in aīa sic viuētē nil a parte aliq̄ nulli pallida facies. et

imago quedaz mortis appere cernat. Cur nō enī q̄ imortalis est. similia sibi immorta- lia appetit et efnat: vt quod est appareat: et qd̄ facta est vnat? Ceterū cōtraria sapit et querit: et mortalib⁹ sese dēgeneri cōuerfati- one p̄formā: imortalitatis cādōz quodā mortifere p̄tuetudis piceo colore denigrat Quid ni mortalib⁹ appetit imortalē mor- tali simile: imortalis dissimilem faciat? Qui tāgit picem (ait sapiens) in quinabit ab ea. Fruēdo mortalib⁹ mortalitatē se induit: et vestē imortalitatis incidēte mortis s̄stru- dine: decolorat: aut nō euit. Euan at rēde q̄ modo et⁹ aīa imortalis imortalitatis sue glorie fucū mortalitatis inuēit: mortalia vtr̄q̄ affectādo. Et quid enīz cū imortalis esset mortalia nō cōtēpsit et trāstoria cōtē- ta sibi similib⁹ imortalib⁹ et efnis? Auid inq̄ lignū qd̄ esset pulchrū oculis et aspe- ctu delectabile: ac suauē ad vescēdū. Non est tua o mulier ista suauitas: ista delectatō istaq̄ pulchritudo. Est tua pro parte luti: nō tua solius: sed cōis c̄ctis atantib⁹ ter- re. Tua q̄vere tua est: aliudē et alia ē: nā ef- nā ē de efnitate. Quid tu aīe tne al- terā formā: imo deformitatē i p̄mis ale- nā? Enūero qd̄ delectat h̄re: id etiāz p̄de- re timeret: et timor color est. Is libertatē dū- tingit: et tēgit: et eā nihilomin⁹ s̄bimet red- dit dissimile. Quā digni⁹ sua origine nihil caper: vbi nihil metueret: ac per hoc a ser- uili timore isto ingenuitā sibi defenderet li- bertatez: manētē in vigore et decore suo. Deu nō ita est. mutat⁹ est color optim⁹. Fu- gitas et latitas audis vocē v̄ni dei et absco- dis te. Cur hoc nisi q̄a quē amabas timeo: et libertatis specie forma seruilis excludit? S̄z et volūtaria illa necessitas: et cōtraria lex iñficta mēbris de qua. primo sermōe dis- serui eide i cubicat libertati. et liberā natura creaturā p̄p̄iā ipsi⁹ volūtatez dum allicet/ subicit seruituti: iplēs faciē ei⁹ ignominia ita vt vel carne seruiat legi p̄cti et nō volēs Quia q̄ nature i gēnuitatē moruz p̄bitate defendere neglexit: iusto auctoz iudicio fa- ctū est: nō quidē vt libertate p̄p̄ia nudare- tur: sed tñ sup̄indueret sic diploide cōfulto- ne sua. Et bñ sicut diploide: vbi vestē veluti duplicatā: manētē libertate. p̄pter volūta- tē: seruilis nihilomin⁹ cōuerfatio necessita- tē p̄bat. Hoc de simplicitate: hoc d̄ imorta- litate aīe adūtere est. et nil tibi in ea si bene- flideres appēbit: qd̄ nō sit istiusmodi simi- litudinis pariter et dissimilitudinis diploi- de adoperū. An nō diploide: vbi nō innata sed affita. et quadā quasi acu peccati affusa est. simplicitati fraus: imortalitati mors necessitas libertati? Itaq̄ enī essentē sim- plicitati p̄scripsit duplicitas cor dis: nō na- ture imortalitati mors aut volūtaria p̄cti: aut necessaria volūtariae fuitus. B̄ Ita bonis nature mala aduēritia dū non succe- dūt sed accedūt: rursū vtr̄q̄ ea nō exte- mināt: cōturbant: nō deturbāt. Vnde aīa dissimilis deo: inde dissimilis est et sibi: in- de cōparata iumētis iñsp̄tib⁹ et sibi factā illis: inde qd̄ legit⁹ omutasse gloriā suā in similitudinē vituli comedētis fenū. Vnde hoīes tanq̄ vulpes duplicitatis et fraudis foueā habēt: et q̄a pares vulpiū se fecerūt: partes vulpiū erūt. Vnde iuxta salomonez vnus erit⁹ homi et iumēto. Quid ni simi- ter creat: q̄ similit̄ vicit: Moxe bestiali iū- buit terrenis: mox bestiali excedet terris Audi aliud. Quid mirū si simile fortimur exite: q̄ simile habem⁹ i troitū? Vnde enī hoībus nisi de similitudine bestiali ille taz inpererat⁹ ardor in coluit: tā imoderat⁹ do- lor in partu? Ita hō in cōceptu ortu: in vi- ta et morte cōparat⁹ est iumētis iñsp̄tib⁹ et similib⁹ fact⁹ est illis. Quid qd̄ libera cre- atura sibi subditū appetitū nō regit vt dñā sed sequit et obsequit vt ancilla: Nōne et i hoc se assimilat et annūerat ceteris asanti- bus q̄ natura nō in libertate vocauit. s̄z cō- didit in seruitutē seruire suoz v̄tri: appeti- tui obedire: Nōne tali merito cōfundit p̄- hiberi vel existimari similis deus: Ideoq̄ ait. Existimasti inique quod ero tui similis et infert. Arguā te et statuā cōtra faciem tuā. Nō est sese vidētis aīe deū existimare similem sibi: anie dūtaxat (qualis mea est) peccatricis et inique. Eiusmodi nanq̄ ar- guitur. Existimasti inique (ait) et non dicit existimasti aīa vel existimasti homo qd̄ ero tui similis. Sed si statuā iniquus ante fa- ciē suā: et cōtra vultū quendā morbidū pu- tridūq̄ iterioris homis sui s̄statur: vt dis- simulare aut declinare nō queat i p̄uritātē p̄scientie sue: sed videat vel inuitus fordes peccatorū suoz: v̄tiorū iñsp̄ctat deformi- tatē: nequāq̄ iā poterit existimare deū fo- re similem sibi: sed quasi dissidens pro tanta dissimilitudine quā videbit: puro exclama- bit et dicet: dñe quis similis tibi? Quod qd̄ dem vicitū pro volūtaria illa et nouitā dis- similitudine. nam manet prima similitudo

o. iij.

Et ideo illa plus displicet: quod ista manet
 quantum boni ista: quantum malum illa. ex
 mutua in collatione utraque res in genere suo
 plus eminet. Quod si anima tantum in se una rerum
 distantia cernit: quid ni clamet inter se utri-
 que et desperatione posita. unde quis similis ti-
 bi? Trahit in desperationem per tanto malo: sed
 reuocat in spem a tanto bono. Et inde
 est ut quo sibi plus displicet in malo quod in se
 videt: eo se ardentius ad bonum quod eque in se
 sospicit trahat: cupiatque fieri ad quod facta est
 simplex et recta et timens deum: et recedens a
 malo. Quid ni recedere possit: ad quod acce-
 dere potuit? Quid ni accedere: a quod recede-
 re potuit? Quod tamen utrumque dicitur de gratia per
 sumendum: non de natura: sed ne de industria
 quidem. Neque sapienter malitiam non industria
 vel natura. Nec deest occasio presumendi: ad
 quod est peruersio eius. Non est apud deum otiosa anime
 glosa cogitatio de qua triduo iam tractam: et cog-
 gnationis resti similitudo persueras. Dignam
 admittit in societate spiritus: simile in natura. Et
 certe de ratione nature similis simile dicitur. Hoc re-
 quiritis. Reuertitur sumamitis: reuertitur in-
 tueamur re. Intuebitur simile: qui dissimiles
 non videbat. Sed et se intuendum prestabit. Sci-
 mus quoniam cum apparuerit similes ei erimus:
 quoniam videbimus eum secuti est. Puta quod de diffi-
 cultate magis quod de impossibilitate venire
 illa periculis: unde quis similis tibi? Aut
 si hoc magis perbas: vox est admirantis. Ad-
 miranda per se et suspensa illa similitudo qua
 diuisio comitatur imo que diuisio est: ego aut
 dico in caritate. Caritas illa: visio illa: simi-
 litudo est. Quis non stupeat caritatem dei: spre-
 ti et reuocatis? Merito inquit arguitur ille qui
 supra inducitur est dei similitudinem versus per
 sibi: cum diligendo iniquitatem neque se possit dili-
 gere neque deum. Sic enim habet. Qui diligit in-
 iquitatem odit animam suam. facta igitur de medio in-
 iquitate que est que ex parte est similitudinem
 facit: erit unio spiritus: erit mutua visio mutu-
 aque dilectio. Siquidem veniente quod perfectum est:
 euacuabitur quod ex parte est. eritque ad alter-
 utrumque casta et consummata dilectio/agnitio ple-
 na/visio manifesta/cognitio firma/societas
 indiuidua/similitudo perfecta. Tunc cogno-
 scet anima: sicut cognita est: tunc amabit sicut
 amata est: et gaudebit spiritus super sponsam. co-
 gnoscet et cognitum: diliget et dilectum: uelut
 spiritus dominus non. quod est super omnia deum dicitur in scriptura.
 Sermo. lxxxiiij. Qualis anima quantumque
 vicinis corrupta adhuc per amorem castum et
 factum redire potest ad similitudinem spiritus id est christi.

Quantum quidem regularis

hora permittit quam nobis constituitur
 ad loquendum: videtur hoc in demostro
 da verbi aieque affinitate expsum est.
 Que uilitas in omni labore isto? Neque hec
 Docuimus omnem animam licet onerata per
 virtus irretita: captam illecebriis: exilio capti-
 uam: coarctatam: luto herentem: in fixa li-
 mo: affixam membris: coarctatam curie: distentam ne-
 gotiis: contractam timoribus: afflictam doloribus:
 bus: erroribus: uagantem: sollicitudinibus: anxiam:
 suspicionibus: inquietam: et postremo ad ueniam in
 terra inimicorum iuxta prophetam coinductam
 cum mortuis: deputatam cum his qui in inferno sunt:
 licet inquam sic dicitur: et sic desperatam: docu-
 imus tamen hanc in sese posse aduicere: non modo
 unde respirare in sepe uenit: in spem misericordie que-
 at: sed etiam unde eudeat aspirare ad nuptias
 uerbi: cum deo inire sed societate non tre-
 pidet: suauis amoris iugum cum rege ducere age-
 lorum non vereat. Quid ei non tute presumat apud
 eum: cui se illic cernit imagine: illustrat simi-
 litudine nouit? Quid inquam vereat de ma-
 iestate: cui de origine fiducia uas? Tantum est
 ut curet nature ingenuitatem uite honestate
 seruare. imo celeste decus quod sibi originali-
 ter inest: dignis quibusdam studeat more affe-
 ctibus: uenustare et decorare coloribus. Et quod
 enim domit idustria: grade perfectio in no-
 bis donum nature ipsa est. Que si minus suas
 exequat partes: nonne quod reliquum habet
 natura in nobis totum turpabit: totumque qua-
 dam uetustate operiet rubigine? Id quidem
 iuria auctori. Et utique ad hoc auctor ipse
 deus diuine lignis generositatis perpetuo uo-
 luit in anima conseruari: ut semper hec in sese ex
 uerbo habeat: quo admoneatur semper aut sta-
 re cum uerbo: aut redire si mota fuerit. Non
 mota quod si locis migras aut pedibus gradieris:
 sed mota sicut substantie utique spiritali mo-
 ueri est: cum suis affectibus imo defectibus a se
 quodammodo in peius vadit: cum se sibi. uite et
 morum prauitate dissimile facit: reddidit dege-
 nerat. Que tamen dissimilitudo. non nature abo-
 litio: sed diuinitus est: bonum ipsum nature quantum sui
 comparatione attollit: tantum sedas conuictioe.
 Nam uero anime redit conuersio eius ad
 uerbum reformade per ipsum: conformade ipsi.
 In quo? In caritate. Aut enim. Et forte imita-
 tores dei sicut filii charissimi: et ambulare in ui-
 lectioe sicut christus dilexit uos. Talis conformi-
 mitas maritat animam uerbo: cum cui uidelicet
 similis est per naturam: simile nihilominus ipsi se

Sermo. LXXXIIJ.

exhibet per uoluntatem: diligens sicut dilecta est
 Ergo si perfecte diligit: nuptit. Quid hac con-
 formitate iocundi? quod optabili caritate: que
 sit ut humano magisterio non contenta: per te
 met o aia fiducialiter accedas ad uerbum: uerbo
 constantem ihercas: uerbum familiariter percaete
 ris: consulatque de omni re: quantum intellectu ca-
 par: tantum audax destorio? Vere spiritalis
 sanctique conuictio contracta est iste. Per dixi
 contracta: coplerus est. Coplerus plane: ubi
 id est uelle: et nolle id est: unus facit spiritum de duo-
 bus. Nec uereditu disparitas personarum claudi-
 care in aliquid faciat: inueniam uoluntatis: quia
 amor reuerentiam nescit. Ab amando quippe
 amor. non ab honorando denotat. Non et sane
 hoc horret: quod super: quod meruit: quod miratur: uacat
 hanc oia penes amantem. Amor ubi uenerit: ce-
 teros in se oes traducit: et captiuat affectum
 Propria que amat: amat: et aliud nouit ni-
 hil. Ipse qui honori merito: merito stupori
 et miraculo facit amor: tamen plus amat. Sponsus
 et sponsa sunt. Quam ueris aliam inter spiritus
 necessitudinem uel connexionem: preter amari et
 amare? Dic nexu vincit etiam quod natura
 arctius vincit: uinculum pariter ad filios. De-
 nitque propter hoc ait relinquit homo patrem suum
 et matrem suam: et adheret sponse. Hic affe-
 ctus iste quam sit in sponsis: non celsis tantum
 affectibus: sed et seipo potetior: Adde quod iste
 spiritus non modo amans. sed amor est. Hic quod
 honor: et tendat quod esse: ego non legi. Legi
 autem quod deus caritas est: et non quod honor est le-
 gi. Non quod honor non uult deus quod ait: si ego
 pater: ubi est honor me? Et id pater. Si
 si spiritus exhibeat: puto quod mutabit uocem su-
 am et dicet. Si ego spiritus: ubi est amor me-
 us. Nam et ante ita locutus est. Si ego dominus
 ubi est timor me? Exigit ergo de timeri
 ut dominus: honorari uult: pater: ut sponsus amari
 Quid in his prestat: quod eminet? Neque amor.
 Absque hoc et timor pena habet: et honor non
 habet gratiam. Seruillis est timor: quantum ab
 amore non manumittit. Et qui de amore non
 uenit honor: non honor sed adulatio est. Et
 quidem soli deo honor et gloria: sed horum acce-
 prabit neutrum deus: si melle amoris condi-
 ta non fuerit. Et per se sufficitas per
 se placet: propter se. Ipse meritum: ipse premium
 est sibi. Timor propter se non requirit causam: non
 fructum: fructus eius usus eius. Amore quod amo-
 re uenit amem. Magna res amor: si tamen ad suum
 recurat principium: si uel originem redditus: si
 refusus suo fontem semper ex eo sumat. unde iu-
 giter fluat. Solus est amor ex oibus anime

motibus: sensibus: atque affectibus: in quo potest
 creatura (et si non ex equo) respondere aucto-
 ri: uel de simili mutua repedere uice. Verbi
 gratia si mihi trascaf deus: non illi ego similiter
 reirascaf: Non utique sed paucos: sed contra
 miscas: sed ueniam deprecabor. Ita si me argu-
 at: non redarguet a me: sed et me potius ius-
 tificabit: nec si me iudicabit iudicabo ego
 eius: sed adorabo. et saluam me: non querit a me
 ipse saluari: nec uicissim eget ab alio liberari
 qui liberat oes. Si dominus a me oportet fruire.
 si sperat: me oportet parere: et non uicissim a
 domino uel seruitium exigere uel obsequium. Hic
 iam uideas de amore quam aliter sit. Nam cum
 amat deus: non aliud uult quam amari. Quippe quod
 ob aliud non amat nisi ut amet: scilicet ipsos a-
 more beatos qui se amauerunt. Magna res
 amor: sed sunt in eo gradus. Sponsa in summo
 stat. Amat enim et filius: sed de hereditate cog-
 gitant. Quam diu uerentur quodam modo amit-
 tere: ipsum a quo expectat hereditas pro re-
 uerentem: minime amat. Suspectus est mihi amor
 cui aliud quid adipiscendi spes: suffragari ui-
 detur. Infirmitas est: qui forte spe subtrahat:
 aut extinguat aut minuit. Impurus est quod et
 aliud cupit. Impurus amor: mercenarius non
 est: purus amor: de spe uires non sumit: nec
 tamen diffidentie damna sentit. Sponse hic
 est: quia hoc sponsa est quecumque est. Sponse
 res et spes: unus est amor. Hoc sponsa abun-
 dat: hoc contentus est sponsus. Nec te ali-
 ud querit: nec illa aliud habet. Hic ille spiritus
 sus: et sponsa est illa. Is sponsus propius:
 anem alter nemo attingat: me filius quidem.
 Denique ad filios clamat. Ubi est honor me-
 us: et non ubi est amor: meus dicit: agnosces
 sponse prerogatiuas. Sed et iubetur homo
 honorare patrem suum: et matrem suam: et
 de amore tacetur: non quia non amandi sint
 parentes a filio: sed quia multi filiorum ho-
 norare parentes magis quam amare affecti
 sunt. Esto. quod honor regis iudicium dili-
 gat: sed sponsi amor: immo spiritus amor: se-
 lam amoris uicem requirit et fidem. Licet
 at proinde reclamare dilectas. Quid ni a-
 met sponsa: et sponsa amoris? Quid ni ame-
 tur amor? Merito cunctis renuntians affe-
 ctibus aliis: soli et tota iucubet amoris: que
 ipsi respondere amoris habet in redibendo
 amore. Nam et cum se totam effu-
 derit in amorem: quantum est hoc ad illi-
 us fontis profuuium? Non plane pariter
 tate fluat amans et amor: anima et uerbum: sponsa
 et spiritus: creator et creatura: non magis quam si
 o ius.

tiās & fons. Quid ergo? Peribit propter hoc ex toto euacuabit nuptur evorū: desiderū suspirātis: amantis ardor: psumētis fiducia: q̄a nō valet ex equo currere cū gīgāte: dulcedine cuz melle cōtendere: lenitate agnō: cādoze cū lilio: claritate cū sole: caritate cū eo qui caritas est? Non? Nā est mi nus diligit creatura qm̄ minor est: tñ si ex tota se diligit: nihil deest vbi totū est. Propterea vt dixi sic amare nupsisse est. qm̄ nō potest sic diligere. & parū dilecta esse: vt in cōsensu duozū integrū sit pfectumq̄ onu biū. Nisi q̄s dubitet aīam a verbo: et pius amari et plus. Proius et puenit amādo et vincit. felix que meruit pueniri in tāte bñdictione dulcedinis. felix cui tāte suauitatis cōplexū experiri donatū est. Quod nō est aliud quā amor: castus & sc̄tus: amor suavis & dulcis: amor tāte serenitatis. quāte et sinceritatis: amor mutu⁹ intimas vali dūq̄: q̄ nō in carne vna: s̄ vno plane in sp̄i duos ligat: duos faciat tā nō duos sed vnū paulo ita dicēte. Qui adheret deo: vn⁹ sp̄s est. Et nūc poti⁹ eā sup̄ his audiamus. quā facile magistrā de oib⁹ fecit & magistrā vñctio: & frequēs experiētia. Nisi forte id melius seruat⁹ in aliud sermonis p̄ncipiū: ne rem bonā coarctem⁹ inter angustias hui⁹ p̄pe (iam) modū finiedū. Et si pbatis factio finē etiā ante finē: vt famelici tēpestiue cōueniam⁹ cras ad delicias sc̄tē aīe: q̄b⁹ brā meref̄ frui cū verbo: de verbo sponso vtique suo iesu xp̄o dño n̄fo: q̄ est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sermo lxxxiij. q̄ aīa querēs deū p̄cūta est ab eo et q̄d sit illa questio.

In lectulo meo per noctes

tres q̄stui quē diligit aīa mea

Magnū bonū querere deus.

Ego hoc nulli in bonis aīe sc̄dm̄ existi mo: primū in bonis vltimū in pfectib⁹ est. virtutū nulli accedit: cedit nulli. Cui accedat: quā nulla precedit: cui cedat que oīm magis p̄summatio est? Que enī virt⁹ ascribi possit nō querēt deus: aut quis termin⁹ querēdi deū? Querite iquit faciē ei⁹ semp̄. Existimo q̄a nec cū inuētus fuerit: cessabilē a querēdo. Nā pedū passibus: sed desideris querit deus. Et vtique nō extundit desiderū sanctū felix inuētio: sed extendit. Nunquid cōsummatio gaudij: desiderij cōsumptio est? Oleum magis est illi. Nam ipsum flamma. Sic est. Adimplebitur leticia: sed

desiderij non erit finis. ac per hoc nec querendi. Tu x̄o cogita si potes querēdi hoc studiū sine indigentia et desiderij sine anxietate. Alterū pfecto presentia. Alterū copia excludit. **H**uc vero iam vide te: cur ista p̄miserim. Nimirū vt oīs inter vos aīa deū querēs ne magnū bonū: in manu sibi deoz̄ queat malā: nouerit se p̄cūtam in illo: et ante questā quā querentem. Sic enī de magnis bonis mala oziri nō minora solent: cum facti eximij de bonis dñi: vtimur donis tanq̄ nō datis: nec vām gloriā deo. Ita pfecto qui maximū videbant p̄ accepta gratia: pro nō redibitā minimū reputatur apud deum. Ego aut̄ parco vobis: vsus suz̄ modestiorib⁹ vocibus maximo minimoq̄ sed q̄d sentio nō expressi. **D**iscrimē inuoluī. Ipse nudabo. optimū pessimūq̄ dixisse debueram. Nā vere et absq̄ dubio eo quisq̄ pessim⁹ quo optim⁹ est: si hoc ipsum quo optim⁹ est ascribat sibi. Nēpe pessimū hoc. Quod si dicat q̄s: absit: agnosco: gratia dei sum q̄d suz̄: studeat aut̄ captare gloriolam p̄ grā quā accepit: nōne fur est? latro? Audiet qui eiusmodi est. Ex ore tuo te iudico serue nequaz̄. Quid nequius seruo v̄surpante sibi gloriā dñi sui. **I**n lectulo meo per noctes questio: quez diligit aīa mea. Querit aīa verbi: sed que vult a verbo questā sit. Alioq̄n semel a facie verbi egressa vel eiecta non reuertetur ocul⁹ eius vt videat bona: si nō requiratur a verbo. Quasi vero aliud aīa nostra sit: quā spiritus vadēs et nō rediēs: si sibi fuerit delicta. Audi p̄fugam et deuā: quid doleat quid perat. Errant (ait) sicut ouis que perit: quere seruū tuū. **H**omo redire vis sed si in voluntate res est: quid opem flagitas? Quid aliūde mēdicās: in quo absidas tu tibi: palam est q̄ vult et nō potest: et est spiritus vadēs: et si is sit lōgus agens qui nec vult. Quāq̄ nō oīno illam aīam exposcā dixerim vel relicta que reuerti cupit: et requiri petit. Unde enī voluntas hec illi? In de ni fallor quod a verbo vistrata iam sit et questā nec ociosa questio. que operata est voluntatē: sine qua reditus esse non poterat. Sed nō sufficit semel queri tantus est aīe langor: tantaq̄ in reditu difficultas. Quid enī si vult? Jacet volūtas: vbi facultas nō suppetit. Nam velle adiacet mihi inquit: perficere autem bonum non inuenio. Quid ergo ille quem de psalmo induxim⁹ querit? Non plane aliud quāz queri. quod

Sermo. LXXXIII.

non quereret nisi questus fuisset. Et rursum non quereret: si fuisset satis questus. Quod et postulat quere inquis seruū tuū: vt qui dedit velle: det et perficere pro bonavoluntate. Nihil tamen non videt isti usmodi anime posse competere locus presens que sc̄dam gratiā necdū percepit. volens quidē: sed non valens adire quem diligit aīa sua. Nam quomodo potest illi conuenire quod sibi sequitur. Surgē sc̄z et circuire ciuitatem. sed et per vicos et plateas querere dilectū que eget ipsa queri. Factat hoc que potest. tantū se meminerit questam prius: sicut et prius dilectā atq̄ inde esse: et quod querit. & quod diligit. **S**rem⁹ et nos carissimi vt cito anticipent nos miserico: die iste: quia pauperes facti sum⁹ nimirū. Quod nō de omnibus vobis dico. Scio enī quā plurimos vestrū ambulantes in dilectione qua xp̄s dilexit nos: et in simplicitate cordis querētes illū. Sed sunt aliqui (quod tristis dico) qui nullū nobis adhuc in se vedere iudiciū huius tā salutaris anticipationis: ac per hoc nec sue salutis. homines seipsos amantes: non dñm: et querētes que sua sunt: non que dñi. **Q**uestui ait illa que diligit aīa mea. Nēpe huc te prouocat anticipantis benignitas illi⁹ qui te et prior questuit: et prior dilexit. Minime priorius nisi prius questā quereres. sicut nec diligeres nisi dilectā prius. Non in vna tantū bñdictione: sed in duabus preuenta es: dilectione: et questioe. Dilectio causa questiois questio fructus dilectio nis est. est et certitudo. Dilectā es: ne ad supplicij potius questam suspiceris. questā es: ne frustra dilectam cōqueraris. vtraq̄ tam amica comperta suauitas: et ausum dedit: et verecundiā depulit: reditū persuasit: et monit affectū. **D**inc zelus: hinc ardor est iste querendi que diligit aīa tua: quia pfecto necnon questā querere poteras: nec non querere q̄nta nūc potes. Sed noli oblitisci vnde huc veneris. Et vt in me poti⁹ transigrem que dicunt (id enī tutius) tu ne es oīa mea que relicto viro tuo priorē: cū quo tibi bene fuerat: primam fidem irritā fecisti: iens post amatores tuos? Et nūc quoad libuit fornicata cū illis: forte & cōtēpta ab illis: audes ipudens & frontosa velle redire ad illū quem superba cōtempisti? Quid digna latebris queris lucē: & curris ad p̄fuz̄: ogrior plagis quā osculie? **M**irū si nō p̄ sp̄so iudicē offendas. **F**elix. qui

ad hec aīam suā respondētē audierit: nō timeo q̄a amo: quod nō amata oīno nō facerem. Itaq̄ etiā amor. Nihil dilecte timendū. **P**aucant q̄ nō amāt. Quid ni affine inimicitias suspicetur. Ego vero amās: nō amari dubitare nō plus possum: nō plus q̄ amare. **N**ec possum vererivultū cuius sensu affectū. In quo? In eo quod talē non modo q̄suis: sed et affecit: fecitq̄ certā perinde de questu. Quid ni respondeā in questu: cui in affectu respondeo. **H**unqd̄ irasceatur questus qui etiā cōtemptus dissimulauit: **D**ino non repellat requirētē: qui cōtēntē requirit. **B**enignus est sp̄s verbi et benigna nūciat mihi: intimās & suadens de verbi zelo desiderioq̄ quod vtique sibi nō potest esse absconditū. **S**crutat alta dei cōscius earū quas cogitat cogitationes pacis et nō afflictiois. Quid ni animer ad querēdum: experta clementiā: et persuasā de pace? **F**ratres hic suaderi a verbo queri est: persuaderi inueniri est. Sed non oīs capiunt hoc verbū. Quid faciem⁹ paruulū nō stris: illos loquor qui adhuc iter nos incipiētes sunt: non tñ inspiētes: cū teneant in tūm sapientiē: subiecti inuicē in timore christi? **U**nde illis inq̄ faciemus fidē: q̄ hec ita se habeant penes sponsam: cū ipsi talia agerentur nec dū p̄ferferunt: cū et illa recedens duxerit virū alterū: nunquid reuertetur ad eam vltra? **N**ūquid nō polluta et cōtaminata erit mulier illa? **T**u autē fornicata es cū amatozib⁹ multis: et tñ reuere ad me: dicit dñs: et ego suscipiam te. verbi dñi sunt: nō est fas suspēdere fidē. **C**redāt q̄b⁹ non experitū: vt fructū q̄nq̄ experitē fidei merito p̄sequatur. **S**atis arbitroz̄ declaratū: quid sit queri a verbo: et hec sit necessitas nō verbo: sed anime. **N**isi q̄ que experta est: et plenius ista nouit: et feliciter Restat vt sequenti tractatu doceam⁹ sitientes aīas querere a quo q̄site sunt. vel potius vt discam⁹ ab illa. que hoc loco inducitur querens quem diligit anima sua: nossum anime iesum christum dominum nostrum. **Q**ui est super omnia deus benedict⁹ in secula seculozum. Amen.

Sermo. lxxv. De vñ. necessitatib⁹ p̄ p̄ q̄s aīa q̄rit x̄bū q̄ tādē reformata accedit ad ei⁹ dīcedinē p̄tēplādā atq̄ p̄frudā.

pp. qd. qrit. ma. xpm.

Immitur.

Corruptur.

Illuminat.

In lectulo meo quasi quae

illigit anima mea. Ad quid? Dicitur est. et iterare superfluum. Propter quosdam tamen qui non interfuert eum tractare: dico aliquid breuiter et quod fortasse ne hos quidem qui interfuerunt audire pigebit. Nec enim totum dici tunc potuit. **Q**ue rit anima verbum cui consentiat ad correctio nem: quo illuminet ad cognitionem: cui innitatur ad virtutem: quo reformet ad sapientiam: cui conformetur ad decorem: cui maritetur ad fecunditatem: quo fruatur ad iocunditatem. Propter has omnes causas querit anima verbum. Non ambigo esse plures et alias: sed he interim occurrunt. Poterit autem si cui coram fuit facile alias et alias aduertere in semetipso. Si quidem multe sunt auersiones nostrae: multe et infinite anime necessitates: et aueritatum non est numerus. Ad verbum datur plenius superabundat in bonis: ut pote sapientia vincens malicia: vincens in bonis mala. **E**t nunc harum quas posui accipite rationem. Et primo quod primum est: videte quoad modum consentiat ad correctionem. Legimus verbum in euangelis loquens. Esto confitens inquit aduersario tuo: dum es cum illo in via ne forte te tradat iudici. et iudex tortor. Quid consultius. Verbi consilium est: nisi fallor: se aduersarium protestantis: quod aduersetur carnalibus desideris nostris: dum dicit. Semper hi errant corde. Tu vero quia hec audis: si pauens ceperis velle fugere a ventura ira: credo sollicitus eris: quomodo huic consentias aduersario: qui tibi illas tam terribiliter intentare videtur. At istud impossibile: nisi dissentias tecum: nisi tibi met aduerseris: nisi graui et vigili lucta tu ipse contra teipsum infatigabiliter preleris: postremo nisi valefacias ineterate consuetudini in nateque affectio. Id quod dicitur. Si tuus attenuaueris viribus: tale erit ac si in vno digitorum tuorum torrens impetu sistere: aut denuo ipsi coneris: id dante conuertit retrosum. Quid facies? Quere xvii cui consentias: ipso faciente ut consentias. Fuge ad illum qui aduersatur: per quem talis has cui iam non aduersetur: ut blandas cui minabatur: et ad innitendum efficiat: in sua gratia quam intesa iras: hec prima et optima necessitas: ob quam anima incipit querere verbum. **S**ed si ignoras quid ille velit cui iam voluntate consentis: monne et de te dices: quia zelus dei habes: sed non firmi scientiam? Et ne hoc peccare existimes: memineris scriptum: quod ignoras

ignorabis. Scire vis quid consulas: et hac necessitate: **A**d in prima. Deo consilio nunc quodque tuis ad verbum et docebit te vias suas: ne volendo quidem sed ignorando bonum: dum curris contineris: excurrere et errare in inuio et non in via: lux est enim verbum. Declaratio denique sermonum illuminat: et intellectum dat paruulis. Beatissimus es: si dicas et tu. Lucerna pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis. Nec parum proficit anima tua cuius imitata voluntas: cuius illuminata ratio est: ut bonum et velit et nouerit. In alio videtur: in altero visum recepit. Nam et malum volendo mortua erat: et bonum ignorando ceca. **E**t iam vult: iam videtur: stat in bono: sed ope et ope verbi. Stat manu verbi leuata: veluti super pedes duos deuotionem et agnitionem. Stat in spiritu: sed si putet sibi dictum. Qui se existimat stare: videat ne cadat. Putas ne stare per se possit: que surgere per se non potuit? Non opinor. Quid enim: verbo domini celi firmati sunt: et terra stabit sine verbo? Cur ergo si stare per se poterat: orabat homo de terra. **C**onfirma me inquit in verbis tuis. Denique et probat. Et ipse illa vox fuit. Im pulsus euerfus sum ut caderem: et dominus suscepit me. Quis quis ille impulsor? Non est vnus. Impulsor: diabolus: impulsor mundus: impulsor homo. Quis iste homo sit queris? Quisquis sit. Noli mirari vsque adeo homo impulsor sibi est: et suimet precipitator: ut non sit quod ab altero impulsore formidat: si ipse a te proprias contineas manus. Quis ei inquit vobis nocere poterit: si boni emulatores fueritis? Manus tua: consensus tuus. Si diabolo suggerente: vel seculo suadente quod non oportet: assensum tuum tenueris: et non deris membra tua arma iniquitatis: nec permiseris regnare peccatum in tuo mortali corpore: bonum te emulatores probasti: cui malicia omnino nil nocuit. vide ne magis profuerit. Scriptum est enim. Bonum faciet habebis laudem ex illa. Confusi sunt qui querebant animam tuam: tu vero carabis. Si mei non fuerit dicitur: tunc immaculatus ero. Boni plane emulatores in signe dediti si consilio sapientis misereris a se tue: si omni custodia seruas cor tuum: si iuxta apertum: teipsum castum custodis. Alioquin et si vniuersum mundum lucreris: a se autem tue detrimentum patiaris: non plane bonum te esse emulatores: quoniam quidem nec saluator. **E**t igitur tres sunt stanti imminentes horum diabolus lino re malicie: mundus veto vanitatis: homo semetipsum perdere sue corruptionis impellit. Impellit diabolus: sed non auerit: si quidem tuum

Sermo. LXXXV.

illi negaueris aurillum vel assensum. Deique habes. Resistite diabolo: et fugiet a vobis. Iste est qui stans in paradiso impulit inuidus et euertit. Sed sentientes non resistetes. Ipse qui se ipsum de celo superbus nullo impellente precipitavit: ut scias hominem multo magis suo ipsius casui iminere: quem prope substantie potius grauat. Est et mundus impulsor: quia in maligno positus est. Impellit omnes: sed los euertit amicos. i. consentaneos sibi. Nolo esse amicus mundi: cadam. Nam qui vult esse huius mundi amicus: imicus dei constituitur quo vtrius nullus grauior casus. Ex quibus factis claret: quia sit homo precipitator impulsor sui qui suo sine alieno impulsu cadere potest. alieno absque suo non potest. Cum horum precipitator resistendum: Nampe huius qui eo molestior quod interior solus deus esse sufficit. cum sine ipso alii possint facere nihil. Non sine causa sapiens erpu gnator: i. pretulit verbum viri qui alio dicitur. Multum hoc ad te: opus virtute habere: non quod est: sed quod iduarius ex alto. Ipsa enim si perfecta sit: facile facis animam victorem sui et sic inuictum reddit ad omnia. Est quippe vigor: animi: et deo nescius per tuenda ratio. Sed si magis probat vigor animi immobiliter stans cum ratione: vel per rationem vel sic: vigor animi quod in se est: omnia ad rationem cogens vel dirigens. Quis ascendit in montem dei: huius ad verticem montis. Ad virtutis perfectionem quique descendere adoriatur: sciet profecto quia sit ascensus arduus et casus concitus absque verbi adiutorio. Felix anima que angelis spectantibus prebuit gaudium pariter et miraculum sui: ut audiret de se loquentes. **Q**ue est ista que ascendit de deserto delictorum affluens in mixta super dilectum suum Alioquin frustra nititur: si non innitit. Sane etiam contra se innitentes inualecet. et facta seipsa validior coget: per rationem vniuersa: iram: metum: cupiditatem: et gaudium velut quedam animi currum: bonus auriga reget: et in captiuitatem rediget omnem carnalem affectum et carnis sensum: ad nutum ratio in obsequium virtutis. Quid ni omnia possibilis sunt in intenti super eum qui omnia potest? Quante fiducia vox: omnia possum in eo qui me confortat? Nil omnipotentiam verbi clariores reddidit: quia quod omnipotentes facit omnia quod in se sperant. deique omnia possibilis sunt credenti. An non omnipotens: cui omnia possibilis sunt? Ita autem potens et vniuersum presumat de se: sed si confortetur a verbo: poterit vtrique dominari sui. ut non dicitur ei omnis iniustitia. Ita in quo verbo in iurum et indutum virtute ex alto. nullas

nulla fraus: nulla iam illecebra poterit vel stantem deicere: vel subicere dominantem. Vis non timere impulsorem? Non veniat tibi pes superbie: et manus impellentis non movebit te. Ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem. Ibi diabolus. et angeli eius corruerunt. qui licet non pulsi extrinsecus: expulsi sunt tamen: nec potuerunt stare. Denique in veritate non stetit qui non inuictus est verbo: quia virtute sua confusus est. Et ideo fortassis sedere voluit quia stare non valuit. Dicebat enim. Sedebo in monte testamenti. **L**etex deo iudicante aliter: nec stetit nec sedit: sed cecidit: dicente domino. Videbam sathanam sicut fulgur de celo cadentem. Ergo qui stat si non vult cadere: non fidat sibi sed nitatur verbo. Verbum loquitur. Sine me nihil potestis facere. Ita est. nec surgit ad bonum: nec stare in bono possum sine verbo. Tu ergo qui stas: da gloriam verbo: et dicitur gressus meos. Quis manu erigeris: ipsius necesse est virtute tenere. Nec pro eo quod dixi. opus nos habere verbo: cui inuitamur ad virtutem. **N**unc iam videndum de eo quod item memoravi. per verbum simile nihilominus nos reformari ad sapientiam. Verbum virtus: verbum sapientia est. Sumat ergo anima de virtute virtutem: ac de sapientia sapientiam: et vni verbo vtriusque munus ascribat. Alioquin si aliunde aut vtranque aut alterutram arroget sibi: neget etiam simul: vel de fonte riuus: vel de vite vinum: vel lumen ori de lumine. **S**idelis sermo. Si quis inquit indiget sapientia: postulet a deo qui dat omnibus affluenter et non improperat: et dabitur ei. hoc ille. Ergo vero haud secus de virtute senseri. Cognata virtus sapientie est. Donum dei virtus est deputanda in datis optimis: descendens et ipsa desursum a patre verbi. Et si quis existimet id per omnia eam quod sapientiam esse non inficior: sed in verbo: non in anima. **Q**ue enim in verbo pro eius singulari digne nature simplicitate vnum sunt vnum tamen in anima effectum non habent: sed ad illius varias et diuersas necessitates veluti diuersa sese participando accommodat. Iuxta profecto quam rationem. aliud est animo virtute agi: et aliud sapientia regi. Aliud dicitur in virtute: aliud in suauitate delictari. **L**icet namque et sapientia potens et vniuersum exultat. ut tamen propter quod reddamus vocabulis significatias: vigor virtutem: sapientiam placiditas animi cur

spirituali quadā suauitate demōstrat. Hāc
puto ab apostolo designatam: ybi post mul-
ta hortamēta pertinentia ad virtutem acie-
cit quod sapientie est: in suauitate: i spiritu
sancto. Igitur stare: resistere: vim vi repel-
lere: que vtiq; in partibus virtutis deputā-
tur: honoz quidem: sed labor est. Non ē enī
ad ipsū honozem tuum laboriose defende-
re: et quiete possidere. Non est idem virtu-
te agi: et virtute frui. Quicquid virtus ela-
borat: sapientia fruitur: et quod sapiētia or-
dinat: delibērat moderatur: virtus exequit
Sapientiam scribe in orio ait sapiens. Er-
go sapientie otia: negocia sunt. et quo otiosi
o: sapientia: eo exercitatio: in genere suo.
Et regione virtus exercitata clarior est: eo-
q; probatio: quo officiosior. Et si quis sapiē-
tiam virtutis amozet: diffinierit: nihil mihi
a vero deuiare videtur. Abi autē amor est:
labor: non est: sed fapor. Et forte sapientia a
sapore denominatur: quod virtuti accedēs
quoddam veluti condimentūz sapidaz red-
dat: que per se insulsa quodammodo et as-
pera sentiebatur. Nec dixerim reprehēden-
dum: si quis sapientiam: saporē boni diffi-
niat. Hunc saporē perdidimus: ab ipso pe-
ne exortu generis nostri. Ex quo cordis pa-
latum: sensu carnis mutatioe reddita in-
serpentis antiqui: cepit: anime non sapere
bonum: ac sapor noxius subintrare. Deniq;
proni sūt sensus hominis: et cogitationes i
malu; ab adolescentia: hoc est ab inspiētia
prime mulieris. Ita inspiētia mulieris: sa-
porē boni exclusit: quia serpentis malicia.
nulli eris inspiētia circumuenit. Sz vñ
malicia visa est vicisse ad tempus: inde se vi-
ctum dolet in eternū. Nam ecce venio sapi-
entia mulieris cor: et corpus impleuit: vt q
per feminam deformati in inspiētia sum-
mus: per feminam reformemur ad sapien-
tiam. Et nunc assidue sapientia vincit mali-
ciam in mentibus ad quas intrauerit: sapo-
rem mali quem illa inuierit saporē exterminans
mellozi. Intrans sapientia. Dum sensum
carnis infatuat: purificat intellectum: cordis
palatū sanat: et reparat: sano palato
sapiet iā bonū: sapit ipsa sapiētia: q̄ in bonis
nullū melius. Quā multa sūt bona: nō sa-
piūt facientibus: si quidē nō saporē boni ad
illa: sed aut rōe: aut q̄cūq; occasioe seu neces-
sitate ipellūtur. Et eōtrario multis que fa-
ciūt nō sapiūt mala: si ad hec inducūtur aut
metu: aut cupiditate rei cuiuspiā: potiusq;
saporē mali. Qui autē trāsierūt in affectum

cordis: aut sapientes sunt: et ipso delectan-
tur sapore boni: aut maligni sunt: et ipsa cō-
placent sibi malitia: etiam nulla spe alteri?
commodi blādiente. Malitia vero quidē: ni-
si sapor est mali: Beata mens: quam sibi to-
tam vendicauit sapor boni: et odium mali:
hoc reformari ad sapientia est: hoc sapiētie
victoria feliciter experiri. Nam in quo e-
uidentius sapientia vincere maliciam com-
probat: quā cū excluso sapore mali: qui nō
aliud quam ipsa malicia est: boni quidā inti-
mus sapor: mētis: intima occupare tota sua
uitate sentitur? Itaq; ad virtutem spectat
tribulationes fortiter sustinere: ad sapien-
tiam gaudere in tribulationibus. Conforta-
re cor tuū. et sustinere dominū virtutis est.
Sustare et videre qm̄ suauis est dñs: sapiē-
tie est. Et vt magis ex proprie bono nature
bonū qd; clarēscat: modestia animi pbat
sapientem: cōstantia virum virtutis ostēdit
Et bene post virtutem sapientia: qd; virtus
sit quoddā quasi stabile fundamentū: super
quod sapientia sibi edificet domum. Spor-
tuit autem pcedere notitiam boni qm̄ nō
est societas luci sapientie et tenebris igno-
rantie. Sportuit et bonam voluntatem: da-
in maliuolam aīam nō introibit sapia. E-
Nam si in voluntatis mutatioe reddita in-
notuit anime vita: in eruditione sanitas: i
virtute stabilitas: in sapiētia postremo ma-
turitas: superest vt decorē illi inueniam?
sine quo specioso forma pze filiis hominum
placere non potest. Denique audi. quia con-
cupiuit rex decorē tuū. Quāta enumerari
mus aīe bona: dona verbi: voluntatē bonaz:
scientiā: virtutē: sapiētiā: et nihil horū ver-
bum rex cōcupiscere legi: sed tantū et con-
cupiscet inquit rex decorē tuū. Ait pphē-
ta. Dñs regnauit: decorez induit. Quid nī
ymagini sue parit et sponse simile cupiat in-
dumentū? Tanto pfecto sibi carior illa: q̄n-
to similior erit. In quo ergo aīe decor? An
forte in eo quod honestū dicit: Hoc interiz
sentiam? si melius nō occurrit. De honesto
autē exterior: interroget cōuersatio. nō qd;
ex ea honestū pdeat: sed per eā. Nam in cō-
scientia: et habitatio eius et origo. Si quidē
claritas eius: testimoniū cōscientie. Nihil
hac luce clarius: nihil hoc gloriofius testi-
monio: cū veritas in mēte fulget: et mēs in
veritate se videt. Sed qualem? Iudicāve
recundam: pauidam: circūspectam: nihil
penitus admittentē quod euacuet gloriāz
cōscientie: attestantis in nullo consciam

Sermo. LXXXV.

sibi quo erubescat presentia veritatis: quo
cogatur auertere faciem quasi cōfusam et
repercutiāz a lumine dei. Hoc plane: hoc il-
lud decorū est quod super omnia bona ani-
me diuinos oblectat aspectus: et nos nomi-
namus: ac diffinimus honestū. Cum autē
decorū huius claritas abundantius intje-
ma cordis repluerit: pzoceat foras neces-
se est: tanq; lucerna latens sub modio. imo
lux in tenebris lucens: latere nescia. Por-
ro effulgentem. et veluti quibusdā suis ra-
dis erumpentem: mentis simulacrum cor-
pus excipit: et diffundit per mēbra: et sensus
quatenus omnis inde reluceat actio: ser-
mo: aspectus: incessus: risus: si tamē risus
mixtus grauitate: et plenus honesti. Doctus
et aliorum pfecto artuum sensuūq; motus
gestus et risus cum apparuerit serius: pu-
rus: modestus: totius expers insolentia: at
q; lasciuie: tum leuitatis tum ignaule alie-
nus detati at accōmodus: pietati officiosus
pulchritudo anime palam erit: si tamē non
sit in spiritu eius dolus. Pore est enim fieri
vt simulentur hec omnia: et non ex abūdan-
tia cordis taliter moueantur. Et vt magis
eluceat is anime decor: ipsum si placet ho-
nestum in quo hunc locandū censimus:
diffiniatur mentis ingenuitas: sollicita ser-
uare cum conscientia bona: fame integri-
tatem. vel iuxta apostolūz prouidere bona
non tantum coram deo: sed etiam corā ho-
minibus. Beata mens que hoc se induit ca-
stimonie decus: et quēdā veluti celestis ino-
centie candidatus: per quem sibi vendi-
cet gloriofāz cōformitatē non mundi sz verbi:
de quo legit quod sit candor vite et ne splē-
dor et figura substantie dei. Ex quo iam
gradu audeat q̄ huiusmodi ecogitare de nu-
ptijs. Quidni audeat eo se nubile. quo simi-
lem cernens: Nec terret cellitudo. quā so-
ciat similitudo: amor cōciliat: professio ma-
ritat. Pzofessionis forma hec est. Iurauit
et statim custodire iudicia iustitie tue. Hāc
secuti apostoli aiebāt. Ecce nos reliquim?
omnia: et secuti sumus te. Simile est illud:
quod in carnali quidez dictum: christi et ec-
clesie connubiū spiritale signauit. Pzopē
hoc relinquet homo patrem suum et matrē
suam: et adheret vxori sue: et erunt duo in
carne vna. Et apud pphētā: gloriatio ma-
ritate. Mihi autem adherere deo bonū est:
ponere in domo deo spem meā. Ergo quā
videtis animā relictis omnibus: verbo vo-
tis omnibus adherere: verbo viuere: verbo

se regere: de verbo cōcipere qd; pariat vbo
que possit dicere. Mihi viuere xps est: et mo-
ri lucrum: puta pūgem verboq; maritatā.
Confidit in ea cor viri sui: sciens fidelem: q̄
pze se omnia spreuerit: oīa arbitret vt ster-
cora: vt sibi ipsum lucrificat. Talem noue-
rat: de quo dicebat: vas electōis mihi ē iste.
Pzofus pia mater et fidelis viro suo ania
pauli cū diceret. Fultollī mei quos iterum p-
turio: donec formetur christus in vobis. Sz
attende in spiritali matrimonio duo esse ge-
nera parēdit: et hoc ēt diuerfas soboles.
sed non aduersas: cuz sancte matres aut p-
dicando animas: aut meditando intelligē-
tias pariunt spiritales. In hoc vltimo gñe
interdū exceditur et seceditur etiam a corē
porēis sensibus: vt sese non sentiat que ver-
bum sentit. S Doc fit cum mens ineffa-
bili verbi illecta dulcedine quodammodo
se sibi furatur. immo rapitur atq; elabitur: a
seipsa vt verbo fruatur. Aliter sane afficē
mens fructificans verbo: aliter fruens ver-
bo. Illie sollicitat necessitas proximi: hic in-
uitat suauitas verbi. Et quidem leta in pro-
le mater: sed in amplexibus spōsa letior. Ca-
ra pignora filiozum: sed ofcula pl? delectat
Bonum est saluare multos: excedere autez
et cum verbo esse: multo iocundius. Et qm̄
hoc: aut quam diu hoc? Dulce commerciu;
sed breue momentū: et experimetum rarū.
Doc est quod supra post alia memini me di-
xisse: querere vtiq; animam verbū: quo frua-
tur ad iocunditatem. Pergat quis forsītā
querere a me etiam: verbo frui quid sit: res-
pondeo. Querat potius expertum: a quo
id querat. Aut si et mihi experiri daret: pu-
tas me posse eloqui quod ineffabile est? Au-
di expertum: siue inquit mente excedimus
deo: siue sobriū sum? vobis. hoc est. Aliud mi-
hi cum deo: solo arbitro deo: aliud vobiscuz
mihi. Illud licuit experiri: sed mīme loqui.
in hoc ita condescendo vobis: vt et ego di-
cere: et vos capere valeatis. Quisq; cu-
riosus es scire quid sit hoc verbo frui: para-
illi non aurem sed mentem. Non docet hoc
lingua: docet gratia. Abi conditur a sapien-
tibus et prudentibus. et reuelatur paru-
lis. Magna fratres: magna et sublimis vir-
tus humilitas: que promeretur qd; nō doce-
tur: digna adipisci quod non valet addisci.
digna a verbo et de verbo cōcipere qd; suis
ipse verbis explicare non potest. Cur hoc?
Non quia sic meritum: sed quia sic placitūz
coram patre verbis: sp. nī anime iesu ch: isti

domini nostri. Qui est super omnia deus benedictus in secula Amen.

Sermo. lxxvi. et vltimus. De commendatione verecundie.

Non est quod a me iam queratur: cur querat anima verbū: factis super q̄ id int̄ia tū supra. Age psequamur reliqua p̄ntis capituli dumtaxat que ad mores spectant. **A**bi primam nunc aduerte sponse verecundiā: quā nescio an quicq̄ gratius aduertit in moribus hominū queat. **H**āc primo omnium liby quodāmodo in manibus sumere: et quasi speciosum quēdam florem decerpere loco: nostrisq̄ apponere adolescentibus. **N**on quia non sit et in proejectori etate omni studio retinenda. que est certe omnium ornatu etate tū: sed q̄ tenere gratia verecundie in teneri or̄i etate āplus pulchriusq̄ eniteat. **Q**uid amabili? verecūdo adolescente? **N**ā pulchra hec: et q̄ splendida morū gemma i vultu et vultu adolescentis: quā vera et minime dubia bone nuntia spei: bone indolis in dex? **A**irga discipline est illi. que pudēdis affectibus iminēs lubrice etatis motus actusque leues coerceat: cōp̄imat insolentes. **Q**uid ita turpiloquū et omnis deinceps turpitudinem fugitās? **S**ozor cōtinētie est. **N**ullū eque manifestum indicium columbine simplicitatis: et ideo etiam testis innocētie. **L**am pas est pudice mentis iugiter lucēs: vt nil i ea turpe vel indecorū residere attemptet. quod non illa illico prodat. **I**ta expunctrix malorum: et propugnatrix puritatis inate. specialis gloria cōscientie est: fame custos/ vite decus/ virtutis sedes/ virtutū p̄mitie nature laus/ et insigne totius honesti. **R**ubo: ipse genarū quem forte iuerit pudor quātū ḡre et decoris suffuso asferre vultui solet? **A**sc̄ adeo geminū anī bonū verecundia est: vt et qui male agere nō verētur: videri tū verecūdetur. dicēte dño. **O**mnis q̄ male agit odit lucē. Sed et qui dormiūt: nocte dormiūt: et qui ebr̄i sūt. nocte ebr̄i sūt. opa nimirū tūbr̄az. et digna latebr̄ tenebr̄ occultātes. **I**nterest tamē q̄ ocula de decoris. que verecundia horū non habere: sed p̄dere erubescit: sponse verecundia oīno non operit sed expuit: s̄z propellit. **I**deirco ait sapiens. **E**st pudor adducens pct̄i: et est pudor adducens gloriam. **Q**uerit sponsa verbum: verecunde quidem quia in lectulo q̄a per noctes. Sed hec verecundia habet glo-

Verecundie gratia
Hecia:~

riam nō peccatū. **Q**uerit hoc ad purificationem cōscientie: q̄rit ad testimoniū: vt possit dicere. **G**loria mea hec est: testimoniū cōscie mee. **I**n lectulo meo p̄ noctes: quesiui quem diligit anima mea. **V**erecundia tibi si aduertis. et loco signatur et tempore. **Q**uid tam amicū verecundo animo quā fecerit? **P**orro secretū: et nox et lectulus habet. **V**eniq̄ orare volētes iubemur intrare cubiculum: vtq̄ secreti gratia. **I**d quidem ad cautelam: me coram orantibus laus humana orationis furetur fructum: frustretur effectū. Sed doceris nihilominus verecundiam: sententia hac. **Q**uid tam propriū verecundie: quā proprias vitare laudes: vitare iactantiam? **P**ater quod signanter et ad verecundiam orantibus petere secretū indixerit: pudoris filius et minister. **Q**uid tam indecorū maxime adolescenti: quā oratio sanctitatis? **C**um ab hac potissimum etate aptum profecto capiatur tempore: umq̄ religionis exordium: ieremia dicente. **B**onum est homini cū portauerit iugū ab adolescentia. **B**ona commendatio securitatis orationis: si p̄mittas verecundiam. dicens cū vanid. **A**dolescentulus sum ego et contēptus: iustificationes tuas non sum oblitus. **H**ic modo locum: et tēpus obseruare oportet eum: qui sibi orare voluerit. **T**empus feriatum commodius aptiusq̄. **M**axime autē cū profundum nocturnus sopor indicit illētiū: tūc plane liberior erit puriorq̄ oīfo. **C**ōsurge in nocte inq̄: lauda in nocte in p̄cipio vigiliā tuā: et effunde sicut aquā cor tuum ante conspectū domini. **Q**uāz secura de nocte ascendit oratio solo arbitro deo: s̄a croq̄ angelo: qui illam superno altari suscipit p̄sentandā. **Q**uā grata et lucida: verecūdo colorata rubore. **Q**uā serena et placida: nullo insturbata clamore vel strepitu. **Q**uā deiq̄ mūda atq̄ sincera: nullo respersa puluere terrene sollicitudinis: nulla aspiciētis laude: seu adulatione temptata. **P**ropt̄ hoc ergo sponsa non minus verecūde quāz caute: et lectuli secretum petebat et noctis: orare hoc est verbū q̄rere volens. **E**ntū est enim. **A**lloquin nō recte oras: si orando p̄ter verbū aliquid queras: aut quod propter verbū nō queras: q̄m̄ in ipso sūt omnia. **I**bi remedia vulnerū: ibi subsidia necessitatū: ibi resarcitus defectū: ibi profectuum copie: ibi deniq̄ q̄quid accipe vel habē hominibus expedit: q̄quid decet. q̄quid oportet. **S**ine causa ergo aliud a verbo peti: cū

Sermo. LXXXVI.

ipsum sit oīa. **N**am et si ista temporalia cur necesse est postulare videmur: si verbum in causa est vt quidem dignū est. non vtq̄ illa sed hoc potius querimus. p̄pter qd̄ alia postulamus. **M**ozunt hoc qui omnem vsum harum rerum ad promouendū verbum dirigere consueverunt. **N**ō pigeat tū adhuc scrutari secreta lectuli huius et temporis: si forte in his aliquid lateat spirituale: quod venire ad remedium proficit. **E**t si placet sentire lectuli quidem noīe humanam figurari infirmitatem: nocturnis autē tenebris ignorantiam eque humanam: p̄sequens est et cōgruū satis: vt dei virtus: et dei sapiētia verbum contra vtrūq̄ originale malū instantius requiratur. **N**empe quid conueniēt? quā vt infirmitati virtus: igno: atie sapiētia opponatur? **E**t ne quid simpliciorū cordibus de hac interpretatione resideat dubiū: audiant quid super hoc sc̄tus propheta dicat.

Dñs opem ferat illi super lectū doloris eius vniuersū stratus eius versasti in infirmitate eius. **A**tq̄ id quidē de lectulo. **I**ā de ignorantie nocte. quid manifestius q̄ quod in alio idētidem loquit̄ psalmo: nescierūt neq̄ intellexerūt in tenebris ambulantes: pro certo exprimens ipsam in qua nati sunt totius humani generis ignorantiam: **I**psa est vt opinor cui se beatus apostolus et fatef natum et gloriatur ereptum dicens. **Q**ui eruit nos de potestate tenebrarum. **A**nde et dicebat. **N**ō sumus filij noctis neq̄ tenebrarū. **I**tē ad oēs electos. **E**t filij sūt lucis ambulantes.

Explicunt sermōes deuotissimi Bernardi abbatis super cantica canticorum salomōis: diligēter Parisiis impressi. Anno domini. Milleesimo. Quadrigētesimo. Nonagesimo quarto. Die vero vicecima quarta mensis Nouembris.

ecelle. et quod per actiua vitā. que sub obedi-
entia agitur. puenit ad contemplatiuam.
Sermo. xlvii. de triplici flore. s. xgunitatis
martyrii et bone operationis. et de deuotōe
habenda circa diuinum officium.
Sermo. xlviii. de laude recipio. q̄ fit in
ter sponsum et sponsam. Et qualiter per vni-
uersam xpi intelligatur corpus et fides eius.
Sermo. xlix. q̄lter p̄ dilectōez ordinat
caritas: vt oīa mēbra ecclē. i. elcti iuicē col.
Sermo. l. de duplici caritate. ligent.
scilz actuali et affectuali. et eius ordinatiōe.
Sermo. li. q̄lter spōsa petit sibi accumula-
ri fructus bonoz opoz cū floribz et odorantibz
Sermo. lii. de ex. fidei. et de spe et timore.
cessu q̄tēplatio dicit. in q̄ spōsus fac̄ descē
animā sanctā. pro eius quiete zelans.
Sermo. liii. q̄lter p̄ mōtes et colles signifi-
cant britudies celestiu spirituu: i. q̄b̄ trāsū
lijt filii dei id est notū fecit mysteriū sue in-
carnatiōis: veniens ad incarnandū.
Sermo. liiii. q̄lter tantū p̄ mōtes signifi-
cant angeli et hoies: et per colles demones.
Ire d̄ triplici timore: quo q̄sq̄ timere debet:
ne pdat grāz bñ opadi. quā a deo suscepit.
Sermo. lv. q̄lter hō perverā penitentiā
potest euadere iudicium dei.
Sermo. lvi. q̄pctā r̄vicia sint tanq̄ pie-
tes mediātes inter deum et peccatores.
Sermo. lvii. de visitatiōibz dñi q̄ hūt anie
sibi recēvacāti. q̄d p̄ marthā lazari et mariā
Sermo. lviii. q̄lter sponsum significat.
ozat spōsā. i. viros pfectos ad regimē im-
pfectozū. et de putatione viciozū in eis faci-
enda. vt virtutes succrescant.
Sermo. lix. d̄ gemitibz aīa suspirātiō ad
celestē patriā. et de p̄medatōe calitatis r̄vi-
Sermo. lx. de incredulitate (duitaris.
iudeozū: qua cōpleuerūt mensurā patrum
suozum: occidendo christum.
Sermo. lxi. q̄lter ecclesia reperit diuiti-
as diuie mie in foraminibz vulnez christi. et
d̄ fortitudie martyriū quā a xpo receperit.
Sermo. lxii. q̄lter intelligat hoc q̄d dicitur.
Oratio iusti penetrat celos. Et q̄ ne-
mo potest bene deū cōtemplari et verbū dei
p̄dicat: nisi pfectā habuerit mēt̄ puritatē.
Sermo. lxiii. q̄d viro sapiētivita seu mēs
sua sit sibi vinea i cultura d̄ duobz vniuersi ge-
neribz scilz adulatozibz et de detractoribz.
Et de tentatiōibz monachozūz nouiciozūz
Sermo. lxiiii. de tētationibus monacho-
rum p̄uocozum. Et de hereticis.
Sermo. lxv. de impietate quozidā qui ne se-
cretū p̄dant peierare p̄mittūt dicētes: nō

viros ipugne et sine detrimēto continentie
mulieribus cohabitare posse.
Sermo. lxvi. de erroribz mortis p̄ hereti-
cos circa matrimōiū et s̄fates baptizādos
et supplicatiōes q̄ hūt ab ecclē. p̄ defunctis
Sermo. lxvii. d̄ admirabili affectu dilecti-
onis sponiē: que eructat p̄pter amorē xpi.
Sermo. lxviii. q̄lter spōsus intēdit spon-
se. et ipa illi. Et de cura quā gerit circa ele-
ctos suos.
Sermo. lxix. q̄lter ad aīaz sc̄tāz fiat aduēt̄
et māsio xpi et p̄ris ei? p̄ q̄sdā spāles oparōes
Et de altitudie se extollēt̄ adūsus sc̄tāz dī
Sermo. lxx. qualif d̄itas et mansuetudo
et iustitia: nec non et relique virtutes intelli-
gantur esse lilia in quibz sponsum pascitur.
Sermo. lxxi. q̄d sit spōsū pascē et pasci. et
quomō differat vnitatis ipa que est inf̄ patrē
et filiū ab vnitatis quā habz aīa sc̄tā cū deo.
Sermo. lxxii. q̄lter per viē aspirat̄ et tel-
ligat aduēt̄ dñi. et p̄vbras maligni spūs
Et quō omne gen? hūanū accepit p̄cupiscē-
tiā i hēditatē ex trāsgressiōe p̄mox parētū
Sermo. lxxiii. q̄lter x̄p̄s veniens ad iudiciū
mittis appebit electos: et reprobatos d̄ribilis
Sermo. lxxiiii. de visitatiōibz xbi spōsi q̄
hūt i spū ad aīaz sc̄tāz. d̄ q̄b? sc̄tus iste vir ber-
nard? p̄bz se exēplū ad edificatōez audiet̄
Sermo. lxxv. quod nūc sit acceptabile tē-
pus. In quo q̄sq̄e per bona opera potest
sibi inuenire deum: et suam operari salutem.
Sermo. lxxvi. de claritate sponi. in qua
cōsimilis patri sedet a dextris gl̄e ei? et q̄l-
ter boni pastores debet esse solliciti et vigilēs
et discreti in pascendo aīas sibi cōmissas.
Sermo. lxxvii. de malis pastoribz ecclē. et
itē quō spūs et anie sc̄tōz simul cū angelis
sūt in adiutorio electis adhuc pegrinātibz.
Sermo. lxxviii. d̄ p̄dēstiatōez q̄lter spōsa. i.
ecclē. electoz p̄dēstiatā sit a deo an̄ iclā.
Sermo. lxxix. d̄ amorē tenaci et idissolubili q̄
spōsa tenz spōsū. et q̄lter spōsus i sine sc̄l̄i reū-
tetur ad synagogāz iudeozum saluandam.
Sermo. lxxx. d̄ x̄boz aīa subtilis disputa-
tio. et itē de errore gilbri pytanie epi. quez
eugenius papa dānanit i p̄cilio rhemenis.
Sermo. lxxxi. q̄lter aīa x̄bo di sūt p̄ simplicitate
essēt̄. et imortalitatē. et arbitriū lib̄tatē.
Sermo. lxxxii. q̄lter aīa d̄issilis sc̄tā ē deo. ei?
simplicitate imortalitate ac lib̄tate p̄ p̄ctm
Sermo. lxxxiii. q̄lter aīa vicijs corrupta.
corrupta adhuc p̄ amorē castū et sc̄tm po-
test redire ad similitudinē sponi id est xpi.
Sermo. lxxxiiii. q̄lter aīa quēs verbū dī spō-
sum primū q̄sita sit ab ipso. et quid sit ista q̄-

stio: in qua iam ab eo p̄uenta est. e
Sermo. lxxxv. de septē necessitatibz. pp
quas aīa q̄rit de verbū. q̄ tandē reformata
accedit ad et? iocūditatē dulcediez cōtem-
plandam atq̄ perfrueudum.
Sermo. lxxxvi. de cautela et d̄cūdia spō-
se q̄rentis verbū. et de p̄medatōe verecūdie

Sequitur inuētozū copiosi et vtile sentētiarū
q̄ i sup̄ascriptis diui b̄nardi fmōibz p̄tinēt
Abstinentie singularitas multis scandalo
fuit. sermo. lxxxiii. a.
Accedē dñi ē ad deū: nō irruē dñi. ser. xxxi. a.
Accedere potest ad deū per grām qui pec-
cādo recedere ab eo potuit. ser. lxxxii. e.
Actione q̄sq̄ p̄ponim? inferiora: affectu
superiora p̄ferentes. ser. l. b.
Actiuavita via ē ad p̄tēplatiuā. ser. xlvj. b.
Adā a q̄ gl̄a et honore ceciderit. ser. xxxv. b.
Ad deū volūt oēs ire: p̄ deū pauci. f. xxi. b.
Adesse vel abesse p̄cipit verbū: q̄d tñ adue-
nire vel recedere non sentit. ser. lxxiii. b.
Adesse dñm q̄lter dephēdē possum? f. lvii. c.
Adolescētior d̄ hō carnalibz p̄cupiscētis
Adolescētiori filio p̄panē (d̄dit? f. lxxiii. b.
Adiutorio sunt electis perigrinātibz an-
geli et spiritus beati. sermo. lxxvii. c.
Adulator et detractor beneficis orationi-
bz et monitis sunt capiendū. ser. lxxii. b.
Aduēt̄ dñi in mētē s̄ḡ et p̄nūciū. ser. lvii. c.
Adūsari? cui p̄stire nos oportz i via de? ē.
Adherēs deo vnus spūs est: (ser. lxxxv. a
sed non vnus cum eo. sermo. lxxi. b. c.
Affectio carer evitiōsū est. ser. l. b.
Affectio triplex. ibidem.
Affectus caritatis denegād? nō est. ser. l. c.
Affect? voces suas hz quibz se exp̄munt. f.
Affici pl? debem? q̄b? dā q̄ ad (ser. lvii. a. b.
nos non spectāt? iis q̄ spectāt. ser. xlix. d.
Alijs aliud et aliē loquēdū ē. ser. i. i p̄ncipio.
Altitudinez oēm se extollentem aduersus
sc̄iam verbi deiecit pater. ser. lxxix. a
Amabile p̄cipue fac̄ nob x̄p̄z passio eius p̄
Amari timeri et hōrari q̄ (nob. ser. xx. a.
mō differēt̄ exigit deus. ser. lxxxiii. b.
Amicissimos oportet esse x̄p̄o spōso pasto-
res et custodes spōse ei? ecclē. ser. lxxvi. c.
Amotivis q̄nta sūt. f. x. a. f. lxxiii. d. f. lxx. a
Copiose. ser. lxxix. a. ser. lxxxiii. b.
Amor dei zelū p̄tāmoz p̄i māsuetudinē.
Amor vino p̄p̄at. ser. xlix. a. (ser. xliiii. c.
Amor pudorē modū et consiliūz nescit. ser.
lxxiii. ante a. in p̄ncipio.
Amoris sancti vim et naturā si quis nosse

desiderat: amet. sermo. lxxxix. a.
Amoris lingua non amanti barbara est: vt
greca grece nescienti. ibidem.
Amor omēs alios in se captiuat affectus.
Amor solus affectuum ser. lxxxiii. b.
Amoris mira cōmendatio. ibidem. b. c. d.
Amor purus quis sit. ibidem. c.
Amor anime ad deum nihil est ad amorem
dei ad eam. ibidem. d.
Amor dei ad aīaz sibi dilectā p̄m̄dā. f. lli. a
Amor est deus. sermo. lxx. a.
Amor cedit maiestas. ibidem.
Amor etiā de deo triūphat. ser. lxxiii. d.
Amor vehemens non attendit quaverboz
serie ebulliat. sermo. lxxvii. a. b.
Amoris dei suauitas experimento non ra-
tione percipitur. lxxvii. d.
Amores zelanter feruido debet ardere a-
micus sponi id ē pastor aīaz. ser. xviii. e.
Amor carnalis christi spirituali eiusdem
postponitur. sermo. xx. d. e.
Amor carnal xpi q̄si bon? ibidem. e.
Amor carnis hominis supra carnem chri-
sti reprehenditur. sermo. xx. d.
Amore carnali diligebat discipuli christuz
ante ascensionem. ibidem.
Ambulare proficere est. sermo. xlix. e.
Angeli corporibus vtuntur et egent ad o-
pera exercenda. sermo. v. a. b. c.
Angeli astant orationibus: et p̄cces offe-
runt deo. sermo. vii. b.
Angelus anime deum inuenienti et ei vni-
te congaudet. sermo. xxxi. b.
Angeli melior effect? est x̄p̄s. ser. lxxiii. d.
Angeli et sancti a nob assumpti ecclē. s̄a cu-
stodiunt. sermo. lxxvii. b. c.
Angelozum custodia maceria est vinee id ē
ecclē. militantis. sermo. lxxii. a.
Angeloz agnīa ab hoibz visa. ser. xxxix. b.
Angeloz et sanctorū gloria complementū
sumit ex ecclē. p̄plemento. ser. lxxviii. b.
Angeli extollentia in furore dei delecta ē:
hominis autem in ira. sermo. lxxix. a. b.
Angelis etiā x̄p̄s est redēptio. ser. xxii. b.
Angelozum ordines pulcherrime distin-
guntur. sermo. xix. b.
Angeli diuinitatis abyssū ituent. ibidem.
Anima in spiritu ambulans domus est spō-
si quibus sulcienda. sermo. xlvj. c.
Anā dū i carne ē: x̄s̄at inf̄ sp̄ias. f. xlviii. a
Anima querens deum p̄uenitur ab eovt
querat. sermo. lxxxiii. b. c.
Anā spōsa dī q̄ caste sc̄tā ardēt̄ amz. f. vli. a
Animam suam pro ouibus ponere paratus
sit qui eas suscipit custodiendas. ser. xxx. d

Biam suam nō pluris facere q̄ se qualiter accipiendum sit. **Ibidem.**
Bia deo cara iux̄ varias sui dispōnes et affectus ipsum videt transformari. **ser. xxxi. c.**
Bia dei studiosa tria nō cessat iquirere iusticiā iudiciū et locū habitatiōis. **ser. xxxiii. a.**
Bie retrocedēt a dō d̄ploratō. **ser. xxxv. b.**
Bie d̄mitatē cōtēplāti rez̄ iferiorū imaginēs ab angelis ingeruntur. **ser. xli. c.**
Bia viatrix cōsolatiōē recipit cōtemplatiōe diuini luminis. **ser. xli. b.**
Binuma nō est imago dei sed ad imaginē et imaginis capax. **ser. lxxx. a.**
Binime est idē esse qd̄ viuere. licz̄ nō qd̄ bñ vel beate viuere. **ser. lxxx. a.**
Biez̄ verbi s̄ilitudo et differētia. **ibidem.**
Bima hūana similis est verbo in simplicitate et imortalitate. **ser. lxxx. b.** Et iar̄ bitriū libertate. **ibidem. c.**
Bia in se h̄z̄ vnde admonet aut stare cōd̄ bo: aut redire si mora sit. **ser. lxxxii. a.**
Bia q̄lis eē debeatur ei itēdat de. **ser. lxxx. a.**
Bportas cōfessionis fenestras inueniat in nobis dñs. **ser. lvi. d.**
Brchanaverba que nō licet homini loqui: licet deo loqui. **ser. lxxij. c.** **(lxxxii. d.)**
Brguit pctō iūque dō se s̄ilem existimās. **f.**
Bromata a tribus christo deuotj̄ feminis empta quid significēt. **ser. xij. c.**
Brtiū mechanicorū et etiā liberaliū igno- rantia dānabilis nō est. **ser. xxxvi. a.**
Bscendit christus vt fides merito non pri- uaretur. **ser. lxxvi. a.**
Bspirans oies quis sit. **ser. lxxij. c.**
Budit̄ iuenit qd̄ visum later. **ser. xxviii. b.**
Buditus mors intrauit per quē fides: et vi- te remediū suscipitur. **ibidem.**
Buditus verū dephēdit vbiuis? fallit. **ibid.**
Budit̄ certior est visus. **ibidē. d.** **(c. d.)**
Buidendū est vt videre mēamur. **ibid. b. c.**
Buditus visum p̄cedit et fides visionez. **ser. xli. b.** de hoc vide exēpla. **ser. liij. a.**
Buaricie curr̄ qd̄ rotis et eqs̄ trahat. **ser. lxxx. c.**
Buar̄ crumeme sue p̄forat. **f. xxi. d. xxxij. c.**
Buriga virtutū discretio. **ser. xli. c.**
Burū. i. verbū vel sapiētia dei qualiter de- coloratum est. **ser. lxi. d.**
Buxillium dei duplex cōreptio et consola- tio. **ser. xxi. f.**

Bebet christus in regno suo nō tamen mā- ducabit. **ser. lxx. ij. a.**
Botrus cipi x̄ps in resurrectōe. **f. xliij. a.**

Calix quē pro nobis x̄ps bibit est maxime facit nobis amabilē. **ser. xx. a.**
Canali assimilatur vani pius effundētes q̄ infundantur. **ser. xvij. a. b.**
Cacelli parietes q̄ est caro x̄pi q̄ sint. **f. lvi. a.**
Cādor aie faciēs ipsam et opa ei lilia quo- duplex sit. **ser. xxi. c. d. e.**
Cātor debem̄ dño p̄fect̄ singlos. **f. i. c.**
Cantica canticorū quare ita dicatur et in q̄ a ceteris differant. **ser. p̄mo. b.**
Cāticū cāticorū solaynetio docet. **ser. i. d.**
Capi dño qualiter debeant adularor: et de- tractor vulpes. **ser. lxxij. b.**
Capree veritas: hyinnulo gratia compa- ratur. **ser. lxxij. c.**
Capree ceruicis cāporū spūs beati. **ser. liij. b.**
Capree comparatur christus propter acu- men visus. **ser. lv. a.**
Carbo desolatorū est x̄ps dñs. **ser. lxxij. c.**
Cardinales virtutes perfectissime habuit christus. **ser. xxi. c. d. e.**
Caritas aiam dilatat vt fiat habitatio dei. **ser. xxvij. e.** **(mitas. ibidē.)**
Caritat̄ paruitas āplitudo latitudo subli- caritas fraternitas summopere seruāda est. **ser. xxi. b. c.**
Caritas discretionē ordinata mēbra eccle- sie colligat. **ser. xlix. g.**
Caritatis ordo. **ser. xli. c. d.**
Caritatis ordinē vix quisquā fuit. **ser. l. d.**
Caritas actualis et habitualis. **ser. l. a.**
Caritatis mādatū in via neq̄ ipleri. **ibidē.**
Caritatis affect̄ nulli hōi denegād̄ ē. **f. l. c.**
Caritas ecclie ad x̄p̄s idissolublis ē. **f. lxxxix.**
Caritas aiaz cōformat et maritat ver- bo pulchre. **ser. lxxxij. b.**
Caritas non q̄rit que sua sunt pulchra de- claratio huius. **ser. xvij. b.**
Caritati nūq̄ d̄sunt necessaria saluti. **ibid.**
Caritate refrigescēte diffidē nō debem̄ aut a studio spiritali desistere. **ser. xxi. c.**
Carnales cōcupiscentie cōnaturalē homi- māsuēdinē extermināt. **ser. xliij. b.**
Carnales hōies mortē optant iustorū: sed non vitam. **ser. xxi. b.**
Carnaliter diligebant discipuli christū pri- us q̄ ascenderet. **ser. xx. d.**
Carnalis amor reprehenditur. **ibidem.**
Carnalis amor christi q̄ sit bon̄. **ibid. e.**
Carnē a spū petē q̄ durū sit. **ser. xxxv. a.**
Carnis ifirmitas rōbur auget spiritui: for- titudo vero debilitatē. **ser. xxx. d.**
Carnis nom̄ vitis q̄s designat. **f. xxxv. b.**
Carnis concupiscentia paries erat paulū

a christo diuidens. **ser. lvi. c.**
Caro x̄pi pies erat d̄mitatē celās. **f. lvi. a.**
Caro castiganda est vt illūnetur nox̄ mor- tis nostre. **ser. lxxij. d.**
Caro sagittis tribus configenda est. timo- re: sermone: et amore dei. **ser. xxx. e.**
Castitas iūto nō suadebat q̄re. **ser. lix. d.**
Cauteris cōspirationis antique portam omnes. **ser. lxxij. c.**
Cauerina macerie: angelorum qui cecide- runt loca. **ser. lxxij. a.**
Cayn cur adūsatus est de. **ser. lxxi. a.**
Celum sicut pellem dei sapientia christi ex- tendit. **ser. xxvij. a.**
Celum dicitur aia caritate extēta ceteris q̄ virtutibus adornata. **ser. xxvij. b. c.**
Celū celi multitudo vniuersa beatorū: celi celorū singuli spūs beati. **ser. xxvij. c.**
Celū est aia quā inhabitat x̄ps. **ibidem. d. f.**
Celos suos habet ecclesia militans sicut et hierusalem celestis. **ibidem. f.**
Celestis p̄tat̄ felicitas p̄mēdat. **f. xxxij. b.**
Cellavinaria domus in qua erant discipu- li congregati. **ser. xli. a.**
Cellavinaria domus orationis. **ibidem.**
Cella evinaria non omne donum spiritus re- portatur. **ser. xli. b.**
Cellaria regis christi. **ser. xxiij. a.**
Cellariū x̄pi moralis scripture sensus. **ser. lxx. c.**
Centurio ex voce christi filii es. **ser. xxiij. b.**
Cet de cognouit. **ser. xxvij. b.**
Christus comparatur capree propter acu- men visus. **ser. lv. a.**
Christus in carne didicit obedientiā et mi- sericordiam. **ser. lvi. a.**
Christū in forma humana venire ad iudici- um precatur ecclesia. **ser. lxxij. b. c.**
Christū cito reati rogabat ecclesia p̄mitiva. **ser. lxxij. b.**
Christ̄ patiendi speculū est: et **(ibidē. b.)**
Christ̄ patiētis. **ser. xlvij. b.**
Christus se exhibet anie sibi deuote tanq̄ sp̄sum: infirme tāq̄ medicū. **ser. xxxij. a. b.**
Christus factus est nobis sapiētia iusticia sanctificatio redemptio. **ser. xxi. b.**
Christus in carne visibiliter opans mirabi- lia ostendit se eē q̄ an̄ inuisibilis opabat. **f. vi. a.**
Christū in carne presentem fieri desiderā- bant ardēter patres antiqui. **ser. ij. a.**
Christus humanitatē suam ab ecclesia sus- traxit vt daret fidei locū. **ser. lxxvi. a.**
Cibo indigesto comparatur scientia sine operibus. **ser. xxxvi. c.**
Ciboz̄ curiosi exquiritores vehemēter arguūtur. **ser. xxx. e.**

Cibo homini opis et ofonis potu sumpto: aia egrota p̄ cōreplatiōē pausat. **f. xvij. e.**
Cibos coitu procreatos generaliter vitā- tes heretici reprobātur. **ser. lxxvi. c.**
Cibus dei est impletio verbi seu voluntat̄ eius. **ser. lxxi. d.**
Clarificat filii p̄fem sicut a p̄e clarificat. **f. lxxvi. b.**
Claritas vna et coeterna est pa- tris et filij. **ibidem.**
Clarificatus est filius multotiens: ad vlti- mum super omnes. **ibidem.**
Cogitatiōes n̄e de deo d̄ba d̄i sūt. **f. xxxij. c.**
Cogitatiōes bōe a dō s̄: male at a nob. **ibid.**
Cogitatiōes bonas cor n̄m audit: malas cogitare bonū nō sufficimus **(dicit. ibidē)**
Cogitatiōes male an de cor de n̄o sūt: an a spū maligno: sine piculo ignorat. **ibidē. c.**
Cogitatiōes q̄ ex deo sūt periculose igno- ramus an a deo vel a nobis sūt. **ibidem.**
Cogitationes vane: aut p̄ angelos malos imisse. p̄ virtutib̄ se ingerūt. **ser. lxxij. b.**
Cohabitatio virorū et mulier cōtinētie re- pugnat et dānatur. **ser. lxx. c. d.**
Coitu procreatos cibos generaliter vitan- tes reprobātur. **ser. lxxvi. c.**
Colli noie designat̄ itellect̄ aie. **ser. xli. a.**
Colles demones dicitur. **ser. liij. b.**
Cōpunctio quadruplex. **ser. xvi. b.**
Conche nō canali similes esse debent iper- fecti et semipleni. **ser. xvij. b.**
Concupiscentia nobis hereditaria est ange- lus sathane. **ser. lxxij. c.**
Concupiscentie virib̄ totj̄ resistēdū ē. **f. lvi. c.**
Concupiscentie carnales cōnaturalē homi- māsuēdinē extermināt. **ser. xliij. b.**
Cōfessio sit hūilis pura fidelis pulcre. **ser. lxx. d.**
Cōfessionē p̄cedat timor duplex et **xvi. d.**
Cōfessio duplex meroris et exultatiōis. **ibid.**
Cōfessio gratie gratiam designat in ani- ma contentis. **ser. lxxij. e.**
Cōngēda est caro sagitt̄ trib̄ vide i caro. **f. lxxvi. a.**
Cōformitas aie ad d̄b̄ per caritateē q̄ lo- cunda et optabilis sit. **ser. lxxxij. b.**
Consentire debemus deo aduersario i cre- panti. **ser. lxxv. a.**
Consolationē recipit animaviatrix contē- platione diuini luminis. **ser. xli. b.**
Cōsolatio aduersus malignos et detracto- res est si recti nos diligāt et p̄bāt. **f. xxxij. a.**
Conspirauerunt primi parētes aduersus dñm et christū eius. **ser. lxxij. c.**
Cōspiratiōis eoz̄ cauteris portam d̄s. **ibid.**
p. iij.

Confuetudinis vlcus qualiter amputari fo-
mentis leniri debet. sermo. xliii. d.
Consideratione sui fit homo mansuetus et
compatiens. sermo. xliiii. b.
Contemplationi vacantes non sunt otiosi
vel spernendi. sermo. xli. d.
Contemplationis opus aliquando gratia
predicationis intermittendū est. ser. xli. d.
Contemplatiuā ante actiuam que sub obe-
diētia agit q̄rere p̄p̄oster^o ē ordo. f. xli. b.
Contemplationis excessus vnius in intelle-
ctu alter in affectu est. sermo. xli. b.
Contemplationis quietes pro lucris anima-
rum libenter intermittenda est. ser. li. b.
Contemplationis importune molestantes
arguantur. ser. li. c.
Contemplatiui non sunt leui ex causa inq̄-
tandi. ibidem. d.
Contemplatiōis otii et studiū predicationis
vicissim inmutat aīa deo d̄uota. f. li. d.
Contemplationis et actionis necessariē vi-
cissitudo declaratur. sermo. li. ante a
Cōtēplatiōis sc̄tē nihil deperit. ser. xli. c.
Contemplatio dei puritatem mentis et ve-
hementiam intentōis requirit. ibidem.
Contemplatur diuersi diuersa iuxta men-
suram sui captus. ibidem. e.
Contēplatiōis genera duo. ibidem. d.
Contemplari dignē volens gloriā nō su-
am sed dei querat. ibidem.
Contemplari celestia non sufficit anima in-
ers et infirma donec sanetur. ibidem. e.
Contemplari diuinam suauitatem et gl̄am
sols mente et corpore puris conceditur.
sermo. lxvij. d.
Cōtēplatiōe pausat aīa egrotā. q̄r. f. xviii. e.
Contēplatiōis modi tres. ser. xxiii. p̄ totū.
Contemplationis theoretice secretum cubi-
culum vocatur. ibidem. c.
Contemplatio mirabilū dei delectationē
habet et inquietudinem. ibidem. f.
Contemplatio iudiciorum dei timorem in-
ducit et afficit contemplantem. ibidem.
Cōtēplatiō iudiciorū dī iuciat ad sapiāz. ibid.
Contemplatio misericordie dei cubiculus
dicitur anime. ibidem. g.
Contemplari contingit. deum mirabilem
terribilē amabilem. ibidem. e. f. g.
Cōtrarius est peccator deo et sibi pulcher-
rime. sermo. lxxi. c.
Contritio est vnguentum sua fragrātia to-
tam domum ecclesie repiens. ser. x. b.
Conuersationis aliene non sit curiosus ex-
plorator aut iudex temerari^o. ser. xl. c.

Copiosa apud d̄m redēptio. ser. xxij. c.
Corona christus est pro se patientis et cum
coronans. sermo. xlvij. b.
Corpus christi mysticū se solos esse gloria-
bantur stulti quidā hereticū. ser. lxxi. c.
Corpus animam aggrauat ne lumē incir-
cumscriptione clare intueatur. ser. xxvi. a.
Corripientes bēigne sustinēdi sūt. f. xxi. d.
Corripē debet ecclesiastic^o in spiritu leni-
tatis in delicto p̄occupatos. ser. xliiii. a.
Correptionē māsuetē suscipiētes se et cor-
ripiētes a multis malis libant. f. xli. a.
Correptioni sibi facte quidam contemptū
quidam impatientiam quidam impuden-
tiam defensionis addunt. ibidem.
Crescit anima nō substantia sed virtute ca-
ritatis. sermo. xxvii. e.
Crudeles animarū rectores. sermo. x. a.
Crumene sue cōformat anarus. ser. xxi. d.
Cubicula regis xp̄i varia. sermo. xxiii. e.
Cura quanta sit deo de nobis siue de eccle-
sia. sermo. lxxviii. a.
Cure dei fidē aīa sc̄tā ex duob^o h̄z. f. lxx. a.
Currus diaboli malicia luxuria et auaricia
sermo. lxxix. c.
Curr^o illi q̄b^o rotis et eq̄s trahantur. ibidē
Currunt non omnes equaliter in odore vni-
guentorum et virtutum xp̄i. ser. xxii. d.
Currūt hi velocius. hi tardius. ad cellaria
christi. sermo. xxiii. a.
Curue aīe q̄ frenis inhīat. ser. xxiiii. d.
Custodes ecclesie sūt angeli et sancti ab ea
sumpti. sermo. lxxvii. b. c.

David male dicentē sibi repelli prohibuit
sermo. xxiiii. a.
Decor anime quem concupiscit rex verbū
quis sit et in quibus consistat. ser. lxxv. e.
Decor anime duplex innocentia et humi-
litas. sermo. xlv. a.
Decolorauit me sol. sermo. xxviii. f.
Demoniū meridianū qd̄ sit. f. xxiiii. d. e. f.
Despatio malitie p̄sumatio ē. ser. xxxvij. d.
Detractor: q̄lis capiat deo vide ī adulatoz
Detractio damnatur. sermo. xxiiii. a. b.
Detractio caritatem ceteris virtijs acrius
impugnat. ibidem. b.
Detractiois modi plures. ibidem.
Deus ad omne opus suum nullo eget obse-
quio corporis. sermo. v. d.
Deus sine corpore docet et apud veteres
docebat hominem scientiā. ser. vi. a.
Deus angelis / homo nostre salutis op^o si-
mul discreter tamē operant. ser. lxxvij. a.

Deuotionis gratia persistentib^o in oratōe
datur licet initio sint aridi. ser. ix. c.
Deuotio iocundū est vnguentū. ser. xi. a.
Deuotio in frigidis accēditur affatu aspe-
ctu vel memoria spūaliū viroz. ser. xliii. c.
Deuotio vnguentū est anime dolorem leni-
ens. sermo. xviii. d.
Deuote deo anime soli vicissim apparet et
disparer sponsus christus. ser. xxxij. a.
Dextre et sinistre nominibus prospera et
aduersa designantur. sermo. li. d.
Dicere verbi diuini ad animā et anime ver-
bo respondere quid sint. sermo. xlv. d.
Didicit christus in carne obedientiam et
misericordiam. ser. lvi. a.
Dies formabantur et dies proficientes.
sermo. xlix. e.
Dies in bono et malo accipit. ser. lxxii. b.
Dies corporalis spiritualis. ibidem.
Dies expirans factus est nobis per euam.
sermo. lxxij. c.
Diei illi male dixerūt sancti iob. ibidem.
Dies ispirās / respirās / aspirās. ibidem. e.
Dilatari oportet animam vt fiat habitatio
dei. sermo. xxvii. e.
Diligendum nō semper est amplius / quod
prius curandum est. sermo. xlix. d.
Diligendozum ordo et ratio. ser. l. c.
Diligēt deus ab ordinib^o diuersis spirituū
diuersas ob causas. sermo. xix. b. c.
Diligēt deus se diligentes et ijs intendit.
sermo. lxx. e.
Diligendus est deus pro donis et benefi-
cijs suis. sermo. xx. a.
Dilexit nos christus dulciter sapienter for-
titer. sermo. xx. b.
Diligend^o est xp̄s dulciter et. ibidem.
Diligere deū ex toto corde et. ibidem.
Dilectus cepit esse deus ex quo pasci com-
pertus est. sermo. lxx. a.
Discretio caritati et omni virtuti ordinem
ponit. sermo. xlix. c.
Discretio moderat^o et auriaa x̄rutū. ibidē
Discretio sine caritatis zelo iacet. f. xxij. d.
Discerner ī iudicio deus inter electos et re-
probos. sermo. lxxiii. d.
Discipuli carnaliter diligebant christum
cum de eius discēssu tristis erant. f. xx. d.
Dissentiat sibi qui cupit deo consentire.
sermo. lxxv. a.
Dissolui cupiunt sancti: quod formidabile
est peccatoribus. sermo. lvi. b.
Duidēs actū a fide in q̄ diuidit. f. xxiiii. d.
Diuinitatem non esse deum et similia dicē-
tes impobantur. sermo. lxxx. d.

Diuicias scire et possidere. ser. xxiii. f.
Docet deus sine corpore sicut et apud ve-
teres docebat hominem scientiā. ser. vi. a.
Doctoris boni conditiones. ser. li. b.
Dolor contritiōis frenand^o est et interpo-
landus commemoratōe b̄ficiroz dei et lau-
dis eius. sermo. xi. a.
Domestici ecclesie inimici ei^o sūt. f. xxxiii. f.
Domus orationis sicut et dom^o in qua erāt
discipuli congregati cellavinaria. f. xlix. a.
Donatiōnū dei ad animā quam de peccato
liberat ordo. sermo. xxxix. a.
Donec in scripturis sacris inclusiū et ex-
clusiū reperitur. sermo. lxxii. in principio.
Donorum spūs sancti quinq^o nomine olei /
duo nomine vini designantur. ser. xvi. c.
Dormit inter medios clericos aīa q̄ amore
boni poti^o timore supplicij p̄ficat. f. li. e.
Ducez assumat sibi qui vias vite desiderat
ingredi. sermo. lxxvii. c.
Dyaabolus quare cecidit. ser. lxxiii. d.
Dyaabolus inuidet angelozum et hominūz
glorie. sermo. lliii. c.
Dyaaboli delectio nobis esse debet humili-
tationis occasio. ibidem. c. d.

E
Eciam se dicit sp̄sa. ser. xli. in principio.
Ecclēsia christi quare ab vniuersitate gen-
tium suscepta est: nō synagoga. ser. xxx. b.
Ecclēsia a iudeis repulsa in gentē magnāz
i. in fines orbis terraz missa est. ibidem.
Ecclēsia primitiua christum abentem ro-
gat cito reueri. sermo. lxxiii. b.
Ecclēsia synagoge non inuidet. sed ad eaz
nititur introducere christū. ser. lxxix. d.
Ecclēsia p̄secutionib^o creuit. ser. xxx. a.
Ecclēsie profuerunt persecutores obesse
cupientes. ibidem.
Ecclēsie que ex gentibus est et synagoge
comparatio. sermo. xliii. a. b.
Ecclēsie quod deest perfectiōis in vno sup-
pletur in alijs. sermo. xli. c.
Ecclēsie plaga miserabilis. ser. xxxii. f.
Ecclēsie domestici / inimici eius. ibidem.
Ecclēsie lecti laquearia tigna que sint.
sermo. lxxvi. a.
Ecclēsie prelati quales esse debeāt. ibidē.
Ecclēsie cura quanta sit deo. se. lxxviii. a.
Ecclēsie complementū finis est oim. ibidē
Ecclēsiā custodiunt angeli et sancti ab ea
assumpti. sermo. lxxvii. b. c.
Ecclēsiā duo consolantur. ser. lxxii. a.
Effundere nemo debz nisi plenus sit. i. p̄-
dicare nisi et. sermo. xviii. c.
p. liij.

Effusum non integrū sponsi nomen capiūt
adolescētulū. i. aīe imperfecte. ser. xix. a
Epoꝝ laboribꝝ cōmiseri debemꝰ. f. xij. d
Episcopoꝝ vita nō ē temere culpāda. ibid
Episcopus non esse nisi qui boni sint asserē
tes reprobat̃. ser. lxi. e
Equalitate diligēdi sunt primi. ser. xvij. c
Equanimitas esse debet anima fidelis inter
p̃spera et aduersa. ser. xxi. c
Eqratum dñi q̃re assimilatur aīa. f. xxxix. b
Est vere solū id quod fuisse et fore non ex
pungitur. ser. xxxi. a
Eterna est imago et species aīe quā inha
bitat deus s. caritas. ser. xxvij. b
Eua dñi mortalitatem appetit mortalis factā ē. f
Excessus aīe in deū. ser. liij. c lxxxij. b
Excessus contēplationis duo: vnus in intel
lectu: alter in affectu. ser. xlix. b
Excusare debemus delinquentes quātum
fieri potest. ser. xl. c
Exhortatio: solatio lac vber spōse. f. x. a
Exinanuit se christus tripliciter. ser. xi. c
Exinaniri q̃re voluit cū possz alit redimē.
Exinanuit se celestis sponsus: vt ibidē.
hoies frenos ad celuz traheret. ser. xxvij. d
Exultant iūque q̃ ero tui similis pulchre
declaratur. ser. lxxxij. d
Expectare dñm cū silētio. ser. lxxvij. c
Expectare odorare ē spectare gustare ibid
Expectauerūt patres ātīqui dñm. ibidem.
Expectat peccator: nihil. ibidem.
Expectat deus delinquentes / benigne susci
piens reuertentes. ser. ix. c
Extasis aīe a laq̃s vite aīam libat. ser. liij. b
Extasis aīe mors dici potest. ibidem.
Extendi oportet aīam sicut pellem vt fiat
celū qd inhabitet deus. ser. xxvij. e
Extollentiam angeli in furore: hois in ira
delectat deus. ser. lxxx. a b

Fama virtutem reddit illustriorem tamen
si non maiorē. ser. lxxi. a
Fama vitium in virtutem commutare nō
potest. ibidem.
Familiaritas inter deū et aīam contrahit
ex mansione eius apud eā. ser. lxxx. e
Fasciculus myrrē christus q̃a consydera
tione passionū eius cuncta que patimur le
uita sunt. ser. xliij. a
Fasciculus hic inter vbera et p̃spera et ad
uersa portandus est. ibidem.
Fasciculus myrrē ex omnibus christi passi
onibus colligendus est. ibidem. b
Fasciculus hic ante inter vbera non retro

se super humeros portandus est. ibidē. c
Fauum mellis offerre debemus in oratione
id est deuotionem in littera. ser. vij. c
Fenestre et cancelli parietis q̃ est caro xpi
sensus et affectus corporis. ser. lvi. a
Fenestras confessionū semp̃ apertas inue
niat in nobis dñs. ibidem. d
Fenum factus est deus: quia factus erat
pecus. ser. xxxv. b c
Ficus populum designat. ser. lx. a
Ficus mortaliter mites et suaves moribus
significat. ibidem. e
Fide mundandus est oculus quo deus vi
dendus est. ser. xxvij. b
Fidei referandū est quod oculo corpora
li nequit comprehendī. ibidem. d
Fide tangendus est christus etiam in de
core suo. ibidem. e
Fides vinea: virtutes palmites. ser. xxx. c
Fides magna meretur magna cognosce
re mysteria de hoc exempla. ser. xxxij. e
Fidei magne nullus sapientie thesaurus
absconditur. ibidem.
Fidei magne magnꝰ occurrit spōsus xps.
Fidei mysteria magna cognoscēs ibidē.
ea minoribus cōmunicat. ibidem. f
Fides vmbra christi in qua viuunt iter ho
mines. ser. xlvij. c
Fides et vite est et vite vmbra. ibidē. c. d
Fides sine operibus mortua est. ibidem
Fides sine dilectione mortua est et quasi
cadauer anime. ser. xxiiij. d
Fides floris nomine designatur: et nomie
fructus operatio. ser. li. a
Fides merito suo fraudanda non est. ser.
Fidei vis quanta sit. ibidē. c lxxvi. a
Fidei veritas audita et visu cōfirmata est.
Fides parentū sufficit p̃ parē. ser. lix. c
Fidere cure et dignationi dñi sancta aīa
ex duobus habet. ser. lxxx. a
Fiducia reuertendi ad deū prestat anime
queri et diligi ab eo. ser. lxxxij. d
Item cognatio ad verbum vt ibidem. a
pulcherrime. et lxxxij. e
Filios matris sue non patris sui vel fra
tres vocat ecclesia iudeos persecutores.
ser. xxxix. a (a b c
Flos triplex orti cāpi et thalami. ser. xlvij. c
Flos campi / christus. ibidem. a. quare
sic potius appellatus. ibidem. b
Flores quibus se fulciri sponsa perit qui
sunt. ser. li. a
Flores ecclesie primitiue qui in terra no

stra apparuerit. ser. lviij. d
Flos p̃mꝰ q̃ in tra nra appuit xps. ibidem
Flores vinearū serpētes nō sustinet. f. lx. c
Floris nomen fides: fructus nomine ope
ratio designatur. ibidem.
Foramina petre vulnera christi. ser. lxi. b
Formosa et nigra qualiter est ecclesia spō
Fraternitatis caritas sum= sa. ser. xxv. b
mopere seruanda. ser. xxxix. b c
Frigus infidelitas vel zeli desablatio. ser
Fructus nostre redemptionis lviij. b
quē expectamus qualis sit. ser. xi. b
Fructus spiritus. ser. lxxij. c
Fructus vinee dñi quibus timet / profectꝰ
Fruitur aīa verbo in (nostri sunt. ibidē.
estimabili iocunditate. ser. lxxxv. g
Fruī verbo quid sit scire cupiens / mentes
non aurem parat. ibidem.

Baudere cū gaudentibus flere cū flentibꝰ
duo sunt vbera spōse cōpassio et cōgratula
Baudere plus debemus de (tio. ser. x. a
maiori alteriꝰ bono q̃ dñi nō mior. f. xlix. d
Selboe montes spūs maligni / et hoies su
perbi et aridi quos nō visitat dñs. ser. liiij. c
Semendo potius q̃ declamādo doctor au
ditores emendat. ser. lix. b
Semit aīa deuota xpi absentia. ser. lix. c
Semitū deuote aīe rīdetur et celo. ibidem
Semit in ore oīm fidelū spūs sc̃tus. ibidē.
Bene faciei anime que est intētio sunt res et
causa. i. quid et p̃pter qd itēdas. ser. xl. a
Generatio celestis eterna p̃destinatio est.
Bentes misericordia que= (ser. xxij. g
runt: iudei meritis gloriātur. ser. xliij. a. b
Silberri epi pictaensis dogma in cōcilio
rhemensi damnatū. ser. lxxx. d
Gloria angeloz et beatorum complebitur
ex meritis hoīum. ser. lxxvij. b
Gloriam non suā sed dei querat cupiēs ad
diuine maiestatis contemplationē admit
ti. ser. lxxij. d
Gloriam pro gratia dei captans fur est et
latro. ser. lxxxij. b
Gloriaz sibi retinuit deus de hoc exempla
Gloriari nemo debet p̃ gra= (ser. xliij. g
tis acceptis s; deo gloriā tribuē. f. xliij. a. d
Gloriandū non est pro operibus bonis. ser
Gloriari in quo liceat (xlviij. a.
nobis. ser. xliij. d
Gloriantur sc̃ti in firmitatibus. ser. xxv. d
Glutinū fidei et caritatis ecclesie ad chri
stum q̃ tenax sit. ser. lxxxix. c
Gratia dei vacua non sit in nobis. ser. liiij. e

Gratia quādiu adest opemur in ea. f. xxi. c
Gratia comparatur hinnulo: veritas autē
capree. ser. lxxij. c
Gratia hominem in hominis mansuetudine
nem reuertit facit. ser. xliij. c
Gratia christo pro omni gratia referenda
est. ser. xliij. a
Gratie priuatio superbie vel future vel in
existentis est argumentum. ser. liiij. e
Gratie confessio gratiam designat in ani
ma confitentis. ser. lxxvij. e
Gratie diuine processus et gradus ad hu
manam naturam ser. lxxvij. a
Gratiā dei non recognoscere vel sibi arro
gare superbia itolerabilis est. ser. liiij. e
Gratiam dei contēnens synagoga repudi
ata est. ser. lxxvij. e
Gratiam duplicē confitetur ecclesia p̃uen
nientem et subsequētem. ibidem.
Gratiarum et virtutū oīum christus iesus
est origo. ser. xliij. a
Gratiarū flumina in suū p̃ncipiū reuertant. ibid
Gratiarū actio vsu potius q̃ sensu vel affe
ctu in ore multozū sonat. ibidem.
Gratiarū actio nō oīs deo accepta ē. ibidē.
Gratiarū actio pudica sit et mera. ibidē. b
Gratiarū actio q̃lis esse debeat. ibidē. b. e
Gratias agere nō segnitur aut tarde p̃ sin
gulis dei donis etiam minimis equum est.
ser. li. c
Grossi ficus primos populi fructus. id est
opera designant. ser. lx. a
Grossus in omnibus erat populus iudeo
Sustus diuine presentie (rum ibidem
variatur anime pro varijs eius desyderijs
is. ser. xxxi. c

Medi pelles qd colla et manus iacob obuolu
te sunt quid denotent. ser. xxvij. a
Medi / vagi corporis sensus. ser. xxxv. a
Melyseus spiritum helie sibi duplicari ob
tinuit si heliam cū tollētur videret. f. xvij. a
Melyseo puerum suscitanti comparatur te
sus naturā humanam saluans. ser. xvi. a
Meretici duplices publici et occulti. ser. lxx. a
Mereticoꝝ quozumdam occultozum ver
satis. ibidem. c
Meretici sic impugnandi sunt vt si fieri po
test conuertantur. ser. lxxij. c
Meretici capiendi sunt potius q̃ abigen
di. ibidem.
Meremi solitudo multos spiritu seruētes
euomit. ser. lxxij. a
Mereditem domini possidere vocati su
p. v.

mus omnes. ser. lvi. a
 Minulo ceruorum comparatur christus
 propter velocem cursum. ser. lv. a
 Homo cum in honore esset non intellexit. f
 Humanitatem suam quare sus. (xxv. b
 straxit christus ab ecclesia. ser. lxxvi. a
 Dumilitari militat superbia etiam dyabo-
 li. ser. xvii. a
 Dumiles exaltari: superbos deici nuncia-
 uit maria. ibidem. d
 Dumiliari pro: propinquantis gratie est argu-
 mentum. ser. xxxiii. a.
 Dumiliari et humile esse non idem est. ibid. b
 Dumilitas coacta g'fam non meretur. ibid. e
 Dumilitatem maxime facit in veritate sci-
 re se. ser. xxxvi. d
 Dumilitas duplex: vna qua in nobis veri-
 tas parit: altera qua caritas inflamat. ser.
 Dumiliavit se christus non ne xli. b
 cessitate sed caritate. ibidem.
 Dumilis non necesse habet omnia que de
 se sentit omnibus manifestare. ibidem.
 Dumilitas nardo comparatur. ibidem. c
 Dumiliat quosdam veritas / quos volun-
 tas extollit. ibidem. b c
 Dumilitas virtus magna: cui etiam deita-
 tis maiestas se inclinat. ser. xliii. a
 Dumilitas litto conuallium comparatur.
 ser. xlvii. c
 Dumilitatis perfectio consummatio est iu-
 stitie. ibidem.
 Dumiliari cur et qualiter homo quisque de-
 beat. ser. lliii. d
 Dumiliare se plus quam veritas habeat non
 est malum. ser. xxxvii. d
 Dumilia sp'it' christi libentius loquitur sp'is
 sa ecclesia vel anima. ser. lxx. a
 Dyem'is tempus quid significet. ser. lviii. b
 Dylaritas candor est operationis et anime
 ser. lxxi. a
 Dystoricus scripture sensus orti nomine
 designatur. ser. xxiii. b
 Dystorie sacre partes tres quasi celle. ibid. b

I
 Jacob auditu verum iudicauit: deceptus
 tactu. ser. xxviii. c
 Ierusalem christi sponsa quando et in quo
 habitu visa est de celo descēdes. ser. xxvii. d
 Iesus nomen quare oleo comparatur. ser.
 Iesus nomen lux / tibus / (xv. d
 medicina. ibidem.
 Iesus nomen comendatur. ibid. e. d e.
 Iesus nomen in alijs a christo vacuū erat.
 Iesus suscitatur mortuum (ibidem. e

tanquam qui baculum misit: alij autem tanquam
 baculus erant. ibidem. e
 Ignis aduentum dei precedentis / et eius
 ignis qui deus est differentia. ser. lvii. c
 Ignoratur periculose quando venit aut
 vadat spiritus: non vnde aut quo. ser. xvii. a
 Ignorantie filie falsitas dubietas. ibidem
 Ignorantia dei et sui iumentis hominem
 comparabilem facit. ser. xxv. b d
 Ignorantia non omnis damnabilis est. ser.
 Ignorantia sui superbiam (xxxvi. a
 causat. ser. xxxvii. d
 Ignorantia dei desperationem. ibidem. Et
 qualiter. xxxviii. a
 Illecebras carnis post gustum dulcedinis
 spiritualis repetere quod durum sit. ser. xxxv. a
 Illuminat animam verbum in ijs que sibi
 sunt accepta. ser. lxxv. b
 Immissiones fiunt per angelos malos. ser.
 mo. xxxii c
 Immortalitatem solus deus habet quali-
 ter. sermone. lxxxi. b
 Immortalitas anime qualiter obscura et
 tetra facta est. ser. lxxxi. b
 Impulsores hominis tres dyabolus mun-
 dus et ipse qui impellitur. ser. lxxv. c
 Impellere nihil potest hominem: nisi ipse
 se impulerit. ibidem.
 Inanis gloria deuotis et spiritualibus vi-
 ris insidiatur. ser. xliii. b
 Inanem gloriam pauci omnino reiciunt.
 Incarnari voluit christus (ibidem.
 ut carnales homines ad amorem sui tra-
 heret. ser. xx. d (f. xliii. c
 Indenoti excitant hortationibus deuotoz.
 Indulgentia dei candor est anime. sermo.
 Industria dei donum non fit lxxxi. a
 in nobis otiosa. ser. lxxxiii. a
 Infusio et effusio due sancti spiritus ope-
 rationes. ser. xviii. a
 Infandi oportet hominem a spiritu pri-
 usquam in alios effundat. ibidem. quibus au-
 tem infandi oporteat. ibidem. e
 Infusa a spiritu sancto fideliter refunden-
 da sunt et communicanda. ser. lxxxii. in prin-
 cipio ante a.
 Infirmatum omnium verbum dei reme-
 dium prestat. ser. lxxxvi. c
 Infirmitas carnis robur spiritui prestat
 fortitudo debilitatem. ser. xxix. d
 Infirmitatem omnem deposuit christus in
 resurrectione. ser. lxxv. d
 Infirmitas quicquid deo tribuitur de no-
 stro conuenit illi. ibidem.

Ingratitudo quod graue sit vitium. ser. li. c
 Inuriam filij vindicauit pater in angelo
 et homine. ser. lxx. b
 In pace in idipsum et cui conuentat. ser. li. e
 In reditus sponsus ad animam tanquam visi-
 tans et probans. ser. lxxiiij. a
 Intellectus et littera tanquam spoliū opi-
 mi erudendus ac diripiendus est. ser. lxxij. a
 Intentio facies dicitur anime. ser. xl. a
 Intentio ut recta sit quid requirit. ibid. e
 Intendit deus ecclesie vel anime quia be-
 nignus est: hec illi quod non ingrata. f. lxxij. a
 Intendat ut deus anime qualem oportet
 ar illam esse. ser. lxx. a
 Inuenerunt ecclesiam apostoli et sancti alij
 a christo missi. ser. lxxvii. c
 Inuenti non potuit ecclesia ante incarna-
 tionem sine reuelatione. ser. lxxviii. c
 Inuidit lucifer in verbo preuidens homi-
 nes in gloria. ser. xvii. c
 Inuidens voleat quia inuidet. ser. xlix. e
 Inuidet dyabolus angelorum et hominum
 glorie. ser. lliii. c
 Ire dei timende / est quod peccata non puni-
 at. ser. xlii. a
 Ira dei qua in peccantes animaduertit ex
 misericordia procedit. ibidem.
 Ire dei nascimur filij: non furoris. f. lxx. b
 Ira dei in furorem vertunt disidente fi-
 lij. ibidem.
 Ira dei misericordatur: non autem furor
 eius. ibidem.
 Irrationalia animalia nec merentur nec iu-
 dicantur. ser. lxxxi. c
 Iudei vnctionem habent: sed non effusam
 ser. xliii. d
 Iudeorum populus increpatur. ser. lx. a. b
 Iudeorum populus in omnibus grossus
 erat. ibidem.
 Iudei mensuram patrum suorum impleue-
 runt in christo et discipulis. ibidem.
 Iudei littere sonum sequuntur nos sensum
 ser. lxxxi. a
 Iudeorum pertinacia et miseranda ceci-
 tas. ser. lxxxi. a
 Iudei ut tandem ad christum conuertan-
 tur optat ecclesia. ser. lxxix. d
 Iudicabit christus in habitu nostre infir-
 mitatis ut mitis appareat bonis. ser. lxxxi. c
 Iudiciorum dei contemplatio tremore in-
 ducit et afficit atque ad sapientiam initiat con-
 templationem. ser. xliii. f
 Iudicet homo seipsum ut dei euadat iudi-
 cium. ser. lv. b

Iumentis similis factus est homo pulchre
 declaratur. ser. lxxxi. d
 Iumentis comparatur homo propter igno-
 rantiam dei et sui. ser. xxv. b. c. d.
 Iurare prohibent heretici quid / peierare
 permittentes ne secretum prodatur. ser.
 Iustus toti mundo domi- (lxv. b
 natur. ser. xxi. d
 Iustus et misericors dominus. ser. lv. a
 Iusticias etiam iudicabit dominus. ibidem.
 Iusto suauita vinea est culta et cetera. ser
 mone. lxxiii. a
 Iustus et sapiens idem. ibidem.
 Iusticia lilium est vnum ex ijs inter que pa-
 scitur christus. ser. lxx. c

L
 Lacuherum sponse exhortatio et consola-
 tio. ser. x. a
 Laquearia et tigna ecclesie que sint. ser.
 mone. xvi. a
 Laudari qualiter debeat deus pro suis be-
 neficijs. ser. xliij. e
 Lectus sponse. id est ecclesie quis sit. ser.
 Lectulus christi vterus virgi (xvi. a
 nis presepium tumulus. ser. lxxv. c
 Legis et gratie comparatio. ser. xxx. b
 Luce non est quo deus offenditur. ser. xxix. c
 Lex moysi terrena promittebat. ser. xxx. b
 Lex membro: uiz legi dei repugnat de hoc
 copiose. ser. lxxxi. e
 Liberato: nostro christo non simus ingra-
 ti. ser. xxxix. a
 Libertas in anima fulget ut gemma in au-
 ro. ser. lxxxi. c
 Libertatis vis et dignitas. ibidem.
 Libertatis decorem forma seruilis detur-
 paut. ser. lxxxi. c
 Lilia sunt quecumque christi sunt ut conce-
 prio natiuitas et cetera. ser. lxx. d
 Lilia sancti quidam habent: sed non omnia
 que habent lilia sunt. ibidem.
 Lilius est christus et inter lilia commoratur
 et pascitur. ser. lxxi. b
 Longe semper est deus a peccatoribus. f.
 mone. lvi. b
 Longe est aliquando deus a sanctis per di-
 pensationem: quibus tamen semper pro-
 pe est. ibidem.
 Loquentibus de se dominus appropiat. f.
 mone. ix. b
 Loquitur verbum anime et anima verbo.
 sermone. xlv. c
 Lux contemplatio et etiam opera bona. f.
 mone. li. a

Osculū pacis petebāt p̄fes ātīq̄. **ibidē. b. c.**
 Osculū oīi triplex pedis man? r̄ ozis. **i. pe**
 nitētia: bōa opatio: r̄ tēplātō. **f. iij. per totū.**
 Osculū ozis dei siue p̄fis et fili: sp̄s sc̄us. **f.**
 Osculari ore dei: sp̄s sc̄s i fūdi. **ibidē. viij. a.**
 Osculū de osculo et osculū de ore quid diffe
 rant. **ibidem. c.**
 Ostendit se deus aīe sc̄dm̄ varias formas/
 iuxta varias eius dispositiōes et affectus. **f.**
 Oīū custodie pastui ornatiū. **xxi. c.**
 Pastores intēdere debēt. **sermo. lxxvi. e.**

Pacē decit nobis dei nō gloriā. **f. xij. c.**
 Palliū breue nō est mīa dei. **ser. lxi. c.**
 Pane n̄o vescimur in sudore vultus. **fmo**
 Paries erat caro christi diuī. **liii. c.**
 Paries celans. **sermo. lvi. a.**
 Paretis huius fenestre et cancelli sensus
 et affectus corporei. **ibidem.**
 Paries est peccatū et corpus peccati diuī
 dens inter nos et deū. **ibidem. b.**
 Paretis multi pctōres a dō didūt. **ibidē. c.**
 Pascebatur christus inter lilia mariā mar
 thā et lazariū corporalē r̄ sp̄s alit. **f. lxxi. b.**
 Pascit nos deus et. p̄fectibus nostris pas
 citur. **ibidem.**
 Pascit de? cū sermo ei? ipletur. **ibidē. d.**
 Passiones christi meditari sapia est r̄ sub
 limis philosophia. **sermo. xliij. c.**
 Pastores animarum ardere debēt amore
 zelante et seruido. **sermo. xviii. e.**
 Pastores ecclesiā r̄ vel aīarū quales esse
 debeant. **sermo. lxxvi. d. e. f.**
 Pastor maloz increpatio. **ser. lxxvii. a.**
 Pastus anime nostre pro presenti statu q̄s
 sit. **sermo. xxxiii. c. d.**
 Patiētes oportet cē prelatos. **ser. xxv. a**
 Patiēdi speculū xp̄s et patiētis p̄mīū. **f.**
 P̄fes ātīq̄ xp̄m q̄s adorātes nō. **(xlvii. b)**
 publicarunt expectātes vt tpe suo reuelare
 P̄f clarifica filiū dispēsāt. **(tur. ser. lx. d.**
 petitio nō indigentis. **ser. lxxvi. a.**
 Pauli ap̄lī cōmendatio. **sermo. xxv. c.**
 Paulus sit homo semp. **sermo. liij. e.**
 Peccator qualiter contrarius est deo r̄ s̄
 bimeti p̄s grauis. **sermo. lxxxi. e.**
 Pedes dei: mīa et iudiciū. **sermo. vi. b.**
 Pedibus ihs duobus cucurrit christus et
 p̄transiit benefaciendo. **ibidem**
 P̄ierare p̄mittūt hērici q̄dā ne secretū p̄
 Pellice tūce p̄mōz parētū. **da. f. lxxv. b**
 quid designēt. **sermo. xxvij. a.**
 Pelles hedi q̄bus iacob man? r̄ colla cōre
 Perdere aīam docuit christ? cta sūt. **ibidē.**

medici saluam facere docēt. **ser. xxx. d.**
 Persecutio a domesticis r̄ familiaribus. **q̄m?**
 Persecutiōes toleraē. **(tolera. f. xxx. a.**
 nos admonet christus. **sermo. xlvij. b.**
 Perisistētib? i ore infūdit ḡfa: q̄uis litio
 Petr? q̄re sathanas a sint aridi. **f. ix. c.**
 Petr? f̄spicit de? r̄ xp̄o vocat? ē. **f. xx. d**
 Petr? ad p̄unas se n̄ allocut? ē. **f. lvij. a**
 Pharaōis currib? p̄s. **debat. f. lvij. b.**
 pe dyabali p̄parantur. **sermo. xxxix. b.**
 Philosophoz r̄ hēricoz dogmata n̄ sūt pa
 Philosophia sublimis. **(stus aīe. f. xxxij. d.**
 est passiōes christi meditari. **ser. xliij. c.**
 Pietas dei oī iūquitate maior ē. **f. ix. a.**
 Pietas vnguētū ex q̄b? sp̄s? p̄ficiat. **ser.**
 Pietat? siue mīe exēpla. **ibidē. b. xij. a**
 Pietas cōritiōi r̄ deuotiōi p̄fer. **ibidē. e.**
 Plaga eccleie a domesticis illata isanabil. **f.**
 Plāratiō dei hō bon? **f. xxxij. b. xxxij. e.**
 Plāte dei aīe sunt. **sermo. lvij. c.**
 Plenitudinē r̄ de plenitudie sp̄s accipē
 Plen? veit iesus n̄ vā. **qd differat. f. viij. c**
 Plen? sit hō p̄ius q̄ i alios cuus. **f. xvi. e.**
 predicando effundat. **ser. xviii. c**
 Plenitudinē virtutū solus xp̄s h̄z. **f. lxx. e.**
 P̄dus hēt duplex r̄ deo displicet q̄ se int?
 despiciabile cōgiscene magno cupit estimari
 P̄steriora christi videre. **ser. xij. c.**
 P̄oretatē / q̄ desiderabile sit. **f. lxi. c.**
 ap̄iendi r̄ sc̄iaz discernēdi petr? accepit. **f.**
 P̄ost deū pauciat deū oēs ire. **lxi. b**
 P̄receptū de caritate im? volūt. **f. xxi. b.**
 P̄receptorē pleri neq̄t i via. **f. i. a**
 r̄ dūcē sibi assumat q̄ vias vite vult i gredi.
 P̄redestinatō ḡnatio celest? **f. lxxvij. c.**
 P̄redestinauit de? aī tps. **dr. f. xxxij. g**
 creauit cū tpe: sp̄irat i tpe. **ser. lxxvij. b.**
 P̄redicationis fructus magis necessari?
 est: q̄ cōtemplationis. **sermo. ix. d.**
 P̄redicator quibus infundi prius debeat
 sermo. **vij. e**
 P̄redicatio castitatis vox turturis dicif.
 P̄redicationes sanctoruz. **ser. lxx. d**
 miraculis confirmate sunt. **sermo. lxx. e.**
 P̄redicatio cū paritate mentis deo acce
 pta est. **sermo. lxxi. f**
 P̄redicatio cū impuritate conscientie deo
 odibilis est. **ibidem.**
 P̄redicator qualis esse debeat. **ibidem.**
 P̄redicandi desiderium monachos multos
 auertit. **sermo. lxxiii. a.**
 P̄relati ecclesie constantes sint et boni te
 stimonii. **sermo. xlvi. a**
 P̄relati m̄āsuēti sūt subdit: vt m̄es filij

P̄relati patiētes sint r̄ m̄ā. **(f. xxxij. a. i fine**
 P̄relati medici sint. nō. **(sueti. f. xxv. a.**
 P̄resentiā christi i carne dñi. **ibidēz.**
 patres ardentē flagitabant. **ser. ij. a.**
 P̄resumit ecclesia n̄ de meritis: s̄ de dei mi
 sericordia. **sermo. lxxvij. a.**
 P̄reuenit deus oēs q̄ uertūtur ad se. **ser.**
 P̄reuenit deus q̄rendo pri? **(lxxvij. d.**
 aīam se querentem. **sermo. lxxvij. b.**
 P̄rimi parentes p̄spirauerūt aduersus do
 minū et christum eius. **sermo. lxxii. c.**
 P̄ricipes iuda zabulon et neptali q̄ sint. **f.**
 P̄rodesse studeat q̄ p̄cesse cu? **(vij. c.**
 P̄rofessionis aīe verbo nu? pit. **f. xxxij. c.**
 bētis contractus. **ser. lxxv. f.**
 P̄rofectus ante triplex: secundum triplex
 osculum. **sermo. iij. a.**
 P̄rofectibus n̄tis pascit de? q̄ pascit nos
 P̄rosp̄era r̄ aduersa p̄ dextrā. **(f. lxxi. b.**
 et sinistram designantur. **sermo. li. d.**
 P̄roximis si homo p̄patiēs ex prop̄e fra
 gilitatis cōsideratione. **ser. xliij. b.**
 P̄fallētibus se admiscēt angeli. **ser. vij. a.**
 P̄fallēdū ē artēte pp̄ assistētes āḡlos. **ibidē**
 P̄fallendū ē pure et strēnue. **ser. xlvij. d.**
 P̄udicis auribus scripture verba suscipiē
 da sunt. **sermo. lxi. a.**
 P̄udor offensaz dei duplex. **ser. xvi. b.**
 P̄ulchra inter mulieres quare dicitur sp̄o
 fa. **sermo. xxxvij. c.**
 P̄ulchritudo anime non corporis cordi ē
 sanctis. **sermo. xxv. c.**
 P̄ulchritudo anime duplex innocentia et
 humilitas. **sermo. xlv. a.**
 P̄ulcher videtur sponsus christus anime
 sibi deuote. **ibidem. d.**
 P̄ūctis duobus f. resurrectōe et ascēsiōe
 trāscēdit christ? mēbra sua q̄ sūt super ter
 P̄urgatorum ignem. **rā. ser. lxxix. b.**
 negabant quidā. **sermo. lxxi. e.**
 P̄usillanimes ad deuotionem vix exurgūt
 P̄urationis tempus adue. **(ser. x. c. d. i**
 nisse quid sit. **sermo. lvij. a. c.**
 P̄utare vineas quid sit. **ibidem.**
 P̄utatiōis tps verbi dei r̄ extirpādoz vi
 Putāda semp sūt vitia: q̄ tior ē. **ibidēz.**
 putata repullulant. **ibidem. e.**

Quātitas anime de mensura caritatis
 estimatur. **sermo. xxvii. e.**
 Querenti se deus nō statī adēt vt desideri
 um sui augeat. **sermo. lxxv. ante a.**
 Querenda deum tria obseruanda sunt: tē
 pus locus modus. **ibidem. b. c.**
 Querēdus est deus dñi inueniri p̄t. **ibidē. b.**

Querendus ē deus ardētē et ifatigabilis.
 Questus est frustra christus. **ibidem.**
 In lectulo post resurrectionem. **ibidem. d.**
 Querere deū cunctis anime bonis et doīs
 asferatur. **sermo. lxxxiij. a.**
 Querē deū non potest aīa: nisi p̄ueniatur
 Querēdi deū fiducia volū vt q̄rat. **ibidē. c.**
 ras et potestas ab ipso est. **ibidem.**
 Querit aīa verbū pp̄ moditates septē. **f.**
 Querit a deo est ad reditū suaderi. **lxxv. a**
 inueniri aut p̄suaderi. **sermo. lxxxiij. d.**
 Quies cōtemplationis pro fructu bonoz
 opoz libenter interrumpēda est. **ser. li. b.**

Rachelis amplexus. **i. cōtemplationis**
 acrus aliq̄ dimittendus est. **sermo. li. b.**
 Recedit deus ad tps a sanctis. **ser. lvi. b.**
 Recidūū timendū est. **ser. liij. e.**
 Recti si nos diligant odiū iūq̄oz p̄temna
 Rectus dominus rectum mus. **f. xxxij. a.**
 fecit hominem. **ser. xxxij. a.**
 Rectitudinē sp̄s seruare monet rectitu
 Rectus hō q̄s sit. **ibidē. d.** (do corpis. **ibidē. c.**
 Rectas faciam? vias n̄as. **ibidem.**
 Rector quozidā aīaz crudelitas. **ser. x. a.**
 Redemptionis opus ab omnibus et p̄ci
 pue recolendū est. **sermo. xi. b.**
 Redēptiōis n̄e fructus et modus. **ibidem.**
 Redēptiōis opus christū p̄cipue facit ama
 bilem. **sermo. xx. a.**
 Redēptiōis r̄ creatōis pulchra p̄paratio. **ibidē**
 Redemit de? etiā angelos. **f. xxij. b. (c.**
 Redēptio apud dñm copiosa. **ibidē. c.**
 Reliquie cogitatōis diē festū agūt deo. **ser.**
 Replebimur deo quātū ad rationē. **(lxij. c.**
 voluntatem et memoriam. **sermo. xi. b.**
 Respicit de? r̄ alloq̄tur q̄s sine indignatōe
 Respectus dñi variat. **diligit. f. lvij. a.**
 pro meritis eoz q̄s respicit. **ibidem.**
 Respicit dñi quis sit oculus. **ibidē. d.**
 Respirare festinem? a cōspiratiōe antiqua
 carnē. **f. crucifigēdo eū vi. r̄ cōcu. f. lxxij. d.**
 Reuelatio p̄ sp̄m sc̄m facta r̄ ad cognitio
 nē illustrat: r̄ ad amorē i f̄āmar. **f. vij. b.**
 Reuelata facie speculari gl̄iam dei non daf
 nisi mente et corpore mūdis. **ser. lxxvij. d.**
 Querti p̄t ad deū. q̄ recedē ab eo potuit. **ser.**
 lxxij. e.

Sacramētū baptisimi in nube et mari desi
 gnatū est. **sermo. xxxix. in principio**
 Sacramētū magnū xp̄i r̄ eccleie. **i. n̄e redē**
 ptōis op? s̄l opant. **de? āgel? hō. f. lxxvij. a**
 Sagitta triplici caro p̄sideda ē timore fmo
 Saltēs i mōti ne r̄ aīe di. **f. xxxij. e.**
 bus: transiliens colles. **sermo. liii. d.**

bonus signa. ser. lxi. d.
 Videtur deus ab anima viatrici nre vt do-
 minus: nre vt sponsus. sermo. xlv. c.
 Videtur deus ab anima humili: visione sub-
 limi et suauit. ibidem.
 Vigiles oportet esse pastores ouium christi.
 sermo. lxxvi. d.
 Vinum plus q olei nobis attulit xp̄s. f. xvi. e.
 Vineam fides vel aia: palmites autē virtutes.
 Vineam suam custodisse de. (ser. xxx. c.
 bet: qui aliene custos ponitur. ibidem.
 Virginitas solis nubedū esse asserētes re-
 probantur. sermo. lxxvi. b.
 Virtutes cardinales perfectissime in chri-
 sto fuerunt. sermo. xxii. c.
 Virtutū christi fragrantia nisi nos trahat:
 inexcusabiles sumus. ibidem.
 Virtutes has nō habuerūt mūdi sapiētes:
 sine christo. ibidem. c.
 Virtutem dei appetiuit angelus: homo sciē-
 tiam. sermo. lxxix. b.
 Virtutes lilia dicuntur. sermo. lxx. d.
 Virtutes habent aliquas alii a christo: solus
 nō nisi virtutes. ibidem. c.
 Virtutes precipue tres innocentia p̄tinen-
 tia patientia. ibidem.
 Visio quā hic de deo habemus nō p̄manet.
 Visio beatorū qua vident ser. xxxi. a.
 deum sicut est: p̄manēs est. ibidem.
 Visio qua deus aie se querēt se demōstrat:
 aia. ser. xxxi. b. et qd sit ei? signū. ibidem.
 Visio huiusmodi: videt id qd deus nō per
 ymagines corporeas: nō tñ sicut est. ibidē.
 Visitationē verbi putātes nō az esse cogita-
 tiōem piculose erramus. f. xxxii. c.
 Visitat deus humiles: superbos vero tran-
 silit. sermo. liii. c. d.
 Visitatur a dño/ et visitationis sue tempus
 cognoscit/ qui cor suū p̄parat. ser. lvij. b.
 Visitationis diuie grad⁹ signa et p̄nūciū ibidē. c.
 Visio sublimi et suauit videtur deus ab a-
 nima humili. sermo. xlv. b.
 Visio dei duplex posteriorum et factei. fmo
 ante actiue pariter et contem. (lx. c.
 platiue exemplum. ser. xxvi. c.
 Vita per auditū sequitur mortē. f. xxvij. a.
 Vita semper putāda sunt: quia puta repul-
 sulāt. sermo. lvij. e.
 Vitiozum pullulantium capita statim reci-
 denda sunt. ibidem.
 Vitula effraym. ser. ix. a.
 Vitium in vmbra christi ser. xxxi. d.
 Vitiozum gradu avaris distinguuntur. f. lxxxi. a.
 Vitia inueterate consuetudinis qualiter

amputādas et dolor eius leniēdas sit. fmo
 Alcerata peccatis conscia qui. xvij. d.
 bus medicaminibus refouenda sit. ibidem.
 Ambra christi caro ei? et fides. f. xvij. c.
 Ambre duplices corpales spūales f. lxxij. b.
 Ambre spirituales triplices ibidem.
 Ambre hui⁹mōi vt tollēt vt inclinabūt. ibidē.
 Ana est spōsa ecclesia ex āgelis et hoib⁹ fmo
 Anitas fraternitatis sumo. (xxvij. c.
 pere seruanda est. sermo. xlvij. c.
 Anio p̄fecta nostri ad deū q̄ sit. ser. lxxi. b. c.
 Anitatem anime ad deum facit voluntatus
 cōsensio: nō p̄fuso naturarū ibidem. c.
 Anio diuinay p̄sonay declaratur ibidem.
 Anguēta spiritualia / sponsi alia: et alia spō-
 se. sermo. xxij. a.
 Anguēta sponse contritio deuotio pietas.
 sermo. x. b. c. d.
 Anctus venit iesus: vt nos vngeret. f. xvi. c.
 Angit spōsus mag⁹ ac min⁹ iūē varia vite
 Anguēta sponsi sapiētia iusti (merita. ibidē.
 tia sanctificatio redemptio. ibidem. b.
 Anguentis a sanctis mulieribus emptis q̄
 re nō est vnctus iesus. ser. xij. c.
 Ancte sunt a christo mulieres sancte q̄ ipm
 vncture venerant sermo. lxxv. c.
 Vocati sumus omnes hereditatem domini
 possidere sermo. lvij. b.
 Vocabulis tribus spōse aica fo: mosa collū-
 ba/ predicatio oratio p̄replatio designant.
 Vocari et reuocari vult xp̄s (f. lvij. e.
 sponsus ab aia spōsa. ser. lxxiiij. a.
 Voluptuosi ciborum exquisitores arguuntur
 Volūtate dei scrutari tutū et piū (f. xxx. e.
 est: maistatē vero: temerariū et formidandū
 Volūtas hoīs pp̄ta grande (ser. lxxij. d.
 malum est. ser. lxxi. d.
 Volūtatem dei nō faciēt beati: sed ea poti⁹
 fruentur sermo. lxxij. a.
 Voluntas hoīs interueniente pctō vī quā-
 dā et necessitatē patitur. ser. lxxxi. d.
 Voluntas sic seruit peccato: q̄ libere se sub
 illo tenet. ibidem pulchre.
 Volūtario q̄lis necessitas n̄ repugnet. ibidē.
 Vox sponsi dei ad animam sibi deuotam lo-
 quentis amor eius est. ser. lvij. d.
 Vox turturis que sit: et q̄ ceperit audiri. f.
 Vulnera christi turum pecca- (lx. c.
 to:ibus et refugium. sermo. lxi. b.
 Vulnera xp̄i fo:amina petre ibidem.
 Vulnera sua videri vult christi tāq̄ dux bo-
 nus signa. ibidem. d.
 Vulnerū christi meditatioe nihil efficacius
 ad curāda p̄sciētie vulnera. ser. lxxij. e.

Vulpes sunt adulatores et detractores ser.
 (lxij. b.
 Ymaginarie rex inferiorū silitudies ab ā-
 gelis ingerunt aie diuinitatē p̄replati. fmo
 Ymago ē verbū et cui⁹. f. lxxx. a. (li. c.
 Ymago nō est aia: s; ad ymaginem. ibidem.
 Ymago et id quod ad ymaginem est in quo
 differant. ibidem. a. b.
 Ymber bon⁹ et malus mixtplex ser. lvij. c.
 Ypochrite grossorum ficus nomine desi-
 gnantur. sermo. lxx. f.
 Zebedei filij magna petentes minus acce-
 perunt. sermo. xxxij. a.

Zelat deus apud etiā. spiritus malos hūili-
 um salutem sermo. xvij. d.
 Zelus id discretus resp̄dit f. xix. d.
 Zelus vni noīe designat. sermo. xliij. b. c.
 Zelus discretioe tempandus ē. f. xxij. d.
 Zelus sine discretioe iportabilis ē. f. xlix. c.
 Zelus dei ad aiam sibi dilectā quāt⁹ sit ser.
 Zelant super iuquos et c. f. xxij. f. (li. a.
 Zelū imittere mie est: zelum intendere iu-
 dicii. sermo. lxxix. b. c.
 Zelus caritatis adeo immisus signū est ad-
 uentus dei ad animam. ibidem. d.
 Zelo feruentes esse debent animarū pasto-
 res. sermo. lxxvi. f.

liber iste pertinet ad quatuor
facultates burgel.

16
Franciscus
Franciscus m f

Faint, mostly illegible text in a Gothic script, possibly a list or index, covering the majority of the left page.

